

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

В. О. ЯЦІЙ

**ОЙКОНІМІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ:**

історико-етимологічний
СЛОВНИК

*ПРОЕКТ «НАУКОВА КНИГА»
(МОЛОДІ ВЧЕНІ)*

КИЇВ
НАУКОВА ДУМКА
2015

У словнику запропоновано історико-етимологічний аналіз назв населених пунктів Івано-Франківської області, з'ясовано дериваційні та семантичні моделі творення ойконімів, обґрунтовано зв'язок назв поселень із географічними особливостями досліджуваного регіону, матеріальною і духовною культурою місцевого населення.

Для лінгвістів, істориків, фахівців у галузі ономастики та етимології.

В і д п о в і д а л ь н и й р е д а к т о р
доктор філол. наук *В.П. Шульга*

Р е ц е н з е н т и:
член-кореспондент НАН України,
доктор філол. наук *В.В. Німчук*,
кандидат філол. наук *Я.П. Редька*

*Затверджено до друку вченою радою
Інституту української мови НАН України
(протокол № 6 від 26 червня 2014 року)*

***Видання здійснено за державним замовленням
на випуск видавничої продукції***

Науково-видавничий відділ філології, художньої
та словникової літератури
Редактор *О.Л. Гречанюк*

ISBN 978-966-00-1487-9

© В.О. Яцій, 2015
© НВП «Видавництво “Наукова думка”
НАН України», дизайн, 2015

ПЕРЕДМОВА

Дослідження ойконімікону на діахронному та синхронному рівнях — важливий етап у вивченні будь-якого онімного простору, оскільки назви населених пунктів містять чимало цінної інформації про історію освоєння й заселення відповідних теренів, а також про різноманітні міграційні процеси. Через це топоніми — важливе джерело для таких наук, як історія, географія, етнографія, мовознавство, народознавство, археологія та ін. Цінність ойконімів насамперед у тому, що вони доносять до сучасності інформацію про час і причини закладення поселень на певній території, належність населеного пункту засновникові чи власникові, родову, племінну чи етнічну ознаку перших мешканців, їхнє заняття. І хоча ойконімна лексика, порівняно з гідронімною, має нижчий ступінь стійкості, проте це аж ніяк не зменшує ту важливу роль, яку відіграє цей клас онімів в етнолінгвістичних дослідженнях.

Івано-Франківська область (до 9 листопада 1962 р. називалася Станіславською з обласним центром Станіслав / Станіславів) розташована на заході України. Вона займає північно-східну частину Українських Карпат, Прикарпаття та частково Опілля. Обласний центр — місто Івано-Франківськ. Область межує на південному заході із Закарпатською, на заході й півночі — з Львівською, на північному сході — з Тернопільською, на південному сході — з Чернівецькою областями. Південна частина області прилягає до державного кордону з Румунією.

За характером рельєфу територію Івано-Франківщини можна поділити на три частини: гірську, передгірську та рівнинну. Край (здебільшого низинні над-

дністрянські землі) був заселений ще в добу середнього палеоліту, приблизно 100 тисяч років тому. Стоянку того часу виявлено поблизу села Буківни Тлумацького району¹. Поселення перших землеробсько-скотарських племен доби неоліту, що жили на території теперішньої Івано-Франківської області у VI—IV тис. до н. е., дослідили вітчизняні археологи в селах Незвиську та Бовшеві. У IV—III тис. до н. е. Прикарпаття та правобережжя Дніпра освоювали землеробські племена трипільської культури.

У добу бронзи (кінець III — початок I тис. до н. е.) на території сучасної області проживало кілька племінних груп. На початку II тис. до н. е. в північно-східній частині краю (Галицький, Рогатинський і Тлумацький райони) жили пастуші племена, які локалізувалися переважно в Центральній Європі та Середній Наддніпрянщині. У XV—XII ст. до н. е. на Прикарпатті господарювали землеробські племена комарівської культури. Дехто з дослідників вважає їх ранніми предками праслов'ян.

У добу заліза в VII—III ст. до н. е. на території Прикарпаття проживали різні за походженням групи населення. У II ст. до н. е. — III ст. н. е. у Верхній Наддністрянщині, зокрема на теренах сучасної Івано-Франківщини, перебували землеробсько-скотарські племена дакійського походження, що залишили по собі пам'ятки липицької культури. У I ст. до н. е. на Прикарпатті з'являються сармати.

На території Івано-Франківської області відомо близько 50 пам'яток (поселень, могильників і городищ) давньоруської доби. З'явилося тоді й чимало міст. Багато з них, зокрема й давніх, згаданих у літописах, існує й досі. Найвідомішим, навіть далеко за межами Київської Русі, було місто Галич — один із важливих економічних, політичних і культурних центрів Київської Русі. Докладніше про це див.: ІМСУ ІФ, 9—12.

Як свідчать топонімічні студії, ойконімію можна розглядати або в межах певного регіону (див. праці Ю.О. Карпенка: «Топоніміка гірських районів Чернівецької області» (Чернівці, 1964), «Топоніміка східних районів Чернівецької області» (Чернівці, 1965), «Топоніміка центральних районів Чернівецької області» (Чернівці, 1965), «Топонімія Буковини» (К., 1973), «Топонімія північно-східної Одещини» (у співавторстві з А.Т. Бевзенко, К.Є. Гаг-каєвим та ін.; Одеса, 1975), «Топонімія південно-східної Одещини» (у співавторстві з А.Т. Бевзенко, Г.Ю. Касім та ін.; Одеса, 1978) —

¹ Про давність інших поселень див. окремі ойконімні статті, подані в Словникові.

більшість із цих праць подано у формі конспектів лекцій; Я.О. Пури: «Походження назв населених пунктів Ровенщини» (Львів, 1990), «Край наш у назвах» (Рівне, 1999), І.С. Гонци «Ойконімія Черкащини» (К., 2006), І.Б. Царалунги «Українські топоніми на *-ани* (*-яни*)» (Хмельницький, 2007); захищено дисертаційні роботи Є.М. Черняхівської «Топонімія Львівщини» (Львів, 1966), Н.М. Герети «Ойконімія північної Хмельниччини» (К., 2004), О.В. Іваненка «Походження назв населених пунктів Сумської області» (К., 2006), А.В. Лисенко «Ойконімія Полтавської області» (Чернівці, 2007), Ю.А. Абдули «Становлення ойконімії Слобожанщини (на матеріалі Харківщини)» (Кіровоград, 2008), або ж у межах давніх історико-етнографічних теренів, як-от: Поділля, Приазов'я, Покуття, Опілля, Волинь, Прикарпаття, Закарпаття, ойконімікон яких активно досліджувався протягом останніх десятиліть — див. праці S. Hrabca «Nazwy geograficzne Nuculsczyzny» (Kraków, 1950), К.Й. Галаса «Топоніміка Закарпатської області (назви населених пунктів)» (К., 1960), Я. Рудницького «Географічні назви Бойківщини» (Вінніпег, 1962), В.В. Лободи «Топонімія Дніпро-Бузького межиріччя» (К., 1976), Д.Г. Бучка «Походження назв населених пунктів Покуття» (Львів, 1990), дисертацію М.М. Торчинського «Ойконімія Південно-Західного Поділля» (К., 1993), праці В.В. Котович «Походження назв населених пунктів Опілля» (Дрогобич, 2000), В.П. Шульга-ча «Ойконімія Волині» (К., 2001), індивідуальні монографії М.Л. Худаша «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів: Утворення від слов'янських автохтонних відкомпози-тих скорочених особових власних імен» (К., 1995), «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелятивних антропонімів)» (Львів, 2004), «Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (відапелятивні утворення)» (Львів, 2006), працю М.М. Габорака «Назви поселень Івано-Франківщини (Бойківщина, Гуцульщина та Опілля)» (Івано-Франківськ; Снятин, 2007) та ін.

Щодо ойконімії Івано-Франківської області, то до сьогодні вона ще не була об'єктом системного наукового дослідження. Хоча в українській ономастиці вже й захищено дисертацію М.М. Габорака про семантичні й структурні типи прикарпатського ойконімікону та видано відповідну монографію (див. вище), проте чимало запропонованих автором етимологій ми переглянули та критично оцінили.

Зауважимо також, що ойконімію південно-східної частини регіону (Богородчанський, Городенківський, Надвірнянський, Снятинський, Тисменицький, Глумацький та інші райони) досліджував

Д.Г. Бучко; а північних районів області (Рогатинський та Галицький) — В.В. Котович.

Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонічних утворень) — одне із завдань, поставлених у спільній праці М.Л. Худаша і М.О. Демчук (докладніше див.: Худаш, Демчук). Відзначимо, що об'єктом досліджень учених стали тільки ті ойконіми, які стосуються теми їхньої роботи. М.Л. Худаш опублікував ще три монографії, у яких розглянув прикарпатські ойконіми, утворені від слов'янських автохтонних відкомполітичних скорочених особових імен, від відапеліативних антропонімів і від апеліативів (див.: Худаш 1995; Худаш 2004; Худаш 2006).

Джерельною базою для дослідження ойконімікону нам послугували територіальні довідники, краєзнавчі енциклопедії, різноманітні географічні, діалектні, тлумачні словники та інші історичні джерела, зокрема, довідники: «Українська РСР: Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987 р.» (К., 1987) та «Івано-Франківська область: Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1997 р.» (6-те вид. Івано-Франківськ, 1997); енциклопедія «Історія міст і сіл Української РСР: Івано-Франківська область» (К., 1971); словники: «Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich» (Warszawa, 1880—1902. — Т. 1—15) та «Russisches geographisches Namenbuch» (Wiesbaden, 1962—1980. — Bd I—X); історичні праці: «Архив Юго-Западной России, изд. Временною коммисією для разбора древних актов» (Київ, 1859—1914. — Ч. 1—8), «Йосифінська (1785—1788) і Францисканська (1819—1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Покажчик населених пунктів» (К., 1965) та ін., які відображають ойконімію сьогодення і містять чимало історичних та археологічних відомостей про населені пункти, зокрема про час та умови їх заснування.

У Словнику проаналізовано 804 ойконіми. Працю побудовано у формі словникових статей, розміщених за абеткою. Реєстрове слово словникової статті (ойконім) подається за «Адміністративно-територіальним устроєм (станом на 1 січня 2012 р.)» (АТУ, 2012)¹. Після реєстрового слова подано адміністративно-територіальний статус населеного пункту та район, до якого належить досліджуване поселення. Далі в хронологічному порядку наведено роки (іноді

¹ Наголос в ойконімах подано за Габора 2007, ІМСУ ІФ та ОАІУМ. Див.: Список використаних джерел.

тільки століття, якщо точні роки невідомі) заснування, виникнення, функціонування та перших документальних свідчень про ту чи ту аналізовану назву поселення. При кожній фіксації історичних матеріалів указується джерело, з якого ці матеріали взято. Після переліку історичних фіксацій ойконіма подекуди зазначено давність населеного пункту, що підтверджується історичними й археологічними знахідками на його території. У випадку, коли конкретний ойконім уже був об'єктом досліджень інших науковців, у словнику в хронологічному порядку стисло наводяться авторські версії пояснення. У кінці словникової статті подається етимологія як первісних найменувань поселень, так і нових змінених назв чи їх варіантів. Аналіз ойконіма завершується розкриттям його етимології — встановленням певного апелятива, антропоніма чи гідроніма, що є твірною основою аналізованого топоніма. Якщо певний ойконім походить від скороченої чи демінутивної форми якогось імені, то тут же подається і його повна, нейтральна форма. У ряді випадків після етимологічної частини наводяться однойменні назви населених пунктів або мікротопоніми інших регіонів України, Росії, Білорусі, рідше — Хорватії, Словенії, Боснії та Герцеговини і т. д., щоб таким чином показати однорідність топонімних моделей на різних слов'янських територіях. Насамкінець ми або поділяємо існуючу етимологію, або пропонуємо свою версію чи альтернативні варіанти походження конкретної назви.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ МОВ, НАРІЧ І ДІАЛЕКТІВ

альпійськ. — альпійський
арх. — архангельський
астрах. — астраханський
бойк. — бойківський
болг. — болгарська
бр. — білоруська
брян. — брянський
бук. — буковинський
вл. — верхньолужицька
влад. — владимирський
волзьк. — волзький
волин. — волинський
ворон. — воронезький
в'ятськ. — в'ятський
гот. — готська
гр. — грецька
гуц. — гуцульський
донськ. — донський
др. — давньоруська
дсл. — давньослов'янська
закарп. — закарпатський
зх.-поліськ. — західнополіський
зх.-укр. — західноукраїнський
іркутськ. — іркутський
кіровоград. — кіровоградський
курс. — курський
лат. — латинська
лемк. — лемківський
лит. — литовська
м. — македонська

молд. — молдавська
монг. — монгольська
нім. — німецька
нл. — нижньолужицька
новгор. — новгородський
новосиб. — Новосибірський
одеськ. — одеський
орл. — орловський
п. — польська
пд.-бук. — південнобуковинський
пд.-карп. — південнокарпатський
перм. — пермський
пн.-зх. — північно-західний
поліськ. — поліський
псков. — псковський
псл. — праслов'янська
рос. — російська
рум. — румунська
ряз. — рязанський
свердл. — свердловський
серб. — сербська
сиб. — сибірський
сл. — слов'янська
слн. — словенська
слц. — словацька
словін. — словінська
смол. — смоленський
ст.-бр. — старобілоруська
ст.-болг. — староболгарська
ст.-пол. — старопольська

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ МОВ, НАРІЧ І ДІАЛЕКТІВ

ст.-рос. — староросійська
стсл. — старослов'янська
ст.-укр. — староукраїнська
ст.-ч. — старочеська
схв. — сербохорватська
сх.-ром. — східнороманський
сх.-сл. — східнослов'янські
сх.-слц. — східнославацький
тамб. — тамбовський
тат. — татарська

тоб. — тобольський
тур. — туровський
тюрк. — тюркські
уг. — угорська
укр. — українська
уральськ. — уральський
хмельн. — хмельницький
хорв. — хорватська
ч. — чеська
яросл. — ярославський

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

бас. — басейн	оруд. — орудний
бот. — ботанічне	пов. — повіт
в. — відмінок	под. — подібний(-і)
г. — гора	полов. — половина
губ. — губернія	пор. — порівняй
див. — дивись	пот. — потік
діал. — діалектний	поч. — початок
жарт. — жартівливий	пп. — права притока
жін. — жіночий	пр. — притока
заст. — застаріле	прикм. — прикметник
збір. — збірне	прис. — присілок
зменш. — зменшувальний	просторіч. — просторічний
знач. — значення	р. — рік; ріка
знев. — зневажливий	р-н — район
ін. — інший	род. — родовий
іст. — історичний	росл. — рослинний
і т. д. — і так далі	рр. — роки; ріки
і т. ін. — і таке інше	с. — село
кін. — кінець	сер. — середній
л. — ліва притока	сmt — селище міського типу
літ. — література, літературне	сс. — села
м. — місто	ст. — століття
місц. — місцевий	стар. — старе
мн. — множина, множинний	с-ще — селище
н. е. — наша ера	т. зв. — так званий
нп — населений пункт; назва (найменування) поселення	т. с. — те саме
о. — озеро	ур. — урочище
обл. — область	фолькл. — фольклорний
ОН — особова назва	х. — хутір
	чол. — чоловічий

СКОРОЧЕННЯ НАЗВ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ
(РАЙОНІВ)

Бг. — Богородчанський	Клм. — Коломийський
Вр. — Верховинський	Кс. — Косівський
Гл. — Галицький	Нд. — Надвірнянський
Гр. — Городенківський	Рг. — Рогатинський
Дл. — Долинський	Рж. — Рожнятівський
ІФ — Івано-Франків- ська(-ий)	Сн. — Снятинський
Кл. — Калуський	Тл. — Тлумацький
	Тс. — Тисменицький

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

Аа, Бб, Вв, Гг, Іг, Дд, Еє, Єє, Жж, Зз,
Ии, Іі, Її, Йй, Кк, Лл, Мм, Нн, Оо, Пп,
Рр, Сс, Тт, Уу, Фф, Хх, Цц, Чч, Шш,
Щщ, Ъь, Юю, Яя

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

ІСТОРИКО- ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК ОЙКОНІМІВ

А

Акрешори, с. (Кс.).

Ойконім уперше документально згадується у 1607 р. (Сіреджук, 132).

1610 *Sloboda* (Сіреджук, 126; Габорах 2007: 7).

Акрешори — пізніша згадка назви села (ІМСУ ІФ, 394).

Слобода [коло Космача] — історичні свідчення (Сіреджук 2003: 48).

1637 *Новоселиця sive Акришора* (Сіреджук 2003: 48); *Nowosielica* (Габорах 2007: 7).

1638 *Akryszora* (Сіреджук, 126; Габорах 2007: 7).

1638 *Акришора* (до 1946) (Сіреджук, 126, 132).

1658 *Akryszora* (Габорах 2007: 7).

1785—1788, 1819—1820 *Акришори* (*Akreszory*) (ЙФМ, 17).

1880 *Акрешори*; *Akreszory*; *Akryszory* (SG, I, 24—25).

1946 *Бабинопілля* (до 1993) (Габорах 2007: 7).

1997 *Акрешори* (Габорах 2007: 7).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено стоянки часів мезоліту (Сіреджук, 124).

Первісна назва *Слобода* — лексико-семантичне утворення від апелятива *слобода*, пор. укр. *слобода́* ‘поселення в Київській Русі, в Україні і Росії XI—XVII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодалних повинностей і податків’, ‘велике село, селище’ (СУМ, IX, 365).

Історичний ойконім *Новоселиця* мотивований відповідним апелятивом, на реальність чого вказує укр.

новоселець ‘людина, що недавно поселилася де-небудь; новий поселенець’ (СУМ, V, 436), рос. діал. *новосéлища* ‘село, поселення, побудовані на ненаселеному раніше місці’ (Дополнения, 145).

Пізніше найменування *Акрешиора* разом із варіантом *Акришо-ра(-и)* — похідне утворення від контактного гідроніма (пор., наприклад, «*potok Akreszora zwany*», 1787 р.) — притока *Акри* (бас. Дунаю). На думку М.М. Габорака, в основі гідронімоназви — апелятив рум. *acrișor* ‘кисленький, кислуватий’, на що, найімовірніше, вказували якості води (Габорака 2007: 7—8).

Пізніше нп *Бабинопілля*, пов’язане з назвою місцевого урочища (Габорака 2007: 7) — результат онімізації словосполучення *бабине поле* + суфікс *-ьє-. Щодо аналогічної словотвірної моделі пор. ойконіми *Ганнопілля* — на Харківщині, *Миколайпілля* — на Донеччині, *Павлопілля* — на Дніпропетровщині (АТУ, 378, 411, 423) тощо.

Ангелівка, с. (Дл.). Об’єднане з нп *Лóлин* (АТУ 2012: 152).

Поселення засноване у 1814 р. (ЙФМ, 110, 346); за іншою версією — між 1811 р. та 1814 р. як німецька колонія (Габорака 2007: 8).

1819—1820 *Енгельсберг* (*Engelsberg*); *Ангелівка* (*Angelówka*) (ЙФМ, 18, 110).

1871 *Anielówka* także *Angelówka* (Габорака 2007: 8).

1880 *Engelsberg* (Габорака 2007: 8).

1886 *z Angelowem* (SG, VII, 951).

1921 *Engelsberg* (Габорака 2007: 8).

1947 *Ангелівка* (Габорака 2007: 8).

1. Назва походить від імені дружини діди́ча тлустинської волості *Ангели* (*Анелі*) Слонецької (Габорака 2007: 8).

2. Дериват від прізвища вчителя і вйта *Енгеля* (Габорака 2007: 8).

3. Для історичного оніма *Енгельсберг* вірогідний результат лексикалізації й онімізації словосполучення ОН *Енгельс* + географічний апелятив *берг* (< нім. *der Berg* ‘гора’). Новий ойконім *Ангелівка*, швидше за все, мотивований антропонімом *Ангел* + формант **-ів-к-а**, пор., наприклад, укр. *Ангел* (Худаш, 215), (похідне) *Ангелович* (ІМСУ ІФ, 498) — сучасні прізвища.

Антонівка, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Олéшів* (АТУ 2012: 158).

Одна з перших історичних фіксацій назви поселення датується 1750 р. (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Антонівка* (*Antonówka*) (ЙФМ, 18).

1880 *Antoniówka* (SG, I, 43).

1987 *Антонівка* (АТУ, 129).

Назва поселення мотивована особовим ім'ям *Антон* + суфікс **-ів-к-а**. За матеріалами М. Фасмера, у східних слов'ян відомо ще 144 ідентичні ойконіми (Vasmer RGN, I, 146—148), зокрема 50 сучасних нп *Антонівка* в межах України (АТУ, 364).

Б

Ба́бин, с. (Кс.).

Бабин Городський — історична назва поселення (ІМСУ ІФ, 394).

1408 **Babin* [50, с. 52; Габорак 2007: 9].

1457 *Babin* (Габорак 2007: 9).

1785—1788, 1819—1820 *Бабин* (*Babin*) (ЙФМ, 18).

1880 *Babin* (SG, I, 72).

1947 *Бабин* (Габорак 2007: 9).

Давнє поселення, поблизу якого збереглися залишки городища IX—XII ст. (ІМСУ ІФ, 394).

Сучасна назва вторинна.

1. Найменування села може походити як від ОН *Баба*, так і від географічного терміна *баба* ‘трясовина’, ‘узвишся’ (Габорак 2007: 9).

2. В історичному ойконімі диференційний член *Городський* вказує на локальну особливість села — *‘поселення, розташоване коло міста (*зорода*)’. Стрижневий компонент *Бабин* мотивований антропонімом *Баба* (< апелятива *ба́ба* ‘жінка, баба (дещо зневажливо)’, ‘стара’, ‘бабка, бабуся, мати батька чи матері’, ‘повивальна бабука, акушерка’ тощо; Грінченко, 1, 12—13)¹ + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Бабин* двір, хутір, присілок тощо), на реальність цього вказують такі особові назви, як укр. *Баба* (Худаш, 216), ст.-рос. Князь Иванъ *Баба*, 1424 р. (Тупиков, 33), рос. *Баба* (Кондратьева, 28), бр. *Баба* (Бірыла 1969: 27) та ін. Водночас, вірогідна й безпосередня онімізація присвійного прикметника *бабин*.

Пор. ще аналогічні ойконіми *Бабин* (11) — у колишній Галичині, Волинській, Київській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 216), *Бабин* (4), *Бабина*, *Бабина Долина*, *Бабине* (4) — в Україні (АТУ, 364) тощо.

¹ Пояснення антропоніма *Баба* як суфіксального утворення на **-а** від ОН *Бабъ* < *Бабѣрадъ*, на нашу думку, непереконливе. Докладніше про це див.: Габорак 2007: 9.

Ба́бин-Зарі́чний, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Вістовá* (АТУ 2012: 152).

1880 *Babin* (SG, I, 72).

1900 *Babin Zarzeczny* (Габора́к 2007: 9).

1947 *Ба́бин-Зарі́чний* (Габора́к 2007: 9).

Назва населеного пункту пов'язана з нп *Ба́бин*, який у сусідньому районі (див. вище), а також із контактним гідронімом *Ба́бинка* л. Лімниці пп. Дністра; гирло між рр. Солонá і Берловська (пор. *Babin-ka*, 1880 р.; SG, I, 73) (СГУ, 26). Диференційний член у назві села — *Зарі́чний* вказує на місце розташування поселення — 'за рікою'.

Ба́бське, с-ще (Рж.). Об'єднане з нп *Я́сень* (АТУ 2012: 156).

1961 *Ба́бське* (Габора́к 2007: 10).

1. Ойконім мотивований назвою місцевого урочища (Габора́к 2007: 10).

2. Вірогідний також результат трансонімізації суміжного гідроніма *Ба́бський* (бас. Дністра), (пор., наприклад, *Babski* — *potok*, 1880 р.; SG, I, 75) (СГУ, 27) < *ба́бський* 'бабський' (Грінченко, 1, 15) у сер. роді (первісно *Ба́бське* поле, дворище, село тощо).

Пор. також інослов'янські ойконіми *Ба́бская*, *Ба́бский* — у Донському окрузі та *Ба́бское* — в колишній Мінській губ. (Vasmer RGN, I, 222).

Ба́бу́хів, с. (Рг.).

1441 *Babuchowo*; *Babuchow* [54, с. 22, 49—50].

1537 *Babuchow* (Габора́к 2007: 10).

1785—1788, 1819—1820 *Ба́бухів* (*Babuchów*) (ЙФМ, 19).

1880 *Babuchów* (SG I, 75).

1987 *Ба́бухів* (АТУ, 126).

Назва поселення похідна від ОН *Ба́бух* (~ рос. діал. *бабу́ха* 'баба, стара', 'прабабця', 'повивальна баба'; ЭССЯ, 1, 113) + суфікс належності **-ов-о** (> **-ів**) (Худаш 1995: 239—240; 54, с. 49—50; Габора́к 2007: 10), пор., наприклад, укр. *Ба́бух* — сучасне прізвище (ХХБ, 99; Богдан, 4)¹.

Пор. ще рос. *Ба́бухово* — ойконім у колишній Владимирській губ. (Vasmer RGN, I, 222).

Ба́бче, с. (Бг.).

Одна з перших документальних згадок назви поселення сягає 1434 р. (Сіреджук 2003: 42).

1661 *Babcze* (Бучко, 50).

1785—1788, 1819—1820 *Ба́бче* (*Babcze*) (ЙФМ, 19).

¹ Відзначимо, що біля села протікає однойменний пот. *Ба́бухів* л. Гнилої Липи, л. Дністра (пор., наприклад, *Babuchów*, 1880 р.; SG, I, 75) (СГУ, 27).

1880 *Babcze* (SG, I, 66).

1914 *Бабче* (Бучко, 50).

1. Дериват від ОН *Бабко* < *Баберад* + суфікс *-je (Бучко, 50).

2. Назва похідна від ОН *Бабка* + суфікс *-ъje (Худаш 1995: 240).

3. Швидше за все, це *j*-ове утворення, мотивоване антропонімом *Бабець* (~ укр. *бабéць* 'бабець' (Грінченко, 1, 13), діал. (гуц.) *бабéц* 'залицяльник' (Чучка, 41), ч. *babes* принизливе 'баба', діал. (жарт.) 'дід, старий' і под.; ЭССЯ, 1, 117) — утворення від ОН *Баба* + формант **-ець** (первісно *Бабче* поле, дворище, село тощо), потенційність якого підтверджують прізвища укр. *Бабець* (Панцьо, 95), ст.-бр. Петрок *Бабéц*, 1646 р. (Бірыла, 197) тощо. Зазначимо, що від ойконіма походить назва суміжного пот. *Бáбче* (бас. Дністра) (СГУ, 27).

Бáб'янка, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Стру́пків* (АТУ 2012: 153).

Ойконім уперше зафіксований в історичних джерелах у 1612 р. (Сіреджук 2003: 47).

1660 *Babionka* (Бучко, 50).

1765 *Babianka* (Бучко, 50).

1785—1788, 1819—1820 *Баб'янка* (*Babianka*) (ЙФМ, 19).

1880 *Babianka* (SG, I, 67).

1886 *Баб'янка* (Бучко, 50).

1. Дериват від ОН *Баб'ян* + суфікс **-к-а** (Бучко, 50).

2. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Баб'янка* (бас. Дністра) (СГУ, 27), пор. *Babianka* («także Babinec lub Babiny potok zwanу», 1880 р.; SG, I, 67) (Бучко, 50; 12, с. 87).

3. Імовірно, це похідне утворення з суфіксом **-к-а** від (суміжного) (мікро)топоніма *Баб'яни*, на потенційність якого вказують назви поселень *Бабанка* (*Бабани*), 1629 р. (ОКІУМ), *Бабанка*, *Старі Бабани* — у Черкаській обл. (АТУ, 319), мікротопонім *Баб'янки* — поле в с. Рекшин Бережанського р-ну Тернопільської обл. (МБТ, 251) і под. Щодо споріднених відповідників зішлемося на: ойконім *Бабянка* — в колишній Сідлецькій губ. (Vasmer RGN, I, 224), оронім на Прикарпатті *Баб'янка* — гора (Габорак 2007: 9) тощо.

Бáлинці, с. (Сн.).

XIII—XIV ст. *Балканський хутір* (ІМСУ ІФ, 528) ¹.

1444 *Balenicze* (Бучко, 51).

1476 судді Яна з *Балинча* [72, с. 46].

1496 *Johanni de Balyncze* (Бучко, 51).

1582 *Balincze* (Бучко, 51).

¹ Існування ойконіма, на нашу думку, сумнівне, оскільки він не зафіксований в інших лексикографічних і джерелознавчих працях.

1670 *Balince* (Бучко, 51).

1785—1788, 1819—1820 *Балинці* (*Balińce*) (ЙФМ, 20).

1880 *Balińce* (SG, I, 88).

1914 *Балинці* (Бучко, 51).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено історичні знахідки часів Київської Русі та залишки земляних укріплень (ІМСУ ІФ, 528).

1. Історична назва села *Балканський хутір* пов'язана зі словом *балка* (ІМСУ ІФ, 528).

2. Похідне утворення від патроніма *Балинці* (давніше *Баленичі*) < ОН *Бала* < **Балеславъ*, *Баломиръ* (Бучко, 51).

3. Дериват від ОН *Баль* + суфікс *-инци* (> *-инці*) (Худаш 1995: 20).

4. Катойконім на *-ци* (> *-ці*) від ойконіма *Балин* (Худаш 1995: 20).

5. Сучасна назва вторинна й постала за аналогією до онімів на *-инц-і*. Пізніше **Балинче* — *j*-ове похідне від ОН *Балинець* / **Гбалинець*, пор., наприклад, ст.-укр. Дмитро *Балинець*, 1649 р. (Реєстр, 253), укр. *Балинець* (ХХВ, 51) і под. — антропоніми.

Б́аня-Березів, с. (Кс.).

1638 *Bania Berezowska* (Сіреджук 2003: 48; Габорах 2007: 11).

1758—1765 in villis <...> *Berezow* (АЮЗР, I/4, 554).

1785—1788, 1819—1820 *Баня Березівська* (*Bańki Berezowskie, Bania Berezowska*) (ЙФМ, 21).

1880 *Bania Berezowska* (SG, I, 98—99).

1947 *Баня-Березів* (Габорах 2007: 11).

Давнє поселення, на території якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 376).

Сучасна назва модифікована. Структурне *Баня*¹ — лексико-семантичне утворення від апелятива *баня*, пор. укр. *ба́ня* 'солеварня, солеварний завод', 'мінеральне лікувальне джерело' (Грінченко, 1, 27), діал. (гуц.) 'т. с.; каменоломня' (Гуцульщина, 144)² та ін.

Один із компонентів ойконіма — *Березівська* — похідне утворення на *-ськ-а* від топоніма *Березівка* [див.: нп *Березівка* (Рг., Тс.)]. Пізніший варіант *Березів* можна розглядати як:

¹ До XVII ст. існувало одне село — *Березів*. Розростаючись, воно поділилося на частини: східну — *Долішній* (тепер *Нижній Березів*), західну — *Вижній* (тепер *Верхній Березів*), а та територія, де були соляні джерела, т. зв. бані, отримала назву *Баня-Березів* [цит. за: ІМСУ ІФ, 376].

² Аналізований регіон здавна славився видобуванням солі, для чого робили т. зв. бані. Докладніше про це див.: 19, с. 10; ІМСУ ІФ, 12, 90, 108, 206, 323, 376; Сіреджук, 125, 128; 25, с. 58—59.

1) похідне утворення на **-ов** (> **-ів**) від ОН **Берез* (< укр. діал. (поліськ.) *бѣрез* ‘береза, гілки якої ростуть угору’; Лисенко СПГ, 31);

2) дериват від ОН *Бере́за* (пор., наприклад, антропоніми ст.-укр. Васко *Бере́за*, 1495 р. (Тупиков, 47), «Fedko Bereza z Варцупіес», 1734 р. (АЮЗР, III/3, 75), укр. *Бере́за* (ТД, 64) і под.), оскільки в окремих західноукраїнських регіонах тенденція утворення ойконімів на **-ів** від антропонімів-іменників I відміни на **-а** — відоме явище. Див. ще: Худаш 2004: 27, 192, 377;

3) коротку форму прикметника *березів* ~ *березовий* ‘вкритий *березами*, який має *березові* зарослі’ (Габора́к 2007: 14). Щодо цього пор. ще *буків* ~ *буковий*, *дубів* ~ *дубовий* та ін.

Сюди ж ойконіми *Bania Kotowska*, *Bania Świrska*, *Bania Stara* — в колишній Галичині (Vasmer RGN, I, 261), *Баня* — у Львівській обл. (АТП 1972: 298) тощо.

Барві́нків, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Хоро́цеве* (АТУ 2012: 150).

1481—1487 *Barwina* (Худаш 2004: 19).

1717 *Berwinkowa* (Сіреджук 2003: 51; Габора́к 2007: 12).

1899 *Берві́нкова* (Габора́к 2007: 12).

1947 *Барві́нків* (Габора́к 2007: 12).

Сучасна форма вторинна й виникла за аналогією до порівняно пізніших топонімів на **-ов-а** (**-ів**).

1. Первісний ойконім *Барві́на* перетворений у *Барві́нкова*, а потім у *Барві́нків* не без впливу народної етимології та зв’язку з апелятивом, у випадку з *Берві́нкова* — з діалектизмом *берві́нок*, а *Барві́нків* — із теперішнім літературним варіантом *барві́нок*, вочевидь, під впливом топонімомоделей на **-ова**, **-ів** (Худаш 2004: 19).

2. Назва утворена в результаті субстантивації та онімізації прикметника *барві́нкова* (діал. *берві́нкова*) — ‘із зарослями барві́нку’ (Габора́к 2007: 12).

3. На наш погляд, історичне найменування села **Барві́на* (< *Barwina*) доцільно пов’язувати з первісним **бъгвѣно* [87, с. 264]. Останнє, на думку В.П. Шульгача, варто розглядати в колі такої лексики, як-от: укр. діал. *бѣрвина* ‘поперечні дерев’яні зв’язки у ткацькому верстаті в ролі навоїв’ (ЕСУМ, I, 168), бр. діал. (пн.-зх.) *бѣрві́на* ‘кладка з однієї колоди’ (СБГ Мацкевіч, I, 255), рос. діал. (псков.) *бреві́на* ‘невелика колода, шматок колоди’ (ПОС, I, 84—85) та ін. Сюди ж мікротопонім укр. *Барві́на* — куток села Піщане Камінь-Каширського р-ну Волинської обл. [87, с. 264].

Белеїв, с. (Дл.).

Назва поселення вперше зафіксована в історичних джерелах від 1609 р. (Сіреджук 2003: 49).

1650 *Beleiow* (Габорак 2007: 13).

1785—1788, 1819—1820 *Белеїв* (*Belejów*) (ЙФМ, 23).

1880 *Belejów* (SG, I, 126).

1947 *Белеїв* (Габорак 2007: 13).

В основі ойконіма — ОН *Белей* + суфікс посесивності **-їв** (< **-овъ**) (Худаш 1995: 26; Габорак 2007: 13), реальність чого підтверджують укр. *Белей* (КПУ ІФ, 2, 196), болг. *Белѣй*, XVII ст. (Займов, 17) тощо. Ці антропоніми, на нашу думку, сягають відповідних апелятивів — укр. діал. (бук., гуц.) *белѣй* ‘дурень’, ‘лінюх’ (Чучка, 55), *белѣй* ‘йолоп’ (~ рум. *bălâi* ‘білий’) (ЕСУМ, 1, 165). Пор. ще споріднені ойконіми: *Белеєвка*, *Белеєвщина* — в колишніх Мінській та Могильовській губ., *Белеи* — в колишній В’ятській губ., *Белейка* (4) — топоніми в колишніх Смоленській, Тверській та ін. губ., *Белейки* (2) — в колишніх Чернігівській та Смоленській губ., *Belejovce* — у Словаччині (Vasmer RGN, I, 320), *Белеївка* — назва долини поблизу смт Солотвин у сусідньому Богородчанському р-ні [71, с. 11], *Belej* — топонім у Хорватії (Im. m., 75) і под.

Белелу́я, с. (Сн.).

1373 *Wirzbovyecz usgue ad Raloluy* (Бучко, 51).

1419 *Swaschkoni de Baloluya* (Бучко, 51).

1485 *wsі Bialoloju* (Бучко, 51).

1566 *villas Koza (!), Bialoloi* (Бучко, 79).

1570—1571 *wsі Bialoloju* (Бучко, 51).

1661—1665 *Biłohuj; do Biellohuj* (Бучко, 51).

1670 *Beloloy* (Бучко, 51).

1765 *Beloluja* (Бучко, 51).

1785—1788, 1819—1820 *Белелуя* (*Belehija*) (ЙФМ, 23).

1880 *Belehija* (SG, I, 128).

1886 *Белелуя* (Бучко, 51).

Давнє поселення, на території якого знайдено крем’яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту, житла трипільської культури тощо (ІМСУ ІФ, 564—565).

Первісні фіксації відображають фонетично видозмінену структуру.

1. Ойконім мотивований суміжним гідронімом *Белелу́я* (бас. Дунаю; СГУ, 38) — ріка (Бучко, 51; 12, с. 86).

2. Дериват від ОН **Бъллолой* + суфікс **-јь* (Худаш, Демчук, 56).
Вочевидь, відгідронімне похідне.

Беньківці, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Frága* (АТУ 2012: 156).

1457 *Byenkowski* [54, с. 25].

1472 *Bienkowski* [54, с. 51].

1472 *Byenkowski* (Габорах 2007: 13).

1515 *Bienkowski* (Габорах 2007: 13).

1785—1788, 1819—1820 *Беньківці* (*Bieńkowski*) (ЙФМ, 24).

1987 *Беньківці* (АТУ, 127).

1. Назва похідна від ОН **Бенко* + суфікс **-овци** (> **-івці**) [54, с. 51].

2. Ойконім утворений від родової назви *Беньковци* 'рід або піддані *Бенька*' (Габорах 2007: 13).

3. Вірогідна, на нашу думку, форма множини від антропоніма **Бенькі(о)вець* — дериват від ОН *Бенькі(о)в* + суфікс **-ець**, реальність яких підтверджують сл. *Бень* (~ апелятивом сл. *бень* '«гостра», зла людина') (Казаків, 11), укр. *Бень* (СП, 390), *Бенько* (ОАІУМ; КПУ Льв., 2, 264), **Бенько*, *Бенедікт* (Трійняк, 64) та ін.

4. Водночас альтернативний результат онімізації катойконіма *беньківці* 'переселенці з нп *Бенькове* (**-ів**, **-ов-а**) чи *Беньківка*'. Щодо цього пор. *Бенькове* — залізнична станція у Львівській обл. (СЗС), *Беньково*, *Беньковка* — назви поселень у колишніх Тверській та Херсонській губ. (Vasmer RGN, I, 344) тощо.

Бережниця, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Криворівня* (АТУ 2012: 150).

1825 *Bereznica* (Сіреджук, 133; Габорах 2007: 13).

1880 *Bereznica* (SG, I, 150—151).

Ber'ežnyc'a — пізніша згадка ойконіма (СГУ, 40).

Берéжніця — історично (СГУ, 40).

Берéжніце — варіант назви села (СГУ, 40).

1987 *Бережниця* (АТУ, 122).

Назва похідна від місцевого гідроніма *Берéжніця* (бас. Дунаю) — потік (СГУ, 40; Габорах 2007: 13—14). Пор. ще *Бережниця* (6) — ойконім в різних регіонах України (АТУ, 366); аналоги засвідчені в Мінській обл. Білорусі, п. *Bereznica* — в колишній Люблінській губ., болг. *Брежници* — місцева назва в Єленско (Болгарія), *Brežnica* — у Хорватії (Im. m., 98), п. *Suchobrzeznica* [92, с. 78] і под.

Бережниця, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Підмихайля* (АТУ 2012: 152).

Ойконім документально фіксується від 1378 р. (Сіреджук, 133); згодом — у 1515 р. [6, с. 16].

1459 *Beresynicza* (Габорах 2007: 14).

1462 *Beresznycza* (Габорах 2007: 14).

1578 *Bereznycza* (Габорах 2007: 14).

1658 *Bereznica* (Габорах 2007: 14).

1785—1788, 1819—1820 *Бережниця Шляхетська* (*Bereznica Szlachecka*) (ЙФМ, 25).

1880 *Bereznica Szlachecka* (Габора 2007: 14).

1947 *Бережниця* (Габора 2007: 14).

Ойконім мотивований гідронімом *Березніця* (бас. Дністра) (пор. *Bereznica*, 1880 р.; SG, I, 150), (СГУ, 40; Габора 2007: 14) (див. вище). В історичних назвах компонент *шляхетська* вказував на належність поселення шляхті, пор. укр. *шляхта* ‘дрібне дворянство колишньої феодальної Польщі’ (СУМ, XI, 496).

Березівка, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Конюшки* (АТУ 2012: 155).

1785—1788 *Berezówka* [54, с. 52].

1787 *Berezówka* (Габора 2007: 15).

1785—1788, 1819—1820 *Березівка* (*Berezówka*) (ЙФМ, 25).

1987 *Березівка* (АТУ, 126).

1. Ойконім похідний від апелятива *береза* + суфікс **-овка** (> **-івка**) [54, с. 52; Габора 2007: 15].

2. Дериват від антропоніма *Береза* [54, с. 52; Габора 2007: 15].

3. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від (місцевого) (мікро)топоніма *Березів* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а** [див.: нп *Баня-Березів*, *Верхній Березів*, *Нижній Березів* (Кс.) та укр. нп *Березова Гать* (2), *Березова Лука*, *Березовий Груд*, *Березове* (9) і под. (АТУ, 366)]; 2) результат онімізації апелятива *березівка*, пор., наприклад, укр. діал. (кіровогр.) *березівка*, *березівка* ‘березовий ліс’ (Громко, 24); 3) від прикметника *березовий*, вторинно переформленого за аналогією до топонімів на **-ів-к-а**. Пор. ще *Березовка* (340) — назви поселень у слов’янських країнах (Vasmer RGN, I, 363—367), *Березівка* (45), *Березівка Друга* — в Україні (АТУ, 366) та ін.

Березівка, с. (Тс.).

1433 *Хом’яків* (Сіреджук 2003: 42); *Chomyakowo* (Бучко, 52).

1462 *Chomikow ad Czerniejow* (Бучко, 52).

1670 *Chomiakowka* (Худаш 2004: 367).

1765 *Chmikow* (Бучко, 52).

1785—1788, 1819—1820 *Хом’яків* (*Chmiakówka*, *Chmiaków*) (ЙФМ, 321).

1880 *Chmiaków*; *Chmiakówka* (SG, I, 627, 628).

1914 *Хом’яків* (Бучко, 52).

1947 *Хом’яківка* (Бучко, 52).

1965 *Березівка* (Бучко, 52).

Сучасна назва вторинна. В основі історичного ойконіма *Хом’яків* — антропонім *Хом’як* (< апелятива *хом’як* ‘хом’як’, ‘незграбна

людина'; Грінченко, 4, 409) + суфікс належності **-ів**, пор. ОН ст.-укр. Тихно Івановичъ *Хомяк* Смородовский, 1564 р. (АЮЗР, I/6, 53), укр. *Хом'як* (КС Рв., 34; ТД, 80), ст.-рос. *Хомякъ*, 1500 р. (Тупиков, 416) та ін. Про нп *Березівка* див. вище.

Берем'яни, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Гвіздéць* (АТУ 2012: 153).

1785—1788, 1819—1820 *Берем'яни* (*Beremianu*) (ЙФМ, 26).

1788 *pole za Beremianami* (*Beremianami*); *sianożęcie Beremiana* *zwane*; *sianożęci Na Beremianach* (як мікротопонім) (Бучко, 52).

1880 *Beremianu* (SG, I, 139).

1987 *Берем'яни* (АТУ, 123).

1. Дериват від етнічної назви *берем'яни* (< укр. *берем'ян* 'злидар') (Бучко, 52).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Берем'ян* (первісно *Берем'яни* — рід *Берем'яна*). Щодо цього пор. укр. діал. *берем'я* 'тягар, невеликий вантаж у мішку' (ЕСУМ, I, 173), рос. діал. (арх., яросл.) *берэ́мье* 'в'язанка дров', *бе́ремо* 'сіно, яке збите граблями для подавання на віз або зв'язане у в'язанку' (ЭССЯ, I, 196—197); 2) результат онімізації катойконіма *берем'яни* 'переселенці з нп *Берем'я*', пор., наприклад, *Беремя Чертово* — назва поселення в колишній Орловській губ. (Vasmer RGN, I, 372). Пор. ще аналогічний ойконім *Берем'яни* — у Тернопільській обл. (АТУ, 366).

Берлоги, с. (Рж.).

1387 *Barłozyszcze* (Габорах 2007: 15).

1563 *Barłoziszcza* (Габорах 2007: 15).

1649 *Byrlohy* (Габорах 2007: 15).

1785—1788, 1819—1820 *Берлоги* (*Berłohy*) (ЙФМ, 26).

1787 *Berłohy* (Габорах 2007: 15).

1947 *Берлоги* (Габорах 2007: 15).

Сучасна назва вторинна.

1. Ойконім похідний від апелятива *барлога* 'місце зимівлі диких тварин' [27, с. 79].

2. На нашу думку, це лексико-семантичне утворення від апелятива *барложище* 'місце, де був барліг — ведмеже логово або брудна калюжа' (Габорах 2007: 15). Пор. ще споріднені др. *берлога*, *берлогъ*, *брьлогъ* 'ліс', нл. *barłog* 'сплутана солома', діал. 'сміття' (ЭССЯ, 3, 169—170), укр. *берліг* 'лігвище, лігво (ведмеже)', 'лігво свиняче, також підстилка в свинячому хліві', 'брудна калюжа; грязь' (Грінченко, I, 52), діал. (бойк.) 'нелад, безладдя' (Онишкевич, I, 50) тощо.

Сюди ж співвідносні ойконіми *Берлога*, *Берлоги* (2) — в колишніх Пермській та Тверській губ. (Vasmer RGN, I, 376) тощо.

Бистрець, с. (Вр.).

Найменування населеного пункту історично відоме від XV ст. (ІМСУ ІФ, 131).

1818 *Bystrec* (Габорах 2007: 15).

1880 *Bystrzec* (SG, I, 509, 799).

1899 *Бистрець* (Габорах 2007: 15).

1900 *Bystrzec* [12, с. 88].

Частина с. *Жаб'я* (нині — смт *Верховіна*) (до 1939) (ІМСУ ІФ, 131).

1947 *Бистрець* (Габорах 2007: 15).

Назва поселення похідна від місцевого гідроніма *Бистрець* (бас. Дунаю) (пор. «*Bystrzec — potok górski*», 1880 р.; SG, I, 509) — потік (СГУ, 48; Габорах 2007: 15) (< укр. діал. (волин.) *бистрець* 'потік' (Данилюк, 11), рос. діал. *быстрѣц* 'мілке кам'янисте місце в річці, де швидко тече вода', болг. діал. *бистрець* 'рукав річки' та ін., які продовжують первісне **bystrьсь*; ЭССЯ, 3, 154). Пор. ще ойконім *Bistrac* — у Хорватії (Im. m., 81).

Бистриця, с. (Нд.).

1820 *Rafailowa* (Габорах 2007: 16).

1900 *Rafailowa* (Габорах 2007: 16).

Рафайлова (до 1946) (ІМСУ ІФ, 435).

1934 *Бистриця* (Сіреджук, 127).

Сучасна назва вторинна.

1. Історична назва *Рафайлова* — посесивне утворення на **-ов-а** від антропоніма *Рафайло* < *Рафаїл* (Габорах 2007: 16).

2. Швидше за все, первісний ойконім постав у результаті трансо-німізації місцевого гідроніма *Рафаїловъ*¹ (пор., наприклад, *Rafajłowa* albo *Rafajłów*, 1888 р.; SG, IX, 488) — потік (СГУ, 457) або ідентичного мікротопоніма (пор., наприклад, на polanę *Rafajłową*, 1888 р.; SG, IX, 488) — назва поляни. В основі топонімів — антропонім *Рафайло* + суфікс посесивності **-ов**, пор., наприклад, ОН **Рафаїло* < *Рафаїл* (Трійняк, 310). Сучасний ойконім походить від першого компонента контактних гідронімів *Бистриця-Надвірнянська* (*Чорна*) або *Бистриця-Солотвинська* (*Золота*) (бас. Дністра) — ріки (ІМСУ ІФ, 435; СГУ, 50) (< географічного апелятива *бістриця* 'швидкий і шумний потік' (Грінченко, 1, 57), діал. (волин.) *бист-*

¹ Нині цей потік має назви *Рафайлів*, *Рафайловець* (СГУ, 457).

ріця ‘центральна швидка течія річки’ (Данилюк, 11), що продовжують посл. *bystrica; ЭССЯ, 3, 151). Пор. ще аналогічні ойконіми *Bistrica* — у Боснії та Герцеговині, Македонії, Сербії, Словенії, Хорватії та Чорногорії (Ім. м., 81), мікротопонім бр. *Быстрыца* [2, с. 42] та ін.

Бітків, смт (Нд.).

1390 *Budkowo* (Сіреджук, 133; Габорак 2007: 16).

1470 *Buthkow* (Худаш 1995: 30—31; Габорак 2007: 16).

1578 *Budkow* (Габорак 2007: 16).

1658 *Budkow* (Габорак 2007: 16).

1785—1788, 1819—1820 *Битків* (*Bitków*) (ЙФМ, 31).

1880 *Bytków* (нім. *Bittkow*, первинне, можливо, *Witków*) (SG, I, 518).

1881 *Bitków* (SG, II, 393).

1947 *Битків* (Габорак 2007: 16).

Сучасна назва вторинна.

1. Ойконім похідний від ОН *Бытко* + суфікс **-овъ** (> **-ів**) (Худаш 1995: 30—31).

2. Історичні форми мотивовані ОН *Будко* + суфікс належності **-ов-о** (> **-ів**) (Габорак 2007: 16) (первісно *Будкове* поле, дворище, село тощо), пор. сл. *Будко* (Морошкин, 29), укр. *Будко́* (ОКІУМ) тощо¹.

Бішів, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Делієве* (АТУ 2012: 150).

1441 *Byszow* [54, с. 22, 53].

1469 *Byszow* alias *Staniatyn* (Худаш 2004: 32).

1485 *Byszow* (Худаш 2004: 32).

1758—1765 *ex villa Byszow* (АЮЗР, I/4, 552).

1785—1788, 1819—1820 *Бишів* (*Byszów*) (ЙФМ, 31).

1787 *Byszów* (Габорак 2007: 17).

1947 *Бишів* (Габорак 2007: 17).

Ойконім похідний від антропоніма **Биш* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 52—53; Габорак 2007: 17), на реальність якого вказують співвідносні ст.-укр. Радко *Бышєнко*, Микита *Бышовецъ*, 1649 р. (Ресстр, 380, 470), (парадигматичне) укр. *Биша* (Устименко, 49), бр. *Биш* (Бірыла 1969: 75), ст.-пол. *Bysz*, 1467 р. (SSNO, I, 295) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Бишев*, *Бишева* (3), *Бишево* (2) — в колишній Казанській губ. (Vasmer RGN, I, 395), *Бишів* (2) — у Київській та Львівській обл. (АТУ, 367) тощо.

¹ Очевидний словотвірний зв’язок ойконіма із суміжними гідронімами (похідні) *Битківчик*, *Битковець* (бас. Дністра) [пор. *Bitkowczyk* (*Bitkowiec* та *Bitkowczyk*, *Bitkowiec*), 1880 р.; SG, I, 229, 241] — потоки (СГУ, 51).

Біла Річка, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Гринява* (АТУ 2012: 150).

1820 *Biała Rika* (Габорах 2007: 17).

1934 *Biała Rika* (Габорах 2007: 17).

1987 *Біла Річка* (АТУ, 122).

Складена назва, утворена внаслідок трансонімізації контактного гідроніма, пор. місцевий пот. *Біла Річка* (пор., наприклад, *Biała rzeka* <...> *pierwsza większa rzeczka*, 1880 р.; SG, I, 182) (бас. Пруту) (СГУ, 53), або аналогічного ороніма (Габорах, 24) [як протилежне до нп *Чорна Річка* цього ж району]. Пор. ще ойконіми: рос. *Белая Река*, *Белая Речка* — на території колишніх Костромської та Архангельської губ. (Vasmer RGN, I, 318—319).

Білі Ослáви, с. (Нд.).

Одні з перших історичних фіксацій ойконіма датуються 1537 р. (Сіреджук, 133).

1558 **Oslawi* (Габорах 2007: 17).

1578 *Oslawi Majus* (Габорах 2007: 17).

1643 *Oslawy biale* (Габорах 2007: 17).

1758—1765 *Basilus Oslawski* (АЮЗР, I/4, 554).

Ослава — первісний варіант назви поселення (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Білі Ослави* (*Oslawy Biale*) (ЙФМ, 32).

1787 *Oslawy Biały* (Габорах 2007: 17).

1880 *Oslaw biały* (Габорах 2007: 17).

1886 *Oslaw Biały; Oslaw Biały albo Oslawy* (SG, VII, 642).

1987 *Білі Ослави* (АТУ, 126).

Сучасна назва вторинна.

1. Похідне утворення від родової назви *Ослави* (первісно *Ослави* — рід *Ослава*), (Габорах 2007: 17—18).

2. Історичний ойконім, вочевидь, постав у результаті трансонімізації місцевого гідроніма *Ослава* (бас. Дунаю) (пор., зокрема, *Oslawa*, 1880 р., *Oslawa*, 1886 р., *Oslawy Biały*, 1895 р.; SG, I, 324; VII, 642; XIV, 434) — ріка (СГУ, 405). Означення *Білі* у пізніших згадках назви села вжито у функції диференціації до нп *Чорні Ослави* цього ж району (див. нижче).

Білка, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Михальче* (АТУ 2012: 151).

Назва поселення історично відома від 1440 р. (Сіреджук 2003: 42).

1457 *Byelka* [12, с. 86].

1785—1788 *Білка* (*Bilka*) (ЙФМ, 32).

1889 *Siemakowce nad Dniestrem z Bilka* (SG, X, 538).

1987 *Білка* (АТУ, 123).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Білка* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Bilka*, 1880 р.; SG, I, 229; VII, 458) — ріка (СГУ, 55).

Пор. ще аналогічні ойконіми *Белка*, *Белка-Большая*, *Белка-Малая*, *Белки* (5) — в колишніх Волинській, Київській, Харківській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 323), *Білка* (9), *Білки* (4) — в Україні (АТУ, 367) і под.

Білоберізка, с. (Вр.).

1669 *Bilobereska* [12, с. 156].

1669 *Biloberezka* (Габорах 2007: 18).

1785—1788, 1819—1820 *Білоберезка* (*Bialoberezka*) (ЙФМ, 32).

1880 *Bialobereska* (SG, I, 187).

1899 *Білоберезка* (Габорах 2007: 18).

1987 *Білоберізка* (АТУ, 122).

Результат онімізації словосполучення *біла берізка*. На думку М.М. Габораха, первісно онім мав значення ‘поселення, що виникло на місцевості, де росла біла берізка’ (Габорах 2007: 18). Як паралель наведемо ойконім *Bialobereska* (укр. діал. *Biloberéska*) — в колишньому Київському пов. (Vasmer RGN, I, 324).

Білозóriна, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Пнів* (АТУ 2012: 155).

Перші історичні відомості про ойконім датуються від 1783 р. (Сіреджук, 133).

1783 *Bilozoryna* (Габорах 2007: 19).

1947 *Білозерина* (Габорах 2007: 19).

1987 *Білозори́на* (АТУ, 126).

1. Результат трансонімізації місцевого однойменного ороніма (пор., зокрема, «góga *Bialozoryna*») < апелятива *білозір* ‘багаторічна трав’яна рослина з білими поодинокими квітками з п’яти пелюсток, що росте на вологих луках і болотах’ (Габорах 2007: 19).

2. Водночас припустима мотивація антропонімом **Білозора*, пор., наприклад, сл. *Белозор* (~ *белозор* ‘білі очі / зір’) (Казаков, 11), рос. *Билазор* (КПУ Киров., 1, 856), аналогічне *Світлозор* — прізвище (Худаш, 226) тощо. В основу наведених особових назв, швидше за все, покладено відповідні апелятиви. На можливість цього вказує укр. *білозір* ‘красень; епітет місяця’, *білозóriй* ‘світлоокій’ (Грінченко, 1, 66; ЕСУМ, 1, 197), *білозор* ‘блондин’ (Пискунов, 19). Стосовно споріднених найменувань пор. назви поселень *Белозорево*, *Белозоров* — в колишніх Воронежській та Псковській губ. (Vasmer RGN, I, 329), *Білозóriна* («na Gorze *Bialozorynie*», 1787 р.) — контактний оронім у Надвірнянському р-ні (Габорах, 25) і под.

Більшівці, смт (Гл.).

1402 *Malibolszow* (до 1590; 54, с. 29) (Габорах 2007: 19).

1409 na gruntach *Bouszowieckich* (Сіреджук 2003: 42, 49—50).

- 1419 *Большовці* [79, с. 135].
 1436 *Bolschow Minori* (Габора́к 2007: 19).
 1474 *Bolsowycz* (Габора́к 2007: 19).
 1578 *Bolszowiecz* (SG, XV, 195).
 1658 *Bolszowiec* (Габора́к 2007: 19).
 1787 *Bolszowci* (Габора́к 2007: 19).
 1785—1788, 1819—1820 *Бовшівець, Болишовець (Bolszowce)* (ЙФМ, 35).
 1880 *Bolszowce* (Габора́к 2007: 19); *Bolszowce; Bułszowce* (SG, I, 304).
 1889 *od Bolszowca* (SG, X, 693).
 1900 *Bolszowce* (SG, XV, 195).
 1947 *Більшівці* (Габора́к 2007: 19).

Давнє поселення, територія якого була освоєна 6000 років тому (ІМСУ ІФ, 147; 54, с. 4).

1. Результат онімізації катойконіма *більшівці* ‘переселенці з нп *Більшове (-ець) (Ху́даш 1995: 36—37).

2. Сучасна назва селища граматично модифікована. Історичне *Малобі(о)льшів (с Малий + нп *Бі(о)льшів / Бовшів див. нижче); нп *Бі(о)льшовець — дериват на -ець від нп Бовшів (Габора́к 2007: 19).

Стосовно споріднених найменувань пор. назви поселень ст.-рос. *Болишово, Болишево* — в колишньому Тверському пов., рос. *Болшево, Бульшево* — на Смоленщині та Брянщині (Казлова 2002: 124), *Большовка, Большово* — в колишніх Вологодській та Орловській губ. (Vasmer RGN, I, 465), бр. *Боўшава (Бовшево), Боўшавэц (Бовшевец)* — на Могильовщині (Рапановіч Маг., 27, 30) і под.

Блю́дники, с. (Гл.).

Назва поселення вперше документально зафіксована у 1389 р. (Сіреджук 2003: 41); згодом — у 1412 р. [50, с. 52], 1443 р. (ІМСУ ІФ, 165).

- 1415 *Bludniki* (Габора́к 2007: 20).
 1578 *Bludnyky* (Габора́к 2007: 20).
 1658 *Bludniki* (Габора́к 2007: 20).
 1785—1788, 1819—1820 *Блюдники (Bludniki)* (ЙФМ, 35).
 1880 *Bludniki* (SG, I, 253—254).
 1987 *Блюдники* (АТУ, 122).

Давнє поселення, біля якого засвідчено кілька стародавніх курганів, знайдено бронзові знаряддя праці (ІМСУ ІФ, 165).

Похідне утворення від родової назви *Блюдники* або *Блудники* (первісно *Блюдники / Блудники* — рід *Блюдника / Блудника*) (Габора́к 2007: 20), пор., наприклад, ОН укр. *Блудник* (Чучка, 72). Воче-

видь, в основу особової назви покладено відповідний апелятив, пор. *блудник* ‘розпусник’ (Грінченко, I, 76), діал. мн. *блюдники* ‘гончарі, що займалися виготовленням блюд’ [79, с. 133] тощо.

Бівшів, с. (Гл.).

1152 *оу Болиевъ* [54, с. 13, 55].

1419 *Болиево* (спичникъ з *болиева*) (ССУМ, I, 111).

1447 *Bolszow* [54, с. 55].

1570 *Bolschow* (Габорак 2007: 21): у цей час село розділилося на два поселення — *Малий Бовшів* (*Бовшів*) і *Великий Бовшів* (*Більшівці*) (Сіреджук 2003: 44—45).

1658 *Bolszow* (Габорак 2007: 21).

1787 *Bouszów* (Габорак 2007: 21).

1785—1788, 1819—1820 *Бовшів* (*Bouszów*) (ЙФМ, 31).

1880 *Bouszów* (Габорак 2007: 21).

1886 *Боушовъ* [54, с. 55].

1935 *Болиів* (Кісь, 36).

1947 *Бовшів* [54, с. 55].

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки жител доби неоліту, трипільської культури, поховання та житла доби бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 11, 165; 54, с. 4, 13).

1. Дериват від ОН **Больш* (> *Болишъ* < *Болемилъ*, *Болеславъ*, *Болсчай*) + суфікс належності *-ів* (< *-ов*) [54, с. 13, 55; Габорак 2007: 21].

2. Онімизований ад’єктив *большъ*, пор. ст.-укр. **болиши* ‘кращий, ліпший; більший’, 1393 р. [40, с. 236].

3. Поділяємо думку про зв’язок назви поселення з відповідним антропонімом і реконструкцією первісного **Vъlšъ*. Докладніше див.: Казлова 2002: 122—129¹. Диференційні компоненти *Малий* та *Великий* в історичній назві поселення вказують на розміри сіл або ж на час їхнього заснування.

Стосовно споріднених відповідників зішлемося на: ойконіми бр. Бовшев (2), *Бовшево* — в колишній Могильовській губ., рос. *Болшево* (*Болошово*), (співвідносні) *Большевица*, *Бошовица* — в колишній Смоленській губ. (Vasmer RGN, I, 418, 461) та *Bovše* — топонім у Словенії (Im. m., 90).

¹ Водночас з огляду на те, що ще на поч. XV ст. досліджуване село значилося з суфіксом *-овъ* (> *-ів*), наведемо такі ОН: *Бойша*, *Больша* (Морошкин, 20, 21), укр. *Болиа* [79, с. 133], бр. *Боуш*, *Бауша*, *Бойша* (Бірыла 1969: 57, 59), (похідні) ст.-рос. *Большев* Алексей, 1644—1661 рр. (АПД, 53), рос. *Большев* (у Бологовському р-ні Тверської обл.) (КП Твер.), *Бовшек* (РП, 91), ст.-пол. *Bolsza*, 1393 р. (SSNO, I, 23) та ін.

Богородичин, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Жукотин* (АТУ 2012: 153).

Ойконім історично відомий від 1433 р. (Сіреджук 2003: 44).

1436 *Brodiczin* (Худаш 2004: 36); *Brodaczin* (Бучко, 53).

1440 *Brodyczyn* (Сіреджук 2003: 43; Худаш 2004: 36); *Brodiczin* (Бучко, 53).

1470—1480 *Brodyczyn*; *Borodyczyn* (Худаш 2004: 36).

1578 *Brodiczin* (Бучко, 53; Худаш 2004: 36).

1649 у селі *Бродичин* [72, с. 68].

1670 *Brodyczyn* (Бучко, 53).

Із 1714 — як присілок нп *Пужники* (Тл.) (Сіреджук 2003: 44).

1768 з *Bohorodczynem* (Бучко, 53).

1785—1788, 1819—1820 *Богородичин* (*Bohorodyczyn*) (ЙФМ, 36).

1787 до *Богородчина* [72, с. 24].

1880 *Bohorodyczyn lub Borodyczyn* (SG, I, 288).

1886 *Богородычын* (Бучко, 53).

1914 *Богородичин* (Бучко, 53).

1. Історична форма *Бородичин* — дериват від ОН *Бородка* + суфікс **-ин** (Бучко, 53, із покликанням на: Акта, 11, 74).

2. Первісне *Бородичин* — це похідне утворення на **-ин** від антропоніма **Бородиця* (Худаш 2004: 36).

3. Варіант *Brody(i)czyn* — книжний полонізм (лише в II полов. XVIII ст., за асоціацією з назвою матері Ісуса Христа *Богородиці*, ойконім народноетимологічним способом був перетворений на варіант *Богородичин*) (Худаш 2004: 36).

4. Сучасна назва, на нашу думку, — переоформлений онім за аналогією до топонімів на **-ин** від теоніма *Богородиця*. Щодо первісного ойконіма *Brodiczin*, то це посесивне утворення на **-in** (**-ин**) від ОН **Бородиця* (щодо моделі пор. *Романиця*, *Стефаниця*, *Химиця* і т. д. (Редько 2007, 2: 903, 1011, 1121) — антропоніми).

Богородчани, смт (Бг.).

На сторінках історичних документів назва поселення згадується від 1441 р. (ІМСУ ІФ, 81).

1630 *Межиріччя* (Сіреджук 2003: 47).

1652 *Sadzawa ad Bohorodczany* (Бучко, 107).

1660 *Bohorodczany villa ad opp. Bohoroczany*; *Bohoroczany* (Бучко, 53; Худаш 2004: 37).

1661 *Miedzyrzycz alias Bohorodczany*, *Hłubokie ad Bohoroczany* (Бучко, 53, 62; Худаш 2004: 37).

- 1670 w *Bohorodczanach* (Бучко, 53).
 1758—1765 *patrum Dominicanorum Bohorodczanensium*; in op-
 pido *Bohorodczany* (АЮЗР, I/4, 556, 558).
 1765 *Bohorodczany* (Бучко, 53, 62).
 1785—1788, 1819—1820 *Богородчани* (*Bohorodczany*) (ЙФМ, 36).
 1839 до <...> *Богородчан* (Головацький, 40).
 1880 *Bohorodczany* (SG, I, 287).
 1884 *od Bohorodczan*; w *Bohorodczanach* (SG, V, 155, 860).
 1914 *Богородчани* (Бучко, 53).
1. Назва поселення *Богородчани* — результат онімізації катой-
 коніма *богородчани* ‘мешканці с. *Богородичин*’ (Бучко, 111).
 2. Первісний ойконім *Межириччя* мотивований ідентичним гео-
 графічним апелятивом, пор., наприклад, укр. *межі́риччя* ‘водороз-
 діл, міжріччя’ (Грінченко, 2, 415), тим більше, що поселення роз-
 ташоване між двома ріками *Бістриця-Солотвинська* л. Бистриці
 пп. Дністра і *Стєбник* пп. Бистриці-Солотвинської л. Бистриці л. Дніс-
 тра (СГУ, 50, 529) ¹.
- Богрівка**, с. (Бг.).
 1670 *Bugrowka* (Габорак 2007: 21).
 1785—1788 *Богрівка* (*Bogrówka*) (ЙФМ, 36).
 1880 *Bogrówka* (Габорак 2007: 21).
 1987 *Богрівка* (АТУ, 122).
1. Найменування утворене від антропоніма *Бугер* + формант **-ів-
 к-а** (Габорак 2007: 21) ².
 2. Уважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від ві-
 рогідного (контактного) (мікро)топоніма **Богрів* (-ов-а, -ов-е) (пор.,
 зокрема, нп *Bogrówka*, *Богрово*, *Богры* — у Галичині та колишніх
 Калузькій і Псковській губ.; Vasmer RGN, I, 440) + формант **-к-а**;
 2) від антропоніма **Бог(о)р* + суфікс **-ів-к-а**, пор., наприклад, ОН
 (похідне) рос. *Богров* — прізвище у Бельському р-ні Тверської обл.
 (КП Твер.), ст.-пол. *Bogre*, 1238 р. (SSNO, I, 191) і под.
- Боднарів**, с. (Кл.).
 Ойконім документально фіксується від 1408 р., а також є свід-
 чення за 1421 р., 1442 р. (Сіреджук 2003: 42; 75, с. 5, 12).

¹ Як стверджує Д.Г. Бучко, після надання селищу статусу міста, його історич-
 ну назву *Межириччя* було замінено на *Богородчани* за найменуванням сусідньо-
 го села, до якого воно раніше належало. Відповідно с. *Богородчани* стало офі-
 ційно називатися *Старі Богородчани*. Докладніше про це див. ще: Бучко, 53.

² На думку М.М. Габорака, маловірогідне зіставлення ойконіма з апеляти-
 вом *бугор* ‘пагорб’. Докладніше див.: Габорак 2007: 21.

1466 *Bednarow* (Габорах 2007: 21).

1785—1788, 1819—1820 *Боднарів* (*Bednarów*) (ЙФМ, 36).

1880 *Bednarów* (Габорах 2007: 21).

1987 *Боднарів* (АТУ, 124).

1. Назва поселення мотивована ОН *Боднар* + суфікс посесивності **-ів** (< **-ов**) (Бучко, 53; 35, с. 63; Габорах 2007: 21), пор. укр. *Боднар* — поширене прізвище (ОКІУМ).

2. Похідний дериват від апелятива *бондар* ‘майстер, який виготовляє дерев’яні бочки, відра, цебри та ін.’ (у якому відбулася метатеза **-нд-** / **-дн-**)¹ [75, с. 12].

Пор. ще аналогічні ойконіми: *Бондарев* (5), *Бондарева* — в колишніх Воронезькій, Курській, Полтавській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 466), сучасні назви поселень *Боднарі*, *Боднарівка* (3), *Бондарі* (8), *Бондарівка* (9), *Бондарівщина* — в різних регіонах України (АТУ, 368) тощо.

Боднарів, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Струпків* (АТУ 2012: 153).

1785—1788, 1819—1820 *Боднарівка* (*Bednarówka*) (ЙФМ, 36).

1855 *Bednarówka* (SG, I, 124).

1886 *Боднарівка* (Бучко, 53).

1947 *Боднарів* (Бучко, 53).

Форма сучасної назви поселення граматично модифікована. Для історичного ойконіма *Боднарівка* очевидна мотивація антропонімом *Боднар* + суфікс **-ів-к-а**. Ще див. вище.

Бойки, с-ще (Бг.). Об’єднане з нп *Манява* (АТУ 2012: 149).

1880 *Bojki* (SG, I, 294—295).

1987 *Бойки* (АТУ, 122).

1. Результат онімізації родової назви *Бойки* < ОН *Бойко* < *Боиславъ*, *Hrdeboj* (Бучко, 53; Худаш 1995: 244—245; 54, с. 41, 55; Габорах 2007: 22).

2. Водночас можлива мотивація етнонімом *бойки* (Худаш 1995: 244—245), пор., зокрема, укр. *бóйки* ‘представники однієї з етнічних груп західноукраїнських областей’ (СУМ, I, 212). Пор. ще споріднені ойконіми: *Бойко*, *Бойков* (9) — в колишніх Київській, Полтавській, Харківській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 446), сучасне *Бойки* — у Сумській обл. (АТУ, 368) тощо.

Бойки, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Світáнок* (АТУ 2012: 155).

1969 *Бойки* [53, с. 96].

Див. вище.

¹ Пор. укр. *бóднар* ‘бондар’ (Грінченко, I, 81).

Болехів, м. ІФ

Вперше назва поселення згадується в історичних джерелах за 1371 р. (ІМСУ ІФ, 206; 6, с. 9).

1472 *Болехів Волоський* (Сіреджук 2003: 42; Гук, 18); *Bolechow* (Габорака 2007: 22).

1488 *Болехів Руський* (Худаш 1995: 38) ¹.

1578 *Bolechow* (Габорака 2007: 22).

1758—1765 in decanatu *Bolechoviensi* (АЮЗР, I/4, 538).

1785—1788, 1819—1820 *Болехів Руський* (*Bolechów Ruski*) (ЙФМ, 37).

1787 *Bolechów* (Габорака 2007: 22).

1839 в околиці <...> *Болехова* (Головацький, 35).

1880 *Bolechów* (SG, I, 297).

1882 od *Bolechow*a (SG, III, 730).

1884 до *Болехова* (Франко, 183).

1900 *Bolechów* (SG, XV, 190).

1993 через <...> *Болехів* (Подорожі, 16).

Давнє поселення, на території якого знайдено знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 206).

1. Похідне утворення від етноніма *волохи*: *Болехів* ~ *Волохів* (ІМСУ ІФ, 206) < *volóh* ‘волошин, румун’ (Грінченко, 1, 252).

2. Дериват від ОН *Болехъ* + суфікс **-овъ** (> **-ів**) (Худаш 1995: 38; Габорака 2007: 22).

3. Ойконім румунського походження [35, с. 64].

4. Поділяємо думку про мотивацію назви міста антропонімом **Болех* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) ², на реальність якого вказують ОН сл. *Болхъ* — прізвисько князя Івана Звенигородського (Казлова 2002: 125), укр. *Болехан* (КПУ ІФ, 3, 125), ст.-пол. «*Bolech cum fratribus*», 1136 р. (SSNO, I, 209) та ін. Компоненти *Волоський* і *Руський* у первісних варіантах ойконіма, швидше за все, вказували на етнічну належність жителів поселення (Габорака 2007: 22). Сюди ж споріднений ойконім *Bolechowce* — в колишній Галичині (Vasmer RGN, I, 452), сучасне *Болехівці* — назва поселення на Львівщині (АТУ, 368) тощо.

¹ За спостереженнями М.М. Габорака, різновиди ойконіма *Болехів Волоський* і *Болехів Руський* виникли в результаті поділу досліджуваного поселення. Див. ще: Габорака 2007: 22.

² Компонент *Руський* вказував на етнічну належність мешканців досліджуваного поселення.

Бóлохів, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Завáдка* (АТУ 2012: 152).

Найменування населеного пункту вперше історично згадується від 1481 р. (Худаш 1995: 40), згодом — у 1543 р. (Сіреджук 2003: 46).

1582 *Bolochow* (Габорах 2007: 23).

1785—1788, 1819—1820 *Болохів* (*Bołochów*) (ЙФМ, 37).

1880 *Bołochów* (SG, I, 303).

1987 *Болохів* (АТУ, 124).

1. Назва села мотивована ОН *Болохъ* + суфікс **-овъ** (> **-ів**) (Худаш 1995: 40; Габорах 2007: 23).

2. Ойконім румунського походження [35, с. 64].

3. Поділяємо думки про те, що це похідний дериват від антропоніма **Болох* (~ укр. діал. *болоховець* 'мисливець'; ЕСУМ, I, 227) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), на підтримку чого свідчать (похідні) ст.-укр. Радко *Болоховец*, Андрѣи *Болоховець*, Юрко *Булох*, 1649 р. (Рєєстр, 42, 291, 382), «рапа Alexandra Hulanickiego *Bołochowicza*», 1700 р. (АЮЗР, I/4, 139), рос. *Болохин* (КП Твер.) і под. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Болохов* (2), *Болоховка*, *Болоховка Мала* — в колишніх Харківській та Тверській губ. (Vasmer RGN, I, 459) тощо.

Бóртники, с. (Тл.).

1433 на селі <...> званому *Бортники* (Сіреджук 2003: 44; 72, с. 41) ¹.

1447 *Bortniki* (Бучко, 54).

1515 *Bortnyku* (Бучко, 54).

1578 *Bortniki* (Бучко, 54).

1785—1788, 1819—1820 *Бортники* (*Bortniki*) (ЙФМ, 39).

1880 *Bortniki* (SG, I, 330).

1886 *Бортники* (Бучко, 54).

1898 з *Бортник* [72, с. 73].

Давнє поселення, поблизу якого виявлено багато пізньопалеолітичних стоянок. Див. ще: ІМСУ ІФ, 602; 72, с. 15—16.

1. Дериват від апелятива *бортник*, мн. *бортники* (Бучко, 54).

2. Утворення від родової назви *Бортники* < ОН *Бортник* (Бучко, 54).

3. Ойконім похідний від апелятива *бортники*, корінь якого — *борт* — пов'язаний із апелятивом *бортній* 'бортна земля', 'ділянка переважно у лісі, призначена для розведення бджіл у бортях, тобто видовбаних у дереві дуплах' [72, с. 20].

4. Поділяємо думку про форму множини від антропоніма *Бортник* (< апелятива укр. *бóртник(-и)* 'бортник, бджоляр' (Грінченко, I, 89), 'категорія залежних від феодалів селян, відомих з часів Ки-

¹ Існує інша дата першої згадки села — 1427 р. [72, с. 47].

ївської Русі, які збирали мед диких бджіл в бортях (дуплах дерев), а згодом у спеціально підвішених на деревах дуплянках' (Янко 1998: 57), 'група вільного населення в Галицькій Русі XIV—XV ст.'; 54, с. 24) (первісно *Бортники* — рід *Бортника*), пор., зокрема, ОН укр. *Бóртник* (Богдан, 21), *Бортнік* (КС Ров., 52) і под. Сюди ж ойконіми: *Бортник* (3), *Бортники* (30) — в колишніх Калузькій, Мінській, Новгородській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 510), *Бортники* (3) — на Вінниччині, Київщині та Львівщині (АТУ, 369) тощо.

Борщів, с. (Сн.).

Ойконім уперше документально відомий від 1440 р. (Сіреджук 2003: 43); згодом він згадується під 1453 р. (ІМСУ ІФ, 563), 1456 р. (Кісь, 38).

1459 *Borszczow* (Бучко, 54; Худаш 2004: 42).

1579 *Borszczow ad Gwozdziec* (Бучко, 54, 116); *Borszow* (Худаш 2004: 42).

1758—1765 in villa *Borszczow* (АЮЗР, I/4, 558).

1785—1788, 1819—1820 *Борщів* (*Borszczów*) (ЙФМ, 40).

1880 *Borszczów* (SG, I, 326).

1900 *Borszczów* (SG, XV, 215).

1900 *Borszczow Dolny*; *Borszczow Górny* auch *Turka* (Бучко, 54).

1914 *Борщів* (Бучко, 54).

Назва поселення мотивована антропонімом *Борщ* (< укр. *бóрщ* 'борщ', 'квас із буряків, з якого готують борщ'; Грінченко, 1, 89) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 54), пор., зокрема, ст.-укр. *Borszcz*, 1426 р. (Худаш 2004: 42), укр. *Deniszczu Borszczowi*, 1737 р. (АЮЗР, III/3, 264), *Борщ* — прізвище на Волині, Львівщині та Рівненщині (Шульгач, 17), ст.-рос. Василь Іванович *Борщ*, кін. XV ст. (Веселовский, 47), рос. *Борщ*, XV ст. (Шульгач, 17), бр. *Борщ* (Худаш 2004: 42), ст.-пол. *Barszcz*, 1429 р., нл. *Baršć* (Шульгач, 17) і под. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Борщев* (8) — в колишніх Київській, Полтавській, Чернігівській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 513), *Борщів* (4), споріднене *Борщівка* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 369).

Борщівська Турка, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Борщів* (АТУ 2012: 156).

1900 *Borszczow Górny* auch *Turka* (Бучко, 54).

1947 х. *Борщівська Турка* коло с. Борщів (Бучко, 54).

1965 *Борщівська Турка* (Бучко, 54).

1. Один із компонентів ойконіма *Турка* мотивований місцевим гідронімом *Турка* — ріка (Бучко, 54, 117).

2. Дериват від етнічної назви *торки* (Бучко, 117).
 3. Ойконім похідний від суміжного ороніма *Турка* — гора (Бучко, 117).
 4. На нашу думку, складена назва *Borszczow Górny* утворена від сусіднього нп *Бориців* (див. вище) та означення *Górny* (~ укр. *гірний* / *верхній*). У пізнішому варіанті — *Борицівська Турка* — означення *Борицівська* пов'язане зі згаданим нп *Бориців*, якому це село адміністративно підпорядковане. Цей компонент функціонує як протиставлення до суміжного ойконіма *Турка* (Клм.). Друге — *Турка* мотивоване, очевидно, контактним гідронімом *Турка* (бас. Дунаю) — ріка (СГУ, 575) (пор. «*Turka — potok*», 1888 р., 1891 р.; SG, IX, 108; XII, 639—640) або ж назвою сусіднього узгір'я (пор. «*Turka — wzgórze koło wsi Turka*», 1891 р.; SG, XII, 639).
- Стосовно оніма *Турка*, то він відапелятивного походження, про що свідчить рос. діал. *турка* 'гирло річки' (Шульгач, 301—302) та парадигматичні варіанти чол. роду укр. діал. (поліськ.) *турок* 'затока на ріці' (Черепанова 1984: 224), бр. діал. *турок* 'балка, поле, обмежане болотом, кущами та ін.; куток' (Яшкін 2005: 660).
- Пор. ще аналогічний сучасний ойконім *Турка* — у Львівській обл. (АТУ, 445), а також *Турка*, 1546 р. — гідронім (бас. Прип'яті), п. рр. *Turka* (4) (бас. Вісли), *Turka* (2) (бас. Одеру) (Шульгач, 301—302) та ін.

Братішів, с. (Тл.).

- Поселення вперше історично згадане від 1424 р. (Сіреджук 2003: 43) і первісно воно мало назву *Підкамінне* (ІМСУ ІФ, 602).
- 1459 *Bratiszow* (ІМСУ ІФ, 602; Бучко, 54).
- 1670 *Bratyszow* (Бучко, 54).
- 1758—1765 *Bratkoschow* (АЮЗР, I/4, 553).
- 1765 *Bratyszów* (Бучко, 54).
- 1785—1788, 1819—1820 *Братишів* (*Bratyszów*) (ЙФМ, 41).
- 1880 *Bratyszów* (SG, I, 356).
- 1886 *Братишів* (Бучко, 54).
- 1887 *Pod Kamieniem* — група domów; w *Bratyszowie* (SG, VIII, 407).
- 1914 *Братишів* (Бучко, 54).
- Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби бронзи та збереглися кургани скіфського часу (ІМСУ ІФ, 11, 602).
- Сучасна назва вторинна. Історичне *Підкамінне* постало на базі словосполучення *під каменем*.
- Нове найменування похідне від антропоніма *Братиш* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 54; Худаш 1995: 46), реальність чо-

го підтверджують ОН ст.-болг. *Братиѡи*, XVII ст. (Заимов, 35), серб. *Братиѡи* (Бучко, 54, із покликанням на: Грковић, 45) та ін. Щодо споріднених відповідників зішлемося на: ойконіми *Братешики* — на Полтавщині (Бучко, 54), *Братишики*, *Братишикин* — в колишній Вітебській губ. та Донській обл. (Vasmer RGN, I, 528) і под.

Братківці, с. (Тс.).

Ойконім історично відомий від 1437 р. (Сіреджук 2003: 42).

1440 *Bratkowcze* (Бучко, 54).

1497 *Bratkowicze* (Бучко, 54).

1523 *Bratkowcze* (Бучко, 54).

1544 *Bratkowicze* (Бучко, 54).

1579 ex villa *Bratkowicze*; z *Bratkowicz* (АЮЗР, I/6, 66); *Bratkowcze* (Бучко, 54).

1670 *Bratkowce* (Бучко, 54).

1707 *Bratkow* (Бучко, 54).

1765 *Bratkowies* (Бучко, 54; Сіреджук 2003: 53).

1785—1788, 1819—1820 *Братківці* (*Bratkowce*) (ЙФМ, 41).

1880 *Bratkowce* (SG, I, 354).

1886 *Братковицѣ* (Бучко, 54).

1914 *Братківці* (Бучко, 54).

Давнє поселення, коло якого виявлено курганий могильник доби пізньої бронзи (XV—XVII ст. до н. е.) (ІМСУ ІФ, 238).

1. Дериват від патроніма *Братковичі*, *Братківці* < ОН *Братко* — відкомполітичний дериват (Бучко, 54—55).

2. Назва села мотивована ОН *Братко* + суфікс **-овци** (> **-івці**) (Ху-даш 1995: 46—47).

3. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Браткі(о)вець* — дериват від ОН *Браткі(о)в* (< ОН *Братко* < укр. *братко́* ‘зменш. до б р а т’; Грінченко, 1, 95) + формант **-ець**, пор., зокрема, співвідносні ст.-укр. Пань *Братко*, 1430 р., Павель *Братовець*, 1654 р. (Тупиков, 64), укр. *Братко* (Прізвища, 422), ст.-рос. «*Братковъ сынъ Ондрюшка*», 1593 р. (Тупиков, 488), рос. *Братков* (ОКІУМ), серб. *Братко* (Бучко, 54—55, із покликанням на: Грковић, 46) і под.; 2) результат онімізації катойконіма *братківці* ‘переселенці з нп **Братків (-ов-а, -ов-е)* чи **Братківка*’ (~ нп *Братки* (4), *Братковая*, *Братково* (7) — в колишніх Могильовській, Московській, Смоленській та ін. губ.; Vasmer RGN, I, 528—529).

Пор. ще *Братківці* — назва поселення у Львівській обл. (АТУ, 369), оронім (похідне) *Братківська* — гора у Надвірнянському р-ні (Габорах, 31) тощо.

Бринь, с. (Гл.).

Назва поселення вперше згадується від 1552 р. (Сіреджук 2003: 45).

1661 *Бруї* alias *Sloboda* (Габорак 2007: 23).

1785—1788, 1819—1820 *Бринь* (*Бруї*) (ЙФМ, 42).

1880 *Бруї* (SG, I, 394).

1987 *Бринь* (АТУ, 122).

Бдинь — варіант найменування села [79, с. 134].

Давнє поселення, на території якого досліджено кілька поховань культури карпатських курганів IV—V ст. та городище часів Київської Русі (ІМСУ ІФ, 165).

1. Дериват, похідний від ОН *Бринь* із первісним знач. ‘нп, у якому проживає (або яким володіє) *Бринь*’, аналогічний до словотвірної моделі з суфіксом **-нь**, що й ОН *Гринь* (< *Григорій*), *Сень* (< *Семен*), пор. ОН укр. *Бринь*, п. *Врупек* (< *Врун*) (Худаш 2004: 45; Габорак 2007: 23).

2. Назва поселення *Бдинь* утворена від дієслова укр. діал. *бдити* ‘охороняти’, пор. ще апелятив *бдинь* ‘сторожа, в обов’язки якої входила охорона княжого міста’ [79, с. 134].

3. Найімовірніше, ойконім похідний від оніма *Дебринь* < *дебринь* < *дебра* [7, с. 34, із покликанням на: Міста, 109]. Щодо цього пор., наприклад, (споріднені) укр. *дебринець* ‘рослина *Geranium sanguineum*’, діал. *дебринець* ‘швидкий лісовий струмок’, *дебрянець* ‘т. с.’, бойк. *дебрин’ак* ‘вид гриба’, що продовжують апелятив *дебра* ‘яр, улоговина’, ‘балка’, ‘крутий, стрімкий бік гори, горба’ [7, с. 34]. Сюди ж аналогічні ойконіми *Брынь* (3) — у колишніх Калузькій та Смоленській губ. (Vasmer RGN, I, 548).

Брошнів, с. (Рж.).

1387 *Broszniow* (Габорак 2007: 24).

1515 *Brosznów* (Габорак 2007: 24).

1651 *Brosnow* (Габорак 2007: 24).

1758—1765 *nupta generoso Broszniowski* (АЮЗР, I/4, 538).

1785—1788, 1819—1820 *Брошнів* (*Broszniów*) (ЙФМ, 42).

1880 *Broszniów* albo *Proszniów* (SG, I, 383).

1987 *Брошнів* (АТУ, 127).

Назва поселення мотивована ОН **Брошно* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Худаш 1995: 48; Габорак 2007: 24), пор. співвідносне укр. (закарп.) *Брошняк* — сучасне прізвище (Чучка, 91).

Брошнів-Осада, смт (Рж.).

Ойконім уперше документально засвідчений у XVI ст. (ІМСУ ІФ, 488).

1934 *Brosniow Osada* (Габора́к 2007: 24).

1987 *Брошнів-Осада* (АТУ, 127).

1. У 80-х роках XIX ст. поблизу засновано деревообробний завод, у якому працювали переселенці — німці, угорці, поляки, яких тут називали *осадниками* (ІМСУ ІФ, 488).

2. Складена назва, про компонент якої — *Брошнів* див. вище. Щодо другого ойконімного складника пор., наприклад, укр. *осада* ‘поселення, селище’ (Грінченко, 3, 64).

Бру́стурів, с. (Кс.).

1609 *Брустори* (Сіреджук, 133); *Brustury* (Габора́к 2007: 24—25).

1671 *Брустуры* (Габора́к 2007: 24—25).

1785—1788, 1819—1820 *Брустурпу* (*Brustury*) (ЙФМ, 42).

1880 *Brustury* (*Brostury*, *Prostury*) (SG, I, 391—392).

1947 *Бростурів* (Габора́к 2007: 24—25).

1997 *Брустурів* (Габора́к 2007: 24—25).

1999 *Брустори* (Сіреджук, 130).

1. Першими мешканцями села були переселенці з Угорщини (ІМСУ ІФ, 394) ¹.

2. Словоформа сучасного найменування населеного пункту модифікована за аналогією до порівняно новіших топонімів із суфіксом **-ів**. Швидше за все, назва села *Brustury* — це форма множини від антропоніма **Брустур* (~ рум. *brústure* ‘лопух; реп’ях’; *Volocan*, 192), пор., наприклад, ОН (похідні) укр. (закарп.) *Брустуряк*, *Брустурський* (Чучка, 92). Щодо типологічних особових назв пор. формально споріднені укр. *Лопух* (КПУ ІФ, 2, 746; ХХІФ, II, 170), *Репях* (КПУ Киров., 1, 1020—1021) — сучасні прізвища. З-поміж спільнокореневих онімів пор. місцевий гідронім *Брусту́рка* (бас. Дунаю) («*z Brusturka*», 1883 р.; SG, IV, 464) — потік (СГУ, 72), контактний оронім *Брустурáк* (*Gura Brusturak*, 1788 р., *Brusturak*, 1950 р.) — гора (Габора́к, 33), *Брустура*, 1902 р. — гора в Сколівському р-ні Львівської обл. (Устиянович, 205) тощо.

Бубнище, с. (ІФ).

1453 *Bubenicze*, *Bubniszcze* (Сіреджук 2003: 42; 64, с. 68; Гук, 18).

Bubniska — пізніша ойконімоформа [64, с. 68].

1482 *Bobynycze* (Габора́к 2007: 25).

1710 *Bubniszcze* (Габора́к 2007: 25).

1785—1788, 1819—1820 *Бубнище* (*Bubniszcze*) (ЙФМ, 43).

1880 *Bubniska*, *Bubniszcze* (SG, I, 430).

¹ М.М. Габора́к також зазначає, що першими поселенцями були вихідці «из закарпатских стран из *Брустур*». Докладніше про це див.: Габора́к 2007: 24—25.

1884 до Бубнища (Сіменович, 191).

1902 Бубнище; у Бубнищі (Устиянович, 200, 202, 208).

1993 через <...> Бубнище (Подорожі, 15, 16).

1. Похідне утворення від дієслова *бубоніти* у горах «жерці бубоніли свої молитви і забобони» (Устиянович, 202).

2. Історичний варіант *Vibenisze* — семантичне утворення від родової назви *Бубеничи* < бубеничи 'люди, які проживали біля бубна — печери, що віддавала луною' (Габорах 2007: 25).

3. На нашу думку, імовірніше продовження первісної форми *bǫbьnišče / *bǫbьniisko (< псл. *bǫbьль(ь) 'розбухлий (грунт)' — в основі *bǫb- 'розбухати, набрякати', *бубніти* 'розбухати, набухати' + *-išče* / *-isko*), пор. *бубна* 'гуля' [64, с. 68]. Як підтвердження цього наведемо бр. *бубен* 'гола ділянка поля, лиса, вигар' (Жучкевич, 38). Пор. ще суміжний оронім *Бубен* (*Buben*, 1880 р., 1885 р.; SG, I, 229; VI, 95) (Габорах, 33)¹ тощо.

Бўдзин, с. (Тл.).

Назва поселення вперше документально засвідчена від 1592 р. (Сіреджук 2003: 45).

1632 w *Budzyniu*; przywilej *Budzyński* (АЮЗР, I/7, 542, 617).

1634 w *Budzinii* (АЮЗР, I/7, 711).

1669 *Budzyn* (Бучко, 55).

1785—1788, 1819—1820 Бўдзин (*Budzyn*) (ЙФМ, 43).

1880 *Budzyń* (SG, I, 449).

1887 Бўдзинь (АЮЗР, I/7, 793).

1914 Бўдзин (Бучко, 55).

Ойконім мотивований особовою назвою *Будза* + суфікс посесивності *-ин* (первісно *Будзин* двір, хутір, присілок тощо) (Худаш 1995: 48). Пор., наприклад, укр. *Будз* (КПУ ІФ, 2, 96), *Будза* (ОКІУМ), *Будзь* (Редько, 80), ст.-пол. *Budza* (Бучко, 55, із покликанням на: *Malec*, 66) — прізвища. Вірогідно, наведені антропоніми пов'язані з польською (або білоруською) мовою (маємо на увазі насамперед фонетичне явище дзекання), пор. зокрема бр. *Будзей*, *Будзейка*, *Будзік* (Бірыла 1969: 64), ст.-пол. *Budz*, 1281 р., *Budza*, 1366 р. (SSNO, I, 274) та ін.

Пор. ще *Budzyń* (4) — назви населених пунктів у колишній Галичині (Vasmer RGN, I, 560).

Буділів, с. (Сн.).

¹ Вважаємо маловірогідним зіставляння оніма *Бубен* із апелятивом *бубен*, *бубон* 'музичний інструмент; вид барабана', що асоціювалося з глухими звуками, які лунали на цих горах. Докладніше див.: Габорах, 33.

- 1453 по(д)ли Снѣтина <...> от боуди(л)чи (Бучко, 55).
 1490 *Budilcze* (Бучко, 55; Худаш 1995: 49).
 1564 *Budyłowianie* dają (Бучко, 55).
 1579 *Budilow* (Бучко, 55; Худаш 1995: 49).
 1670 *Budyłów* (Бучко, 55).
 1768 *Budyłów* (Бучко, 55; Худаш 1995: 49).
 1785—1788, 1819—1820 *Будилів* (*Budyłów*) (ЙФМ, 44).
 1880 *Budyłów* (SG, I, 444).
 1914 *Будилів* (Бучко, 55).

Історична назва поселення *Budilcze* (*Будильче) — *j*-ове похідне від ОН *Будилець¹ — дериват від ОН *Будило* + формант **-ець** (первісно *Будильче* поле, дворище, село тощо).

Пізніший ойконім *Будилів* — дериват від антропоніма *Будило* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 55; Худаш 1995: 49), пор. сл. *Будило* (~ сл. *будило* ‘той, хто будить’) (Казаков, 19), ст.-укр. *Будило* Содовникъ, 1508 р. (Тупиков, 67), укр. *Будило* (Горпинич, Корнієнко, 33), ст.-рос. Сенька *Будилов*, 1573 р. (Веселовский, 52), ст.-пол. *Budziło*, 1540 р., *Budzyło*, 1602 р. (Rymut, I, 60), п. *Budzyłło*, *Budzyło* (SN, I, 547) і под. Пор. ще споріднені ойконіми: *Будилів*, *Хутір Будилів*, *Будилівка* — в Україні (АТУ, 370, 448), *Будилова* — в колишній В’ятській губ., *Будиловка* (2) — в колишніх Київській і Мінській губ., *Будилово* (12) — в колишніх Костромській, Мінській, Петербурзькій, Ярославльській губ. (Vasmer RGN, I, 564) тощо.

Букачівська Слобода, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Букачівці* (АТУ 2012: 155).

Ойконім уперше засвідчений на сторінках історичних документів у 1624 р. (Сіреджук 2003: 47; Габорах 2007: 25).

1785—1788 *Słobodka*; *Słoboda Bukaczowiecka* [53, с. 97].

1785—1788, 1819—1820 *Слобода Букачовецька* (*Słobódka*, *Słoboda Bukaczowiecka*) (ЙФМ, 281).

1787 *Słobódka* (Габорах 2007: 25).

1889 *Słoboda* albo *Słobódka Bukaczowiecka* (SG, X, 801).

1987 *Букачівська Слобода* (АТУ, 126).

Складена назва, у якій компонент *Слобода* мотивований апелятивом *слобода* [див.: нп *Акрешори* (Кс.)]. Складник *Букачівська* виконує диференційну функцію щодо нп *Слобода* в інших районах і пов’язаний із нп *Букачівці* (див. нижче), якому це село адміністративно підпорядковане (Габорах 2007: 25).

¹ Навряд чи первісна форма аналізованого найменування поселення *Budilcze* (*Будильче) могла утворитися від антропоніма *Будилко (Бучко, 55).

Букачівці, смт (Рг.).

1438 *Bukaczowcze* (Сіреджук 2003: 43; 53, с. 97).

1469 *Bukoczowcze* (Худаш 2004: 48).

1477 *Generosa Hedvigis Bukaczowska; super vill(a) Bukaczowce* (SSNO, I, 279).

1578 *Bukaczowcze* (Габорак 2007: 25).

1658 *Bukaczowce* (Габорак 2007: 25).

1785—1788, 1819—1820 *Букачівці* (*Bukaczowce*) (ЙФМ, 44).

1880 *Bukaczowce* (SG, I, 457).

1900 *Bukaczowce* (SG, XV, 270).

1987 *Букачівці* (АТУ, 126).

1. Дериват від ОН *Букачъ* (< *Букъ*) + формант **-овци** (> **-івці**) з первісним знач. *букачовци* 'рід (або піддані) *Букача*'. Семантично — 'нп, який заселяють *букачовци*' [54, с. 25, 58; Худаш 2004: 48; Габорак 2007: 25].

2. Вірогідна, на нашу думку, форма множини від антропоніма **Букачі(о)вець* — дериват від ОН **Букачі(о)в* + суфікс **-ець**, пор., зокрема, ОН укр. *Букач* (ОКІУМ), (похідне) ст.-пол. *Bukaczowska* жін., 1477 р. (SSNO, I, 279), які співвідносні з ст.-ч. *bukač* 'пелікан', схв. *букѧч* 'віл, який реве', 'бугай' (ЭССЯ, 3, 87).

3. Водночас імовірний результат онімізації катойконіма *букачівці* 'переселенці з нп *Букачі(-в)* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Букачівка*', пор., наприклад, ойконіми *Букачи* (3) — в колишніх Київській та Псковській губ., *Букачово* — в колишній Смоленській губ. (Vasmer RGN, I, 570, 571), сюди ж спільнокореневий мікротопонім *Букач* — назва кутка в с. Фесюри Білоцерківського р-ну Київської обл. [36, с. 34—35] тощо.

Буківна, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Олешів* (АТУ 2012: 158).

Назва поселення вперше історично згадується від 1435 р. (Сіреджук 2003: 44).

1437 *Bukowno* (Бучко, 55).

1469 *Bukowne* (Бучко, 55).

1572 *Bukowno ad Jezupole* (Бучко, 55).

1758—1765 in villa *Bukowina* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 *Bukowno* (Бучко, 55).

1785—1788, 1819—1820 *Буківна* (*Bukówna*) (ЙФМ, 45).

1880 *Bukowna* (SG, I, 471).

1914 *Буківна* (Бучко, 55).

Давнє поселення, коло якого виявлено історичну стоянку; знайдено уламки крем'яного посуду пізньої неолітичної кераміки; відомо п'ять палеолітичних стоянок (ІМСУ ІФ, 10, 594; 41, с. 14).

Назва села похідна від апелятива *буківна* ‘земля, на якій росте б у к’. Пор. ще аналогічний сучасний ойконім *Буківна* — на Чернівеччині (Бучко, 55).

Бўкове, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Пасічна* (АТУ 2012: 154).

1717 *Нижній Майдан* (до 1965)¹ (Сіреджук 2003: 51, 52).

1785—1788, 1819—1820 *Майдан* (*Majdan*) (ЙФМ, 188).

1787 *Majdan* (Габорак 2007: 26).

1900 *Majdan* (Габорак 2007: 26).

1947 *Майдан* (Габорак 2007: 26).

1965 *Букове* (Габорак 2007: 26).

Історичний ойконім *Майдан* — похідне утворення від апелятива *майдан*, пор., наприклад, укр. *майдán* ‘площа’, ‘лісова поляна’, ‘завод, де добувають смолу’ (Грінченко, 2, 398), ‘лісова галявина; рівне поле, низовина, оточена лісом або будівлями’, ‘смолярня’ (Шульгач 2001: 82), діал. (поліськ.) ‘обора на полі або в лісі’ [30, с. 114], рос. діал. *майдán* ‘рівне місце, рівнина’, ‘базарна площа’, ‘поляна, відкрите місце, де проводилися гуляння молоді’, ‘місце, де відпочивають під час польових робіт’ і т. ін. (СРНГ, 17, 302). За матеріалами М. Фасмера, на східнослов’янських теренах існувало 72 ойконіми *Майдан*, чимало їх у складі мікротопонімів (Vasmer RGN, V, 328—329). Диференційний компонент *Нижній* вказує на географічне розташування села.

Нова назва поселення мотивована, можливо, антропонімом *Бук* (< апелятива *бук* ‘бук’, ‘палка, різка’; Грінченко, 1, 108) + суфікс посесивності **-ов-е** (первісно *Букове* < *букове* поле, дворище, село тощо). На можливість цього вказує укр. *Бук* (Худаш 2004: 48), ст.-пол. *Buk*, 1396 р. (SSNO, I, 279), ч. *Buk* (Худаш 2004: 48) і под. Водночас альтернативний результат онімізації короткої форми прикметника *буковий* у сер. роді. Пор. ще *Букова* — годонім у Львові (Універс. ТД, 2).

Бўковець, с. (Вр.).

Ойконім уперше документально зафіксований у 1707 р. (Сіреджук 2003: 51).

1759 *Bukowes* (Габорак 2007: 26).

1880 *Bukowiec* (SG, I, 463).

1947 *Буковець* (Габорак 2007: 26).

¹ М.М. Габорак вважає, що ойконім *Майдан* існував до 1962 р. Докладніше див.: Габорак 2007: 26.

Результат трансонімізації місцевого ороніма *Буковець* (*Bukowies*, 1889 р.; SG, X, 765) (Габора́к, 35), мотивованого географічним апелятивом *буковець*, пор., наприклад, діал. (гуц.) *буковець* ‘місце, вкрите буковим лісом’ (Габора́к, 35, із покликанням на: Могитич, 520), пд.-бук. *бўковець* ‘т. с.’ (Горбач, 143). Сюди ж ойконіми: *Буковець* (11) — в колишніх слов’янських губерніях (Vasmer RGN, I, 572), *Буковець* (2) — топоніми на Закарпатті (АТУ, 370), діал. (гуц.) *Буковець* — назва гори (Гуцульщина, 256), *Буковець* — суміжний дрімонім (Бучко, 55), *Bukovac* (10) — назви поселень у Боснії та Герцеговині, Сербії, Хорватії (Im. m., 104) і под.

Бўковець, с. (ІФ).

Первісне *Яммерсталь* (до 1940) — німецька колонія, заснована 1835 р. (Габора́к 2007: 26)¹.

1880 *Jammersthal* (Габора́к 2007: 26).

1882 *Jammersthal* — przysiółek Polanicy (SG, III, 391).

1892 *Szwaby* albo *Jammersthal* — kolonia robotników (SG, XII, 84).

1938 *Jammersthal* (Габора́к 2007: 26).

1961 *Буковець* (Габора́к 2007: 26).

Історична назва *Jammersthal* — запозичення з німецької мови — поєднання в одне слово двох німецьких апелятивів: *Jammer* ‘плач, ридання; горе, біда, нещастя’ і *Tal* ‘долина’, тобто *‘долина горя, нещастя, плачу’ (Габора́к 2007: 26). Варіант ойконіма *Szwaby* — це семантичне утворення від відповідного апелятива, пор., наприклад, укр. *шваб* ‘німець’ (Грінченко, 4, 488); сюди ж антропоніми: укр. *Шваб* (Редько 2007, 2: 1190), ст.-пол. *Szwab*, 1381 р. (Rymut, II, 561) та ін. Про нову назву села див. вище.

Бурку́т, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Зелене* (АТУ 2012: 150).

Ойконім уперше історично задокументований у 1812 р. (Сіреджук, 134).

1880 *Burkut* (SG, I, 475).

1987 *Буркут* (АТУ, 122).

Похідне утворення від назви місцевого пот. *Бурку́т* (СГУ, 77; Габора́к 2007: 27) < апелятива *буркут*, пор., наприклад, укр. *бурку́т* ‘живець, джерело кислої мінеральної води’ (Грінченко, 1, 112), діал. (гуц.) ‘природна мінеральна вода’, ‘власна назва полонини, гори’ (ГГ, 31; Жеґуц, Піпаш, 26), пд.-бук. *бурку́т* ‘квасне джерело, щавниця’ (Горбач, 143) та ін. Стосовно споріднених відповідників зішлемося на: ойконіми *Буркут* (4) — в колишній Таврійській губ.

¹ Проте, на думку П.С. Сіреджука, назва села відома від 1759 р. (Сіреджук, 134).

(Vasmer RGN, I, 588), *Буркути* — топонім у Херсонській обл. (АТУ, 370) тощо.

Буршти́н, смт (Гл.).

1435 *Nowe Selze* (Габорах 2007: 27).

1565—1566 *Nowe Siolo* (Габорах 2007: 27).

1578 *Nowesziolo*¹ (Габорах 2007: 27).

1595 *Bursztyn* (Габорах 2007: 27).

1785—1788, 1819—1820 *Буриштин* (*Bursztyn*) (ЙФМ, 46).

1787 *Bursztyn* (Габорах 2007: 27).

1839 через *Буриштин* (Головацький, 75).

1880 *Bursztyn* (SG, I, 475—476).

1883 *od Bursztyna* (SG, IV, 877).

Нове Село — *Новосільці* (до 1569) (Сіреджук 2003: 42).

«...на місці сучасного *Буриштина* в XV ст. знаходилося село *Нове* (виділення наші. — В. Я.)» (ІМСУ ІФ, 155).

1900 *Bursztyn* (SG, XV, 278).

1947 *Буриштин* (Габорах 2007: 27).

Давнє поселення, біля якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи та де збереглися стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 155; 54, с. 4).

Сучасне найменування селища вторинне.

1. Ойконім *Буриштин* похідний від назви коштовного каменю *буриштин* [79, с. 135; 54, с. 58].

2. Первісне нп *Нове Сільце* мотивоване іменником *сільце* ‘зменш. до село’ — ‘населений пункт (звичайно великий) неміського типу’, ‘сільська місцевість взагалі’ (СУМ, IX, 119), а пізніше — *селó* та прикметником *новий* у сер. роді (Габорах 2007: 27).

3. Назва міста *Буриштин* мотивована суміжним однойменним урочищем (Габорах 2007: 27).

4. Новий ойконім, на нашу думку, мотивований антропонімом *Буришта* (пор. укр. *Буришта* — прізвище; КПУ Льв., 1, 408) + суфікс належності **-ин** (первісно *Буриштин* — двір, хутір, присілок тощо). Пор. ще *Буриштенy* (п. *Bursztyny*) — назва поселення в колишній Подільській губ. (Vasmer RGN, I, 594).

Буча́чки, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Бáлинці* (АТУ 2012: 156).

1418 **панѣ миѡалѣ бѣчацекни староста галицкни; панѣ миѡалѣ бѣчацекни староста галицекни** (Розов, 88, 89).

¹ В.В. Котович вважає, що ойконім *Нове Село* існував до 1550 р. Докладніше див.: 54, с. 29.

15 березня 1433 Михайлові з Бучача [72, с. 41].

1467 пань Михайло Боучачскы (ССУМ, I, 237).

1503 — пізніша згадка поселення (Худаш, Демчук, 99).

1670 w *Buczaczkach* (Бучко, 56).

1735 *Buczaczki* (Бучко, 56).

1785—1788, 1819—1820 Бучачки (*Buczaczki*) (ЙФМ, 46).

1880 *Buczaczki* (SG, I, 437).

1914 Бучачки (Бучко, 56).

1. Дериват від родової назви Бучачки < ОН Бучачка < Бучак — суфіксальний відкомполітичний дериват давньослов'янських імен Будиови, Будиславъ, *Budimir* тощо (Бучко, 56).

2. Похідне утворення від нп Бучач + суфікс **-ки** (Худаш, Демчук, 99).

3. На нашу думку, вірогідна форма множини від антропонімів *Бучачка(-о) / *Бучачок (первісно Бучачки — рід Бучачка), реальність яких підтверджують такі ОН: ст.-укр. Иванъ Бучакъ, 1649 р. (Реєстр, 367), сучасне укр. Бучак (Радіон, 12)¹ та ін. Водночас альтернативна і форма множини від апелятива *бучачка, пор., зокрема, укр. бучаки 'велике каміння' (Марусенко, 219).

Бушкάλік, с. (Тл.). Об'єднане з нп Ніжнів (АТУ 2012: 158).

1961 Бушкалик (Бучко, 56).

Назва незрозуміла.

В

Васючин, с. (Рг.).

Назва села історично відома від 1331 р. (Сіреджук 2003: 41).

1439 *Wasiczyn*; *Waschuczyn* [54, с. 60; (через сто років Васючин згадане як місто; ІМСУ ІФ, 474)]; *Wasseyczyn* (Габорах 2007: 28).

1445 *Waschuczyn* [54, с. 24].

1552 Воля Васючинська (Сіреджук 2003: 45).

1578 *Waszuczyn* (Габорах 2007: 28).

1658 *Wasiczyn* (Габорах 2007: 28).

1785—1788, 1819—1820 Васючин (*Wasiuczyn*) (ЙФМ, 49).

1787 *Wasiuczyn* (Габорах 2007: 28).

1893 *Wasiuczyn* (SG, XIII, 131).

¹ Існує думка про спорідненість аналогічних онімів із дієсловом псл. *bučati та *bučadlo. Докладніше див.: 36, с. 30.

1947 *Васючин* (Габора́к 2007: 28).

Давнє поселення, біля якого виявлено городище давньоруських часів [54, с. 6].

1. Ойконім мотивований ОН *Васюта* + формант **-ин** [53, с. 97; Габора́к 2007: 28].

2. Давні назви села відбивають видозмінену формальну структуру. Найменування *Васючин*, очевидно, — дериват від антропоніма *Васюка* < *Вася* < *Василь* + суфікс належності **-ин** (первісно *Васючин* двір, хутір, присілок тощо), на можливість якого свідчать такі ОН: ст.-укр. *Васюк* Косты́ренко, 1649 р. (Реєстр, 65), укр. *Васю́к*, *Васю́ка* (Трійняк, 61; ОКУМ), ст.-рос. *Васюкъ* Ванда, 1539 р. (Тупиков, 80) та ін.

3. Історичний ойконім *Воля Васючинська* — складене найменування, стрижневий компонент якого пов'язаний із апелятивом *воля* (пор. укр. *во́ля* 'відсутність обмежень; привілля', 'свобода, незалежність'; СУМ, I, 735), а другий — із аналізованим топонімом *Васючин*.

Вели́ка Ка́м'янка, с. (Клм.).

Назва населеного пункту вперше документально згадана від 1416 р. (ІМСУ ІФ, 338).

1450 орр. *Kamionki et vill. Kamionki* (Бучко, 56).

1648 з міста *Камінка* [72, с. 69].

1649 орр. *Kamionki* (Бучко, 56).

1670 *Kamionki Wielkie*; орр. *Kamionki* (Бучко, 56).

1758—1765 in decanatu *Camenecensi*; *Cameneci* (АЮЗР, I/4, 563).

1765 miasto *Kamionki Wielkie* (Бучко, 56).

1775 *Kamionki* (Бучко, 56).

1785—1788, 1819—1820 *Кам'янки Великі*, *Камінки Великі* (*Kamionka Wielka*) (ЙФМ, 139).

1839 в селі *Кам'яні Великій* (Головацький, 49).

1882 *Kamionka wielka* — miasteczko (SG, III, 791).

1886 *Кам'янки Великі* (Бучко, 56).

1947 *Велика Кам'янка* (Бучко, 56).

Давнє поселення, біля якого виявлено кургани доби бронзи та поховання перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 338).

Форма сучасної назви поселення вторинна. У складеному історичному ойконімі *Кам'янки Великі* (*Кам'янки*) стрижневий компонент *Кам'янки* мотивований місцевим гідронімом *Ка́м'янка* (бас. Дунаю) у мн. (*Kamionka* — potok górski, 1882 р.; SG, III, 793) — ріка (СГУ, 235—236; Бучко, 56). Ці оніми, найвірогідніше, мотиво-

вані географічним апелятивом *кам'янка* (пор., наприклад, укр. *ка́м'янка* 'кам'яниста місцевість', 'брукований шлях' (СУМ, II, 359), 'кам'яна гора' (Марусенко, 230), діал. (кіровогр.) 'кам'янистий берег', 'дорога, вимощена каменем'; Громко, 90), який вказує на особливості місцевого ландшафту. Означення *Великі*¹ вжито у функції диференціації до нп *Кам'янка* в сусідньому районі [див.: нп *Ка́м'янка* (Рг.)]. Пор. ще аналогічні гідроніми укр. *Вели́ка Ка́м'янка* (5) та *Ка́м'янка* (59) (СГУ, 85—86, 235—236).

Вели́ка Ту́р'я, с. (Дл.).

1459 *Thurja* (Габорак 2007: 28).

1526 *Тур'я* (до 1679) (Сіреджук 2003: 45; Гук, 18).

1578 *Turza* (ІМСУ ІФ, 223; 12, с. 87).

1710 *Turza Wielka* (Габорак 2007: 28).

1769 *Велика Туря* (Гук, 18).

1785—1788, 1819—1820 *Тур'я Велика* (*Turza Wielka*) (ЙФМ, 309).

1880 *Turza wielka* (Габорак 2007: 28).

1987 *Велика Тур'я* (АТУ, 123).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено предмети бронзового віку (ІМСУ ІФ, 223).

1. Ойконім похідний від ОН **Туръ* + суфікс *-ья (Худаш 1995: 286).

2. Найімовірніше, стрижневий компонент в аналізованій складеній назві *Тур'я* пов'язаний із гідронімами (похідним) *Тур'янка* (бас. Дністра) (СГУ, 576) і *Тур'я* (бас. Дунаю) (СГУ, 576), однак останній не має безпосереднього контакту з Івано-Франківщиною. Це спонукає нас до думки про зв'язок аналізованого ойконіма саме з гідронімом *Тур'янка* — назва суміжної ріки, яка первісно називалася *Тур'я* («р'є́ка Тоур'я», 1413 р.; Габорак 2007: 28)². Означення *Велика* функціонує для розрізнення з нп *Мала́ Ту́р'я* цього ж району (див. нижче).

Вели́кий Ключі́в, с. (Клм.).

1373 *Cluczow; villam Clyczow circa fluvium etiam Cliczow* [12, с. 86].

¹ У випадках, коли в ойконімічних конструкціях наявні прикметники *Вели́кий* (-а, -е) або ж *Мали́й* (-а, -е), не зовсім достатнє пояснення їх як лексем, що вказують тільки на розміри населеного пункту. Докладніше про цю особливість див. у: 77, с. 264—265, 302.

² Докладна етимологія оніма *Тур'я* зроблена В.П. Шульгачем, який пояснює його як дериват із суфіксом *-ья від основи *туръ. Докладніше див.: Шульгач, 302—304.

- 1475 *Cluczow* [12, с. 86].
 1660 *Kluczow Wyszny* (Сіреджук 2003: 43).
 1707 *Kluczow* [12, с. 87].
 1785—1788, 1819—1820 *Ключів Великий* (*Kluczów Wyżny, Kluczów Wielki*) (ЙФМ, 145).
 1788 *Kluczow Wyszny* (Бучко, 56; Сіреджук 2003: 43).
 1883 *Kluczów wielki* (SG, IV, 167).
 1886 *Ключів Великий* (Бучко, 56).
 1947 *Великий Ключів* (Бучко, 56).
- Внаслідок війни німецького короля Генріха з папою Григорієм багато лючі втекли на південний схід до русів. Так виникли села: *Лючки, Люча, Ключів* [3, с. 196].
 - Складена назва, у якій один із структурних компонентів *Ключів* пов'язаний із контактним гідронімом *Ключів* (тепер *Ключівка*) (бас. Дунаю) (пор., наприклад, *Kluczówka*, 1883 р.; SG, IV, 167) (СГУ, 255; Бучко, 56, 88) < ОН *Ключ* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**). На підтримку цього свідчать ОН ст.-укр. *Jusko Klucz Stary*, (похідне) *Semen Kluczyk*, 1703 р. (АЮЗР, I/4, 226), сучасне укр. *Ключ* (Holutiak, 203) тощо. Означення *Великий* функціонує для розрізнення з нп *Малій Ключів* цього ж району (див. нижче).
- Сюди ж споріднені ойконіми: *Ключів* — у Запорізькій обл., *Ключівка* — у Хмельницькій обл., *Ключове* — у Донецькій, Луганській обл. (Бучко, 56) і под.
- Великий Рóжин, с. (Кс.).**
- 1593 *Рожен Сокільський* (до 1717) (Сіреджук, 144); *Sokulski Rožen* (Габорак 2007: 29).
 1649 *Rozen Sokulski* (Габорак 2007: 29).
 1717 *Rozen Wielki* (Габорак 2007: 29).
 1785—1788, 1819—1820 *Рожен Великий* (*Rožen Wielki*) (ЙФМ, 261; ІМСУ ІФ, 394).
 1787 *Rožen Wielki* (Габорак 2007: 29).
 1880 *Rožen Gross* (Габорак 2007: 29).
 1947 *Великий Рожен* (Габорак 2007: 29).
 2000 *Великий Рожен* (Габорак 2007: 29).
- Складена назва.
- Один із компонентів ойконіма похідний від ОН **Рога* + суфікс **-инъ** (Худаш 1995: 177).
 - Сучасна назва вторинна й постала, на нашу думку, в результаті трансонімізації контактних гідронімів *Великий Рóжін* (бас. Дунаю) (пор. *Rozeń Wielki*, 1888 р.; SG, IX, 859) та *Рóжин* — потоки (СГУ, 94, 467), мотивацію яких вважаємо доцільним зводити до апелю-

ва *рожен*, пор., наприклад, укр. діал. (бойк.) *рожén* ‘розколина’ (Онишкевич, 2, 181). Означення *Сокільський* в історичній назві пов’язане з місцевим оронімом *Сокільський* — назва гірського хребта, а *Великий* — функціонує для розрізнення (див.: нп *Малій Рóжин* цього ж району).

Великий Ходак, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Льці* (АТУ 2012: 150).

1895 *Chodak* (SG, XIV, 712).

1947 *Великий Ходак* (Габорака 2007: 29).

1997 *Великий Ходак* (Габорака 2007: 29).

1. Результат трансонімізації контактного гідроніма *Ходак* (пор., наприклад, «*Hodak — potok górski*», 1882 р.; SG, III, 87) [12, с. 88].

2. Складена назва, у якій один із компонентів — *Ходак* мотивований місцевим мікротопонімом *Ходак*¹ — назва урочища (пор. ще *Ходак* — назва гірського хребта) (Габорака 2007: 29).

3. Вищенаведені пояснення вважаємо вірогідними. Означення *Великий* функціонує для розрізнення з прис. *Малій Ходак* (у нп Кривопілля цього ж району) (Габорака 2007: 29).

Вербилівці, с. (Рг.).

Назва села вперше документально згадана у 1432 р. (Сіреджук 2003: 43).

1433 *Wyrzbolowcze* (передмістя Рогатина) (ІМСУ ІФ, 474; Худаш 1995: 55—56).

1785—1788, 1819—1820 *Вербилівці* (*Wierzbolowce*) (ЙФМ, 50).

1987 *Вербилівці* (АТУ, 126).

Давнє поселення, біля якого знайдено кам’яні знаряддя доби пізнього палеоліту та городища часів Київської Русі (ІМСУ ІФ, 474; 54, с. 4, 6).

1. Ойконім похідний від ОН *Вербило* + суфікс **-овци** (> **-івці**) (Худаш 1995: 55—56; 54, с. 60—61).

2. Назва виникла в результаті онімізації катойконіма на **-ци** (> **-ці**) від нп *Вербилівъ* (Худаш 1995: 55—56).

3. Уважаємо альтернативними такі варіанти походження: 1) результат онімізації катойконіма *вербилівці* ‘переселенці з нп **Вербилів* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Вербилівка*’; 2) форма множини від антропоніма **Вербилі(о)вець* — дериват від ОН **Вербилі(о)в* + суфікс **-ець**, на можливість чого вказують зокрема укр. ОН Федка *Вербило*, 1666 р. (Демчук, 128), сучасне *Вербило* (КПУ Киров., 2, 209), болг.

¹ На думку М.М. Габорака, ойконімний компонент *Ходак* — лексико-семантичне утворення від апелятива *ходак* ‘стежка в диких горах’ (Габорака 2007: 29). Докладніше див. ще: ЭССЯ, 8, 47.

Върбіл (Заимов, 58), які пов'язані з укр. діал. *вербіло* 'людина високого зросту' [39, с. 36].

Вербівка, с. (Рж.).

Лъзяне (до 1946) (*Лдзяни*; Габорах 2007: 30) (до 1939 *Льдзяне*; ІМСУ ІФ, 512).

1605 *Ldziane* (Габорах 2007: 30).

1648 *Лжәне* [27, с. 48].

1658 *Lzany* (Габорах 2007: 30).

1787 *Łdziany* (Габорах 2007: 30).

1785—1788, 1819—1820 *Лдзіне* (*Łdziana, Łdziany*) (ЙФМ, 170).

1820 *Лдзіне* [27, с. 118].

1848 *Лдзәне* [27, с. 117].

1884 *Łdziany, obacz Łdziany* (SG, V, 108).

1947 *Вербівка* (Габорах 2007: 30).

1. Первісна назва похідна від апелятива *лъзяне* *'сирий корінь' (Сіреджук 2003: 49).

2. Дериват від однойменного урочища, пор. «et guercum *Ldzianego*», 1387 р. ~ із апелятивом **лъдзя* 'бузина' (Габорах 2007: 30).

3. Для нової назви, на нашу думку, альтернативна мотивація прикметником *вербóвий* 'вербовий' (Грінченко, 1, 134), дооформленим вторинним суфіксом **-к-а**. В різних регіонах України є ще 24 аналогічні найменування населених пунктів (АТУ, 373).

Вербівці, с. (Гр.).

1373 (1416) *Wirzbowycz usgue ad Raloluy; Wirzbowycz* (Бучко, 51, 56; Сіреджук 2003: 42); *Wierzbowycz* (Худаш 1995: 56); *Wirzbowycz* [12, с. 86].

1469 *Wierzbowcze* (Худаш 1995: 56).

1561 *Wierzbowiec; w Wierzbowcu* (Бучко, 56).

1578 *Verbyłowiecz* (Худаш 1995: 56).

1765 *Wirzbowce* (Бучко, 56).

1785—1788, 1819—1820 *Вербівці, Вербо́вець* (*Wierzbowce*) (ЙФМ, 50).

1880 *Wierzbowce* (Бучко, 56).

1886 *Вербо́вець* (Бучко, 56).

1893 *Wierzbowce albo Wierzbowiec* (SG, XIII, 402).

1947 *Вербівці* (Бучко, 56).

1. Назва села мотивована ймовірним гідронімом **Вербо́вець* — потік (Бучко, 56).

2. Ойконім постав у результаті онімізації катойконіма на **-ци** від нп *Вербо́вець* (Худаш 1995: 56).

3. Уважаємо вірогідною онімізацію катойконіма *вербівці* ‘переселенці з нп *Вербів (-ов-а, -ов-е)*, *Вербівка* чи *Вербовець*’, на потенційність чого вказують, наприклад, назви поселень *Вербів, Вербівка* (24) — в різних регіонах України (АТУ, 373), *Вербовець* (Кс.) (див. нижче) та ін.

Пор. ще ідентичні ойконіми *Вербівці* (3) — в Україні (АТУ, 373).

Вербовець, с. (Кс.).

Ойконім уперше згадується у 1650 р. (ІМСУ ІФ, 394—395); згодом — у 1685 р. (Сіреджук, 134).

1785—1788, 1819—1820 *Вербовець* (*Wierzbowiec*) (передмістя м. Косова) (ЙФМ, 50, 346).

1987 *Вербовець* (АТУ, 125).

Альтернативні варіанти походження: 1) лексико-семантичне утворення від апелятива **вербо́вець* (~ прикметником *вербо́вий*); 2) суфіксальний дериват від (контактного) (мікро)топоніма *Вербо́вий (-а, -е)*, пор., зокрема, *Вербо́ва* (2), *Вербо́ве* (17) — назви поселень в Україні (АТУ, 373). Пор. ще ідентичні сучасні ойконіми: *Вербовець* (4) — в Україні (АТУ, 373), *Vrbovac* — у Сербії, Боснії та Герцеговині, *Vrbovec* — у Словенії та Хорватії (Ім. т., 471) та ін.

Вёрхній Вёрбіж, с. (Клм.).

1365 *Wierbiąz* (Бучко, 93).

1375 *Wirzbąsz* (Бучко, 93; Сіреджук 2003: 41).

1515 *Wyorbyasz* (Бучко, 93).

1649 *Wierbiąz* (Бучко, 93).

1660 *Wierbiąz wysznu* (Бучко, 57).

1707 *Wierbiż Wyżnu* (Бучко, 57).

1785—1788, 1819—1820 *Вербіж Ви́жній* (*Werbiąz Wyżnu*) (ЙФМ, 50).

1855 *Werbiasz Wyżnu* (Бучко, 57).

1886 *Вербѣж Ви́жній* (Бучко, 57).

1891 *Werbiąz Wyższy* (Бучко, 57).

1893 *Werbiąz* albo *Wierbiąz Wyższy* (SG, XIII, 214—215).

1914 *Вербіж Ви́жній* (Бучко, 57).

1947 *Верхній Вербіж* (Бучко, 57).

1. Семантичний дериват від апелятива *вербіж* ‘зарості верби’ (суфікс **-іж** указує на підсилення ознаки (в основі лексеми) і походить із давнього **-ežь* (Бучко, 57, 93).

2. Ойконім похідний від ОН **Вербягъ* + суфікс **-јь* (Худаш 1995: 57).

3. Складена назва. Щодо компонента *Вербіж*, поділяємо думку про його мотивацію відповідним апелятивом. Означення *Верхній* функціонує для розрізнення з нп *Ніжній Вёрбіж* у цьому ж районі.

Вёрхній Майдан, с. (Нд.).

1669 z *Maydanów*; *každy Maydan* (Бучко, 57).

1691, 1717 *Верхній Майдан* (Сіреджук 2003: 48, 52).

1735 *Maydanu obydwu* (Бучко, 57).

1765 *Majdan drugi* (Бучко, 57).

1785—1788, 1819—1820 *Майдан (Majdan)* (ЙФМ, 188).

1884 *Majdan-Górny (Majdan hirnyj)* (SG, V, 914).

1886 *Майдан Гірний* (Бучко, 57).

1914 *Майдан Горішній* (Бучко, 57).

1987 *Верхній Майдан* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 437).

Складена назва, утворена поєднанням апелятива *майдан* [див.: нп *Бúкове* (Нд.)] і диференційних членів *Гірний*, *Горішній* та *Верхній* (у пізніших і нинішньому варіантах), які функціонують для розрізнення з нп *Майдан* (Тс.) (див. нижче). Пор. ще ойконіми: *Граничний Майдан*, *Майдан*, *Середній Майдан* — в Україні (Бучко, 57), мікротопонім *Майдан*, середина ХІХ ст. — урочище в нп Луквиця Богородчанського р-ну (Сіреджук 2003: 51) тощо.

Вёрхній Стру́тинь, с. (Рж.).

1411 *Струтин* (до 1597) (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Струтин Вижній (Strutyn Wyżny)* (ЙФМ, 296).

1890 *Strutyn Wyżny* (SG, XI, 423).

1987 *Верхній Струтинь* (АТУ, 127).

Первісна назва *Струтин* — утворення з суфіксом належності **-ин** від антропоніма **Струта* (Худаш 1995: 201—202), пор., наприклад, ст.-пол. *Struta*, 1638 р. (Rymut, II, 496, 584—585). У пізнішому складеному ойконімі диференційний компонент *Верхній (Вижній)* функціонує для розрізнення з нп *Ніжній Стру́тинь* у цьому ж районі (див. нижче).

Вёрхній Ясенів, с. (Вр.).

Назва села вперше документально згадується у 1628 р. (Сіреджук, 134).

1785—1788, 1819—1820 *Ясенів Горішній (Jasienów Górny, Jasienów Górny)* (ЙФМ, 342).

1882 *Jasienów (górný)* (SG, III, 478).

1895 *Jasieniowa Górnego* (SG, XIV, 90).

1987 *Верхній Ясенів* (АТУ, 122).

Ясень Горішній (у вимові місцевих жителів) (ОАІУМ).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител та курганний могильник перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 131).

Складена назва. Альтернативні варіанти походження: 1) від антропоніма *Ясен*¹ + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), на підтримку чого свідчать, зокрема, ОН укр. *Ясен* (КС Рв., 366), ст.-болг. *Ясен*, XV ст. (Займов, 252), ст.-пол. *Jasień*, 1457 р. (SSNO, II, 452) (~ укр. *Ясен* 'ясен'; Грінченко, 4, 543); 2) результат онімізації короткої форми прикметника *ясеновий*. Ад'єктивний член *Верхній* (*Горішній*) укажує на географічне розташування села і слугує для розрізнення з нп *Ясенів-Пільний* (Гр.) (див. нижче).

Вёрхня, с. (Кл.).

Назва населеного пункту історично відома від 1448 р. [50, с. 52]; згодом ойконім згадується у 1506 р. (ІМСУ ІФ, 269).

1785—1788, 1819—1820 *Верхня* (*Wierchnia*) (ЙФМ, 51).

1987 *Верхня* (АТУ, 124).

Результат онімізації прикметника *вёрхній* [див.: нп *Княждвір* (Клм.)] у жін. роді (первісно *Верхня* земля, садиба, оселя тощо).

Вёрхня Ліпиця, с. (Рг.).

Липиця (до 1439) (Сіреджук 2003: 45).

1419 з *липицѣ* (Білоусенко, Німчук, 93; Габорах 2007: 31).

1436 *Lipicza* [54, с. 28]; *Lypicza* [53, с. 97].

1439 *Superiori Lippycza* (Габорах 2007: 31).

1578 *Lypycza Wierchnija* (Габорах 2007: 31).

1658 *Lipica horyszna* (Габорах 2007: 31).

1758—1765 ex villa *Lipica Gorna* (АЮЗР, I/4, 551).

1785—1788, 1819—1820 *Липиця Горішня* (*Lipica Górna*) (ЙФМ, 174).

1884 *Lipica Górna* (по rusku *Horiszna*) (SG, V, 253).

1947 *Верхня Липиця* (Габорах 2007: 31).

Давнє поселення, біля якого виявлено стоянку доби пізнього палеоліту, залишки жител та могильник II ст. до н. е. — III ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 11, 475; 54, с. 4, 5).

1. Ойконім похідний від однойменного гідроніма (пор. «fluvio *Lipica*», 1474 р.) [54, с. 62; Габорах 2007: 31].

¹ Таку мотивацію аргументуємо онімними паралелями, як-от: укр. (закарп.) *Грушка*, *Клен*, *Смерека*, *Черешня* і под. — сучасні прізвища (Чучка, 163, 266, 524, 602).

2. Для стрижневого *Липиця* у складеному ойконімі можлива й мотивація географічним апелятивом **липиця*, пор., наприклад, ч. *lípe* ‘поле, на якому ростуть липи’, нл. *lípica* ‘липова гора, ліс, потік у липках’ (ЕССЯ, 15, 122). Диференційний складник *Верхня* вжито у функції розрізнення з нп *Нижня Липиця* цього ж району (див. нижче). Сюди ж аналогічні ойконіми *Lipica* — у Словенії та Хорватії (Im. m., 261).

Верховіна, смт (Вр.).

1424 *Жаб’є* (до 1962) (ІМСУ ІФ, 112; Худаш 1995: 255—257; Сіреджук 2003: 42).

1617 *Zabie* (Габорах 2007: 31).

1785—1788, 1819—1820 *Жаб’є* (*Žabie*) (ЙФМ, 111).

1839 *Жаб’є*; *Жеб’є* (Головацький, 51).

1895 *Žabie* (SG, XIV, 711—712); *Zabie Ilcia*; *Zabie Slupejka* (Габорах 2007: 31).

1910 *Zabie* (Габорах 2007: 31).

1933 над *Жаб’єм* [84, с. 231].

1947 *Жаб’є* (Габорах 2007: 31).

1962 *Верховина* (Сіреджук, 137; 5, с. 3).

1993 до *Жаб’юго* (Подорожі, 16).

1. Ойконім похідний від ОН *Жаба* + суфікс *-ьє (Худаш 1995: 255—257).

2. Первісна назва *Жаб’є* пов’язана з місцевим мікротопонімом (поляна) (пор. «дали єсмо єму <...> на рѣцѣ на черемошѣ двѣ полянѣ березово а жабыє», 1424 р.) (Габорах 2007: 31—32).

3. Нп *Верховина* мотивована географічним апелятивом *верховина* [54, с. 62], пор., наприклад, укр. *верховіна* ‘вершина (дерева, гори)’ (Грінченко, 1, 140), діал. (поліськ.) *верховіна* ‘місце, де починається річка’ (Никончук, 34), бр. *верхавіна* ‘верхня частка чого-небудь’, рос. *верховіна* ‘гірська місцевість; вершина’, п. *wierzchowina* ‘вершина гори’ [38, с. 105].

Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на: ойконіми *Верховина* (2), *Верховина-Бистра* — в Україні (АТУ, 374), гідронім *Верховіна* — потік і ріка у Львівській та Тернопільській обл. (СГУ, 99), мікротопоніми *Верховіна* — пасовисько у с. Рудківці Жидачівського р-ну Львівської обл. (СМН, 302), бр. *Вярховіна* — урочище, п. *Wierzchowiny* — топонім, *Wierzchowina* — гідронім (бас. Вісли), *Vrhovina* (2) — назви поселень у Хорватії, Боснії та Герцеговині, *Vrhovine* (4) — топоніми у Сербії, Хорватії, Боснії та Герцеговині (Im. m., 473) тощо.

Вигівка, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Буриштин* (АТУ 2012: 150).

1791 *Слобода Вигодська; Виговка* [79, с. 134].

1895 *Wyhówka* — kolonia (SG, XIV, 91).

1987 *Вигівка* (АТУ, 122).

Сучасна назва вторинна.

1. Дериват від апелятива *вигода* 'зручність' [79, с. 134].

2. Похідне утворення від апелятива *вига* + суфікс **-овка** (> **-івка**) [54, с. 37, 63].

3. Історичний ойконім постав від апелятива *слобода* (пор. укр. *слобода́* 'поселення в Київській Русі, в Україні і Росії XI—XVII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодалських повинностей і податків', 'велике село, селище'; СУМ, IX, 365) і відтопонімного прикметника на **-ськ-а**, пор., наприклад, *Вигода* — назва поселення в сусідньому районі [див.: нп *Вігода* (Рг.)].

Для пізнішої назви *Вигівка*, швидше за все, альтернативні варіанти походження: 1) від антропоніма **Виг* + суфікс **-ів-к-а** (пор., наприклад, укр. *Вігак* — сучасне прізвище; Holutiak, 88); 2) від (контактного) (мікро)топоніма *Вигів* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а**, пор. сучасне *Вигів* — ойконім на Житомирщині (АТУ, 374), рос. діал. *Вигово* — ойконім [34, с. 228].

Вигóда, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Красноїлля* (*Дідушкова Річка* — первісно; ІМСУ ІФ, 132) (АТУ 2012: 150).

1895 *Wyhoda* (SG, XIV, 90).

1968 *Красноїлів* (ІМСУ ІФ, 132).

1987 *Вигода* (АТУ, 122).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *вигода*, пор. укр. *вигóда* 'те, що дає якийсь прибуток; зручність у чомусь, сприятливі умови' (СУМ, I, 375) [про історичний варіант ойконіма див. нп *Красноїлля* цього ж району]. Пор. ще ідентичні ойконіми *Вигода* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 374).

Вигóда, с-ще (Дл.).

Найменування населеного пункту вперше документально засвідчується у 1883 р. (ІМСУ ІФ, 215).

1987 *Вигода* (АТУ, 123) (див. вище). Пор. ще місцевий оронім *Вігода* (пор., наприклад, *Wygoda*, 1939 р.) — гора (Габорах, 55).

Вігода, с-ще (Рг.). Об'єднане з нп *Ніжня Ліпиця* (АТУ 2012: 155).

1855 *Wygoda* [53, с. 97].

1987 *Вигода* (АТУ, 126).

Див. вище.

Вигодівка, с-ще (Дл.). Об'єднане з нп *Вітвиця* (АТУ 2012: 151).

1895 *Wyhadówka* (SG, XIV, 90).

1987 *Вигодівка* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від ОН **Выгадь* + формант **-овка** (> **-івка**) (Худаш, Демчук, 101).

2. На нашу думку, для назви селища вірогідна й мотивація імовірним (контактним) (мікро)топонімом **Вигадів* (**-ов-а**, **-ов-е**) (для давнішого) та **Вигодів* (**-ов-а**, **-ов-е**) (для сучасного) + суфікс **-к-а**.

Видинів, с. (Сн.).

1373 (1416) *Widynow et Widynówka* (Бучко, 57); *Widinow* (Худаш 1995: 60).

1769 *Widynów* (Бучко, 57).

1785—1788, 1819—1820 *Видинів* (*Widynów*) (ЙФМ, 53).

1893 *Widynów* (SG, XIII, 294).

1895 *Wydynów* (SG, XIV, 80).

1987 *Видинів* (АТУ, 128).

Ойконім похідний від антропоніма *Видин*¹ + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 57; Худаш 1995: 60), пор. ОН ст.-укр. (похідні) *Видненко*, 1878 р. (Указатель, 91), ст.-рос. Федоръ *Видинъ*, 1632 р. (Тупиков, 85), *Видинській* князь Іванъ Богдановичъ (Пам'ятники, I, 9), болг. *Видин* (Бучко, 57) тощо. За результатами спостережень Р.М. Козлової, віддієслівна основа аналізованого антропоніма *Вид-* (< псл. **Vidъ*) надзвичайно продуктивна в слов'янському ономастиконі, зокрема в композитних онімних утвореннях. Докладніше див.: Казлова, 70—81. Сюди ж споріднені сучасні слов'янські ойконіми: *Видинівка* — у Сумській обл. (Бучко, 58), бр. *Відзінішкі* — у Гродненській обл. (Рапановіч Гр., 52), болг. *Видин*, а також гідроніми п. *Wydzina*, *Widzina* (бас. Одри) (НО, 96, 121) та ін.

Війжній Березів, с. (Кс.).

Ойконім уперше документально засвідчений від 1405 р. (Сіреджук, 135)².

1412 *Brzeza* (Габорак 2007: 14).

1438 *Beresow* (Габорак 2007: 14).

1481 *Berezow* (Худаш 2004: 28).

Березів (до 1482) (Сіреджук, 135).

1579 *Beresow Superior* (Худаш 2004: 28).

Березів (до XVII ст.) (ІМСУ ІФ, 376).

¹ Найімовірніше, особова назва *Видин* — ад'єктив від первісного **Vida*. Докладніше див.: Казлова, 80—81.

² У 1470 р. розмежовано *Горішній Березів* із *Долішнім Березовим*. Див.: Сіреджук, 125.

1785—1788, 1819—1820 *Березів Вижній* (*Berezów Wyżny*) (ЙФМ, 25).

1880 *Berezów wyżny* (SG, I, 142).

1968 *Вижній Березів* (ІМСУ ІФ, 395).

1987 *Верхній Березів* (АТУ, 125).

Давнє поселення, на території якого знайдено історичні кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 376).

1. Ойконім мотивований антропонімом *Бере́за* (Габора́к 2007: 14).

2. Найменування **Бере́за* — лексико-семантичне утворення від апелятива *бере́за* 'лісове білокоре дерево з тоненьким довгим гіллям і серцевидним листям' (Габора́к 2007: 14).

3. Первісна назва села **Бере́за* — лексико-семантичне утворення від апелятива *бере́за* 'прикордонна сторожа' (Габора́к 2007: 14).

4. Щодо стрижневого компонента *Березів* у складеній назві див.: нп *Ба́ня-Бере́зів* (Кс.). Диференційний складник *Вижній* (*Верхній*) функціонує для протиставлення з нп *Нижній Березів* у цьому ж районі.

Ві́лки, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Станько́ва* (АТУ 2012: 152).

1987 *Вилки* (АТУ, 124).

На нашу думку, альтернативні такі варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Вилка* (первісно *Вилки* — рід *Вилки*); 2) результат трансонімізації імовірного суміжного (мікро)топоніма **Вилки* (< географічного апелятива *вилки*, пор. укр. *вила* 'підвищена місцевість, яка має три вершини, з яких одна вища від двох інших', 'гора, підвищення', 'місце з'єднання двох доріг, якщо вони сходяться не під прямим кутом' (Марусенко, 221), діал. (гуц.) *ві́лка* 'лісова смуга' (Жегуц, Піпаш, 30), кіровоґр. *ві́лка* 'розгалуження дороги', 'розгалуження русла річки'; Громко, 41). Пор. ще сучасний ойконім *Вилки* у Сумській обл. (АТУ, 374).

Виногра́д, с. (Гр.).

Назва села історично відома від 1524 р. (Сіреджук 2003: 45).

1579 *Winograd* (Бучко, 58).

1675 *Winograd* (Бучко, 58).

1758—1765 *de villa Winograd* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788, 1819—1820 *Виноград* (*Winograd*) (ЙФМ, 54).

1893 *Winogród* albo *Winograd* (SG, XIII, 562).

1914 *Виноград* (Бучко, 58).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *виноград*, пор. укр. *виногра́д* 'виноградник' (Грінченко, 1, 173) (первісно 'місце,

на якому ріс виноград') (Бучко, 58). Пор. ще ідентичні *Виноград* — назва поля, на якому ріс виноград [31, с. 187], *Виногра́д* (варіант *Виногірська*), *Виногра́дна* — ороніми в Галицькому р-ні (Габорах, 57), *Виноград* (2) — сучасні ойконіми у Чернівецькій та Черкаській обл. (АТУ, 374) і под.

Виногра́д, с. (Клм.).

1579 opp. *Winograd* ad Otenia (як місто) (Бучко, 58).

1670 *Winogród* albo *Winograd* (Бучко, 58).

1785—1788 *Виноград* (*Winograd*) (ЙФМ, 54).

1893 *Winogród* albo *Winograd*; *Winogród Polny* (SG, XIII, 562).

1914 *Виноград* (Бучко, 58).

Давнє поселення, біля якого знайдено знаряддя праці доби бронзи та скарб, датований VIII ст. до н. е. (ІМСУ ІФ, 338).

Див. вище.

Височанка, с. (Гл.).

Ойконім історично згаданий уперше від 1614 р. (Сіреджук 2003: 47).

1626 *Слобода Височанова* (ще раніше — *Зказці, Осайці*) [79, с. 133].

1785—1788, 1819—1820 *Височанка* (*Wysoczanka*) (ЙФМ, 55).

1895 *Wysoczanka* (SG, XIV, 121).

1987 *Височанка* (АТУ, 122).

Первісне *Слобода Височанова* утворене від апелятива *слобода* та антропоніма *Височан*¹ + суфікс посесивності **-ов-а**. Давніше *Зказці* — форма множини від ОН **Зказець*; *Осайці* — форма множини від ОН **Осаєць*.

Віспа, с. (Рг.).

Поселення засноване у 1368 р. (ОАІУМ).

1600 *Wyspa* (Кісь, 39; 54, с. 33).

Із 1720 — поселення фігурує як село (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Виспа* (*Wyspa*) (ЙФМ, 55).

1895 *Wyspa* (SG, XIV, 141).

1987 *Виспа* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого розкопано давньоруське городище (ІМСУ ІФ, 11, 475; 54, с. 5, 6).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *ви-сна* [54, с. 63—64], пор. укр. *вісна* 'глибока прірва; насипна гірка'

¹ В ІМСУ ІФ повідомлено, що «1648 року 15-тисячну повстанську армію, що діяла на Покутті, очолив уродженець села Вікторова Семен *Височан*. Його батько Гнат *Височан* заснував село *Височанку*». Докладніше див.: ІМСУ ІФ, 165.

(Марусенко, 221), діал. (бойк.) ‘острів’ (Онишкевич, 1, 109), бр. діал. *вісна, высна* ‘низький похилий піщаний берег’, ‘піщане узвишся, острів, суходіл серед води, луку чи болота’, ‘високий берег річки’ (Яшкін, 35, 42) та ін. Пор. ще аналогічні бр. *Высна* (2) — острови на Німані та біля с. Липськ Круглянського р-ну Могильовської обл. (Казлова 2002: 104), п. *Wyspa* (2) — озера бас. Каналу Вди (HW, 441), *Vispe* — гора в Білостоцькому воєводстві, *Wyspy* (варіанти — *Vispy, Visp*) — крутий берег над о. Малі Мамри Альштанського воєводства та ін. (Казлова 2002: 104).

Вітань, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Букачівці* (АТУ 2012: 155).

1855 *Витонь* (*Witoń*) [53, с. 97].

1880 *Czahrów (z Watyniem)* (SG, I, 728).

1987 *Витань* (АТУ, 126).

1. Посесив на *-їь від антропоніма *Витонь* [54, с. 38, 64].

2. На нашу думку, назва села *Витонь* — це утворення з формантом **-онь** (*-опь) від основи **Vit-* (~ апелятивом псл. **vity*). Докладніше див.: Казлова 2002: 85—94. Пор. ще рос. *Витонь* — назва ріки, *Большая Витонь*, *Малая Витонь* — ойконіми в Староруському пов. Новгородської губ. і под. (Казлова 2002: 94).

Вітвиця, с. (Дл.).

Поселення засноване у I полов. XV ст. (ІМСУ ІФ, 223), а перші свідчення про назву населеного пункту датуються 1457 р. (Сіреджук 2003: 42; Гук, 18).

1476 *Wyetwycza* [12, с. 86].

1703 *Hoszow et Witwica* (АЮЗР, I/4, 219).

1705 на <...> *Witwicy* (АЮЗР, I/4, 248).

1785—1788, 1819—1820 *Витвиця, Вітвиця (Witwica)* (ЙФМ, 55).

Вітвиця — історична ойконімоформа (СГУ, 104).

Витвиця — пізніша фіксація назви села (СГУ, 104).

1893 *Witwica* (SG, XIII, 682—683).

1987 *Витвиця* (АТУ, 124).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Вітвиця* (бас. Дністра) — ріка (СГУ, 104), мотивованого, швидше за все, ймовірним апелятивом **витвиця* (< **витва*¹ + формант **-иця**).

Вішків, с. (Дл.).

Поселення засноване у XIII ст. (ОАІУМ). Ойконім уперше згадується від 1592 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18); пізніше — у 1649 р. (Худаш 1995: 66), 1678 р. (ІМСУ ІФ, 223).

¹ Докладніше про функціонування кореня **віт-** у слов’янській апелятивній та пропріальній лексиці див.: Казлова 2002: 85—98.

1785—1788, 1819—1820 *Вишків* (*Wyszków*) (ЙФМ, 56).

1895 *Wyszków* (SG, XIV, 149).

1987 *Вишків* (АТУ, 124).

Ойконім похідний від антропоніма **Вишко* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Худаш 1995: 66), пор., наприклад, ОН др. *Вьшко*, 1162 р. (Тупиков, 100), сл. *Вьшко* (зменш.) від імен з основою «*выше*» (Казаков, 32), ст.-укр. Павель *Вишъко*, 1649 р. (Реєстр, 349), ст.-болг. *Вѣшка*, *Вѣшко*, XVIII ст. (Заимов, 51) і под. Сюди ж місцеві ороніми (похідні) *Вішківський Горган* (гора) та *Вішківський перевал* (перевал) (Габорах, 59).

Вишнів, с. (Рг.).

Назва села вперше історично згадується від 1441 р. (Сіреджук 2003: 43).

1456 *Wysznyow* [53, с. 97].

1785—1788 *Вишнів* (*Wiszniów*) (ЙФМ, 56).

1884 *Łukowiec, przys. Wiszniowa* (SG, V, 827).

1893 *Wiszniów* (SG, XIII, 625).

1987 *Вишнів* (АТУ, 127).

Давнє поселення, біля якого знайдено залишки жител доби неоліту [54, с. 4].

1. Похідне утворення від антропонімізованого прикметника, пор. ст.-укр. *вышній* ‘верхній, горішній’ (1437 р.) [40, с. 236].

2. Дериват на **-овъ** (> **-ів**) від антропоніма *Вышенъ* < *Вышенъга* (Худаш 1995: 66; 53, с. 97).

3. Вочевидь, ойконім *Вишнів* адаптувався до аналогічних топонімомоделей на **-ов** (> **-ів**), тобто сягає історичного *Вишине*, *Вишневий*, які широко представлені в українській ойконімії. Для підтвердження сказаного додамо ще ст.-укр. **Вышеневъ*, 1455 р. — назва міста в Белзькій землі та гідронім (похідне) **Вышеневецъ*, 1429 р. — ріка в Молдавському князівстві [40, с. 236—237], назви поселень *Вишнів* (2) — у Волинській обл., *Вишнева* — у Харківській обл., *Вишне* (46) — у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій та ін. обл., *Вишневий Сад* — на Харківщині, *Вишневий Яр* — на Сумщині (АТУ, 375) тощо.

Вишнівка, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Ганьківці* (АТУ 2012: 156).

1987 *Вишнівка* (АТУ, 127).

1. Ойконім мотивований місцевим гідронімом *Вишнівка* — ріка (Бучко, 58).

2. Швидше за все, в основі — прикметник *вишневий*, вторинно оформлений за аналогією до похідних на **-ів-к-а**. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Вишнівка* (10) — в різних регіонах України (АТУ,

375), бр. *Вишнеўка* — у Брестській, Гомельській та Мінській обл., рос. *Вишневка* — в колишніх Тверській і Саратовській губ. (Шульгач 2001: 26), *Вишнівка* — оронім та 4 гідроніми в Україні (СГУ, 105), п. *Wisznówka* (Бучко, 58) та ін.

Вишнівці, с. (Нд.). Об'єднане з нп *Середній Майдан* (АТУ 2012: 155).

1947 *Вишнівці* (Бучко, 58).

1. Ойконім похідний від етнічної назви *вишнівці* 'люди, що оселилися коло вишневого гаю' (Бучко, 58).

2. Назва мотивована топонімом *Вишнів* + суфікс **-ці** (Худаш 1995: 66).

3. Імовірний результат онімізації катойконіма *вишнівці* 'переселенці з нп *Вишнів* (**-ев-а, -ев-е**) чи *Вишнівка*' (Бучко, 58).

4. Вірогідна форма множини від антропоніма **Вишнівець* — дериват від ОН *Вишнів* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, рос. *Вишнев* — сучасне прізвище (КП Твер.). Пор. ще ідентичний ойконім *Вишнівці* — у Кіровоградській обл. (АТУ, 375).

Вікно́, с. (Гр.).

1453 *Okno* (ІМСУ ІФ, 183; Сіреджук 2003: 42).

1758—1765 *ex villa Okno* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788, 1819—1820 *Вікно (Okno)* (ЙФМ, 57).

1886 *Okno* (SG, VII, 427); *Okno* (Бучко, 58).

1914 *Вікно* (Бучко, 58).

Давнє поселення, коло якого виявлено залишки жител трипільської культури (ІМСУ ІФ, 191).

1. Семантичне утворення від апелятива *вікно* 'місце в болоті, не заросле водоростями', 'джерело' та ін. (Бучко, 58).

2. Ойконім похідний від суміжного гідроніма *Вікна* (бас. Дністра) (пор., зокрема, *Okna*, 1886 р.; SG, VII, 425) — потік (СГУ, 107; Бучко, 58) або від місцевого лімноніма *Вікно* — озеро (СГУ, 107; Бучко, 58). Обидва оніми лексико-семантичного походження від географічного апелятива *вікно*, пор., наприклад, ст.-укр. *вокно* 'вхід у соляну копалину', 1413 р. (ССУМ, I, 189), укр. *вікно́* 'отвір у льоді для риболовлі' (Грінченко, I, 237), 'ополонка в кризі; місце, де виріє вода', рос. *окно*, бр. *акно́* 'глибоке або відкрите місце в болоті' та ін. (ЕСУМ, I, 398). Сюди ж сучасні ідентичні ойконіми *Вікно* (2) — у різних регіонах України (АТУ, 375).

Вікня́ни, с. (Тл.).

Перші документальні відомості про найменування поселення відносяться до 1441 р. [72, с. 134].

- 1443 *Oknani* (Бучко, 53).
 1450 *Ilko da Knianu* (Бучко, 53).
 1466 *Okniani*; *Kutuszcza et Oknianu* (Бучко, 53, 58, 84).
 1670 *Oknianu* (Бучко, 53).
 1758—1765 *Joannes Dumanowski, Oknianenses* (АЮЗР, I/4, 560).
 1785—1788, 1819—1820 *Окняни (Oknianu); Вікняни (Oknianu)*, (ЙФМ, 57).
 1886 *Oknianu* (SG, VII, 425); *Окняни* (Бучко, 53).
 1914 *Вікняни* (Бучко, 53).
 1961 *Білогірка* (Бучко, 53).
 Давнє поселення, коло якого виявлено кургани доби бронзи (ІМСУ ІФ, 604).

1. Похідне утворення від етнічної назви *вікняни* ‘люди, що оселилися коло в і к н а, в і к н и н и’ (Бучко, 53, 58).

2. Онімизація катойконіма *вікняни* ‘переселенці з с. Вікно’ (Бучко, 53, 58).

3. Вважаємо, що історична назва *Білогірка* — результат онімизації словосполучення з прикметником *біла* та іменником *гірка* (пор., наприклад, укр. *гірка* ‘підвищення, горб’ (Марусенко, 223), діал. (кіровогр.) *гірка, гóрка* ‘гора, горб, підвищення’, ‘схил невеликої гори, горба, підвищення’; Громко, 56, 62—63). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Білогірка* — у Херсонській обл. (АТУ, 367), рос. *Белогорка* (3), *Белогорка Новая*, *Белогорка Старая* — в колишніх Казанській, Пензенській, Самарській та ін. губ. (Vasmer RGN, I, 325—326). Фонетично видозмінена форма **Княни* < *Вікняни* — структурний тип на **-ян-и**, буквально *‘поселення (поселенці) біля нп *Вікно* чи географічного об’єкта *вікно*’. Див. ще нп *Вікно́* (Гр.).

Вікторів, с. (Гл.).

Ойконім уперше задокументований у 1558 р. (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788, 1819—1820 *Викторів (Wiktorów)* (ЙФМ, 54).

1893 *Wiktorów (Górny i Dolny)* (SG, XIII, 447).

Викторів — пізніше написання ойконіма [73, с. 75; 79, с. 134].

Вихторів — варіант назви села [79, с. 134].

1987 *Викторів* (АТУ, 122).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител трипільської культури, курганні поховання доби бронзи тощо (ІМСУ ІФ, 165—166).

1. *‘Поселення навколо ченців-в и х т о р і в’ [79, с. 134].

2. На нашу думку, ойконім похідний від антропоніма *Віктор* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН ст.-укр. Петро *Виктор*, 1649 р. (Реєстр, 410).

Вільне, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Петрілів* (АТУ 2012: 158).

1947 х. *Вільний* (Бучко, 58).

1965 *Вільне* (Бучко, 58).

1. Дериват від апелятива (?) *вільний* (Бучко, 58).

2. Швидше за все, це результат онімізації прикметника укр. *вільний* 'вільний' (Грінченко, 1, 238) у сер. роді (первісно *Вільне* поле, дворище, село тощо). Щодо аналогічних відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Вільне* (41) — в різних регіонах України (АТУ, 375).

Вільхівка, с. (Рж.).

Ойконім уперше документально засвідчений під 1609 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Вільхівка* (*Olchówka*) (ЙФМ, 58).

1886 *Olchówka* albo *Orowu*; rus. *Olchiwka* (SG, VII, 454).

1987 *Вільхівка* (АТУ, 127).

В основі назви — прикметник *вільховий*, дооформлений вторинним суфіксом **-к-а**. Щодо відповідників укажемо ойконіми: *Вільхівка* (8) — в різних регіонах України (АТУ, 376), бр. *Альхоўка* — у Брестській, Гомельській та Мінській обл., рос. *Альховка* — на Псковщині, *Ольховка* — у Новгородській землі (Шульгач 2001: 27) та ін.

Вільхівці, с. (Гр.).

1427 *Olchowycz* [12, с. 86].

1447 *Olchowecz* (Бучко, 58).

1545 *Olchowiec* (Бучко, 58).

1661 *Olchowiec* ad Czernelica (Бучко, 58).

1785—1788, 1819—1820 *Вільховець* (*Olchowiec*) (ЙФМ, 58).

1886 *Olchowiec* (SG, VII, 452); *Ольховец* (Бучко, 58).

1947 *Вільховець* (Бучко, 58).

Сучасна назва вторинна. Мабуть, це похідний дериват від одноіменного місцевого гідроніма (Бучко, 58—59). Сюди ж ідентичні ойконіми *Вільховець* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 376), мікротопонім *Вільхівці* — орні поля у с. Перерив сусіднього Коломийського р-ну (ОАІУМ) тощо.

Вільхова, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Васючин* (АТУ 2012: 155).

1886 *Olchowa* (SG, VII, 448).

1987 *Вільхова* (АТУ, 126).

Результат онімізації прикметника *вільховий* [54, с. 64] (← укр. *вільховий* 'вільховий' (Грінченко, 1, 238), діал. (бойк.) *вільховий* 'урожайна земля'; Онишкевич, 1, 126) у жін. роді (первісно *Вільхова* земля, садиба, оселя тощо). Пор. ще сучасні аналогічні гідроніми

Вільховá (27), Велика Вільховá, Малá Вільховá (СГУ, 85, 108—109, 339) тощо.

Вільшáниця, с. (Тс.).

Найменування населеного пункту документально відоме від 1435 р. (Сіреджук 2003: 42).

1444 *Olszanica* [12, с. 86].

1449 Kmeto de *Olszanica* (ІМСУ ІФ, 238; Бучко, 59).

1515 *Olszanica* (Бучко, 59).

1660 *Olszanica ad Tysmienica* (Бучко, 59).

1785—1788, 1819—1820 *Вільшаниця, Ольшаниця (Olszanica)* (ЙФМ, 58).

1886 *Olszanica* (SG, VII, 500).

1914 *Ольшаниця* (Бучко, 59).

1947 *Вільшаниця* (Бучко, 59).

1. Дериват від однойменного місцевого потоку (Бучко, 59) (нині він називається *Вільшаницький* (бас. Дністра); СГУ, 110).

2. Імовірний, на нашу думку, результат трансонімізації суміжної г. *Вільшáниця* (пор., наприклад, «z pod góry *Olszanicy*», 1883 р.; SG, IV, 415) (< прикметника *вільшáний* 'вкритий вільхою'; Габора, 61).

3. Вірогідна мотивація незасвідченим досі (контактним) (мікро)топонімом **Вільшаний (-а, -е)* (двір, хутір, присілок тощо).

Пор. ще ідентичні ойконіми *Вільшаниця* (2) — у Львівській та Хмельницькій обл. (АТУ, 376).

Віпче, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Верховіна* (АТУ 2012: 150).

1895 *Wipcze* (SG, XIV, 101).

1997 *Випче* (Габора, 2007: 37).

Результат трансонімізації суміжного однойменного мікротопоніма — назви поляни, на якій виникло поселення (Габора, 2007: 37). На думку М.М. Габорака, в основі мікротопоніма лежить апелятив **вібче* (розмовне *віпче*) (< ст.-укр. *объче* 'спільна громадська земля, угіддя') (Габора, 2007: 37), який після закономірного фонетичного розвитку став продовженням первісного **обьтѣ(ѣ)* (докладніше див.: ЭССЯ, 31, 166—167) (первісно *Vinche* поле, дворище, село тощо).

Вістовá, с. (Кл.).

Одні з перших документальних згадок про найменування населеного пункту належать до 1454 р., 1565 р. та 1629 р. (Худаш 1995: 66—67; Сіреджук 2003: 43, 50).

1785—1788, 1819—1820 *Вістова (Wistowa)* (ЙФМ, 59).

1893 *Wistowa* (SG, XIII, 618).

1987 *Вістова* (АТУ, 124).

Назва поселення мотивована антропонімом **Вѣсть* + формант посесивності **-ов-а** (Худаш 1995: 66—67) (первісно *Вістова* земля, садиба, оселя тощо). Пор., наприклад, сучасне *Вист* — прізвище на Київщині (Роженко, 502).

Вовчиніць, с. (ІФ).

Ойконім документально згадується від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1464 *Valcziniecs* (Бучко, 59).

1511 *Volczynucz* (Бучко, 59).

1578 *Wolczynies* ad Tysmienica (Бучко, 59).

1785—1788, 1819—1820 *Вовчинець* (*Wolczynies*) (ЙФМ, 61).

1886 *Волчинец* (Бучко, 59).

1893 *Wolczynies* (SG, XIII, 868).

1947 *Вовчинець* (Бучко, 59).

1. Суфіксальний дериват від ОН *Вовчина* + формант **-ець** (Бучко, 59).

2. На нашу думку, це результат трансонімізації суміжного пот. *Вовчинець* пп. Дністра (СГУ, 115).

3. Імовірна й мотивація апелятивом *вовчинець*, пор. укр. *вовчий-нець* (бот.) ‘молочай’ (Грінченко, 1, 246). Пор. ще ойконіми *Вовчинець* (3) — у Вінницькій та Чернівецькій обл. (АТУ, 376), місцеві ороніми (похідні) *Вовчиніцька* (гора) й *Вовчиніцькі Гори* (Габорах, 62—63) та ін.

Вовчківці, с. (Сн.).

Перша фіксація про назву поселення датується 1405 р. (Сіреджук 2003: 43).

1437 *Wolczkowce* (Худаш 2004: 63).

1516 *Wolczkow* (Бучко, 59).

1579 *Woloczkowce*; *Wolczkowce* (Бучко, 59); *Wolczkowcze* (Худаш 2004: 63).

1758—1765 *Tułuki et Wolczkowa* (АЮЗР, I/4, 559).

1785—1788, 1819—1820 *Вовчківці* (*Wolczkowce*); *Волчківці* (*Wolczkowce*) (ЙФМ, 61).

1893 *Wolczkowce* (SG, XIII, 864).

1914 *Волчківці* (Бучко, 59).

1947 *Вовчківці* (Бучко, 59).

Давнє поселення, поблизу якого розкопано палеолітичну стоянку (ІМСУ ІФ, 170).

1. Дериват від патронімною назви *Вовчківці* < ОН *Вовчко* (Бучко, 59).

2. Назва мотивована антропонімом *Волчко* + суфікс **-ов** (> **-ів**) [54, с. 65].

3. Ойконім похідний від ОН *Волчко* + формант **-овци** (> **-івці**) із первісним знач. *волчковици* ‘рід (або піддані) *Волчка*’ (Худаш 2004: 63).

4. Швидше за все, це результат онімізації катойконіма *вовчківці* ‘переселенці з нп *Вовчків* (**-ов-а, -ов-е**) чи **Вовчківка*’. Щодо цього пор. *Вовчків* (*Wolczków*), 1785—1788 рр., 1819—1820 рр. — історичне поселення на Івано-Франківщині (ЙФМ, 61), мікротопонім *Вовчків* — поле у Тисменицькому р-ні [31, с. 187], ойконіми *Вовчків*, *Вовчок* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 376) тощо. Пор. ще аналогічне — *Вовчківці* — назва села у Тернопільській обл. (АТУ, 376).

Водники, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Маріямпіль* (АТУ 2012: 150).

1435—1456 *Wodnyky* (Сіреджук, 42).

1658 *Wodniki* (Габорах 2007: 38).

1785—1788, 1819—1820 *Водники* (*Wodniki*) (ЙФМ, 61).

1886—1914 *Водники* [54, с. 65].

1893 *Wodniki* (SG, XIII, 728).

1895 *Wodnyki* (Габорах 2007: 38).

1947 *Водники* [54, с. 65].

Давнє поселення, на території якого виявлено палеолітичну стоянку (ІМСУ ІФ, 170; 54, с. 4).

1. Дериват від родової назви *водники* з первісним знач. ‘рід *Водника*’ [54, с. 65].

2. Ойконім похідний від апелятива *водники* ‘люди, що оселилися коло води’ з первісним знач. ‘поселення, яке заселяють в о д н и к и’ [54, с. 25, 65].

3. Імовірно, назва мотивована апелятивом *водники* ‘феодално залежні селяни, які доглядали княжі або панські стави’ (Габорах 2007: 38—39).

Пор. ще антропоніми укр. *Водник* (Богдан, 321), (похідне) ст.-рос. Ермаса Максимовъ *Водниковъ*, XV ст. (Тупиков, 505) і под. Сюди ж ідентичний сучасний ойконім *Водники* — на Львівщині (АТУ, 376).

Войнілів, смт (Кл.).

VI—VII ст. н. е. *Войнілів* (можливо, *Войнілівчин*) [50, с. 10, 17].

Одні з перших історичних фіксацій ойконіма належать до 1378 р. [50, с. 3, 5], 1439 р. (Худаш 1995: 70—71), 1443 р. (ІМСУ ІФ, 255).

1677 w okazyey *Woniłowskiej* (АЮЗР, II/2, 377).

1785—1788, 1819—1820 *Войнілів* (*Wojniłów*) (ЙФМ, 61).

1887 od *Wójniłowa* (SG, VIII, 12).

1893 *Wojniłów* (SG, XIII, 754).

1987 *Войнілів* (АТУ, 124).

Давнє поселення, територія якого була заселена ще в VII ст. н. е. [50, с. 5].

1. Результат лексикалізації імен *Вой* і *Нил* [50, с. 15].

2. Ойконім похідний від імені *Воїн* (чи апелятива *війна*) та іменника *лови* [50, с. 19].

3. Можливий суфіксальний дериват від особової назви *Войнил* / *Войнило* [50, с. 15].

4. Ми поділяємо припущення про походження аналізованої назви селища від антропоніма *Войнило* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., зокрема, ОН ст.-укр. *Войнило* Саганенко, 1649 р. (Реєстр, 74), (похідні) *Войниловичь* (Памятники, III, 53), ст.-рос. князь Мацко *Войниловичь*, 1467 р., Іванъ *Войниловъ*, 1654 р. (Тупиков, 506), сучасне бр. *Вайніла* (КБ, 300) тощо.

Воло́ва, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Кривонілля* (АТУ 2012: 150).

1785—1788, 1819—1820 *Волове* (*Wołowa*, *Wołowe*) (ЙФМ, 63).

1887 *Perezów z <...> Pilipami i Wołowq* (SG, VIII, 5).

1893 *Wołowa* (SG, XIII, 907).

1947 *Волова* [12, с. 89].

1. Результат трансонімізації суміжного гідроніма *Воло́вий* — потік [12, с. 89].

2. Вірогідніша мотивація антропонімом **Віл* + суфікс посесивності **-ов-а** / **-ов-е** (Бучко, 59) (первісно *Волова* земля, садиба, оселя тощо), пор., наприклад, ОН др. *Воль*, 1169 р. (Морошкин, 48), ст.-укр. *Воль* (АЮЗР, VI/2, 370), ст.-рос. Еско *Воль*, 1495 р. (Тупиков, 94) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Волова*, *Волове* — в Одеській і Львівській обл. (АТУ, 377).

Воло́сів, с. (Нд.).

1377 *Wlossow* alias *Wolosow* (Бучко, 60; Сіреджук 2003: 41).

1475 *Wolosów*; *Ruine Wolosow* (Бучко, 60).

1785—1788, 1819—1820 *Волосів* (*Wołosów*) (ЙФМ, 63).

1893 *Wołosów* (SG, XIII, 895—896).

1914 *Волосів* (Бучко, 60).

Давнє поселення, коло якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 436; 20, с. 5).

Ойконім похідний від антропоніма *Волос* (< апелятива *во́лос* 'волос'; Грінченко, I, 251) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 60; Худаш 1995: 249), пор., зокрема, ОН др. *Волось* Блудкиничь, 1230 р. (Тупиков, 93), ст.-укр. *Iwana Wołosa*, 1735 р. (АЮЗР, III/3, 148), укр. *Волос* (ТД, 66) та ін. Пор. ще ідентичний сучасний ойконім *Волосів* — у Житомирській обл. (АТУ, 377).

Воро́на, с. (Клм.).

Ойконім уперше історично задокументований від 1439 р. (Сіреджук 2003: 43).

1443 *Hawrilo de Wrono* (Бучко, 60).

1447 *Wrona* (Бучко, 60).

1474 *in Wrona* (Бучко, 60).

1578 *Worona* (Бучко, 60).

1785—1788, 1819—1820 *Ворона (Worona)* (ЙФМ, 69).

1893 *Worona* (SG, XIII, 947).

1914 *Ворона* (Бучко, 60).

Давнє поселення. На його території знайдено предмети VIII ст. до н. е. (ІМСУ ІФ, 10, 338).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Ворона́* (бас. Дністра) (*Worona*, 1880 р.; SG, I, 513, 628) — ріка (СГУ, 121; Бучко, 60) < прикметника *вороний* ‘вороний’, ‘чорний’ (Грінченко, 1, 255) у жін. роді (первісно *Ворона* ріка, земля тощо). Сюди ж ідентичні ойконіми: *Ворона* (2), *Вороне* (2) — у Волинській та Чернігівській обл. (АТУ, 377), *Wrona* (2) — у Хорватії (Im. m., 468) тощо.

Вороні́нко, с. (ІФ).

Назва села вперше писемно згадується у 1873 р. (Сіреджук, 135).

1893 *Woronienka* (SG, XIII, 953).

1987 *Вороненко* (АТУ, 121).

1999 *Воронька* (Сіреджук, 127).

Результат трансонімізації місцевого ороніма («*Woronienka* — goга», 1893 р.; SG, XIII, 953) < антропоніма *Вороненко* — суфіксальний дериват від ОН *Ворон* (< прикметника *во́рон* ‘чорний’ (Грінченко, 1, 255) або ж діал. (бук.) *во́рон* ‘ворона’; Горбач 1997: 284). Пор., наприклад, ОН др. *Воронъ*, 1398 р. (Тупиков, 95—96), ст.-укр. Petro *Worona*, 1734 р. (АЮЗР, III/3, 74), укр. *Во́рон* (Богдан, 322), ст.-рос. *Ворон*, XV ст. (Веселовский, 72), (похідне) рос. *Вороненков* (КП Твер.), бр. *Вороненко* (Памяць, 388) тощо. Пор. ще ороніми укр. *Вороні́нка* — назва гори, *Вороні́нківський перева́л* — назва перевалу (Габорах, 64) тощо.

Вороні́ця, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Мі́духа* (АТУ 2012: 151).

1855 *Woronica* [54, с. 38, 66].

1947 *Ворони́ця* [12, с. 89].

1987 *Ворони́ця* (АТУ, 123).

1. Ойконім похідний від контактного гідроніма *Воро́ниця* (бас. Дністра) — ріка [12, с. 89; 54, с. 66].

2. Можливо, демінутив від гідроніма *Ворона* [54, с. 38].

3. Вірогідна й мотивація контактним мікротопонімом, пор., наприклад, галицьке ур. *Ворониця* ‘місце, де гніздилися ворони’ [80, с. 17].

Вóронів, с. (Гр.). Об’єднане з нп *Нéзвисько* (АТУ 2012: 151).

1439 Johannes Kola de *Wronow* (Бучко, 60).

1785—1788, 1819—1820 *Воронів* (*Woronów*) (ЙФМ, 70).

1893 *Woronów* (SG, XIII, 955).

1947 *Воронів* (Бучко, 60).

1. Ойконім мотивований антропонімом *Воронъ* + формант **-ова** (Бучко, 60; 54, с. 66).

2. На нашу думку, це похідне утворення від назви контактного пот. *Вóронів* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Woronów* — *potok*, 1881 р., 1893 р.; SG, II, 601, XIII, 956) (СГУ, 122) < ОН *Ворон* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) [ще див.: нп *Воронéнко* (ІФ)]. Пор. ще сучасні аналогічні ойконіми *Воронів* (2) — у Львівській та Рівненській обл. (АТУ, 377).

Вóронів, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Ліпівка* (АТУ 2012: 155).

1855 *Woronowa; Woroniowa* [54, с. 37, 66].

1987 *Воронів* (АТУ, 126).

1. Назва села мотивована антропонімом *Ворон* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 60; 54, с. 66).

2. Імовірний результат трансонімізації місцевого гідроніма *Воронів* (Бучко, 60) (ще див. вище).

Ворóхта, смт (ІФ).

Поселення засноване у XVII ст. спочатку як присілок с. Микуличин (ІМСУ ІФ, 409—410).

1785—1788, 1819—1820 *Ворохта* (*Worochta*) (ЙФМ, 70).

1893 *Worochta* (SG, XIII, 945).

1933 у *Ворохті* [84, с. 222].

1987 *Ворохта* (АТУ, 121).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено історичні крем’яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 409—410).

1. Назва мотивована антропонімом *Ворохта* (ІМСУ ІФ, 409—410).

2. Ойконім похідний від сх.-сл. *ворох* + давній формант **-ъта** [39, с. 98—99].

3. Первісне **Vorxъta* / **vorxъta* — утворення від дієслова **vorxati*. Див. докладніше: 39, с. 98—103¹.

¹ Як стверджує О.І. Іліаді, основа **vorxъta* засвідчена в складі рос. діал. *изверóхтать* ‘зіпсувати’ < **ворохтать* ‘розворушити, порушити (зв’язки між чимось)’, *варáхта* ‘неспритна, неохайна людина’ — дериват від аналогічного

4. Останні дві версії походження ойконіма вважаємо вірогідними. Відзначимо, що апелятив *ворох* досить поширений на слов'янських територіях, підтвердженням чого є великий ареал його функціонування, пор. укр. *ворох* 'купа, зокрема невіяного зерна; неспокійна юрба; неспокій, інтрига' (ЕСУМ, 1, 429), діал. (бойк.) 'купа' (Онишкевич, 1, 145), поліськ. *ворох* 'купа гною або збіжжя' (Выгонная, 95), 'купа присипаної землею картоплі' (Лисенко, 22) та рос. *ворох* 'купа зерна, соломи', бр. *ворах* 'шум, шелест; переверот', п. *warch* 'сварка, гнів' і под. (ЕСУМ, 1, 429). Сюди ж ідентичний ойконім *Worochta* — на історичній Сокальщині (Vasmer RGN, II, 200).

Воскресінці, с. (Клм.).

1370 *Воскресінці* (Сіреджук 2003: 41; ОАІУМ).

1439 *Woskrzencze* (Бучко, 60).

1440 *Woskrziszince* [53, с. 98].

1540 *Voskrzeschinskie* (Бучко, 60).

1660 *Woskrzesince* (Бучко, 60).

1785—1788 *Воскресинці* (*Oskrzesińce*) (ЙФМ, 70).

1886 *Oskrzeszyńce* (SG, VII, 641); *Воскресинці* (Бучко, 60).

Воскресінці (у вимові місцевих жителів) (ОАІУМ).

Мабуть, це результат онімізації катойконіма *воскресинці* 'переселенці з нп **Воскресине* чи *Воскреси(е)нка*, або ж люди, які належать до церкви, освяченої на честь св. *Воскресіння Христа*' (Бучко, 60), пор., зокрема, *Воскресенівка* (4), *Воскресенка* (6), *Воскресенське* (4) — сучасні ойконіми в різних регіонах України (АТУ, 377), контактний оронім (похідне) *Воскресінецька* (*Góra Oskrzesiniecka*, 1932 р.) — гора (Габорах, 64).

Воскресінці, с. (Рг.).

Ойконім уперше історично задокументований у 1439 р. (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Воскресинці* (*Oskrzesińce*) (ЙФМ, 70).

1895 *Woskrzeszyńce* oraz *Oskrzesińce* (SG, XIV, 8).

1987 *Воскресинці* (АТУ, 126).

Результат онімізації катойконіма *воскресинці* 'переселенці з нп **Воскресине* чи *Воскреси(е)нка*, або ж люди, які належать до церк-

дієслова. Саме ж **vorхъta* виконувало функцію топографічного терміна, наприклад, мало значення місця, де щось нагромаджене, розворушене. Це могло бути каміння, скелі, дерева тощо. Водночас архаїчне **vorхъta* могло позначати і місце, де зберігали й обмолочували колосся, хліб. Докладніше див.: 39, с. 99.

ви, освяченої на честь св. *Воскресіння Христа* (Бучко, 60; 54, с. 66) (ще див. вище). Пор. також мікротопонім *Воскресінці* — чагарник у сусідньому селі *Ягодівка* (тепер — *Фрага*) цього ж району (ОАІУМ).

Г

Гаврилівка, с. (Нд.).

Назва поселення відома від 1611 р. (Сіреджук 2003: 48).

1669 *Hawrylowka* (Бучко, 60).

1785—1788, 1819—1820 *Гаврилівка (Hawrylowka)* (ЙФМ, 72).

1882 *Hawrylowka* (SG, III, 42).

1886 *Гаврилівка* (Бучко, 60).

1. Ойконім мотивований антропонімом *Гаврило* (поширене ім'я та прізвище укр. *Гавріло*; Чучка, 129) + суфікс **-ов-к-а** (> **-ів-к-а**) (Бучко, 60).

2. Водночас вірогідне утворення від (суміжного) (мікро)топоніма *Гаврилів (-ов-а, -ов-е)*, пор., наприклад, ойконіми *Гаврилова Слобода, Гаврилове* — у Сумській обл. (АТУ, 378) + суфікс **-к-а**. Пор. ще ідентичні ойконіми: *Гаврилівка* (11), *Гаврилівка Перша, Гаврилівка Друга* — в різних регіонах України (АТУ, 378) та ін.

Гавриляк, с. (Тл.).

1422 *Гаврилів Камінь* (Сіреджук 2003: 43; 72, с. 136).

1765 *Hawrylaków* (Бучко, 61).

1785—1788, 1819—1820 *Гавриляк (Hawrylak)* (ЙФМ, 72).

1882 *Hawrylak* (SG, III, 41).

1887 *Гаврилівка* (Бучко, 61).

1914 *Гавриляк* (Бучко, 61).

1. Сучасна назва виникла внаслідок писарської помилки, а первісне *Гавриляків* < ОН *Гавриляк* + суфікс **-ів** (Бучко, 61).

2. Історичний ойконім *Гаврилів Камінь* — це результат онімізації словосполучення з *Гаврилів* (< ОН *Гаврило* + суфікс посесивності **-ів**) та апелятива *камінь*. Пізніше *Гавриляк* — дериват від ОН *Гаврило* (див. вище) + формант **-'ак**.

Галич, м. (Тл.).

Назва поселення вперше згадується у 898 р. [54, с. 10—11, с. 66—67]; згодом — у 1096 р. [11, с. 53; 74, с. 4]¹.

¹ Деякі дослідники припускають існування міста в VI—VII ст. н. е. [50, с. 10] або ж у кінці VII — на початку VIII ст. н. е. [11, с. 54], а укладачі ІМСУ ІФ переконують, що на території *Галича* людина оселилася ще в добу міди-

- 1098 не пустиша гостей из *Галича* [54, с. 10].
 XII ст. *Галичкы* Осмомыслъ Ярославе! (Слово, 22).
 1142 и Изаслава Дѣдвича. с Володимеромъ с *Галичьскымъ* (ПСРЛ 1962: 310).
 1144 — в Іпатієвському літопису *Галич* згаданий як добре укріплене місто [19, с. 9; Худаш 1995: 250—252]; и всѣдоша (на кони) на Володимерка на *Галичь* [54, с. 10].
 1145 ходиша вся Руская земля на *Галичь* (ПСРЛ, 7); ходиша вся Русская земля на *Галиць* (ЕСЛГНПР, 41).
 1146 к *Галичю* (ПСРЛ 1962а: 319).
 1150 в *Галичь* (ПСРЛ 1962: 328); иде Володимерко к *Галичю* Полскому (ПСРЛ 1977: 46).
 1152 Изаславъ изъима *Галичьскыѣ* мужи (ПСРЛ 1962: 340); выѣхавшю из *Галича* [54, с. 13]; Володимерко же воротисѧ в *Галичь* (ПСРЛ 1962: 338); оу *Галича* (ПСРЛ 1962а: 453); престависѧ Володимерко *Галичьскыи* князь (ПСРЛ 1962: 340).
 1153 поиде на Володимерковича в *Галичь*; Изаславъ бо женѧшетъ *Галичаны*; а *Галичане* Изаславлю дружину <...> творѧщю побѣдившю *Галичаны* (ПСРЛ 1962: 340).
 1155 приде к Гюргеви *Галичьскаю* помощь (ПСРЛ 1962: 346).
 1164 поводъ велика въ *Галичи* [54, с. 10].
 1174 въ *Галичь* (ПСРЛ 1851: 164; ЕСЛГНПР, 41).
 1183 Володимеръ же *Галичьскыи* (*галицкѣи*) (ПСРЛ 1962а: 633).
 1187 бывшюю в *Галичи*; и всю *Галичкоую* землю; по всемоу *Галичю*; и моужи *Галичкыѧ*; подѣ братомъ *Галича*; мѧтежъ великѣ в *Галичкоу* (*галицкѣе*) земли; в *Галичѣ* (*галичи*) (ПСРЛ 1962а: 655, 656, 657).
 1189 Рюрикъ с братьѧю своею <...> рѧдѧщимсѧ ѡ волость *Галичкоую* (*галицкоую*); ко Оукраинѣ *Галичькоу* (*галицкоу*); и взѧ два города *Галичьскыи* (*галицкыи*); и Ѡтолѣ поиде к *Галичю*; не хотѣ подѣлитисѧ *Галичомъ* (*галичемъ*) (ПСРЛ 1962а: 663—664); и не пустиша гостей из *Галича* (ЕСЛГНПР, 41).
 1202 Романъ скопѧ полкы. *Галичьскыѣ*; к *Галичю* (ПСРЛ 1962: 417).
 1203 к Романови в *Галичь* Волынский (ПСРЛ 1977: 57).
 1206 о начатѣи *Галича* [11, с. 52].

бронзи. Докладніше див.: ІМСУ ІФ, 134. Водночас існує думка, згідно з якою назва населеного пункту *Галич* з'явилася не пізніше VIII—X ст., тобто в другій половині I тисячоліття н. е. [11, с. 54].

- 1211 Володиславъ <...> собравъсѧ с *Галичани* [54, с. 14].
- 1214 брата моя есте 2 князя повесили вы въ *Галици* (ЕСЛГНПР, 41).
- 1218 хоцю поискати *Галиця* (ЕСЛГНПР, 41).
- 1219 Поиде князь Мьстиславъ и Володимиръ ис Кыева къ *Галицю*; и выидоша *галицяне* противу; и въ городъ *Галиць* въеха; королевича рукама яша <...> а самъ сѣдѣ въ *Галици*; выидоша *галицяне* (ЕСЛГНПР, 41).
- 1224 въ *Галичѣ* къ Мьстиславу; съ же Котянъ бѣ тьсть Мьстиславу *Галицьскому* (ЕСЛГНПР, 41).
- 1235 Михайло сѣде в *Галичи*; Поиде <...> Данило Романовичъ с *галичаны* (ЕСЛГНПР, 41).
- 1377 и всѣдоша (на кони) на Володимерка на *Галичѣ*; и заидоша и ѿ *Перемышля* и ѿ *Галича*; видѣвъше же то *Галичане* (ПСРЛ 1962: 311—312).
- 1378 села лежат в *Галицкой* волости (ССУМ, I, 237).
- 1388 **облогло тото исныи градъ галичѣ; тогда градо наш галичѣ ис тою волостию** (Розов, 37); облогло тото исныи градъ *гальчѣ* (ССУМ, I, 238).
- 1389 а другому князь Юрью даст *Галичѣ*; а преж того было *Галичское* было ж княжение великое (ПСРЛ 1982: 79).
- 1394 ѿмѣну ксемо кмѣ дан на нма подѣ *галичѣмъ* чангрово (Розов, 54).
- 1398 **А се ѧ панъ бенко староста галицкни и снѣтиньскни** (Розов, 57); аже да(л) ми г(с)дрѣ мои <...> митрополью *галицкую* (ССУМ, I, 237).
- 1399 **панъ вѣнко старосто галицки** (Розов, 59).
- 1401 **Азъ па(н) петрашъ староста галицкыи и снѣтинскы** (ССУМ, I, 237); данная въ *Галичѣ*; **а се азъ пан петрашъ староста галицкын и снѣтинскы; оу галичю** (Розов, 64, 65, 66, 68).
- 1404 грамота *галицкаго* старосты Петра Влодковича Схарбиновскаго; данная въ *Галичѣ*; **пан пѣтръ влодковичъ дѣдичъ схарбиновскни староста галицкни, оу галичи** (Розов, 67, 68).
- 1409 **панъ вислицкни староста галицкни, оу галичю** (Розов, 74, 75).
- 1413 *Haliczy; Haliczki; Haliczkomu* (ССУМ, I, 238).
- 1417 брату своему Юрью Дмитриевичю *Галецкому* (ПСРЛ 1982: 40).
- 1418 **панъ миѡалъ вѣчацекни староста галицкни; пана старостинъ братъ никлѣсъ вонтъ галицекни миѡалъ грабовецекни; панъ миѡалъ вѣчацекни староста галицекни; писано листъ оу галичю** (Розов, 88, 89).

- 1424 данъ документъ въ *Галичѣ*; а се ѿ панъ михайло воуча-
тський староста *галицький*, писанъ листъ оу *галичи* (Розов, 106).
- 1425 Всеволодъ <...> посла <...> из *Галича* (ПСРЛ 1962а: 304);
посла Фотия митрополита в *Галеч* (ПСРЛ 1982: 40).
- 1433 мацѣи зъ бѣлавъ брезенский михалъ *галицкий* (Розов,
122).
- 1434 и пан михалъ бучацкий честный и староста *галиц-
кий* (Розов, 130); панъ а староста *галицкы* (ССУМ, I, 237).
- 1435 и пан михалъ бучатский староста *галицкий*; михалъ
бучацкий пан ист[а]роста *галицкын* (Розов, 132, 134).
- 1445 *галицкы* (ССУМ, I, 238).
- 1455 *галицкого* (ССУМ, I, 238).
- 1462 паномъ Ливовскимъ паномъ Станиславомъ, старостою *Галиц-
ким* (ССУМ, I, 237).
- 1467 панъ Станиславъ съ Ходча <...> посполитои староста *Га-
лицкы* (ССУМ, I, 237).
- 1540 *Podoliae et Haliciensis*; in vladicam *Haliciensem* (АЮЗР,
I/10, 21).
- 1583 отца архиепископа Киевского и *Галицкого* (АЮЗР, I/1,
167).
- 1585 епископа *Галицкаго* и Львовскаго; владыку *Галецкого*;
отца владыки *Галицкого* (АЮЗР, I/1, 193, 194).
- 1592 *wielebnego władky* <...> *Halickiego* (АЮЗР, I/10, 84).
- 1594 *Galiciae Comaniaegue*; митрополитомъ <...> *Галицкимъ*;
епископа <...> *Галицкого* (АЮЗР, I/1, 442, 447, 449).
- 1595 епископъ <...> *Галицкий*; отца митрополита <...> *Галиц-
кого* (АЮЗР, I/1, 255, 453—454).
- 1596 митрополиту <...> *Галицкому*; въ *Галичу* (АЮЗР, I/1, 503;
I/10, 115).
- 1599—1625 Васко *Галицкий*; Василии *Галицкий* суконникъ; до
Галича (АЮЗР, I/11, 8, 20, 35).
- XVII ст. спалили *Галичѣ*; на Покутю за *Галичомъ* (АЮЗР, I/7,
49, 121).
- 1620 митрополіи <...> *Галицкой*; оуцу *Iowowi Boreckiemu* <...>
prawosławnemu Metropolitowi <...> *Galickiemu* (АЮЗР, I/5, 3; I/7,
570).
- 1633 по всей *Галицкой* Руси (АЮЗР, I/12, 90).
- 1634 w Kiiowie y *Haliczu*; *Galliciae* (АЮЗР, I/7, 710, 712).
- 1639 *ziemie Halickiey* (АЮЗР, I/10, 183).
- 1642—1692 z *Halicza* (АЮЗР, I/11, 618).

- 1650 митрополить <...> *Галицкій* (АЮЗР, I/4, 2, 3).
- 1661 *Halicza* (АЮЗР, II/2, 113).
- 1663 метрополиту <...> *Галицкомъ* (АЮЗР, I/4, 23).
- 1669 w sądach <...> *Halickich* (АЮЗР, II/2, 274).
- 1670 episcop <...> *Holiciensis; Holickiego* <...> episcopa (АЮЗР, I/10, 285, 286).
- 1679 митрополить <...> *Галицкій; Галаукаму* игумену (АЮЗР, I/4, 30; I/5, 440).
- 1681 do *Halickiej* <...> katedry; jegomość pan *Galecki* (АЮЗР, I/4, 45).
- 1684 *Галицкаго* <...> уніятскаго епископа; episkopa <...> *Halickiego* (АЮЗР, I/4, 74).
- 1685 градовъ Кіева и *Галича* (АЮЗР, I/5, 102).
- 1686 митрополітомъ <...> *Галицкимъ* (АЮЗР, I/5, 134).
- 1694 episkop <...> *Halicki* (АЮЗР, I/4, 91).
- 1696 episkopa <...> *Halickiego*; episkop <...> *Halicki* (АЮЗР, I/4, 115).
- 1699 ziemie *Halickiej* (АЮЗР, I/4, 123).
- 1700 *halickiego* starosty; starosta *halicki* (АЮЗР, I/4, 141, 150).
- 1703 *Галицкаго* <...> епископа; episkopi <...> *Haliciae* (АЮЗР, I/4, 218, 219).
- 1704 епископъ <...> *Галицкій; Haliciensis*; episkop <...> *Halicki* (АЮЗР, I/12, 607).
- 1705 episkopem <...> *halickim* (АЮЗР, I/4, 248).
- 1708 metropoliey <...> *Halickiey*; въ епархіяхъ <...> *Галицкой; H(alicensis)* (АЮЗР, I/4, 295, 296, 304; I/12, 617).
- 1722 metropolita <...> *Halicki* (АЮЗР, I/4, 410).
- 1724 Архиепископъ <...> *Галицький* (АЮЗР, I/4, 416).
- 1746—1747 z *Halicza* (АЮЗР, III/3, 366).
- 1758—1765 епархій <...> *Галицкой; Basilius Halicki*; in decanatu *Halicensi* (АЮЗР, I/4, 521, 544, 551).
- 1766 Biskupstwa <...> *Halickie*; w koronie: <...> *Halicka* (АЮЗР, I/2, 633; I/4, 598).
- 1767 митрополиту <...> *гальцкому*; гетмана *Галицкаго* (АЮЗР, I/3, 218, 400).
- 1773 митрополить <...> *Галицкій* (АЮЗР, I/4, 621).
- 1785—1788, 1819—1820 *Галич (Halicz)* (ЙФМ, 73).
- 1837 привѣѣмъ <...> від *Галича* робітницю (Рус. Д., 21).
- 1839 у <...> *Галичі* (Головацький, 38).
- 1859 митрополить <...> *Галицкій*; митрополита Кіевскаго, *Галицкаго* (АЮЗР, I/1, 36, 61).

- 1871 єпископії <...> *Галицкую* (АЮЗР, I/4, 25).
 1872 митрополитомъ <...> *Галицкимъ*; митрополія *галицкая*; въ *Галициі* (АЮЗР, I/5, 57, 152, 164).
 1878 до *Галича*; виступали всѣ *Галичане* (ЕСЛГНПР, 41).
 1882 *Halicz* — miasto; około *Halicza*; o *Haliczu*; ogłosił się królem *halickim*; regnum *Galitiae*; Jan Rzeszowski arcybiskup *halicki* (SG, III, 15, 16, 17).
 1894 во городѣ во *Галичи*; во городѣ во *Галицинѣ*; во городѣ во *Галичини*; во городѣ свой во *Галичѣ* (ЕСЛГНПР, 41).
 1900 *Halicz* (SG, XV, 550).
 1902 з княжого *Галича* (Устиянович, 201).
 1987 *Галич* (АТУ, 122).

Давнє поселення, в околицях якого люди жили 4—5 тисяч років тому [19, с. 6]. Поблизу районного центру виявлено 248 пам'яток історії та культури здебільшого періоду Галицького та Галицько-Волинського князівств [54, с. 6; 14, с. 7].

Відомі такі альтернативні версії походження назви ¹:

1. Ойконім похідний від назви чорної птиці — *галиці* 'галка' (Фасмер, I, 388).
2. Назва мотивована гр. *гальс* 'сіль' ² [19, с. 9—10; 74, с. 5].
3. «Назва міста — слов'янська, можливо, походить від слова *галич*. На гербі Галицького князівства було зображено чорну галку» (ІМСУ ІФ, 134).
4. Утворення від апелятива *галява* 'прогалина в лісі' (Худаш 1995: 250—252).
5. Назва поселення мотивована апелятивом *галицю* (Худаш 1995: 251).
6. «Засновником міста був <...> слов'янин *Галич*» [11, с. 53].
7. Похідне утворення від стсл. *галь* 'чорний' [11, с. 53].
8. Дериват від чорної *галки* (зображення якої було на гербі Галицького князівства) [11, с. 53].
9. Дериват від однойменної гори, на якій гніздилися галки ³ [11, с. 53; 54, с. 11].

¹ Докладніше див.: 19, с. 9—10; ІМСУ ІФ, 134—146; Худаш 1995: 250—252; 11, с. 52—54; 54, с. 66—67; Ковалев, 46.

² Відома думка про зв'язок ойконіма *Галич* з іншим апелятивом — кельт. *hal* 'сіль'. Про це див. ще: Янко, 41; 51, с. 49; 68, с. 100.

³ Зазначимо, що М.М. Габорах покликається на пояснення польського історика XV ст. Й. Длугоша.

10. Дериват від сл. *гала* ‘гора’, п. *hala* ‘високогірне пасовище’ (топонім *Podhale*), укр. *галява* ‘поляна у лісі’ або *голь* ‘голе місце’, ‘галявина’ (С. Роспанд, О.С. Стрижак, Ф. Браун); від лит. *галас* ‘кінець’, ‘вершина’, гот. *hallus* ‘скелі’ (В. Никонов), від етнонімів гот. *галли* (В. Мавродін), кельти-*галати* (*Galati*) (Ф. Браун, О.С. Стрижак), *галичі* (В. Паробецький). Див. ще: Фасмер, I, 388; 11, с. 52; 45, с. 71; 68, с. 100.

11. Як *-ї-похідне від антропоніма *Галик* < ОН *Галь* [54, с. 12, 66—67].

12. Назва пов’язана з давнім курганом «*Галичина могила*» [14, с. 7].

13. «Країна соляних джерел» одержала свою назву *Галиція* ще до приходу на Прикарпаття слов’ян і готів. Назву *Galius* — *Galis Castrum* (соляне місто) римляни давали містам, де були склади солі [50, с. 14—15].

14. Поділяємо думку про мотивацію ойконіма *Галич* антропонімом *Галица* (~ укр. *галиця* ‘галка’ < псл. **galica*; ЭССЯ, 6, 92) + суфікс *-ї- (первісно, вочевидь, назва поселення *Галич* вживалася з одним із об’єктів — дім, хутір, присілок тощо). Щодо цього пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Галица*, 1495 р. (ЭССЯ, 6, 92), укр. *Галиця* [40, с. 238; Holutiak, 101], *Галица* (КПУ Зап., 107), *Галица* (Чучка, 170), бр. *Галица* (Бірыла 1969: 98) тощо. Сюди ж аналогічні ойконіми: *Галич* — у Тернопільській обл. (АТУ, 378), «*Halicz* (z Holendrami) — wieś (село), pow. podhajecki a właściwie przedmieście miasta Podhajec», «*Halicz* — szczyt (щит як географічний термін) w Beskidzie lesistym», 1882 р. (SG, III, 19), *Галич* — назва поселення в колишній Костромській губ. (Vasmer RGN, II, 305), ур. *Галич* — на Гуцульщині [23, с. 9], «*civitas Galicz*» — ойконім у Словаччині, *Малий Галич* (сучасне *Галац*) — топонім у Румунії (ЕСЛГНПР, 41—42) і под.

Ганнів, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Дебеславіці* (АТУ 2012: 153).

1820 *Haniow* (Бучко, 61).

1914 *Hankow*; *Ганѐв* (Бучко, 61).

Ганнів-Цуцулін — одна з історичних назв поселення (Бучко, 61).

1947 *Ганнівка* (Бучко, 61).

1965 *Ганнів* (Бучко, 61).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено поховання культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 339).

Дериват від ОН *Ганно* < лат. *Johannes* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 61). Пор. співвідносні антропоніми: укр. *Ган* (ХХД,

20; КПУ ІФ, 3, 166), (похідні) *Ганій* — прізвище в с. Слобода-Небилівська Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл. (ОАІУМ), *Ганів* (Чучка, 171) тощо.

Ганнівці, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Блюдники* (АТУ 2012: 150).

1416 *Ганівці* (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Ганівці* (*Hanowce*) (ЙФМ, 74).

1882 *Hanowce* (SG, III, 27).

1987 *Ганнівці* (АТУ, 122).

Давнє поселення, коло якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 165).

Результат онімізації катойконіма *ганнівці* 'переселенці з нп *Ганнів* (-ов-а, -ов-е) чи *Ганнівка*', пор., наприклад сучасні *Ганнів* (Клм.), *Ганнівка* (37) — назви поселень в Україні (АТУ, 378). Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконім *Ганнівці* — у Львівській обл. (АТУ, 378).

Ганнусівка, с. (Тс.).

1437 *Hanuszowcze*; *Hanuszowce* cum prziszolky (ІМСУ ІФ, 166; Бучко, 54, 61).

1448 in bona *Hanusowcze* et Nowosyelcze (Бучко, 94).

1785—1788, 1819—1820 *Ганусівці* (*Hanusowce*) (ЙФМ, 74).

1882 *Hanuszowce* (SG, III, 30).

1886 *Ганусѡвцѣ* (Бучко, 61).

1938 *Ганнусівці* (Бучко, 61).

1947 *Ганнусівка* (Бучко, 61).

Давнє поселення, біля якого виявлено пізньопалеолітичну стоянку [19, с. 6; ІМСУ ІФ, 166].

Сучасна назва вторинна.

1. Похідне утворення від патронімної назви *Ганнусівці* < ОН *Ганус* < лат. *Johannes* (Бучко, 61).

2. Імовірніший, на нашу думку, результат онімізації катойконіма *ганнусівці* 'переселенці з нп **Ганнусів* (-ов-а, -ов-е) чи *Ганнусівка*', пор., наприклад, ойконім *Ганнусівка* — у Луганській обл. (АТУ, 378).

Ганьківці, с. (Сн.).

Найменування населеного пункту вперше документально згадане від 1532 р. (Сіреджук 2003: 45).

1564—1566 *Hanukowcze* (Бучко, 61).

1579 *Hanikowce* (Бучко, 61).

1660 *Hankowce* ad Zablotow (Бучко, 61).

1768 *Hanikowce* (Бучко, 61).

1785—1788, 1819—1820 *Ганківці, Ганьківці (Hańkowce)* (ЙФМ, 74).

1882 *Hańkowce* (SG, III, 27).

1947 *Ганьківці* (Бучко, 61).

Давнє поселення, біля якого виявлено поховання перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 563).

1. Дериват від патронімної назви *Ганьківці* < ОН *Ганько* < лат. *Johannes* (Бучко, 61).

2. Водночас вірогідний результат онімізації катойконіма *ганьківці* ‘переселенці з нп *Ганьків (-ов-а, -ов-е) чи *Ганьківка’.

Гарасимів, с. (Тл.).

Ойконім історично відомий від 1395 р. (Сіреджук 2003: 41).

1446 *Harasimowicze* (Бучко, 61).

1448 *Harasimowcze* (Бучко, 61).

1464 *Harassimow* (Бучко, 61).

1465 *super fluvio Nyeszwescz inter villa* (на річці) *Nyeszwescz et Harassymow* (Бучко, 92—93).

1578 *Haraszumow* (Бучко, 61).

1765 *Harasymów* (Бучко, 61).

1785—1788, 1819—1820 *Гарасимів (Harasymów)* (ЙФМ, 74).

1882 *Harasymów* (SG, III, 33).

1947 *Гарасимів* (Бучко, 61).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем’яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 602).

Сучасний ойконім модифікований до поширених топонімів на **-ов** (> **-ів**).

1. Дериват від особового імені *Гарасим* + суфікс належності **-ів** (Бучко, 61).

2. Вочевидь, це форма множини від патроніма *Гарасимович* (< особового імені *Гарасим*), пор., наприклад, прізвища укр. *Гарасимович, Герасимович* (Редько 2007, 1: 195, 205), ст.-пол. *Herasimowicz*, 1476 р., *Harasimowicz*, 1500 р., *Herasymowicz*, 1545 р., *Harasymowicz*, 1662 р. (Rymut, I, 296) і под.

Гвізд, с. (Нд.).

Назва села вперше зафіксована у 1598 р. (Сіреджук 2003: 46).

1660 *Gwozd* (Бучко, 61).

1765 *Hwozd* (Бучко, 61).

1785—1788, 1819—1820 *Гвозд (Hwozd)* (ЙФМ, 75).

1882 *Hwozd* (SG, III, 240).

1886 *Гвозд* (Бучко, 61).

1947 *Гвізд* (Бучко, 61).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *гвізд* (Бучко, 61), пор., зокрема, укр. *гвізд* 'ліс, гірський ліс'. Див. більше: 42, с. 47—56.

Гвіздéць, смт (Клм.).

Ойконім відомий від 1373 р. (ІМСУ ІФ, 191).

1475 *ws Gozdecz magna et Małogozdecz; in bonis Gozdecz seu Ostapkowcze* (Бучко, 62, 97; Сіреджук 2003: 42).

1540 *Гвоздець* (Кісь, 39).

1579 *Borszczow ad Gwoździec* (Бучко, 116).

1660 *Gwoździec nowy; Thorhowica ad Gwoździec* (Бучко, 62, 116).

1758—1765 *patres bernardini <...> Gwozdecenses* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 *miasto Gwoździec*; укр. *Hwozdec* (Бучко, 62).

1785—1788, 1819—1820 *Гвоздець (Gwoździec)* (ЙФМ, 75).

1881 *Gwoździec* (SG, II, 924).

1883 *w Gwoźdźcu* (SG, IV, 869).

1886 *od Gwoźdca* (SG, VII, 719).

1900 *Gwoździec* (SG, XV, 547).

1947 *Гвіздець* (Бучко, 62).

Давнє поселення, на території якого виявлено історичний курган доби бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 191—192).

Лексико-семантичне утворення від апелятива **гвіздець* < *гвізд* (пор., наприклад, бр. *гвозд* 'суха підвищена місцевість серед болота, поля, покрита густим лісом'; ЭСБМ, 3, 75) + формант **-eць** (Бучко, 62, 88). Сюди ж аналогічні ойконіми *Гвізд*¹ (Нд.), *Гвозд* — гідронім та *Гвоздь* — мікротопонім на Житомирщині, р. *Hvozdisa* пр. Уборті, *Hvózdaц* — назва соснового лісу, р. *Гвозна* (бас. Західного Бугу), мікротопонім *Гвóзніца* — назва лісу, поля і сіножаті у Мінській обл. Білорусі, ур. *Гвóзцы* у Биховському р-ні Могильовської обл., *Гвóсца* — сіножать і ліс у Ганцевичському р-ні Брестської обл. тощо [42, с. 47—48]. Пор. ще ойконім *Gvozdac* — у Сербії (Ім. т., 196).

Герія Дл. ІФ с.

1371 *Dieryna* (Габорак 2007: 42).

1526 *Гериня; Дирина* (Сіреджук 2003: 45; Гук, 18).

1703 *Малий Гошів* (Сіреджук 2003: 45; Гук, 18).

1710 *Dyrupia* (Габорак 2007: 42).

1760 *Giryna* (Габорак 2007: 42).

¹ У топоніміконі України стійко зберігаються назви з основою *Гвозд-*, проте їхнє поширення позначено вибірковістю окремих зон [цит. за: 42, с. 47].

1787 *Girynia* (Габорах 2007: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Gośńiv* (*Hoszów*) (ЙФМ, 76).

1820 *Гериня* (*Gerynia*) (ЙФМ, 86).

1880 *Gerynia* (Габорах 2007: 42).

1987 *Горіня* (АТУ, 124).

1997 *Гериня* (Габорах 2007: 42).

Нова назва вторинна.

1. Ойконім *Гориня* постав від псл. *гогупь (пор., наприклад, рос. діал. (донськ.) *горыня* ‘гора’) [86, с. 74, із покликанням на: Миртов, 66].

2. Посесив на *-ья від ОН *Диринь (Габорах 2007: 42).

3. Назва *Гориня* виникла за аналогією до апелятива *гора* (Габорах 2007: 42).

4. Історичне *Гериня* асоціюється з антропонімом *Геринь < Гера < Герасим (Габорах 2007: 42).

5. Вочевидь, ойконім похідний на **-ин-а** від антропоніма *Дера* / *Діра*¹, пор., наприклад, ОН укр. *Дера* (КБС, 81), *Гера* (КПУ Льв., 1, 420), *Діра* (Holutiak, 151) та ін. Пізніше нп *Малий Гошів* — утворення від прикметника *малий* і топоніма *Гошів*, в основі якого антропонім *Гош* + суфікс належності **-ів** (див.: нп *Гошів* цього ж району).

Глибівка, с. (Бг.).

1643 *Глебівка* (Сіреджук 2003: 47).

1652—1653 *Chlebówka* (Бучко, 62).

1785—1788, 1819—1820 *Глебівка* (*Hlebówka*) (ЙФМ, 77).

1855 *Hlebówka* (Бучко, 62).

1938 *Глебівка* (Бучко, 62).

1947 *Глибівка* (Бучко, 62).

Сучасна форма ойконіма модифікована.

1. Первісна назва мотивована особовим ім'ям *Гліб* + формант **-ов-к-а** (> **-ів-к-а**) (Бучко, 62), пор. ще прізвище укр. *Глеб* (Чучка, 145).

2. Для історичної назви, на нашу думку, вірогідний також варіант походження від (суміжного) (мікро)топоніма *Глібів (**-ов-а**, **-ов-є**) + суфікс **-к-а**. Пор. ще сучасні аналогічні ойконіми: *Глибівка* — у Хмельницькій обл., *Глібівка* — в Київській обл. (АТУ, 379) та ін.

Глибівка, с. (Бг.).

Найменування населеного пункту вперше згадується у 1581 р. (Сіреджук 2003: 45).

1661 *Hlubokie* ad Bohoroczany (Бучко, 62).

1785—1788, 1819—1820 *Глубоке* (*Głębokie*) (ЙФМ, 79).

¹ Сумнівне, вважаємо, утворення від ОН *Дирь* із суфіксом **-а**. Див.: Габорах 2007: 42.

1855 *Głęboka* (Бучко, 62).

1881 *Głębokie* (SG, II, 600).

1938 *Глубоке* (Бучко, 62).

1947 *Глибока* (Бучко, 62).

1. Назва утворена від прикметника *глибокий* (первісно *глибока* долина, балка та ін.) у результаті його субстантивзації (Бучко, 62).

2. На наш погляд, ойконім постав внаслідок трансонімізації місцевого гідроніма *Глибока* — ріка (пор., наприклад, *Głęboka* — *potok*; SG, II, 598) у жін. роді < прикметника *глибо́кий* ‘глибокий’ (Грінченко, 1, 288). Пор. ще *Глибока* (3), *Глибока Балка* (2), *Глибока Долина* (6), *Глибока Макати́ха* — сучасні ойконіми в різних регіонах України (АТУ, 379) і под.

Глибо́ка, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Оті́ння* (АТУ 2012: 153).

1947 *Глибока* (Бучко, 63).

1. Ойконім похідний від прикметника *глибокий* (первісно *глибока* долина, балка та ін.) внаслідок його субстантивзації (Бучко, 62).

2. Швидше за все, це результат трансонімізації контактного гідроніма *Глибо́кий* (бас. Дунаю) — потік (СГУ, 134—135) у жін. роді (ще див. вище).

Глі́нки, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Сере́дній Майда́н* (АТУ 2012: 155).

Ойконім фігурує на сторінках історичних документів із 1644 р. (Сіреджук 2003: 48).

1669 *Glinki cum Welesnica* (Бучко, 63).

1785—1788, 1819—1820 *Глинки* (*Glinki*) (ЙФМ, 77).

1881 *Glinki* (SG, II, 587—588).

1886 *Глинки* (Бучко, 63).

1. Похідне утворення від апелятива *глинка* (мн. *глинки*) (Бучко, 63).

2. Плюральна родова назва від антропоніма *Глинка(-о)*. Первісне знач. *глинки* ‘рід (або піддані) *Глинки*’ (Бучко, 63; Худаш 2004: 71)¹.

3. Разом з тим вірогідний результат трансонімізації (контактного) (мікро)топоніма *Глинки*, пор., наприклад, *Глинка* — назва поля в с. Рекшин Тернопільської обл. (МБТ, 251), гідронім *Глі́нка* (бас. Дніпра) (СГУ, 136), назви поселень *Глинка* (25) — в колишніх східнослов’янських губерніях, *Глинка Белая* — топонім у колишній

¹ На потенційність цієї версії вказують такі ОН: укр. *Глі́нка* (Богдан, 86), ст.-рос. Янь *Глинка*, 1613 р. (Тупиков, 105), рос. *Глинка* (Тарасенков, Турчинський, 641), бр. *Глі́нка*, *Глинка* (Бірыла, 205; Бірыла 1969: 111), ст.-пол. *Jacuszus Glynka*, 1375 р., *Glinka*, 1400 р. (SSNO, II, 124) та ін.

Саратовській губ., нп *Глинка Боровая* — в колишній Могильовській губ. (Vasmer RGN, II, 366).

Пор. також ойконім *Глинки* — у Рівненській обл. (АТУ, 379), *Глинки* — став на Волині та болото на Житомирщині (СМУ, 25, 125) тощо.

Глушків, с. (Гр.).

Назва поселення вперше документально згадується від 1472 р. (Сіреджук 2003: 42).

1564—1566 w *Hłuszkowie* (Бучко, 63); *Hłuszkow* (Худаш 2004: 73).

1565 *Hołusków* (SG, XV, 508).

1660 *Hłuszkow* (Бучко, 63).

1768 *osiadłość Głuszkowa* (Бучко, 63).

1785—1788 *Глушків (Głuszków)* (ЙФМ, 80).

1881 *Głuszków* (SG, II, 617).

1914 *Глушків* (Бучко, 63).

Давнє поселення, біля якого знайдено знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 183).

Швидше за все, ойконім мотивований антропонімом *Глушко* (< апелятива укр. *глушко́* ‘глуха людина’; Грінченко, 1, 292)¹ + суфікс посесивності **-ов (> -ів)** (Бучко, 63; Худаш 2004: 73), пор., зокрема, ОН укр. *Глушко́* (КПУ Льв., 1, 218), ст.-рос. *Глушко* Андрей, поч. XVII ст. (Веселовский, 79), бр. *Глушко* (Худаш 2004: 73), ст.-пол. *Głuszko*, 1321 р. (SSNO, II, 133) та ін. Сюди ж ойконіми: *Глушки* — у Київській обл. (Бучко, 63), *Глушківка* — у Харківській обл. (АТУ, 379), місцевий оронім (похідний) *Глушківські скелі* — група скель (Габорак, 71) і под.

Годи-Добровідка, с. (Клм.).

До 1939 (до 1961; Бучко, 63) функціонували два окремі села — *Годи* і *Добровідка* (ІМСУ ІФ, 338):

1437 *Годи* (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788 *Годи (Gody)* (ЙФМ, 81).

1881 *Gody* (SG, II, 645).

1886 *Годи* (Бучко, 63).

1451 *Dobrowodce* (Бучко, 63; Сіреджук 2003: 43).

1451 *Добровідка* (ІМСУ ІФ, 338).

1578 *Добриводи* (Кісь, 39).

1670 *Dobrowodka* (Бучко, 63).

¹ Проте М.Л. Худаш вважає, що антропонім *Глушко* — це похідний дериват від ОН *Глухъ* на **-к-о** із закономірним переходом **-х- > -ш-** + суфікс **-ів**. Докладніше див.: Худаш 2004: 73.

1785—1788, 1819—1820 *Добровідка* (*Dobrowódka*) (ЙФМ, 101).

1881 *Dobrowódka* (SG, II, 79).

1886 *Добровідка* (Бучко, 63).

1987 *Годи-Добровідка* (АТУ, 125).

Давнє поселення, на території якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді та бронзи (ІМСУ ІФ, 338).

1. Компонент *Ѓоди* — дериват від ОН *Годъ* у мн. (Худаш 1995: 76), пор. сл. *Годъ* (Бучко, 63).

2. Складник *Добровідка* — результат лексикалізації й онімізації словосполучення *добра вода* (зменш. *водка*) (Бучко, 63).

3. Складена назва, у якій другий компонент, швидше за все, пов'язаний із назвою місцевої р. *Добри́відка* (бас. Дунаю) (пор. «dwóch potoków: <...> *Dobrowódka*», 1883 р.; SG, IV, 286) (СГУ, 174). Пор. ще назви поселень *Добривода* — у Рівненській обл., *Доброводи* (3) — в різних регіонах України (АТУ, 385), *Доброводка* — в колишній Мінській губ. (Vasmer RGN, III, 39) та ін.

Ѓолинь, с. (Кл.).

Назва населеного пункту вперше документально засвідчена у 1391 р. (ІМСУ ІФ, 270; Сіреджук 2003: 41).

1396 *Нолун* (Шульгач 2001а: 26).

1703 *generosus Georgius Hołyński* (АЮЗР, I/4, 219).

1785—1788, 1819—1820 *Голинь* (*Hołyń*) (ЙФМ, 82).

1882 *Hołyń* (SG, III, 115).

1987 *Голинь* (АТУ, 124).

Давнє поселення, на території якого виявлено залишки жител ранньослов'янської черняхівської культури (ІМСУ ІФ, 270).

1. Дериват від ОН *Голина* + суфікс *-їь (Худаш 1995: 77).

2. Похідне утворення від апелятива *голинь* [к псл. *golunь < прикметника *golъ(jъ)] (Шульгач 2001а: 26). На підтримку цієї версії додамо ще укр. діал. (зх.-укр.) *голіня* 'відкрите поле' (ЕСУМ, 1, 548), кировоград. *ѓолинь*, *ѓолинь* 'чиста, вільна від водоростей поверхня води', 'високе відкрите місце' (Громко, 59), рос. діал. (перм.) *голынь* 'ділянка без будь-якої рослинності' (Шульгач 2001а: 26, із покликанням на: Полякова, 71), астрах. *голынь* 'гола місцевість', 'піщана обмілина, що оголюється під час зганяння чи виганяння води' (Даль 1955: 1, 372), сиб. 'пусте місце', 'спалений пожежею ліс', арх. 'ожеледиця', схв. (старе) *golińa* 'нагота' (ЕССЯ, 7, 16), (похідне) рос. діал. (брян.) *голыночка* 'спідня сорочка' (Шульгач 2001а: 26, із покликанням на: СБГ, 37) і под.

Пор. ще аналогічні ойконіми: *Hołyń Sloboda* — в колишній Київщині, *Голинь* (3) — у Галичині та колишніх Мінській і Орловській

губ., *Гольнь-Каменка* — в колишній Волинській губ. (Vasmer RGN, II, 420), бр. *Гальінь* — на Гродненщині (Рапановіч Гр., 65), п. *Gołyń* — лімнонім у бас. Обри (НО, 146), ч. *Holyně* — ойконім (Profous, Svoboda, I, 673) тощо.

Гóлови, с. (Вр.).

Назва згадується на сторінках історичних документів із 1677 р. (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788, 1819—1820 *Голови (Hołowy)* (ЙФМ, 82).

1882 *Hołowy* (SG, III, 112).

1987 *Голови* (АТУ, 122).

Ойконім можна тлумачити як: 1) утворення від імовірного (контактного) (мікро)топоніма *Голова(-и)* (пор., наприклад, укр. гідронім *Голова́* (бас. Дністра) — струмок (СГУ, 145), *Голова́ Дóвбуша* — оронім у Косівському р-ні (Габорак, 79), *Глови* — дрімонім у с. Любохини Старовижівського р-ну Волинської обл. (Шульгач 2001: 34) тощо; 2) дериват від географічного апелятива *голова́(-и)*, пор., зокрема, рос. діал. *голова́* ‘витік річки, потоку’, ‘місце, де починається озеро’, ‘початок яру’, бр. *галава́* ‘півострів на повороті річки’, ‘коліно річки’ (Шульгач 2001: 34), м. *глава́* ‘витік ріки, джерело, від якого бере свій початок річка’, діал. ‘невелике підвищення у вигляді голови’, ‘початок яру, долу’ та ін. (Григорян, 52); 3) форму множини від антропоніма *Голова*, пор. ОН укр. *Голова* (Худаш, 218), ст.-рос. Іван Владимирович *Голова* Ховрин, XVI ст. (Веселовский, 82) і под. Пор. ще спільнокореневі *Головище*, *Головки* (2) — сучасні ойконіми у Волинській, Житомирській та Полтавській обл. (АТУ, 33, 91, 227) та ін.

Голóсків, с. (Клм.).

Найменування села відоме від 1507 р. (Сіреджук 2003: 45).

1515 *Hołuskow wie <...> z Choluskowa* (Бучко, 63); *Hołoszkow* (Худаш 2004: 77—78).

1578 *Hołoskow* (Бучко, 63; Худаш 2004: 77—78).

1670 *Hołoszkow ad Otenia* (Бучко, 63).

1758—1765 in villa *Hołosko* (АЮЗР, I/4, 555).

1765 *Hołoskow* (Бучко, 63).

1785—1788, 1819—1820 *Голосків (Hołosków)* (ЙФМ, 83).

1855 *Hołoskow* (Бучко, 63).

1882 *Hołosków* (SG, III, 107).

1886 *Голосків* (Бучко, 63).

1900 *Hołosków* (SG, XV, 568).

1947 *Голосків* (Бучко, 63).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено рештки неолітичної стоянки (ІМСУ ІФ, 339).

Похідне утворення від антропоніма *Голоско* (с *Голос*) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 63). Щодо цього пор. ОН укр. *Голо́ско* (Богдан, 88), бр. *Голоско* (Худаш 2004: 77—78) та ін. Сюди ж ойконіми: *Голосків* (2), *Голоскове* — у Хмельницькій та Миколаївській обл. (АТУ, 380).

Голоші́на, с. (Вр.).

Одна з перших документальних згадок про назву поселення — 1852 р. (Сіреджук, 135).

1987 *Голошина* (АТУ, 122).

1. Ойконім мотивований ОН *Голоха* (Худаш 2004: 79—80).

2. Посесив на **-ин-а** від ОН **Голоша* (Худаш 2004: 79—80).

3. Похідне утворення від антропоніма **Голош(х)а* (с укр. діал. (закарп.) *голош* ‘гола людина’ ~ сх.-слщ. *hološ* ‘т. с.’; Чучка, 151) + суфікс належності **-ин-а** (первісно *Голошина* земля, садиба, оселя тощо). Пор. (спільнокореневе) укр. *Го́лош* (Чучка, 151), (похідне) рос. *Голохов* (КП Твер.), бр. *Голах*, *Го́лахаў*, *Го́лухаў* (Бірыла 1969: 113). Пор. ще ідентичний ойконім *Голошина* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 380).

Гонора́тівка, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Ве́рхня Лі́пиця* (АТУ 2012: 155).

1785—1788, 1819—1820 *Гоноратівка* (*Honoratówka*) (ЙФМ, 83).

1785—1788 *Honoratowka* [53, с. 98].

1882 *Honoratówka* (SG, III, 120).

1987 *Гоноратівка* (АТУ, 126).

Горнатівка (у вимові місцевих мешканців) (ОАІУМ).

Похідне утворення від антропоніма *Гонорат* + формант **-ів-к-а** [54, с. 68], пор., наприклад, укр. *Гонора́т* (Трійняк, 91), рос. *Гонора́т* (Петровский, 89) — особові імена.

Гонча́рів, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Оберти́н* (АТУ 2012: 158).

Ойконім уперше документально згадується від 1558 р. (Сіреджук 2003: 45).

1660 *Honczarow* (Бучко, 64).

1735 *Ganczarow* (Бучко, 64).

1785—1788, 1819—1820 *Ганчарів* (*Hanczarów*) (ЙФМ, 74).

1882 *Hanczarów* (SG, III, 25).

1886 *Гончарів* (Бучко, 64).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 587).

Дериват від антропоніма *Гончар* (< апелятива *гончар* ‘гончар; який виробляє, продає глиняний посуд’; Грінченко, 1, 309) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 64), пор. ОН ст.-укр. Іванъ *Гончаръ*, 1768 р. (АЮЗР, I/3, 634), укр. *Гончар* (ОКІУМ) та ін. Пор ще аналогічний ойконім *Гончарів* — у Львівській обл. (АТУ, 380).

Гончарівка, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Палáгичі* (АТУ 2012: 158).

Назва села відома з 1528 р. [72, с. 135].

1765 *Slobúdka* (Бучко, 64); *Слобідка* (до 1968) (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка* (*Slobódka*) (ЙФМ, 280).

1914 *Слобідка* (Бучко, 64).

1965 *Гончарівка* (Бучко, 64).

Сучасна назва вторинна.

1. Назва поселення *Гончарівка* — від перших мешканців, які були *гончарями* (Бучко, 64).

2. Первісний ойконім *Слобідка* — лексико-семантичне утворення від апелятива *слобідка*, пор. укр. *слобідка* ‘зменш. до *слободá*’ — ‘поселення в Київській Русі, в Україні і Росії XI—XVIII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодалних повинностей і податків’ (СУМ, IX, 365).

Горішнє Залуччя, с. (Сн.).

До 1818 р. населений пункт документально фігурував як *Залуччя* (Сіреджук 2003: 43).

1449 *Zalucze ad Sniatyn* (ІМСУ ІФ, 563; Бучко, 64).

1785—1788, 1819—1820 *Залуче* (*Zalucze*) (ЙФМ, 126).

1855 *Zalucze* (Бучко, 64).

1895 *Zalucze nad Czeremoszem* (SG, XIV, 357).

1914 *Залуче* над Черемошем (Бучко, 64).

1947 *Горішнє Залуччя* (Бучко, 64).

Стрижневий компонент у складеній назві *Залуччя* мотивований географічним апелятивом *залуччя*, пор. укр. *залуччя* ‘місцевість за лукою або луками’ (Бучко, 64, 74). Означальний складник *Горішнє* (= *верхнє*) функціонує для розрізнення з ойконімом *Долішнє Залуччя* цього ж району (див. нижче).

Гóрод, с. (Кс.).

Первісна назва поселення — *Городище* (ІМСУ ІФ, 394).

1408 *Horod* (Сіреджук, 135; Габорах 2007: 44).

1785—1788, 1819—1820 *Город* (*Horod*) (ЙФМ, 84).

1882 *Horod* (SG, III, 132).

1947 *Город* (Габорах 2007: 44).

Давнє поселення, на території якого збереглися залишки городища IX—XII ст. (ІМСУ ІФ, 394).

Сучасна назва вторинна. Похідне утворення від апелятива *город* [22, с. 8], пор., наприклад, укр. *górod* ‘місто’ (Грінченко, 1, 314), діал. (кіровогр.) ‘поле, підготовлене для обробітку’, ‘город, присадибна земельна ділянка’, ‘земельна ділянка, відведена для вирощування овочів’ (Громко, 63), бойк. *goród* ‘місце, на якому стоїть хата’ (Онишкевич, 1, 186), волин. ‘оброблене поле’ (Данилюк, 27—28).

Щодо історичного *Городище* див.: нп *Городиська* (Рг.).

Городénка, с. (Гр.).

Перші документальні відомості про населений пункт відносяться до кін. XII ст. (ІМСУ ІФ, 173), а 1524 р. — рік першої історичної згадки про ойконім (Сіреджук 2003: 45).

1578 villa *Horodenica* (Бучко, 64—65).

1670 ws. *Horodenka* (Бучко, 64—65).

1668 locare Nowum opp. *Horodenka* (Бучко, 64—65).

1758—1765 in decanatu *Horodenensi*; in oppido *Horodenka* (АЮЗР, I/4, 560).

1768 в местечке *Городенках*; в *Городенке* (Бучко, 64—65).

1775 *Horodenka* (Бучко, 64—65).

1785—1788 *Городенка* (*Horodenka*) (ЙФМ, 84).

1886 od *Horodenki* (SG, VII, 142, 323, 427); *Городенка* (Бучко, 64—65).

1900 *Horodenka* (SG, XV, 580).

1947 *Городенка* (Бучко, 64—65).

Давнє поселення, на околицях якого знайдено кам’яні знаряддя праці доби міді та бронзи, поховання доби бронзи тощо (ІМСУ ІФ, 173).

1. Похідне утворення від ОН **Городень* (с *Городиславь*) + суфікс **-к-а**¹ (Бучко, 64—65).

2. На нашу думку, вірогідніше утворення з суфіксом **-к-а** від імовірного (контактного) (мікро)топоніма *Городний(-а, -е)*, на можливість якого вказує, зокрема, др. *Городьно* — назва поселення (ЭССЯ, 7, 39—40), *Горóдна* — оронім в Україні (СГУ, 150) тощо. Щодо аналогічних відповідників зішлемося на *Городенка* — сучасний ойконім у Житомирській обл. (АТУ, 381).

Городіська, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Вéрхня Лі́тиця* (АТУ 2012: 155).

Відоме з 1947 р. [53, с. 98].

1987 *Городиська* (АТУ, 126).

1. Дериват від апелятива *городиська* [54, с. 69], пор., наприклад, зх.-укр. *городісько* ‘городище’ (ВТС, 255) ~ *городіще* ‘давнє зем-

¹ Д.Г. Бучко сумнівається у зв’язку досліджуваного топоніма з апелятивом *городин* ‘місто’ + суфікс **-к-а**. Докладніше див.: Бучко, 64—65.

ляне укріплення, городище' (Грінченко, 1, 315), 'поселення, укріплене валами і ровами' (СУМ, II, 136), ст.-рос. *городище, городисче, городище, городишъче, хородище* 'поселення, укріплене валами і ровами, городище; місце, де збереглися рештки укріпленого поселення' (СУМ, XVI—XVII, 7, 35—36), рос. діал. *городище* 'гора, пагорб, підвищення', 'підводна гряда, підводний скелястий гребінь', 'урочище', слн. *gradišče* 'місце, на якому було місто, замок', 'вал, стіна' та ін. (ЕССЯ, 7, 34—35).

2. На нашу думку, вірогідне також утворення від (суміжного) (мікро)топоніма *Город* (пор., наприклад, *Гóрод* — поле в Миколаївському р-ні Львівської обл.; СМН, 303) + суфікс **-ськ-а** з імовірною семантикою *'місце, де був г о р о д' або *'нова назва стосовно первісної *Город*'. Сюди ж ойконіми: *Городиська, Городисько* — у Хмельницькій та Львівській обл. (АТУ, 381), *Городіська* — контактний оронім у Богородчанському р-ні (Габорах, 83) тощо.

Городни́ця, с. (Гр.).

1427 *Hrodnicza* (Бучко, 65; Сіреджук 2003: 42).

1474 *Horodnycza* (Бучко, 65).

1670 *Horodnica z Przedywaniem* (Бучко, 65).

1758—1765 Helena Luczyczka *Horodnicensis* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788 *Городниция (Horodnica)* (ЙФМ, 85).

1882 *Horodnica* (SG, III, 140).

1886 *Horodnicy* (SG, VII, 951); *Городниция* (Бучко, 65).

1900 *Horodnica* (SG, XV, 581).

1947 *Городниция* (Бучко, 65).

Давнє поселення, на території якого виявлено 5 стоянок доби пізнього палеоліту, житла ранньої трипільської культури, кілька поселень та поховань доби бронзи тощо (ІМСУ ІФ, 11, 192).

1. Похідне утворення від апелятива *город* [22, с. 8].

2. Дериват від апелятива *город* 'місто' + суфікс **-(н)иця** із знач. 'вмістилище того, що означає мотивуюче слово' (Бучко, 65).

3. Альтернативною вважаємо мотивацію апелятивом *городниция* (співвідносно з укр. діал. (бойк.) *городни́ця* 'городниция'; Онишкевич, 1, 186), пов'язаним із укр. *городний* (~ *горóдний, горóдній* прикм. 'городній' (Грінченко, 1, 315), др. *городньи* 'частина мосту від однієї опори до іншої', 'частина, ланка фортечної стіни'; ЕССЯ, 7, 39—40).

4. Можливе також суфіксальне утворення від імовірного (контактного) (мікро)топоніма *Городний(-а, -е)* (див. вище нп *Горóдénка* цього ж району).

Горохóлина, с. (Бг.).

1404 прость оу *Горохолину* (Бучко, 65).

1568 *Горохолин* (Сіреджук 2003: 45).

1578 villa Nowa *Grocholyn* (Бучко, 65).

1660 *Horocholina* ad Bohorodczany (Бучко, 65).

1661—1665 nad rzeką *Orochliną* (Бучко, 65).

1735 *Chorocholina* (Бучко, 65).

1765 *Roholina Dolna* (Бучко, 65).

1785—1788, 1819—1820 *Горохолина* (*Horocholina*) (ЙФМ, 86).

1882 *Horocholina* (SG, III, 131).

1886 *Горохолина* (Бучко, 65).

1. Результат трансонімізації контактного гідроніма *Горохолина* (бас. Дністра) (пор., зокрема, «*Horcholiński potok*», 1882 р.; SG, III, 131—132) (СГУ, 151) [12, с. 87] < апелятива *горошина* ‘рід каменю’ (пізоліт) чи *гороховатка* ‘вид черепашки, *Pisidium*’ (Бучко, 65).

2. Вірогідне утворення від антропоніма **Г(Х)орохола* (< апелятива **г(х)орохола*, пор. рос. діал. *горóховіна* ‘стебла гороху’, ‘стебла бобових рослин’; ЭССЯ, 7, 44) + суфікс посесивності **-ин-а** (первісно *Горохолина* земля, садиба, оселя тощо) (Бучко, 65). Стосовно цього пор., наприклад, ОН укр. *Горохóль*, *Горохóлин* — прізвища (Богдан, 92), *Грохола* (Holutiak, 137), *Горохоленко* (ОКІУМ) і под. 3-поміж споріднених назв із суфіксом **-ол-а** пор. ще *Манжола*, *Партола*, *Хандола* тощо — сучасні українські антропоніми (Кравченко, 147).

3. Похідне утворення від апелятива *горохолина* < *гороховина* ‘горохова солома’¹ (Вербич 2009: 45).

Горохóлин Ліс, с. (Бг.). Об’єднане з нп *Горохóлина* (АТУ 2012: 149).

1765 *Rogolina Gorna* (Бучко, 66).

1947 *Горохолине* (Бучко, 66).

1965 *Горохолин Ліс* (Бучко, 66)².

Стрижневий компонент складеної назви *Ліс* мотивований географічним апелятивом *ліс*, а означення *Горохолин* перенесено з нп *Горохóлина*, якому це село адміністративно підпорядковане

¹ С.О. Вербич припускає, що апелятив *горохолина* утворився від іншого — *гороховина* під впливом п. *grochol* ‘різновид вики’ < *groch*. Докладніше див.: Вербич 2009: 45. Однак можлива й дисиміляція приголосних, характерна для української мови.

² На думку Д.Г. Бучка, правильне написання — *Горохолина-Ліс* (Бучко, 66).

(Бучко, 66; також див. вище). Щодо формально споріднених назв пор. *Гуралів Ліс*, *Костюків Ліс*, *Раків Ліс* — ойконіми у Тернопільській, Житомирській та Волинській обл. і под. (Бучко 2001: 296—297).

Ѓостів, с. (Тл.).

1437 *Hostow* (Бучко, 66; Сіреджук 2003: 44).

1725 на *Gostiv* і Отинію [72, с. 86].

1758—1765 in villa *Hostow* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788 *Gostiv* (*Hostów*) (ЙФМ, 86).

1882 *Hostów z Konstantówką i Mogiłą* (SG, III, 165).

1886 *Gostiv* (Бучко, 66).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 602).

1. Похідне утворення на **-овъ** (> **-ів**) від антропоніма *Гость* < ОН *Гостиборъ* або *Гостивитъ* (Худаш 1995: 82; 54, с. 17).

2. Дериват від ОН *Гость* (< апелятива *гість* 'гість' (Грінченко, 1, 286), діал. (бойк.) мн. *гисьць* 'колядники'; Онишкевич, 1, 172) + суфікс посесивності **-ів** (Бучко, 66). Пор. ОН сл. *Гость* (Казаков, 38), укр. *Гость* (Роженко, 505), ст.-рос. *Гость* Дмитреевъ, 1585 р. (Тупиков, 117—118), бр. Іванъ *Гость*, 1640 р. [40, с. 237], ст.-пол. *Gość*, 1374 р. (SSNO, II, 175), серб. *Гость* (Бучко, 66) та ін.

Ѓошів, с. (Дл.).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується у 1393 р. (Сіреджук 2003: 41); пізніше — у 1443 р. (Худаш 1995: 83), 1464 р. (ІМСУ ІФ, 223).

1686—1725 do *Hoszowa* (АЮЗР, I/12, 334).

1703 in *Hoszow* (АЮЗР, I/4, 219).

1705 na *Hoszowie* (АЮЗР, I/4, 248).

1758—1765 in parochia *Hoszoviensi*; Josephus *Hoszowski*; Gregorius et Stephanus Szczerbowie *Hoszowscy*; Joannes Steczewicz *Hoszowski* (АЮЗР, I/4, 538).

1785—1788, 1819—1820 *Гошів* (*Hoszów*) (ЙФМ, 86).

1882 *Hoszów* (SG, III, 168).

1884 в *Гошові* (Сіменович, 193).

Похідне утворення від антропоніма *Гош* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН укр. *Гош* — сучасне прізвище у США (Holutiak, 118), ім'я *Гош* < *Георгій* (Трійняк, 86—87), (похідне) закарп. *Гошкó* — прізвище (Чучка, 157). Пор. ще місцевий оронім *Гóшів* — у Долинському р-ні (Габорак, 85), *Гошів* — ойконім у Житомирській обл. (АТУ, 381) тощо.

- Грабич**, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Отінія* (АТУ 2012: 153). Назва села фіксується з 1609 р. (Сіреджук 2003: 47). 1660 *Grabicz* (Худаш 2004: 84). 1785—1788, 1819—1820 *Грабич* (*Grabicz*) (ЙФМ, 87; ІМСУ ІФ, 339; Худаш 2004: 84). 1881 *Grabicz* (SG, II, 764). 1914 *Грабич* (Бучко, 66).
1. Похідне утворення від ОН *Граб* + суфікс **-ич** (Бучко, 66).
 2. Посесив на ***-їь** від ОН *Грабик* із первісним знач. 'Грабичь (дворище або ін.)' (Худаш 2004: 84).
 3. Дериват від антропоніма *Грабица* + суфікс ***-їь** (первісно *Грабич* дім, хутір, присілок тощо), пор. прізвища укр. *Грабіця* (< ОН *Граб*) — на Закарпатті (Чучка, 157), ст.-пол. *Grabica*, 1319 р. (Rymut, I, 262) і под. Щодо словотвірної структури пор. ойконім *Галич* (Гл.) (див. вище).
- Грабичанка**, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Кутіще* (АТУ 2012: 158). 1947 х. *Грабичанка* коло с. Кутище (Бучко, 66). На думку Д.Г. Бучка, назва поселення мотивована суміжним однойменним гідронімом (Бучко, 66).
- Грабів**, с. (Рж.). Найменування населеного пункту історично засвідчене під 1579 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18). 1785—1788, 1819—1820 *Грабів* (*Grabów*) (ЙФМ, 87). 1881 *Grabów* (SG, II, 773). 1883 przysiółka *Grabowa* (SG, IV, 799). 1987 *Грабів* (АТУ, 127).
- Дериват від антропоніма *Граб* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор., зокрема, сучасні ОН: укр. *Граб* (Худаш, 218), бр. *Граб* (Худаш 2004: 84) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми *Грабів* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 381).
- Грабівка**, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Завіу* (АТУ 2012: 152). Назва поселення згадується на сторінках історичних документів у 1627 р. (Сіреджук 2003: 49). 1785—1788, 1819—1820 *Грабівка* (*Grabówka*) (ЙФМ, 87). 1987 *Грабівка* (АТУ, 124).
- Альтернативні варіанти походження: 1) від контактного (мікро)топоніма *Грабів* (**-ов-а**, **-ов-е**) (пор. ойконім *Грабів* (Рж.) (див. вище), *Грабова* — годонім у м. Львові; Універс. ТД, 3) + суфікс **-к-а**; 2) від антропоніма *Граб* (див. вище) + формант **-ів-к-а**; 3) від прикметника *грабовий*, дооформленого вторинним суфіксом **-к-а**. Пор. ще аналогічні ойконіми *Грабівка* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 381).

Гра́бовець, с. (Бг.).

Ойконім уперше фіксується в документах у 1386 р. (Сіреджук 2003: 41).

1404 промежи *Грабовица* (Бучко, 66).

1418 пана старостинъ братъ никлєсъ воитъ галицєкни мн-халъ *грабовецєки* (Розов, 89).

1437 *Grabowycz* (Бучко, 66).

1578 *Grabowiec* (Бучко, 66).

1632 у miasteczka <...> *Grabowiec* (АЮЗР, I/6, 657).

1758—1765 in villa *Grabowce* (АЮЗР, I/4, 558); 1765 *Grabowiec* (Бучко, 66).

1785—1788, 1819—1820 *Грабовець* (*Grabowiec*) (ЙФМ, 88).

1881 *Grabowiec czyli Grabowce* (SG, II, 777—778).

1886 *Грабовець* (Бучко, 66).

1895 *Hrabowiec* (SG, XIV, 712).

Давнє поселення, біля якого розкопано могильник культури карпатських курганів і знайдено скарб арабських монет (IX—XI ст.) (ІМСУ ІФ, 106).

1. Назва похідна від апелятива *грабовець*, пор., наприклад, укр. *грабовець* ‘грабовий гай, лісок’ (Бучко, 66; Габора́к, 86), діал. (волин.) *грабовець* ‘ліс за породою дерев’ (Данилюк, 28) тощо.

2. Водночас імовірний результат трансонімізації контактного ороніма *Грабовець* (Габора́к, 86) або гідроніма *Гра́бовець* (бас. Дунаю) — потік у Верховинському р-ні (СГУ, 152). Сюди ж ідентичні ойконіми *Грабовець* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 381), мікротопоніми *Грабовець* — присілок [5, с. 3], бр. *Грабовец* [2, с. 44], *Grabovac* — назва поселень у Сербії, Хорватії, Боснії та Герцеговині (Im. m., 187) та ін.

Гра́мотне, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Пробійнівка* (АТУ 2012: 150).

Перші документальні свідчення про ойконім належать до 1822 р. (Сіреджук, 135).

1987 *Грамотне* (АТУ, 122).

Результат трансонімізації одного із суміжних гідронімів *Гра́мітний* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «dopływem Probinu z Hramitnym», 1880 р.; SG, I, 799), *Вели́кий Гра́мітний* (бас. Дунаю) (пор. *Hramitny Wielki*, 1882 р.; SG, III, 172) та *Малі́й Гра́мітний* (бас. Дунаю) — потоки (СГУ, 90, 153, 344) з подальшим узгодженням у сер. роді з лексемами поле, дворище, село тощо.

Гри́горів, с. (Рг.).

Назва села відома від 1447 р. (Сіреджук 2003: 43).

1462 *Hrzegorzow* [54, с. 23]; *Grzegorzow* [53, с. 98].

1785—1788, 1819—1820 *Григорів* (*Hrehorów*) (ЙФМ, 88).

1882 *Hrehorów* (SG, III, 176).

1987 *Григорів* (АТУ, 126).

Ойконім мотивований антропонімом *Григор* (< *Григорій*) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 71], пор., зокрема, ОН укр. *Григор*, (співвідносне) *Григора* — прізвища (Чучка, 160, 181; ОУС, 111). Пор. ще аналогічний сучасний ойконім *Григорів* у Тернопільській обл. (АТУ, 381).

Григорівська Слобода, с-ще (Рг.). Об'єднане з нп *Григорів* (АТУ 2012: 155).

Ойконім уперше згадується у 1969 р. [53, с. 98].

1987 *Григорівська Слобода* (АТУ, 126).

Складена назва. Стрижневий компонент *Слобода* мотивований апелятивом *слобода*. Означення *Григорівська* < нп *Григорів* (Рг.), якому досліджуване поселення адміністративно підпорядковане [54, с. 71]. Пор. ще сучасне *Григорівська Слобода* — ойконім у Київській обл. (АТУ, 382).

Грінівка, с. (Бг.). Об'єднане з нп *Нівочин* (АТУ 2012: 149).

Назва села документально засвідчена у 1707 р. (Сіреджук 2003: 52).

1735 *Lesiowka cum Hryniowka* (Бучко, 66).

1785—1788, 1819—1820 *Гринівка* (*Hryniówka*) (ЙФМ, 89).

1882 *Hryniówka* (SG, III, 195).

1886 *Грынówka* (Бучко, 66).

1947 *Гринівка* (Бучко, 66).

1. Ойконім мотивований варіантом особового імені *Гринь* < *Григорій* + формант **-ів-к-а** (Бучко, 66), пор., зокрема, ОН укр. *Гринь* — сучасне прізвище (Чучка, 160), рос. *Гринко* [70, с. 467] та ін.

2. Альтернативний також дериват від (суміжного) (мікро)топоніма *Гринів* (**-ев-а**, **-ев-е**) (пор., наприклад, *Гринева* — назва поселення у Хмельницькій обл., *Гринів* — ойконім у Львівській обл., *Гринів Яр* — топонім у Харківській обл.; АТУ, 382) + суфікс **-к-а**; Сюди ж ідентичні сучасні ойконіми *Гринівка* (2) — в Полтавській і Сумській обл. (АТУ, 227, 250).

Грінівці, с. (Тл.).

1435 *Iwan Nyeszywyesky Hrinowski* (Бучко, 66—67).

1442 *campo Hrinowszcze et cum Rinowszcze* (Бучко, 66—67).

1443 *Rinowszcze* (Бучко, 66—67).

1485 *in fluwio Zgniły Tłumasz versus Chryniowce* (Бучко, 66—67).

- 1578 *Hriniowcze* (Бучко, 66—67).
 1649 *Chryniowce; Hrynowiec* (Бучко, 66—67).
 1707 *Hrynkowce* (Бучко, 66—67).
 1758—1765 in villa *Hryniowce* (АЮЗР, I/4, 553).
 1765 *Hryniowce* (Бучко, 66—67; Сіреджук 2003: 53).
 1785—1788, 1819—1820 *Гринівці (Hryniowce)* (ЙФМ, 89).
 1882 *Hryniowce* (SG, III, 195).
 1886 *Грынѡвцѣ* (Бучко, 66—67).
 1947 *Гринівці* (Бучко, 66—67).

Давнє поселення, коло якого знайдено знаряддя праці доби палеоліту (ІМСУ ІФ, 602).

1. Утворення від патронімної назви *Гринівці* < ОН *Гринь* < *Григорій* (Бучко, 66—67).

2. На наш погляд, вірогідні такі варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Грині(о)вець* — дериват від ОН *Грині(о)в* (< *Гринь*) + суфікс *-ець*, пор. ОН *Гринь* < *Григорій*, укр. *Гринь* (Чучка, 160), *Гринів* [56, с. 6]; 2) результат онімізації катойконіма *гринівці* ‘переселенці з нп *Гринів* (*-ов-а*, *-ов-е*) чи *Гринівка*’, пор., наприклад, *Гринів*, *Гринів Яр*, *Гринівка* (2) — сучасні назви поселень в Україні (АТУ, 382). Пор. ще ідентичний ойконім *Гринівці* у Житомирській обл. (АТУ, 382).

Гриньків, с. (Рж.). Об’єднане з нп *Осмолóда* (АТУ 2012: 156).

- 1880 *Hryńków* (SG, I, 765).
 1882 *Hryńków* (SG, III, 195).
 1987 *Гриньків* (АТУ, 127).

Похідне утворення від антропоніма *Гринько* < *Гринь* < *Григорій* + суфікс посесивності *-ов* (> *-ів*), пор. укр. *Гринько́* — сучасне прізвище (Горпинич, Бабій, 35).

Гринява, с. (Вр.).

- 1702 *Hryniowa* (Сіреджук 2003: 51; Габорах 2007: 47).
 1785—1788, 1819—1820 *Гринява (Hryniowa, Hryniawa)* (ЙФМ, 89).

- 1848 *Гринява* (Сіреджук, 126).
 1882 *Hryniawa* (SG, III, 194).
 1908 *Гринєва* (Габорах 2007: 47).
 1947 *Гринява* (Габорах 2007: 47).

Сучасна назва модифікована за аналогією до таких топонімів, як: *Маня́ва* (Бг.), *Ценя́ва* (Клм.) і под. В основі ойконіма ОН *Гринь* (< *Григорій*) (див. вище) + формант належності *-ов-а* (*-ев-а*). Пор. ще місцеві ороніми *Гринéва* (пор. *Hrynewa*, 1950 р.) — назва гори,

(похідне) *Гринявський Полонінський хребет* — назва гірського хребта (Габорак, 87), мікротопоніми *Гріньове поле* — поле у с. Підністрияни Жидачівського р-ну Львівської обл. (СМН, 303), *Гриньова* — назва поля біля м. Турка Львівської обл. (ІМСУ Льв., 856) тощо.

Грушів, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Kórnic* (АТУ 2012: 153).

1564—1566 *Chrussow* (Бучко, 67).

1579 *Hluszow* (Бучко, 67).

1661—1665 *Hruszów* (Бучко, 67).

1900 *Gruszow* [12, с. 88].

1947 *Грушів* (Бучко, 67).

Давнє поселення, на території якого виявлено стоянки трипільської культури, доби пізньої бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 340).

1. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Грушів* пп. Пруту л. Дунаю (пор. *Hruszów*, 1882 р., 1888 р.; SG, III, 191; IX, 108) (СГУ, 159; Бучко, 67).

2. Імовірний результат трансонімізації контактного ороніма *Грушів* (пор., наприклад, «wzgórze *Gruszów*», 1889 р.; SG, X, 107) — гора у Снятинському р-ні (Габорак, 88).

3. Можлива й мотивація антропонімом *Груш* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Груш*, 1600 р. (Худаш 2004: 88), ст.-пол. *Grus(z)*, 1266 р. (SSNO, II, 215), ч. *Hruš* (Худаш 2004: 88) та ін. Сюди ж ойконіми: *Грушів* (4), *Грушівка* (13) — у різних регіонах України (АТУ, 382), бр. *Грушава* — у Брестській та Могильовській обл., слн. *Grušova*, ч. *Hrušov* (Шульгач 2001: 38) і под.

Грушка, с. (Тл.).

Історично згадується від 1424 р. (Сіреджук 2003: 43).

1427 *Gruska* (Бучко, 67).

1578 *Gruszka* (Бучко, 67).

1758—1765 *ex villa Gruszka* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 *Грушка* (Бучко, 67).

1785—1788, 1819—1820 *Грушка* (*Gruszka*) (ЙФМ, 90).

1987 *Грушка* (АТУ, 129).

Давнє поселення, на околицях якого знайдено предмети доби пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 602—603).

Назва-орієнтир, пов'язана з місцевим гідронімом *Грушка* (бас. Дністра) (пор., зокрема, *Gruszka*, «*Gruszecki potok*», 1881 р.; SG, II, 876, 877) — потік (СГУ, 159; Бучко, 67). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Грушка* (4), *Грушки* (3) — у різних регіонах України (АТУ, 382) та ін.

Гузіїв, с. (ІФ).

Найменування населеного пункту документально фіксується з 1442 р. (Сіреджук 2003: 42; Гук, 18).

1515 *Huzyeow* (ІМСУ ІФ, 223; Худаш 2004: 75).

1578 *Huzieiow* (Худаш 2004: 75).

1758—1765 in villa *Hudziejów* (АЮЗР, I/4, 539).

1785—1788, 1819—1820 *Гозіїв Старий* (*Huziejów Stary*) (ЙФМ, 346).

1819—1820 *Гозіїв Новий* (*Huziejów Nowy*) (ЙФМ, 82).

1882 *Huziejów (nowy i stary)* (SG, III, 239).

1908 *Гозіїв* (Худаш 2004: 75).

1987 *Гузіїв* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці епохи бронзи (ІМСУ ІФ, 223).

Дериват від антропоніма *Гузій* (~ укр. діал. (закарп.) *гузій* 'людина з великим задом'; Чучка, 165) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), підтвердження якому — ОН ст.-укр. Игнат *Гузии*, Иванъ *Гузѣи*, 1649 р. (Реєстр, 263), укр. *Гузій* (Горпинич, Бабій, 36), ст.-рос. *Гуззей*, 1513 р. (Веселовский, 91), бр. *Гузей* (Худаш 2004: 75) та ін.

Гу́менів, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Héživci* (АТУ 2012: 152).

Одна з перших історичних згадок ойконіма датована 1575 р. (Сіреджук 2003: 46); пізніше назва села згадується у документі за 1579 р. [50, с. 65].

1785—1788, 1819—1820 *Гуменів* (*Humenów*) (ЙФМ, 91).

1882 *Humenów* (SG, III, 217).

1987 *Гуменів* (АТУ, 124).

Похідне утворення від антропоніма *Гумен* (< апелятива *гу́мен* 'ігумен'; Грінченко, 1, 339) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН ст.-укр. Климъ *Гумєнь*, 1649 р. (Реєстр, 190), укр. *Гумен*, кін. XVIII—поч. XIX ст. (Фаріон, 177) і под.

Гу́та, с. (Бг.).

Ойконім відомий від 1670 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Гута* (*Huta*) (ЙФМ, 92).

1887 *Porohy z Hutą* (SG, VIII, 823).

1987 *Гута* (АТУ, 122).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *гута* (Бучко, 67), пор. укр. *гу́та* 'скляний завод' (Грінченко, 1, 344). За матеріалами М. Фасмера, на східнослов'янських теренах зафіксовано 69 *Гут* (Шульгач 2001: 40), пор. ще аналогічний контактний оронім *Гу́та* — гора в Косівському р-ні (Габорак, 89), мікротопонім *Гута* — назва урочища в с. Рогачин на Тернопільщині (МБТ, 252), *Гута* (13) — ойконіми в різних регіонах України (АТУ, 383) тощо.

Гуцулівка, с. (Кс.). Об'єднане з нп *Трач* (АТУ 2012: 154).

Назва населеного пункту вперше документально згадується від 1899 р. (Сіреджук, 136).

1914 *Гуцулівка* (присілок с. Дебеславці) (Бучко, 67).

1. Назва мотивована антропонімом *Гуцул* (< апелятива *гуцул* 'гуцул, житель Гуцульщини' (Грінченко, 1, 344) або ж метафоричне 'чоловік міцної статури'; Чучка, 168) + суфікс **-ів-к-а** (Бучко, 67), пор., наприклад, ОН укр. *Гуцуль*, *Гуцул* (Худаш 2004: 95) і под.

2. Водночас вірогідне походження ойконіма від імовірного (контактного) (мікро)топоніма **Гуцулів* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а**.

Д

Далешове, с. (Гр.).

1474 *Daleszowa* (ІМСУ ІФ, 192; Бучко, 67; Сіреджук 2003: 42).

1605 *Далешівка* (Сіреджук 2003: 47).

1670 *Daleszowa* (Бучко, 67).

1765 *Danysew*; *Daleszowa* (Бучко, 67).

1785—1788, 1819—1820 *Далешева* (*Daleszowa*) (ЙФМ, 95).

1880 *Daleszowa* (SG, I, 895).

1886 *Далешова* (Бучко, 67).

1947 *Далешове* (Бучко, 67).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено знаряддя праці та поховання доби бронзи, поховання перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 192).

1. Дериват від антропоніма *Далеш* + формант **-ов-а** (Бучко, 67; Худаш 1995: 85—86).

2. Вочевидь, похідне утворення від контактного гідроніма *Далешів* пп. Дністра (пор., зокрема, *Daleszów*, 1880 р.; SG, I, 895) — потік (СГУ, 164), який мотивований антропонімом **Далеш* (первісно *Далешова* земля, садиба, оселя тощо). Пор., наприклад, ОН ст.-пол. *Dalesz*, 1280 р., (похідне) *Daleszowski*, 1391 р. (SSNO, I, 452—453) тощо.

Даніільче, с. (Рг.).

Найменування поселення вперше засвідчене у 1453 р. (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Даніільче* (*Danilcze*) (ЙФМ, 95).

Д-ове утворення від ОН *Данилець*, пор., зокрема, ст.-укр. *Данилець*, 1599—1625 рр. (АЮЗР, I/11, 33), укр. (закарп.) *Данилєць* (Чучка, 185; Панцьо, 102) та ін.

Дебесла́вці, с. (Клм.).

Ойконім уперше документально згаданий у 1426 р. (Сіреджук 2003: 43).

1453 *bona Dobyeshilawcze* (ІМСУ ІФ, 339; Бучко, 67—68; Худаш, Демчук, 64).

1469 *Dobyeshlawicze* (Бучко, 67—68).

1546 *Dobieslawicze* (Бучко, 67—68).

1582 *Doboslawce* (Бучко, 67—68).

1661—1665 *Dobeslawce* (Бучко, 67—68).

1735 *Debestowce* (Бучко, 67—68).

1759 *do Dobieslawiec* (Бучко, 67—68).

1819—1820 *Дебеславці* (*Debestawce*) (ЙФМ, 96).

1880 *Debestawce* (z Traczem) (SG, I, 946).

1914 *Дебеславці* (Бучко, 67—68).

Давнє поселення, біля якого виявлено поховання культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 339).

Хронологічно пізніші фіксації ойконіма фонетично вторинні¹.

1. Похідне утворення від родової назви *Дебеславці* < ОН *Дебеславець* < *Дебеслав* (Бучко, 67—68), пор., наприклад, ОН сл. *Добеслав* (Казаков, 41), ст.-укр. *Добеславъ* («панъ добеславъ кошицкий»), 1368 р., *Дебеславъ*, 1378 р. (ССУМ, I, 304—305).

2. Можливий також дериват від катойконіма на **-ьци** (> **-ці**), похідного від ойконіма *Добеславъ* (Худаш, Демчук, 64).

Дегова́, с. (Рг.).

1453 *Dehowa* [53, с. 98].

1758—1765 *in villa Dehow* (АЮЗР, I/4, 534).

1785—1788, 1819—1820 *Дегова* (*Dehowa*) (ЙФМ, 96).

1880 *Dehowa obacz Dechowa* (SG, I, 948).

1987 *Дегова* (АТУ, 127).

1. Назва мотивована ОН **Дег* — скорочений варіант апелятива *дягель* ‘трав’яниста медоносна рослина родини зонтичних з дрібними зеленувато-білими квітами, зібраними в зонтики’ (Худаш 2004: 98).

2. Найімовірніше, це дериват від антропоніма **Дег* + суфікс належності **-ов-а** (первісно *Дегова* земля, садиба, оселя тощо) [54, с. 72], пор., зокрема, ОН (похідне) укр. *Дегич* < *Дег(-а)* (Худаш 2004: 98), (парадигматичне) *Дега* (ХХЖ, 132), ст.-пол. *Albertus Dego*, 1499 р. (SSNO, I, 466) і под.

¹ Швидше за все, форма *Доб-* у назві *Dobeslawce* трансформувалася в *Деб-* (див. пізніші фіксації аналізованого ойконіма) під впливом наступного голосного **-е-**.

Делева́, с. (Гл.).

Одна з перших документальних згадок про ойконім датована 1426 р. (Сіреджук 2003: 43).

1427 *Делява* (ІМСУ ІФ, 603; Худаш 1995: 88).

1758—1765 *aurigae aulici Deleviensis* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788, 1819—1820 *Делява (Delawa)* (ЙФМ, 96).

1880 *Delawa* (SG, I, 950).

1947 х. Мостище коло с. *Делева* (Бучко, 91).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено поховання давньоруського часу (ІМСУ ІФ, 603).

Сучасний ойконім фонетично модифікований.

1. На думку М.Л. Худаша, первісна форма ойконіма **Дельова* — дериват від ОН **Дель* + суфікс **-ов-а** (Худаш 1995: 88).

2. Вважаємо, що назва села мотивована антропонімом **Дель* + формант **-ав-а** (первісно *Делява* земля, садиба, оселя тощо).

Делі́єве, с. (Гл.).

Даліїв, Далійов — первісні варіанти ойконіма [54, с. 44, 72].

1389 *Делієве* (Сіреджук 2003: 41); *Daliow* (Габорак 2007: 50—51).

1402 *Dalejow; Далійов* [54, с. 22, 72]; *Daleyow* (Габорак 2007: 50—51).

1443 каштеляну Іоану Колі із *Делієва*; Іоана Колі із *Делієва* [28, с. 9, 27]; каштеляну Іоану Колі з *Делієва* [29, с. 6].

1515 *Dalyeyow* (SG, XV, 399).

1576—1616 *Даліївка* (Сіреджук 2003: 45).

1578 *Daliejow* (Габорак 2007: 50—51).

1658 *Dalejowa* (Габорак 2007: 50—51).

1785—1788, 1819—1820 *Деліїв (Delijów, Delejów)* (ЙФМ, 96).

1880 *Delejów* (SG, I, 951).

1900 *Delejów* (SG, XV, 399).

1947 *Делієва* (Габорак 2007: 50—51).

1997 *Делієве* (Габорак 2007: 50—51).

Історичні форми фонетично вторинні. Назва поселення похідна від антропоніма **Далій* / **Делій* (пор. апелятив укр. *ділії* ‘виборний із суспільства для проведення розподілу суспільного сінокошу’ (Грінченко, 1, 391), діал. (одеськ.) *делія* ‘саморобний плащ’; Реєстр, 538) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 72]. Пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Семень Делѣя*, 1649 р. (Реєстр, 344), (похідне) укр. *Деліїв* (Мельник, 25), ст.-пол. *Bartolomeo alias Dalyey*, 1449 р. (SSNO, I, 452), болг. *Далей* (Илчев, 154) та ін.

Делятин, смт (Нд.).

Назва населеного пункту документально фіксується від 1370 р. (Сіреджук 2003: 41).

1400 с. *Делятин* (проіснувало до 1717 р. і ввійшло до складу однойменного селища) (Худаш 1995: 88; Сіреджук, 136).

1578 *Делятин* (ІМСУ ІФ, 417; Кісь, 39).

1785—1788, 1819—1820 *Делятин* (*Delatyn*) (ЙФМ, 97).

1880 *Delatyn* (SG, I, 950).

1902 на *Делятин* (*Delatum*) (Устиянович, 207).

1982 *Ділятин* [20, с. 23].

1993 до *Делятина* (Подорожі, 16).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту, неоліту та ранньої бронзи (ІМСУ ІФ, 417).

1. Похідне утворення від апелятива *тин* 'укріплення' [72, с. 26].

2. Назва мотивована антропонімом **Делята* (пор. структурні аналоги — **Дитята*, **Чорнята*) + суфікс належності **-ин** (первісно *Делятин* двір, хутір, присілок тощо) (Худаш 1995: 88), про що свідчать співвідносні ОН сл. *Далята* (Казаков, 39), (похідне) укр. (закарп.) *Делятин* (Чучка, 189) та ін.

Демешківці, с. (Гл.).

1373 *Damszykowcze* (Габорак 2007: 51)

XV ст. *Demeshkowce* [54, с. 25].

1475 *Damyszkowcze* (Габорак 2007: 51).

1579 *Демешків* [79, с. 135].

1785—1788, 1819—1820 *Демешківці* (*Demeshkowce*) (ЙФМ, 97).

1880 *Demeshkowce* (SG, I, 951).

1947 *Демешківці*; *Демашиківці* [54, с. 72—73].

1987 *Демешківці* (АТУ, 122).

1. Дериват на **-овци** (> **-івці**) від особової назви *Демешко* [54, с. 72—73].

2. На нашу думку, для ойконіма альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Демешкі(о)вець* — дериват від ОН **Демешкі(о)в* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ім'я *Демешко* < *Дементій* або *Демід* чи *Дем'ян* (Трійняк, 102, 103), укр. *Демешко* — прізвище (Горпинич, Бабій, 38); 2) результат онімізації катойконіма *демешківці* 'переселенці з нп *Демешків* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Демешківка*', пор. ойконім *Демешкове* — у Кіровоградській обл. (АТУ, 383).

Дем'янів, с. (Гл.).

Перші свідчення про назву населеного пункту належать до 1448 р. (ІМСУ ІФ, 166—167; Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Дем'янів* (*Demianów*) (ЙФМ, 98).

1880 *Demianów* (SG, I, 952).

1987 *Дем'янів* (АТУ, 123).

Давнє поселення. На території села розкопано залишки слов'янських жител племен черняхівської культури (ІМСУ ІФ, 11, 166—167).

Дериват від антропоніма *Дем'ян* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор. укр. (закарп.) *Дем'ян* — прізвище (Чучка, 190). Стосовно споріднених відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Дем'янівка* (10) — в різних регіонах України (АТУ, 383).

Джурів, с. (Сн.).

Жюрків — первісна назва поселення (Сіреджук 2003: 41).

1394 *Джюровъ* со трими присълки Колоколинъ (ІМСУ ІФ, 564).

1463 *Dmitr de Zurow* (Бучко, 68).

1532 *Dzurow et Coza* (Бучко, 79).

1649 *Zurow* (Бучко, 68).

1765 *Dziurow* (Бучко, 68).

1785—1788, 1819—1820 *Джурів* (*Dzurów*) (ЙФМ, 98).

1881 *Dzurów* (SG, II, 305).

1896 *Dzurow* (Бучко, 68).

1900 *Dzurów* (SG, XV, 468).

1914 *Джурів* (Бучко, 68).

Давнє поселення, біля якого виявлено могильник доби міді (ІМСУ ІФ, 564).

1. Дериват від ОН *Джур(-о)* < *Георгій* + суфікс **-ів** (Бучко, 68).

2. На нашу думку, назва села мотивована антропонімом *Джур* (~ *джұра* 'козацький слуга-товариш, зброєносець, який ходив разом із козаком у походи й битви' (Грінченко, I, 377), *чура* 'юний козак, що прислужував старшому'; ДКМ, 326) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, *Джур* — прізвище на Рівненщині (КПС, 373).

Джурків, с. (Клм.).

1398 на <...> селѣ *Жюрковѣ* (Бучко, 68).

1443 *Гай Джурків* (Сіреджук 2003: 43).

1579 *Dziurkow* (Бучко, 68).

1785—1788, 1819—1820 *Джурків* (*Dzurków*) (ЙФМ, 98).

1881 *Dzurków* (SG, II, 304).

1886 *Джурків* (Бучко, 68).

Давнє поселення, коло якого виявлено могильник давньоруських часів (ІМСУ ІФ, 339).

1. Назва мотивована ОН *Журко* < *Георгій* + суфікс **-ів** (Бучко, 68).

2. Похідне утворення від антропоніма *Джурко* < *Джур* (див. вище) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**). Пор. укр. *Джурко́* (Радіон, 26), п. *Dźurko* (Rymut, I, 175) та ін. — прізвища. Історичний ойконім *Гай Джурків* — результат онімізації географічного апелятива *гай* + *Джурків* < ОН *Джурко* (див. вище).

Дзвінняч, с. (Бг.).

1450 *Dzwiszenje* (ІМСУ ІФ, 90; Сіреджук 2003: 42).

1669 *Zwiniacze* alias *Stepiczyn* (Бучко, 68).

1735 *Dzwiniacz* (Бучко, 68).

1765 *Zwiniacz* (Бучко, 68).

1785—1788, 1819—1820 *Дзвиняч* (*Dźwiniacz*) (ЙФМ, 98).

1855 *Dzwiniacz* (Бучко, 68).

1881 *Dźwiniacz* (SG, II, 309—310).

1887 *Звѣньяч* (Бучко, 68).

1914 *Звиняч* (Бучко, 68).

1947 *Дзвиняч* (Бучко, 68).

Історичні назви села — фонетично модифіковані словоформи. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Дзвиняч* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Dźwiniacz — potok*», 1880 р., 1881 р.; SG, I, 512; II, 310) — ріка (ІМСУ ІФ, 90; СГУ, 170; Бучко, 68). Пор. ще ойконіми: *Дзвиняч*, *Дзвиняча* у Тернопільській обл. (АТУ, 384), мікротопонім *Дзвінеч* — назва поля у Коломийському р-ні [28, с. 36], контактний оронім *Дзвінєчка* — гора у Косівському р-ні (Габора, 98) та ін.

Дземброня, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Бистрець* (АТУ 2012: 150).

1717 *Дземброня*; *Берестецька*; *Дземброня*; *Берестечко*; *Beryczteszko* (Габора, 2007: 52).

1815 *Дзимброня* (Сіреджук, 130).

1899 *Дземброня* (Габора, 2007: 52).

1934 *Dzembronia* (Габора, 2007: 52).

1947 *Берестецька* *Дземброня*; *Берестечко* (Габора, 2007: 52).

1. Результат трансонімізації контактного гідроніма *Дземброня* [12, с. 88].

2. Похідне утворення від однойменного місцевого ороніма («гора *Дземброня*»), у якому М.М. Габора виділяє колишні апелятиви *дембр* або *зембр* 'зубр' (Габора, 2007: 52, із покликанням на: Крип'якевич, 16).

3. Пізніша назва *Берестечко* похідна від незасвідченого (контактно-го) (мікро)топоніма **Берестець* + суфікс **-к-** (< **-ьк-*) (Габора, 2007: 52).

4. Вірогідніше, що ойконім *Дземброня* — результат трансонімізації одного з місцевих топонімів. Для нп *Берестечко* можлива, на нашу думку, мотивація апелятивом **берестець*, пов'язаного з

бѣрест ‘берест’, ‘верхня кора берези, яка добра для гонки дьогтю’ (Грінченко, 1, 52); сюди ж рос. діал. (новгор.) *берѣстечко* ‘береста’, *берестѣчко* (зменш.) до *берѣсто* ‘берест’ (Шульгач 2001: 12). Сюди ж ще аналогічні ойконіми: *Берестечко* (3) — в колишніх Волинській, Мінській і Таврійській губ. (Vasmer RGN, I, 373), *Берестечко* (2) — у Волинській та Рівненській обл. (АТУ, 366), бр. *Берасцѣчко* — топонім у Гомельській обл. Білорусі (Шульгач 2001: 12) тощо.

Дитятин, с. (Гл.).

1424 *Detatyn* (ІМСУ ІФ, 167; Сіреджук 2003: 42; Худаш 2004: 101).

1441 *Detathin* (Худаш 2004: 101).

1785—1788, 1819—1820 *Дитятин* (*Dytiatyn*) (ЙФМ, 100).

1881 *Dytiatyn* (SG, II, 258).

1987 *Дитятин* (АТУ, 122).

Дериват від ОН *Дитята* + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Дитятин* двір, хутір, присілок тощо) [54, с. 73], пор., наприклад, антропоніми сл. *Дитята* (Казаков, 41), укр. *Дитята* [79, с. 133] і под.

Дички, с. (Рг.).

1440 *Dzyczki, Dzyczky* (ІМСУ ІФ, 475; Сіреджук 2003: 43; Худаш 2004: 102; 53, с. 98).

1785—1788, 1819—1820 *Дички* (*Dziczki*) (ЙФМ, 100).

1987 *Дички* (АТУ, 126).

1. Дериват від родової назви *дички* < ОН *Дичко* (первісно *Дички* — рід *Дичка*) [54, с. 73], пор., зокрема, ОН укр. *Дічка*, *Дічко* (Радіон, 25; Чучка, 197).

2. Вважаємо можливою також мотивацію імовірним (суміжним) (мікро)топонімом **Дички* ~ апелятивом *дічка* ‘дике плодове дерево’ (Грінченко, 1, 385).

Діброва, с. (Бг.). Об’єднане з нп *Підгір’я* (АТУ 2012: 149).

1987 *Діброва* (АТУ, 122).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *діброва* (Бучко, 68), пор., наприклад, укр. *діброва* ‘діброва’ (Грінченко, 1, 386), ‘дубовий ліс’, діал. (кіровогр.) ‘яма’, ‘долина’ (Громко, 69—70), ‘великий ліс’, ‘ліс, в якому переважає дуб’ (Шульгач 2001: 42), болг. *дѣбрава* ‘молодий ліс’, ‘густий, молодий ліс’, сюди ж діал. *добрава* ‘плодюча земля’, схв. *дѣбрава* ‘ліс’, ‘заповідний ліс’, слц. *dúbrava* ‘дубовий гай, гора, на якій росте дуб’ і под. (ЭССЯ, 5, 93). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми *Діброва* (44) — в різних регіонах України (Шульгач 2001: 42).

Діброва, с. (Дл.). Об’єднане з нп *Солуків* (АТУ 2012: 152).

1987 *Діброва* (АТУ, 124).

Див. вище.

Дібро́ва, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Лука́* (АТУ 2012: 152).

Перші документальні відомості про ойконім належать до 1471 р. [50, с. 52]; пізніше назва поселення згадується у 1566 р. (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Дуброва* (*Dąbrowa*) (ЙФМ, 109).

1880 *Dąbrowa* (SG, I, 927).

1987 *Діброва* (АТУ, 124).

Див. вище.

Дібро́ва, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Са́рники* (АТУ 2012: 155).

Сарники Середні — первісні варіанти ойконіма [54, с. 42, 73—74].

1435—1456 *Sarniky* (*Sarnky*) *Srednie* [54, с. 28].

1441 *Середні Сарники*¹: *Sarniky*, *Sarnky* (до 1946) [53, с. 99].

1482 *Середні Сарники* (Сіреджук 2003: 43); in *Sredny Sarnek* (Габорак 2007: 53).

1486 *Серники Середні* (Сіреджук 2003: 45).

1578 *Sarnki* in Medio; *Sarnki Sredni* (Габорак 2007: 53).

1658 *Sarnki Srzedni* (Габорак 2007: 53).

1787 *Sarnki Średnie* (Габорак 2007: 53).

1785—1788, 1819—1820 *Серники* (*Sarniki*) (ЙФМ, 274).

Серники Середні (до 1847) (ІМСУ ІФ, 475).

1889 *Sarnki Średnie* (SG, X, 319).

1947 (1946; Сіреджук 2003: 43, 45) *Діброва* (Габорак 2007: 53).

Давнє поселення, біля якого виявлено городище часів Київської Русі [54, с. 6].

Сучасна назва вторинна. У первісному ойконімі компонент *Сарники* / *Серники* — форма множини від антропоніма *Сарник* (**Сарнко*) / **Серник* (**Сернко*) [54, с. 73—74] < апелятива **сарник* ~ *са́рна*, рідше *се́рна* ‘гірська коза з невеликими, загнутими на кінцях рогами’ (СУМ, IX, 59) (первісно *Сарники* — рід *Сарника*). Пор., наприклад, ОН укр. *Сарник* (Козлова 2006: 143), ст.-пол. *Sarnek*, 1405 р., *Sarnka*, 1414 р. (SSNO, V, 16, 17), слн. *Srnko*, *Serne* (Козлова 2006: 144), ч. *Srník* (Beneš, 190) та ін. Означення *Середні* виконувало функцію диференціації. Новий ойконім мотивований апелятивом *дібро́ва* (див. вище).

Дібро́ва, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Петрі́лів* (АТУ 2012: 158).

1670 *Dąbrowa* (Бучко, 68).

1947 *Діброва* (Бучко, 68).

Див. вище.

¹ М.М. Габорак наводить варіант нп *Серники Середні*. Докладніше див. ще: Габорак 2007: 53.

Добрінів, с. (Рг.).

Ойконім відомий від 1432 р. (Сіреджук 2003: 43).

1433 *Dobrnów* [53, с. 99].

1449 *Dobrnów* (Габорах 2007: 54).

1515 *Dobrnów* (Габорах 2007: 54).

1565—1566 *Dubriniów* (Габорах 2007: 54).

1566 *Dobryniów* [53, с. 99].

1629 *Dubrniów* (Габорах 2007: 54).

1787 *Dubrnyiów* (Габорах 2007: 54).

1880 *Dubryniów* (Габорах 2007: 54).

Дубринів (до 1965) (Сіреджук 2003: 43).

1997 *Добринів* (Габорах 2007: 54).

Давнє поселення, біля якого виявлено городище давньоруських часів [54, с. 6].

1. Похідне утворення від ОН *Добронь* (< **Добронъгъ*) + суфікс **-овъ** (> **-ів**) (Худаш 1995: 94—95; 54, с. 22, 74).

2. Імовірний дериват від антропоніма *Добрин* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, сл. *Добрын* (~ апелятивом сл. *добрын* 'добрий') (Казаков, 42), укр. *Добрін* (Горпинич, Бабій, 39), ст.-болг. *Добрин*, XIV ст. (Заимов, 89) тощо. Сюди ж ойконіми: *Добринь* — у Житомирській обл., рос. *Добрыня*, *Добрыня на Острове* — урбаноніми Новгорода, *Добрыня* — ойконім (НПК, I, 847; II, 500; III, 65), бр. нп *Дабрынь*, *Добрынь* — у Гомельській (2) і Брестській обл. (Рапановіч Гом., 57, 61; Рапановіч Бр., 44), п. *Dobrzyń* — озеро (HW, 185), ойконіми *Dobrinj* — у Хорватії, *Dobrinje* — у Сербії й Чорногорії, *Dobrinja* — у Боснії та Герцеговині (Im. m., 129) та ін.

Добровляни, с. (Кл.).

Перші документальні свідчення про ойконім належать до 1440 р. [27, с. 76].

1449 *Дубровляни* (Сіреджук 2003: 42—43, 53).

1785—1788, 1819—1820 *Добровляни* (*Dobrowlany*) (ЙФМ, 101).

1881 *Dobrowlany* (SG, II, 78—79).

1987 *Добровляни* (АТУ, 124).

Дериват від локальної назви *добрівляни* 'поселенці коло діброви' або 'переселенці з с. Діброва' (Бучко, 68—69).

Добровляни, с. (Тс.).

Назва села історично згадується від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1444 *Dambrowlani*; *Dubrowlani* (Бучко, 68—69).

1464 *Dubrowlani* (Бучко, 68—69).

1670 *Dobrowlany* ad Tyśmienica (Бучко, 68—69).

1707 *Dubrowlany* (Бучко, 68—69).

1735 *Добровляни* (Бучко, 68—69).

Див. вище.

Добротів, с. (Нд.).

Назва поселення вперше фіксується від 1460 р. (Худаш 1995: 95).

1497 *ws. Dobrzilow; Dobrzilowski* (Бучко, 69).

1649 *opp. Dobrotow* (Бучко, 69).

1661—1717 *Dobrylow Locatio opp. Dobrylow* (Бучко, 69).

1670 *oppidum Dobrylow seu Dobrotow; w Dobrylowie* (Бучко, 69).

1735 *Dobrylow* (Бучко, 69).

1785—1788, 1819—1820 *Доброміє (Dobrotów)* (ЙФМ, 102).

1881 *Dobrotów (z Jaśminem)* (SG, II, 78).

1914 *Доброміє* (Бучко, 69).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено крем'яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 437).

Сучасний ойконім вторинний. Первісна назва села мотивована ОН *Добрило* + формант посесивності **-ов** (> **-ів**) (Худаш 1995: 95), пор., наприклад, сл. *Добрило* (~ апелятивом сл. *добрило* 'добряк') (Казаков, 41), болг. *Добрила* (Заимов, 89) і под. Пізніший варіант похідний від антропоніма *Доброт* (пор. укр. *добротá* 'усе добре, хороші властивості, високоякісність'; Грінченко, 1, 399) + суфікс **-ів**. Пор., зокрема, ОН укр. (похідне) *Добротюк* (Чучка, 200), ст.-болг. *Доброта*, XIII ст. (Заимов, 90), серб. *Доброт* (Бучко, 69, із покликанням на: Грковић, 78) та ін.

Довге, с. (Тс.).

1435 *Dolhe* (Бучко, 69).

1506 *Długe* (Бучко, 69).

1546 *Dolhe* (Бучко, 69).

1670 *Dolhe ad Uscie* (Бучко, 69).

1765 *Dołha* (Бучко, 69).

1785—1788, 1819—1820 *Довге (Dolhe)* (ЙФМ, 103).

1881 *Dołhe* (SG, II, 105—106).

1886 *Долге* (Бучко, 69).

1947 *Довге* (Бучко, 69).

Давнє поселення, біля якого виявлено три пізньопалеолітичні стоянки (ІМСУ ІФ, 241—242).

Результат онімізації прикметника *дóвгий* 'довгий, протяжний' (Грінченко, 1, 401) у сер. роді (Бучко, 69) (первісно *Довге* поле, дво-рище, село тощо). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми *Довге* (12) — в Україні (АТУ, 385), (контактні) ороніми *Дóвга* (2) — гори в Долин-

ському та Калуському р-нах, *Довге* — пагорб у Надвірнянському р-ні (Габорах, 104), гідронім укр. *Довга* (66) (СГУ, 175—176) і под.

Довге-Калуське, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Піило* (АТУ 2012: 152).

Одними з перших документальних свідчень про назву населеного пункту є 1387 р. (Сіреджук 2003: 41) та 1447 р. [27, с. 16].

1785—1788, 1819—1820 *Довге Калуське* (*Dolhe Kaluskie*) (ЙФМ, 103).

1881 *Dolhe* (SG, II, 105).

1987 *Довге-Калуське* (АТУ, 124).

Складена назва. Компонент-означення *Калуське* мотивований нп *Калуш* і функціонує для розрізнення з поселенням *Довге* сусіднього району (див. вище).

Довгий Войнілів, с. (Кл.).

Ойконім історично відомий від 1385 р. (Сіреджук 2003: 41).

1447 *Довга Войнилівська* [50, с. 52].

1785—1788, 1819—1820 *Довга Войнилівська* (*Dolha Wojniłowska*) (ЙФМ, 103).

1987 *Довгий Войнілів* (АТУ, 124).

2008 *Довга Войнилівська* [57, с. 12].

Складена назва. Онім *Довгий* функціонує для диференціації з нп *Войнілів* цього ж району [див.: нп *Войнілів* (Кл.)].

Довгоп'оле, с. (Вр.).

1500 *Довгополе* (ІМСУ ІФ, 132; Сіреджук 2003: 42).

1642 *Dolhopole* [12, с. 157].

1785—1788, 1819—1820 *Довгополе* (*Dolhopole*) (ЙФМ, 103).

1881 *Dolhopol* (*Dolhopole, Dolhe Pole*, укр. dial. *Doche Pole*) (SG, II, 107).

1987 *Довгопілля* (АТУ, 122).

Давнє поселення, на околицях якого трапляються знахідки знарядь праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 132).

Результат лексиколізації і онімізації словосполучення *довге поле*. Сюди ж аналогічні ойконіми: *Довгопілля* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 385), *Долгополь* (2), *Долгополье* (5) — в колишніх Віленській, Вітебській, Люблінській та Владимирській губ. (Vasmer RGN, III, 57) тощо.

Довжка, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Сівка-Войнілівська* (АТУ 2012: 152).

Назва населеного пункту вперше документально фіксується від 1456 р. [50, с. 52].

1509 *Dolszka* [12, с. 86].

1785—1788, 1819—1820 *Довжжа* (*Dolžka*); *Должжа* (*Dolžka*) (ЙФМ, 103).

1881 *Dolczka* albo *Dolžka* (SG, II, 104).

1987 *Довжжа* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 272).

Результат трансонімізації контактного гідроніма *Дóвжжа* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Dolžka*, 1881 р.; SG, II, 110) — потік (СГУ, 179) або ороніма *Дóвжжа* (пор. «*Dauszka* — *rasmo wzgórzyste*», 1881 р.; SG, I, 914) — гора в Долинському р-ні (Габорак, 105) (пор. апелятив п. *dłużki* ‘довгі крокви, що становлять поверхню будівлі’ < ‘щось довге’ [10, с. 277, із покликанням на: SJP, I, 464]). Пор. ще ойконіми *Довжки* (2) — в Україні (АТУ, 385), місцеві ороніми *Веліка Дóвжжа*, *Віжня Дóвжжа* (пор. *Dauszka wużna*, 1885 р.; SG, VI, 515) — назви гір (Габорак, 42, 56) і под.

Дóвпóтів, с. (Кл.). Об’єднане з нп *Войнілів* (АТУ 2012: 152).

1448 *Долпотів* (Сіреджук 2003: 42).

1470 — пізніші документальні свідчення про ойконім [27, с. 76].

1564 *Delpotow* (SG, XV, 427).

1785—1788, 1819—1820 *Долпотів* (*Dolpotów*) (ЙФМ, 104).

1881 *Dolpotów* (SG, II, 109).

1889 *koło Dolpotowa* (SG, X, 806).

1900 *Dolpotów* (SG, XV, 427).

1987 *Довпотів* (АТУ, 124).

Похідне утворення від антропоніма **Долпот* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Худаш, Демчук, 102—103).

Доли́на, м. (Дл.).

Поселення виникло у II полов. X ст. (ІМСУ ІФ, 197); одні з перших документальних згадок про ойконім датовані 1418 р. (Сіреджук 2003: 42; Гук, 18) та 1431 р. (Кісь, 38).

1579 w *Dolinie*; starosta *Dolinski* (АЮЗР, I/6, 67).

1758—1765 in decanatu *Dolinensi*; praepositi latini *Dolinensis*; in oppido *Dolina* (АЮЗР, I/4, 538, 539).

1785—1788, 1819—1820 *Долина* (*Dolina*) (ЙФМ, 104).

1839 до містечка *Долини* (Головацький, 40).

1881 *Dolina* (SG, II, 95).

1884 od *Doliny* (SG, V, 119, 247—248, 284, 721).

1987 *Долина* (АТУ, 123).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *долина* (Бучко, 69), пор. укр. *доли́на* ‘долина’ (Грінченко, I, 416), діал.

(волин.) *доліна* ‘мокра заболочена низина’, ‘ділянка, яка заповнюється водою під час повені’ (Данилюк, 33), рос. *доліна* ‘рівнина, велика долина між якими-небудь вершинами в гористій чи пагорбовій місцевості’, діал. ‘незаросле місце в лісі’, ‘велика ділянка оброблюваної землі’, ‘гладеньке, без схилів широке місце в низині, зручне для косіння’ (ЕССЯ, 5, 61—62) та ін. Щодо аналогічних відповідників зішлемося на: ойконіми *Долина* (14) — в різних регіонах України (АТУ, 385), гідронім *Велика Долина* (СГУ, 85), бр. нп *Даліна* — у Гомельській та Гродненській обл. (Рапановіч Гом., 57; Рапановіч Гр., 78), рос. *Долина* — в колишніх Калузькій, Оренбурзькій, Смоленській губ., *Dolina* — у Словенії, Хорватії, Боснії та Герцеговині (Ім. т., 134) і под.

Долина, с. (Тл.).

Назва села документально фіксується у 1395 р.; пізніше — у 1413 р. та 1421 р. [24, с. 24, 25; Сіреджук 2003: 41]¹.

1433 *Dolina* (Бучко, 69).

1785—1788, 1819—1820 *Долина* (*Dolina*) (ЙФМ, 104).

1881 *Dolina* (SG, II, 95).

1886 *Долина* (Бучко, 69).

Давнє поселення, коло якого збереглися залишки жител доби давнього кам'яного віку (XII—VIII тисячоліття до н. е.) [24, с. 19—20; 41, с. 14].

Див. вище. Пор. ще мікротопонім *Глибока Долина* — долина поблизу нп Бортники на Тлумаччині [72, с. 86].

Доляняни, с. (Рг.).

1443 *Dolinyani* [53, с. 99].

1785—1788, 1819—1820 *Доляняни* (*Doliniany*) (ЙФМ, 104).

1881 *Doliniany* (SG, II, 101).

1987 *Доляняни* (АТУ, 126).

1. Ойконім похідний від етнічної назви *доляняни* [54, с. 75].

2. Результат онімізації катойконіма *доляняни* ‘вихідці з нп *Долина* або які мешкають у д о л и н і’, пор. *Долина* (15) — назви поселень в різних регіонах України (АТУ, 385). Сюди ж ідентичні ойконіми *Доляняни* (3) — в Україні (АТУ, 385).

Долішнє Залуччя, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Горішнє Залуччя* (АТУ 2012: 156).

¹ В.В. Грабовецький припускає, що початки села можуть сягати ще часів племінних союзів існування літописних білих хорватів. Докладніше див.: 24, с. 25.

1785—1788, 1819—1820 *Залуче* (*Zalucze*) (ЙФМ, 126).

1895 *Zalucze (nad Czeremoszem)* (SG, XIV, 357).

1987 *Долішнє Залуччя* (АТУ, 127).

Складена назва. Стрижневий компонент *Залуччя* — лексико-семантичне утворення від апелятива *залуччя* (див.: нп *Горішнє Залуччя* цього ж району). Означальний компонент *Долішнє* (= *нижнє*) вжито у функції диференціації з нп *Залуччя* в сусідньому районі (Клм.).

Дóрогів, с. (Гл.).

1441 *Дрогів* [79, с. 133].

1785—1788, 1819—1820 *Дорогів* (*Dorohów*) (ЙФМ, 106).

1881 *Dorohów* (SG, II, 124).

1987 *Дорогів* (АТУ, 122).

Давнє поселення, біля якого виявлено кілька стародавніх курганів (ІМСУ ІФ, 167).

1. Похідне утворення від апелятива *дор* ‘очищена від лісу земельна ділянка, яка використовувалася під посів’; *дорогів* — «це поселення, яке виникло на ополеному клаптику землі» [79, с. 134].

2. Швидше за все, це дериват на **-ов** (> **-ів**) від антропоніма *Дорог* (Худаш 1995: 97) (~ апелятивом *дорогий* ‘дорогий’ (Грінченко, 1, 426), болг. *драг* ‘дорогий, милий’, діал. *драго* ‘радість’, ч. *drahý* ‘т. с.’, рос. *дорогой* ‘високий ціною або оплатою’, ‘коханий, близький, милий серцю’ і под.; ЭССЯ, 5, 77). Щодо цього пор. ОН укр. *Дорог*, (похідне) *Дорого́вич* (Чучка, 206) тощо.

Драга́сiмiв, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Кня́же* (АТУ 2012: 156).

Назва поселення вперше документально засвідчена у 1537 р. (Сіреджук 2003: 45).

1564—1566 *Daraszimow wiesz nad Czeremoszem* (Бучко, 69—70).

1579 *Drahasimow* (Бучко, 69—70).

1670 *Drasimow ad Sniatyn* (Бучко, 69—70).

1765 *Drahasymów* (Бучко, 69; Сіреджук 2003: 53).

1785—1788, 1819—1820 *Драгасимів* (*Drahasymów*) (ЙФМ, 107).

1881 *Drahasymów* (SG, II, 139).

1886 *Драгасимів* (Бучко, 69—70).

1900 *Drahasymów* (SG, XV, 437).

1947 *Драгасимів* (Бучко, 69—70).

Історичні варіанти — фонетично модифіковані утворення. Ойконім мотивований антропонімом **Драгасим* (< **Дорогосим*) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 69—70; Худаш, Демчук, 68). На підтримку цього вказує формально подібне ст.-болг. *Драгосин*, XV ст. (Заимов, 96).

Драгомирча́ни, с. (Тс.).

Ойконім відомий із 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1437 *Drohomirczani* (Бучко, 70).

1465 *Drahomyrczany* (Бучко, 70).

1578 *Drohomirczany* (Бучко, 70).

1785—1788, 1819—1820 *Дрогомирчани* (*Drohomirczany*) (ЙФМ, 107).

1881 *Drohomirczany* (SG, II, 158).

1938 *Дрогомирчани* (Бучко, 70).

1965 *Дрогомирчани* (Бучко, 70).

1. Похідне утворення від родової назви *драгомирчани* < ОН **Драгомирчан* < *Драгомирк(о)* < *Дрогомиръ* / *Драгомиръ* (Бучко, 70).

2. Результат онімізації катойконіма *драгомирчани* 'переселенці з нп **Драгомирко*' (Худаш, Демчук, 69).

3. На нашу думку, альтернативна також форма множини від антропоніма **Драгомирчан* — дериват від ОН **Драгоморець*, пор., наприклад, ОН сл. *Драгомир* (< апелятива сл. *драгомир* 'дорогий миру / світові') (Казаков, 43), (старе) *Драгомира*, *Драгомиръ* (ЭССЯ, 5, 76), укр. *Драгомир* (Чучка, 208), ст.-рос. *Драгомиръ*, 1393 р. (Тупиков, 133), схв. *Drăgomîr*, *Dragomîra* (ЭССЯ, 5, 76), болг. *Драгомѣр*, *Драгомѣра*, *Драгомѣрка* (Илчев, 182) і под. Пор. ще оронім (похідний) *Дрогомірський* — назва верха у Надвірнянському р-ні (Габорах, 106).

Дуба, с. (Рж.).

Найменування населеного пункту вперше документально засвідчене у 1549 р. (Сіреджук 2003: 46).

1568 *Duba* [12, с. 87].

1758—1765 in villa *Duba* (АЮЗР, I/4, 539).

1785—1788, 1819—1820 *Дуба* (*Duba*) (ЙФМ, 107).

1881 *Duba* (SG, II, 185).

1987 *Дуба* (АТУ, 127).

1. Поселив у родовому відмінку від антропоніма *Дубъ* (первісно — поселення *Дуба*) (Худаш 2004: 106).

2. Імовірніший, на нашу думку, результат трансонімізації місцевого гідроніма *Дуба* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «znaczną dopływ *Dube*», 1880 р., 1881 р.; SG, I, 783; II, 185) — ріка (ІМСУ ІФ, 512; СГУ, 184).

Дубівці, с. (Гл.).

Згадується від 1419 р. (Сіреджук 2003: 42).

1440 *Dubowce* [54, с. 25].

1466 *Добіїв* [79, с. 133].

1785—1788, 1819—1820 *Дубівці* (*Dubowce*) (ЙФМ, 107).

1881 *Dubowce* (SG, II, 198—199).

1987 *Дубівці* (АТУ, 123).

Давнє поселення, біля якого виявлено кілька стародавніх курганів (ІМСУ ІФ, 167).

1. Патронім на **-овци** (> **-івці**) від ОН *Дубъ* із первісним знач. *дубовци* ‘рід (або піддані) *Дуба*’, тобто ‘нп, який заселяють *дубовци*’ [54, с. 76; Худаш 2004: 106—107].

2. Результат онімізації катойконіма на **-ц-и** (**-ц-і**) від ойконіма *Дубівка*, *Дубова*, *Дубове* (первісно: *‘переселенці, вихідці, відповідно, з *Дубівки*, *Дубової*, *Дубового*’) (Худаш 2004: 106—107), пор., наприклад, ойконіми *Дубівка* (15) — у різних регіонах України (АТУ, 386).

3. Водночас можлива форма множини від антропоніма *Дубовець* — дериват від ОН *Дубов* + суфікс **-ець**, пор., зокрема, укр. *Дубовець* (ХХК, 292), (співвідносне) *Дуб* — прізвисько на Радехівщині Львівської обл. [запис наш], ст.-рос. Ондрюшка Яковлевъ сынъ *Дубовъ*, 1651 р. (Тупиков, 538), рос. *Дубов* (КП Твер.) тощо. Пор. ще аналогічні ойконіми *Дубівці* (2) — у Тернопільській та Чернівецькій обл. (АТУ, 386).

Дубка, с. (Гр.). Об’єднане з нп *Далешове* (АТУ 2012: 151).

1444 *Дубки* (Сіреджук 2003: 42).

1448 *Dubki* (Бучко, 70).

1578 *Dubki* ad Michalcza (Бучко, 70).

1765 *Dubiesko* (Бучко, 70).

1785—1788, 1819—1820 *Дубки* (*Dqbki*) (ЙФМ, 108).

1880 *Dqbki* albo *Dubki* (SG, I, 919).

1938 *Дубки* (Бучко, 70).

1947 *Дубка* (Бучко, 70).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено знаряддя праці та поховання доби бронзи, поховання перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 192).

1. Сучасна назва помилкова, замість *Дубки* < апелятива *дубок* у мн. (Бучко, 70).

2. Можливий результат трансонімізації імовірного (контактно-го) (мікро)топоніма **Дубки*.

3. Вірогідна форма множини від антропоніма *Дубок*, пор., зокрема, ОН сл. *Дубок* (Казаков, 43) (< апелятива *дубок*, пор. сл. *дубок* ‘здоровань’; Казаков, 43).

Дубовиця, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Войнілів* (АТУ 2012: 152). Назва фіксується історично від 1397 р. (Сіреджук 2003: 41). 1758—1765 *de villa Dąbnica*; *ruthenum Dębnicensem* (АЮЗР, I/4, 540).

1785—1788, 1819—1820 *Дубовиця* (*Dubowica*) (ЙФМ, 108).

1881 *Dubowica* (SG, II, 199).

1987 *Дубовиця* (АТУ, 124).

Давнє поселення, біля якого виявлено предмети перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 11, 272).

Альтернативні варіанти походження: 1) від імовірного (суміжного) (мікро)топоніма *Дубовий(-а, -е)* (земля, садиба, оселя тощо) + формант **-иця** (пор., зокрема, *Дубова* — ойконіми (4) та гідронім в Україні (АТУ, 386; СГУ, 185—186), *Дубова* — назва гори у Косівському р-ні (Габорак, 107) тощо); 2) лексико-семантичне утворення від апелятива *дубовиця*, пор., наприклад, болг. *дъбѡвица* 'дубове дерево для вогню' (< псл. *dǫbovica) (Шульгач, 75, із покликанням на: БЕР, I, 453). Пор. ще сучасний ідентичний ойконім *Дубовиця* — в Україні (АТУ, 386), *Дубовиця* — мікротопонім на Коломийщині [28, с. 36], *Дубовиця* — назва торфовища в с. Літин Турійського р-ну Волинської обл. (Шульгач, 75), *Дубовица* (14) — назви поселень в колишніх Гродненській, Мінській, Могильовській, Псковській, В'ятській губ. (Vasmer RGN, III, 115), хорв. *Dubovica* — топонім (Im. m., 153) і под.

Дубшари, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Дуба* (АТУ 2012: 156).

1642 *Дубшара* (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Дубшара* (*Dubszara*) (ЙФМ, 109).

1881 *Dubszara* (SG, II, 205).

1884 *Lecówka* <...> *z Dubszarą* (SG, V, 119).

1987 *Дубшари* (АТУ, 127).

Дубшара (у вимові місцевих жителів) (ОАІУМ).

Композитний дериват, утворений з двох частин: *дуб*¹ і *шара(-и)*. Ойконім був об'єктом досліджень Р.М. Козлової, яка розглядає його як продовження апелятива псл. *dǫbosarъ, *dǫbosara. Докладніше про це див.: Козлова 2006: 180. Сюди ж гідронім (похідне) *Дубшарка* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Dubszarka*, 1881 р.; SG, II, 205—206) (СГУ, 187), бр. *Дубозар* — ойконім у колишній Вітебській губ. (Козлова 2006: 180) та ін.

¹ Стосовно першого компонента пор. суміжний ойконім *Дуба* — село, якому досліджуване поселення адміністративно підпорядковане (див. вище).

Єзупіль Тс. ІФ смт

XIV—XV ст. *Тѣшибеси* (*Тішибеси*); *Тѣшибѣси* (*Тішибіси*) [82, с. 585].

Тішибіси — первісна форма [82, с. 582].

1435 *Чешибіси* (до 1594) (ІМСУ ІФ, 167).

1489 *Vatium domini* <...> *Stanislaw Czesybyesky* (SSNO, I, 374).

1497 *Super generosam Annam Czeszybyeszka* (SSNO, I, 374).

1572 *Bukowno ad Jezupole* (Бучко, 55).

1578 *Czeczibyszi* (SG, XV, 376); *Czesibysi* (*Цєшибіси*, *Тішибіси*) [82, с. 585].

1597 *Jezupol* [12, с. 156].

1670 *ws. Nizniow ad Jezupole* (Бучко, 93).

1785—1788, 1819—1820 *Єзупіль*, *Єзуполь* (*Jezupol*) (ЙФМ, 114).

1882 *Jezupol* (SG, III, 581).

Єзупіль (до 1940) (ІМСУ ІФ, 167).

1900 *Czeszybiesy*; *Jezupole* (SG, XV, 376).

1940 *Жовтень* [31, с. 6].

2012 *Єзупіль* (АТУ 2012: 157).

Давнє поселення, територія якого була заселена в дохристиянські часи [31, с. 16]. Поблизу виявлено житла трипільської культури (ІМСУ ІФ, 167—168).

Сучасна назва вторинна.

1. Назва селища пов'язана з розташуванням поселення на берегах Дністра, які часто затоплює вода (про нп *Чешибіси*) [81, с. 771].

2. Похідне утворення від словосполучення *чесати дурня* (тобто перевиховувати злочинців у місцевій тюрмі) [33].

3. Дериват від назви племен *біссів-бісенів* чи *печенігів*; *чесати* — це втеча або розгром бісів (печенігів) [31, с. 19, із покликанням на: 90, с. 3].

4. Нп *Тішибіси* — *‘місце, де люди втішають, задовбрюють і, звичайно, славлять бісів — своїх стародавніх богів’ [31, с. 176].

5. Первісна назва *Тѣшибѣсы* — форма мн. від ОН **Тѣшибѣсь* (рід або піддані *Тѣшибѣса*), для якого, на думку М.Л. Худаши, альтернативні варіанти походження: 1) від апелятива **тішибіс* *‘той, хто виконує «бісівські» розваги і цим «т і ш и т ь б і с а»’ (отже, нп *Тѣшибѣсы* — *‘населений пункт, який заселяють *тѣшибѣсы*’); 2) від ОН *Тіш* (*Тѣшъ*) і *Біс* (*Бесъ*), об'єднаними сполучником *-і-*,

який перейшов у **-и-** (тоді нп *Тѣшибѣсы* — *‘рід (або піддані) *Тіша* і *Біса*’). Докладніше див. ще: 82, с. 582, 583, 585.

6. Ми вважаємо, назва *Тішибіси* — форма множини від антропоніма **Тішибіс* — композит, складений із дієслова *тішити* та іменника *біс*, пор., наприклад, структурно-семантичні аналоги п. *Cieszybor*, *Cieszogor*, *Cieszumir* та ін. Докладніше див.: 82, с. 583. Топонім *Єзупіль* (*Єзуполь*), можливо, — композитне утворення від імені **Єзу* (*Ісус* — ?) та іменника *поле*¹. Нова назва ідеологічна й пов’язана з *Жовтневою* революцією (1917 р.). Пор. ще сучасні ідентичні ойконіми *Жовтень* (5) — в різних регіонах України (АТУ, 387).

Ж

Жабóкрукi, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Хотимі́р* (АТУ 2012: 158).

1374 *Zabokruky* (Бучко, 71); *Żabokruki* [65, с. 161].

1390 Boncone de *Szabokruc* (Бучко, 71).

1475 *Zabokruki* ad Chocimír (Бучко, 71).

1785—1788, 1819—1820 *Жабóкрукi* (*Żabokruki*) (ЙФМ, 111).

1880 *Żabokruki* (SG, I, 601).

1886 *Жабóкрукi* (Бучко, 71).

1895 *Żabokruki* (SG, XIV, 719).

1947 *Жабóкрукi* (Бучко, 71).

Давнє поселення, коло якого знайдено предмети епохи пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 605).

1. Результат онімізації словосполучення *жаб’ячі круки*, *кряки*, тобто назва місцевості, *«де *крукали*, *крякали* (а не *кумкали*) *жаби*» (Д.Г. Бучко аргументує це тим, що село лежить коло мокрих лук на пот. Хотимирка) (Бучко, 71).

2. Альтернативний результат трансонімізації місцевого ороніма *Жабóкрукi* (пор., наприклад, «wzgórza *Żabokruków*», 1880 р.; SG, I, 601) — назва пагорба (Габорак, 109).

3. Можлива також форма множини від антропоніма **Жабóкрук* (первісно *Жабóкрукi* — рід *Жабóкрукa*). Пор. ще ч. *Zabokruky* — топонім [54, с. 20].

¹ Однак, М.Л. Худаш і М.О. Демчук вважають, що ойконім *Єзупіль* — утворення, складене з таких компонентів: *Jezu* (≪ *Jezus*) та *pol* (≪ лат. *polis* ‘місто’). Докладніше див.: Худаш, Демчук, 93—94; а також: [80, с. 15].

Жалибори, с. (Гл.).

Желибор, Желибор — первісні варіанти найменування села [54, с. 43, 44, 77—78].

1385 *Желибори* [79, с. 133].

1440 *Želibor* [54, с. 15, 77—78].

1785—1788, 1819—1820 *Желибори (Želibory)* (ЙФМ, 113).

1947 *Жалибори* [54, с. 77].

Давнє поселення, на території якого знайдено бронзову прикрасу XI ст. (ІМСУ ІФ, 168; 54, с. 6).

Нова назва фонетично модифікована.

1. Посесив на *-їь від ОН *Желиборъ* (Худаш, Демчук, 69; 54, с. 15, 43, 77—78).

2. На нашу думку, це форма множини від слов'янського антропоніма *Желибор* (первісно *Желибори* — рід *Желибора*), пор., наприклад, ОН сл. *Желиборъ*, 965 р. (Морошкин, 84), *Жалибор* (Казаков, 45), ч. *Želibor* (МЈ) і под.

Живачів, с. (Тл.).

Ойконім історично вперше згадується з 1421 р. та 1424 р. (Сіреджук 2003: 43; 72, с. 133).

1461 *Szuwaczow* (Бучко, 71).

1469 *Zuwaczow* (Бучко, 71).

1758—1765 in villa *Žuwaczow* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788 *Живачів (Žuwaczów)* (ЙФМ, 114).

1886 *Живачёв* (Бучко, 71).

1895 *Žuwaczów* (SG, XIV, 915).

1947 *Живачів* (Бучко, 71).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено кам'яні та бронзові знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 603).

Історичні форми *Szuwaczow, Zuwaczow* фонетично модифіковані. Ойконім мотивований антропонімом *Живач* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 71; Худаш 1995: 102—103), пор., зокрема, сл. *Живачь* (Бучко, 71).

Жовчів, с. (Рг.).

Жовчів — до 1963 (1962; ІМСУ ІФ, 476) (Сіреджук 2003: 43).

1437 *Žolczow* [53, с. 100]; *Zolczow* (Худаш 2004: 122).

1758—1765 in villa *Žolczow* (АЮЗР, I/4, 551).

1785—1788, 1819—1820 *Жовчів (Žolczów)* (ЙФМ, 115).

1895 *Žolczów* (SG, XIV, 816).

1908 *Жовчів* (Худаш 2004: 122).

1947 *Калинівка* [53, с. 100].

1. Ойконім мотивований особовою назвою **Жовко* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 84—85].

2. На нашу думку, це дериват на **-ов** (> **-ів**) від антропоніма **Жовч*. Для назви *Калинівка*, вважаємо, вірогідна мотивація прикметником *калиновий* ‘калиновий’ (Грінченко, 2, 210), дооформленим вторинним суфіксом **-к-а**.

Жу́ків, с. (Тл.).

Назва фіксується документально від 1420 р. [72, с. 133].

1436 Nicolao de *Zukow* (Бучко, 71—72).

1461 opp. *Zukow* (ІМСУ ІФ, 604; Бучко, 71—72).

1578 ws. *Żukow* (przedtym miasteczko) (Бучко, 71—72).

1670 *Żuków* (Бучко, 71—72).

1758—1765 in decanatu *Żukoviensi*; in oppido *Żukow* (АЮЗР, I/4, 554).

1785—1788, 1819—1820 *Жуки́в* (*Żuków*) (ЙФМ, 115).

1895 *Żuków* (SG, XIV, 845).

1914 *Жуки́в* (Бучко, 71—72).

Давнє поселення, поблизу якого збереглися стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 604).

Дериват від антропоніма *Жук* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 71—72), пор., наприклад, ОН *Жукъ* ѳедоръ, 1445 р. (Морошкин, 86), укр. *Жук* (Горпинич, Бабій, 45), бр. *Жук* (Худаш 2004: 122), ст.-пол. *Żuk*, 1136 р. (SSNO, VI, 370) та ін. Стосовно ідентичних відповідників зішлемося на: ойконіми *Жуки́в* (3), а також (похідні) *Жуки́вка* (3) — в Україні (АТУ, 388), г. *Жуки́вка* — у Надвірнянському р-ні (Габорах, 110) і под.

Жу́котин, с. (Клм.).

Назва села вперше згадана на сторінках історичних документів у 1427 р. (Сіреджук 2003: 43).

1438 in *Zukoczyno* (Бучко, 72).

1463 *Zukothyn* (ІМСУ ІФ, 339; Бучко, 72).

1582 *Zukocin* (Бучко, 72).

1727—1732 w *Zukotyńie* (Бучко, 72).

1765 *Żukocin* (Бучко, 72).

1785—1788, 1819—1820 *Жукотин* (*Żukotyń*) (ЙФМ, 116).

1886 *Жукотин* (Бучко, 72).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 339).

Ойконім мотивований антропонімом **Жукота* + суфікс належності **-ин** (первісно *Жукотин* — двір, хутір, присілок тощо) (Бучко,

72), пор. (похідне) ОН укр. *Жукотин* (Бучко, 72). Сюди ж аналогічне *Жукотин* — назва поселення у Львівській обл. (АТУ 2012: 229).

Журавеньки, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Козарі* (АТУ 2012: 155).

Журавенко — первісне найменування поселення [54, с. 43, 78]; а перша документальна згадка датована 1540 р. (Сіреджук 2003: 45).

1578 *Žoravinko* [53, с. 99].

1785—1788, 1819—1820 *Журавенко* (*Żurawienko*) (ЙФМ, 116).

1895 *Żurawienko* (SG, XIV, 860).

1947 *Журавеньки* [54, с. 78—79].

Сучасна назва фонетично модифікована. Імовірно, це форма множини від антропоніма **Журавенько(-а)* (первісно *Журавеньки* — рід *Журавенька*) [54, с. 78—79].

Жура́ки, с. (Бг.).

Одна з перших історичних фіксацій належить до 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1441 *Dzuraky* (ІМСУ ІФ, 106—107; Бучко, 72).

1532 *Dzurakowo* (Бучко, 72).

1533 *Dzuraki* (Бучко, 72).

1670 *Żuraki* (Бучко, 72).

1681 *Alexandra Żurakowskiego* (АЮЗР, I/4, 46).

1735 *Zuraki cum Staruni* (Бучко, 112).

1753 *domini: Żurakowski* (АЮЗР, I/4, 487).

1758—1765 *generoso Joanne Żurakowski; de villa Żuraki* (АЮЗР, I/4, 554, 556).

1765 *Żuraki* (Бучко, 72).

1768 *Михаила Джураковскаго* (АЮЗР, I/3, 755).

1785—1788, 1819—1820 *Жураки* (*Żuraki*) (ЙФМ, 116).

1886 *Жураки* (Бучко, 72).

1895 *Żuraki* (SG, XIV, 856).

1947 *Жураки* (Бучко, 72).

1. Похідне утворення від апелятива *джурь* (Худаш 1995: 111).

2. Очевидно, це форма множини від антропоніма *Дзурак* / *Журак* (первісно *Дзураки* / *Жураки* — рід *Дзурака* / *Журака*) (Бучко, 72). На підтримку цього свідчать такі ОН: ст.-укр. *Журакъ*, 1596 р. (Тупиков, 153), укр. *Дзурак* — прізвище на Івано-Франківщині (ХХІФ, III, 66), *Жура́к* (Богдан, 342) тощо.

Жу́рів, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Підмихайлівці* (АТУ 2012: 155).

1394 а подъ Зудечовомъ *Джюровъ* со трими присѣлки; *Dziurów*; *Dziurów* [65, с. 162].

1434 *Żurow* (Худаш 1995: 111—112).

- 1510 — пізніша згадка про ойконім (Кісь, 39).
 1785—1788, 1819—1820 *Журів* (*Żurów*) (ЙФМ, 116).
 1887 w *Żurowie* (SG, VIII, 437).
 1895 *Żurów* (SG, XIV, 867).
 1987 *Журів* (АТУ, 127).

Сучасна назва вторинна.

1. Похідне утворення від ОН *Жур* (< *Журимир*, *Журислав* та ін.) (Худаш 1995: 111—112; 54, с. 18, 79).

2. На нашу думку, ойконім мотивований антропонімом *Джур* (пор., зокрема, *жур*, *жу́ра* = *джур*, *джура*; Грінченко, 1, 493) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) [див. ще нп *Джу́рів* (Сн.)].

З

Забере́жжя, с. (Бг.).

- Ойконім історично відомий із 1715 р. (Сіреджук 2003: 52).
 1785—1788, 1819—1820 *Забереже* (*Zabereże*) (ЙФМ, 117).
 1855 *Zabereże* (Бучко, 72).
 1886 *Забереже* (Бучко, 72).
 1895 *Zabereże* (SG, XIV, 179).
 1947 *Забережжя* (Бучко, 72).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *забережжя*, пор., наприклад, укр. *забережжя* ‘місце, розташоване за берегом’ (Бучко, 72), ‘місцевість за берегом — за горою’ (Габорак, 111), бр. діал. *за́бераж* ‘місце в ріці біля самого берега; край берега’, ‘узбережжя, місце на іншому березі ріки’ (Яшкін, 67) тощо. Пор. ще сучасні *За́береж*, *Забере́жжя* — назви гір у Верховинському, Надвірнянському та Рожнятівському р-нах (Габорак, 111), *За́береж* — гідронім у Чернівецькій обл. (СГУ, 201) та ін.

За́болотів, смт (Сн.).

- Ойконім фіксується у документах від 1453 р. (Сіреджук 2003: 43).
 1475 in opp. *Zabłothow* (Бучко, 72).
 1579 *Zabłotow*; w *Zabłotowie* miemie (Кісь, 39; ІМСУ ІФ, 535; Бучко, 72).
 1660 *Szernakowce ad Zabłotow*; *Hankowce ad Zabłotow* (Бучко, 61, 108).
 1670 *Zabłotow* (Бучко, 72).
 1758—1765 in decanatu *Zabłotoviensi*; in oppido *Zabłotow* (АЮЗР, I/4, 558, 559).

1765 *Zabłotów* (Бучко, 72).

1768 в местечке *Заболотове* (Бучко, 72).

1785—1788, 1819—1820 *Заболотів* (*Zabłotów*) (ЙФМ, 118).

1839 *Заболотів* (Головацький, 47).

1895 *Zabłotów* (SG, XIV, 189—190).

1947 *Заболотів* (Бучко, 72).

Давнє поселення, на території якого виявлено предмети перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 11).

1. Ойконім мотивований географічною характеристикою селища, оскільки воно розташоване на р. Прут при усті р. Турка (Бучко, 72).

2. Найімовірніше, це дериват від антропоніма **Заболот(-о)* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 72; Худаш, Демчук, 104—105), пор., наприклад, (похідне) ОН укр. *Заболотин* та структурний аналог — *Загайко* (Богдан, 335).

Зав'ядка, с. (Кл.).

Назва села згадується з 1543 р. (Сіреджук 2003: 46); згодом — у 1579 р. [50, с. 65].

1785—1788, 1819—1820 *Завадка* (*Zawadka*) (ЙФМ, 120).

1895 *Zawadka* (SG, XIV, 475).

1987 *Завадка* (АТУ, 124).

Похідне утворення від апелятива *зав'ядка* (= укр. *зав'яда*) ‘перешкода, перепона, затруднення’ (Грінченко, 2, 11), з яким семантично пов'язане діал. (бук.) *зав'яда* ‘хвороба’ (Сл. БГ, 123), бр. діал. *з'явад* ‘нове місце поселення; початок забудовування’ (Яшкін, 68) тощо. Пор. ще ідентичні ойконіми *Завадка* (3) — у Закарпатській та Львівській обл. (АТУ, 388).

Зав'алля, с. (Сн.).

1438 *Stanislao de Zawale* (Бучко, 73; Сіреджук 2003: 43).

1564—1566 *Zawalie* (Бучко, 73).

1579 opp. *Zawale* (Бучко, 73).

1661—1665 ws. *Zawale* ad Sniatyn (Бучко, 73).

1785—1788, 1819—1820 *Завалє* (*Zawale*) (ЙФМ, 120).

1886 *Завалля* (Бучко, 73).

1895 *Zawale* (SG, XIV, 484).

1947 *Завалля* (Бучко, 73).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *завалля*, пор. укр. *зав'алля* ‘місце, розташоване за валом, укріпленням, обнесеним валом’ (Бучко, 73). Пор. ще сучасні ойконіми *Завалля* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 388).

Завій, с. (Кл.).

Село засноване у XIII ст. (ІМСУ ІФ, 270); перша писемна згадка про ойконім датується 1406 р. [27, с. 76]¹.

1785—1788, 1819—1820 *Zaviy (Zawój)* (ЙФМ, 120).

1895 *Zawój dawniej Zawoja* (SG, XIV, 499).

1987 *Zaviy* (АТУ, 124).

1. Дериват, мотивований антропонімом *Завой* + суфікс *-їь (Ху-даш, Демчук, 109—110).

2. Швидше за все, це лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *завій*, пор., наприклад, укр. *завій* ‘крутобережне місце біля ріки; згин вздовж ріки, де постійно дмуть вітри; вузьке місце з поворотом’ (Габорах, 111), діал. (гуц.) ‘замет, засип (снігом); західний бік села’ (Піпаш, Галас, 58), болг., м. *závóy* ‘поворот, вигин дороги; заворот ріки’ і подібні спільнокореневі деривати (Григорян, 80) та ін. Пор. ще сучасні *Завій* — назва пригірка у Верховинському р-ні (Габорах, 111), *Завій*, 1597 р. — поле в с. Черніїв Тисменицького р-ну (Сіреджук 2003: 50) тощо.

Загайпіль, с. (Клм.).

1400 *Aipole* (Бучко, 73; Сіреджук 2003: 41).

1578 *Zahajpole* (Бучко, 73).

1775 *Zahajpol* (Бучко, 73).

1785—1788 *Загайпіль (Zahajpole, Zahajpol)* (ЙФМ, 120).

1895 *Zahajpol* (SG, XIV, 278).

1914 *Загайпіль* (Бучко, 73).

Вірогідний результат онімізації словосполучення «поле за гаєм» (Бучко, 73), на що вказує апелятив бр. діал. *загай* ‘місце за гаєм’ (Яшкін, 69). Щодо онімної структури пор. ще *Вишопіль* (2), *Лисопіль*, *Тернопіль* — сучасні найменування поселень в Україні (АТУ, 375, 405, 443), мікротопонім *Загай* — поле у с. Вільховець на Тернопільщині (МБТ, 252), *Zahajpole* — топонім в колишній Київській губ. (Vasmer RGN, III, 358) тощо.

Загвіздя, с. (Тс.).

Згадується в історичних документах від 1390 р. (Сіреджук 2003: 41).

1785—1788, 1819—1820 *Загвіздь (Zagwoźdź)* (ЙФМ, 120).

1895 *Zagwoźdź* rus. *Zahwizdie* (SG, XIV, 277).

1987 *Загвіздя* (АТУ, 128).

Вочевидь, утворення від апелятива **загвіздя* *‘територія, розташована за г в і (о) з д е м’ (Бучко, 73) [див.: нп *Гвізд* (Нд.)].

¹ П.С. Сіреджук наводить іншу дату — 1404 р. Докладніше див. ще: Сіреджук 2003: 42.

Загір'я, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Княгиничі* (АТУ 2012: 155).

1439 *Zagorze* [53, с. 99].

1469 *Загорево* (Худаш, Демчук, 111—112).

1785—1788, 1819—1820 *Загір'є Княгиницьке* (*Zagórze Knihy-nickie*) (ЙФМ, 121).

1895 *Zagórze* (SG, XIV, 268).

1987 *Загір'я* (АТУ, 126).

1. «У княжі часи <...> і *Загір'ям-Княгиницьким* (тут і надалі виділення наше. — В.Я.), як первісними оселями, правили вдовикнягині, які й дали початкову назву — *Княгине*, яка згодом трансформувалась у <...> “*Загір'я Княгиницькі*”» [55, с. 22].

2. Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *загір'я* (Бучко, 73; 54, с. 80), пор., зокрема, укр. *загір'я* ‘місцевість з а г о р а м и’ (СУМ, III, 77). Пор. ще сучасні аналогічні ойконіми *Загір'я* (5) — в різних регіонах України (АТУ, 388).

Загір'я, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Братішів* (АТУ 2012: 158).

1418 *Zagorze et Crassyeow* (Бучко, 104).

1888 *Zagórze* (SG, IX, 268).

1947 *Радянське Загір'я* (Бучко, 104).

Див. вище. Пізніша назва *Радянське Загір'я* складена. Перший компонент *Радянське* з ідеологічним підтекстом.

Загір'я-Кукільницьке, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Кукільники* (АТУ 2012: 150).

1430 *Zagorze* [54, с. 26; Сіреджук 2003: 42].

1785—1788, 1819—1820 *Загір'є Конкольницьке, Загір'є Кукільницьке* (*Zagórze Konkolnickie*) (ЙФМ, 121).

1895 *Zagórze (Konkolnickie)* (SG, XIV, 268).

1987 *Загір'я-Кукільницьке* (АТУ, 123).

Складена назва. Стрижневий компонент мотивований апелятивом *загір'я* (див. вище). Означальний *Кукільницьке* — похідний від ойконіма *Кукільники* [54, с. 80], якому досліджуване поселення адміністративно підпорядковане, і функціонує для розрізнення з нп *Загір'я* в сусідньому районі (див. вище).

Задністрянське, с. (Гл.).

1895 *Zadniestrze* (?) (SG, XIV, 247).

1969 *Задністрянське* [54, с. 81].

Назва мотивована розташуванням села — за р. *Дністер* коло м. Галича [79, с. 134]. Пор. ще сучасні типологічні ойконіми: *Задністряни* — у Львівській обл. (АТУ, 389), *Придністрянське* — у Вінницькій обл. (АТУ, 429) тощо.

Задубрівці, с. (Сн.).

Одна з перших писемних згадок про найменування поселення належить до 1472 р. (Сіреджук 2003: 43).

1564—1566 *Zadubrowce* (Бучко, 73).

1785—1788, 1819—1820 *Задубрівці (Zadubrowce)* (ЙФМ, 123).

1886 *Задубровецъ* (Бучко, 73).

1895 *Zadubrowce* (SG, XIV, 251).

1947 *Задубрівці* (Бучко, 73).

1. Дериват від етнічної назви *задубрівці* (первісно ‘люди, які оселилися (жили) з а д і б р о в о ю’) (Бучко, 73).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) від антропоніма **Задубровецъ* — дериват від ОН **Задубров* + суфікс **-ецъ**; 2) результат онімізації катойконіма *задубрівці* ‘переселенці з нп **Задуброве (-ів, -ов-а)*, *Задубровка* чи оселилася (мешкала) з а д і б р о в о ю’, пор., наприклад, сучасне *Задубрівка* — назва поселення у Чернівецькій обл. (АТУ, 389).

Закерничне, с. (Рж.). Об’єднане з нп *Перегінське* (АТУ 2012: 156).

1987 *Закерничне* (АТУ, 127).

Швидше за все, це результат онімізації прикметника *закерничний* (літ. *криниця* (звукосполюки **-ри-** / **-ер-** — наслідок метатези в кореневих морфемах) ~ укр. діал. *керниця*, пор. кіровогр. *керніця* ‘криниця’, *кирніця* ‘глибока яма для добування води з водоносних шарів землі’, ‘джерело’, ‘яма у ріці’; Громко, 92) у сер. роді (первісно *Закерничне* < *закерничне* ‘те, що розташоване за *керницею* / *криницею*’). Пор. ще сучасний ойконім *Закриничне* — у Хмельницькій обл. (АТУ, 301).

Закрівці, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Торговиця* (АТУ 2012: 153).

Ойконім документально фіксується з 1445 р. (Сіреджук 2003: 43).

1578 *Zakrzowce* (Бучко, 73).

1758—1765 *in villa Zakrowce* (АЮЗР, I/4, 555).

1765 *Zakrzewce* (Бучко, 73).

1785—1788, 1819—1820 *Закрівці (Zakrzewce)* (ЙФМ, 124).

1886 *Закръвче* (Бучко, 73).

1895 *Zakrzewce* (SG, XIV, 316).

1947 *Закрівці* (Бучко, 73).

1. Похідне утворення від етнічної назви *закрівці* (первісно ‘люди, які оселилися (жили) з а к р е в а м и’, пор. укр. діал. *крева* ‘кущ’) (Бучко, 73).

2. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Закрі(о)вецъ*, пор., зокрема, співвіднос-

не ОН укр. *Закре́ва* (Горпинич, Бабій, 47); 2) результат онімізації катойконіма *закрівці* ‘переселенці з нп **Закреве* (-і́в, -ев-а), *Закревське* чи оселилася (мешкала) *за кревами* (< п. krzew ‘кущ’), пор. назви поселень *Закревське* — у Чернігівській обл. (АТУ, 389), ст.-пол. *Zakrzew*, ч. *Zakrev* (Бучко, 73) тощо.

Заланів, с. (Рг.).

Назва поселення документально згадується з XV ст. [54, с. 81; Сіреджук 2003: 43].

1447 *Zalanow* [53, с. 99].

1785—1788, 1819—1820 *Заланів* (*Zalanów*) (ЙФМ, 124).

1895 *Zalanów* (SG, XIV, 351).

1987 *Заланів* (АТУ, 126).

1. Дериват від антропоніма **Залань* + суфікс належності -ов(> -і́в) (Худаш, Демчук, 112; 54, с. 81, 97).

2. Найімовірніше, це назва-орієнтир, утворена за аналогією до топонімів на -і́в буквально *‘територія, розміщена з а л а н о м’.

Зали́вки, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Сáрники* (АТУ 2012: 155).

1895 *Zaliwki* (SG, XIV, 349).

1987 *Заливки* (АТУ, 127).

1. Похідне утворення від апелятива *заливки* [54, с. 81—82], пор., зокрема, укр. *заливка* < *залива* ‘розлив, повінь’ (Грінченко, 2, 58), діал. (волин.) *зали́в* ‘глухий непроточний рукав річки’, ‘ділянка, яка заповнюється водою під час повені’ (Данилюк, 37), кіровоград. *зали́в* ‘затока, рукав річки’, ‘луг заливний’, ‘прибережжя при розливі’, ‘мілкий, глухий (без витoku) рукав річки’ (Громко, 77), болгар. *záлив* ‘залив’, діал. *záливище* ‘заплавні луки’ та ін. (Григорян, 81) і под.

2. Вірогідна форма множини від антропоніма **Заливка* (первісно *Заливки* — рід *Заливка*).

Зали́п’я, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Потік* (АТУ 2012: 155).

Назва вперше документально згадується з 1534 р. (Сіреджук 2003: 43); із 1476 р. поселення фігурує як присілок (Сіреджук 2003: 43).

1564—1565 *Zalipie* [53, с. 100].

1785—1788, 1819—1820 *Залип’є* (*Zalipie*) (ЙФМ, 124).

1895 *Zalipie* (SG, XIV, 348).

1987 *Залип’я* (АТУ, 127).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *залип’я* [54, с. 82], пор., наприклад, бр. діал. *заліпаўё* ‘місце за липовим чагарником, за липовим лісом’ (Яшкін, 72—73), яке пов’язане (з погляду семантики та словотвору) з такими апелятивами, як: др. *липие* ‘збірне до *липа*’ [див.: нп *Липа* (Дл.)], ст.-пол. *lipie* ‘липовий

лісок; назва місцевості, слц. діал. *lirjé* ‘велика кількість малих лип’, ч. *lipi* (збір.) ‘молоді липи’ (ЕССЯ, 15, 133—134) тощо. Пор. ще сучасний гідронім *Lipin’e* — назва рукава Мшанця (бас. Дністра) (СГУ, 314).

Залужжя, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Вербілівці* (АТУ 2012: 155).

Відоме з 1438 р. (Сіреджук 2003: 43).

1449 *Zaluże* [54, с. 26].

1501—1520 *Zaluże* [53, с. 100].

1785—1788, 1819—1820 *Залужє* (*Zaluże*) (ЙФМ, 125).

1895 *Zaluże* (SG, XIV, 361).

1987 *Залужжя* (АТУ, 126).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *залужжя* [54, с. 82], пор. укр. *залужжя* ‘місцевість з а л у г о м’ (Габорах 2007: 67), бр. діал. *залужжа* ‘місце за лугом, залугова сторона’, ‘місце за калюжами’ (Яшкін, 73). За матеріалами М. Фасмера, в межах Східної Славії відзначено 83 ідентичні ойконіми (Vasmer RGN, III, 405—406), зокрема, *Залужжя* (9) — назви поселень в різних регіонах України (АТУ, 389), *Zalužje* — ойконіми в Хорватії, Боснії та Герцеговині (2) (Im. m., 482), п. *Załęże* (Шульгач 2001: 52) тощо.

Залуква, с. (Гл.).

Одна з перших документальних згадок про ойконім належить до 1440 р. (Сіреджук 2003: 42); згодом — у 1447 р. (ІМСУ ІФ, 168).

1785—1788, 1819—1820 *Залуква* (*Zalukiew*) (ЙФМ, 126).

1895 *Zalukiew* (SG, XIV, 358).

1987 *Залуква* (АТУ, 123).

Давнє поселення, на околицях якого знайдено знаряддя праці доби неоліту, залишки жител та городища періоду Київської Русі (ІМСУ ІФ, 168).

Ойконім-орієнтир, мотивований тим, що поселення розташоване за р. *Луквою* біля м. Галич [79, с. 134].

Залуччя, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Дебеславці* (АТУ 2012: 153).

Назва поселення фіксується з 1441 р. (Сіреджук 2003: 43).

1579 *Zalucze ad Kołaczkowce* (Бучко, 74).

1758—1765 *Zaluka* (Бучко, 74).

1785—1788, 1819—1820 *Залуче* (*Zalucze*) (ЙФМ, 126).

1886 *Залуче* над Прутом (Бучко, 74).

1895 *Zalucze nad Prutem* (SG, XIV, 357—358).

1947 *Залуччя* (Бучко, 74).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *залуччя* (див.: нп *Горішнє Залуччя* сусіднього району). Стосовно ідентичних відповід-

ників зішлемося на сучасні ойконіми *Залуччя* (2) у Тернопільській та Хмельницькій обл. (АТУ, 389).

Замáгора, с. (Вр.).

Поселення засноване на поч. XV ст. (ІМСУ ІФ, 132).

1822 *Магора* (Сіреджук, 130, 137).

1987 *Замагорів* (АТУ, 122).

Сучасний ойконім вторинний.

1. Результат трансонімізації місцевого ороніма *Магора* — гора (ІМСУ ІФ, 132; Сіреджук, 130).

2. Похідне утворення від ОН **Замагоръ* + формант **-овъ** (> **-ів**) (Худаш, Демчук, 113).

3. На нашу думку, для первісних фіксацій назви вірогідний результат лексикалізації та онімізації словосполучення *За* і *Магора* (гора). Щодо ороніма *Магора* пор., наприклад, укр. *ма́гура* ‘висока гора’, *магу́ра* ‘висока окрема гора’ (Марусенко, 236), діал. (пд.-бук.) *ма́гура* ‘висока стрімка гора’ (Горбач, 184) (ІМСУ ІФ, 132; Сіреджук, 130). Сюди ж сучасні ороніми *Вели́ка Ма́гура* (пор. *Wielka Magóra*, 1932 р.; Габорах, 43), *Магура* — назва гори поблизу Ворóхти [45, с. 63] тощо.

Заму́линці, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Семаківці* (АТУ 2012: 153).

1514 *Za[mi]linczi* (Бучко, 74).

1670 *Zatulińce* (Бучко, 74).

1785—1788 *Замулинці* (*Zatulińce*) (ЙФМ, 126).

1886 *Замулинцъ* (Бучко, 74).

1895 *Zatulińce* (SG, XIV, 389).

1947 *Замулинці* (Бучко, 74).

1. Дериват від ОН *Замула* + формант **-инци** (> **-инці**) (Худаш, Демчук, 114—115), пор., наприклад, співвідносні ОН ст.-укр. Савка *Замулченко*, 1654 р. (Тупиков, 552), «Клим *Замула* с Черниховки», 1666 р. (Пер. кн., 251), укр. *Замула* (Список, 5), *Замулина* (ОКІУМ) і под.

2. Водночас вірогідний результат онімізації катойконіма *замулинці* ‘переселенці з нп **Замулин*(-а, -е), **Замулинка* чи поселилися (мешкали) коло *з а м у л и*’ (Бучко, 74), пор., зокрема, укр. діал. (кіровогр.) *заму́лина* ‘намул, намулисте місце в річці’ (Громко, 78), *замула* ‘низинна місцевість, що затоплюється весняними паводковими водами і замулюється’ (Бучко, 74), спільнокореневі укр. діал. (поліськ.) *мули́на* ‘калюжа, яма’ (Черепанова, 184), схв. діал. *mùlina* ‘піщана земля (місцевість)’, *му́лина* ‘поле, нива’ та ‘дрібний пісок, який використовується для обштукатурення будинку’, слц. *múlina* (та *mulina*) ‘місце, засмічене мулом; намулина’; ЭССЯ, 20, 180—181).

Наведені апелятиви походять від дієслова псл. *muliti (se) (укр. *муліти(ся)* ‘заносити мулом’ (Грінченко, 2, 454), рос. діал. (влад., в’ятськ.) *муліть* ‘мутити рідину, базікати’, ‘обманювати посулом, манити; шалить чим-небудь’ тощо; ЭССЯ, 20, 181). Пор. ще ойконіми: *Замуловка*, (похідне) *Замуловский* — в колишній Полтавській губ. (Vasmer RGN, III, 418), мікротопонім *Замула* — назва місцевості у Тисменицькому р-ні [31, с. 188], схв. *Muřina*, *Mулина* — топоніми (ЭССЯ, 20, 180—181);

Запру́ття, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Завáлля* (АТУ 2012: 156).

1947 *Запруття* (Бучко, 74).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *запруття*, пор., наприклад, укр. *запруття* ‘місцевість, що розташована з а р. П р у т’ (Бучко, 74).

Зарі́ччя, с. (ІФ).

1785—1788, 1819—1820 *Заріче* (*Zarzeczce*, *Zarzcze*) (ЙФМ, 127).

1895 *Zarzeczce* (*Dolne i Górne*) (SG, XIV, 434).

1987 *Заріччя* (АТУ, 124).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *заріччя* (Бучко, 74), пор. укр. діал. (кіровогр.) *заріччя* ‘місцевість за річкою’ (Громко, 80), рос. діал. *зарéчье* ‘поселення й місцевість за рікою’, бр. діал. *зарэ́чча* ‘місце на протилежному березі річки’ (Шульгач 2001: 54). Ад’єктивні компоненти *Dolne* (*Долішнє*) і *Górne* (*Горішнє*) вказують на географічне розташування села. Пор. ще сучасні аналогічні ойконіми *Заріччя* (30) — в різних регіонах України (АТУ, 390).

Зарі́ччя, с. (Нд.).

Одна з перших писемних згадок про ойконім належить до 1610 р. (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788, 1819—1820 *Заріче* (*Zarzeczce*) (ЙФМ, 127).

1895 *Zarzeczce* albo *Zarzyce* (SG, XIV, 434).

1987 *Заріччя* (АТУ, 126).

Давнє поселення, біля якого виявлено поховання доби бронзи (ІМСУ ІФ, 436).

Село розташоване вздовж правого берега р. Прут (ІМСУ ІФ, 436) (ще див. вище).

Збóра, с. (Кл.).

Ойконім історично фіксується від 1572 р. [50, с. 52].

1582 *Zbora* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Збора* (*Zbora*) (ЙФМ, 129).

1895 *Zbora* (SG, XIV, 524).

1987 *Збора* (АТУ, 124).

1. Дериват від ОН *Зборъ* + суфікс *-ья (Худаш, Демчук, 121—123).

2. На нашу думку, це результат трансонімізації суміжного гідроніма *Збóра* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Zbora — potok*», 1895 р.; SG, XIV, 524) (СГУ, 209), який, вочевидь, доцільно зводити до апелятива псл. *jъzбогъ (пор. *збір* ‘щось зібране’ (Грінченко, 2, 124), діал. (бук.) *збóрка* ‘жнива’ (Сл. БГ, 154), рос. діал. (курськ., орл.) *избóр* ‘збір’, болг. *избор* ‘вибір’, схв. *izbog* ‘т. с.’, слн. *izbor* ‘т. с.; відбірна, краща частина’; ЭССЯ, 9, 17—18). Пор. ще гідронім *Збір* (бас. Дністра) (СГУ, 209).

Згáри, с-ще (Нд.). Об’єднане з нп *Бістриця* (АТУ 2012: 154).

Назва селища документально згадується з 1819 р. (Сіреджук, 137).

1895 *Zhary* (część Majdanu Średniego) (SG, XIV, 586).

1987 *Згару* (АТУ, 126).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від апелятива *згар* (< укр. діал. (бойк.) *згарь* ‘схил гори’, ‘пригоріла, спалена трава’ (Онишкевич, 1, 302), пд.-бук. ‘безлісе узбіччя; випалене місце’ (Горбач, 167), *згáрець* ‘вузенький, крайній загін зораного в розгін поля’ (Онишкевич, 1, 302), волин. *згáри* ‘випалене місце в лісі’ (Данилюк, 40), др. *изгара* ‘шлак’, рос. діал. *изгарь* ‘пригар’ і под.; ЭССЯ, 9, 27—28); 2) результат трансонімізації (суміжного) (мікро)топоніма *Згару*¹, на потенційність чого вказують: ст.-укр. *Згарь* («в рици *Згару*»), 1430 р. — ріка на Подільській землі (ССУМ, I, 392), *Згар* (2) — сучасні назви поселень у Хмельницькій та Черкаській обл. (АТУ, 390), аналогічні гідроніми *Згар* (5) (СГУ, 211) та ін.

Зéлéна, с. (Нд.).

Назва поселення вперше історично згадана у 1558 р.² (Сіреджук, 137).

1785—1788, 1819—1820 *Зелена* (*Zielona*) (ЙФМ, 131).

1884 *część Zielonej* (SG, V, 936).

1895 *Zielona* (SG, XIV, 598).

1987 *Зелена* (АТУ, 126).

Результат онімізації прикметника *зелений* (Бучко, 74—75), пор. укр. *зелéний* ‘зелений’, ‘незрілий’ (Грінченко, 2, 148) у жін. роді (первісно *Зелена* земля, садиба, оселя тощо). Пор. ще аналогічні

¹ Водночас теоретично припустима й форма множини від антропоніма *Згар*, пор., наприклад, укр. *Згар* — сучасне прізвище (АНВ, 104).

² В.В. Грабовецький, Г.В. Бурнашов і М.Н. Рехтман зазначають, що досліджуване поселення відоме з другої половини XVIII ст. [20, с. 29].

ойконіми: *Зелена* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 390), рос. *Зелена, Зеленая* — на Новгородщині (Шульгач 2001: 56), бр. *Зялёная* (4) — топоніми в Брестській, Гомельській, Гродненській та Мінській обл. (Рапановіч Бр., 59; Рапановіч Гом., 75; Рапановіч Гр., 104; Рапановіч Мін., 112) та ін.

Зелёне, с. (Вр.).

Поселення засноване на поч. XV ст. (ИМСУ ІФ, 132).

1785—1788, 1819—1820 *Зелена* (*Zielona*) (ЙФМ, 131).

1868 — пізніша згадка про ойконім (Сіреджук, 137).

Зелена Ріка — варіант назви села (Сіреджук, 127).

1987 *Зелена* (АТУ, 122).

Див. вище. Історичний ойконім *Зелена Ріка* — результат онімізації словосполучення *зелена ріка*. Зважаючи на це, вірогідна трансонімізація однойменного суміжного гідрооб'єкта, назва якого виникла від зеленуватого кольору води.

Зелёний Яр, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Новиця* (АТУ 2012: 152).

Складена назва, яка постала в результаті онімізації словосполучення *зелений яр*.

Зеленів, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Вёрхня Ліпиця* (АТУ 2012: 155).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується у 1947 р. [53, с. 100].

1947 *Зеленів* [54, с. 83].

1. Утворення від апелятива *зеленівка* 'місцевість, де багато зелені' (Бучко, 75).

2. Дериват від антропоніма *Зелен* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 83], пор., наприклад, (похідні) ОН укр. *Зеленець* (Горпинич, Бабій, 48), *Зелёний* (Богдан, 340), *Зелénко* (Чучка, 232), бр. *Зёлен* (Бірыла 1969: 159) і под. Сюди ж сучасний ідентичний ойконім *Зеленів* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 391).

Зібранівка, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Шевчénкове* (АТУ 2012: 157).

1886 *Собранóвка* (Бучко, 75).

1895 *Żebranówka* albo *Zebranówka*; także *Sobranówka* (SG, XIV, 753).

1900 *Zebranówka* (Бучко, 75).

1914 *Зібранівка* (Бучко, 75).

Ойконім мотивований антропонімом *Собран* / **Зібран* / **Жебран*¹ + формант **-ів-к-а** (Бучко, 75), на підтримку якого свідчить укр. *Собран* — сучасне прізвище (ТД 2004: 37).

¹ На думку М.Л. Худаша та М.О. Демчук, вихідний антропонім **Зебран*. Докладніше див.: Худаш, Демчук, 126—127.

Золотá Лїпа, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Петрилів* (АТУ 2012: 158).

1508 *in villa Lyppen* (Бучко, 75).

1884 *Lipa Zlota* (SG, V, 250).

1895 *Zlota Lipa* (SG, XIV, 637).

1900 *Lipa* (Бучко, 75).

1947 х. *Золота Липа* коло с. Новосілка (Бучко, 75).

Складена назва. Результат трансонімізації гідроніма *Золотá Лїпа* л. Дністра (пор., наприклад, *Lipa Zlota*, 1884 р.; SG, V, 250) — ріка (Бучко, 75).

Зруб, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Вішинів* (АТУ 2012: 155).

Перша писемна згадка про ойконім належить до 1969 р. [53, с. 100].

1987 *Зруб* (АТУ, 127).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *зруб* [54, с. 83], пор., зокрема, укр. *зруб* 'місце, де був вирубаний ліс' (СУМ, III, 717), 'гора, на якій смугами чергується пасовище і ліс' (Марусенко, 230), діал. (бойк.) 'пасовище в лісі на місці вирубки' (Онишкевич, I, 320), пд.-бук. 'вируб лісу: ділянка для вирубу', 'корчунок' (Горбач, 168), поліськ. *зруб* 'узлісся' (Никончук, 98—99) тощо. Сюди ж ідентичний ойконім *Зруб* у Чернігівській обл. (АТУ, 391), мікротопонім *Зруб* — пасовище у с. Чесники на Рога-тинщині (ОАІУМ) та ін.

I

Іваниківка, с. (Бг.).

Ойконім уперше задокументований у 1659 р. (Сіреджук 2003: 47).

1660 *nad rzeką Orochliną Radcze i Iwanowką* (Бучко, 75).

1670 *Iwanówka villa ad Moczarmiaсто* (Бучко, 75).

1675 *Iwanowka ad Łysiec; Iwanikowka ad Łysiec* (Бучко, 75).

1707 *Iwanukowka* (Бучко, 75).

1785—1788, 1819—1820 *Іваниківка (Iwanikówka)* (ЙФМ, 134).

1882 *Iwanikówka* (по rusku *Iwanikiwka*) (SG, III, 312).

1886 *Іваниківка* (Бучко, 75).

Сучасна назва вторинна.

1. Дериват від антропоніма *Іваник* + суфікс **-ів-к-а** (Бучко, 75).

2. Швидше за все, ойконім мотивований власним особовим ім'ям *Іван* + суфікс **-ів-к-а**. Пор. ще сучасне найменування населеного пункту *Іваники* у Львівській обл. (Бучко, 75).

Іва́нівка, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Ясеновець* (АТУ 2012: 156).

Смерека — первісна назва села (Сіреджук 2003: 49).

1679 *Янівка* (до 1946) (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Янівка* (*Janówka*) (ЙФМ, 340).

1987 *Іванівка* (АТУ, 127).

Історична назва *Смерека* похідна від суміжного гідроніма *Смерека* — потік (Сіреджук 2003: 49). Для пізнішого ойконіма *Янівка* очевидна мотивація особовим ім'ям *Ян* < *Іван* + суфікс **-ів-к-а**, пор., наприклад, прізвища укр. *Ян* (ІМСУ Льв., 485), закарп. *Iván* (Чучка, 236). Пор. ще 123 сучасні назви населених пунктів *Іванівка* в різних регіонах України (АТУ, 392).

Іва́нівці, с. (Клм.).

1500 *Іванів* (до 1558) (Сіреджук 2003: 43) ¹.

1515 *Iwanow* (Бучко, 75).

1579 *w Iwanowcach* (Бучко, 75).

1735 *Iwanowce* (Бучко, 75).

1785—1788, 1819—1820 *Іванівці* (*Iwanowce*) (ЙФМ, 134).

1882 *Iwanowce* (по rusku *Iwaniwci*) (SG, III, 317).

1886 *Ивановцы* (Бучко, 75).

1938 *Іванівці* (Бучко, 75).

1947 *Іванівка* (Бучко, 75).

Сучасний ойконім вторинний.

1. Похідне утворення від патронімною назви *Іванівці* < ОН *Іван* (Бучко, 75).

2. Найімовірніше, це дериват на **-ов** (> **-ів**) від імені засновника села — *Іван* [25, с. 28, 30]. Пор. ще аналогічні ойконіми *Іванів* (3) — у Вінницькій, Луганській і Львівській обл., *Іванове Селище* — у Полтавській обл. (АТУ, 392) тощо.

Іва́нкова, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Вérхня* (АТУ 2012: 152).

Назва мотивована антропонімом *Іванко* (поширений варіант імені *Іван*) + суфікс посесивності **-ов-а** (первісно *Іванкова* земля, садиба, оселя тощо).

Іва́но-Франкі́вськ, м. (ІФ).

Одні з перших історичних фіксацій ойконіма датовані 1600 р., 1624 р., 1649 р., 1654 р. [26, с. 33; Сіреджук 2003: 45].

1700 *na Stanisławowie*; *do Stanisławowa* (АЮЗР, I/4, 140, 149).

1758—1765 *scholas Stanislaopoli* (АЮЗР, I/4, 543, 556).

¹ За іншими даними, перша писемна згадка про поселення належить до 1516 р. [25, с. 26].

- 1785—1788, 1819—1820 *Станіславів* (*Stanisławów*) (ЙФМ, 290).
 1839 до <...> міста *Станіслава* (Головацький, 40).
 1848 *Станиславівъ* [35, с. 61].
Станіславівъ (після 1848) [35, с. 61].
 1856 *Станислав'ъ* [35, с. 61].
 Кін. XIX ст. *Станиславів* [35, с. 61].
 1874 в *Станіславові* [35, с. 61].
 1884 *od Stanisławowa* (SG, V, 587, 860, 912—913); з *Станіславова* (Сіменович, 194).
 1886 *ze Stanisławowa* (SG, VII, 374); в *Станіславі* [35, с. 61].
 1889 з *Станиславова* [35, с. 61].
 1890 *Stanisławów* (SG, XI, 191).
Станіслав (до 9 листопада 1962) — пізніша фіксація (ІМСУ ІФ, 53).
Станіславів — варіант оніма (Сіреджук 2003: 45).
 1987 *Івано-Франківськ* (АТУ, 121).
 Давнє поселення, на території якого знайдено предмети доби неоліту та бронзи (ІМСУ ІФ, 53).
 Сучасна назва вторинна.
1. Первісне *Станіславів* — дериват із суфіксом належності **-ов** (> **-ів**) від особового імені *Станіслав* (Худаш, Демчук, 89).
 2. У багатьох виданнях спостерігаємо різнобій у фонетичній структурі ойконіма — *Станиславів*, *Станіславів*, *Станіслав*. Уважають, що топонім спочатку був польським, бо назву місту дали Потоцькі (такою вона зафіксована в усіх польських виданнях аж до 1939 р.) [35, с. 61].
 В українській мові Галичини XVIII — початку XIX ст., коли тут панівною залишалася здебільшого польська мова, поширеною була назва *Станіславовъ*. Після 1848 р. з початком національно-культурного відродження та з появою української періодики зафіксовано різні форми назви міста: *Станіславівъ*, *Станиславівъ*, *Станислав'ъ*.
 Починаючи з кінця XIX ст., переважає нп *Станиславів*. До 1939 р. в Галичині найбільш поширена назва *Станиславів*. Із 1939 р. до 1962 р. місто офіційно називали *Станіслав* [35, с. 61].
 Нова назва мотивована ім'ям відомого українського письменника, вченого, громадянського та культурного діяча *Івана Франка*. Пор. ще сучасний ойконім *Івано-Франкове* — у Львівській обл. (АТУ, 392).
- Ілємня**¹, с. (Рж.).
 Ойконім уперше згадується від 1582 р. (Сіреджук 2003: 46).
 1785—1788, 1819—1820 *Ілемня* (*Ilepnia*) (ЙФМ, 135).

¹ *Ілемня* — місцеве наголошування (ОАІУМ).

1882 *Pemie* (albo *Pemnia*, po rusku *Pemie*) (SG, III, 257).

1987 *Лемня* (АТУ, 127).

Ілемня (у вимові місцевих жителів) (ОАІУМ).

1. Назва похідна від рослини *ільмо* (ІМСУ ІФ, 512).

2. Імовірніший, на нашу думку, результат онімізації ад'єктива *ілемний* < *ільм*. Щодо апелятивів пор., наприклад, укр. *ільм*, *ілем* (росл.) 'в'яз' (Грінченко, 2, 198), діал. (бойк.) *ільма* 'т. с.' (Онишкевич, 1, 325), пд.-бук. *ілем* 'берест, в'яз *Ulmus campestris*' (Горбач, 169), рос. *ілем*, ст.-пол. *ilem*, п. *ilm*, *ilma* 'т. с.' (ЕССЯ, 8, 222—223) і под. Пор. ще дрімонім *Ілемня* — ліс у цьому ж районі (ОАІУМ), гідронім (похідний) *Ілемський* — потік у Надвірнянському р-ні (СГУ, 221).

Іллінці, с. (Сн.).

Відоме від 1375 р. (Сіреджук 2003: 41).

1392 *Ilina* (Бучко, 75—76).

1475 *Iluncze* (Бучко, 75—76).

1579 *Illince* (Бучко, 75—76).

1785—1788, 1819—1820 *Илинци* (*Ilince*) (ЙФМ, 135).

1882 *Ilince* albo *Ilince*, po rusku *Ilinci* (SG, III, 259).

1886 *Илинцѣ* (Бучко, 75—76).

1915 *Илинци* (Бучко, 75—76).

1947 *Іллінці* (Бучко, 75—76).

1. Похідне утворення від назви церкви, освяченої на честь святого *Іллі* (Бучко, 75—76).

2. Дериват від патронімною назви *Іллінці* < ОН *Ілля* (Бучко, 75—76).

3. Найвірогідніше, це результат онімізації катойконіма *ілінці* 'переселенці з нп *Іллін* чи *Іллінка*', пор., зокрема, *Іллін*, *Іллінка* (11) — сучасні назви поселень в різних регіонах України (АТУ, 392) та р. *Іллінка* — у Житомирській обл. (СГУ, 221). Сюди ж ідентичні ойконіми *Іллінці* (3) — у Вінницькій, Київській та Чернігівській обл. (АТУ, 392).

Ільці, с. (Вр.).

Назва поселення вперше документально згадується у 1745 р. [5, с. 3].

До 1962 — складова частина с. *Жаб'є* (нині — *Верховина*) [5, с. 3].

1987 *Ільці* (АТУ, 122).

1. Ойконім походить від «р. *Ільця* (*Ільцівка*)¹, яка бере початок у Волові, де колись проживав ватаг *Ілюк*, а ще кажуть старожили, що в селі жив багач *Ілля* (курсив наш. — В.Я.)» [5, с. 3].

¹ Засвідчено іншу форму гідроніма — «з *Ільчем*» в оруд. в.; *Ільча* (пор. «через потік *Ільчу*»), 1839 р. (Головацький, 51).

2. Імовірний результат онімізації катойконіма *ільці* ‘переселенці з нп **Ілька(-и)*’.

3. Вірогідна форма множини від антропонімів *Ільцо* або **Ілецъ*, пор., наприклад, укр. ОН *Ільцьо́* (та фонетичні варіанти — *Єльцьо*, *Йльцьо́*, *Їльцьо*) < *Ілля* (*Ілько́*) (Трійняк, 151—152).

Іса́ків¹, с. (Тл.).

Найменування населеного пункту вперше документально засвідчене від 1427 р.² (Сіреджук 2003: 43—44); пізніше воно згадувалося у 1437 р., 1453 р. [41, с. 16]³.

1446 *Iszakow* (Бучко, 76).

1578 vill. *Isakow* (Бучко, 76).

1670 *Isaków* albo *Issaków*; po rusku *Isakiw* (Бучко, 76).

1758—1765 de villa *Isakow* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788, 1819—1820 *Isakiv* (*Isaków*) (ЙФМ, 135).

1882 *Isaków* albo *Issaków*; *Jassaków*; zwana dawniej *Jessaków*; po rusku *Isakiw* (SG, III, 303—304).

1914 *Isakiv* (Бучко, 76).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено предмети пізньопалеолітичної стоянки [41, с. 14].

1. Дериват від монг. *ясак* ‘данина’ [41, с. 20].

2. Ойконім мотивований антропонімом *Ісак* (~ укр. (закарп.) *Ісак* — прізвище; Чучка, 242) + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 76). Пор. ще споріднені назви поселень *Ісаківка* — у Житомирській обл., *Ісаківці* — у Хмельницькій обл. (Бучко, 76).

Й

Йосипівка, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Явче* (АТУ 2012: 156).

1785—1788, 1819—1820 *Йосифівка* (*Józefówka*) (ЙФМ, 136).

1785—1788 *Jozefowka* [53, с. 100].

1881 *Firlejów z Józefowem* (SG, II, 391).

1947 х. *Йосипівка* [54, с. 84].

¹ *Ясаків* — місцева вимова ойконіма [41, с. 20].

² Досліджуване поселення виникло на землях с. *Данчиця*, яке потім стало присілком. Докладніше про це див.: Сіреджук 2003: 43—44.

³ На думку Михайла Березовського, дослідника села Ісаків, це поселення могло існувати як у часи давньослов’янських племінних союзів (V—IX ст.), так і в період Київської Русі (IX—XI ст.). Докладніше див.: [41, с. 21].

1. Назва мотивована особовим ім'ям *Йосип* (п. *Juzef*) + суфікс **-ів-к-а** (Бучко, 76).

2. Швидше за все, це похідне утворення на **-к-а** від суміжного ойконіма *Йозефів* — хутір [54, с. 42, 84]. Пор. ще аналогічні ойконіми *Йосипівка* (32) — в різних регіонах України (АТУ, 393).

К

Ка́добна, с. (Кл.).

1630 *Kadlubne* (Сіреджук 2003: 49; Габорах 2007: 74).

1648 *Кадовбна* [27, с. 42].

1649 *Kadowbne* (Габорах 2007: 74).

1785—1788, 1819—1820 *Кадобна* (*Kadobna*) (ЙФМ, 137).

1820 *Кадобне* [27, с. 118].

1880 *Kadobna* (Габорах 2007: 74).

1882 *Kadobna* albo *Kadobne* (SG, III, 661).

1987 *Кадобна* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 271).

1. Назва похідна від місцевої кринички у пні [27, с. 78—79].

2. Результат трансонімізації суміжного мікротопоніма (пор., зокрема, «*włoczyisko Kadlubne*», 1630 р. — урочище; Габорах 2007: 74), пов'язаного з прикметником *кадобний* у жін. роді, співвідносного з такими апелятивами як: укр. *кадіб*, *кадівб* 'частина дерев'яного пня, порожня в середині, яка встановлюється у джерело замість колодяжного зрубу' (Грінченко, 2, 206), діал. (бойк.) *кадоп* 'т. с.' (Онишкевич, 1, 334), (бук.) *кадіб*, *кадуб* 'польова криниця', 'місцевість із багатьма джерелами води' (Сл. БГ, 181—182) та ін.

Казанів, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Kóruiw* (АТУ 2012: 153).

1505 *Stanislao de Cazanow* (Бучко, 76).

1670 opp. *Korsow* seu *Kazanow* (Бучко, 76).

1886 *Казанów* (Бучко, 76); *Kazanów* (Худаш 2004: 31).

1947 *Казанів* (Бучко, 76).

Дериват від антропоніма *Казан* (< укр. діал. (бук.) (жарт.) *казан* 'голова людини'; Сл. БГ, 182) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 76), пор., наприклад, ОН укр. *Казан* (ОКІУМ), ст.-рос. *Казанъ*, 1545 р. (Тупиков, 171), ст.-пол. «*Iacusz Kasan de Peskincraczem*», 1416 р. (SSNO, II, 556) та ін. Сюди ж сучасний ідентичний ойконім *Казанів* — на Тернопільщині (Бучко, 76).

Кáлуш, м. (ІФ).

Перші відомості про назву населеного пункту належать до середини XIII ст. (ІМСУ ІФ, 244—245).

1241 до Бакоти і *Каліуша* (ІМСУ ІФ, 244—245).

Калуш, *Калуша* — первісні варіанти ойконіма [35, с. 62].

27 травня 1437 Драгуш — гомо регіус де *Калуша* (із судового запису; «Драгуш — людина королівська з *Калуші*») [35, с. 62].

1447 *Calusza cum Szupa* [27, с. 15].

1585 паномъ <...> *Калузскимъ* (АЮЗР, I/1, 197).

1651 Самуила *Калусовскаго*; panu Samuelowi *Kalusowskiemu* (АЮЗР, I/4, 3).

1658 Siwka ad *Kalusz* (Габорах 2007: 150).

1690 miecznika *Kaliskiego* (АЮЗР, II/2, 491).

1709 pan <...> *Kaliski* (АЮЗР, I/4, 312).

1775 *Калуша* [35, с. 62].

1785—1788, 1819—1820 *Калуш* (*Kalusz*) (ЙФМ, 138).

1839 у *Калуші* (Головацький, 38).

1882 *Kalusz* (SG, III, 720).

1883 od *Kaluszu* (SG, IV, 698—699); *Калуш* [35, с. 63].

1884 od *Kalusza* (SG, V, 808); до *Калуша*; склепі *калуськім*; з *Калуського* вечерка (Сіменович, 193, 196).

1886 od *Kalusza* (SG, VII, 957).

1888 od *Kaluszu* (SG, IX, 230).

1892 з-під *Калуша* [35, с. 63].

1987 *Калуш* (АТУ, 121).

Давнє поселення, на території якого знайдено історичні знаряддя праці доби бронзи та курганні могильники (ІМСУ ІФ, 244; 27, с. 9).

1. Назва міста мотивована ОН **Калушъ* чи **Калухъ* < *Калушья* + суфікс *-ья (Худаш 1995: 117—118).

2. Похідне утворення від апелятива *колесо* (< *Kehrad*) [27, с. 16].

3. Утворення від слова *каль* ‘чорний’ [27, с. 17].

4. Дериват від тат. *каляш* ‘табір’ [27, с. 17].

5. Назва поселення мотивована тат. *Калин* ‘стоянка’, ‘табір’ [27, с. 17].

6. Ойконім пов’язаний із ландшафтними особливостями міста *‘поселення серед калюж’ [27, с. 17, 18].

7. Похідне утворення від тат. *каліш* ‘табір’ [35, с. 62].

8. Ойконім пов’язаний із лат. *кальсіс* ‘кальцій’ [35, с. 62].

9. Дериват від апелятива *калюжа* [35, с. 62].

10. Утворення від сл. *калужа* ‘болото’, ‘багно’, ‘нетечі’, ‘мочари’ [35, с. 63].

11. Швидше за все, це *j*-ове похідне від антропоніма *Калуш* + формант *-j-. На потенційність такої версії вказують укр. *Калуш*, (похідне) *Калушка* — сучасні прізвища (Holutiak, 188), ст.-пол. *Kalusz*, 1497 р. (SSNO, II, 524) та ін. Пор. також уг. *kallós* ‘власник валяльни, валяльник, сукновал’ (Митрак, II, 493).

Кáльна, с. (Дл.).

1448 *Kalne* (Габора 2007: 75).

1475 *Kalna* (Габора 2007: 75).

1579 вь селѣ *Кальной*; in villa *Kalna* (АЮЗР, I/6, 66).

1785—1788, 1819—1820 *Кальна* (*Kalna*) (ЙФМ, 138).

1882 *Kalna* (SG, III, 701).

1987 *Кальна* (АТУ, 124).

Результат трансонімізації місцевого однойменного мікротопоніма — назви урочища (Габора 2007: 75) < прикметника *кальний* (~ *кальній* ‘брудний, нечистий’; Грінченко, 2, 211) у жін. роді (первісно *Кальна* — земля, садиба, оселя, ріка тощо). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми: *Кальна*, *Кальне* (3) — в різних регіонах України (АТУ, 393) тощо.

Камі́нне, с. (Нд.).

1373 (1416) *Катуоне* (Бучко, 76).

1444 *Сатуопа* (Бучко, 76).

1569 *Сатиоппа* (Бучко, 76).

1578 *Катиенне* (Бучко, 76).

1656 *Катиенпа* (Бучко, 76).

1670 *Катиенне* (Бучко, 76).

1785—1788, 1819—1820 *Камінне* (*Катиенпа*) (ЙФМ, 139).

1882 *Катиенпа* (SG, III, 768).

1886 *Кам’янка* (Бучко, 76).

1987 *Камінна* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено пам’ятки культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 437; 20, с. 5).

Результат онімізації прикметника *камінний* ‘кам’яний’ (Грінченко, 2, 213) у сер. роді (первісно *Камінне* поле, дворище тощо) (Бучко, 76). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми: *Камінна* — у Львівській обл., *Камінне* — у Полтавській обл. (АТУ, 393) і под.

Кáмiнь, с. (Рж.).

Перші згадки про назву села належать до 1420 р. [27, с. 76].

1597 *Катієп* (Сіреджук 2003: 46; Габора 2007: 75).

1785—1788, 1819—1820 *Камінь* (*Катієп*) (ЙФМ, 139).

1882 *Катієп* (по rusku *Кате́п*) (SG, III, 735).

1987 *Камінь* (АТУ, 127).

Результат трансонімізації суміжного мікротопоніма (пор. «na wgoszczyszczo rzeczonym *Kamień*», 1597 р. — назва урочища; Габорак 2007: 75) < апелятива *камінь*, пор., наприклад, укр. *камінь* ‘камінь’ (Грінченко, 2, 213), діал. (кіровогр.) ‘окреми́й ка́мінь’, ‘кам’яни́стий бере́г’, ‘доро́га, вимо́щена ка́менем’; Громко, 89). Сюди ж ідентичне *Камінь* (4) — сучасні назви поселень у Житомирській, Сумській та Чернігівській обл. (АТУ, 393).

Кам’янка, с-ще (Рг.). Об’єднане з нп *Вісна* (АТУ 2012: 155).

Ойконім відомий від 1644 р. (Кісь, 40).

1785—1788, 1819—1820 *Камінка* (*Kamionka*) (ЙФМ, 139).

1987 *Кам’янка* (АТУ, 126).

1. Дериват від апелятива *кам’янка* (первісно, можливо, ‘кам’яниста місцевість’) (Бучко, 76; 54, с. 85).

2. На наш погляд, назва поселення похідна від суміжного гідроніма *Кам’янка* в бас. Дунаю (пор., наприклад, *Kamionka*, 1882 р.; SG, III, 793) — назва ріки у Надвірнянському р-ні (СГУ, 235—236), мотивованого апелятивом *кам’янка* [див.: нп *Вели́ка Кам’янка* (Клм.)]. Щодо аналогічних відповідників зішлемося на 57 ойконімів *Кам’янка* — в різних регіонах України (АТУ, 393).

Кéлихів, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Тулуків* (АТУ 2012: 157).

1577 *Колухова* (Сіреджук 2003: 45).

1649 *Koluchow* (Худаш 2004: 137).

1765 *Kielechow* (Бучко, 77).

1785—1788 *Килухів* (*Kielichów*) (ЙФМ, 142).

1855 *Kilichow* (Бучко, 77).

1886 *Килухів* (Бучко, 77).

1947 *Келихів* (Бучко, 77).

Сучасна назва фонетично видозмінена. Дериват із формантом належності **-ов** (> **-ів**) від ОН **Колух*, перетворений у *Келихів* за асоціацією з апелятивом *келих* (Бучко, 77; Худаш 2004: 137). Пор., зокрема, співвідносні (похідні) рос. *Колюшин*, *Колюшкин*, *Кулюшин* — сучасні прізвища (КП Твер.).

Кійданці, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Княждвір* (АТУ 2012: 153).

1444 *Coydancze* (Бучко, 77; Сіреджук 2003: 43).

1579 vill. *Kojdaniecz*; *Kujdańce* (Бучко, 77).

1670 *Kujdańce* (Бучко, 77).

1785—1788 *Кійданчі* (*Kujdancze*); *Кійданці* (*Kujdańce*) (ЙФМ, 143).

1883 *Kujdańce* (SG, IV, 852).

1886 *Кійданцы* (Бучко, 77).

1914 *Кійданче* (Бучко, 77).

1938 *Кійданці* (Бучко, 77).

1947 *Кийданці* (Бучко, 77).

1. Форма множини від антропоніма **Койданець* — дериват від ОН **Койдан* + суфікс *-ець* (Бучко, 77), пор., наприклад, співвідносні ОН: ст.-укр. Улас *Куиданєнко*, 1649 р. (Реєстр, 57), укр. *Кийда* (ОКІУМ), *Койда* — на Харківщині (КБС, 483), рос. *Койдин* (КП Твер.), ст.-пол. *Kiejdan* (Rymut, I, 394) та ін.

2. Вірогідний, на нашу думку, результат онімізації катойконіма *койданці* ‘переселенці з нп **Койдан(-е, -и)*, **Койданка*’.

Кінашів, с. (Гл.).

Найменування населеного пункту вперше згадується від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1402 *Kupaszow* [54, с. 23].

1649 *Cupaschow* (Худаш 2004: 188).

1758—1765 in villa *Kupaszow* (АЮЗР, I/4, 543).

1785—1788, 1819—1820 *Кунашів* (*Kupaszów*) (ЙФМ, 165).

1883 *Kupaszów* (SG, IV, 875).

1947 *Кінашів* [54, с. 86].

Фонетично вторинна форма. Дериват на *-ов* (> *-ів*) від антропонімів *Кунаш* [54, с. 86] або **Кунах*. Щодо цього пор. ОН сл. *Кунашъ* (*Kupas*), 1419 р. (Морошкин, 108), ст.-укр. *Коунашъ*, 1461 р. (ССУМ, I, 527), споріднені *Кінах* (ОКІУМ), *Кінаш* (Чучка, 264), *Конашъ* (Худаш 2004: 188), (похідне) ст.-рос. *Кунашев* Дмитрій, 1630 р. (Веселовский, 171), бр. *Кунаш* (Худаш 2004: 188) і под.

Кінчаки, с. (Гл.).

1435 *Konczaky* [54, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Коньчаки Нові* (*Kończaki Nowe*); *Коньчаки Старі* (*Kończaki Stare*) (ЙФМ, 152).

1987 *Кінчаки* (АТУ, 123).

Кончаки — варіант назви села [79, с. 133].

Давнє поселення, поблизу якого збереглися історичні кургани доби міді та ранньої бронзи (ІМСУ ІФ, 168).

1. Похідне утворення від родової назви *кончаки* (< ОН *Кончак*, **Кінчак*) [54, с. 24, 86].

2. Форма множини від антропоніма **Кінчак* (первісно *Кінчаки* — рід **Кінчака*).

Клімпуші, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Бістриця* (АТУ 2012: 154).

Одна з перших фіксацій назви поселення датується 1925 р. (Сіреджук, 138).

1987 *Климпуші* (АТУ, 126).

Форма множини від антропоніма *Климпуш* (< укр. діал. (пд.-бук.) *клѣмпуш* ‘затичка до бочки чи бочечки для бринзи’ (Горбач, 173), бук. *клѣмпуші* ‘дерев’яні колодки, які прив’язують на шию вівці чи корові’ (БГ, 18), гуц. *клѣмпуш* (*клѣмпуш*) ‘чп’, ‘затичка на бербениці’, молд. *клѣмпуш* ‘гак’ і под.; Чучка, 266) (первісно *Климпуші* — рід *Климпуша*). Пор., наприклад, ОН укр. *Климпуш* (Лауреати, 46), *Клѣмпуш* — прізвище на Закарпатті (Чучка, 266) та ін.

Кліщівна, с. (Рг.).

1462 *Cleszczewna* [53, с. 100].

1578 *Klyszczowa* (Худаш 2004: 143).

1785—1788, 1819—1820 *Кліщівна* (*Kleszczówna*) (ЙФМ, 144).

1987 *Кліщівна* (АТУ, 126).

Відантропонімне утворення, пор., наприклад, ОН *Кльциъ* [53, с. 100]. Сюди ж аналогічні укр. *Клиш* (КПУ ІФ, 2, 715), бр. *Клеш* (Памяць, 355) і под. — сучасні прізвища.

Клубівці, с. (Тс.).

Назва села вперше згадується від 1496 р. (Сіреджук 2003: 44).

1511 *villa Klubowcze* (Бучко, 77).

1670 *Klubowce* ad Tysmienica (Бучко, 77).

1758—1765 *in villa Klubowce* (АЮЗР, І/4, 557).

1785—1788, 1819—1820 *Клубівці* (*Klubowce*) (ЙФМ, 144).

1883 *Klubowce* (SG, IV, 190).

1886 *Клубовць* (Бучко, 77).

1947 *Клубівці* (Бучко, 77).

1. Похідне утворення від ОН *Клубъ* + формант **-овци** (> **-івці**) (первісно *клубовци* — ‘рід (або піддані) *Клуба*’) (Бучко, 77; Худаш 2004: 144).

2. Альтернативна форма множини від антропоніма **Клубі(о)вець* — дериват від ОН **Клубі(о)в* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ОН (спільнокореневе) укр. (закарп.) *Клубей* (Чучка, 268—269).

3. Можливий результат онімізації катойконіма *клубівці* ‘переселенці з нп **Клубів* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи *Клубівка*’. Щодо цього пор. *Клубівка* (2) — сучасні ойконіми в Хмельницькій та Чернігівській обл. (АТУ, 396).

Клузів, с. (Тс.).

1883 *Klusów* albo *Kluzów* (SG, IV, 191).

1891 *Uhrynów Dolny z Kluzowem* (SG, XII, 759).

1987 *Клузів* (АТУ, 128).

1. «Похідне народноетимологічне перетворення первинного варіанта *Клюсів*» (Худаш 2004: 144).

2. Дериват від антропонімів *Клус* або **Клуз* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Клюсь*, 1393 р. па(н) *клюсь*, 1430 р. (ССУМ, I, 477), укр. *Клус* — прізвище на Львівщині (КПУ Льв., 1, 87), *Клюс* (Худаш 2004: 145; Чучка, 269), ст.-пол. *Klus*, 1218 р. (SSNO, III, 24) та ін. Ці оніми, вірогідно, споріднені з лексемою рос. діал. (новгор.) *клюс* — прізвисько (?) (ЭССЯ, 10, 59). Пор. ще ст.-пол. *klusa* ‘коняка, кобила’ (ЭССЯ, 10, 59), п. *klus* ‘груда гончарної глини’ (Чучка, 269), діал. *klusa* ‘кляча’, ‘коняка’, слн. *kljusa* ‘кляча’, *klêvsa* ‘погана коняка’ та ін. (ЭССЯ, 10, 59). Див. ще: (Казлова 2003: 205).

Княгиничі, с. (Рг.).

1435—1456 *Kniachynice* [53, с. 100].

8 січня 1437 Пан Одрованж <...> Іван з *Княгиничів* [55, с. 21].

1534—1644 *Княгинички* (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788, 1819—1820 *Княгиничі* (*Knihynicze*); *Книгиничі* (*Knihynicze*) (ЙФМ, 145).

1883 *Knihinicze* (SG, IV, 197).

1987 *Княгиничі* (АТУ, 126).

1. Похідне утворення від апелятива *князь* + суфікс **-ичи** (> **-ичі**)¹ [54, с. 87].

2. Утворення на базі апелятива *княгиня* чи патроніма *Княгинич* [40, с. 239].

3. «У княжі часи *Княгиничами* (тут і надалі виділення наше. — В.Я.) і *Загір'ям-Княгиничьким*, як первісними оселями, правила вдови-княгині, які й дали початкову назву — *Княгине*, яка згодом трансформувалась у “*Княгиничі*”» [55, с. 22].

4. Назва села походить від земель, які належали к н я г и н і [55, с. 22].

5. Ойконім мотивований назвою підданих князя або княгині [55, с. 23].

6. Результат топонімізації форми множини від патроніма **Княгинич* — дериват від ОН **Княгиня* (< апелятива укр. *княгиня* ‘княгиня, дружина князя’, ‘наречена’ (Грінченко, 2, 257), діал. (бойк.) (іст.) ‘війтиха, дружина війта’; Онишкевич, 1, 361) + суфікс **-ич** [40, с. 239]. Пор. ще ідентичне *Княгиничі* — назва поселення на Львівщині (АТУ, 396).

¹ Спростування етимології знаходимо в дослідженнях О.І. Іліаді, який заперечує зазначене пояснення назви села, оскільки така мотивація «неможлива з точки зору морфемного складу ойконіма (незрозуміло, як власне апелятив *князь* міг безпосередньо мотивувати основу *княгин-* / *Княгин-*)». Докладніше див.: [40, с. 239].

Княждвір, с. (Клм.).

Поселення засноване у XII ст. Романом Мстиславичем (ІМСУ ІФ, 341). Історично село мало назви *Княждвір* або *Горішній (Долишній) Княждвір* (ІМСУ ІФ, 341); перша згадка про ойконім належить до 1427 р. (Сіреджук 2003: 43).

1458 *Romano de Knyeszydwor* (Бучко, 78).

1515 *Knyezydwor* (Бучко, 78).

1625 *Княждвірка* (Сіреджук 2003: 47).

1678 *Княждвірська Баня* [25, с. 19, 59].

1696 *Kniazdwor et Kniazdworka* (Бучко, 78).

1707 *Kniazdworka; Kniazdwor* (Бучко, 78).

1727—1731 *na Bani Książdworskiej* (Бучко, 78).

1758—1765 *in bonis Kniazdwor et Tłumaczyk* (АЮЗР, I/4, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Княждвір (Książdwór, Książdwór)* (ЙФМ, 145).

1883 *Książdwór (z Banią starą)* (SG, IV, 193).

1886 *Княждвір* (Бучко, 78).

Долишній Княждвір (до 1946) (ІМСУ ІФ, 341).

1987 *Вёрхне*¹, *Ніжне* (АТУ, 125).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці та поховання доби неоліту (ІМСУ ІФ, 342).

Назва села постала на ґрунті словосполучення *княжий двір*. Пізніші нп *Княждвірська Баня* та *Баня Княждвірська* мотивовані ойконімом *Княждвір* та апелятивом *баня* [див.: нп *Баня-Березів* (Кс.)].

Назва *Верхне* утворена внаслідок субстантивації прикметника *вёрхній* ‘верхній’ (Грінченко, 1, 140) у сер. роді (первісно *Верхне* поле, дворище, село тощо). Пор. ще аналогічні ойконіми *Верхне* (2) — в Україні (АТУ, 373).

Назва *Нижне* утворена внаслідок онімізації прикметника *нижній* (~ др. *нижънии* ‘який розташований нижче за течією річки’, ‘менший розмірами’; ЭССЯ, 25, 155—156) у сер. роді (первісно *Нижне* поле, дворище, село тощо). Пор. ще сучасні ідентичні ойконіми: *Нижне* (4), *Нижне Болотне*, *Нижне Селище* — у Закарпатській обл., *Нижне Висоцьке* — у Львівській обл. (АТУ, 107, 415) тощо.

Княже, с. (Сн.).

Ойконім уперше згадується у 1405 р. (Сіреджук 2003: 43); згодом — у 1469 р. (ІМСУ ІФ, 564).

¹ Рішенням Верховної Ради України (№ 29 від 1993 р.; ст. 317) сс. *Верхне* й *Нижне* Коломийського р-ну приєднано до нп *Княждвір* (АТУ 2012: 584).

- 1471 *villam Xyasch* (Бучко, 78).
 1502 *Knyasche* (Бучко, 78).
 1564—1566 *Kniassch wieś nad rzeką Czeremoszą* (Бучко, 78).
 1660 *Kniaze ad Sniatyn* (Бучко, 78).
 1765 *Kniazie* (Бучко, 78).
 1785—1788, 1819—1820 *Княже (Kniaže)* (ЙФМ, 145).
 1883 *Kniaže* (SG, IV, 195).
 1886 *Княже* (Бучко, 78).

1. Похідне утворення від диференційного компонента *княже* (із словосполучення *Княже село*) внаслідок його субстантивації (Бучко, 78).

2. Імовірний зв'язок з місцевим гідронімом *Княж* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «*rotoczek Kniaż*», 1880 р., *Kniaż*, 1883 р.; SG, I, 819; IV, 193) — потік (СГУ, 255) < субстантивованого прикметника *княжий* 'княжий' (Грінченко, 2, 258) у сер. роді. Пор. ще аналогічні ойконіми *Княже* (2) у Львівській обл. (АТУ, 396).

Княжолу́ка, с. (Дл.).

1394 а противу Сѣхова *Кнѣжолука*; *Кнѣжолука* [65, с. 162]; *Кнѣжа Лоука* (Габорах 2007: 78).

1578 *Kniezioluka* (Габорах 2007: 78).

1710 *Kniazoluka* (Габорах 2007: 78).

1785—1788, 1819—1820 *Княжолука (Kniażoluka, Kniaziołuka)* (ЙФМ, 146).

1839 у *княжолуцькій* корчмі (Головацький, 38).

1880 *Kniażoluka* (Габорах 2007: 78).

1883 *Kniażiołuka* albo *Kniażoluka* (SG, IV, 193).

1947 *Княжолуки* (Габорах 2007: 78).

1987 *Княжолука* (АТУ, 124).

Результат трансонімізації місцевого мікротопоніма — назва луки (Габорах 2007: 78), який, у свою чергу, утворений внаслідок лексикалізації та онімізації словосполучення *княжа лука* (більше того, село розташоване на правому березі р. Свічі) (ІМСУ ІФ, 224). Щодо структурних паралелей пор., наприклад, *Княжпіль* (2) — назви поселень у Львівській та Хмельницькій обл., *Довголука*, *Краснолука*, *Криволука* (2) — ойконіми у Львівській, Тернопільській та Хмельницькій обл. (АТУ, 385, 396, 400, 401) тощо.

Князівське, с. (Рж.).

1592 *Князівка* (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Княжівське (Kniażowskie)* (ЙФМ, 146).

1987 *Князівка* (АТУ, 127).

Сучасна назва вторинна й утворена за аналогією до похідних топонімів на **-ськ-е** від нп *Князівка* (це ж стосується й історичного варіанта *Kniażowskie*).

Для назви поселення *Князівка* альтернативні, на нашу думку, варіанти походження: 1) від (суміжного) (мікро)топоніма **Князів* (**-ев-а, -ев-е**) + суфікс **-к-а**; 2) від антропоніма *Князь* + суфікс **-ів-к-а**, пор., зокрема, ОН ст.-укр. Васко *Князь*, 1495 р. (Тупиков, 183), *Князь* — прізвище в с. Миколаїв Радехівського р-ну Львівської обл. (запис наш) та ін.

Кобáки, с. (Кс.).

1450 *Здвижен* (до 1596) (ІМСУ ІФ, 358; Сіреджук, 138).

1471 *Zwuzenys* (назване в честь *Въздвиження* креста Господня) (Худаш 2004: 145).

XVI ст. *Кобаки* (ІМСУ ІФ, 358).

1785—1788, 1819—1820 *Кобаки* (*Kobaki*) (ЙФМ, 146).

1883 *Kobaki* albo *Kabaki* (SG, IV, 200).

1987 *Кобаки* (АТУ, 125).

Давнє поселення, територія якого була заселена ще в добу міді (ІМСУ ІФ, 358; Сіреджук, 124).

Сучасна назва вторинна.

1. Похідне утворення від апелятива *кобак* ‘корчма’ або від апелятива *кабака* ‘тютюн для нюхання’, що тут давно вирощується (ІМСУ ІФ, 358).

2. У відродженні села взяли активну участь жителі Снятинщини, зокрема, в 1541 р. тут оселився Іван *Кобак* з с. Рудники (Сіреджук 2003: 43). Таким чином, первісно *Кобаки* — рід *Кобака(-и)*. Стосовно цього пор., наприклад, укр. *Кобáк*, *Колбак* — прізвища (Чучка, 270, 277) ¹.

3. Історичне *Здвижен* постало від назви місцевого монастиря *Здвиження* Чесного Христа (Габорах 2007: 79).

Кобілець, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Загайпіль* (АТУ 2012: 153).

Назва села відома від 1370 р. (Сіреджук 2003: 41).

1400 *campis* (поле) *Kobylecz* (Бучко, 78).

1735 *Kobylec* (Бучко, 78).

1785—1788, 1819—1820 *Кобилець* (*Kobylec*) (ЙФМ, 146).

1883 *Kobylec* (SG, IV, 214).

1914 *Кобилець* (Бучко, 78).

¹ Вважаємо сумнівним пояснення антропонімів *Кобак* (*Колбак*) як похідні від нім. *Kolb*. Докладніше див. ще: Чучка, 277.

Результат трансонімізації суміжного гідроніма *Кобілець* (бас. Дунаю) (СГУ, 256; Бучко, 78) ¹. Пор. ще споріднений мікротопонім *Кобилиця*, 1893 р. — ліс [28, с. 17], спільнокореневі гідроніми *Кобілець* (7), *Велікий Кобілець*, *Малій Кобілець* тощо (СГУ, 91, 256, 345).

Ковалівка, с. (Клм.).

1668 Мишин seu *Ковалівка* (Сіреджук 2003: 47).

1670 *Kowalowka* (ІМСУ ІФ, 297; Бучко, 78).

1785—1788, 1819—1820 *Ковалівка* (*Kowalówka*) (ЙФМ, 147).

1883 *Kowalówka* (SG, IV, 515).

1886 *Ковалówka* (Бучко, 78).

1947 *Ковалівка* (Бучко, 78).

1. Результат онімізації апелятива *коваль* (ІМСУ ІФ, 297).

2. Похідне утворення від антропоніма *Коваль* (< апелятива *коваль* ‘коваль’, ‘слюсар’, ‘назва батька новонародженого’; Грінченко, 2, 260) + суфікс **-ів-к-а** (Бучко, 78), пор., наприклад, ОН ст.-укр. Семень *Кова(л)*, 1611 р. (АКЖГУ, 74), укр. *Коваль* (ТД, 70) та ін.

3. Можлива мотивація (суміжним) (мікро)топонімом *Ковалів* (**-ев-а**, **-ев-е**) + суфікс **-к-а**. Пор. ще ідентичні ойконіми *Ковалівка* (23) — в різних регіонах України (АТУ, 396), мікротопонім *Ковалівка* — поле в с. Рекшин на Тернопільщині (МБТ, 253) і под.

Козаківка, с. (ІФ).

1521 *Бряза* до 1946 (1944; ІМСУ ІФ, 224) (Сіреджук 2003: 45; Гук, 18).

1785—1788, 1819—1820 *Бряза* (*Brzaza*) (ЙФМ, 43).

1880 *Brzaza*; gminy *Brzazy* (SG, I, 396).

1890 *wsí <...> Brzazę* (SG, XI, 558).

1987 *Козаківка* (АТУ, 124).

2008 в селі *Козаківка* (*Бряза*) [57, с. 13].

Давнє поселення, поблизу якого знайдено предмети II ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 224).

Нова назва села вторинна.

1. Історичний ойконім *Бряза* — лексико-семантичне утворення від ранньослов'янського апелятива **брѣза* ‘береза’ (Габорах 2007: 80).

¹ Ідентичний топонім, зафіксований на території Польщі, Г. Гурнович розглядає як суфіксальний дериват від апелятива п. *kobyła* + формант **-(е)с** [91, с. 16]. Однак така версія не переконує через відсутність у дослідника аргументованого пояснення мотивації. Припускаємо, що ойконім міг виникнути від незасвідченого апелятива **кобилець*, пор. словотвірний варіант укр. діал. (бойк.) *кобілиця* ‘невелика гать на річці’ (Онишкевич, 1, 362).

2. Очевидно, первісна назва *Бряза* — результат трансонімізації однойменного місцевого гідроніма *Бря́за* (пор., зокрема, *Brzaa*, 1880 р.; SG, I, 396) — ріка (СГУ, 72).

3. Сучасна назва утворена за аналогією до пізніших топонімів на **-ів-к-а** від антропоніма *Козак*. Сюди ж аналогічні ойконіми *Козаківка* (2) — в Україні (АТУ, 396).

Козарі, с. (Рг.).

Первісно ойконім фігурував як *Козара* [54, с. 43, 44, 87].

1439 *Kozara* [53, с. 100].

1785—1788, 1819—1820 *Козара* (*Kozara*) (ЙФМ, 147).

1883 *Kozara* (SG, IV, 537).

1908 *Козара* (Худаш 2004: 150).

1987 *Козарі* (АТУ, 126).

2005 *Козари* (Мельник, 25).

Сучасний ойконім видозмінений.

1. Похідне утворення від ОН *Козарь* + суфікс **-ja* [54, с. 43, 87].

2. Швидше за все, це парадигматичний варіант антропоніма *Козар* (← апелятива *коза́р* ‘пастух кіз’ (Грінченко, 2, 265), діал. (пд.-бук.) ‘т. с.’; Горбач, 174—175) (первісно *Козара* двір, хутір, присілок тощо). Пор., зокрема, ОН ст.-укр. Костя *Козарь*, 1545 р. (Тупиков, 187), укр. *Козар* (Худаш 2004: 150) і под. Пор. ще серб. *Kôzâr*, *Kozari* — топоніми (ЕССЯ, 12, 21—22).

Козина́, с. (Тс.).

1550—1582 *Kozina* (Худаш 2004: 151).

1785—1788, 1819—1820 *Козина* (*Kozina*) (ЙФМ, 148).

1987 *Козина* (АТУ, 128).

Дериват від антропоніма *Коза* (← апелятива укр. *коза́* ‘коза, Сарга’; Грінченко, 2, 264) + суфікс належності **-ин-а** (первісно *Козина* земля, садиба, оселя тощо), пор., наприклад, *Коза* — прізвисько в с. Миколаїв Радехівського р-ну Львівської обл. (запис наш), ст.-рос. *Коза*, XV—XVII ст. (Веселовский, 147), бр. Станислав *Коза*, 1688 р., Гаврила *Каза*, 1691 р. (Бірыла, 222; Бірыла 1969: 168), ст.-пол. *Koza*, 1390 р. (SSNO, III, 116), ст.-ч. *Johannis Koza*, 1391 р., нл. *Koza* (Шульгач 2001: 65) та ін. Пор. ще ідентичний ойконім *Козина* — у Тернопільській обл. (АТУ, 397).

Колінки, с. (Гр.). Об’єднане з нп *Далешове* (АТУ 2012: 151).

Згадується з 1444 р. (Сіреджук 2003: 42).

1448 *Cholenky* (Бучко, 79; Худаш 2004: 153).

1449 *Kolenky*; *Colenky* (Бучко, 79; Худаш 2004: 153).

1578 *Kolynki* (Бучко, 79; Худаш 2004: 153).

1670 *Kolinki*; *Kolince* (Бучко, 79).

1735 *Kolanki* (Бучко, 79).

1765 *Kolankow* (Бучко, 79).

1785—1788, 1819—1820 *Колінки* (*Kolanki*) (ЙФМ, 149).

1855 *Kolaniki* (Бучко, 79).

1883 *Kolanki* (SG, IV, 257).

1886 *Колѣнки* (Бучко, 79).

1947 *Колінки* (Бучко, 79).

Форма множини від антропоніма *Колінко* (первісно *Колінки* — рід *Колінка*) (Бучко, 79), пор., наприклад, ОН ст.-укр. Іванъ *Колѣнко*, 1649 р. (Реєстр, 262), укр. *Колінко* (Богдан, 127) і под.

Колінці, с. (Тл.).

Найменування населеного пункту документально засвідчується від 1486 р. (Сіреджук 2003: 44).

1521 *Colince* (Худаш 2004: 154).

1661—1665 *Kolince* (Худаш 2004: 154).

1765 *Kolincze* (Бучко, 79).

1785—1788, 1819—1820 *Колінці* (*Kolińce*) (ЙФМ, 149).

1883 *Kolińce* (SG, IV, 263).

1886 *Колінцѣ* (Бучко, 79).

1914 *Колінці* (Бучко, 79).

1947 *Колінці* (Бучко, 79).

1. Дериват від ОН *Коля* + формант **-інці** (Бучко, 79; Худаш 2004: 154).

2. Вірогідна форма множини від антропоніма **Колінець* — дериват від ОН *Коліно* (< *коліно*) + формант **-ець**, пор., наприклад, укр. *Коліно* (Худаш, 222), ст.-рос. Гридка *Колено* садовникъ Гридинъ сынъ, 1498 р. (Тупиков, 191), бр. *Калена* (Худаш 2004: 153), ст.-пол. «Mathiam *Kolano* de Vlyessye», 1400 р. (SSNO, III, 48) — антропоніми.

3. Можливий результат онімізації катойконіма *колінці* ‘переселенці з нп *Колінки*’, пор. *Колінки* — ойконім у Городенківському р-ні (див. вище).

Колодїїв, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Дорогіїв* (АТУ 2012: 150).

Перші відомості про назву села належать до 1444 р. [50, с. 52]; згодом ойконім фіксується у 1515 р. (Худаш, Демчук, 74).

1785—1788, 1819—1820 *Колодїїв* (*Kołodziejów*) (ЙФМ, 149).

1883 *Kołodziejów* (SG, IV, 281).

1987 *Колодїїв* (АТУ, 122).

Давнє поселення, поблизу якого збереглося кілька стародавніх курганів (ІМСУ ІФ, 167).

Похідне утворення від антропоніма *Колодїй* (с укр. *колодїй* ‘колісник’ (Грінченко, 2, 271), п. *kołodziej* ‘т. с.’ тощо; ЭССЯ, 10, 145) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Худаш, Демчук, 74). Пор., наприклад, ОН ст.-укр. Труханъ *Колодѣй* (*Kolodzyei*), 1564 р. (Тупиков, 189), *Колодзей*, 1586—1881 рр. (АЮЗР, I/12, 664), укр. *Колодїй* (КПУ Вол., 2, 147; КПУ Черніг., 1, 431; ТД, 70), бр. *Каладзей* (Бірыла 1969: 170), ст.-пол. *Kołodziej*, 1387 р. (SSNO, III, 57), ст.-ч. *Kolodieg*, 1456 р., нл. *Kóložej* (Шульгач 2001: 66) та ін. Пор. ще споріднені ойконіми: *Колодїй*, *Колодїївка* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 397), рос. *Колодеев*, *Колодеево* — в колишніх Воронежській та Новгородській губ., ч. *Koloděje*, *Velké Koloděje*, *Malé Koloděje* — топоніми, п. *Kołodziejgrad* — в колишньому Щецинському пов. (Шульгач 2001: 66).

Колодїївка, с. (Тс.).

Ойконім документально відомий із 1541 р. (Сіреджук 2003: 45).

1660 *Kołodziejowka* (Бучко, 80).

1696 *Kołodziejowka* ad Tysmienica (Бучко, 80).

1707 *Kołodziejówka* (Бучко, 80).

1785—1788, 1819—1820 *Колодїївка* (*Kołodziejówka*) (ЙФМ, 149).

1883 *Kołodziejówka* (SG, IV, 281).

1886 *Колодѣївка* (Бучко, 80).

1914 *Колодїївка* (Бучко, 80).

1. Похідне утворення від антропоніма *Колодїй* (див. вище) + формант **-ів-к-а** (Бучко, 80).

2. Можлива, на нашу думку, мотивація суміжним топонімом *Колодїїв* (**-св-а**, **-св-е**) (див. вище) + суфікс **-к-а**.

Колоко́лін, с. (Рг.).

1394 Джюровъ со трими присѣлки *Колоколинъ* (ИМСУ ІФ, 564).

1394 *Kołokolin* (Сіреджук 2003: 41).

1495 *Colokolyn* (Худаш 2004: 154).

1785—1788, 1819—1820 *Колоколин* (*Kołokolin*) (ЙФМ, 150).

1883 *Kołokolin* (SG, IV, 282).

1987 *Колоколин* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител і поховання доби палеоліту, неоліту та бронзи (ИМСУ ІФ, 10, 477; 54, с. 4, 5).

Похідне утворення від антропоніма **Колокола* (~ апелятивом укр. *колокол* ‘дзвін’ (Грінченко, 2, 271), діал. (пд.-бук.) *колокіл* ‘де-що більший дзвінок худобі на шию’; Горбач, 175) + суфікс належності **-ин** (первісно *Колоколин* двір, хутір, присілок тощо) [54, с. 87—88]. Пор. ОН (співвідносні) ст.-рос. Олексѣй *Колоколь*,

1566 р. (Тупиков, 190), *Колокол* Андрей Филиппович, 1570 р. (Веселовский, 150), бр. *Колакал* (Бiрыла 1969: 211) та iн.

Коломiя, м. (IФ).

1240 держать сию *Коломыю* <...> а *Коломыйскую* соль (*коломыискою*) отлоучите на мѡ (як мiсто) (IMCY IФ, 274; Бучко, 79).

1395 король Владислав (Ягайло) надає *Коломiй* прав мiста; *Colomia* in terra Russia (Бучко, 79).

1398 Воронко войт *коломыйскый* Рускiй; оу *Коломыи* (Бучко, 79).

1435 воевал *Коломыю* и снѣти(н) (Бучко, 79).

1470 *Colomia* seu vastitates (або пустка) (Бучко, 79).

1526 в повѣте *Коломыйском* (Бучко, 79).

1531 *Коломыю* <...> звоевал (Бучко, 79).

1564—1566 *Krolewskie Polie wies niedaleko Colomey* (Бучко, 81).

1660 *miasto Kołomyja*; *Kornilcze ad Kolomia* (Бучко, 79, 80).

1700 *kołomyjskiego* <...> *starosty*; *kołomyjski* <...> *starosta* (АЮЗР, I/4, 141, 149).

1758—1765 *commendarius Kołomyensis*; in decanatu *Kołomyiensi* (АЮЗР, I/4, 556, 559).

1765 *owski Korncze pod Kołomyja* (Бучко, 80).

1768 прихода *Коломiйскаго* (АЮЗР, I/3, 469); *Коломеи* (Бучко, 79, 80).

1785—1788, 1819—1820 *Коломия* (*Kołomyja*) (ЙФМ, 150).

1839 до *Коломiй* (Головацький, 42).

1855 *Kołomeja* (Бучко, 79).

1883 *od Kołomyi*; *Kołomyja* (SG, IV, 193, 283).

1884 *od Kołomyi* (SG, V, 312, 792); до *Коломiй* (Сiменович, 187).

1886 *Коломыя* (Бучко, 79).

1889 *od Kołomyi* (SG, X, 807).

1947 *Коломия* (Бучко, 79).

1993 через <...> *Коломию* (Подорожi, 16).

Давнє поселення, бiля якого виявлено предмети II—IV ст. н. е. (IMCY IФ, 274).

1. Ойконiм мотивований мiсцевим гiдронiмом *Мия* — потiк (буквально ‘оселя к о л о М и ї’) (IMCY IФ, 274).

2. Назва утворена вiд контактного гiдронiма *Коломийки* — рiка (ОАIУМ).

3. Похiдне утворення вiд антропонiма *Коломан* (угорський князь) (ОАIУМ).

4. Швидше за все, це лексико-семантичний дериват вiд географiчного термiна *коломия* (Бучко, 79), пор., наприклад, укр. *коломiя* ‘глибока вибоiна, наповнена водою’ (Грiнченко, 2, 272), п. дiал.

kołomyje ‘т. с.’, серб., хорв. kolòmiја ‘колія, колісна дорога’, слн. kolomija ‘т. с.’ і под. (ЕССЯ, 10, 147).

Комарів, с. (Гл.).

Назва села вперше згадується від 1397 р. (Сіреджук 2003: 42); згодом — у 1476 р. (ІМСУ ІФ, 169).

1785—1788, 1819—1820 *Комарів* (*Komarów*) (ЙФМ, 150).

1883 *Komorów* (SG, IV, 312—313).

1987 *Комарів* (АТУ, 123).

Давнє поселення, коло якого виявлено залишки жител трипільської культури, розкопано поховання доби ранньої бронзи та передскіфських часів (ІМСУ ІФ, 10, 11, 169).

Дериват на **-ов** (> **-ів**) від антропоніма *Комар*, пор., зокрема, ОН *Комаръ*, 1609 р. (Морошкин, 102), укр. *Комар* (ОКІУМ), бр. *Комар* (Памяць, 237) та ін. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконіми: *Комарів* (6), *Комарівка* (25) — в різних регіонах України (АТУ, 397).

Конюшки, с. (Рг.).

1441 *Koniuschky* [54, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Конюшки* (*Koniuszki*) (ЙФМ, 152).

1987 *Конюшки* (АТУ, 126).

Давнє поселення. Тут виявлено пізньопалеолітичну стоянку та кам'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 453; 54, с. 4).

1. Назва села походить від конюшень галицьких князів (ІМСУ ІФ, 453).

2. Суфіксальний дериват від ойконіма *Кинюхи* [54, с. 88].

3. На наш погляд, це форма множини від антропоніма *Конюшка(-о)* (первісно *Конюшки* — рід *Конюшка*), пор. імена укр. *Конюшко*, *Конюшók* < *Кóнон* (канонізоване) (Трійняк, 179), прізвища *Кóнюх* (Горпинич, Бабій, 60), *Конюшко* (Худаш 2004: 158) і под.

Копанки, с. (Кл.).

На сторінках історичних документів ойконім фіксується від 1496 р. (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Копанки* (*Koranka*) (ЙФМ, 152).

1883 *Koranka* albo *Koranki* (SG, IV, 374).

1987 *Копанки* (АТУ, 124).

1. Форма множини від географічного апелятива *копанка* (Бучко, 80; 88, с. 233), пор. укр. *кóпанка* ‘невеличке водоймище з ґрунтовою водою, викопане для господарських потреб; сажавка’, ‘криниця без зрубу’ (СУМ, IV, 279), ‘розчищене для посіву місце в лісі, яке ще не можна орати, а можна тільки копати’ (Грінченко, 2, 280),

діал. (кіровогр.) ‘невелика криниця’, ‘яма для розведення риби’, ‘джерело’ (Громко, 96—97) та ін.

2. Вірогідна форма множини від антропоніма **Копанка* (первісно *Копанки* — рід *Копанка*), пор., наприклад, (похідні) ст.-рос. *Копанкин* Клим, II полов. XV ст. (Веселовский, 153), Климъ *Копанковичъ*, 1563 р. (Тупиков, 585).

Копачинці, с. (Гр.).

Назва документально відома від 1494 р. (Сіреджук 2003: 42).

1515 *Cyraszynce* (Бучко, 80); *Cyraszynce* (Худаш 2004: 159).

1564 *Копичинці* (Кісь, 39).

1578 *Koraszynce* (Худаш 2004: 159).

1660 *Koraszynce* (Бучко, 80).

1765 na dobrach <...> *Koraszynsach* (Бучко, 80).

1785—1788 *Копачинці* (*Корасуїсе*) (ЙФМ, 153).

1855 *Корасуїсе* (Бучко, 80).

1886 *Копачынцѣ* (Бучко, 80).

1914 *Копачинці* (Бучко, 80).

1. Патронім на **-инци** (**-инці**) від ОН **Копача* або **Копака* з первісним знач. *копачинци* ‘рід (або піддані) *Копачі* (*Копачи*)’ (Бучко, 80; Худаш 2004: 159).

2. Можливий результат онімізації катойконіма *копачинці* ‘переселенці з нп **Копачин* чи **Копачинка*’.

3. Вірогідна форма множини від антропоніма **Копачинець*, пор., наприклад, співвідносні ст.-рос. Панъ *Копачь*, 1416 р. (Тупиков, 194).

Копачівка, с. (Бг.). Об’єднане з нп *Грăбовець* (АТУ 2012: 149).

1758—1765 in villa *Koraszowka* (АЮЗР, I/4, 563).

Альтернативні варіанти походження: 1) від суміжного (мікро)топоніма **Копачів* (**-ев-а**, **-ев-е**) + суфікс **-к-а**, потенційність чого підтверджує ч. *Koráčov* — топонім (ЕССЯ, 11, 12—13); 2) від антропоніма *Копач* + формант **-ів-к-а**, пор. сучасні прізвища укр. *Копач* (Радіон, 55), бр. *Kapáč* (Бірыла 1969: 179) та ін. Антропоніми, без сумніву, лексико-семантичного утворення від відповідного апелятива, пор., зокрема, др. *копачь* ‘той, хто копає або обробляє землю, землероб; виноградар’ (ЕССЯ, 11, 12—13), укр. *копáч* ‘землекоп’ (Грінченко, 2, 280) та ін.

Кóрнич, с. (Клм.).

1389 *Cornicze* (Бучко, 80; Сіреджук 2003: 41).

1475 vill. *Kornicze* (Бучко, 80).

1660 *Kornilcze* ad Kolomia (Бучко, 80).

1661—1665 ws. *Kornce*; z wsi *Korncow* (Бучко, 80).

1670 *Kornce* ad Kołomyja; w *Korniczu* (Бучко, 80).

1735 *Kornicz* (Бучко, 80).

1765 ws. *Kornice*; owsі *Korncze* pod Kołomyją (Бучко, 80).

1785—1788, 1819—1820 *Корнич* (*Kornicz*) (ЙФМ, 154).

1883 *Kornicz* (SG, IV, 407).

1886 *Корнич* (Бучко, 80).

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки жител трипільської культури, доби пізньої бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 340).

1. Дериват від патронімної назви *Корничі* < ОН *Корна* (Бучко, 80).

2. Швидше за все, це похідне утворення від антропоніма **Корнич*, мотивованого апелятивом **корнич* (< псл. **къгпнѣ*, що співвідносний з прикметником псл. **къгпъ(јъ)*: рос. діал. *корно́й*, *ко́рный* ‘приземкуватий’, *курно́й* ‘курносий’, *кырно́* ‘стара, старезна людина’). Докладніше див.: Козлова, 350. Щодо цього пор. спільнокореневі ОН укр. *Кернич* (Пура, 194), бр. *Корніч* (Козлова, 350), ст.-пол. Jerosław *Kernicz*, 1394 р., «de clenodio *Cornicz*», 1421 р., «post matrem *Curnicz*», 1445 р. (SSNO, II, 564; III, 87), слн. *Kornič* і под. (Козлова, 350). Пор. споріднені ойконіми: *Корничі* — у Львівській обл. (Бучко, 80), рос. *Крынич* (Козлова, 350), бр. *Карніча*, *Карнича*, *Карнічы*, *Карничи* (Рапановіч Мін., 127) тощо.

Кóрнів, с. (Гр.).

1447 *Juchno de Corniow* (Бучко, 80).

1467—1900 *Корнівка* (Сіреджук 2003: 42).

1578 *do Karniowa* (Бучко, 80).

1735 *Korniow* (Бучко, 80).

1785—1788, 1819—1820 *Корнів* (*Korniów*) (ЙФМ, 154).

1883 *Korniów* (SG, IV, 409).

1887 *Корнѣв* (Бучко, 80).

1938 *Корнів* (Бучко, 80).

1939 *Корніїв* (Бучко, 80).

1987 *Корнів* (АТУ, 123).

Давнє поселення, на території якого виявлено поховання доби бронзи, городище, селище й могили давньоруських часів (ІМСУ ІФ, 192).

Похідне утворення від антропоніма **Корн*¹ + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 80), пор. (парадигматичне) ст.-рос. *Корна* Лев,

¹ Ойконім, разом із подібними пропріальними структурами докладно проаналізувала Р.М. Козлова, яка аргументовано розглядає аналогічні оніми у зв’язку з апелятивом *кърневыи* < *керневыи* < *керневый*, співвідносним, на думку дослідниці, з рос. діал. *креноватый* ‘який має нерівні, викривлені вікові шари’, ‘дещо зігнутий, кривий, кривуватий, скособочений’. Докладніше про реконструкцію **къгпєвъ(јъ)*, **къгповъ(јъ)* див.: Козлова, 336—337.

1495 р. (Веселовский, 156). Сюди ж рос. *Корново* — назва поселення в Островському р-ні Псковської обл., *Курновка* — гідронім у бас. Дніпра і под. (цит. за: Козлова, 336—337).

Королівка, с. (Клм.).

Первісно ойконім фігурував як *Королівщина* (Сіреджук 2003: 45).

1453 *we wsi Królewsczyżnie* (Бучко, 81).

Із 1551 — *Королівське поле* (Бучко, 81).

1564—1566 *Krolewskie Polie* wies niedaleko Colomey (Бучко, 81).

1654 *Królewskie Pole* alias *Królewsczyzna* (Бучко, 81).

Із 1764 — *Королівка* (Бучко, 81).

1785—1788, 1819—1820 *Королівка* (*Korolówka*) (ЙФМ, 154).

1855 *Korolówka* (Бучко, 81).

1886 *Королівка* (Бучко, 81).

1914 *Королівка* (Бучко, 81).

1947 *Королів* (Бучко, 81).

1987 *Королівка* (АТУ, 125).

Сучасна назва вторинна й постала за аналогією до пізніших топонімів на **-ів-к-а**. Первісне *Королівщина* — похідне утворення на **-щин-а** від імовірного суміжного (мікро)топоніма *Королів* (**-ев-а, -ев-е**) (пор., зокрема, *Королеве* — ойконім у Закарпатській обл.; АТУ, 398). В основу останнього покладений антропонім *Король* («укр. *король* ‘король’, ‘назва вола світлої масті’; Грінченко, 2, 286—287) + суфікс **-ів-к-а**, пор. ОН ст.-укр. Матфійко *Король*, 1495 р. (Тупиков, 198—199), укр. *Король* (КС Рв., 37; КПУ Зап., 249), ст.-бр. *Кораль*, 1552 р., *Король*, 1630 р., *Кароль*, 1758 р. (Бірыла, 94) і под.

Пізніше нп *Королівське поле* постало із словосполучення *королівське поле*. Пор. ще ідентичні ойконіми *Королівка* (16) — в різних регіонах України (АТУ, 398).

Королівка, с. (Тл.).

1404 *Дутрів* (до 1740) (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Королівка* (*Korolówka*) (ЙФМ, 154).

1855 *Korolówka* (Бучко, 80—81).

1857 *Дутрів* [41, с. 16].

1883 *Korolówka* (SG, IV, 411).

1886 *Королівка* (Бучко, 80—81).

1938 *Королівка* (Бучко, 80—81).

Давнє поселення, на території якого виявлено житла культури епохи бронзи та залишки поселення давньоруського часу (ІМСУ ІФ, 604).

Сучасна назва вторинна. Первісне нп *Дутрів* — дериват на **-ів** від антропоніма **Дутр(-о)*.

Для пізнішого ойконіма *Королівка* альтернативні варіанти походження: 1) від імовірного (контактного) (мікро)топоніма *Королів* (-ев-а, -ев-е); 2) від антропоніма *Король* (див. вище).

Корості, с. (Кс.). Об'єднане з нп *Трач* (АТУ 2012: 154).

Найменування населеного пункту історично відоме від 1933 р. (Сіреджук, 138).

1987 *Корости* (АТУ, 126).

Форма множини від антропоніма *Корост(-а)* (< укр. *короста* 'короста'; Грінченко, 2, 287) (первісно *Корости* — рід *Корости*). Пор., наприклад, ОН укр. *Корост* (Альманах, 189), (похідне) *Коростик* (СКТК, 381) тощо. Пор. ще аналогічний мікротопонім *Корости* — поле в смт Печеніжин Коломийського р-ну [28, с. 36].

Коростівічі, с. (Гл.).

Документально назва згадується від 1407 р. [54, с. 89].

1440 *Crosthowycze* [54, с. 26].

1447 *Кростовичі*; *Кростковичі* [79, с. 135].

1785—1788, 1819—1820 *Коростовичі* (*Korostowice*) (ЙФМ, 155).

1883 *Korostowice* (SG, IV, 421).

1987 *Коростовичі* (АТУ, 123).

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки жител трипільської культури, доби бронзи, черняхівської культури та поселення VI—VII ст. (ІМСУ ІФ, 169; 54, с. 4).

1. Похідне утворення від укр. діал. *корост* 'нерівна місцевість' [79, с. 134].

2. Назва мотивована антропонімом **Корость(-а)* + суфікс **-ичи** (> **-ичі**) [54, с. 89].

3. Форма множини від патроніма *Коростович* — дериват від ОН *Корост(-а)* (< *короста*) + патронімний формант **-ов-ич**. Пор., наприклад, ОН укр. (закарп.) *Коростович* (Чучка, 288) (ще див. вище).

Корчунок, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Добринів* (АТУ 2012: 155).

У писемних джерелах назва населеного пункту вперше засвідчена з 1947 р. [53, с. 101].

1987 *Корчунок* (АТУ, 126).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *корчунок* [54, с. 89], пор. укр. *корчунок* 'місце, де викорчувано ліс' (СУМ, IV, 302), діал. (волин.) *корчунок* 'випалене місце в лісі' (Данилюк, 47). Пор. ще ідентичні ойконіми *Корчунок* (2) — у Львівській і Тернопільській обл. (АТУ, 399).

Коршів, с. (Клм.).

1410 *z tego siola Korssowa; w tem siele Korssewa* (Бучко, 81; Сіреджук 2003: 43).

- 1472 Czeremchow fors *Korszow* (Бучко, 121).
- 1579 villa *Korszow* (Бучко, 81).
- 1600 *Казанов* (Кісь, 39; ІМСУ ІФ, 304).
- 1660 *Korszow* seu *Kozanow* (Бучко, 81).
- 1670 opp. *Korszow* seu *Kazanow* (Бучко, 76).
- 1707 *Korszow* miasteczko cum *Liski* (Бучко, 76, 81).
- 1758—1765 in villa *Korszow* (АЮЗР, I/4, 555).
- 1785—1788, 1819—1820 *Коршів* (*Korszów*) (ЙФМ, 156).
- 1883 *Korszów* (Nowy i Stary) z *Liskami* (SG, IV, 425).
- 1886 *Коршів* (Бучко, 81).
- 1914 *Коршів* (Бучко, 81).

Давнє поселення, територія якого була заселена ще в добу бронзи (тут знайдено кам'яні знаряддя праці, предмети VIII ст. до н. е.) (ІМСУ ІФ, 304).

Похідне утворення від антропоніма *Корш* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 81; Худаш 1995: 122), пор., наприклад, ОН укр. *Корш* (Чучка, 289), рос. *Корш* (Тарасенков, Турчинский, 344), ст.-пол. *Karsz*, слн. *Krš* (Шульгач 2001: 69) та ін. Сюди ж аналогічне *Коршів* (2) — ойконіми в Україні (АТУ, 399), бр., рос. *Коршев*, *Коршева*, *Коршево* — назви поселень у колишніх Мінській, Новгородській, Тверській, Орловській, Воронежській губ. (Шульгач 2001: 69), *Krševo* — топонім у Чорногорії (Im. m., 247) тощо.

Косів, м. (Кс.).

Історично ойконім фігурував як *Риків* (ІМСУ ІФ, 345; Сіреджук 2003: 46); на сторінках історичних документів назва поселення згадується від 1318 р. (Сіреджук 2003: 41).

- 1424 *Косово* (ІМСУ ІФ, 345; Худаш 2004: 165—166).
- 1469 *Cosowa* (замість *Cosowo*) (Худаш 2004: 165—166).
- 1564 *Koszow* (Сіреджук 2003: 46; Худаш 2004: 165—166).
- 1600 Селигона *Косовского* (АЮЗР, I/6, 294).
- 1758—1765 in decanatu *Kosoviensi*; in oppido *Kosow* (АЮЗР, I/4, 558).
- 1785—1788, 1819—1820 *Kociv* (*Kosów*) (ЙФМ, 156).
- 1839 до <...> *Косова* (Головацький, 47).
- 1871 каноникъ *Косовскій* (АЮЗР, I/4, 95).
- 1883 *Kossów* (*Kosów*) z *Monasterkiem* (SG, IV, 473).
- 1933 в *Косові* [84, с. 226].
- 1987 *Kociv* (АТУ, 125).

Давнє поселення, біля якого виявлено стародавні речі, які свідчать про освоєння цієї території в часи неоліту та міді (ІМСУ ІФ, 345).

Сучасний ойконім вторинний.

1. Історична назва *Риків* — результат трансонімізації місцевого мікротопоніма *Риків* (1565 р.) — урочище (Сіреджук 2003: 46). В основі первісної назви антропонім *Рик* + формант належності **-ів**, пор., наприклад, ОН *Рик*, (похідне) *Риків* (Габорак 2007: 83) і под.

2. Сучасна назва *Косів* — дериват від ОН *Кос* (~ апелятивом *кіс* ‘дрозд чорний, *Turdus merula*’ (Грінченко, 2, 246), рос. *кос* ‘т. с.’; ЭССЯ, 11, 175) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, антропоніми др. *Косъ*, 1071 р. (Морошкин, 103), укр., рос. *Кос* (Ху-даш 2004: 166), ст.-пол. *Kos*, 1277 р. (SSNO, III, 93) та ін. Пор. ще аналогічні назви поселень *Косів* — у Тернопільській обл. та *Косів Верх* — у Закарпатській обл. (АТУ, 399).

Кóсмáч, с. (Бг.).

1625 *Марківка* (Сіреджук 2003: 47).

1669 [*Марківку* іменують ще *Космачем*] (Сіреджук 2003: 47).

1422 *Kosmacz* [13, с. 54].

1785—1788, 1819—1820 *Космач* (*Kosmacz*) (ЙФМ, 156).

1883 *Kosmacz* (SG, IV, 464).

1987 *Космач* (АТУ, 122).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено пізньопалеолітичний матеріал (Сіреджук, 124).

Сучасна назва вторинна.

1. Первісне *Марківка* — дериват від особового імені *Марко* + суфікс **-ів-к-а**.

2. Новий ойконім *Космач*:

а) пов’язаний із місцевим оронімом *Космачка* — гора (Сіреджук, 138);

б) імовірний результат трансонімізації контактного мікрогідроніма — *Космáч*¹ (бас. Дунаю) (пор., зокрема, «*Kosmacz, także Kosmaczyl — potok górski*», 1883 р., 1887 р.; SG, IV, 464; VIII, 232) — потік (СГУ, 275). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Космач* (3) — у колишній Могильовській губ., *Космачев* (2) — у колишній Волинській губ., *Космачево* (2) — в колишніх Калузькій та Вітебській губ., *Космачевка* (2) — в колишніх Вітебській і Тамбовській губ., *Космачевский* — у колишній Харківській губ., *Космачевская* — в колишній Калузькій губ. (Vasmer RGN, IV, 452) та ін.

¹ Гідронім *Космач*, швидше за все, похідний від апелятива *космач*, що продовжує псл. **kosmačь* (пор., наприклад, укр. діал. (зх.-поліськ.) *космач* ‘той, хто має розтріпане волосся’ (Аркушин, I, 245), рос. діал. (яросл.) *космáч* ‘людина з непокритою головою, без шапки’, ст.-пол. *kosmacz* ‘сатир, щезник’, п. діал. *kosmacz* ‘вовк (у загадці)’, ‘чорт’ і под.; ЭССЯ, 11, 143—144), у такому випадку досліджуваний топонім — метафоричне утворення (цит. за: 36, с. 29).

Косма́ч, с. (Кс.).

Назва села відома з 1412 р. (Сіреджук 2003: 43).

1607 коло *Космача* (Сіреджук 2003: 48).

1768 теодора *Космачевскаго* (АЮЗР, I/3, 468).

1785—1788, 1819—1820 *Космач* (*Kosmacz*) (ЙФМ, 156).

1883 *Kosmacz* (SG, IV, 464).

1987 *Космач* (АТУ, 125).

Див. вище.

Кóтиківка, с. (Гр.).

Альтернативні варіанти походження: 1) від (суміжного) (мікро)топоніма **Котиків* (-ов-а, -ов-е) + суфікс -к-а; 2) від антропоніма *Котик* (< апелятива укр. *кóтик* ‘зменш.-пестл. до *кіт*’; СУМ, IV, 309—310) + суфікс -ів-к-а, пор., наприклад, ст.-укр. Федко *Котикъ*, 1599—1625 рр. (АЮЗР, I/11, 32), укр. *Котик* (Holutiak, 220) та ін.

Кóхан, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Довгопóле* (АТУ 2012: 150).

Ойконім згадується з 1787 р. (Сіреджук, 138).

1987 *Кохан* (АТУ, 122).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Кóхан* л. Білого Черемошу пп. Черемошу, пп. Пруту, л. Дунаю (пор., зокрема, «*Kochan* — *potok*», 1880 р., 1883 р.; SG, I, 799; IV, 223) — потік (СГУ, 277). Щодо споріднених відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Кохане* (2), *Кохани* — у Закарпатській, Кіровоградській та Херсонській обл. (АТУ, 399).

Красилівка, с. (Тс.). Об’єднане з нп *Старі Кривоту́ли* (АТУ 2012: 157).

1418 *villa Crasieyow* (Бучко, 104); *Zagorze et Crassyewow* (Худаш 1995: 122).

1551 м. Кривотули alias *Красилів* (до 1753) (Сіреджук 2003: 45).

1578 opp. *Kraszylow* (Бучко, 82; Худаш 1995: 122).

1660 opp. *Krasiuw* ad *Krzywotuli* (Бучко, 82).

1670 ws. *Krasiejow* ad *Krzywotuły* (Бучко, 82).

1735 ws. *Krasilow* (Бучко, 82).

1753 *Красилівка* (Худаш 1995: 122; Сіреджук 2003: 45).

1765 *Krasilowka* (Бучко, 82).

1785—1788, 1819—1820 *Красилівка* (*Krasilówka*) (ЙФМ, 158).

1883 *Krasilówka* (SG, IV, 615).

1886 *Красилóвка* (Бучко, 82).

1914 *Красилівка* (Бучко, 82).

Сучасна назва модифікована. Ойконім мотивований антропонімом *Красило* + суфікс посесивності -ов (> -ів) (Бучко, 82; Худаш 1995:

122), пор. ОН (похідне) укр. *Красиленко* (Волинь, 59), схв. *Красило* (ЭССЯ, 12, 99), болг. *Красіл, Красіла*, XVI ст. (Займов, 128) тощо. Особова назва, на нашу думку, відапелятивного походження, пор., зокрема споріднене укр. діал. (бойк.) *красіло* ‘гарне, варте уваги місце’ (Онишкевич, 1, 385). Сюди ж такі ідентичні ойконіми: ст.-укр. *Красилов*, 1444 р. — на Волині (ССУМ, I, 510), *Красилів* — у Хмельницькій обл., *Красилівка* (8) — в різних регіонах України (АТУ, 400).

Красна, с. (Нд.).

1373 (1416) *cum merica* (з дібровою) *Crassnicza et silva* (Бучко, 82).

1670 *ws. Krasna; Krasne* (Бучко, 82).

1707 *ws. Krasna* (Бучко, 82).

1765 *ws. Krasne* (Бучко, 82).

1785—1788, 1819—1820 *Красна* (*Krasna*) (ЙФМ, 159).

1883 *Krasna* (SG, IV, 621).

1914 *Красна* (Бучко, 82).

Давнє поселення, біля якого знайдено знаряддя праці доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 437).

1. Похідне утворення від субстантивованого прикметника *красна* (первісно *красна* долина, балка) (Бучко, 82).

2. Вважаємо, що ойконім мотивований контактним гідронімом *Красна* (бас. Дунаю) — балка (СГУ, 280) (< субстантивованого прикметника укр. *красний* ‘гарний, красивий, хороший’ (Грінченко, 2, 300), діал. (бойк.) ‘червоний’ (вочевидь, ад’єктив вказує на відтінок кольору ґрунту) [8, с. 222], рос. *красный* ‘який має забарвлення одного з кольорів веселки’; ЭССЯ, 12, 109—110) у жін. роді (первісно *Красна* земля, садиба, оселя тощо). Пор. ще *Красна, Красне* (43) — аналогічні назви поселень в Україні (АТУ, 400) та ін.

Красне́, с. (Рж.).

Найменування села згадується на сторінках історичних документів із 1450 р. (ІМСУ ІФ, 512; Сіреджук 2003: 43); згодом — у 1598 р. [27, с. 76].

1987 *Красне* (АТУ, 127).

Результат онімізації прикметника *красний* у сер. роді (первісно *Красне* поле, дворище, село тощо) (докладніше див. вище).

Красник, с. (Вр.).

Назва поселення вперше фіксується від 1859 р. (Сіреджук, 138).

1987 *Красник* (АТУ, 122).

Результат трансонімізації (контактного) гідроніма *Красник* (бас. Дунаю) (пор., зокрема, «*Kraśnik — potok podgórski*», 1880 р., 1883 р.; SG, I, 799; IV, 633) — потік (СГУ, 281).

Красноїлля, с. (Вр.).

Дідушкова Річка — первісний ойконім (ІМСУ ІФ, 132).

1593 *silvano Krasna Ile* [12, с. 157].

1781 *Krasnoil* [12, с. 157].

1785—1788, 1819—1820 *Красноїля (Krasnoil, Krasnoila)* (ЙФМ, 159).

1839 *Красноїлля* (Головацький, 51).

1883 *Krasnoil (Krasnoilla, Krasnoila)* (SG, IV, 636).

1987 *Красноїлів* (АТУ, 122).

Сучасна назва вторинна.

1. Історичний ойконім *Дідушкова Річка* пов'язаний із місцевим гідронімом *Дідушкова* — ріка (ІМСУ ІФ, 132).

2. Пізніша назва *Красноїлля* — лексикалізоване словосполучення *Красна Іль*, що слугувало для найменування великої ділянки лісу (Габорак 2007: 86)¹.

Красноста́вці, с. (Сн.).

Назва села вперше фіксується від 1545 р. (Сіреджук 2003: 45).

1565—1566 *Krasnostawcze* (Бучко, 82).

1661—1665 *ws. Krasnostawce; do Krasnostawiec* (Бучко, 82).

1670 *ws. Krasnostawce ad Usciezko* (Бучко, 82).

1785—1788, 1819—1820 *Красноставці (Krasnostawce)* (ЙФМ, 159).

1883 *Krasnostawce* (SG, IV, 639).

1886 *Красноставць* (Бучко, 82).

1914 *Красноставці* (Бучко, 82).

Давнє поселення, біля якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту, залишки жител трипільської культури тощо (ІМСУ ІФ, 564—565).

1. Результат онімізації катойконіма *красноставці* 'переселенці з нп *Красностав* чи **Красний Став*' (Бучко, 82), пор., наприклад, *Красностав* (4) — назви населених пунктів в Україні (АТУ, 400).

2. Можлива також форма множини від антропоніма **Красноставець* — дериват від ОН **Красностав* + суфікс *-ець*. Щодо структурних паралелей пор., наприклад, укр. *Красноголовець* (Андрущенко, 189), *Красноштан* (ЛХ, 22), *Красноцок* (Васильк., 24) та ін. — сучасні прізвища.

Кремі́дів, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Кінча́ки* (АТУ 2012: 150).

1435—1456 *Kromidow* [54, с. 22].

¹ Пор. ще структурно-семантичний аналог бр. діал. *красна́лессе* 'сосновий ліс, бір' (Яшкін, 96).

1758—1765 ex villa *Krimidow* (АЮЗР, I/4, 552).

1785—1788, 1819—1820 *Кремидів* (*Krymidów*) (ЙФМ, 160).

Кромидів — варіант ойконіма [79, с. 133].

1987 *Кремидів* (АТУ, 123).

Давнє поселення, поблизу якого збереглися кургани доби міді та ранньої бронзи (ІМСУ ІФ, 168; 54, с. 5).

Сучасна назва фонетично видозмінена. Ойконім *Кромидів* — це дериват від антропоніма **Кромид*¹ + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 90].

Креховічі, с. (Рж.).

Відоме з 1419 р. (Сіреджук 2003: 43).

1758—1765 *generosus Antonius Bunicz Krechowiecki* (АЮЗР, I/4, 539).

1785—1788, 1819—1820 *Креховичі* (*Krechowice*) (ЙФМ, 160).

1883 *Krechowice* (po rusku *Krechowyczi*) (SG, IV, 659).

1987 *Креховичі* (АТУ, 127).

1. Похідне утворення від ОН *Крехъ* + суфікс **-овичи** (> **-овичі**) (Худаш 1995: 124).

2. На нашу думку, це форма множини від патроніма *Крехович* — дериват від антропоніма **Крехов* + формант **-ич**, пор., наприклад, ст.-укр. *Креховичъ* («па(н) лань *креховичъ*», 1404 р., «*Ihnat krechowicz Mitropolicz*», 1413 р.) — антропонім у Галичині (ССУМ, I, 512). Пор. ще співвідносні ойконіми *Крехів* (2) — у Львівській обл. (АТУ, 401).

Крива, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Грабів* (АТУ 2012: 156).

Найменування населеного пункту вперше згадується у 1662 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788 *Криве* (*Krzywe*) (ЙФМ, 160).

1883 *Krywa* albo *Krzywa*; *Krzywej*; *Krzywą* (SG, IV, 763, 799).

1987 *Крива* (АТУ, 127).

Назва мотивована контактним гідронімом *Кривá* (бас. Дністра) (пор., зокрема, «*Krzywa — potok górski*», 1883 р.; SG, IV, 799) — балка (СГУ, 283—284) (первісно *Крива* земля, садиба, оселя, ріка тощо). Сюди ж аналогічні ойконіми: *Крива* (2) — у Закарпатській та Київській обл., *Крива Балка* (2), *Крива Гора*, *Крива Лука* — в Донецькій, Київській, Миколаївській та Одеській обл. (АТУ, 401) і под.

¹ Сумнівне утворення антропоніма від ОН **Кромидобрь*, **Кромидарь*. Докладніше див.: [54, с. 22].

Кривець, с. (Бг.).

Назва поселення вперше фіксується у 1610—1614 рр. (Сіреджук 2003: 47).

1669 *Krzywiec* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Кривець* (*Krzywiec*) (ЙФМ, 161).

1883 *Krzywiec* (SG, IV, 807).

1895 *Krywec* (SG, XIV, 712).

1987 *Кривець* (АТУ, 122).

Результат трансонімізації гідроніма *Кривець* (бас. Дністра) у сусідньому Долинському р-ні (СГУ, 285) < географічного терміна *кривець*, пор., наприклад, рос. діал. *кривец* 'викривлена лінія берега річки або озера' (ЕССЯ, 12, 174—175). Пор. ще ідентичні ойконіми *Кривець* (2) — в Україні (АТУ, 401).

Кривня, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Ліпівка* (АТУ 2012: 155).

Ойконім згадується від 1947 р. [53, с. 101].

1987 *Кривня* (АТУ, 126).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *кривня* 'крива місцевість' [53, с. 101].

Кривоброди, с. (Кс.). Об'єднане з нп *Трач* (АТУ 2012: 154).

Ойконім відомий із 1890 р. (Сіреджук, 139).

1914 *Кривоброди* (Бучко, 82).

1. Результат лексикалізації та онімізації словосполучення *криві броди* (Бучко, 82). Щодо структурних паралелей пор., наприклад, *Безброди*, *Межиброди* — ойконіми в Україні (АТУ, 365, 411).

2. Вірогідна форма множини від антропоніма **Кривобрі(о)д* (первісно *Кривоброди* — рід *Кривоброда*). Стосовно співвідносних утворень пор. *Кривобок*, *Кривогаз*, *Кривогуб*, *Криводуб*, *Кривоконь*, *Криворічка* — сучасні українські прізвища (СКТК, 403—404; Holutiak, 226) та ін.

Кривопілля, с. (Вр.).

Одна з перших документальних згадок про ойконім — 1829 р. (Сіреджук, 139).

До 1940 р. — складова частина нп *Жаб'є* (нині — смт *Верховина*) (ІМСУ ІФ, 133).

1987 *Кривопілля* (АТУ, 122).

Результат лексикалізації та онімізації словосполучення *криве поле*, оформленого суфіксом збірності *-ье-.

Криворівня, с. (Вр.).

Назва населеного пункту вперше задокументована від 1654 р. (Сіреджук, 139).

1669 *Krzyworownia* [12, с. 157].

1785—1788, 1819—1820 *Криворівня* (*Krzyworównia*) (ЙФМ, 161).

1839 до *Криворівні* (Головацький, 50).

1883 *Krzyworównia* (SG, IV, 810).

1987 *Криворівня* (АТУ, 122).

1. Ойконім мотивований місцем розташування гірського села, через яке протікає ріка Черемош (Головацький, 50).

2. На нашу думку, це результат лексикалізації та онімізації словосполучення *крива рівня*, на потенційність чого вказує ст.-укр. **ровня* 'рівнина' (ССУМ, II, 294), укр. діал. (кіровогр.) *рівня* 'рівнина' (Марусенко, 247; Громко, 172), п. *gównia* 'площина; рівна поверхня' (Hessen, Stypuła, II, 297) та ін.

Крілос, с. (Гл.).

Перші писемні свідчення про ойконім належать до 1301 р. (Сіреджук 2003: 41).

1599—1625 *Крылось* (АЮЗР, I/11, 33).

1642—1692 на *Kryłos* (АЮЗР, I/11, 614).

1785—1788, 1819—1820 *Крилос* (*Kryłos*) (ЙФМ, 161).

1883 *Kryłos* (SG, IV, 747); сь *крылосомъ* (АЮЗР, I/6, 24).

1987 *Крилос* (АТУ, 123).

Крилїс (у вимові жителів с. Кукільники) (ОАІУМ).

Давнє поселення, біля якого виявлено предмети трипільської культури, поховання ранньої та пізньої бронзи, залишки жител передкіфських часів (тут колись був розташований нп *Галич* [див.: нп *Галич*; Гл.]) (ІМСУ ІФ, 11, 169).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *крилос* 'християнська громада, духівництво; сукупність служителів у християнській церкві'. Вочевидь, таку назву первісно мала частина старого Галича, у якій проживало духовенство, що означала *'підвищене місце, гора'. Ще див.: Габорах 2007: 88—89. Пор. також місцевий оронім (похідне) *Крилоська* — назва гори (ІМСУ ІФ, 135).

Криничкї, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Семаківці* (АТУ 2012: 153).

1965 *Кринички* (Бучко, 82).

1. Множинний дериват від апелятива *криничка* (первісно 'поселення, яке виникло коло криничок') (Бучко, 82).

2. Імовірний результат трансонімізації (суміжного) (мікро)топоніма **Криничка*, утвореного лексико-семантичним способом від географічного апелятива *кринички* (~ укр. *кринічка* 'джерело, потік' (Грінченко, 2, 307), діал. (кіровогр.) *кринічкї* 'долина потоку', 'місце в лісі, де протікає джерело'; Громко, 100—101).

3. Можлива форма множини від антропоніма *Криничка* (первісно *Кринички* — рід *Кринички*), пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Петр*

Криничка, 1878 р. (ОКІУМ). Пор. ще ідентичні *Кринички* (18) — назви поселень у різних регіонах України (АТУ, 401), мікротопонім у Тисменицькому р-ні *Кринички* — місцевість, на якій було багато природніх криниць [31, с. 188] тощо.

Крихівці, с. (ІФ).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується від 1427 р. (Худаш 1995: 124).

1442 Aleksandro de Crechowcze (Бучко, 83).

1649 we wsi Krechowicach; w Krechowcach (Бучко, 83).

1758—1765 in villa Krechowce; fratres Krechowieccy; Stephani Krechowiecki (АЮЗР, I/4, 556, 560, 563).

1765 Krechowce (Бучко, 83).

1785—1788, 1819—1820 Крихівці (Krechowce) (ЙФМ, 160).

1883 Krechowce (SG, IV, 659).

1886 Крихівці (Бучко, 83).

1938 Крихівці (Бучко, 83).

1946 Крихівці (Бучко, 83).

1. Похідне утворення від патронімної назви *Крихівці* < ОН *Крихъ* (Бучко, 83).

2. Дериват від ОН *Крихъ* + суфікс **-овци** (> **-івці**) (Худаш 1995: 124).

3. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Крихі(о)вець* — дериват від ОН **Крихі(о)в* + формант **-ець**, пор. ОН співвідносні сл. *Крихъ* (Морошкин, 105), ст.-укр. *Криховичь*, 1404 р. (ССУМ, I, 512), укр. *Криховець* (Радіон, 60); 2) результат онімізації катойконіма *крихівці* 'переселенці з нп *Крихів* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Крихівка*', пор., зокрема, назви поселень *Крихів* (2) — у Львівській обл. (АТУ, 401), *Крихівці* (Рж.) тощо.

Кричка, с. (Бг.).

1481—1487 *Kryczka* (Худаш 2004: 174).

1785—1788, 1819—1820 *Кричка* (*Kryczka*) (ЙФМ, 162; ІМСУ ІФ, 107).

1883 *Kryczka* (*Kryczko* albo *Krzyczka*) (SG, IV, 745).

1987 *Кричка* (АТУ, 122).

1. Посесив у родовому відмінку від антропоніма *Кричко* з первісним знач. 'Кричка (село, дворище або ін. Кричка)', пор. ОН укр. *Кричко*, бр. *Крычко* (Худаш 2004: 174), ст.-пол. *Krzyczka*, 1468 р., *Krzyczko*, 1438 р. (SSNO, III, 166).

2. Дериват від ороніма *Кричка* < *кричка* < діалектного *криця* 'туга, масна глина' (Худаш 2004: 174).

3. Імовірне утворення на **-к-а** від географічного терміна *крич* ‘підвищення’ (Данилюк, 49).

Кропи́вище, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Пили́ні* (АТУ 2012: 153).

Назва села історично згадується від 1457 р. (Сіреджук 2003: 43).

XVI—XVII ст. *Kropiwnicze; Kropiwniszcz* (Atl. m., 3; 64, с. 71).

1785—1788, 1819—1820 *Кропи́вище* (*Kropiwniszcz*, *Kropiwniska, Kropiwniszcz*) (ЙФМ, 162).

1855 *Kropiwniszcz* (Бучко, 83).

1883 *Kropiwniszcz* (SG, IV, 696).

1886 *Кропи́вище* (Бучко, 83).

1. Лексико-семантичне утворення від апелятива *кропи́вище*, пор. укр. *кропи́вище* ‘місце, де росте (або росла) кропива’ (Бучко, 83).

2. Можливий результат трансонімізації (суміжного) гідроніма *Кропи́вища* — потік у Надвірнянському р-ні (СГУ, 291).

Кропи́вник, с. (Дл.).

1399 село Надѣво ись приселкомъ *Кропи́вники; Kropiwniki* (koło Mizunia) [65, с. 162, 163].

1883 *Kropiwnik* albo *Krupuwnyk* (SG, IV, 698).

1987 *Кропи́вник* (АТУ, 124).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Кропи́вник* (бас. Дністра) (СГУ, 292) < апелятива *кропи́вник*, пор. бр. діал. *крапі́ўнік* ‘місце, яке заросло кропивою’ (Яшкін, 96). Пор. ще ідентичні ойконіми *Кропи́вник, Кропи́вники* — у Львівській та Волинській обл. (АТУ, 401).

Кропи́вник, с. (Кл.).

Ойконім відомий від 1645 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Кропи́вник* (*Kropiwnik*) (ЙФМ, 162).

1883 *Kropiwnik* (SG, IV, 698—699).

1987 *Кропи́вник* (АТУ, 124).

Давнє поселення, біля якого знайдено крем’яні знаряддя праці доби міді та могильник доби бронзи (ІМСУ ІФ, 271).

Назва мотивована місцевим гідронімом *Кропи́вник* (пор., наприклад, «*Kropiwnik — potok*», 1883 р.; SG, IV, 700) (СГУ, 292) < географічного апелятива *кропи́вник* (див. вище).

Куба́ївка, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Саджа́вка* (АТУ 2012: 155).

1855 *Kubajówka* (Бучко, 83).

1938 *Кубаї́вка-Ломаджин* (Бучко, 83).

1987 *Кубаї́вка* (АТУ, 126).

Похідне утворення від антропоніма *Кубай* (~ укр. діал. (бук.) *куба́й* (*ковба́й, ковба́ль*) ‘дерев’яний черпак для польової криниці’;

Сл. БГ, 237) + суфікс **-ів-к-а** (Бучко, 83), пор., зокрема, ОН укр. *Кубай* (Рівн., 218), бр. *Кубай* (Худаш 2004: 180) та ін.

Кудлатівка, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Перевóзецъ* (АТУ 2012: 152).

1987 *Кудлатівка* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від ОН *Кудлатий* із первісним знач. 'нп, у якому проживає (або яким володіє) *Кудлатий*' (Худаш 2004: 180).

2. Можливо, ойконім мотивований (суміжним) (мікро)топонімом **Кудлатів* (**-ов-а, -ов-е**) + суфікс **-к-а**.

Кузьминець, с-ще (Рж.). Об'єднане з нп *Осмолóда* (АТУ 2012: 156).

1884 *Kuźmieniec* (SG, V, 9).

1947 *Кузьминець* [12, с. 89].

Результат трансонімізації одного з місцевих гідронімів *Кузьминéць* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Kuźmieniec, Kuźmieniec Łomnicki*», 1884 р.; SG, V, 9) або *Великий Кузьминéць* (пор. *K(u)źmieniec-Wielki*, 1884 р.; SG, V, 9) (СГУ, 92, 300), в основі яких антропонім *Кузьмин* + формант **-ець**. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконім *Kuzmines* — у Хорватії (Im. m., 254).

Кукільники, с. (Гл.).

Назва вперше засвідчена від 1390 р. (Сіреджук 2003: 41).

1420 *Kankolniki* [54, с. 24].

1578 *Конкольники* (Кісь, 39).

1758—1765 *parochus Kąkolnicensis* (АЮЗР, I/4, 537).

1785—1788, 1819—1820 *Кукільники, Конкольники* (*Konkolniki*) (ЙФМ, 164).

1987 *Кукільники* (АТУ, 123).

Форма множини від антропоніма *Кукільник* (первісно *Кукільники* — рід *Кукільника*) (~ укр. діал. мн. *кукольники* 'артисти, що ставили лялькові спектаклі' ¹ [79, с. 134]). Пор., наприклад, укр. *Кукóльний* — сучасне прізвище (Чучка, 311), (похідне) ст.-рос. Ермакъ *Кукольниковъ*, 1450 р. (Тупиков, 607) та ін.

Кулачківці, с. (Сн.).

Поселення засноване у кін. XII ст. (ІМСУ ІФ, 565).

1457 *Chomikowce ad Kolaczkowce* (Бучко, 120).

1469 *Colaczkowce* (Бучко, 83).

1579 *Załucze ad Kolaczkowce*; opp. *Kolaczkowce*; *Horylec ad Kolaczkowce* (Бучко, 74, 83, 96).

¹ В.В. Котович пов'язує антропонім із апелятивом *кукільник* 'молодий ялиновий заріст'. Докладніше про це див.: [54, с. 24].

1649 Iwan Boskow de villa *Kolaczkowce* (Бучко, 83).
1652—1653 opp. *Kolaczkowce*; w zamku *Kolaczkowskim* (Бучко, 83).

1765 *Kulaczkowce*; karczma *Kulaczkowska* (Бучко, 83).

1785—1788, 1819—1820 *Кулачківці* (*Kulaczkowce*) (ЙФМ, 164).

1839 *Кулачківці* (Головацький, 47).

1883 *miasteczko Kulaczkowce* (Бучко, 83).

1886 *Кулачкѡвцѣ* (Бучко, 83).

1914 м. *Кулачківці* (Бучко, 83).

Давнє поселення, біля якого виявлено житла трипільської культури (ІМСУ ІФ, 565).

1. Зміна назви поселення *Колачківці* на *Кулачківці* відбулася внаслідок асоціації з апелятивом *кулак*. Ойконім пов'язується із антропонімом *Ко(у)лачко* + формант **-овци** (> **-івці**) з первісним знач. *ко(у)лачковици* 'рід (або піддані) *Ко(у)лачка*' (Бучко, 83; Худаш 2004: 183—184).

2. Вважаємо вірогідними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Кулачки(о)вець* — дериват від ОН **Кулачки(о)в* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ОН укр. *Кулак* (Чучка, 312), *Кулакчо* (Сергиенко, 177); 2) результат онімізації катойконіма *кулачківці* 'переселенці з нп **Кулачків (-ов-а, -ов-е)* чи **Кулачківка*'.

Кулінка, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Збѡра* (АТУ 2012: 152).

1785—1788, 1819—1820 *Кулінка* (*Kulinka*) (ЙФМ, 164).

1987 *Кулінка* (АТУ, 124).

На нашу думку, назва поселення пов'язана з антропонімом *Кулінка* < *Куліна* < *Киліна* (Трійняк, 172, 186). Пор. ще споріднений гідронім *Кулінчин* (бас. Міусу) (СГУ, 301).

Кунісівці, с. (Гр.).

Назва поселення вперше історично задокументована у 1447 р. (Сіреджук 2003: 42).

1461 *Kunyszowcze* (ІМСУ ІФ, 192; Бучко, 83).

1578 *Kunyszowcze* (Бучко, 83).

1735 *Kunisowce* (Бучко, 83).

1785—1788, 1819—1820 *Кунісівці* (*Kunisowce*) (ЙФМ, 165).

1883 *Kuniszowce*; *Kunisowce* (SG, IV, 879).

1886 *Кунысѡвцѣ* (Бучко, 83).

1914 *Кунісівці* (Бучко, 83).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено пізньопалеолітичні стоянки, залишки жител пізньотрипільської культури та ін. (ІМСУ ІФ, 192).

1. Назва мотивована ОН *Кунисъ + формант **-овци** (> **-івці**) з первісним знач. *кунисовци* 'рід (або піддані) *Куниса*' (Бучко, 83; Худаш 2004: 189).

2. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Кунисі(о)вець — дериват від ОН *Кунисі(о)в + формант **-ець**, пор. співвідносне ОН укр. *Кунисівич* (Богдан, 151); 2) результат онімізації катойконіма *кунисівці* 'переселенці з нп *Кунисів (**-ев-а, -ев-е**) чи *Кунисівка'.

Куничі, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Насташине* (АТУ 2012: 151).

1435—1456 *Kunice* [54, с. 26].

1438 *Kunycze* (Худаш 2004: 189).

1469 *Sunycze* (Худаш 2004: 189).

1578 *Kunycze* (Худаш 2004: 189).

1785—1788, 1819—1820 *Куничі* (*Kunice*) (ЙФМ, 165).

1883 *Kunicze albo Kuniczki* (SG, IV, 877).

1987 *Куничі* (АТУ, 123).

Давнє поселення, біля якого збереглися рештки давньоруського городища (ІМСУ ІФ, 170).

Форма множини від антропоніма *Кунич — дериват від ОН *Кун(-а)* + суфікс **-ич** [54, с. 91], пор., наприклад, ОН укр. (закарп.) *Кун* (Чучка, 313), *Куна* (Худаш 2004: 188), бр. *Куна* (Худаш 2004: 188), ст.-пол. *Kun*, 1460 р., *Kuna*, 1383 р. (SSNO, III, 194, 200), ч. *Kupa* (Худаш 2004: 188) та ін.

Купелів, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Ніжнів* (АТУ 2012: 158).

1443 *monaster Cipilow* (Бучко, 84).

1445 *monastir Cipulow* (Бучко, 84).

1939 *Купилів* (Бучко, 84).

1987 *Купелів* (АТУ, 129).

Сучасна назва поселення фонетично модифікована.

1. Суфіксальний дериват від ОН *Купил < *Копил* (Бучко, 84).

2. На наш погляд, це вторинна форма від **Сипі(d)low* / **Купи(д)лів* < антропоніма **Купи(д)ло* < апелятива *купи(д)ло* < дієслова *купіти* 'придбати за гроші', 'привертати на свій бік підкупом, хабарем; підкуповувати', 'обдурювати' (СУМ, IV, 403, 405). Щодо ймовірної мотивації семантики антропонімооснови пор., наприклад, апелятив укр. *купіло* 'гроші' (Грінченко, 2, 327), рос. діал. *купіло* 'т. с.' (СРНГ, 16, 101), п. *kupidło* 'ціна, вартість покупки' (SJP, II, 636), ч. діал. *kupidło* 'покупки, куплені речі' (< псл. **kupidlo*; ЭССЯ, 13, 109). На підтримку відповідних антропонімів вказують: ст.-пол. *Kupyla*, 1382 р., п. *Kupidło*, 1703 р. (Rymut, I, 492) та ін. Пор. ще споріднені назви поселень *Купидло* — в колишній Каунаській губ.,

Кутилеева — в колишній В'ятській губ., *Кутилово* (2) — в колишніх Тульській та Вологодській губ. (Vasmer RGN, IV, 685, 686) тощо.

Кури́нів, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Блюдни́ки* (АТУ 2012: 150).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується від 1444 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Кури́нів* (*Kurynów*) (ЙФМ, 166).

1987 *Кури́нів* (АТУ, 122).

Похідне утворення від антропоніма *Кури́н* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., зокрема, ОН укр. *Кури́н* [79, с. 133].

Ку́рів, с. (Гл.).

1399 *Kurow* (Худаш 2004: 192).

1510 *Curow* (Худаш 2004: 192).

1785—1788 *Kurów* (Худаш 2004: 192).

1855 *Kurow* [54, с. 37, 92].

1883 *Kurów* (SG, IV, 933).

1987 *Курів* (АТУ, 123).

Дериват від антропоніма *Кур* (< апелятива укр. *кур* 'півень'; Грінченко, 2, 328) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 84; 54, с. 92), пор. ОН сл. *Куръ* (Морошкин, 108), укр. *Кур* (Худаш 2004: 192), ст.-рос. *Кур*, 1552 р. (Веселовский, 171), бр. *Кур* (Худаш 2004: 192), ст.-пол. *Kur*, 1239 р. (SSNO, III, 203), ч. *Kur* (Худаш 2004: 192) та ін.

Куропатники́, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Коростови́чі* (АТУ 2012: 150).

Одними з перших писемних згадок про назву села є 1418 р., 1531 р. (Кісь, 39; Сіреджук 2003: 42).

1445 *Curopathniki* [54, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Куропатники* (*Kuropatniki*) (ЙФМ, 166).

1883 *Kuropatniki* (SG, IV, 931).

1987 *Куропатники* (АТУ, 123).

Давнє поселення, коло якого виявлено житла трипільської культури, доби бронзи, черняхівської культури та поселення VI—VII ст. (ІМСУ ІФ, 169; 54, с. 4).

Форма множини від антропоніма **Куропатник* (первісно *Куропатники* — рід *Куропатника*) [54, с. 92], пор. укр. діал. *куропатники* 'мисливці, що полювали на куропаток, або поселення навколо мисливської сторожки, звідки князь ходив на пташині лови' [79, с. 134]. Сюди ж ідентичний ойконім *Куропатники* — у Тернопільській обл. (АТУ, 403).

Ку́ти, смт (Кс.).

Ойконім уперше історично засвідчений від 1448 р. (ІМСУ ІФ, 367); згодом — у 1710 р. (Сіреджук, 139).

1785—1788, 1819—1820 *Кути* (*Katy*) (ЙФМ, 167).

1839 у <...> *Кутах* (Головацький, 41).

1884 *Kuty* (SG, V, 6).

1933 в <...> *Кутах* [84, с. 226].

1987 *Кути* (АТУ, 125).

Давнє поселення, біля якого збереглися залишки укріплених жител і могильник давньоруських часів (ІМСУ ІФ, 367).

1. Назва походить від географічного розташування селища — в к у т і між Карпатами і Черемошем (ІМСУ ІФ, 367).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації імовірного (суміжного) (мікро)топоніма *Кути* (< укр. діал. (поліськ.) *кут* ‘мис на ріці’ (Черепанова 1984: 118), волин. *кут* ‘рукав річки’, ‘поворот річки’, ‘край лісу’; Данилюк, 52). Зазначимо, що поселення розташоване між Карпатами й Черемошем (ІМСУ ІФ, 367); 2) форма множини від антропоніма *Кут* (первісно *Кути* — рід *Кута*), пор. ОН ст.-укр. Лукьян *Кутъ*, 1649 р. (Реєстр, 39), укр. *Кут* (Горпинич, Бабій, 68) і под. Пор. ще аналогічні назви поселень *Кути* (10) — в різних регіонах України, *Кути Другі*, *Кути Перші* (Чернігівська обл.) (АТУ, 403), бр. *Куты* (4) — топоніми у Гомельській, Гродненській, Мінській, Могильовській обл. (Рапановіч Гом., 96; Рапановіч Гр., 132; Рапановіч Маг., 100; Рапановіч Мін., 148), рос. *Куты* (49) — ойконіми в колишніх Київській, Харківській, Люблінській губ. (Vasmer RGN, V, 7), *Kuti* — топоніми у Боснії, Герцеговині та Чорногорії (Im. m., 253) і под.

Кутище, с. (Тл.).

1419 до *кутииць*; межі *кутиици* (Бучко, 84; Сіреджук 2003: 43).

1458 Hynathkone de *Kothyszcz* (Бучко, 84).

1466 opp. *Cuthyszcz* (ІМСУ ІФ, 604; Бучко, 84).

1523 Hynnath de *Cuthyszcz* (Бучко, 84).

1578 *Kutyszcz* (Бучко, 84).

1670 *Kutyszcz* ad Ostra; *Kutyszcz* et Okniany (Бучко, 84).

1758—1765 curiarum <...> *Kutyscensis* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 ws. *Kutyszcz* (Бучко, 84).

1884 *Kutyska*, rus. *Kutyszcz*; *Kutyszcz* obacz *Kutyska* (SG, V, 6, 7).

1886 *Кутыска* (Бучко, 84).

1914 *Кутиська* (Бучко, 84).

1947 х. Грабичанка коло с. *Кутище* (Бучко, 66).

Давнє поселення, на території якого знайдено кам'яні знаряддя праці (ІМСУ ІФ, 604).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *кутище* (Бучко, 84) < географічного терміна *кут* (див. вище). Пор. ще ідентичні ойконіми *Кутище* (3) — в Україні (АТУ, 403).

Кутці, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Підвіння* (АТУ 2012: 155).

Найменування населеного пункту згадується на сторінках історичних документів від 1463 р. (Сіреджук 2003: 43).

1578 *Kutse* [53, с. 101].

1819—1820 *Кутці* (*Kutse*) (ЙФМ, 167).

1883 *Kutse* (SG, IV, 953).

1987 *Кутці* (АТУ, 127).

1. Демінутивне утворення від топоніма *Кути* [54, с. 92].

2. Альтернативними вважаємо варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Кутець* (~ укр. діал. (бук.) *кутець* 'сарай' (Сл. БГ, 244), пд.-карп. *кутец* 'хлівчик'; Бевка, 80), пор. ще бр. *Кутовец* — прізвище (Памяць, 268); 2) результат онімізації катойконіма *кутці* 'переселенці з нп *Кут(-и)* чи **Куток*', пор., наприклад, *Кут* (3), *Кути* (10), *Кути Другі*, *Кути Перші* — назви поселень в різних регіонах України (АТУ, 403) тощо.

Л

Лазі, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Ясень* (АТУ 2012: 156).

1785—1788, 1819—1820 *Лазы* (*Łazy*) (ЙФМ, 169).

1987 *Лазы* (АТУ, 127).

Альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації однойменного суміжного ороніма, пор., наприклад, «*Łazy — lesista góra*», 1884 р. — гора в сусідній Долинщині (SG, V, 627) < географічного апелятива *лази*, пор. *лаз* 'вузький отвір, через який можна пролізти, пройти куди-небудь; лазівка', 'стежка в густих зарослях, якою звичайно ходять тварини' (СУМ, IV, 436), діал. (бойк). *лаз* 'поле, залишене на пасовище; поле під лісом; шматки землі між потоками або на верхах гір; шматки поля', 'лісова галявина; прогалина', 'хата на сіножатях, житло далеко від села, використовуване під час літніх робіт', 'поле далеко від села' (Онишкевич, 1, 402), гуц. 'сіножать, лука', 'пасовище', 'власна назва поля' (ГГ, 109) тощо; 2) форма множини від антропоніма **Лаз* (~ рос. *лаз* 'той, хто любить лазити', 'шахрай, хитрун', діал. (арх., тоб.) *лаза* 'підлабузник'; ЭССЯ, 14, 72—75) (первісно *Лазы* — рід *Лаза*), пор., зокрема, (похідні) ОН *Лазин* (СП, 198), *Ла-*

зько (ЮУ, 112) тощо. Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми *Лазу* (2) — в Україні (АТУ, 403).

Лані, с. (Гл.).

Назва поселення вперше писемно засвідчена від 1439 р. (Сіреджук 2003: 42).

1474 згадується документально як присілок *Делієва* [79, с. 134].

1497 *Lanu* [54, с. 27].

1785—1788 *Лани* (*Lanu*) (ЙФМ, 169).

1884 *Lanu* (SG, V, 587).

1987 *Лани* (АТУ, 122).

1. Похідне утворення від апелятива *лан* у мн. (Бучко, 84; 54, с. 93).

2. Мабуть, це результат трансонімізації вірогідного (місцевого) (мікро)топоніма *Лани*¹, в основі якого — географічний термін *лан* ‘ділянка оброблюваної землі в межах 10—30 десятин як міра площини’ (СУМ, IV, 443). Сюди ж аналогічні ойконіми *Лани* (5) — в Україні (АТУ, 403), мікротопонім *Лани* — лука в сусідньому Долинському р-ні (ОАІУМ) та ін.

Ланчин, смт (Нд.).

1400 Maxim de *Lanczyn*; *Lanczina* (Бучко, 84; Сіреджук 2003: 41).

1455—1469 *Lanczyne* (Сіреджук 2003: 53).

1515 *Laczyszyn* (Бучко, 84).

1579 villa *Lanczin* (Бучко, 84); *Lanczyn* (Худаш 2004: 200—201).

1660 *Laczyn* (Бучко, 84).

1670 *Ланчин* (Бучко, 84).

1785—1788, 1819—1820 *Ланчин* (*Lanczyn*) (ЙФМ, 170).

1884 *Lanczyn* (SG, V, 583).

1886 *Ланчин* (Бучко, 84).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено пізньопалеолітичну стоянку (ІМСУ ІФ, 437; 20, с. 5).

Ойконім можна розглядати як похідне утворення від антропоніма *Лянка* або від іншого імені — *Ланка* (< ОН *Меланка* (*Меланія*) чи від відповідного апелятива, пор., наприклад, бр. діал. *л́анка* ‘сита повна жінка, товстуха’; Бялькевіч, 246) + суфікс належності **-ин** (первісно *Ланчин* двір, хутір, присілок тощо) (Бучко, 84). Пор. такі ОН: сл. *Ланка* (Бучко, 84), укр. *Лянка* < *Уляна* / *Оляна* (Трійняк, 368), бр. *Ланка* та похідні *Ланкін*, *Ланкевіч*, *Ланько́* (Бірыла 1969: 244), болг. *Ланка* (< *Лана*, *Илиянка*) (Заимов, 136) тощо.

¹ Цю версію підтверджує також те, що село *Лани* було закладене на Деліївських ланах. Докладніше див.: [79, с. 134].

Ластівці, с. (Бг.). Об'єднане з нп *Стару́ня* (АТУ 2012: 149).
1987 *Ластівці* (АТУ, 122).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Ласті(о)вець* — дериват від ОН **Ласті(о)в* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, споріднені укр. *Ластівка* (Буковина, 105), *Ластовка* (Ucraina, 419) — прізвища; 2) результат онімізації катойконіма *ластівці* 'переселенці з нп **Ластів (-ов-а, -ов-е)* чи *Ластівка*', пор., зокрема, *Ластівка* — назви поселень у Львівській обл. (АТУ, 403). Пор. ще ідентичні ойконіми *Ластівці*¹ — у Хмельницькій обл. (Торчинська, Торчинський, 270).

Лесівка, с. (Бг.). Об'єднане з нп *Нівочин* (АТУ 2012: 149).

Відоме документально від 1707 р. (Сіреджук 2003: 52).

1735 *Lesiówka* cum *Hrąniówka* (Бучко, 66).

1785—1788, 1819—1820 *Лесівка* (*Łesiówka*) (ЙФМ, 172).

1855 *ws. Lysiówka* (Бучко, 84).

1884 *Lesiówka* po rusku *Lesiwka* (SG, V, 155).

1886 *Лесівка* (Бучко, 84).

1914 *Лесівка* (Бучко, 84).

1. Дериват від варіанта особового імені *Лесь*, пор. укр. *Лесь* < *Олександр, Олег* (Трійняк, 260, 261) + суфікс **-ів-к-а** (Бучко, 84).

2. Можлива мотивація (контактним) (мікро)топонімом **Лесів (-ев-а, -ев-е)* + суфікс **-к-а**, на потенційність якого вказує мікротопонім *Лесьова Долина* — долина на Жидачівщині Львівської обл. (СМН, 306). Пор. ще аналогічний ойконім *Лесівка* — у Харківській обл. (АТУ, 404).

Лецівка, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Дуба* (АТУ 2012: 156).

Перші писемні свідчення про ойконім належать до 1642 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Лецівка* (*Lecówka*) (ЙФМ, 172).

1884 *Lecówka* (po rusku *Leciówka*, zwana także *Licówka, Licewką*, a w dawnych dokumentach *Lecowem*) z *Dubszarą* (SG, V, 119).

1987 *Лецівка* (АТУ, 127).

Альтернативні варіанти походження: 1) від варіанта особового імені *Лець* (< *Олексій*) + формант **-ів-к-а**, пор., наприклад, *Лець* (ім'я та прізвище) (Трійняк, 264; Худаш, 223); 2) від імовірного (мікро)топоніма **Леців (-ев-а, -ев-е)* + суфікс **-к-а**. З ойконімом пов'язаний

¹ Із словотвірного погляду вважаємо сумнівними пояснення ойконіма *Ластівці* на Хмельниччині як посесивної назви. Докладніше див.: Торчинська, Торчинський, 270.

місцевий гідронім *Леці́вка* (бас. Дністра) (пор. «protoków Dubszarki i Lescówki», 1881 р., *Lescówka*, 1884 р.; SG, II, 185; V, 120) (СГУ, 312).

Ліпа, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Слобода-Болехівська* (АТУ 2012: 152).

Назва села вперше згадується у 1464 р. (Сіреджук 2003: 42; Гук, 18).

1508 in villa *Lippen* [12, с. 87].

1615 *Lipa* (Худаш 2004: 206—207).

1785—1788, 1819—1820 *Lupa* (*Lipa*) (ЙФМ, 173).

1884 *Lipa* (SG, V, 247—248).

1987 *Lupa* (АТУ, 124).

1. Семантичне утворення від мікротопоніма *Лупа* із первісним знач. 'нп, розташований у місцевості, на якій росте (або росла) *липа*' (Худаш 2004: 206—207).

2. Семантичне утворення від ОН *Лупа* із первісним знач. 'нп, у якому проживає (або яким володіє) *Лупа*' (Худаш 2004: 206—207).

3. Вочевидь, це результат трансонімізації місцевого гідроніма *Лупа* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Lipa*, 1884 р., 1888 р.; SG, V, 249, 835; IX, 802) (СГУ, 314).

Ліпівка, с. (Рг.).

1433 *Матіївці* (*Mathiow*) (до 1570; ІМСУ ІФ, 477) [53, с. 101].

Матіїв (*Матвіїв*) — пізніші варіанти ойконіма [53, с. 101].

Ферліїв (до 1946 [1948; ІМСУ ІФ, 477]) (Сіреджук 2003: 43).

1570 *Фірлеїв* (Кісь, 40; ІМСУ ІФ, 477).

1785—1788, 1819—1820 *Фирліїв*, *Фирлеїв* (*Firlejów*) (ЙФМ, 316).

1785—1788 *Firlejow* [53, с. 101].

1881 *Firlejów z Józefowem* (SG, II, 391).

1947 *Фирліїв*; *Ферліїв*; *Фирлеїв*; *Лупівка* [53, с. 101].

Сучасна назва вторинна.

1. Ойконім *Лупівка* похідний від прикметника *липовий* + суфікс **-к-а**, первісно *лупівка* 'місце, де росли липи' (Бучко, 84).

2. Нова назва мотивована апелятивом *лупа* + суфікс **-івка** [54, с. 94].

3. В основі варіанта топоніма *Матіїв* (*Матвіїв*) — ОН *Матій* < *Матвій* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 94].

4. Історична назва *Фи(е)рле(і)їв* мотивована антропонімом *Фи(е)рле(і)й* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 94], пор. прізвища: *Ферлій* (ХХМ, 152), *Ферлей* (ІМСУ ІФ, 41) і под.

5. На нашу думку, для первісного ойконіма *Матіївці* альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Матіївець* — дериват від ОН **Матіїв* + суфікс **-ець**, пор., напри-

клад, укр. *Матвієць* [71, с. 130], рос. *Матвиец* (КПУ Киров., 1, 930), *Матвійв* (ІМСУ ІФ, 504) та ін.; 2) результат онімізації катойконіма *матіївці* ‘переселенці з нп **Матіїв* (-ев-а, -ев-е) чи **Матіївка*’. Новий ойконім, швидше за все, постав за аналогією до сусідніх топонімів із таким же формантом. Відзначимо, що назва села пов’язана з місцевим гідронімом *Гнила Липа* пп. Дністра (пор., наприклад, «ze strumieniem *Gnilą Lipą*», 1880 р.; SG, I, 529) — ріка (ІМСУ ІФ, 477; СГУ, 140). Стосовно ідентичних відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Липівка* (11) — в різних регіонах України (АТУ, 404).

Липівка, с. (Тс.).

Ляцьке Шляхетське (до 1939) (ІМСУ ІФ, 239).

1390 *Ляцьке* (Сіреджук 2003: 41).

1437 *Hrin de Leczkye* (Бучко, 84—85).

1519 *villa Lvaczkye cum campo Jagodzyno* (Бучко, 84—85).

1670 *Ladzkie* (Бучко, 84—85).

1758—1765 *in villa Ladzkie* (АЮЗР, I/4, 556).

1765 *Lackie* (Бучко, 84—85).

1785—1788, 1819—1820 *Ляцьке Шляхетське* (*Ladzkie, Lackie, Ladzkie Szlacheckie*) (ЙФМ, 187).

1884 *Ladzkie-Shlacheckie* (albo *Ladzkie koło Tyśmienicy*) (SG, V, 63).

1886 *Лядзке Шляхоцке* (Бучко, 84—85).

1914 *Ляцьке Шляхоцке* (Бучко, 84—85).

1938 *Ляцке-Шляхоцке* (Бучко, 84—85).

1947 *Липівка* (Бучко, 84—85).

Давнє поселення, на території якого виявлено предмети II—III ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 239).

Нова форма топоніма вторинна. Первісна назва утворена від прикметників *лядський* та *шляхетський* у сер. роді (Бучко, 84—85) (первісно *Ляцьке Шляхетське* поле, дворище, село тощо) (щодо нового ойконіма див. вище).

Липники, с-ще (Клм.). Об’єднане з нп *Дебеславіці* (АТУ 2012: 153).

1788 *pod Lipniki; pod Lipnikami* (Бучко, 85).

1820 *pole Lepniki, Lypiki zwane* (Бучко, 85).

1965 *Липники* (Бучко, 85).

1. Похідне утворення від апелятива *липник* у мн. (Бучко, 85).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Липник* (~ апелятивом укр. *ліпнік* ‘робітник, який обмазує глиною стіни’ (Грінченко, 2, 369), ‘спеціаліст з ліпних робіт’; СУМ, IV, 521) (первісно *Липники* — рід *Липника*).

Стосовно цього пор. ОН *Липник* (Горпинич, Бабій, 71), ст.-пол. *Lipnik*, 1398 р. (SSNO, III, 265); 2) результат трансонімізації імовірного (суміжного) (мікро)топоніма *Липники*¹, на можливість якого вказує гідронім *Ліпник* — у м. Трускавець Львівської обл., ст.-рос. *Липник* — ойконім в Єльнінському пов. тощо (ЕССЯ, 15, 134—135). Пор. ще аналогічні ойконіми *Липники* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 404).

Ліповиця, с. (Рж.).

Ойконім уперше документально згадується від 1637 р. (Сиреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Липовиця* (*Lipowica*) (ЙФМ, 174).

1884 *Lipowica* (albo *Lipowice*, po rusku *Łupowycia*) (SG, V, 513).

1987 *Липовиця* (АТУ, 127).

Назву можна розглядати як похідне утворення від: 1) географічного апелятива **липовиця*, пор., зокрема, співвідносні укр. *липовець* ‘місце, де ростуть липи’ (ОАІУМ), діал. (волин.) *липовець* ‘ліс, де ростуть липи’ (Данилюк, 53), схв. *ліповица* ‘липовий гай’, слн. діал. *lipoves* ‘ліс’ (ЕССЯ, 15, 125, 127—128); 2) вірогідного (контактного) (мікро)топоніма *Липовий(-а, -е)* (земля, садиба, оселя тощо) (~ *Ліпове* — гелонім на Волині (СМУ, 56), *Липова Долина* — ойконім у Сумській обл., *Липове* (11) — назви поселень в різних регіонах України; АТУ, 404) + суфікс *-иця*. Сюди ж ідентичні: *Липовиця* — поширені топоніми у слов’янських країнах (ЕССЯ, 15, 125), *Lipovica*, *Lipovica Nova* — ойконіми в Сербії та Хорватії (Im. m., 262) тощо.

Ліса Гора́, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Кутіице* (АТУ 2012: 158).

1947 х. *Лиса Гора* (Бучко, 85).

Ойконім мотивований однойменним контактним оронімом (Бучко, 85). Пор., наприклад, «*Łysa góra* albo *Świątokrzyska*», 1884 р. — назва гори (SG, V, 852—854), співвідносна з географічним терміном укр. діал. (волин.) *ліса гора́* ‘гора без рослинності’ (Данилюк, 53). Сюди ще аналогічні *Лиса Гора* (3) — назви поселень в Україні (АТУ, 404), гідроніми *Ліса Гірка* (2) — у Дніпропетровській та Запорізькій обл. (СГУ, 316) тощо.

¹ Топонім *Липник* — це лексико-семантичне утворення від апелятива *липник*, пор., наприклад, д.-руськ. *лип(ъ)никъ* ‘липовий ліс’ (ЕССЯ, 15, 134—135), укр. *липнік* = *липняк* ‘липовий гай, липовий ліс’ (Грінченко, 2, 360), діал. (волин.) *ліпники* ‘ліс, у якому ростуть липи’ (Данилюк, 53), рос. *липник* ‘липовий гай’ (Мурзаев, 343), бр. діал. (тур.) *ліпнік* ‘лико з липи; молодий паросток лип’, ‘липовий чагарник, липняк; липова кора’ (ТС, 3, 31) і под.

Лисець, смт (Тс.).

Назва поселення документально фіксується від 1416 р. (Сіреджук 2003: 42).

1439 pro *Liszyecz villa* (Бучко, 111).

1446 in silvis *Lichszecz* (Бучко, 111).

1468 villa *Liszech* (Бучко, 111).

1649 mieszczanom *Moczarmiasta*; opp. *Lisiec* alias *Moczar Miasto*; ze wsi *Łysca* (Бучко, 85, 111).

1661 Pacykow ad *Łysiec* (Бучко, 100).

1670 opp. *Moczarmiasto* seu *Łysiec* (Бучко, 85).

1675 Iwanikowka ad *Łysiec* (Бучко, 75).

1765 м. *Лисець* (Бучко, 85).

1785—1788, 1819—1820 *Лисець* (*Łysiec*) (ЙФМ, 174).

1839 у *Лисці* (Головацький, 41).

1884 *Łysiec* (rus. *Łyseć*) (SG, V, 860).

1886 *Лисець* (Бучко, 85).

1. Історична назва селища *Мочармісто* (воно ж — *Мочар Місто*) — це результат лексикалізації та онімізації апелятивів *мочар* (пор., наприклад, *мочар* ‘мокра заболочена низовина’) і *місто* (Бучко, 85).

2. Ойконім *Лисець* — похідне утворення від однойменного дрімоніма *Лисець*¹ — ліс, який раніше існував поблизу (Бучко, 85, 111).

3. Дериват від ОН *Лисек* + суфікс *-їь (Бучко, 85).

4. Похідне утворення від ОН *Лис* + формант **-ець** (Бучко, 111).

5. Найімовірніше, назва поселення мотивована апелятивом *лисець*, пор., зокрема, укр. діал. (лемк.) *лісец* ‘галявина в лісі; оголена безліса вершина гори’ (Пиртей, 159), ст.-пол. *łysiec* ‘гора, не покрита лісом’ (ЕССЯ, 17, 53) < прикметника *лісий* ‘гора, непокрита рослинністю’ (Грінченко, 2, 361). Пор. ще ідентичний ойконім *Лисець* — у Хмельницькій обл. (АТУ, 404), п. *Łysiec* — назва гори, схв. *Líšac*, *Líšac* — топоніми (ЕССЯ, 17, 53), ойконіми *Lisac* — у Хорватії, *Lisec* — у Македонії та Словенії (Im. m., 263) та ін.

Ліскі, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Коршів* (АТУ 2012: 153).

1410 *Liski* (Сіреджук 2003: 43; Худаш 2004: 212).

1566 *Laski* (Худаш 2004: 212—213).

1579 *Lieski* (Худаш 2004: 212—213).

¹ Д.Г. Бучко розглядає цей онім як похідний від іменника *лис* + суфікс **-ець** (на означення носія прикметності), первісно ‘ліс, у якому водилося багато лисів’. Докладніше про це див.: Бучко, 85.

- 1670 *Liski*; *Liszki* (Худаш 2004: 212—213).
 1707 *Liski* (Бучко, 81; Худаш 2004: 212—213).
 1775 *Laszki* (Бучко, 85).
 1785—1788 *Ліски* (*Liski*) (ЙФМ, 177).
 1883 *Korszów* (Nowy i Stary) z *Liskami* (SG, IV, 425).
 1884 *Liski* (SG, V, 312).
 1886 *Лѣски* (Бучко, 85).
 1914 *Ліски* (Бучко, 85).

1. Дериват від ОН *Ліско* або *Ліска* (Бучко, 85). Стосовно цієї версії пор., зокрема, ОН укр. *Ліска* (Богдан, 163), ст.-пол. *Lisko*, 1400 р. (SSNO, III, 268—269), *Lasok*, 1560 р. (Rymut, II, 9) та ін.

2. Форма множини від апелятива *лісок*¹ (однак, на думку Д.Г. Бучка, ця версія сумнівна, оскільки в такому разі ойконім передавався би польською мовою як *Laski*, *Lyaski* і под. (пор. п. *las*, *lasek* ‘ліс, лісок’), а в історичних пам’ятках такий варіант запису зафіксований лише один раз) (цит. за: Бучко, 85).

3. «Назва *Ліски* — вторинне утворення, яке виникло від первинного **Лізки* внаслідок девокалізації дзвінкого приголосного з перед глухим приголосним *к* і переходу його таким чином у глухий приголосний *с* у новотворі *Ліски*» (Худаш 2004: 213).

Пор. ще аналогічні ойконіми: *Ліски* (10) — в різних регіонах України (АТУ, 405), рос. *Луски* (17) — в колишніх Полтавській, Чернігівській, Люблінській та ін. губ. (Vasmer RGN, V, 163), бр. *Лескі* — у Гродненській, Мінській обл., *Ляскі* — у Могильовській обл. (Рапановіч Гр., 138; Рапановіч Маг., 108; Рапановіч Мін., 153), *Leski* — у Македонії (Im. m., 259) і под.

Лісна Велесніця, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Парішце* (АТУ 2012: 154).

- 1463 *Vyelesnycza* [12, с. 86].
 1669 *Glinki cum Welesnica* (Бучко, 63).
 1707 *Tarnawica cum Welesnica* (Бучко, 86).
 1819—1820 *Велесниця Лісна* (*Weleśnica Leśna*) (ЙФМ, 49, 346).
 1818—1820 *Welesniczka albo Welesnica; Welesniczka Lesna* (Бучко, 85).
 1893 *Weleśnica (Dolna i Górna)* (SG, XIII, 197).
 1900 *Welesnica Lesna* (Бучко, 85).
 1914 *Лісна Велесниця* (Бучко, 85).

¹ Пор., наприклад, укр. *лісók* (зменш.) до *ліс* ‘ліс’ (Грінченко, 2, 370), діал. (кіровогр., поліськ.) *лісók* (= *лесók*, *лясók*) ‘невеликий лісовий масив’, ‘узлісся, клин лісу’ (Черепанова 1984: 124; Громко, 112) та ін.

Складена назва. Ойконім похідний від суміжного гідроніма *Велесниця* (бас. Дністра) — ріка (СГУ, 84; Бучко, 85). Компоненти назви *Лісна* (< прикметника *лісній* ‘лісний’; Грінченко, 2, 370), *Dolna* (Долишня) і *Górna* (Горішня) вжито для диференціації, пор. нп *Нижня Велесниця* (Клм.) (див. нижче). Сюди ж аналогічний ойконім *Velesnica* — у Сербії (Im. m., 452).

Лісна Слобідка, с. (Клм.).

1735 *Słobudka* (Бучко, 85).

1775 *między Słobudką* у *Rakowczykiem* (Бучко, 85).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка Лісна* (*Słobódka Leśna*) (ЙФМ, 281).

1886 *Слободка Лѣсна* (Бучко, 85).

1889 *Słobódka Leśna z Pułharami* (SG, X, 807).

1914 *Слобідка Лісна* (Бучко, 85).

1947 *Лісна Слобідка* (Бучко, 85).

Давнє поселення, на території якого знайдено крем’яні знаряддя праці доби неоліту та бронзові знаряддя праці доби пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 340).

Складена назва. Компонент *Слобідка* — лексико-семантичне утворення від апелятива *слобідка* ‘зменш. до *слободá*’ (Бучко, 85) — ‘поселення в Київській Русі, в Україні і Росії XI—XVIII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодалських повинностей і податків’ (СУМ, IX, 365). Означення *Лісна* функціонує як елемент протиставлення (див.: нп *Слобідка* сусідніх районів).

Лісна Тарновиця, с. (Нд.).

Первісна назва населеного пункту — *Тарнавиця Мала* (Сіреджук 2003: 46).

1417 *Tarnawicze* (Бучко, 86).

1441 *Iwan de Thernawycza* (Бучко, 86).

1550 *Підлісна Тарнавиця* (Сіреджук 2003: 46).

1578 *Tarnowica Lesna* (Бучко, 86).

1707 *Tarnawica cum Welesnica* (Бучко, 86).

1785—1788, 1819—1820 *Тарновиця Лісна* (*Tarnowica Leśna*) (ЙФМ, 301).

1891 *Tarnowica albo Tarnawica Leśna* (SG, XII, 205).

1914 *Тарновиця Лісна* (Бучко, 86).

1947 *Лісна Тарновиця* (Бучко, 86).

Складена назва, яка змінювалася впродовж століть. Стрижневий компонент *Та(е)рновиця* мотивований, швидше за все, географічним апелятивом **та(е)рновиця* з лексичним знач. *‘місцевість, на якій росте або ріс терен’ (Бучко, 86) < прикметника *тарновий*

‘який відноситься до терну, з терну’ (Грінченко, 4, 257) + суфікс **-иця**. Означальні частини *Мала*, *Підлісна* і *Лісна* функціонують як елемент протиставлення [див.: нп *Терновиця* (Тс.)]. Пор. ще аналогічний ойконім *Терновиця* — у Львівській обл. (АТУ, 443), топоніми п. *Tarnowica*, рум. *Tarnăvița*, *Târnovița* [89, с. 53], *Trnovica* — назва поселень у Сербії, Словенії, Хорватії, Боснії та Герцеговині (Im. m., 442) тощо.

Лісний Хлібичин, с. (Клм.).

Назва села документально відома від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1436 *Chlebyczyn* (Бучко, 86).

1582 *Hlibiczyn* (Бучко, 86).

1648 *Chlebiczyn* (Бучко, 86).

1661 *Chlibyczyn ad Czortowiec* (Бучко, 119; Худаш 2004: 365).

1758—1765 in villa *Chlibycz*; in villis <...> *Chlybycz* (АЮЗР, I/4, 555, 556).

1765 *Chlibiczyn* (Бучко, 86).

1785—1788 *Chlebiczyn Lesny* (Худаш 2004: 365).

1785—1788, 1819—1820 *Хлібичин Лісний* (*Chlebyczyn Leśny*) (ЙФМ, 319).

1880 *Chlebiczyn; Chlebczyn leśny* (SG, I, 581).

1886 *Хлѣбичын Лѣсный* (Бучко, 86).

1914 *Хлібичин Лісний* (Бучко, 86).

1947 *Лісний Хлібичин* (Бучко, 86).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено предмети доби неоліту та стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 340).

Складена назва, стрижневий компонент якої — *Хлібичин* — мотивований антропонімом **Хлібича* / **Хлібиця* / **Хлібика* + суфікс належності **-ин** (первісно *Хлібичин* двір, хутір, присілок тощо) (Бучко, 86), на можливість якого вказує спільнокореневе ст.-пол. Michael *Chlebicza*, 1410 р. (SSNO, I, 316) ~ ОН *Хліб*, пор. укр. *Хліб* (Костюк, 72). Означення *Лісний* функціонує як протиставлення до нп *Хлібичин* сусіднього району (див. нижче) або пов'язане з місцевим гідронімом *Лісний* (бас. Дунаю) — потік (СГУ, 320).

Лісовá, с-ще (Рг.). Об'єднане з нп *Підвіння* (АТУ 2012: 155).

Ойконім згадується від 1947 р. [54, с. 95].

1987 *Лісова* (АТУ, 127).

Результат онімізації прикметника *лісовий* [54, с. 95], пор. укр. *лісовий* ‘лісовий’, ‘лісовий вартовий’ (Грінченко, 2, 370) (серед апелятивних паралелей слов'янських мов наведемо рос. *лесово́й* ‘лісовий; щезник’, діал. *лесово́й* ‘який відноситься до лісу, пов'язаний із ним, лісовий’, п. діал. *lasowy* ‘житель лісу’ і под.; ЭССЯ, 14,

244—245) у жін. роді. Пор. ще аналогічні *Лісова Волиця*, *Лісова Лисіївка*, *Лісова Поляна* (3) — назви поселень в Україні (АТУ, 405) тощо.

Ловагі, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Небілів* (АТУ 2012: 156).

1884 *Łowagi przys. Niebyłowa* (SG, V, 750).

1987 *Ловаги* (АТУ, 127).

Форма множини від антропоніма **Ловаг* (первісно *Ловаги* — рід *Ловага*). В основі — корінь **лов-** + формант **-аг-и**, який має значення згрубілості, співчуття до співрозмовника, пор. аналогії — *бідня́га*, *роботя́га*, *трудо́га* тощо¹. Щодо цього пор. укр. *Лов* — сучасне прізвище (Радіон, 73).

Лоева́, с. (Нд.).

1497 *Łoyewow* (Худаш 2004: 214).

1670 *Łojowa Lutowa* (Бучко, 86).

1735 *Łojowa* (Бучко, 86).

1785—1788, 1819—1820 *Лоева* (*Łojowa*) (ЙФМ, 179).

1884 *Łojowa* (по rusku *Łojewa*) (SG, V, 687).

1886 *Лоева* (Бучко, 86).

Дериват від антропоніма *Лой* (~ укр. *лій* ‘сало овець і рогатої худоби; сало від свічок’; Грінченко, 2, 368) + суфікс посесивності **-ев-а** (первісно *Лоева* земля, садиба, оселя тощо) (Бучко, 86). Пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Лои*, 1370 р. (ССУМ, I, 556), укр. *Лой*, (похідне) (Чучка, 344), ст.-бр. *Лой*, XV—XVI ст. (Бірыла 1969: 256), ст.-пол. *Łoj*, 1356 р. (SSNO, III, 330), схв. *Łój* (ЭССЯ, 15, 259—261) та ін.

Локітка, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Палáгичі* (АТУ 2012: 158).

1419 а на другую <...> ко локотко(м) (ССУМ, I, 556); *Локотки* (Худаш 2004: 216).

1452 *Łokyathku* (Бучко, 86; Сіреджук 2003: 44; Худаш 2004: 216).

1785—1788 *Локитки* (*Łokutki*) (ЙФМ, 179).

1855 *Łokotki* (Бучко, 86).

1884 *Łokutki* (SG, V, 690).

1886 *Локутки* (Бучко, 86).

1914 *Локитки*; *Локитках* (Бучко, 86).

1987 *Локітка* (АТУ, 129).

¹ В ЭССЯ реконструйовано псл. **lovuga*, однак з іншим суфіксом зокрема рос. діал. (новгор., перм.) *ловы́га* ‘про жваву людину, яка вміє з усього отримувати вигоду; про людину, яка нечиста на руку’, ‘про коня, корову, вівцю, що любить пастися на полі’ (ЭССЯ, 16, 114) та бр. **Лавы́га*, *Лавы́гін* (Бірыла 1969: 240).

Сучасний ойконім вторинний.

1. Дериват від родової назви *Локитки* < ОН *Локитко* (на думку Д.Г. Бучка, нове нп *Локітка* — результат друкарської помилки) (Бучко, 86).

2. Первісна назва, на наш погляд, — форма множини від антропоніма **Локи(о)ток*.

Лѳлин, с. (Дл.).

Найменування населеного пункту вперше фіксується в документах від 1592 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

1785—1788, 1819—1820 *Лолин* (*Lolin*) (ЙФМ, 179).

1884 *Lolin* i *Niagryn* (по ruskі *Lołyn*) (SG, V, 364).

1987 *Лолин* (АТУ, 124).

Ойконім похідний від антропоніма **Лола* (~ апелятивами п. *lol*, *lola* ‘зла людина, негідник’ (Rymut, II, 24), діал. *lola* ‘бабка, мати батька або матері’; ЭССЯ, 16, 11) + суфікс належності **-ин** (первісно *Лолин* двір, хутір, присілок тощо). Щодо цього пор., наприклад, ОН (похідне) укр. *Лѳлин* (Чучка, 345), рос. *Лѳла* (Петровский, 312), п. *Lol*, *Lola* (Rymut, II, 24), болг. *Лѳла*, X—XII ст. (Заимов, 141) тощо. Пор. ще гідроніми: *Лѳлин* — у Закарпатській обл., (похідне) *Лѳлинець* — місцевий потік (ІМСУ ІФ, 224; СГУ, 325) тощо.

Лопушня, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Вѳрхня Літиця* (АТУ 2012: 155).

Ойконім документально згадується від 1645 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Лопушина* (*Łopuszna*) (ЙФМ, 180).

1787 *Łopuszna* [12, с. 87].

1884 *Łopuschna* (niem.) obacz *Łopuszna*; *Łopuszna* (SG, V, 366, 728—729).

Лопушина — пізніший варіант назви села [53, с. 101].

1987 *Лопушня* (АТУ, 126).

1. Похідне утворення від прикметника *лопушина* [54, с. 95].

2. Назва фонетично видозмінена і, найімовірніше, постала в результаті трансонімізації (суміжного) гідроніма *Лопушина* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, *Łopuszna*, 1889 р.; SG, X, 61) (СГУ, 326), співвідносного з прикметником *лопушиний* (пор. рос. *лапушиный* ‘який стосується лопуха’ (Даль 1955: 2, 238), бр. діал. (тур.) *лопушинь* ‘лопушистий, широколистий’; ТС, 3, 44). Сюди ж споріднені назви: оронім *Вѳліка Лопушина* — на Богородчанщині та місцевий пот. *Вѳліка Лопушина* (Габорак, 43), болг. *Лѳпушина* — топонім, схв. *Лоришѳа* — назва поселення в Нішському окрузі (ЭССЯ, 16, 76) тощо.

Лѳп'янка, с. (Рж.).

1515 *Лоруанка* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Лоп'янка* (*Łopianka*) (ЙФМ, 180).

1883 gminy *Łopianki* (SG, IV, 799).

1884 *Łopianka* (SG, V, 721).

1987 *Лоп'янка* (АТУ, 127).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Лоп'янка* (СГУ, 327), співвідносного з такими апелятивами, як-от: др. *лопянь* 'реп'ях', ст.-пол. *łopian* 'лопух, реп'ях', п. *łopian*, *łorień* 'рослина роду складноцвітих', болг. *лопѣн*, *лопѣн* 'висока бур'яниста трава з сірим мохнатим листям і жовтим гроновидним суцвіттям', 'рибна трава', слн. *lõrep* 'різновид рослин' тощо; ЭССЯ, 16, 56—57). Пор. ще гідронім *Лоп'янка* — в Чернівецькій обл. (СГУ, 327).

Луг, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Делева* (АТУ 2012: 158).

Назва документально згадується у 1643 р. (Сіреджук, 140).

1785—1788, 1819—1820 *Луг* (*Luh*) (ЙФМ, 181).

1900 *Łęgi* (Бучко, 86).

1914 х. *Луг* (Бучко, 86).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *луг* (Бучко, 86), пор., наприклад, ст.-укр. *лугъ* 'низинне місце над рікою, поросле травою або деревами', 1391 р. (ССУМ, I, 557), укр. *луг* 'ліс на низовині; низовина, яка заросла лісом', 'луг', 'пасовище' (Грінченко, 2, 379), рос. *луг* 'простір, покритий трав'яною рослинністю; сінокіс, пасовище', діал. (псков., тоб.) *луг* 'заливний луг, пойма', 'низинне заболочене місце', ст.-пол. *ług* 'болото, трясовина; озеро; гай', п. (старе) діал. 'луг; гай' (ЭССЯ, 16, 139—140, 169—170) та ін. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконіми *Луг* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 406), слн. *Lóh* — топонім (ЭССЯ, 16, 139—140) тощо.

Луги́, с. (Рж.).

1785—1788, 1819—1820 *Луги* (*Łuki*, *Łuhu*) (ЙФМ, 181).

1839 з *Лугів* (Головацький, 43).

1884 *Łuhu* (albo *Łęgi*) (SG, V, 806).

1987 *Луги* (АТУ, 127).

Альтернативними вважаємо варіанти походження: 1) результат трансонімізації ймовірного (суміжного) (мікро)топоніма *Луги*; 2) наслідок онімізації географічного апелятива *луг* (див. вище) у формі множини. Пор. щодо аналогії сучасні ойконіми *Луги* (2) — в Україні (АТУ, 406), мікротопонім *Луги* — назва долини в с. Чорний Острів Жидачівського р-ну Львівської обл. (СМН, 306) та ін.

Лужки́, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Слобода-Болехівська* (АТУ 2012: 152).

Назва поселення вперше згадується у 1653 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Лужски* (*Łużki*) (ЙФМ, 181).

1884 *Łużki* (albo *Łuszeki*, także *Łuczki*) (SG, V, 838).

1987 *Лужски* (АТУ, 124).

Альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації вірогідного (контактного) (мікро)топоніма *Лужски*; 2) результат онімізації апелятива *лужок* у формі множини, пор., наприклад, укр. діал. (поліськ.) *лужок* ‘невеликий луг’, ‘поляна, заросла травою’ (Черепанова 1984: 129), кіровогр. *лужок* ‘невеликий луг’ (Громко, 117), бр. діал. *лужок* ‘низовина, заплава, болотистий сінокіс’, рос. діал. ‘частина селянської садиби за прибудовами’, ‘гумно’, ‘місце, де гуляє молодь; лужок для гуляння молоді’ (ЭССЯ, 16, 153) тощо. Сюди ж ойконіми *Лужски* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 406), мікротопонім *Лужски* — сіножать у с. Підністрияни Жидачівського р-ну Львівської обл. (СМН, 306), серб. *Lužak* — топонім у Сербії (ЭССЯ, 16, 153) та ін.

Лука́, с. (Гр.).

1439 villa *Luka* (Бучко, 86).

1578 villa *Luka* ad opp. *Thismyenica* (Бучко, 86).

1670 *Luka* ad (Бучко, 86).

1785—1788, 1819—1820 *Лука* (*Łuka*) (ЙФМ, 182).

1884 *Łuka* (SG, V, 808).

1886 *Лука* (Бучко, 86).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено пізньопалеолітичну стоянку та залишки давньоруського городища (ІМСУ ІФ, 192—193).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *лука* (Бучко, 86), пор., наприклад, *лука́* ‘дугоподібний вигин русла річки або берега річки, моря’ (СУМ, IV, 553), діал. (на Рівненщині) *лу́ка* ‘проточний водяний потік, що відійшов у бік від головного русла річки’ (Дзендзелівський 1982: 3—4), рос. діал. (новосиб., уральськ.) *лука* ‘заплавний луг, який оточений річкою’, псков., смол. ‘нива коло ріки’, ‘берег біля завороту річки’, донськ. ‘ліс, ділянка лісу, оточена з двох або трьох сторін водою’, псков., уральськ. ‘затока’ та ін. (СРНГ, 17, 187). Пор. ще ойконіми: *Лука* (12) — в різних регіонах України, *Лука-Барська*, *Лука-Мелешківська*, *Лука-Мовчанська* — у Вінницькій обл. (АТУ, 406), мікротопонім *Лука* — назва поля в с. Вільховець на Тернопільщині (МБТ, 253) та ін.

Лука́, с. (Кл.).

Ойконім історично відомий із 1438 р. [50, с. 52] або з 1439 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Лука* (*Łuka*) (ЙФМ, 182).

- 1884 *Łuka z Kaliszówką i Stopami* (SG, V, 808).
 1987 *Лука* (АТУ, 124).
 Див. вище.
Луквиця, с. (Бг.).
 1552 *Лукв'яни* (до 1559) (Сіреджук 2003: 45).
 1559 *Прислон* (до 1946) (ІМСУ ІФ, 107; Сіреджук 2003: 45).
 1770 *Прислуп* [27, с. 88].
 1785—1788, 1819—1820 *Prislin* (*Przysłupie*); *Прислон* (*Przysłup*) (ЙФМ, 249).
 1888 *Przysłup* (rus. *Pryslup*) (SG, IX, 230).
 1964 *Луквиця* (Сіреджук 2003: 45).
 Сучасна назва вторинна.
 1. Похідне утворення від апелятива *луквиця* (Бучко, 86—87).
 2. Дериват від географічного терміна *луковина* 'вигин, дугоподібний вигин' (Бучко, 86—87).
 3. Первісна назва мотивована місцевим оронімом *Прислін* — гора (Габорак 2007: 96).
 4. На нашу думку, історичне *Лукв'яни* — це топонімний тип на **-ян-и** аналогічно до структур на зразок: *Бужани*, *Вільшани*, *Озеряни*, буквально *'поселення (поселенці) біля л у к и'.
 5. Для нового ойконіма, найімовірніше, альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації суміжного гідроніма *Луквиця* (бас. Дністра) (пор., зокрема, «*Łukawica albo Łukowica — potok*», 1884 р.; SG, V, 813—814) — ріка (СГУ, 330); 2) дериват на **-иця** від місцевого гідроніма *Луква* пп. Дністра — ріка (ІМСУ ІФ, 107) або *Луква* — гідронім та оронім у Галицькому р-ні (СГУ, 330).
Луковець-Вішнівський, с. (Рг.).
 1884 *Łukowiec, przys. Wiszniowa* (SG, V, 827).
 1987 *Луковець-Вішнівський* (АТУ, 126).
 1. Ойконім мотивований нп *Вішнівчик* [53, с. 101].
 2. Складена назва, стрижневий компонент якої мотивований гідронімом *Луковець* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Łukowiec, Łuhowiec*, 1884 р., 1890 р.; SG, V, 827; XI, 642) (СГУ, 330). Другий компонент функціонує для диференціації й пов'язаний із сусіднім ойконімом *Вішинів* [див.: нп *Вішинів* (Рг.)]. Пор. ще топонім п. *Łukówiec* (ЕССЯ, 16, 171), назва поселень *Lukavac* (6) — у Сербії, Хорватії, Боснії та Герцеговині, *Lukavac Donji* (2), *Lukavac Gornji* (3) — у Боснії та Герцеговині (Ім. т., 269) та ін.
Луковець-Жу́рівський, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Луковець-Вішнівський* (АТУ 2012: 155).

1884 *Lukowiec* (SG, V, 827).

1900 *Łukowiec* [12, с. 88].

1987 *Луковець-Журівський* (АТУ, 126).

Складена назва. Щодо першої частини ойконіма див. вище. Означення *Журівський* функціонує як елемент протиставлення й пов'язане з суміжним ойконімом *Жу́рів* (див. вище).

Лу́ковище, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Підгороддя* (АТУ 2012: 155).

1649 *Hołodowka* [53, с. 101, із покликанням на: Жерела, V, 174].

1785—1788, 1819—1820 *Голодівка* (*Hołodówka*) (ЙФМ, 83).

1887 *Podgródzie z Hołodówką* (SG, VIII, 383).

1900 *Hołodówka* (Габорах 2007: 97).

Голодівка (до 1946) (Габорах 2007: 97).

1947 *Луковище* [54, с. 96].

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки городища давньоруських часів [54, с. 6].

Сучасна назва вторинна.

1. Історичне нп *Голодівка* — похідне утворення від антропоніма *Голодь* + суфікс **-ов-к-а** (> **-ів-к-а**) [54, с. 96], пор., наприклад, ОН укр. *Голод* (ОКІУМ).

2. Сучасна назва постала від апелятива *лука* за допомогою суфікса **-ище** [54, с. 96].

3. Дериват від контактного однойменного мікротопоніма — назви урочища, біля якого розташувалося село (Габорах 2007: 97), мотивованої апелятивом **луковище*, пор., зокрема, серб., хорв. діал. *lukovišće* 'місце, на якому сіють цибулю', слн. *lúkovišče* 'поле, на якому вирощували цибулю', *lokóvišče* 'сад', (старе) *lokovišče* 'т. с.', словін. рідкісне *łokovišče* 'заросле поле' (ЕССЯ, 16, 147, 171). Сюди ж аналогічні ойконіми: *Луковище*, *Луковици* (3) — в колишній Псковській губ. (Vasmer RGN, V, 250), ч. *Lukoviště*, слц. *Lukovišče* — топоніми (ЕССЯ, 16, 147) і под.

Лучинці, с. (Рг.).

1436 *Luczince* [54, с. 25]; *Łuczincze* [53, с. 101].

1785—1788, 1819—1820 *Лучинці* (*Łuczynce*) (ЙФМ, 183).

1987 *Лучинці* (АТУ, 126).

1. Ойконім мотивований особовим ім'ям *Лука* + суфікс **-инци** (> **-инці**) [54, с. 96].

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Лучинець* — дериват від ОН *Лучин* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, імена укр. *Лучін*, *Лучіна*, *Лучинéць* < *Лука́* (Трійняк, 197—199), прізвища *Лу́чин*, *Лучинець* (Чучка, 350;

КПУ Вол., 1, 29)¹; 2) результат онімізації катойконіма *лучинці* ‘переселенці з нп *Лучин*, **Лучинка* чи з-під р. *Луча*’, пор., зокрема, *Лучин* — назва поселення в Житомирській обл. (АТУ, 406), гідронім *Луча* — ріка в Сокальському р-ні Львівської обл. (ІМСУ Льв., 751) та ін.

Любківці, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Олешків* (АТУ 2012: 157).

1450 *Lurkowcze* (Бучко, 87).

1515 *Lubkowcze* (Бучко, 87).

1649 de villa *Lubkowa* (Бучко, 87).

1670 *Lubkowcze* (Бучко, 87).

1785—1788, 1819—1820 *Любківці* (*Lubkowce*) (ЙФМ, 184).

1884 *Lubkowce* (po rusku *Lubkiwci*) (SG, V, 419).

1886 *Любкôвцѣ* (Бучко, 87).

1914 *Любківці* (Бучко, 87).

1. Похідне утворення від патроніма *Любківці* < ОН *Любко* < *Любомиль*, *Любомирь* та ін. (Бучко, 87).

2. Дериват від ОН *Любко* + суфікс **-овци** (> **-івці**) (Худаш 1995: 131).

3. Швидше за все, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Любкі(о)вець* — дериват від ОН **Любкі(о)в* + формант **-ець**, пор., наприклад, ОН сл. *Любко* (Бучко, 87), (спільнокореневе) укр. *Любовець* (Слово. Бондар, 163) та ін.; 2) результат онімізації катойконіма *любківці* ‘переселенці з нп **Любків* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Любківка*’.

Любша, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Вісна* (АТУ 2012: 155).

Назва поселення вперше документально засвідчена від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1411 на *любши* [12, с. 86].

1435 *Lubscha* [53, с. 102].

1466 *Lupscha* [12, с. 86].

1482 *Lubsza* [54, с. 17].

1785—1788, 1819—1820 *Любша* (*Lubsza*) (ЙФМ, 184).

1884 *Lubsza* (SG, V, 456).

¹ Імовірно, антропоніми, крім пропріального, можуть мати й віддієслівне походження (на зразок *стрілець*, *гонець*, *жнець* тощо), пор., наприклад, укр. *лучити* ‘сполучати’ або ж ‘мітити, цілити, прицілюватися’ (Грінченко, 2, 383), рос. діал. (в’ятськ., іркутськ., смол.) *лучить* ‘сполучати’, ‘бити з лука’, *лучіти* ‘уцілити’, ст.-пол. *łączyć* ‘розділяти, розлучати’, ‘об’єднувати, сполучати’, *łączyć* ‘цілити, мітити; отримати, досягти, попасти, прибити’ та ін. (ЕССЯ, 16, 132—133, 162).

1987 *Любша* (АТУ, 126).

1. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Любша* (нині — *Любушка*) [12, с. 86].

2. Посесив на *-ья від ОН **Любиъ*, що сягає *Любъ* — усіченого композита на зразок *Любгость*, *Любивой* чи *Любимиръ* [54, с. 17, 45, 96—97].

3. Ойконімізація короткого архаїчного прикметника *любихъ* — форма вищого ступеня на -ш- до *любыи* (сучасне *любий*, пор. рос. (фолькл.) *люб* ‘якого люблять чи який подобається’) [40, с. 236].

4. На нашу думку, досліджувана назва — посесивний j-ий дериват від антропоніма **L’ubъxa* із чергуванням консонантів -х- / -ж- (пор. співвідносні *Любахна* (варіант *Любахонка*) (бас. Десни), *Любаха* (вона ж *Любашка*) (бас. Оки), *Любаха* (бас. Протви) — гідроніми та ін. Докладніше про континуанти псл. **L’ub-* див.: Казлова 2002: 48—80. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Любша* — у Львівській обл. (АТУ, 407), бр. *Любшына* (*Любишино*) — на Вітебщині (Казлова 2002: 62, із покликанням на: Рапановіч Віц.), а також ОН (похідне) бр. *Любшын* (Казлова 2002: 62), схв. *Љѹтша* (ЭССЯ, 15, 184) тощо.

Лю́ча, с. (Кс.).

Ойконім уперше згадується від 1412 р. (Худаш 1995: 133).

1785—1788, 1819—1820 *Люча* (*Lucza*, *Łucza*) (ЙФМ, 185).

1884 *Łucza* (także *Lucza*, ро rusku *Liucza*); *Łutcza* (SG, V, 792).

1987 *Люча* (АТУ, 125).

Давнє поселення. Тут знайдено кам’яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 396—397; Сіреджук, 124).

1. Дериват від ОН *Лютко* (*Людко*) + суфікс *-ья (Худаш 1995: 133).

2. Ойконім мотивований назвою племені *лютиків* — полабських слов’ян [3, с. 196].

3. Утворення від назви племені дулібів — *лучан* (*лючів* чи *лучичів*) [3, с. 196].

4. Німецька назва полабських племен *Lutsche* [3, с. 196].

5. Унаслідок війни німецького короля Генріха з папою Григорієм багато лючів утекли на південний схід до русів. Так виникли села: *Лючки*, *Люча*, *Ключів* [3, с. 196].

6. Швидше за все, це результат трансонімізації контактного гідроніма *Лю́ча* (бас. Дунаю) (пор., зокрема, «*Łuczka* — rzeka górська», 1884 р.; SG, V, 795) (СГУ, 334), пов’язаного з др. *луча* ‘промінь’, ‘саяво, відблиск’, ‘світильник, лучина’ (ЭССЯ, 16, 160), укр. діал. (поліськ.) *луча́* ‘промінь сонця’ (Лисенко СПГ, 118), рос. діал. *луча́*

‘драночка, лучина; вона використовується для розпалювання і світла’ (Даль 1955: 2, 274—275), ‘промінь’, схв. їща ‘промінь’, діал. луча ‘пил’ (див. псл. *luša: ЭССЯ, 16, 160). Наведений апелятивний матеріал спонукає до думки, що так називали водойми з прямолінійними руслами або зі світлою, чистою водою й дном¹.

Лючки, с. (Кс.).

1632 *Бояр Село* (до 1669); *Боярська Слобода* (до 1670) (Сіреджук, 140; Сіреджук 2003: 48).

1640 *Слобода ославська* (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788, 1819—1820 *Лючки* (*Luczki, Łuczki*) (ЙФМ, 185).

1884 *Łuczki* (albo *Luczki*, po rusku *Liuczki*) (SG, V, 795).

1987 *Лючки* (АТУ, 125).

Сучасна назва вторинна.

1. Унаслідок війни німецького короля Генріха з папою Григорієм багато люців утекли на південний схід до русів. Так виникли села: *Лючки, Люча, Ключів* [3, с. 196].

2. Історичні нп *Бояр Село* та *Боярська Слобода* — це результат лексикалізації та онімізації словосполучень вірогідних суміжних топонімів **Бояри*, **Боярка* чи **Боярське* та апелятивів *село* й *слобода*. Пізніша нп *Слобода ославська* постала від апелятива *слобода* й означення *ославська*, пов’язаного з нп *Білі Ослáви* та *Чóрні Ослáви* (див. нижче).

3. Для сучасного ойконіма альтернативні варіанти походження: 1) від суміжного гідроніма *Лючка* у формі множини (пор., наприклад, *Лючкою* в оруд. в., 1839 р.; Головацький, 45); 2) форма множини від антропоніма *Лючка(-о)*, на потенційність чого вказують ОН болг. *Лючка, Лючко* (Заимов, 144).

М

Майдán, с. (Тс.).

Ойконім уперше писемно засвідчений у документах від 1646 р. (Сіреджук 2003: 47).

1707 *Majdan Łysiecki* (Бучко, 87).

1785—1788, 1819—1820 *Майдан* (*Majdan*) (ЙФМ, 189).

1884 *Majdan* (dawniej zwana *Majdańcem*) (SG, V, 912—913).

1886 с. *Майдан* коло с. Посіч (Бучко, 87).

¹ Водночас вважають, що гідронім *Лючка* похідний від «студенної, лютої води». Докладніше див.: [66, с. 16].

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *майдán* (Бучко, 87) [див.: нп *Бúкове* (Нд.)]. Пор. також ідентичні ойконіми: *Майдан* (17), *Майдан-Бобрик*, *Майдан-Вербецький* — в різних регіонах України (АТУ, 407) та ін.

Максимéць, с. (Нд.). Об'єднане з нп *Зелéна* (АТУ 2012: 154).

Назва села документально відома від 1820 р. (Сіреджук, 140).

1884 *Maksymiec część Zielonej* (SG, V, 936).

1987 *Максимéць* (АТУ, 126).

Альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації місцевого гідроніма *Максимéць* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Maksymiec — potok górski*», 1880 р., 1884 р.; SG, I, 513; V, 936) — потік (СГУ, 337—338); 2) дериват від (контактного) ороніма *Максимéць* (Габорак, 178, з ст. 1, 2) (пор. «*Maksymiec — pasmo górskie*», 1884 р.; SG, V, 936); 3) від імовірного (мікро)топоніма *Максим(-и)* + формант **-ець**, на можливість якого вказує *Максим* — назва поселення в Чернігівській обл. (АТУ, 408).

Максимівка, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Лóлин* (АТУ 2012: 152).

Ойконім згадується від 1622 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Максимівка* (*Maksymówka*) (ЙФМ, 190).

1884 *Maksymówka* (albo *Махутówka*, po rusku *Maksymówka*) (SG, V, 937).

1987 *Максимівка* (АТУ, 124).

Альтернативні варіанти походження: 1) від (суміжного) (мікро)топоніма **Максимів* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а**; 2) від особового імені *Максим* + формант **-ів-к-а** (пор. ще, наприклад, *Максим* — прізвище; Holutiak, 261). Сюди ж ідентичні ойконіми *Максимівка* (22) — в різних регіонах України (АТУ, 408).

Малá Кам'янка, с. (Клм.).

1450 *Katłonki* (Бучко, 88).

1636 *Слобода на Гачках* (Сіреджук 2003: 47).

1660 *Katłonki Małe lesne* (Бучко, 88).

1670 *Katłonki Małe* (Бучко, 88).

1735 *Katłonka Mała* (Бучко, 88).

1765 *Katłoneczki Małe*; *Katłoncezki* (Бучко, 88).

1785—1788, 1819—1820 *Кам'янки Малі* (*Katłonki Małe*); *Камінки Малі* (*Katłonka Mała*) (ЙФМ, 140).

1882 *Katłonka mała* (SG, III, 791).

1886 *Каменки* (Бучко, 88).

1914 *Камінки Малі* (Бучко, 88).

1947 *Мала Кам'янка* (Бучко, 88).

Складена назва. Історичний ойконім *Слобода на Гачках* — це результат лексикалізації та онімізації словосполучення з апелятива *слобода* та вірогідного мікротопоніма **Гачки*. Означення *Мала* функціонує як елемент протиставлення (щодо стрижневого компонента *Кам'янка* див.: нп *Велика Кам'янка* цього ж району).

Малá Тур'я, с. (Дл.).

1578 *Тур'я Мала* (Худаш 1995: 286).

1579 *Мала Туря* (Гук, 18); *Мала Турія* (Сіреджук 2003: 46, 52).

1785—1788, 1819—1820 *Тур'я Мала* (*Turza Mala*); *Тур'я Гнила* (*Turza Gnila*) (ЙФМ, 309).

1987 *Мала Тур'я* (АТУ, 124).

Складена назва. Означення *Мала* функціонує як елемент протиставлення (щодо стрижневого компонента *Тур'я* див.: нп *Велика Тур'я* цього ж району).

Малий Гвіздець, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Старій Гвіздець* (АТУ 2012: 153).

1475 *Malogwozdziec* (Бучко, 88; Сіреджук 2003: 42); *Malogozdecz* [12, с. 156].

1670 *Gwozdziec Mały* (Бучко, 88).

1785—1788 *Гвоздець Малий* (*Gwoździec Mały*) (ЙФМ, 75).

1881 *Gwoździec mały* (SG, II, 924—925).

1914 *Гвѡздець Малий* (Бучко, 88).

1947 *Малий Гвіздець* (Бучко, 88).

Складена назва. Компонент *Малий* вжито у функції диференціації (див.: нп *Гвіздець*, *Старій Гвіздець* цього ж району).

Малий Заланів, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Заланів* (АТУ 2012: 155).

1785—1788 *Zalanow* [53, с. 102].

1785—1788, 1819—1820 *Заланів* (*Zalanów*) (ЙФМ, 124).

1895 *Zalanów* (SG, XIV, 351).

1987 *Малий Заланів* (АТУ, 126).

Складена назва. Означення *Малий* функціонує як елемент протиставлення (щодо стрижневого компонента *Заланів* див.: нп *Заланів* цього ж району).

Малий Ключів, с. (Клм.).

1373 *villam Clyczow cirka fluvium etiam Cliczow* (ІМСУ ІФ, 340; Бучко, 88).

1475 *Cliczow* (Бучко, 88).

1540 *Kluczew* (Бучко, 88).

1565 *Нижнів Ключів* (Сіреджук 2003: 45).

1650 *Niżny Klucow* (Бучко, 88).

1670 *Kluczów; Kluczów Niżny* (Бучко, 88).
 1785—1788, 1819—1820 *Ключів Малий* (*Kluczówka, Kluczów Niżny, Kluczów Mały*) (ЙФМ, 145).

1883 *Kluczów mały* (SG, IV, 167).

1914 *Ключів Малий* (Бучко, 88).

1947 *Малий Ключів* (Бучко, 88).

Складена назва. Компонент *Малий* вжито у функції диференціації (щодо стрижневого компонента *Ключів* див.: нп *Великий Ключів* цього ж району).

Малий Рожин, с. (Кс.).

1593 *Рожин Хоми(і)нський* (до 1717) (Сіреджук 2003: 46); *Chmiński Rozen* (Габорак 2007: 100).

1717 *Rozen Mały* (Габорак 2007: 100—101).

1785—1788, 1819—1820 *Рожен Малий* (*Rozen Mały*) (ЙФМ, 261).

1788 *Rozen Mały* (Габорак 2007: 100—101).

1880 *Rozen Klein* (Габорак 2007: 100—101).

1888 *Rozeń Mały* (SG, IX, 859).

Рожин Малий — пізніша фіксація ойконіма (Худаш 1995: 177).

1987 *Малий Рожин* (АТУ, 126).

Сучасна назва вторинна. На нашу думку, це результат трансонімізації суміжного гідроніма *Малий Рожин* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «*Rozeń Mały* — *rotok*», 1888 р.; SG, IX, 859) — потік (СТУ, 347). Означення *Хоми(і)нський* в історичній назві пов'язане з місцевим оронімом *Хомінська* — гора (Габорак 2007: 29), а *Малий* функціонує як елемент протиставлення (щодо стрижневого компонента *Рожин* див.: нп *Великий Рожин* цього ж району).

Малинівка, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Верхня Ліпиця* (АТУ 2012: 155).

Назва відома від 1947 р. [53, с. 102].

1987 *Малинівка* (АТУ, 126).

Альтернативні варіанти походження: 1) від прикметника *малиновий*, вторинно переоформленого за аналогією до топонімів на **-ів-к-а**; 2) від (контактного) (мікро)топоніма *Малинів* (**-ов-а**, **-ов-е**) (пор. ойконіми *Малинове* (4) — у Дніпропетровській, Донецькій та ін. обл.; АТУ, 409) + суфікс **-к-а**. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на 31 назву поселень *Малинівка* — в різних регіонах України (АТУ, 409), а також бр. *Малінаўка* — ойконіми у Брестській, Гомельській, Гродненській, Мінській обл. (Рапановіч Бр., 82; Рапановіч Гом., 106; Рапановіч Гр., 149; Рапановіч Мін., 166), рос. *Малиновка* (117) — назви поселень у колишніх Харківській, Херсон-

ській, Владимирській, Тамбовській, Тверській та ін. губ. (Vasmer RGN, V, 367—368).

Маня́ва, с. (Бг.).

Ойконім згадується у 1534 р. (Сіреджук 2003: 45).

1688 вблизи села *Манявы* (АЮЗР, I/12, 581).

1785—1788, 1819—1820 *Манява* (*Maniawa*) (ЙФМ, 192).

1987 *Манява* (АТУ, 122).

1993 через *Маняву* (Подорожі, 8).

1. Видозмінена назва від топоніма **Маньова* — утворення від ОН *Мань* + суфікс *-ова (Худаш 1995: 138—139).

2. На наш погляд, це віддієслівний дериват на **-ав-а**, в основі якого — дієслово *манити*, пор., наприклад, укр. *маніти* ‘манити, заманювати, затягувати; обманювати’ (Грінченко, 2, 404), рос. *маніть* ‘кликати, роблячи знаки рукою, поглядом тощо’, діал. (арх.) *маніть* ‘баритися, гаятися, очікувати’, бр. *маніць* ‘брехати’, п. *тапіс* ‘т. с.; спокушати; махлювати, шахраювати, хитрувати’, просто-річ. *тапіс* сіє ‘церемонитися, соромитися’, схв. діал. *манити* ‘заманювати (тварин); заманювати жертву, здобич’, нл. *тапіс* ‘обманювати, ошукувати, зачаровувати’ (ЕССЯ, 17, 197—199). Сюди ж місцевий гідронім *Маня́вка* (бас. Дністра) — ріка (СГУ, 351).

Марі́ямпіль, с. (Гл.).

XV ст. *Вовче* [80, с. 15].

1437 *Вовчків* [54, с. 98].

1469 *Волчков* [79, с. 133].

1647 *Вовчків* [54, с. 32].

1647 — як місто, а з 1916 — як село (Сіреджук 2003: 47).

Із 1677 — *Марі́ямпіль* [54, с. 32, 44, 98].

1765 вѣ *Марі́амполь* (АЮЗР, I/2, 107).

1691 (1677 — інша версія) поселення перейменовано з *Божий Видок* у *Марі́ямпіль* [80, с. 15].

1693 ze <...> *Maryampola* [12, с. 157].

1758—1765 *patrum Capucinatorum Mariampolensium* (АЮЗР, I/4, 552).

1765 вѣ *Марі́амполь* (АЮЗР, I/2, 107).

1785—1788, 1819—1820 *Вовчків* (*Wolczków*); *Марі́ямпіль* (*Mariampol*) (ЙФМ, 61, 192).

1886 od *Maryampola* (SG, VII, 194).

1946 *Марі́ямпіль* перейменоване на *Маріно́піль* (однак цього ж року первісну назву відновили) [80, с. 15].

1987 *Маріно́піль* (АТУ, 123).

Давнє поселення, коло якого виявлено кілька пізньопалеолітичних стоянок (ІМСУ ІФ, 170; 54, с. 4).

Сучасна назва вторинна.

1. Історичне нп *Вовчків* — похідне утворення з суфіксом посесивності **-ов** (> **-ів**) від антропоніма *Вов(л)чко* / **Вов(л)чок* [54, с. 98; 80, с. 15], на потенційність якого вказують ОН: д.-рус. *Волчко* («пан *Волчко*»), 1470 р., *Вольчко* («пань *вольчко*»), 1393 р. (ССУМ, I, 194), ст.-укр. *Вовчко* (*Волчко* Кляпиничь, 1450 р.) (Тупиков, 88), сучасне укр. *Вовчко* (Holutiak, 91) тощо.

2. Пізніше *Маріямполь* — похідне утворення від ОН *Маріямъ* + апелятив *поль* (< лат. *polis*) [54, с. 98; 80, с. 14, 15]. Щодо структури пор., наприклад, *Маринопіль* (3), *Маркопіль*, *Михайлопіль*, *Орестопіль* — назви поселень в Україні (АТУ, 410, 412, 422), нп *Маринополь* (*Марьянополе*) — в колишній Харківській губ., *Маринполь* — топонім у Вітебському пов. (Vasmer RGN, V, 410—411) та ін.

3. Варіант ойконіма *Вовче*, на нашу думку, — результат онімізації прикметника *вовчий*, пор., зокрема, укр. *вóвчий* ‘жорстокий, лютий’ (СУМ, I, 712—713) у сер. роді (первісно *Вовче* поле, дво-рище, село тощо).

Марківка, с. (Клм.).

Назва населеного пункту вперше документально засвідчена у 1643 р. (Сіреджук 2003: 47).

1670 *Markowka* (Бучко, 88).

1707 *Mołodiatyn cum Markowa* (Бучко, 90—91).

1758—1765 in villa *Markowce* (АЮЗР, I/4, 556, 558).

1765 *Markowce* (Бучко, 88).

1785—1788, 1819—1820 *Марківка* (*Markówka*) (ЙФМ, 192).

1855 *Markówka* (SG, VI, 129).

1914 *Марківка* (Бучко, 88).

Давнє поселення, на території якого знайдено крем’яні знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 340—341).

Дериват із суфіксом **-ів-к-а** від особового імені *Марко* (ІМСУ ІФ, 340—341; Бучко, 88), пор. також укр. *Марко* — прізвище емігранта у США (Holutiak, 266). Сюди ж ідентичні ойконіми *Марківка* (11) — в різних регіонах України (АТУ, 410).

Марківці, с. (Тс.).

1392 villa *Markowo* (Бучко, 88).

1464 *Markowcze* (Бучко, 88).

1670 *Markowce* (Бучко, 88).

1785—1788, 1819—1820 *Марківці* (*Markowce*) (ЙФМ, 192).

1855 *Markowce* (Бучко, 88).

1885 *Markowce* albo *Markowice* (SG, VI, 127).

1886 do *Markowiec* (SG, VII, 374); *Маркóвцѣ* (Бучко, 88).

1914 *Марківці* (Бучко, 88).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено могильник культури карпатських курганів III—VI ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 239—240).

Сучасний ойконім модифікований.

1. Дериват від патронімної назви *Марківці* < ОН *Марко* (Бучко, 88).

2. Історичне нп **Маркове* — похідне утворення від антропоніма *Марко* (див. вище) + суфікс посесивності **-ов-е** (первісно *Маркове* поле, дворище, село тощо).

3. Для нп *Марківці* альтернативні, на нашу думку, варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Маркі(о)вець* — дериват від ОН *Маркі(о)в* + формант **-ець**, пор., наприклад, ОН укр. *Марковéць* (Горпинич, Бабій, 77), *Марків* — прізвище (ОКІУМ); 2) результат онімізації катойконіма *марківці* ‘переселенці з нп *Марків* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи *Марківка*’, пор. *Márківка* (Клм.), *Márková* (Бг.), *Маркова*, *Маркова Волиця*, *Маркове* (4) — назви поселень в Україні (АТУ, 410) тощо.

Мárková, с. (Бг.).

Одні з перших документальних фіксацій найменування поселення датовані 1487 р. (ІМСУ ІФ, 108) та 1534 р. (Сіреджук 2003: 45).

1556 ws. *Markowa* (Бучко, 88).

1629 na *Markowskim gruncie*; od *Markowej*; w *Markowie* (Бучко, 88).

1661—1665 *miasteczko Markowa* (Бучко, 88).

1669 ws. *Markowa* (Бучко, 88).

1785—1788, 1819—1820 *Маркова* (*Markowa*) (ЙФМ, 192).

1886 *Маркова* (Бучко, 88).

Див. нп *Márківці* (Тс.).

Матéївці, с. (Клм.).

1405 *Matiiwci* (Сіреджук 2003: 43).

1448—1454 *Matyowicze* (Бучко, 88—89).

1469 *Maczeyowicze*; *Matejowcze* (Бучко, 88—89).

1485 dominika ante *Mathaei* (Бучко, 88—89).

1515 *Matejowcze* (Бучко, 88—89).

1661 *Maciowce* (Бучко, 88—89).

1661—1665 w tej wsi *Matwijowic* (Бучко, 88—89).

1670 *Matyiowce* (Бучко, 88—89).

- 1735 *Matyjewce* (Бучко, 88—89).
 1785—1788, 1819—1820 *Матіївці* (*Matyjowce*) (ЙФМ, 193).
 1855 *Matijowce* (Бучко, 88—89).
 1885 *Matyjowcze albo Matyowce; Matiwce* (SG, VI, 177).
 1886 *Матвъѣвцѣ* (Бучко, 88—89).
 1914 *Матіївці* (Бучко, 88—89).
 1987 *Матеївці* (АТУ, 125).

1. Дериват від патронімної назви *Матіївці* < ОН *Матій* (*Матвій*) (Бучко, 88—89).

2. На нашу думку, для назви альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Матеївець* — дериват від ОН **Матеїв* + суфікс *-ець*, пор., зокрема, (співвідносні) укр. *Матвієць* (Горпинич, Бабій, 78), закарп. *Матей* (Чучка, 369), ст.-пол. *Maciejowiec, Maciejów*, 1674 р. (Rymut, II, 51) і под.; 2) результат онімізації катойконіма *матеївці* ‘переселенці з нп **Матеїв* (*-ов-а, -ов-е*) чи **Матеївка*’, пор. *Матієве, Матіївка* (2) — ойконіми в Україні (АТУ, 410), мікротопонім *Матієво* — поле в смт Єзупіль Тисменицького р-ну [31, с. 189], гідронім *Матейкова Звора* — у Закарпатській обл. (СГУ, 355) тощо.

Медіня, с. (Гл.).

Ойконім уперше писемно засвідчений від 1420 р. (Сіреджук 2003: 42) або від 1421 р. [50, с. 52].

- 1439 *Medyna* (Худаш 2004: 228).
 1455—1469 *Medynia* (Худаш 2004: 228).
 1578 *Medynya* (Худаш 2004: 228).
 1658 *Medynia* (Габорак 2007: 102—103).
 1785—1788, 1819—1820 *Медина* (*Medynia*) (ЙФМ, 194).
 1947 *Медина* (Габорак 2007: 102—103).

Давнє поселення, на території якого знайдено бронзові предмети доби пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 170).

1. Назва похідна від укр. діал. мн. *медівники* ‘пасічники, бортники’ [79, с. 134].

2. Дериват від первісного **Медунь*, відапелятивного походження (Шульгач 2001а: 27), на підтримку чого вказують рос. діал. *медыня* ‘рослина (яка?)’, *медынка* ‘джміль’ (СРНГ, 18, 75), свердл. *медыня* ‘лука, на якій ростуть квіти’, (фолькл.) ‘якась рослина’ < псл. **medyni* (ЭССЯ, 18, 72).

3. Посесив на **-ья* від ОН *Медина* (Худаш 2004: 228—229).

4. Утворення на **-ја* від антропоніма *Медин* із первісним знач. ‘*Мединья* (осада чи ін.)’ (Габорак 2007: 103).

Пор. ще аналогічні ойконіми: ст.-укр. *Медына*, 1463 р. — на Волині (ССУМ, I, 582), рос. *Медынь*, 1389 р. — на Калужчині (Шульгач 2001а: 27, із покликанням на: ДДГ, 34), *Медыня* (6) — в колишній Галичині та Каунаській губ., (співвідносні) *Медынь* (2) — топоніми в колишній Галичині та Калузькій губ., нп *Medunie*, *Медыни* (3) — в колишній Каунаській губ., (похідні) *Медунка* — в колишній Віленській губ. (Vasmer RGN, V, 493, 496), др. *Медынка* Фомин, 1585 р. (Веселовский, 196), *Медынь*, *Медынка*, *Медынской* — гідроніми (бас. Оки) (Смолицкая, 43, 46), *Медінь* — дрімонім («де найбільше збирали мед») (с. Томашгород Рокитнівського р-ну Рівненської обл.) (Шульгач 2001а: 27), п. гідронім *Medunia* (бас. Сяну) (HW, 113) та ін.

Меду́ха, с. (Гл.).

1402 *Meducha* [54, с. 28, 99].

1435 *Meducha* (Худаш 2004: 229).

1785—1788, 1819—1820 *Меду́ха* (*Meducha*) (ЙФМ, 194).

1987 *Меду́ха* (АТУ, 123).

Давнє поселення, біля якого виявлено кам'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 171).

1. Назва мотивована (суміжним) гідронімом *Меду́ха* — ріка [79, с. 134; 54, с. 28, 99].

2. Дериват від апелятива **меду́ха* з невідомою семантикою. Можливо, це діалектний варіант укр. *медунка* 'трав'яниста рослина родини широколистяних з дрібними запашними квітками рожевого, фіолетового або синього кольору' (Худаш 2004: 229).

3. Похідне утворення від антропоніма *Меду́ха* з первісним знач. 'нп, у якому проживає (або яким володіє) *Меду́ха*' (Худаш 2004: 229).

Межигай, с-ще (Рг.). Об'єднане з нп *Явче* (АТУ 2012: 156).

Назва поселення документально відома від 1969 р. [53, с. 102].

1987 *Межигай* (АТУ, 127).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *межигай*, пор. укр. *межигай* 'місцевість між двома гаями' [54, с. 99]. Сюди ж мікротопонім *Межигай* — поле в с. Рудківці Жидачівського р-ну Львівської обл. (СМН, 306), а також щодо структури — *Межигороди*, *Межигори*, *Межигір* — сучасні назви поселень у Львівській та Хмельницькій обл. (АТУ, 411).

Межигіріці, с. (Гл.).

1431 *Miedzyhorce* [54, с. 25; Сіреджук 2003: 42].

1785—1788, 1819—1820 *Межигіріці* (*Miedzyhorce*) (ЙФМ, 194).

1987 *Межигіріці* (АТУ, 123).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя доби палеоліту [54, с. 4].

1. Назва села пов'язана з місцем розташування — між горами [79, с. 134].

2. Похідне утворення від етноніма *межигірці* 'люди, які оселилися між горами' [54, с. 25], на потенційність чого вказують *Межигір*, *Межигірка* (2), *Межигір'я* (2) — сучасні ойконіми в Україні (АТУ, 188, 264, 411) тощо.

Мельна, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Вісна* (АТУ 2012: 155).

Уперше ойконім згадується у 1540 р. (Сіреджук 2003: 45).

1650 *Melna* [53, с. 102].

1785—1788, 1819—1820 *Мелна* (*Melna*) (ЙФМ, 194).

1987 *Мельна* (АТУ, 126).

Мельно (у вимові місцевих жителів) (Мельник, 26).

Результат онімізації дієприкметника **мельний* (пор., наприклад, др. *мѣльный* 'який пов'язаний із виробництвом глини', рос. діал. *мельной* 'який стосується млини, прилаштований до роботи на млинах', нл. *mělny*, *milny* 'дрібний, добрий, ніжний', вл. *milny* 'м'який, крихкий'; ЭССЯ, 18, 171) у жін. роді (первісно *Мельна* земля, садиба, оселя тощо). Пор. ще інослов'янські аналогічні топоніми схв. *Melna*, *Milnā* — затока, болг. *Мельна* — назва поселення у Трънско (ЭССЯ, 18, 171).

Мельникі, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Грушка* (АТУ 2012: 158).

1855 х. *Melniczenko Mühle* (Бучко, 89).

1900 *Melnyczeńki* (Бучко, 89).

1965 с. *Мельники* (Бучко, 89).

Сучасна назва вторинна.

1. Історична нп *Мельниченки* — форма множини від антропоніма *Мельниченко* (первісно *Мельниченки* — рід *Мельниченка*) (Бучко, 89), пор., зокрема, прізвище укр. *Мельничёнко* (Редько 2007, 1: 676), п. *Mielniczenko*, *Melniczenko*, *Melnyczenko*, 1641 р. (Rymut, II, 92) та ін.

Пізніша назва *Мельники* — форма множини від антропоніма *Мельник* (первісно *Мельники* — рід *Мельника*) (Бучко, 89), пор., наприклад, прізвище укр. *Мельник* (ОКІУМ), ст.-пол. *Mielnik*, 1369 р., *Melnyk*, 1423 р., п. *Melnyk*, 1641 р. (Rymut, II, 92) тощо;

2. Вважаємо, що для нп *Мельники* вірогідний також результат онімізації апелятива *мельник* у мн., пор. др. *мельникъ* 'той, хто обслуговує млин; мельник', 'приміщення, де зберігався ручний млин, ступи' (СРЯ, XI—XVII, 83). За матеріалами М. Фасмера, на тери-

торії східних слов'ян зафіксовано 79 ідентичних топонімів (Vasmer RGN, V, 515—516), зокрема *Мельники* (11), *Мельники-Мостище*, *Мельники-Річицькі* — назви поселень в Україні (АТУ, 411) тощо.

Мики́тинці, с. (ІФ).

Найменування населеного пункту вперше згадується від 1510 р. (Сіреджук 2003: 45).

1511 *Mykutyńcze* (Бучко, 89).

1670 *Mikitynce* ad Tysmienica (Бучко, 89).

1765 *Mykityńce* (Бучко, 89).

1785—1788, 1819—1820 *Микитинці* (*Mykietyńce*) (ЙФМ, 196).

1839 *Микитинці* (Головацький, 46).

1885 *Mikitińce* albo *Mykietyńce* (SG, VI, 394).

1886 *Мекитыньцѣ* (Бучко, 89).

1914 *Микитинці* (Бучко, 89).

1. Похідне утворення від патронімної назви *Микитинці* < ОН *Микита* (Бучко, 89).

2. Альтернативними вважаємо варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Микитинець* — дериват від ОН *Микитин* + формант *-ець*, пор., наприклад, укр. *Микитин* — прізвище (ХХІФ, II, 170), закарп. *Микітинець* («сынъ *Микитин*», 1646 р.) (Чучка, 380); 2) результат онімізації катойконіма *микитинці* 'переселенці з нп *Микитин* чи **Микитинка*', на потенційність цього вказують *Микитин* (2), *Микитина*, *Микитин Лес*, *Микитино* (2) — села, добра та фільварки в колишніх Гродненській, Псковській, Волинській та ін. губ. (Vasmer RGN, V, 548), укр. *Микитинці* — ойконім у Хмельницькій обл. (АТУ, 411) тощо.

Мики́тинці, с. (Кс.).

1365 *Mykitynce* (Бучко, 89).

1375 *Mikaitinice* (Бучко, 89; Сіреджук 2003: 41).

1416 *Mykitynce* (Бучко, 89).

1785—1788, 1819—1820 *Микитинці* (*Mykietyńce*) (ЙФМ, 196).

1885 *Mikityńce* albo *Meketyńce*, albo *Mikitynce*, dawniej *Mikaitinice* (SG, VI, 395).

1886 *Микитинцѣ* (Бучко, 89).

1947 *Микитинці* (Бучко, 89).

Див. вище.

Микулі́чин, с. (ІФ).

Й.К. Кашишин, О.К. Кашишин та М.М. Зайшлий вважають, що населений пункт виник у VI—VII ст. н. е. [50, с. 10]. Найменування поселення вперше документально згадується від 1412 р. (Сіреджук 2003: 43).

- 1785—1788, 1819—1820 *Микуличин* (*Mikuliczyn*) (ЙФМ, 196).
 1893 *Mikuliczyna* (SG, XIII, 945).
 1987 *Микуличин* (АТУ, 121).
 1993 до <...> *Микуличина* (Подорожі, 16).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено багато знахідок доби міді та бронзи (Сіреджук, 124).

Назва села мотивована антропонімом **Микулиця* (< *Микула*) або **Микулича* + суфікс належності **-ин** (первісно *Микуличин* двір, хутір, присілок тощо). Пор., наприклад, ОН співвідносні укр. *Микулич* (Редько, 156), *Микулич*, *Микулице*, **Никуліця* < *Микола* (Трійняк, 230, 231), *Никулиця* (ОКІУМ), *Микула* (ІМСУ ІФ, 438) і под.

Мілування, с. (Тс.).

Ойконім документально відомий від 1437 р. (Сіреджук 2003: 42).

1439 *bona Mylowanye* (Бучко, 89).

1444 *Francone Milowanski* (Бучко, 89).

1469 *Mylowanie* (Бучко, 89).

1670 *Milowanie ad Tysmienica* (Бучко, 89).

1765 *Milowania; Milowane* (Бучко, 89).

1785—1788, 1819—1820 *Милованє* (*Milowanie*) (ЙФМ, 196).

1885 *Milowanie* (SG, VI, 442).

1886 *Милованье* (Бучко, 89).

1914 *Милованє* (Бучко, 89).

1947 *Милування* (Бучко, 89).

Дериват від антропоніма *Милован* + суфікс ***-ье** (Бучко, 89). На підтримку цієї версії додамо такі ОН: ст.-рос. *Милованъ* Елистратовъ, 1630 р. (Тупиков, 250), укр. *Милован* (Трійняк, 232), (похідне) рос. *Милованов* (ХХІФ, II, 206), серб. *Milovan* (Грковић, 134) та ін.

Мірне, с. (Нд.). Об'єднане з нп *Назавізів* (АТУ 2012: 154).

1987 *Мирне* (АТУ, 126).

Результат онімізації прикметника *мирний* (пор., наприклад, укр. *мірний* 'мирний' (Грінченко, 2, 427), рос. *мірный* 'стосовний до миру; спокійний, тихий', діал. *мірный* 'багатолюдний, багатосімейний'; ЭССЯ, 19, 57—58) у сер. роді (первісно *Мирне* поле, дворище, село тощо). Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконіми: *Мирне* (45), *Мирний* (2) — в різних регіонах України (АТУ, 412) тощо.

Мислів, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Рін'янка* (АТУ 2012: 152).

Ойконім уперше писемно згадується від 1552 р. (Сіреджук 2003: 46), 1631 р. [27, с. 76; Сіреджук 2003: 50].

1785—1788, 1819—1820 *Мислів* (*Mysłów*) (ЙФМ, 197).

1886 we <...> stronie Rypianki i Mysłowa (SG, VII, 876).

1987 *Мислів* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено стародавній могильник (ІМСУ ІФ, 272).

Похідне утворення від антропоніма *Мисл* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН *Мысль* (Худаш 1995: 143—144), ст.-пол. *Mysł, Mysło*, 1265 р. (Rymut, II, 129). Пор. ще ойконіми *Мислова* (2) — у Тернопільській і Хмельницькій обл. (АТУ, 412).

Мислівка, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Шевченкове* (АТУ 2012: 152).

1987 *Мислівка* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від ойконіма *Мислів* у Калуському р-ні (див. вище) + суфікс **-к-а** (Худаш 1995: 144).

2. Імовірно вважаємо мотивацію антропонімом *Мисл* + формант **-ів-к-а** (див. вище).

Михалків, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Жукотин* (АТУ 2012: 153).

1448 campum dictum *Michalkowo* (Бучко, 90).

1695 *Michalkow* (Бучко, 90).

1727—1731 w *Michalkowie* (Бучко, 90).

1785—1788, 1819—1820 *Михалків* (*Michalków*) (ЙФМ, 198).

1886 *Михалків* (Бучко, 90).

1947 *Михалків* (Бучко, 90).

Назва мотивована антропонімом *Михалко* < *Михайло* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 90), пор., наприклад, ОН др. *Михалко* Янович, 1138 р. (ОКІУМ), прізвище укр. *Михалко* (КБС, 203) тощо. Сюди ж ідентичний сучасний ойконім *Михалків* — у Тернопільській обл. (АТУ, 412).

Михальче, с. (Гр.).

1439 opp. *Mychalcz* (Бучко, 90; Сіреджук 2003: 42).

1578 Dubki ad *Michalcza*; villa *Michalcze* (Бучко, 70, 90).

1660 opp. *Michalcz* (Бучко, 90).

1670 Siemakowce ad *Michalcze* (Бучко, 107).

1731 w *Michalczu* (Бучко, 90).

1765 *Michalcze* (Бучко, 90).

1785—1788, 1819—1820 *Михальче* (*Michalcze*) (ЙФМ, 198).

1885 *Michalcze* (SG, VI, 293).

1886 *Михальче* (Бучко, 90).

1. Дериват із формантом ***-је** від ОН *Михалко* (Бучко, 90).

2. Швидше за все, це похідне утворення з індивідуально-посесивним суфіксом ***-j-** від антропоніма *Михалець* (< ОН *Михал* + суфікс **-ець**) (первісно *Михальче* поле, дворище, село тощо). На по-

тенційність цього вказують ОН ст.-укр. *Михалець*, 1451 р., *Michales*, 1651 р. (АЮЗР, IV/8, 277; VII/1, 467), прізвище *Михалец*, 1584 р. (АКЖМУ, 177), укр. *Михайлєць* (Список, 10), *Михалєць* — прізвисько в с. Миколаїв Радехівського р-ну Львівській обл. (запис наш) та ін. Пор. ще аналогічний ойконім *Михальча* — в Чернівецькій обл. (АТУ, 412).

Мішин, с. (Клм.).

1373 *Miszin* pro locatione villae (Бучко, 90).

1515 *Muzyn* (Бучко, 90).

1579 *Missin* (Бучко, 90).

1668 *Мишин* seu Ковалівка (Сіреджук 2003: 47).

1670 *Myszyn* (Бучко, 90).

1785—1788, 1819—1820 *Мишин* (*Myszyn*) (ЙФМ, 198).

1885 *Myszyn* (SG, VI, 844).

1886 *Мышин* (Бучко, 90).

1947 *Мишин* (Бучко, 90).

Давнє поселення, на території якого зберігся курган доби бронзи. Біля села знайдено крем'яні знаряддя праці доби неоліту (ІМСУ ІФ, 341).

Похідне утворення від антропоніма *Миша* (< *Михайло*) + суфікс належності **-ин** (первісно *Мишин* двір, хутір, присілок тощо) (Бучко, 90). Пор. ще ОН др. *Миша*, 1231 р. (ОКІУМ), ст.-пол. *Misza*, 1389 р., *Mysza*, 1439 р. (SSNO, III, 529), *Mysza*, 1501 р. (Rymut, II, 129) тощо. Сюди ж аналогічні ойконіми: *Мышин* (2) — в колишній Галичині та Новгородській губ., *Мишин* (4) — в колишніх Костромській, Могильовській та ін. губ., *Мишин Остров* — топонім у колишній Псковській губ., *Мышина* (3) — в колишніх Казанській, Новгородській та Смоленській губ., *Мишина* (16) — на території колишніх східнослов'янських губ., *Мишина Гора* (3) — топонім в колишніх Новгородській та Петербурзькій губ., *Мишина Новая*, *Мишина Старая* — в колишній Калузькій губ. і под. (Vasmer RGN, V, 619, 620; VI, 31, 32), нп *Мишине* — в колишній Чернігівській губ. (Шульгач 2001: 89) тощо.

Міжгір'я, с. (Бг.).

1785—1788 *Майдан* (до 1963) (ІМСУ ІФ, 108).

1785—1788, 1819—1820 *Майдан* (*Majdan*) (ЙФМ, 188).

1884 *Majdan* (SG, V, 912).

1987 *Міжгір'я* (АТУ, 122).

Сучасна назва вторинна. Історичне *Майдан* — це лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *майдан*, пор., напри-

клад, укр. *майдан* ‘площа’, ‘лісова поляна’, ‘завод для гонки смоли’ (Грінченко, 2, 398), ‘лісова галявина; рівне поле, низовина, оточена лісом або будівлями’, ‘смолярня’ (Шульгач 2001: 82), діал. (поліськ.) ‘обора на полі або в лісі’ [30, с. 114] та ін.

Новий ойконім мотивований апелятивом *міжгір’я*, пор., зокрема, укр. *міжгір’я* ‘місце, простір між горами’ (СУМ, IV, 727), діал. (кіровогр.) *міжгір’я* ‘долина між горами, ущелина’ (Громко, 119). Щодо структури пор. *Міжброди*, *Міжгайці* (2), *Міжлісся* (2) — назви поселень в Україні (АТУ, 412) та ін. Пор. ще ідентичні ойконіми: *Міжгір’я* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 412), бр. *Міжгор’є*, ч. *Mezihoří* (Шульгач 2001: 89) тощо.

Міжріччя, с. (ІФ).

Первісна назва населеного пункту — *Човгани* [до 1948 (ІМСУ ІФ, 225); 1946 (Сіреджук 2003: 41)].

1371 *Чолгани* (ІМСУ ІФ, 225; Сіреджук 2003: 41).

1447 *Czolhansky* (Худаш 2004: 383).

1490 *Czolhany* (Худаш 2004: 383).

1785—1788, 1819—1820 *Чолгани* (*Czolhany*) (ЙФМ, 329).

1880 *Czolhany* (SG, I, 867).

1908 *Чолгани* (Худаш 2004: 383).

1987 *Міжріччя* (АТУ, 124).

Історична назва мотивована антропонімом *Чол(в)ган* (первісно *Чол(в)гани* — рід *Чол(в)гана*), пор., зокрема, ОН укр. *Човган* (Худаш 2004: 383), *Чолган* — прізвище емігранта у США (ПУ, 378) та ін.

Новий ойконім — це лексико-семантичне утворення від апелятива *міжріччя*, пор., наприклад, укр. *межиріччя* ‘простір, місцевість між двома річками’ (СУМ, IV, 667), діал. (кіровогр.) *міжріччя* ‘простір між основним руслом річки та її притокою’ (Громко, 120), п. *międzyrzecze*, (старе) *miedzyrzecze* ‘межиріччя’ (ЕССЯ, 18, 51) і под.: *‘поселення *м і ж р і к а м и*’, що підтверджує локалізація ойконіма — «опоясується [село] річками Свічею та Сукеллю» (ІМСУ ІФ, 225). Пор. ще ойконіми: ст.-укр. *Межирѣчье*, *Межиречье* — у Волинській землі (ССУМ, I, 584), *Міжріччя* — в Україні (АТУ, 412), ч. *Meziříčí* — топонім (ЕССЯ, 18, 51) тощо.

Млині, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Гвізд* (АТУ 2012: 154).

1987 *Млини* (АТУ, 126).

Альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації (суміжного) (мікро)топоніма *Млини* (~ *млин* у мн.); 2) форма множини від антропоніма *Млин* (первісно *Млини* — рід *Млина*), пор., зокрема, укр. *Млин* — прізвище (Holutiak, 283). Сюди ще спіль-

нокореневе *Млинівка* — назва кутка в с. Надрічне на Тернопільщині (МБТ, 254), аналогічне *Млини* (4) — ойконіми в різних регіонах України (АТУ, 413) та ін.

Мозолівка, с. (Нд.). Об'єднане з нп *Пнів* (АТУ 2012: 155).

1785—1788, 1819—1820 *Мозолівка* (*Mądzelówka*) (ЙФМ, 200).

1877 — пізніша згадка ойконіма (Сіреджук, 141).

1987 *Мозолівка* (АТУ, 126).

Альтернативні варіанти походження: 1) дериват від антропоніма *Мозоль* + формант **-ів-к-а**, пор., наприклад, ОН укр. *Мозоль* (Худаш 2004: 232), бр. *Мазоль* (Худаш 2004: 232) і под., мотивовані відповідним апелятивом — рос. діал. *мозоль* 'недоторка, забіяка' (Даль, 878), 'людина, яка скиглить, завжди чимось не задоволена', ч. діал. *mozougník* 'дуже роботяща людина, трудяга' (ЕССЯ, 20, 98—100); 2) назва мотивована (контактним) (мікро)топонімом *Мозолів* (**-ев-а, -ев-е**) + суфікс **-к-а**. На підтримку цього свідчить гідронім *Мозолів Потік* (бас. Лукви) — ріка в Галицькому р-ні [74, с. 5]. Пор. ще ідентичні ойконіми *Мозолівка* (2) — у Тернопільській та Харківській обл. (АТУ, 413).

Молоділів, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Сідлице* (АТУ 2012: 153).

Перші документальні свідчення про найменування села належать до 1664 р. (Сіреджук 2003: 47).

1669 *Molodyłów* (Худаш 2004: 232).

1785—1788 *Molodulów* (Худаш 2004: 232).

1785—1788, 1819—1820 *Молодилів* (*Molodyłów*) (ЙФМ, 201).

1885 *Molodyłów* (SG, VI, 649).

1886 *Молодилôв* (Бучко, 90).

1914 *Молодилів* (Бучко, 90).

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки кам'яних знарядь праці доби неоліту (ІМСУ ІФ, 339).

Похідне утворення від антропоніма *Молодило* (< апелятива укр. *молоділо* (росл.) 'Sedum telephium'; Грінченко, 2, 441) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 90). На потенційність цього вказує прізвище укр. *Молодило* (Holutiak, 284). Сюди ж аналогічний ойконім ст.-укр. *Молодыловъ*, 1768 р. — в колишньому Житомирському пов. (АЮЗР, VI/1, 570).

Молóдків, с. (Нд.).

Ойконім історично згадується від 1474 р. (Сіреджук 2003: 42); первісно він відомий як *Молодкова* (Сіреджук 2003: 42, 44).

1661—1665 *miasteczko Mołotkowa Słoboda* (Худаш 2004: 234).

1669 *Mołotkowa* (Худаш 2004: 234).

- 1765 *Mołotkow* (Худаш 2004: 234).
 1785—1788 *Mołodkowa; Mołotkow* (Худаш 2004: 234).
 1785—1788, 1819—1820 *Молодьків (Mołodkowa); Мо́лотків (Mołotków)* (ЙФМ, 201).
 1914 *Мо́лотків* (Бучко, 90).
 1938 *Молодьків* (Бучко, 90).
 1947 *Молодків* (Бучко, 90).
 Назва мотивована антропонімом *Моло́дко* + суфікс належності **-ов-а** (первісно *Моло́дкова* земля, садиба, оселя тощо) (Бучко, 90), пор., наприклад, ОН укр. *Мо́ло́дко* (Богдан, 188).
Молодя́тин, с. (Клм.).
 Відоме від 1631 р. [28, с. 15].
 1670 *Mołodiatyn* (Бучко, 90—91); *Mołodiatyn* (Худаш 2004: 234).
 1707 *Mołodiatyn* (Бучко, 90—91; Худаш 2004: 234).
 1785—1788, 1819—1820 *Молодя́тин (Mołodiatyn)* (ЙФМ, 201).
 1886 *Молодя́тын* (Бучко, 90—91).
 1914 *Молодя́тин* (Бучко, 90—91; Худаш 2004: 234).
 Давнє поселення, на території якого знайдено предмети доби пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 341).
 1. Дериват від ОН *Молодя́тко* (ІМСУ ІФ, 341).
 2. Назва похідна від антропоніма **Молодя́та* + суфікс належності **-ин** (первісно *Молодя́тин* двір, хутір, присілок тощо) (Бучко, 90—91), пор. споріднене прізвище укр. *Мло́дя́та* (Худаш 2004: 234).
Монасти́рбк, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Лука́* (АТУ 2012: 151).
 Найменування села вперше документально засвідчене у 1618 р. (Сіреджук 2003: 47).
 1785—1788, 1819—1820 *Монасти́р (Monaster)* (ЙФМ, 201).
 1855 *Monaster* (Бучко, 91).
 1883 *Kossów (Kosów) z Monasterkiem* (SG, IV, 473).
 1884 *Monaster* (SG, V, 808).
 1887 х. *Монасти́р* коло с. Лука (Бучко, 91).
 1914 прис. *Монасти́р* коло с. Уніж (Бучко, 91).
 1947 *Монасти́рок* (Бучко, 91).

Сучасна назва вторинна. Лексико-семантичне утворення від апелятива *монасти́р* (Бучко, 91)¹, пор., наприклад, укр. *монасти́р* 'релігійна громада ченців або черниць, що з належними їй землями

¹ Д.Г. Бучко повідомляє, що близько 1660 р. Лавро Хрчкович, підданий Потоцьких, купив землю і заснував монастир, який було ліквідовано у 1782 р. Докладніше про це див.: Бучко, 91.

та капіталами становить церковно-господарську організацію', 'церква, будівлі й територія, належні цій громаді' (СУМ, IV, 794). Пор. ще ідентичні ойконіми *Монастирок* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 413).

Монастирча́ни, с. (Бг.).

Назва села відома від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1433 *Monastirczani* (Бучко, 91).

1497 *Monasterczany* (Бучко, 91).

1661—1665 ws. *Monasterczany* (Бучко, 91).

1670 *Monasterczany ad Krasnopol* (Бучко, 91).

1765 m. *Monastyrzana* (Бучко, 91).

1785—1788, 1819—1820 *Монастирчани* (*Manasterczany*) (ЙФМ, 202).

1884 *Monasterczany albo Monastyrzany* (SG, V, 87).

1886 *Монастирчани* (Бучко, 91).

1. Дериват від етнічної назви *монастирчани* 'назва людей, які належали до монастиря' або 'назва людей, що переселилися з *Монастиря* чи *Монастирська*' (Бучко, 91).

2. Можливо, ойконім мотивований апелятивом *монастирчани* 'переселенці з нп *Монастирець*'¹, пор. назви поселень *Монастирець* (5), *Монастирська*, *Монастирок* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 17, 107, 177, 179, 185, 187, 264), *Монастирець* (5) — в колишніх Стрийщині, Жидачівщині, *Монастырка* (10) — в колишніх Новгородській, Пермській, Подільській та ін. губ. (Vasmer RGN, V, 662).

Мості́ще, с. (Кл.).

Ойконім уперше історично згадується від 1551 р. (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Мостище* (*Mościska*) (ЙФМ, 203).

1987 *Мостище* (АТУ, 124).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *мостище* (Бучко, 91), пор., зокрема, др. *мостище* 'місце, на якому був міст або гать' (ЭССЯ, 20, 25), укр. *мостище* 'місце, де був міст' (Грінченко, 2, 448), рос. діал. *мостище* 'дорога через болото, вимощена колодами', 'настил', ч. *mostiště* 'місце, на якому знаходиться міст', словін. *m^obscǎšce* 'старий поганий міст' (ЭССЯ, 20, 25) тощо. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Мостище* (5) — в Україні (АТУ, 413), рос. *Мостище* — в колишніх Смоленській та Тверській губ., бр. *Масцішча* —

¹ Оскільки від топоніма *Монастир* утворився би катойконім *монастиряни*.

в Брестській і Гродненській (2) обл., ч. *Mostišť* (Шульгач 2001: 90—91), болг. *Мостище* — топонім (ЭССЯ, 20, 25) та ін.

Мостище, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Будзин* (АТУ 2012: 158).

1855 *Mostiska* (Бучко, 91).

1885 *Mostyska* (SG, VI, 722).

1900 *Mościska* (Бучко, 91).

1914 х. *Мостиська* (Бучко, 91).

1947 х. *Мостище* коло с. Делева (Бучко, 91).

1987 с. *Мостище* (АТУ, 129).

Див. вище.

Мошківці, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Сівка-Войнілівська* (АТУ 2012: 152).

Назва села вперше фіксується у документах від 1446 р. [50, с. 52].

1455—1469 *Moszkowce* (Худаш 2004: 237).

1578 *Moszkowcze* (Худаш 2004: 237).

1785—1788, 1819—1820 *Мошківці* (*Moszkowce*) (ЙФМ, 204).

1987 *Мошківці* (АТУ, 124).

1. Патронім на **-овци** (> **-івці**) від ОН *Мошко* з первісним знач. *мошковци* 'рід (або піддані) *Мошка*' (Худаш 2004: 237).

2. Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Мошкі(о)вець* — дериват від ОН *Мошкі(о)в* + формант **-ець**, пор., наприклад, ОН укр. (закарп.) *Мошко* — сучасне прізвище (Чучка, 400), ст.-рос. *Мошков* Никита Григорьевич Дятел, 1554 р. (Веселовский, 206), рос. *Мошков* (КП Твер.) тощо; 2) результат онімізації катойконіма *мошківці* 'переселенці з нп *Мошків* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи *Мошківка*', пор. *Мошків*, *Мошківка* (2) — назви поселень у Рівненській та Житомирській обл. (АТУ, 414).

Н

Набережне, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Дитятин* (АТУ 2012: 150).

Історичні найменування населеного пункту — *Бибель* [54, с. 102], *Библо* [54, с. 42, 102].

1361 *Библо* (до 1946) [79, с. 134; Сіреджук 2003: 41].

1385 *Bibel* (Худаш 2004: 29).

1460 *Bybel* (Худаш 2004: 29).

1578 *Bibel* (Худаш 2004: 29).

1785—1788, 1819—1820 *Библо* (*Byblo*) (ЙФМ, 30).

1880 *Библо* [54, с. 102].

1946 *Набережне* (Сіреджук 2003: 41).

Сучасна назва вторинна.

1. Історичний ойконім *Бибель* пов'язаний із місцевим гідронімом *Бибелка* — ріка [79, с. 134].

2. Дериват від ОН **Бибель* + суфікс *-je [54, с. 102].

3. Нова назва — результат онімізації прикметника *набережний* у сер. роді (первісно *Набережне* поле, дворище, село тощо), пор., наприклад, др. *набережныи* 'який виходить на берег, розташований на березі' (ЕССЯ, 21, 204), укр. діал. (кіровоград.) *набережна* 'берег, побережжя' (Громко, 125), рос. *набережный* 'який розташований на березі', *набережная* 'берег, укріплений похилою чи прямовисною стінкою з каменю, дерева і т. д.' (ЕССЯ, 21, 204). Стосовно ідентичних відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Набережне* (10) — в різних регіонах України (АТУ, 414).

Надвірна, м. (Нд.).

Назва поселення згадується на сторінках історичних документів у 1578 р., 1595 р., 1596 р. (Кісь, 40; Сіреджук, 128, 141; 20, с. 5).

1660 *Nadworna* (Бучко, 91).

1688 в м. *Надворную* (АЮЗР, I/12, 581).

1758—1765 in oppido *Nadworna* (АЮЗР, I/4, 555).

1759 do *Nadwórnej* (Бучко, 91).

1785—1788, 1819—1820 *Надвірна* (*Nadwórna*) (ЙФМ, 207).

1884 od *Nadwórny*; od *Nadwórnej* (SG, V, 583, 687).

1885 *Nadwórna* (SG, VI, 866).

1886 od *Nadwórny* (SG, VII, 876); *Надворна* (Бучко, 91).

1888 od *Nadwórny* (SG, IX, 176).

1891 od *Nadwórny* (SG, XII, 205).

1893 od *Nadwórny* (SG, XIII, 197).

1914 *Надвірна* (Бучко, 91).

Давнє поселення, коло якого збереглися залишки давньоруського городища та кургани (ІМСУ ІФ, 400).

1. Ойконім пов'язаний із розташуванням поселення — на дв о р і при замку [20, с. 5].

2. Результат онімізації прикметника *надвірний* у жін. роді (первісно *Надвірна* земля, садиба, оселя тощо) (Бучко, 91), на можливість якого вказує др. *надворный* 'який знаходиться на дворі' (ЕССЯ, 22, 15), укр. *надвірний* 'надвірний, який розташований на дворі; зовнішній; двірський, який розташований при дворі пана' (Грінченко, 2, 480), рос. *надворный* 'т. с.', ст.-пол. *nadworny*, *nadworzny* 'двірський', 'дворовий', п. *nadworny* 'т. с.', ч. *nadvorný* 'двірський' (ЕССЯ,

22, 15). Пор. ще аналогічне п. *Nadwórna wieś* ‘придворне, двірське село’ (Бучко, 91).

Надіїв, с. (Дл.).

1399 село *Nadźewo* ись приселкомъ ись Кропивники; *Nadziejów*; *Nadijewo*; *Nadzijewo* (koło Mizunia) (Худаш, Демчук, 135; 65, с. 163).

1469 *Nadziejów*; villa *Nyadzeow* [65, с. 163].

1785—1788, 1819—1820 *Надіїв* (*Nadziejów*) (ЙФМ, 207).

1987 *Надіїв* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено могильник культури карпатських курганів (III—VI ст. н. е.) (ІМСУ ІФ, 225).

Назва мотивована антропонімом **Надѣй* + суфікс належності **-овъ** (> **-ів**) (Худаш, Демчук, 135), пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Надей*, 1618 р. (Тупиков, 265), сучасні укр. *Надей*, бр. *Надзей* (Худаш 2004: 240), ст.-пол. *Nadziej*, 1136 р. (SSNO, IV, 6), ч. *Naděj* (Худаш 2004: 240) та ін.

Надорóżна, с. (Тл.).

1420 *Drozne* (Бучко, 92; Сіреджук 2003: 43).

1462 *Droszana* (Бучко, 92; 72, с. 46).

1463 *Droszne* (Бучко, 92).

1578 *Dorożne* (Бучко, 92).

1659 *Dorożna* (Бучко, 92).

1670 *Dorożne* ad *Tłumacz* (Бучко, 92).

1707 *Nadorożne* (Бучко, 92).

1765 *Nadorżana* (Бучко, 92; Сіреджук 2003: 53).

1785—1788, 1819—1820 *Надорóżна* (*Nadorożna*) (ЙФМ, 207).

1885 *Nadorożna* (SG, VI, 861).

1886 *Надорóżна* (Бучко, 92).

1898 з *Доріжного* [72, с. 73].

Давнє поселення, коло якого збереглися стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 604).

Сучасна назва структурно модифікована. Ойконім похідний від слова *дорожне* (> назва поселення *Дорожне*) внаслідок субстантивації й ускладнення префіксом **на-** у XVIII ст. (Бучко, 92).

Назавізів, с. (Нд.).

Ойконім уперше писемно засвідчується в документах від 1447 р. [27, с. 15].

1469 *Nazawuazow* (Бучко, 92; Худаш, Демчук, 136).

1523 *Zawczow* sive *Nawazow* (Бучко, 92).

1578 *Nazawiezow* (*Nazawizow*) (Бучко, 92).

1654 *Nazawcow* alias *Nazawizow* (Бучко, 92).

1758—1765 in villis <...> *Nazawizów* (АЮЗР, I/4, 556).

- 1765 *Nazawizow* (Бучко, 92).
 1785—1788, 1819—1820 *Назавизів* (*Nazawizów*); *Назавізів* (*Nazawizów*) (ЙФМ, 207).
 1885 *Nazawizow* (SG, VI, 943).
 1886 *НезависѠв* (Бучко, 92).
 1914 *Назавизів* (Бучко, 92).
 Похідне утворення від ОН **Назавязъ* + формант належності **-овъ** (> **-ів**) (Худаш, Демчук, 136).
Назірна, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Загайніль* (АТУ 2012: 153).
 Назва села документально згадується від 1663 р. (Сіреджук 2003: 47, 50).
 1670 *w Nazurnej wo Słobodzie nowa locationis* (Бучко, 92).
 1707 *Nazorna* (Бучко, 92).
 1785—1788 *Назірна* (*Nazurna*) (ЙФМ, 207).
 1885 *Nazurna* (SG, VI, 943).
 1886 *НазѠрна* (Бучко, 92).
 1914 *Назірна* (Бучко, 92).
 1. Результат онімізації прикметника *надзірна* (на зразок *Надзірна вежа*) (Бучко, 92).
 2. Ойконім похідний від суміжної криниці *Азірна* (Сіреджук 2003: 50).
 3. Швидше за все, це результат онімізації словосполучення: прийменник *На* + (мікро)топонім *Озірна*, потенційність якого підтверджують: мікротопоніми *Озерне* — джерело в Київській обл. (СМУ, 275), *Озёрна* — печера в Тернопільській обл. (Янко 1998: 256), *Озернѐ* — озеро, став та торфовище на Волині (СМУ, 70) тощо. Стосовно номінаційної аналогії пор. *На озерѐ Выишем*, *На Озерѐ Егорий* — назви поселень в колишніх Тверській та Московській губ. (Vasmer RGN, VI, 86).
Нараївка, с. (Гл.).
 1374 *Гербутиѐ* (до 1946) (Сіреджук 2003: 41).
 1441 *Herborthow* (Худаш 2004: 69).
 1446—1452 *Herborth* (Худаш 2004: 69).
 1455—1468 *Herbortow* (Худаш 2004: 69).
 1469 *Herborthowicze* (Худаш 2004: 69).
 1515 *Herborthow* (Худаш 2004: 69).
 1578 *Herbortow* (Худаш 2004: 69).
 1758—1765 *in villa Horbotow* (АЮЗР, I/4, 543).
 1785—1788 *Herbortów* (Худаш 2004: 69).
 1785—1788, 1819—1820 *Гербутиѐ* (*Herbutów*) (ЙФМ, 75).
 1907 *Гербутиѐ* [54, с. 103].
 1947 *Нараївка* [54, с. 103].

Сучасна назва вторинна.

1. Історичний ойконім похідний від антропоніма *Гербут* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор. укр. *Гербут* — прізвище емігранта у США (Holutiak, 108).

2. Новий топонім постав у результаті трансонімізації місцевого гідроніма *Нараївка* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*rynne Narajówka*», «*na <...> brzegu Narajówki*», 1884 р., 1885 р.; SG, V, 253; VI, 904) — ріка (СГУ, 383; Худаш, Демчук, 138). Пор. ще ойконіми: *Нараїв* (2), *Нараївка* (3) — в різних регіонах України (АТУ, 235, 258, 414).

Наста́шине, с. (Гл.).

Фіксується первісно як *Настащин* [54, с. 43, 44, 103].

1378 *Настасків* (Сіреджук 2003: 41).

1433 *Nastaschczyn* [54, с. 18].

1785—1788, 1819—1820 *Настащин* (*Nastaszczyn*) (ЙФМ, 208).

1987 *Насташи́не* (АТУ, 123).

Давнє поселення, біля якого знайдено давньоруське городище (ІМСУ ІФ, 170).

Дериват від ОН *Настаська* + формант належності **-инь** або від ОН *Настуська* (< *Настасья*) [54, с. 18, 103], пор. сучасні імена укр. *Настас*, *Анастасій* (Скрипник, Дзятківська, 38), прізвища (похідні) *Настасяк*, *Настащук* (Holutiak, 292) та ін.

Небилів, с. (Рж.).

Перші документальні свідчення про назву села належать до 1546 р. та 1548 р. [27, с. 76; Сіреджук 2003: 46].

1565 *Небивало* або *Ломниця* [25, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Небилів* (*Niebyłów*) (ЙФМ, 208).

1884 *Łowagi przys. Niebyłowa* (SG, V, 750).

1987 *Небилів* (АТУ, 127).

Первісний ойконім *Ломниця* — це результат трансонімізації місцевого гідроніма *Ломниця* — потік [25, с. 24].

Сучасна вторинна назва *Небилів* — дериват від антропоніма *Небил(-о)* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Худаш, Демчук, 139), пор., наприклад, ОН укр. *Небило* (Худаш, 224), бр. **Небыл* (Бірыла 1981: 8), болг. *Небѣл*, VII ст. (Займов, 164) і под. В основі онімів — апелятив **не-било* < псл. **ne-bidlo* (~ рос. діал. (перм., сиб.) *небыль* ‘нерозумна людина’, донськ., смол. *небыльнѣй* (фолькл.) ‘неправдивий, надуманий; несправедливий’; ЭССЯ, 2, 94—95; 24, с. 108) і под.

Негівці, с. (Кл.).

Ойконім уперше задокументований у 1431 р. (Сіреджук 2003: 42; 50, с. 52).

1785—1788, 1819—1820 *Негівці* (*Niegowce*) (ЙФМ, 208).

1987 *Негівці* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено поховання доби бронзи (ІМСУ ІФ, 271).

1. Похідне утворення від ОН *Нягъ* + формант **-овци** (> **-івці**) (Ху-даш 1995: 151).

2. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Негі(о)вець* — дериват від ОН **Негі(о)в* + формант **-ець**, пор., зокрема, ОН (спільнокореневе) укр. *Няг* (Чучка, 412); 2) результат онімізації катойконіма *негівці* ‘переселенці з нп **Негів* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Негівка*’.

Незвисько, с. (Гр.).

Назва села відома від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1424 *Neszweszc; Nieswieszcz* (*Neszweszc, Neszweszcze, Nieszwiska*) (Бучко, 92—93).

1440 *Незвище* (ІМСУ ІФ, 193).

1449 in *Nyedzweszc* (Бучко, 92—93).

1465 super fluvio *Nyeszweszc* inter villa (на річці) *Nyeszweszc* et Narassymow (Бучко, 92—93).

1474 in *Nyeszweszc* (Бучко, 92—93).

1578 *Nyezwyusza* (Бучко, 92—93).

1670 w *Niezwiszczach* (Бучко, 92—93).

1758—1765 in villa *Nizezwiska* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 *Niezwiska* albo *Niezwiszcze* (Бучко, 92—93).

1785—1788, 1819—1820 *Незвиська* (*Niżwiska*) (ЙФМ, 209).

1886 *Niezwiska* albo *Niezwiszcze* (SG, VII, 142); *Незвиска* (Бучко, 92—93); *Niedzwiska*, z. hal. (Chocimierz) (Atl. m., 3; 64, с. 72—73).

1887 od *Niezwiska* (SG, VIII, 477).

1893 *Nieźwisk* (SG, XIII, 955).

1947 *Незвисько* (Бучко, 92—93).

Давнє поселення, на території якого виявлено п’ять пізньопалеолітичних стоянок, залишки жител перших землеробів доби неоліту, трипільської культури, доби бронзи тощо (ІМСУ ІФ, 10, 11, 193).

1. Похідне утворення від антропоніма **Незвиско* (< **Не-** + ОН **Звеско* < *Звеслав*) + суфікс **-је** (Бучко, 92—93).

2. Плюральна назва *Незвища* < **Незвѣщъ* (< ОН **Незвѣсть* + формант **-ѣ**) (Худаш, Демчук, 142—143).

3. На нашу думку, це результат трансонімізації місцевого гідроніма *Незвисько* пп. Дністра — ріка ¹ (Бучко, 92—93; однак у СГУ

¹ Д.Г. Бучко вважає, що гідронімоназва вторинна стосовно ойконіма. Докладніше див.: Бучко, 92—93.

гідронім не зафіксований). Сам онім пояснюють як віддієслівне утворення. Я.П. Редька називає подібні топоніми «негаційними» і виводить цю назву від дієслівної праформи *zъvati ‘називати, іменувати’ із заперечним префіксом *ne-, тобто ‘щось не назване, без назви’. Долучення до дієслівної основи суфікса *-isko / *-išče дає змогу відтворити праформу *nezъvisko / *nezъvišče з можливим знач. ‘неназвана місцевість’. Докладніше див.: [64, с. 72—73].

Нівочин, с. (Бг.).

Фіксується від 1623 р. (Сіреджук 2003: 47).

1652 villa *Nowoczyna* (Бучко, 93; Худаш 1995: 152).

1661 *Niwoczyn* ad Bohorodczany (Бучко, 93).

1670 *Niewoczyna*; z *Niwoczyna* (Бучко, 93).

1785—1788, 1819—1820 *Невочин* (*Niewoczyna*, *Невочин* (*Niewoczyn*) (ЙФМ, 208).

1886 *Niewoczyn* (SG, VII, 137); *Невочин* (Бучко, 93).

1947 *Нивочин* (Бучко, 93).

Форма сучасної назви поселення фонетично модифікована.

1. Дериват від ОН **Нівока* або **Невока*, словоформа якої, можливо, виникла внаслідок афери́зи початкового фрикативного -г- в ОН **Гнѣвока* (Бучко, 93).

2. Похідне утворення від ОН **Нівока* + формант -инь (Худаш 1995: 152).

3. Вважаємо, що в основі ойконіма — антропоніми **Новоча* / **Новока* + суфікс належності -ин-а.

Ніжнів, с. (Тл.).

Найменування населеного пункту вперше історично згадується від 1379 р. (Сіреджук 2003: 41).

1441 Sbroslao de *Nisznów* (Бучко, 93; Сіреджук 2003: 44).

1523 opp. *Nyeznow* (Бучко, 93).

1578 *Nieznow* (Бучко, 93).

1662 villa *Nizniów* (Бучко, 93).

1670 ws. *Nizniów* ad Jezupole (Бучко, 93).

1758—1765 ex oppido *Nizniów*; patres paulini *Nizniowienses* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 miasto *Nizniów* (Бучко, 93).

1785—1788, 1819—1820 *Нижнів* (*Nizniów*) (ЙФМ, 211).

1886 *Nizniów*; od *Nizniowa* (SG, VII, 169—170, 734); *Нижнів* (Бучко, 93).

1914 *Нижнів* (Бучко, 93).

1947 *Нижній* (Бучко, 93).

1987 *Нижнів* (АТУ, 129).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено стародавній курган, знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 578).

Сучасна назва фонетично видозмінена.

1. Ойконім мотивований місцем локалізації села — п о н и з з я Дністра (ІМСУ ІФ, 578).

2. Дериват від ОН **Нижень* / **Ніжень* + формант посесивності -овъ (> -ів) (Бучко, 93; Худаш 1995: 153).

3. Імовірніший результат антропонімізації прикметника *нижній*, пор., наприклад, др. *нижънии* 'який розташований унизу, нижче від інших', 'менший розмірами' (ЕССЯ, 25, 155—156), ст.-укр. *нижній*, *нижни* 'розташований унизу, нижній' (ССУМ, II, 48), укр. *нижній* 'нижній' (Грінченко, 2, 563) тощо.

Нижній Березів, с. (Кс.).

1412 *Brzeza* (ІМСУ ІФ, 376; Габорак 2007: 14).

1438 *Beresow* (Габорак 2007: 14).

1481 *Berezow* (Худаш 2004: 28).

1579 *Beresow Inferior* (Худаш 2004: 28).

Березів (до XVII ст.) (ІМСУ ІФ, 376).

1785—1788, 1819—1820 *Березів Нижній* (*Berezów Niżny*) (ЙФМ, 25).

1880 *Berezów niżny* (SG, I, 142).

1987 *Нижній Березів* (АТУ, 125).

Давнє поселення, біля якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді, бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 376; Сіреджук, 124).

Означення *Нижній* в історичному складеному варіанті ойконіма функціонує як елемент протиставлення, пор. нп *Віжній* (*Вérхній*) *Березів* (Кс.) (щодо пояснення компонента *Березів* див.: нп *Віжній* (*Вérхній*) *Березів* цього ж району).

Нижній Вербіж, с. (Клм.).

1365 *Wierbiqz* (Бучко, 93).

1375 *Wirzbqsz* (Бучко, 93; Сіреджук 2003: 41).

1515 *Wyorbyasz* (Бучко, 93).

1649 *Wierbiqz* (Бучко, 93).

1670 *Wierzbiz nyżny* (Бучко, 93).

1735 *Wierzbiasz niżny* (Бучко, 93).

1785—1788 *Вербіж Нижній* (*Werbiqz Niżny*) (ЙФМ, 50).

1893 *Werbiqz* albo *Wierzbqz Niżny* (SG, XIII, 214).

1914 *Вербіж Нижній* (Бучко, 93).

1947 *Нижній Вербіж* (Бучко, 93).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено історичні кам'яні предмети доби бронзи (ІМСУ ІФ, 342).

Складена назва, в якій компонент-означення *Нижній* вжито у функції диференціації, пор. нп *Vérхній Věrbіж* цього ж району (див. вище).

Нижній Стру́тинь, с. (Рж.).

1411 *Струтин* (до 1597) (Сіреджук 2003: 43).

1597 *Нижній Струтин* (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Струтин Нижній* (*Strutyn Niżny*) (ЙФМ, 296).

1890 *Strutyn Niżny* (SG, XI, 423).

1987 *Нижній Струтинь* (АТУ, 127).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено могильник культури карпатських курганів та давньоруське городище (ІМСУ ІФ, 513).

Складена назва, в якій компонент-означення *Нижній* функціонує як елемент протиставлення (щодо стрижневого компонента *Струтинь* пор. нп *Vérхній Стру́тинь* цього ж району).

Нижня Велесні́ця, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Виногра́д* (АТУ 2012: 153).

1461 *zupram dictam Weksnycza* (Бучко, 93).

1463 *Vyelesnycza* [12, с. 86].

1469 *Vyelesnycza* (Бучко, 93).

1670 *Welesnica* (Бучко, 93).

1707 *Tarnawica cum Welesnica* (Бучко, 86).

1785—1788 *Велесниця Доли́шня* (*Weleśnica Dolna*) (ЙФМ, 49).

1787 *Welesnica Dolna* (Бучко, 93).

1819—1820 *Велесниця Доли́шня* (*Weleśnica Dolna*) (ЙФМ, 49).

1893 *Weleśnica (Dolna i Górna)* (SG, XIII, 197).

1938 *Велесниця* (Бучко, 93).

1947 *Нижня Велесниця* (Бучко, 93).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні предмети доби бронзи (ІМСУ ІФ, 338).

Складена назва, в якій компонент *Велесниця* — це, мабуть, результат трансонімізації місцевого гідроніма *Велесні́ця*¹ (бас. Дністра) — ріка (СГУ, 84; Бучко, 93). Означення *Нижня* (*Dolna*, *Доли́шня*) вжито у функції диференціації (пор. нп *Лісна Велесниця* сусіднього району).

Нижня Ліпи́ця, с. (Рг.).

Назва поселення вперше фіксується під 1436 р. [54, с. 104].

Липи́ця (до 1439) (Сіреджук 2003: 45).

1419 *з липиць* (Білоусенко, Німчук, 93; Габорах 2007: 31).

¹ На думку Д.Г. Бучка, гідронім мотивований апелятивом *велесник* 'герань криваво-червона', оформленим суфіксом *-и́ця* (Бучко, 93).

1436 *Lipicza* [53, с. 102].

1785—1788 *Липиця Долишня* (*Lipica Dolna*) (ЙФМ, 174).

1884 *Lipica Dolna* (по rusku *Łurysia Doliszna*) (SG, V, 253).

1987 *Нижня Липиця* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено стоянку пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 478; 54, с. 4).

Складена назва. Компонент-означення *Нижня* (*Dolna*, *Долишня*) функціонує як елемент протиставлення (щодо стрижневого компонента *Липиця* див.: нп *Вérхня Липиця* цього ж району).

Німши́н, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Демéшківці* (АТУ 2012: 150).

Ойконім уперше історично згадується від 1438 р. (Сіреджук 2003: 42).

Німчин — первісна назва поселення [54, с. 44, 104].

1455—1469 *Niemczyn* [54, с. 23]; *Nienczyn* (Худаш 2004: 242).

1463 *Nyenczyn* (Худаш 2004: 242).

1464 *Super nobilem de Nyenezyn; Johannem Nyenczynski* (у складі антропоніма) (Худаш 2004: 242).

1481—1487 *Niemszyn* (Худаш 2004: 242).

1515 *Nyemczen* (Худаш 2004: 242).

1543—1573 *Nemszyn* (Худаш 2004: 242).

1578 *Nyemszin* (Худаш 2004: 242).

1579—1584 *Niemszyn* (Худаш 2004: 242).

1785—1788, 1819—1820 *Німишин* (*Niemszyn*) (ЙФМ, 211).

1886 *Niemszyn w dok. Nyenczin* (SG, VII, 100).

1987 *Німишин* (АТУ, 122).

Сучасна назва фонетично модифікована. Дериват від ОН *Нѣмка* + суфікс належності **-инъ** [54, с. 104] (первісно *Німчин* двір, хутір, присілок тощо), пор., наприклад, ст.-рос. Оленка *Нѣмка*, 1506 р. (Тупиков, 462), (похідне) рос. *Немкин* (КП Твер.) та ін.

Нова́ Гу́та, с. (Тс.). Об'єднане з нп *Майдáн* (АТУ 2012: 157).

Назва села вперше фіксується від 1758 р. (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Гута Нова* (*Huta Nowa*) (ЙФМ, 93).

1886 *Nowa Huta* (SG, VII, 194).

1987 *Нова Гута* (АТУ, 128).

Складена назва. Другий компонент Гута — це похідне утворення від апелятива *гута* ‘за завод, на якому виготовляли скляні вироби і кахлі’ (Сіреджук 2003: 52). Означення *Нова* функціонує як елемент протиставлення [пор. нп *Гу́та*, *Старá Гу́та* (Бг.)]. Щодо ідентичних відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Нова Гута* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 416).

Нова Ліпівка, с. (Тс.). Об'єднане з нп *Ліпівка* (АТУ 2012: 157).
1987 *Нова Ліпівка* (АТУ, 128).

Складена назва. Щодо другого компонента див.: нп *Ліпівка* (Тс.).
Означення *Нова* вжито у функції диференціації (пор. нп *Ліпівка* цього ж району).

Новий Мартинів, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Тенетники* (АТУ 2012: 151).

Ойконім уперше задокументований у 1438 р. [54, с. 104].

1456 *Мартинів* (до 1783) (Сіреджук 2003: 42).

1658 *Siwka ad Martynow* (Габорак 2007: 150).

1785—1788 *Мартинів Новий* (*Martynów Nowy*) (ЙФМ, 192).

1895 *w Martynowie Nowym* (SG, XIV, 91).

1987 *Новий Мартинів* (АТУ, 123).

Складений ойконім, у якому другий компонент мотивований особовим ім'ям *Мартин* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) [54, с. 104].
Означення *Новий* функціонує як елемент протиставлення (пор. нп *Старий Мартинів* цього ж району).

Новий Мізунь, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Старий Мізунь* (АТУ 2012: 152).

1399 *Kropiwniki (koło Mizunia)* [65, с. 162].

1785—1788, 1819—1820 *Мізунь* (*Mizun*) (ЙФМ, 198).

1888 *Pszenicznik (część wsi Mizun)* (SG, IX, 259).

1987 *Новий Мізунь* (АТУ, 124).

1993 через <...> *Мізунь* (Подорожі, 15).

Складена назва, в якій компонент *Мізунь*, на нашу думку, пов'язаний із псл. **mězunъ* (пор., наприклад, рос. діал. (курськ.) *мизун* 'пестун, улюбленець', *мизунец* 'мізинець' (ЕССЯ, 18, 231—232), бр. діал. (тур.) *мезю́н, мізю́н* 'т. с.'; ТС, 3, 72). Щодо мотивації аналізованого ойконіма, то, вочевидь, він має значення *'щось невелике, куце, дрібне, наприклад, двір, хутір, присілок тощо'. Означення *Новий* вжито у функції диференціації (пор. нп *Старий Мізунь* цього ж району). Пор. ще місцевий гідронім (похідний) *Мизунка*¹ (бас. Дністра) (*Mizunka*, 1885 р., *Mizunka*, 1890 р.; SG, VI, 516; XI, 642) — ріка (СГУ, 361), ойконіми *Мезенівка*, *Мезин*, *Мизинівка* — в Україні (АТУ, 248, 314, 336) і под.

Новиця, с. (Кл.).

1367 *Nowicza* <...> *predicta terra Russie* [65, с. 164].

II полов. XIV ст. — дата фіксації ойконіма у документі польського короля Казимира III (ІМСУ ІФ, 262).

¹ Інше написання гідроніма — *Мизунка* (ІМСУ ІФ, 226).

1470 *Nowyszca* (Худаш 2004: 244—245).
 1785—1788, 1819—1820 *Новиця* (*Nowica*) (ЙФМ, 213).
 1886 *Nowica Dolna i Górna*, по руску *Nowycia Doliszna i Horyszna* (SG, VII, 234).

1987 *Новиця* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 262).

1. Семантичне утворення від відповідного топоніма або апелятива (Худаш 2004: 245).

2. Похідне утворення від ОН *Новиця* (Худаш 2004: 245).

3. Посесив на *-ja від ОН *Новикъ* (Худаш 2004: 245).

4. На наш погляд, альтернативні варіанти походження: 1) лексико-семантичне утворення від апелятива *новиця*, пор., наприклад, укр. *новіця* (без знач.) (Грінченко, 2, 569), серб., хорв. *nóvica* ‘новачок’, *povica* ‘новина’, ‘новий човен’, ‘новина (цілина)’, слн. *nóvica* ‘новина’, ‘податок, контрибуція’, ‘новачок’ та ін. (ЕССЯ, 25, 226—227). Семантична мотивація ойконіма пов’язана, певно, з чимось новим, неосвоєним (найімовірніше, територія); 2) дериват від імовірного (суміжного) (мікро)топоніма **Новиця* (пор., зокрема, укр. *Nowica* ‘назва нової ниви, нового поселення’; ЕССЯ, 25, 226—227) чи *Новий(-а, -е)* (земля, садиба, оселя тощо) + суфікс *-иця*. Щодо цього пор. *Нова, Нове* — топоніми і гідроніми в Україні (АТУ, 416—417; СГУ, 391). Сюди ж серб. *Novica*, XIV ст. — назва гори (ЕССЯ, 25, 226—227).

Новічка, с. (Дл.).

Ойконім відомий від 1591 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

Дериват на *-к-а* від контактного нп *Новіця* або апелятива *новиця* (див. вище).

Нові Кривотули, с. (Тс.).

Назва села документально згадується у 1763 р. (ІМСУ ІФ, 240; Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Кривотули Нови* (*Krzywotuly Nowe*) (ЙФМ, 161)¹.

1855 *Krzywotuly Nowe albo Górne* (Бучко, 94).

1883 *Krzywotuly Nowe i Stare*, a także *Górne i Dolne* (SG, IV, 812).

1886 *Кривотулы Нови* (Бучко, 94).

1914 *Кривотули Нови* (Бучко, 94).

¹ П.С. Сіреджук припускає, що первісно досліджуване поселення мало назву *Слобода Мазовецька*, 1669 р. Докладніше про це див.: Сіреджук 2003: 47.

1987 *Нові Кривотули* (АТУ, 128).

1. Ойконім пов'язаний із географічним розташуванням села (ІМСУ ІФ, 240).

2. Компонент *Кривотули* у складеній назві мотивований антропонімом **Кривотул(-а)* (первісно *Кривотули* — рід *Кривотула*) у формі множини (Бучко, 94; Худаш, Демчук, 75—76). Останнє ж, вочевидь, виникло на базі словосполучення *киво тулитися*. Стосовно типологічних моделей пор. такі ОН: укр. *Кривов'яз*, *Кривопляс*, *Кривомаз* (СКТК, 404; Чорнобильська, 147), *Кривор'як* (Чучка, 304) тощо. Означення *Нові* (а також *Górne* і *Dolne* / *Долішні* і *Горішні*) функціонує як елемент протиставлення (див.: нп *Старі Кривотули* цього ж району).

Нові Скоморóхи, с. (Гл.).

1435—1456 *Skomorochy* [54, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Скоморохи Нові* (*Skomorochy Nowe*) (ЙФМ, 279).

1889 *Skomorochy Nowe z Rakową* (SG, X, 693).

1987 *Нові Скоморохи* (АТУ, 123).

Складена назва, у якій компонент *Скоморохи* — форма множини від антропоніма *Скоморох* (первісно *Скоморохи* — рід *Скомороха*) [54, с. 105] ~ апелятивом мн. укр. діал. *скоморохи* 'артистичиркачі' [79, с. 134], пор., наприклад, ОН ст.-рос. Івашко *Скоморохъ*, 1495 р. (Тупиков, 358), укр. *Скоморох* (Holutiak, 371) та ін. Означення *Нові* вжито у функції диференціації (див.: нп *Старі Скоморóхи* цього ж району). Сюди ж мікротопонім бр. діал. (похідне) *Скоморóховка* — назва галявини [4, с. 140].

Новосéлиця, с. (Дл.).

Ойконім згадується у 1657 р. (ІМСУ ІФ, 225; Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Новоселиця Вижня* (*Nowosielica Wyżna*); *Новоселиця Нижня* (*Nowosielica Niżna*) (ЙФМ, 213).

1886 *Nowosielica Niżna* і *Wyżna*, albo *Szlachecka* і *Królewska* (SG, VII, 274).

1987 *Новоселиця* (АТУ, 124).

Назва мотивована апелятивом *новоселиця* 'новозаселене поселення', пов'язаним із *новоселець* 'людина, що недавно поселилася десь; новий поселенець' (Бучко, 94; СУМ, V, 436). Пор. ще рос. діал. *новосéлиця* 'село, поселення, побудовані на ненаселеному раніше місці' (Дополнения, 145). Проте, альтернативна й лексикалізація (контактного) (мікро)топоніма *Нове Село* + суфікс *-иця*, пор., зокрема, *Нове Село* (9), аналогічне *Новоселиця* (26) — назви посе-

лень в різних регіонах України (АТУ, 417, 419), *Новоселиця* — вулиця в с. Брощнів Рожнятівського р-ну (ОАІУМ), *Новоселиця* — гідронім (бас. Дніпра) (СГУ, 391) та ін.

Новоселиця, с. (Сн.).

1448 *Nowosyeczce* (Бучко, 94).

1537 *Новосілка* (Сіреджук 2003: 45, 53).

1562 *Новоселиця* (Сіреджук 2003: 45).

1579 *Nowosielicza* (Бучко, 94).

1670 *Nowosielica* (Бучко, 94).

1785—1788, 1819—1820 *Новосілка* (*Nowosiółka*) (ЙФМ, 213).

1886 *Новоселиця* (Бучко, 94).

Див. вище.

Новоселівка, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Олієво-Королівка* (АТУ 2012: 151).

Первісно населений пункт фігурував як *Владипіль* (Бучко, 94).

1965 *Новоселівка* (Бучко, 94).

1965 *Владиполь* [12, с. 158].

Давнє поселення, поблизу якого виявлено історичні залишки жител племен трипільської культури, скарб і житла епохи пізньої бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 11, 193).

Первісний ойконім *Владипіль* постав у результаті лексикалізації й онімізації словосполучення *Владове поле* (Бучко, 94).

Сучасне вторинне найменування мотивоване антропонімом *Новосел* (с укр. *новосел* 'людина, що недавно поселилася десь; новий поселенець'; СУМ, V, 436) + суфікс **-ів-к-а**, пор., наприклад, ОН укр. *Новосел* (Holutiak, 297), (парадигматичне) *Новосела* (Дух., 69), (похідне) рос. *Новоселов* (КП Твер.) та ін. Сюди ж сучасні аналогічні ойконіми: *Новоселівка* (74), *Новоселівка Друга*, *Новоселівка Перша* — в різних регіонах України (АТУ, 419) тощо.

Новосілка, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Петрілів* (АТУ 2012: 158).

1448 in bona Hanusowcze et *Nowosyeczce* (Бучко, 94).

1471 *Nowossyolka* [12, с. 156].

1578 *Nowosiółka* (Бучко, 94).

1886 *Nowosiółka* (SG, VII, 277); *Новосѣлка* (Бучко, 94).

1785—1788, 1819—1820 *Новосілка* (*Nowosiółka*) (ЙФМ, 214).

1787 *Nowosiolka* [12, с. 157].

1914 *Новосілка* (Бучко, 94).

1. Ойконім похідний від апелятива *новосілка* 'новозасноване поселення' (Бучко, 94).

2. Результат лексикалізації та онімізації словосполучення *новий селок* (*сілка*). Пор. ще 29 нп *Новосілка* та нп *Новосілки* (19) — в різ-

них регіонах України (АТУ, 419), бр. ойконіми *Навасёлкі* — у Брестській (14), Гомельській (7), Гродненській (41), Мінській (28), Могильовській (13) обл. (Рапановіч Бр., 91—92; Рапановіч Гом., 115; Рапановіч Гр., 169—170; Рапановіч Маг., 123; Рапановіч Мін., 186—187) і под. Щодо структурної аналогії пор. рос. *Староселка*, *Староселок*, *Староселки* — назви поселень в колишніх Казанській, Псковській, Тверській губ. та бр. *Селки*, *Селко*, *Селки Малые*, *Большие* — в колишніх Вітебській, Гродненській, Костромській, Мінській губ. (Шульгач 2001: 96).

Новошїн, с. (Дл.).

Одні з перших задокументованих фіксацій найменування поселення датовані 1479 р. (Сіреджук 2003: 42; Гук, 18), 1648 р. (ІМСУ ІФ, 225).

1758—1765 in villa *Nowoszyn* (АЮЗР, І/4, 538).

1785—1788, 1819—1820 *Новошїн* (*Nowoszyn*) (ЙФМ, 215).

1886 *Nowoszyn* (SG, VII, 290).

1987 *Новошїн* (АТУ, 124).

Ойконім похідний від антропоніма **Новока* (**Новоша*) + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Новошїн* двір, хутір, присілок тощо) (Худаш 1995: 154), потенційність якого підтверджує ОН ст.-пол. *Nowosza* (< прикметника п. *powy*), 1335 р. (Rymut, II, 164).

О

Обельниця, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Лучинці* (АТУ 2012: 155).

Перші історичні свідчення про назву поселення датовані 1378 р., 1438 р. (Сіреджук 2003: 41, 43).

1442 *Obelnicze* [53, с. 102].

1785—1788, 1819—1820 *Обельниця* (*Obelnica*) (ЙФМ, 216).

1886 *Obelnica* (SG, VII, 320).

1987 *Обельниця* (АТУ, 126).

1. Ойконім мотивований гідронімом *Обельниця* [54, с. 106].

2. На нашу думку, це похідне утворення на **-иця** від прикметника **обельний* (др. *обельный* 'повний, досконалий', *объльный* 'повністю або частково звільнений від податків та повинностей', рос. діал. *обельной* 'круглий, заокруглений', п. (старе) *obelny* 'бортьовий' та ін. (ЕССЯ, 31, 126—127); пор. ще ст.-пол. *obelnik* 'бджоляр, пасічник, той, хто доглядає вулики з бджолами' [93, с. 152]). Щодо споріднених утворень пор. *Обільне* (3) — назви поселень на Донеч-

чині та Запоріжжі (АТУ, 420), п. *Obelniki* — ойконім у Польщі [93, с. 152] тощо.

Обертін, смт (Тл.).

1373 *villae sub gayo dicto Sroci Rohin cum Podmertthin* (Бучко, 94—95; 72, с. 133).

1416 *Подмертин* (ІМСУ ІФ, 587; Сіреджук 2003: 43).

1435 *Derslaus Obardinsky* (Бучко, 94—95).

1437 *Martinus Obartinsky* (Бучко, 94—95).

1472 in *Obertyn* (Бучко, 94—95).

1521—1639 м. *Неголтів* (м. *Higoltiv*; ІМСУ ІФ, 587) (Сіреджук 2003: 45).

1547 *Obertin* (Бучко, 94—95).

1552—1553 *Fundatio opp. Nikoltow in fundo hereditatis Obertyn; Nikoltow seu Obertyn* (Бучко, 94—95).

1578 *Obertin* (Бучко, 94—95).

1582 *villa Obertyn* (Бучко, 94—95).

1650 *do Obertyna zameczku* (Бучко, 94—95).

Із 1754 — м. *Обертин* (Сіреджук 2003: 45).

1758—1765 *ex oppido Obertyn* (АЮЗР, I/4, 560).

1765 *Obertyn* (Бучко, 94—95).

1785—1788, 1819—1820 *Обертин (Obertyn)* (ЙФМ, 216).

1886 *Obertyn* (SG, VII, 323); *Обертин* (Бучко, 94—95).

Давнє поселення, неподалік якого знайдено залишки пізньопалеолітичної стоянки та предмети доби бронзи (ІМСУ ІФ, 587; 41, с. 14).

Сучасна назва граматично модифікована.

1. Дериват від ОН **Обарда, Обард* (< дсл. *Обрадъ, Обрада*) внаслідок метатези **рад-** і **-ард**, а пізніші варіанти ойконіма — наслідок писарської асоціації з нім. ОН *Obert / Hubert* (Бучко, 94—95)¹.

2. Похідне утворення від апелятива *обертин* ‘козелець Трагорон L, рід багаторічної трав’янистої рослини складноцвітних’ (Бучко, 94—95).

3. Дериват, до складу якого входить відповідний антропонім і компонент *тин* < *чинш* ‘дорожнє мито’ [50, с. 17].

4. Структурний компонент **-тин** в ойконімі *Обертин* — ‘укріплення’ [72, с. 26].

¹ Як зауважує Д.Г. Бучко, «територіально *Подмартин* (тут і надалі виділення наше. — В.Я.) дійсно відповідає *Обертину*, міг межувати з селами *Рогиня* і *Сороки*. Чому *Обертин* (давніше ? **Обрадин*) названий *Подмартин*ом, а також чому **Подмартин* пізніше став зватися **Обардин* (< **Обрадин*), не можемо відповісти». Докладніше див. ще: Бучко, 94—95.

5. Історична назва **Ніз(к)олтів* — похідне на **-ов** (> **-ів**) від антропоніма **Ніз(к)олт*.

6. Ойконім похідний від особового імені, вочевидь, прізвиськового походження **Об(в)ерта* (< укр. **об(в)ерта* ~ схв. *obrta* ‘місце, де повертає пагорб, підвищення або гора’, ‘місце, де повертає пагорб чи дорога’; ЭССЯ, 31, 131) + суфікс належності **-ин** (Худаш, Демчук, 156—157) (первісно **Об(в)ертин* двір, хутір, присілок тощо), пор. (похідні) прізвища ст.-укр. *тедор обертанець*, 1649 р. (Реєстр, 263), п. *Oberta* (SN, VII, 8), ч. *Obrt* (Beneš 1970: 107), топонім схв. *Obrta* (ЭССЯ, 31, 131) і под.

Оболоння, с. (Дл.).

1886 *Obolonie* — przedmieście miasteczka Doliny (SG, VII, 335).

1987 *Оболоння* (АТУ, 124).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *оболоння*, пор., наприклад, др. *оболонье* ‘заливні луки біля ріки чи озера’ (ЭССЯ, 26, 115), укр. *оболоння* ‘низина’ (СУМ, V, 550), діал. (хмельн.) *оболоння* ‘гірське пасовище’, ‘низина, яка поросла травою’ (Марусенко 1972: 288), поліськ. *оболоння*, *оболонне* ‘заливний луг’ (Черепанова 1984: 145) та ін. Сюди ж ідентичний сучасний ойконім *Оболоння* — у Чернігівській обл. (АТУ, 420).

Одаї, с. (Тс.). Об’єднане з нп *Марківці* (АТУ 2012: 157).

1785—1788, 1819—1820 *Одаї (Odaje)* (ЙФМ, 216).

1788 *Odaje* (Бучко, 95).

1885 *Одая*; в *Одаях* (Бучко, 95).

1886 *Odaje przys. do Markowiec* (SG, VII, 374).

1914 *Одая*; в *Одаях* (Бучко, 95).

1987 *Одаї* (АТУ, 128).

1. Похідне утворення від родової назви *Одаї*, мотивованої ОН *Одай* (пор. ст.-пол. *Oday*, 1448 р.; SSNO, IV, 95) (Бучко, 95).

2. Імовірний зв’язок із апелятивами *одаї* та *одая*, пор., наприклад, укр. діал. (бук.) *одаї* ‘хутір’, *одая* ‘загорожа для овець на полі’ (Сл. БГ, 361), проте Д.Г. Бучко вважає таке припущення менш переконливим (докладніше див.: Бучко, 95). Пор. ще аналогічні ойконіми *Одаї* (5) — у Вінницькій та Одеській обл. (АТУ, 420).

Одаїв, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Будзин* (АТУ 2012: 158).

Назва поселення історично відома від 1760 р. (ІМСУ ІФ, 604; Сіреджук 2003: 52); згодом ойконім фіксується у 1772 р. [41, с. 16; 72, с. 136].

1785—1788, 1819—1820 *Одаї (Odaje)* (ЙФМ, 216).

1855 *Odaje* (Бучко, 95).

1886 *Odaje*, albo *Odai* (частина нп Горигляди) (SG, VII, 374); *Одаи* (Бучко, 95).

1914 *Одая* (Бучко, 95).

1947 *Одаїв* (Бучко, 95).

Давнє поселення, на території якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 604).

1. Первісний ойконім — похідне утворення від родової назви *Одаї*, мотивованої ОН *Одай* (пор. ст.-пол. *Oday*, 1448 р.; SSNO, IV, 95) (Бучко, 95).

2. Можливо, найменування постало від апелятива *одая*, пор. укр. діал. *одая* 'хутір, висілок, кошара за селом' (Бучко, 95).

3. Сучасна назва — похідне утворення від антропоніма *Одай* + суфікс посесивності **-ів** (див. вище).

Озерце, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Кінчаки* (АТУ 2012: 150).

Назва села вперше задокументована у 1490 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Озерце* (*Jeziorko*) (ЙФМ, 217).

1987 *Озерце* (АТУ, 123).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *озерце*, пор. укр. діал. (кіровогр.) *озёрце* 'невелике озеро', 'місце в полі, що заливається водою після дощів' (Громко, 134). Сюди ж ойконіми: *Озерце* — у Волинській обл. (АТУ, 420), болг. *Езерце* — у Прилепсько (Шульгач 2001: 99), *Jezerce* — топоніми в Сербії та Хорватії (Ім. т., 214) тощо.

Озер'яни, с. (Гл.).

1445 *Jezierzany* [54, с. 27].

1785—1788, 1819—1820 *Озер'яни* (*Jezierzany*) (ЙФМ, 217).

1987 *Озер'яни* (АТУ, 123).

Похідне утворення на **-ян-и** від географічного терміна *озеро* (аналогічно до структур на зразок: *Бужани*, *Вільшани*, *Галичани*), буквально *'поселення (поселенці) біля о з е р а' (Бучко, 95; Шульгач 2001: 100). На підтримку цієї версії вказує такий апелятивний матеріал, як: ч. *jezeřan* 'озерний житель, який живе біля озера', схв. *jezeranin* 'який живе поблизу озера' і под. (ЕССЯ, 6, 33). Пор. ще ойконіми: *Озер'яни* (9) — в різних регіонах України (АТУ, 420), бр. *Азяра́ны* — у Гомельській обл., болг. *Езерени*, хорв. *Jezerane*, п. *Jeziorzany*, ч. *Jezeřany* (3), *Jezeřane* (Шульгач 2001: 100), хорв. *Jèzerâni* (ЕССЯ, 6, 33) — топоніми та ін.

Озер'яни, с. (Гл.).

1427 *Gruszka, Jezioro* (Бучко, 95; Сіреджук 2003: 43).

1452 *Jezerzani* (Бучко, 95).

1578 *Jezierzany* (Бучко, 95).

1670 *Jezierzany* ad Tłumacz (Бучко, 95).

1785—1788, 1819—1820 *Озеряни* (*Jezierzany*) (ЙФМ, 217).

1886 *Озеряни* (Бучко, 95).

1898 з *Озерян* [72, с. 73].

Див. вище.

Олѣша, с. (Тл.).

Ойконім уперше згаданий у Галицько-Волинському літописі під 1205—1292 рр. [41, с. 18].

1423 *Holesze* (Бучко, 95; Сіреджук 2003: 43).

1427 *Oliesche* (Бучко, 95).

1515 *Holesze* (Бучко, 95).

1578 *Olesze* ad Tłumacz (Бучко, 95).

1727—1731 w *Oleszu* (Бучко, 95).

1785—1788, 1819—1820 *Олеша* (*Olesza*) (ЙФМ, 218).

1886 *Olesza* (SG, VII, 475); *Олеша* (Бучко, 95).

1898 з *Олеші* [72, с. 73].

Давнє поселення, на території якого знайдено предмети доби пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 604—605).

1. Похідне утворення від ОН *Олех* + суфікс *-je (Бучко, 95).

2. Дериват від ОН *Олешъ* + суфікс *-ѣа (Худаш 1995: 272—273).

3. Назва мотивована апелятивом *ольха* + формант *-ѣа (Худаш 1995: 272—273).

Стосовно ідентичних відповідників зішлемося на сучасний ойконім *Олеша* — у Тернопільській обл. (АТУ, 421).

Олѣшів, с. (Тл.).

Первісне найменування поселення — *Голешів* (ІМСУ ІФ, 594); ойконім уперше згадується від 1441 р. [72, с. 45].

1444 *Oleszow* (ІМСУ ІФ, 594; Бучко, 96; Сіреджук 2003: 44).

1460 Vasil homo de *Holeszow* (Бучко, 96).

1527 *Holeszczow* (Бучко, 96).

1670 *Olechow*; *Holeszow* (Бучко, 96).

1758—1765 curiarum <...> *Holeszoviensis* (АЮЗР, I/4, 553).

1765 ws. *Oleszowa* (Бучко, 96).

1785—1788, 1819—1820 *Олешів* (*Oleszów*) (ЙФМ, 218).

1886 *Oleszów* (SG, VII, 477); *Олешів* (Бучко, 96).

1914 *Олешків* (Бучко, 96).

1987 *Олешів* (АТУ, 129).

Давнє поселення. Тут знайдено знаряддя праці доби пізньої бронзи, житла й могили племен пшеворської культури тощо (ІМСУ ІФ, 11, 594).

Новий ойконім вторинний.

1. Похідне утворення від антропоніма *Олех / Олеш(о)* + суфікс **-ів** (Бучко, 96).

2. Дериват на **-ів** від ОН *Олешъ* (Худаш 1995: 274).

3. На нашу думку, в основі — антропонім **Голеши* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор. співвідносні ОН: (без протетичного г-) ¹ укр. *Олеш* < *Олексáндр* (Трійняк, 261—262), *Олешъ* (Holutiak, 302), ст.-пол. *Golesz*, 1136 р. (Rymut, I, 251), *Olescho* de Horzeczowicz, 1439 р. (SSNO, IV, 116), *Holesz*, 1451 р. (Rymut, I, 252), ст.-болг. *Олеш*, XIII ст. (Заимов, 174) тощо.

Олешків, с. (Сн.).

Ойконім документально засвідчений із 1453 р. (Худаш 1995: 274; Сіреджук 2003: 43).

1473 *Oleschkow* (Бучко, 96).

1649 *Holeszkow* (Бучко, 96).

1669 *Oleskow*; *Oleszow* ad Zabłotow (Бучко, 96).

1765 *Oleszków* (Бучко, 96).

1785—1788, 1819—1820 *Олешків* (*Oleszków*) (ЙФМ, 218).

1886 *Oleszków* (SG, VII, 476); *Олешкóв* (Бучко, 96).

1914 *Олешків* (Бучко, 96).

Давнє поселення, на території якого виявлено трипільські житла та давньоруське городище (ІМСУ ІФ, 565).

Похідне утворення від антропоніма *Олешко* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 96; Худаш 1995: 274), пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Олешъко* Довггал, Сємянъ *Олешко*, 1649 р. (Реєстр, 83, 245), сучасні укр. *Олешко* < *Олексій*, *Олексáндр* (Трійняк, 261—262, 265), ст.-пол. *Oleschco* Hrudcouicz, 1404 р. (SSNO, IV, 117) і под.

Олещин, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Жу́ків* (АТУ 2012: 158).

Перші історичні свідчення про найменування населеного пункту належать до 1458 р. [72, с. 135].

1661—1665 ws. *Oleszyn*; w *Olekszynie* (Бучко, 96).

1765 *Olisko* (Бучко, 96).

Кін. XIX—поч. XX ст. ws. *Waleszczyna* (Бучко, 96).

1946 *Олещин* (Бучко, 96).

Назва мотивована варіантом особового імені *Олеська* чи *Олешка* + суфікс належності **-ин** (первісно *Олещин* двір, хутір, присілок

¹ Наявність протетичного г- в українській ономастиці представлена у низці антропонімів, зокрема: *Овдій* і *Говдій*, *Оверко* та *Говерко*, *Овер'ян* і *Говер'ян*, *Оксен* і *Гуксен*, *Олександр* та *Голександр*, *Орина* і *Горина*, *Охрім* та *Гохрім* та ін. (Трійняк, 255, 256, 257, 261, 274, 277).

тощо) (Бучко, 96). Пор. ОН *Олеська* < *Олександра* (Трійняк, 263), *Олешка* (Бучко, 96) та ін.

Олієво-Корнів, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Олієво-Королівка* (АТУ 2012: 151).

Історично — *Олієва Корнівська* (Худаш 2004: 246—247).

1543 *Олійв* (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788 *Олієва Корнівська* (*Olejowa Korniewska*) (ЙФМ, 218).

1855 *Olejowa Korniew* (Бучко, 96).

1886 *Olejowa Szlachecka albo Korniów* (SG, VII, 458); *Олєва Корнєвська* (Бучко, 96).

1914 *Олієва Корнівська* (Бучко, 96).

1947 *Олієво-Корнів* (Бучко, 96).

1. Складена назва, в якій *Олієво* (< від п. *olejowa*) пов'язане з апелятивом *олійниця* (Бучко, 96).

2. На нашу думку, компонент *Олієво* — це результат трансонімізації суміжного гідроніма *Олієва* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*protoku Olejowej*», 1880 р.; SG, I, 229) (СТУ, 397). Останній — дериват на *-ев-а* від ОН *Олій* (первісно *Олієва* ріка, садиба, оселя тощо), пор. ОН укр. *Олей*, бр. *Алей* (Худаш 2004: 247), ст.-пол. *Olej*, 1392 р. (SSNO, IV, 114) та ін. Складник *Корнів* (*Корнівська*) функціонує для розрізнення ойконіма з контактним нп *Корнів* (див. вище).

Олієво-Королівка, с. (Гр.).

Первісна назва — *Олієва Королівська* (Худаш 2004: 247).

1670 *Olejow novolocationis* (Бучко, 96).

1727—1731 *w Olejowie za Czortowcem* (Бучко, 96).

1735 *Olejowa ad Czerleniow* (Бучко, 96).

1765 *Olejow* (Бучко, 96).

1785—1788, 1819—1820 *Олієва Королівська* (*Olejowa Królówka, Olejowa Królewska*) (ЙФМ, 218).

1855 *Olejowa Korolówka* (Бучко, 96).

1886 *Olejowa Królewska albo Korolówka* (SG, VII, 458); *Олєва Королєвська* (Бучко, 96).

1914 *Олієва Королівська* (Бучко, 96).

1947 *Олієво-Королівка* (Бучко, 96).

Давнє поселення, на території якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи та залишки жител трипільської й черняхівської культур (ІМСУ ІФ, 193).

Складена назва. Щодо компонента *Олієво* див. вище. Означення *Королівка* (*Королівська*) мотивоване суміжними нп *Королівка* (Клм., Тл.) (див. вище).

Оре́лець, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Ўстя* (АТУ 2012: 157).

1373 (1416) *Orzelec* (Бучко, 96; Сіреджук 2003: 43).

1579 *Horelec*; *Horylec* ad Kolaczkowce (Бучко, 96).

1735 *Horelec* (Бучко, 96).

1785—1788, 1819—1820 *Орелець* (*Orelec*) (ЙФМ, 220).

1886 *Orelec* dawniej *Orzelec* (SG, VII, 578); *Орелець* (Бучко, 96).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Оре́лець* (бас. Дунаю) (СГУ, 400; Бучко, 96)¹. Пор. ще аналогічний ойконім *Orlec* — у Хорватії (Im. m., 318).

Осмоло́да, с. (Рж.).

1886 *Osmoloda* (SG, VII, 644).

1987 *Осмолода* (АТУ, 127).

Назва незрозуміла.

Оста́пківці, с. (Клм.).

1373 (1416) *Ostapkowcze* (Бучко, 97; Сіреджук 2003: 42).

1475 in bonis Gozdzec seu *Ostapkowcze* (Бучко, 97).

1579 *Ostapkowce* ad Gwozdziec (Бучко, 97).

1775 *Ostapkowce* (Бучко, 97).

1785—1788, 1819—1820 *Остапківці* (*Ostapkowce*) (ЙФМ, 221).

1886 *Ostapkowce* z Czechową (SG, VII, 662); *Остапко́вці* (Бучко, 97).

1914 *Остапківці* (Бучко, 97).

1. Форма множини від антропоніма **Остапкі(о)вець* — дериват від ОН **Остапкі(о)в* + суфікс *-ець*, пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Ostapko*, 1441 р. (Бучко, 97, із покликанням на: Акта, 12, 55), *Остапко* — прізвище в м. Великі Мости Сокальського р-ну Львівської обл. (ОАІУМ), *Остаповець* (КС Рв., 122) та ін.

2. Вірогідний результат онімізації катойконіма *остапківці* 'переселенці з нп **Остапків (-ов-а, -ов-е)* чи **Остапківка*', на можливість якого вказують ойконіми *Остапівка* (7) — в різних регіонах України (АТУ 2012: 516). Сюди ж нп *Остапківці* (2) — у Вінницькій і Хмельницькій обл. (АТУ, 17, 299).

Остри́ня, с. (Тл.).

1439 Iwan de *Ostrin* (Бучко, 97; Сіреджук 2003: 44; Худаш 2004: 253).

1444 *Острыня*; писан у-вь *Острыни* (Бучко, 97; Худаш 2004: 253).

¹ Д.Г. Бучко вважає, що гідронім *Орелець* — це похідне утворення від оніма *Орель* тюркського походження зі значенням 'кут'. Докладніше див.: Бучко, 96.

1450 у *Острынь* (Бучко, 97).

1578 *Ostrynia* (Худаш 2004: 253).

1670 *Kutyszcze ad Ostra* (Бучко, 84).

1765 *Ostrynia z Uhornikami* (Бучко, 97).

1785—1788, 1819—1820 *Остриня (Ostrynia)* (ЙФМ, 222).

1886 *Ostrynia z Uhornikami* (SG, VII, 734); *Остриня* (Бучко, 97).

1. Похідне утворення від суміжного гідроніма *Остриня* — ріка, яка нині безіменна (Бучко, 97)¹.

2. Первісне **Ostryнь*, яке пов'язане з апелятивом **ostrynь* (пор. бр. діал. *вастрыня́* 'гострота в інструментах') < прикметника псл. **ostrъ*(jъ) (Шульгач 2001a: 27).

3. Посесив на **-ja* від ОН **Острынь* із первісним знач. '*Остриня* (слобода, воля та ін.)' (Худаш 2004: 254).

Пор. ще споріднені місцеві назви: ур. *Остра*, 1437 р., 1925 р. (Сіреджук 2003: 44), х. *Остра* (знаходився поблизу с. Остриня), 1437 р. [72, с. 134]. Пор. ще мікротопонім бр. (похідне) ур. *Астрынка* — на Гродненщині (МБ, 21).

Острів, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Перлівці* (АТУ 2012: 151).

Назва поселення документально відома від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1424 *Остров* [54, с. 27].

1785—1788, 1819—1820 *Острів (Ostrów)* (ЙФМ, 222).

1987 *Острів* (АТУ, 123).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *острів* (Бучко, 97), пор., наприклад, укр. *óstriv* 'острів' (Грінченко, 3, 72), діал. (поліськ.) *óstriv* 'ділянка землі серед озера', 'підвищене сухе місце серед болота'; *óstrov* 'ділянка землі серед озера' (Данилюк, 65; Никончук, 31); волин. *óstrov* 'ліс між полянами, перелісок' (Никончук, 96), *góstriv* 'ділянка землі серед озера', 'острів (суша) на болоті', 'луг, де випасають корів' (Данилюк, 28) тощо. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Острів* (13) — в різних регіонах України (АТУ, 422), рос. *Остров* — на Новгородщині, бр. *Востраў* — у Гомельській (9), Мінській, Могильовській (4) обл., ч. *Ostrov* (Шульгач 2001: 103) та ін.

Острівець, с. (Гр.).

1442 *Andreas de Ostrowiecz; Ostroweczky* (Бучко, 97).

1547 *Ostrowiec* (Бучко, 97).

1819—1820 *Островець (Ostrowiec)* (ЙФМ, 222).

1886 *Ostrowiec* (SG, VII, 719); *Островець* (Бучко, 97).

1947 *Острівець* (Бучко, 97).

¹ У СГУ цей гідронім не зафіксований.

Давнє поселення, на території якого виявлено залишки жител трипільської культури, поселення та могильник доби пізньої бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 10, 11, 193).

Лексико-семантичне похідне від географічного апелятива *ост-ривець* (Бучко, 97), пор., зокрема, укр. діал. (волин., кіровоград.) *ост-ривець* ‘острів на річці, озері’, ‘острів (суша) на болоті’ (Данилюк, 65; Громко, 135), др. *островьць*, (зменш.) від *островъ* ‘ділянка землі в лісі, придатна для обробітку’, рос. діал. *островец* ‘лісок серед луку’ (ЕССЯ, 30, 82). Сюди ж аналогічні ойконіми: *Острівець* (2) — в Україні (АТУ, 422), п. *Ostrowiec* — у Малій Польщі, схв. *Ostrovac* — топонім у Славонії, нл. *Wótsowc* — топонім (ЕССЯ, 30, 82) і под.

Отинія, смт (Клм.).

1240 *Вотьнина* (вотнина) (Бучко, 97) ¹.

1531 *Отенъю* <...> звоєвал (Бучко, 97); *Отинія* (Худаш 1995: 159).

1532 *Отинія* (Сіреджук 2003: 45).

1579 opp. *Winograd ad Otenia* (Бучко, 58, 63, 118).

1606—1613 *Balabanów* (Бучко, 97).

1648 до міста *Отеня* [72, с. 70].

1649 *Otenia* (Бучко, 97).

1670 *Korczakow seu Otenia* (Бучко, 97).

1725 на Гостів і *Отинію* [72, с. 86].

1765 *Ottenia* (Бучко, 97).

1758—1765 in decanatu *Oteniensi*; commendarius *Oteniensis* (АЮЗР, I/4, 555).

1785—1788, 1819—1820 *Отинія* (*Otynia*) (ЙФМ, 223).

1787 до *Отинії* [72, с. 24].

1886 od *Otyinii*; *Otynia* z Mikulsdorfem (SG, VII, 374, 764);

Отынія (Бучко, 97).

1914 *Отинія* (Бучко, 97).

1947 *Отиня* (Бучко, 97).

Отинія (у вимові місцевих жителів) (ОАІУМ).

Давнє поселення, на околицях якого знайдено крем’яні та кам’яні знаряддя праці доби неоліту і бронзи (ІМСУ ІФ, 312).

1. Назва мотивована апелятивом *отин* ‘невеликий замок, оточений валами, що був зведений для захисту від татарських наскоків’ (ІМСУ ІФ, 312).

2. Історичне нп *Balabanów* мотивоване особовою назвою українського магната Олександра *Балабана*, якому на той час поселення належало (ІМСУ ІФ, 312).

¹ Однак існує думка про заснування поселення у 1411 р. (ОАІУМ).

3. Дериват від ст.-укр. *отнина* (*вотнина*) ‘масток, успадкований по батькові на правах власності; батьківщина, вотчина’, 1359 р. (Бучко, 97).

4. Похідне утворення на **-ин(-а)** (< *-in-(a)) від ОН *Ота* (пор., наприклад, др. «староста рѣскоѣ земли ѿ та пилецкий», 1359 р. (Розов, 10), ст.-пол. *Ota, Otta, Nota*, 1260 р.; SSNO, IV, 159) (Бучко, 97).

5. Назва мотивована антропонімом **Отиня* + суфікс *-ьja (Ху-даш 1995: 159).

6. Фонетичний варіант із відпадінням анлаутного приголосного **Х-** до *Хотиня* (пор. нп *Хотинівка* — у Чернігівській обл. (АТУ, 339), ст.-пол. *Chotyna*, 1442 р.; SSNO, I, 336) — це результат онімізації гіпотетичного апелятива **хотиня*¹, що відбився в ойконімії, пор. бр. *Хотыня* [40, с. 235]. Ця версія лінгвістично переконливіша.

7. На нашу думку, ойконім сягає першопочаткового **obtynje*: рос. діал. (курськ., орл., донськ.) *отѣнье* ‘кортоплиння’ (ЭССЯ, 30, 181), ворон. ‘бадилля, стебла городніх рослин’, *отѣнье* ‘картоплиння’ (СРНГ, 24, 175, 191) та ін. Пор. ще *Отинія* — назва вулиці в с. Бортники на Івано-Франківщині [72, с. 24], ч. *Chotyně* — топонім, *Хотынь* — гідронім (ЭССЯ, 8, 85—86) тощо.

П

Павликівка, с. (Кл.). Об’єднане з нп *Перевізець* (АТУ 2012: 152). 1987 *Павликівка* (АТУ, 124).

Назва мотивована варіантом особового імені *Павлик* < *Павло* + формант **-ів-к-а**, пор., наприклад, укр. *Пáвлик* (Трійняк, 278), *Павлик* — прізвище (Holutiak, 309) і под.

Пáвлівка, с. (Тс.).

Найменування населеного пункту вперше згадується на сторінках історичних документів у 1582 р. (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788, 1819—1820 *Павелче* (*Pawelcze, Pawelcze*) (ЙФМ, 224).

1886 *Pawelcze* (SG, VII, 901).

Павельче (*Пáвѣлче*) (до 1946) (ІМСУ ІФ, 240).

1987 *Павлівка* (АТУ, 128).

Сучасна назва вторинна. Первісний ойконім *Павелче* — це дериват від антропоніма *Павелець* (пор., наприклад, укр. *Павелець*; ТД

¹ О.І. Іліаді наголошує, що «формант **-унь** <...> мав обмеження у застосуванні: він не приєднувався до антропооснов». Докладніше див. ще: [40, с. 235].

2004: 42) + індивідуально-посесивний суфікс *-j- (первісно *Павелче* поле, дворище, село тощо). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Павлівка*, *Павлівка Друга* (2), *Павлівка Перша* (2) — в Україні (АТУ, 423) тощо.

Пала́гичі, с. (Тл.).

Ойконім уперше фіксується в Іпатіївському літописі під 1213 р. [41, с. 18]; згодом — у 1395 р. [72, с. 133].

1419 а на другую к *полагичо(м)* (ССУМ, I, 556).

1419 межи *палаги(ч)* (Бучко, 97—98).

1578 *Polahycze* (Бучко, 97—98).

1649 w *Polayczach*; zamek *Polalecki* wydarli (Бучко, 97—98).

1649—1651 замку та дібр *Поляйчи* [72, с. 72].

1660 *Polaicze* ad Nizniow (Бучко, 97—98).

1670 *Podlaycze* ad Tysmienica (Бучко, 97—98).

1765 *Polaycze* (Бучко, 97—98).

1785—1788, 1819—1820 *Палагичі (Palahicze)* (ЙФМ, 224).

1886 *Palahicze* (SG, VII, 831); *Палагичі* (Бучко, 97—98).

Давнє поселення, біля якого збереглися стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 605).

Форма множини від патроніма **Палагич* / **Полагич* (Бучко, 97—98), пор. споріднене бр. *Палагин* — сучасне прізвище (Памяць, 275).

Парі́ще, с. (Нд.).

Назва села відома від 1664 р. (Сіреджук 2003: 48).

1707 *Paryszcza* (Бучко, 98).

1758—1765 in villa *Paryszcze* (АЮЗР, I/4, 555).

1785—1788, 1819—1820 *Паріще (Paryszcze)* (ЙФМ, 225).

1886 *Paryszcze* (SG, VII, 876); *Паріще* (Бучко, 98).

1938 *Паріщі* (Бучко, 98).

1947 *Паріще* (Бучко, 98).

1. Дериват від апелятива *пар* ‘земля, зорана на зиму’ + суфікс **-ище** ‘на означення місця, де щось було’, первісно ‘земля, яку часто залишали на пар’ (Бучко, 98).

2. Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива **паріще*. На слов’янських землях поширені спільнокореневі апелятиви з префіксом **о-**: ст.-рос. *опариско* ‘волога, мокрота, заболоченість’ (СлРЯ XI—XVII вв., 12, 381), п. *oparzysko* ‘джерело, місце, де вода тече з-під землі, не замерзає’ (SJP, III, 788), ч. *opařisko* ‘болото, яке не замерзло’, ‘назва місця, яке не замерзло, де б’є тепле джерело’, словін. *ѡраѣŕskʷo* ‘болото’ (ЭССЯ, 28, 157). Пор. ще аналогічні мікротопоніми: укр. *Paryszcze*, 1886 р. — ліс поблизу нп

Ріп'янки і Мислова на Калушині (SG, VII, 876), ч. *Opařiště* — млин, *Opařiško* 'назва місця, яке не замерзає, де б'є тепле джерело' (ЕССЯ, 28, 157) та ін.

Пасічна, с. (Нд.).

Ойконім уперше писемно згадується у 1373 р. (Сіреджук 2003: 41).

1785—1788, 1819—1820 *Пасічна* (*Pasieczna*) (ЙФМ, 226).

1886 *Pasieczna Zielona* (SG, VII, 881).

1958 — село включене до м. Івано-Франківська (Сіреджук 2003: 41).

1987 *Пасічна* (АТУ, 126).

1. Результат субстантивації та онімізації прикметника *пасічна* (Бучко, 98).

2. Швидше за все, ойконім мотивований місцевим гідронімом *Пасічна* (бас. Дністра) (СГУ, 413) < субстантивованого прикметника *пасічний* у жін. роді (первісно *Пасічна* земля, садиба, оселя тощо) — означення до іменника укр. діал. (бойк.) *pásika* 'вирубана ділянка лісу', 'ліс' (Онишкевич, 2, 43), поліськ. *pásika* 'ліс між полянами, перелісок' (Никончук, 96—97). Щодо споріднених відповідників зішлемося на сучасні ойконіми: *Пасічна* (3), *Пасічне* (5) — в різних регіонах України (АТУ, 423).

Паціків, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Вигóда* (АТУ 2012: 151).

Найменування села вперше згадується у документах від 1577 р. (Сіреджук 2003: 46); згодом — у 1582 р. (Худаш 1995: 160—161).

1785—1788, 1819—1820 *Паціків* (*Pacyków*) (ЙФМ, 226).

Дериват від антропоніма **Пацик*¹ + суфікс посесивності **-ів** (< **-ов**) (Худаш 1995: 160—161), пор., зокрема, споріднені ОН ст.-укр. *Mikołaj Pac*, 1563 р. (АЮЗР, I/7, 609), ґеєско *Пацєнько*, 1649 р. (Реєстр, 325), укр. *Пац* (КС Хрк., 164) та ін.

Перевóзець, с. (Кл.).

Перша писемна згадка про ойконім задокументована у 1449 р. (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Перевозець* (*Przewoziec*) (ЙФМ, 227).

1888 *Przewoziec* (SG, IX, 188).

1987 *Перевозець* (АТУ, 124).

Дериват на **-ець** від суміжного (мікро)топоніма *Перевіз*. Тут колись був річковий *п е р е в і з* із гирла Камінного через р. Дністер [61, с. 91]. Пор. ще сучасні ойконіми *Перевіз* (2) — на Київщині та

¹ На думку Д.Г. Бучка, антропонім *Пацик* — відкомполітний дериват якогось давньослов'янського імені з елементом **Пако-**: *Пакославъ*, *Rakomil* (Бучко, 100).

Полтавщині (АТУ, 424), рос. *Перевóз* — ойконім і гідронім у Нижегородській обл. (Морохин, 151) та ін.

Перéгінське, смт (Рж.).

Поселення засноване у I полов. XIII ст. (ІМСУ ІФ, 495); перша писемна згадка про ойконім належить до 1292 р. (ІМСУ ІФ, 495—496).

1301 *Перегінськ* (Сіреджук 2003: 41, 44).

1609 *do Perehinska* (АЮЗР, I/11, 330).

1642—1692 *do monastera Pereinska* (АЮЗР, I/11, 628).

1647—1687 *do monastyra Pereinskiego* (АЮЗР, I/11, 233).

1758—1765 *in decanatu Perehinscensi* (АЮЗР, I/4, 563).

1785—1788, 1819—1820 *Перегінсько* (*Perehińsko*) (ЙФМ, 227).

1886 *Perehińska; Perehińsko z Angółowem i Podlutym* (SG, VII, 644, 951).

1987 *Перегінське* (АТУ, 127).

1. Назва утворена від дієслова *переганяти* (ІМСУ ІФ, 495—496).

2. Швидше за все, це суфіксальний дериват на **-ськ(-е)** від потенційних топонімів **Перегін* або **Перегони*, які пов'язані зі словом *переганяти*. Щодо споріднених відповідників зішлемося на: назви поселень *Перегінка* — у Хмельницькій обл., *Перегонівка* (3) — у Київській, Кіровоградській та Полтавській обл. (АТУ, 424); гідроніми *Велика Перéгінка*, *Малá Перегінка*, *Перегінка* — у Чернівецькій обл. (СГУ, 87, 341, 415) тощо.

Передівáння, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Городніця* (АТУ 2012: 151).

1670 *Horodnica z Przedywaniem* (Бучко, 65).

1785—1788, 1819—1820 *Передіванє* (*Perediwanie*) (ЙФМ, 227).

1855 *Perediwanie* (Бучко, 98).

1886 *Perediwanie* — przysiółek Horodnicy (SG, VII, 951); *Передиваніє* (Бучко, 98).

1914 *Передиванє* (Бучко, 98).

1947 *Передівання* (Бучко, 98).

Назва-орієнтир, що позначає 'місце (поселення), розташоване перед с. І в а н о - З о л о т е' (Бучко, 98).

Перекóси, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Томашівці* (АТУ 2012: 152).

Ойконім історично відомий від 1580 р. (Сіреджук 2003: 46); згодом назва села згадується у 1582 р. [50, с. 65].

1785—1788, 1819—1820 *Перекоси* (*Perekosy*) (ЙФМ, 230).

1886 *Perekosy albo Perekossy* (SG, VII, 957).

1987 *Перекоси* (АТУ, 124).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено крем'яні знаряддя праці доби неоліту (ІМСУ ІФ, 273).

Похідне утворення від географічного терміна *перекіс*, пор., зокрема, укр. *перекіс* 'покіс' (Грінченко, 3, 121), діал. *перекіс* 'сіножать', *перекоси* 'скошене сіно' та ін. (ЕСУМ, 3, 48).

Перенівка, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Підвиння* (АТУ 2012: 155).

1785—1788 *Perenowka* (Сіреджук 2003: 52; 53, с. 102).

1785—1788, 1819—1820 *Перенівка* (*Perenówka*) (ЙФМ, 230).

1855 х. *Перенівка* [54, с. 108].

1886 *Perenówka* albo *Parupówka* (SG, VII, 959).

1987 *Перенівка* (АТУ, 127).

1. Дериват від апелятива *паринівка* — те саме, що *паровина* 'поле, виоране під пар' [53, с. 102].

2. Можливо, назва мотивована антропонімом *Перен* + суфікс **-ів-к-а** [54, с. 108], на потенційність чого вказує укр. *Перен* — сучасне прізвище (КПУ ІФ, 3, 118).

Перерів, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Матейівці* (АТУ 2012: 153).

1443 *Перерів*; *Przerow* [28, с. 9; Сіреджук 2003: 43].

1661 ws. *Pererów* (Сіреджук 2003: 43).

1735 *Przerow* (Сіреджук 2003: 43).

1765 *Pererów* (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Перерів* (*Pererów*) (ЙФМ, 231).

1886 *Перерôв* (Бучко, 98).

1887 *Pererów* albo *Perezów* z Trościanką, Pilipami i Wołową; do *Pererowa* (SG, VIII, 5, 142).

1914 *Перерів* (Бучко, 98).

1947 *Перерив* (Бучко, 98).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *перерив*, пор., наприклад, укр. *перерив* 'рів, ковбаня; болото, трясовина; стояча вода' (Бучко, 98).

Перерісль, с. (Нд.).

Найменування населеного пункту вперше історично задокументоване у 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1424 *Переросль* (Бучко, 98—99).

1475 Olexa et Vasył <...> de *Pererosly* (Бучко, 98—99).

1578 *Pererosl* (Бучко, 98—99).

1670 *Pererósl* albo *Przerosl* (Бучко, 98—99).

1758—1765 in villa *Przero'sl*; in villis *Przerośl* (АЮЗР, I/4, 555, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Перерісль* (*Przerośl*) (ЙФМ, 231).

1886 *Перерôсль* (Бучко, 98—99).

1888 *Przerósl* albo *Przerośl* (SG, IX, 176).

1947 *Перерісль* (Бучко, 98—99).

Давнє поселення, на території якого зберігся могильник культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 438—439; 20, с. 5).

1. Ойконім мотивований антропонімом **Переросль* + суфікс *-їь (Худаш, Демчук, 173—174).

2. Найменування населеного пункту *Переросль* слід, на нашу думку, розглядати в контексті таких апелятивів, як рос. діал. *pé-ró-sľ* ‘про те, що виростає понад міру’ (СРНГ, 26, 208). Ойконімо-основу могла мотивувати, найімовірніше, ознака ‘величина поселення’, на що вказує, зокрема, укр. *перерóслий* ‘який виріс вище за інших або більше, ніж треба’ (СУМ, VI, 269).

Перехрєсне, с. (Вр.).

Відоме від XVII ст. (ІМСУ ІФ, 133).

1785—1788, 1819—1820 *Перехрестне* (*Perechrestne*) (ЙФМ, 231).

1886 *Perechrestne* (SG, VII, 950).

1987 *Перехресне* (АТУ, 122).

1. Назва пов’язана з розташуванням села: «на перехресті доріг, які з’єднують Красноілів, Голови, Довгопілля» (ІМСУ ІФ, 133).

2. Результат трансонімізації місцевого ороніма (гори) (пор., наприклад, «*Perechrestne* — *góra wysoka*», 1886 р.; SG, VII, 950), пов’язаного з прикметником *перехресний*. Сюди ж однойменні гідроніми *Перехрєсний*, *Перехрєсний Шлях*, *Перехрєстя* — у Житомирській, Закарпатській і Чернівецькій обл. (СГУ, 417) та ін.

Перлівці, с. (Гл.).

Назва поселення вперше згадується на сторінках історичних документів у 1444 р. (Сіреджук 2003: 42).

1578 *Perłowce* (Худаш 2004: 262).

1785—1788, 1819—1820 *Перлівці* (*Perłowce*) (ЙФМ, 231).

1887 *Perłowce* (SG, VIII, 12).

1987 *Перлівці* (АТУ, 123).

1. Патронім на **-овци** (> **-івці**) від ОН *Перла* з первісним знач. *перловици* ‘рід (або піддані) *Перли*’ (Худаш 2004: 262).

2. Уважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Перлі(о)вець* — дериват від **Перлі(о)в* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ОН укр. *Перлóва* жін. (Горпинич, Бабій, 93), *Перл* [79, с. 133], бр. *Перл* (Худаш 2004: 262), ст.-пол. *Perła*, *Pierła*, 1389 р. (SSNO, IV, 213), болг. *Пèрло* (Заимов, 179) та ін.; 2) результат онімізації катойконіма *перлівці* ‘переселенці з нп **Перлів* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Перлівка*’.

Петранка, с. (Рж.).

1603 *Угринівська Слобода* (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Петранка* (*Petranka*) (ЙФМ, 231; ІМСУ ІФ, 514).

1887 *Petranka Dolna* і *Górna*, rus. *Petranka Doliszna* і *Horiszna* (SG, VIII, 24).

1987 *Петранка* (АТУ, 127).

1. Ойконім румунського походження [35, с. 64].

2. Первісне найменування *Угринівська Слобода* — складений ойконім, утворений шляхом поєднання компонентів *Слобода* < *слобода* [див.: нп *Акрешóри* (Кс.)] та *Угринівська*, мотивованого суміжним ойконімом *Угринів*, пор., наприклад, нп *Serédniy Ugriniv* і *Stariv Ugriniv* у сусідньому районі (див. нижче).

3. Вторинну сучасну назву поселення можна пояснювати як: 1) утворення, мотивоване ймовірним (контактним) топонімом *Петрани(-і)* + суфікс **-к-а** (для підтримки цієї версії пор., наприклад, *Петрані* — ойконім у Вінницькій обл.; АТУ, 424); 2) дериват від антропоніма *Петранко* в род. в., пор., зокрема, укр. *Petránko*, *Petránko* (Трійняк, 292—293), ст.-пол. *Pietrzanko*, 1444 р. (Rymut, II, 241—243) та ін. Ад'єктивні компоненти *Doliszna* (*Долішня*) і *Horiszna* (*Горішня*) вказують на географічне розташування села.

Петрилів, с. (Тл.).

Назва села вперше писемно засвідчена у 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1437 Bukowo et *Petrilow* (Бучко, 99).

1670 *Petrylow* (Бучко, 99).

1785—1788, 1819—1820 *Петрилів* (*Petryłów*) (ЙФМ, 231).

1886 *Петрылов* (Бучко, 99).

1887 *Petryłów* (SG, VIII, 30).

1914 *Петрилів* (Бучко, 99).

Давнє поселення, коло якого виявлено поховання II—III ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 605).

Дериват від антропоніма *Петрило* (< ОН *Петро*) + суфікс належності **-ів** (< **-ов**) (Бучко, 99), пор., наприклад, ОН укр. *Петрило* (Трійняк, 293).

Пётрив, с. (Тл.).

1438 Andrejko de *Petrow* (Бучко, 99; Сіреджук 2003: 44).

1515 por *Piotrowski* (Бучко, 99).

1549 *Piotrowcze* <...> in distr. Pokucie (Бучко, 99).

1670 *Piotrów* (ІМСУ ІФ, 605; Бучко, 99).

1785—1788, 1819—1820 *Петрів* (*Piotrów*) (ЙФМ, 231).

1886 *Петрów* (Бучко, 99).

1887 *Piotrów* (SG, VIII, 212—213).

1947 *Петрів* (Бучко, 99).

Давнє поселення, біля якого знайдено пізньопалеолітичну стоянку та городище часів Київської Русі (ІМСУ ІФ, 605; 41, с. 14).

Похідне утворення від особового імені *Петро* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**) (Бучко, 99).

Печеніжин, смт (Клм.).

Найменування населеного пункту вперше історично задокументоване у XI ст. [28, с. 12].

1443 *Peczynisin* (ІМСУ ІФ, 321; Сіреджук 2003: 43).

1470 *Pyaczeniczin* (Бучко, 99).

1582 *villa Peczenizyn* (Бучко, 99).

1646 *Ропний Потік; Золотий Потік* [28, с. 16].

1648 *oppidi Piechenizyn* (як місто) [28, с. 28].

1650 *opp. Pieczynizyn* (Бучко, 99); *villa seu oppidium* (село або місто) [28, с. 28].

1735 *Peczynizyn* (Бучко, 99).

1758—1765 *in villa Peczenizyn* (АЮЗР, I/4, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Печеніжин* (*Peczenizyn*) (ЙФМ, 231).

1839 *Печеніжин* (Головацький, 47).

1886 *Peczenizyn* albo *Peczeniszcz* (SG, VII, 932); *Печеньжын* (Бучко, 99).

1889 *od Peczenizyna* (SG, X, 13).

1914 *Печеніжин* (Бучко, 99).

Давнє поселення, на території якого збереглися залишки кам'яних знарядь праці часів неоліту і бронзової доби, житла трипільської культури (ІМСУ ІФ, 321; 28, с. 6; 29, с. 5).

1. Похідне утворення від кочових орд *печенігів*. Підсилює цю гіпотезу Й. Шнайдер, який говорить, що ойконім пов'язаний із печенізькими племенами, які перебували в тих місцях 370 року. Тієї ж думки дотримуються Б. Барановський та С. Бровчук. Останній, зауважимо, невпевнений, чи ті печеніги, які заснували досліджуване поселення — нащадки історичних печенігів, бо для цього немає жодних доказів і слідів (ІМСУ ІФ, 321).

2. Дериват на **-ин** від ОН *Печеніга* (Бучко, 99; Худаш, Демчук, 80), пор., наприклад, ОН укр. *Печеніга* [28, с. 11—12], *Печеніга-Углицький* (Holutiak, 324) та ін.

3. Історичні назви селища *Ропний Потік* і *Золотий Потік* мотивовані тим, що «з-під землі тут колись виступала нафта й надавала ґрунту відповідного забарвлення» [28, с. 16].

4. Етнонім *печеніги* > гідронім *Печеніга* > ойконім *Печеніжсин* [29, с. 5].

Стосовно аналогів зішлемося на: місцевий гідронім *Печеніга* (бас. Дунаю) — ріка (СГУ, 420) і назва поля — *Печеніга*, 1893 р. [28, с. 17], *Печеніги* — ойконім у Харківській обл. (АТУ, 425) та ін.

Пилип, с. (Клм.).

1785—1788, 1819—1820 *Пилипи* (*Pilipy*) (ЙФМ, 232).

1787—1788 *Pilipy* (Бучко, 99).

1886 *Пылипы* (Бучко, 99).

1887 *Perezów z Trościanka, Pilipami i Wołowa; Pilipy* (SG, VIII, 5, 142; ІМСУ ІФ, 342).

1947 *Пилипи* (Бучко, 99).

Форма множини від особового імені *Пилип* (первісно *Пилипи* — рід *Пилипа*) (Бучко, 99), пор., наприклад, сучасне прізвище укр. *Пилип* (КПУ Льв., 1, 302). Сюди ж аналогічні ойконіми: *Пилипи* (5), *Пилипи-Борівські*, *Пилипи-Олександрівські* — в різних регіонах України (АТУ, 425).

Пилипівці, с-ще (Рг.). Об'єднане з нп *Стратин* (АТУ 2012: 155).

1887 *Pilipci* (SG, VIII, 140).

1987 *Пилипівці* (АТУ, 127).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Пилипі(о)вець* — дериват від ОН *Пилипі(о)в* + формант **-ець**, пор. ОН (співвідносні) укр. *Пилипéць* (Чучка, 446), *Пилипів* — прізвище на Івано-Франківщині (Мельник, 191); 2) результат онімізації катойконіма *пилипівці* 'переселенці з нп **Пилипів (-ов-а, -ов-е)* чи *Пилипівка*', пор., зокрема, *Пилипівка* (6) — назви поселень в Україні (АТУ, 425).

Пищаче, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Джурків* (АТУ 2012: 153).

1900 *Piszczacze* (Бучко, 99).

1947 х. *Пищаче* коло с. Джурків (Бучко, 99).

1987 *Пищаче* (АТУ, 125).

1. Назва похідна від ОН *Пищак* + суфікс ***-је** (Бучко, 99).

2. Вірогідно, це результат онімізації дієприкметника **пищáчий* у сер. роді, який пов'язаний із дієсловом *пищати* (пор., наприклад, укр. *пищáти* 'видавати писк (про комах, птахів, деяких тварин); видавати пронизливі різкі звуки, верещати (про людину); плакати тоненьким голосом (про дитину); говорити або співати тонким, пискливим голосом', 'унаслідок якої-небудь дії видавати високий протяжний звук, писк (про неживі предмети)'; СУМ, VI, 375) (первісно *Пищаче* поле, дворище, село тощо).

Підберэжжя, с. (ІФ).

1423 *Підберэж* (ІМСУ ІФ, 223; Сіреджук 2003: 42; Гук, 18).

Кін. XVIII ст. *Підберез* (ОАІУМ).

1785—1788, 1819—1820 *Підберэж* (*Podberež*) (ЙФМ, 233).

1887 *Podberež* albo *Podbereže*, rus. *Podberež* (SG, VIII, 358).

1987 *Підберэжжя* (АТУ, 124).

Лексико-семантичне утворення від апелятива **підберэжжя*, пор., наприклад, бр. діал. *падбярэжжа* ‘місце, яке прилягає до берега ріки, болота; смуга лісу недалеко від краю’, ‘місце під річковим або озерним берегом’ (Яшкін, 126).

Підбір’я, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Фрага* (АТУ 2012: 156).

1375 *Podborze* [65, с. 164].

1378 villas <...> videlicet: *Podborze* <...>, dicta Suchodoł, pro locatione villae (Сіреджук 2003: 41; 65, с. 164).

1441 *Podbirze* [53, с. 102].

1785—1788, 1819—1820 *Підбір’є* (*Podbórze*) (ЙФМ, 233).

1887 *Podborze* (SG, VIII, 363).

1987 *Підбір’я* (АТУ, 127).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *підбір’я* [54, с. 109], пор. укр. *підбір’я* ‘місцевість під бором’ (ЕССЯ, 2, 219), бр. діал. *падбóр’є* ‘місце поблизу бору’ (Яшкін, 126) та ін.

Підвербці, с. (Тл.).

Історично — *Підвербівці*; перші задокументовані свідчення про назву населеного пункту належать до 1375 р. [72, с. 35, 133].

1424 *Podwirpze* (Бучко, 99).

1469 *Podwirzbyeczki; Podwirzbcze* (Бучко, 99).

1578 *Pudwerbcze* (Бучко, 99).

1670 *Podwerbce z Wojniczem* (Бучко, 99).

1785—1788, 1819—1820 *Підвербці* (*Podwerbce*) (ЙФМ, 233).

1886 *Пóдвербцѣ* (Бучко, 99).

1887 *Podwerbce z Wojniczem* (SG, VIII, 477).

1914 *Підвербці* (Бучко, 99).

Давнє поселення, на території якого знайдено городище давньоруських часів (ІМСУ ІФ, 603).

1. Ойконім мотивований етнічною назвою *підвербці* ‘люди, що оселилися під вербами’ (Бучко, 99).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Підвербець* — дериват від ОН **Підверба* + формант *-ець*, пор. (співвідносно) бр. *Подвербный* — сучасне прізвище (Памяць, 393); 2) результат онімізації катойконіма *підвербці* ‘переселенці з нп **Підверба(-и)* чи **Підвербка*’.

Підвіння, с. (Рг.).

1433 *Podwunye* [53, с. 102].

1785—1788, 1819—1820 *Підвинє (Podwinie)* (ЙФМ, 233).

1887 *Podwinie* (SG, VIII, 479).

1987 *Підвиння* (АТУ, 127).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *підвиння*, пор. укр. *підвиння* ‘місцевість під виноградом’ [53, с. 102].

Підвисо́ке, с. (Сн.).

Одна з перших історичних фіксацій ойконіма датована 1443 р. (ІМСУ ІФ, 565; Сіреджук 2003: 43).

1444 *Podwisocze* (Бучко, 99—100).

1571 *Podwissokie* (Бучко, 99—100).

1661—1665 *ws. Podwysokie* (Бучко, 99—100).

1785—1788, 1819—1820 *Підвисока (Podwysokie, Podwysoka)* (ЙФМ, 233).

1886 *Подвысоке* (Бучко, 99—100).

1887 *Podwysokie* (SG, VIII, 486).

1914 *Підвисока* (Бучко, 99—100).

1947 *Підвисоке* (Бучко, 99—100).

1. Утворення від прийменника *Під* + (контактний) (мікро)топонім **Високе* ‘поселення, розташоване під місцевістю Високе’ (Бучко, 99—100).

2. Назва мотивована субстантивованим прикметником **підвисокий* у сер. роді (первісно *Підвисоке* поле, дворище, село тощо), оскільки село лежить на великих пагорбах (ІМСУ ІФ, 565). Стосовно ідентичних відповідників зішлемося на: ур. *Підвисо́ке* (м. Новий Розділ Миколаївського р-ну Львівської обл.) (СМН, 307), *Підвисоке* (7) — назви поселень в різних регіонах України (АТУ, 426) тощо.

Підга́йчики, с. (Клм.).

1457 *Подгайци (Podhaysze)* (ІМСУ ІФ, 342; Бучко, 100; Сіреджук 2003: 43).

1579 *villa Podhaiczki* (Бучко, 100).

1670 *Podhajczyki* (Бучко, 100).

1758—1765 *in villa Podhayszyki* (АЮЗР, I/4, 545).

1785—1788, 1819—1820 *Підгайчики (Podhajczyki)* (ЙФМ, 234).

1886 *Подгайчики* (Бучко, 100).

1887 *Podhajczyki* (SG, VIII, 388—389).

1914 *Підгайчики* (Бучко, 100).

Давнє поселення, біля якого виявлено пізньопалеолітичну стоянку (ІМСУ ІФ, 342).

Сучасна назва вторинна.

1. Дериват від етнічної назви *підгайчики* ‘люди, які оселилися підгайками’ (Бучко, 100).

2. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Підгаєць* — дериват від ОН **Підгай* + формант *-єць*, на можливість якого вказує (співвідносно) укр. *Підгайний* — прізвище (Радіон, 100); 2) результат онімізації катойконіма *підгайці* ‘переселенці з нп **Підгай* чи **Підгайки*’. Сюди ж сучасне *Підгайчики* (4) — назви поселень у Львівській і Тернопільській обл. (АТУ, 426).

Підгір'я, с. (Бг.).

1441 *Lachowcze* (Бучко, 100); *Lachoweze* (Худаш 2004: 218).

1462 *Lechowcze* (Бучко, 100).

1515 *Lyahowcze* (Бучко, 100); *Lyachowcze* (Худаш 2004: 218).

1562 *Lechowcze* (Худаш 2004: 218).

1670 *Lachowce* ad Bohorodczany (Бучко, 100; Худаш 2004: 218).

1785—1788, 1819—1820 *Ляхівці* (*Lachowce*) (ЙФМ, 186; ІМСУ ІФ, 109).

1884 *Lachowce* (albo *Lachowiec*, по rusku *Lachiwci*) (SG, V, 54).

1886 *Ляхѡвцѣ* (Бучко, 100).

1938 *Ляхівці* (Бучко, 100).

Ляхівці (до 1946) (1944; ІМСУ ІФ, 109) (Сіреджук 2003: 41).

1947 *Бистриця* (Бучко, 100).

Бистриця (до 1963) (*Бистриці*; Худаш 2004: 218) (ІМСУ ІФ, 109; ІФ, 112, 114).

1965 *Підгір'я* (Бучко, 100).

Сучасна назва вторинна. Для первісного ойконіма альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Ляхі(о)вець* — дериват від ОН *Ляхі(о)в* + формант *-єць*, пор., зокрема, ОН ст.-укр. *Ляхъ*, 1440 р. (ССУМ, I, 569), укр. *Ляхівець* (СП, 390), *Ляхів* — прізвище емігранта у США (Holutiak, 258), рос. *Ляхов* (КП Твер.) та ін.; 2) результат онімізації катойконіма *ляхівці* ‘переселенці з нп **Ляхів (-ов-а, -ов-е)* чи **Ляхівка*’.

Історична назва *Бистриця* мотивована одним із компонентів місцевого гідроніма *Бистриця-Солотвинська* — ріка (ІМСУ ІФ, 109) [див.: нп *Бістриця* (Нд.)].

Сучасний ойконім — лексико-семантичне утворення від географічного терміна *підгір'я*, пор., наприклад, укр. діал. волин. *підгір'я* ‘місцевість біля підніжжя гори’ (Данилюк, 71), кіровогр. *підгір'я* ‘місцевість біля підніжжя гори’, ‘підніжжя підвищення’ (Громко, 144—145). За матеріалами М. Фасмера, в межах Східної

Славії відомо 80 аналогічних назв. Пор. ще *Подгір'я* (5) — ойконіми в різних регіонах України (АТУ, 426), нп *Podgorje* — у Хорватії (5), Словенії (5), Боснії та Герцеговині (4) (Ім. т., 339), ч. *Podhoří* (Шульгач 2001: 107) і под.

Підгорбддя, с. (Рг.).

Перші зафіксовані згадки про ойконім належать до 1301 р., 1397 р. (Сіреджук 2003: 41, 42); згодом — до 1533 р. (Кісь, 40).

1462 *Podgradze* [53, с. 102].

1681 *Podgradzie alias Sokoł* (АЮЗР, I/4, 45).

1758—1765 *generosi Alexandri Podhorodecki* (АЮЗР, I/4, 543).

1785—1788, 1819—1820 *Подгородє (Podgradzie)* (ЙФМ, 234).

1887 *Podgradzie z Hołodówką* (SG, VIII, 383).

1987 *Підгороддя* (АТУ, 127).

Давнє поселення, поблизу якого збереглися карпатські кургани (III—VI ст. н. е.) та залишки давньоруського городища X—XIII ст. (ІМСУ ІФ, 477; 54, с. 5, 6).

1. Похідне утворення від апелятива *город* [22, с. 8].

2. Лексико-семантичне утворення від апелятива *підгороддя* [54, с. 109], пор., зокрема, укр. *підгорбддя* ‘місцевість під городом’, ‘приміське село’ (Грінченко, 3, 163; 79, с. 134), бр. діал. *падгарбддзе* ‘сіножать, яка знаходиться нижче городів і весною заливається водою’ (Яшкін, 126) та ін.

Підка́мінь, с. (Рг.).

Первісно — *Підкаміне* [54, с. 43, 110].

1440 *Podkatuene* [54, с. 110].

1515 *Підкамінь* (Кісь, 40).

1785—1788, 1819—1820 *Підкамінь (Podkamień)* (ЙФМ, 235).

1887 *Podkamień z Prybeniem* (SG, VIII, 406).

1888 *Ruda Mała koło Podkamienia* (SG, IX, 896).

1987 *Підкамінь* (АТУ, 126).

Сучасна назва фонетично модифікована.

1. Старий ойконім — дериват на *-je від апелятива **підкаміне* ‘місцевість під каменем (кам’янистою територією)’ [54, с. 31, 43, 95].

2. Імовірно, результат трансонімізації місцевого гідроніма *Підка́мінь* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Podkamień*, 1887 р., 1890 р.; SG, VIII, 402; XI, 717) (СГУ, 424), пов’язаного з географічним апелятивом *підкамінь* (див. вище). Пор. ще *Під Ка́менем* — назва поля і долини у с. Малехів Жовківського р-ну Львівської обл. (СМН, 307), аналогічне *Підкамінь* — ойконім на Львівщині (АТУ, 426) і под.

Підлі́ски, с. (Дл.).

1602 *Нягрин* (до 1946) (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Нягрин* (*Niegryn, Niagryn*) (ЙФМ, 215).

1884 *Lolin i Niagryn* (SG, V, 364).

1987 *Підліски* (АТУ, 124).

Сучасна назва вторинна. Старе найменування похідне від антропоніма **Нягра* + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Нягрин* двір, хутір, присілок тощо).

Ойконім *Підліски* — форма множини від географічного терміна *підлісок*, пор., наприклад, укр. діал. (кіровогр.) *підлісок* ‘узлісся, клин лісу’, ‘невеликий ліс’ (Громко, 145), бр. діал. *падлѣсак* ‘молодий розсадницький ліс’, ‘низькі молоді дерева у старому лісі’ (Яшкін, 128). Пор. ще ідентичні ойконіми *Підліски* (4) — в Україні (АТУ, 426).

Підлісся, с. (Рж.). Об’єднане з нп *Дуба* (АТУ 2012: 156).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *підлісся*, пор., зокрема, укр. діал. (волин.) *підлісся* ‘кущі вздовж лісу’ (Данилюк, 71), бр. діал. *падлѣссе* ‘поле (луг) поблизу лісу’ (Яшкін, 128) та ін. Сюди ж аналогічне *Підлісся* (7) — назви поселень в різних регіонах України (АТУ, 426), мікротопонім *Підлісся* — поле в с. Котів на Тернопільщині (МБТ, 254) і под.

Підлісся, с. (Тс.).

1457 *Пациків* (до 1964) (Сіреджук 2003: 42).

1577 *Пациків* (Гук, 18).

1649 *ze wsi Rasukowa* (Бучко, 100).

1661 *Rasukow ad Łysiec* (Бучко, 100).

1765 *Rasuków* (Бучко, 100).

1785—1788, 1819—1820 *Пациків* (*Rasuków*) (ЙФМ, 226).

1886 *Rasuków z Dębniem* (SG, VII, 811); *Пацыкôв* (Бучко, 100).

1914 *Пациків* (Бучко, 100).

1965 *Підлісся* (Бучко, 100).

Сучасна назва вторинна. Про первісний ойконім *Пациків* див.: нп *Пациків* (Дл.).

Новий топонім мотивований географічним терміном *підлісся* (див. вище).

Підлужжя, с. (Тс.).

Назва села вперше фіксується у 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1469 *Podluże ad Tysmienica* (Бучко, 100).

1785—1788, 1819—1820 *Підлуже* (*Podluże*) (ЙФМ, 235).

1886 *Подлуже* (Бучко, 100).

1887 *Podluże* (SG, VIII, 435).

1914 *Підлуже* (Бучко, 100).

1947 *Підлужжя* (Бучко, 100).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *підлужжя*, пор., наприклад, укр. *підлужжя* ‘місце, розташоване під лугом (луками)’ (Бучко, 100). Пор. ще аналогічне бр. діал. *падлужжа* ‘простір, який прилягає до залитого луку вздовж ріки’ (Яшкін, 128), ідентичні ойконіми *Підлужжя* (2) — у Дніпропетровській та Рівненській обл. (АТУ, 426).

Підмихайлівці, с. (Рг.).

1436—1456 *Podmichalowcze* [53, с. 103].

1785—1788, 1819—1820 *Підмихайлівці* (*Podmichalowce*) (ЙФМ, 235).

1887 *Podmichalowce* (SG, VIII, 437).

1987 *Підмихайлівці* (АТУ, 127).

Результат онімізації катойконіма *підмихайлівці* ‘переселенці з-під нп *Михайлівці* або ж із нп *Підмихайля* (Кл.) (див. нижче), **Підмихайлів* чи **Підмихайлівка*’ [54, с. 111].

Підмихайля, с. (Кл.).

Одні з перших історичних згадок про назву населеного пункту датовані 1420 р. [27, с. 76], 1427 р. (Сіреджук 2003: 42); згодом — у 1453 р. (ІМСУ ІФ, 271—272).

1785—1788, 1819—1820 *Підмихайле* (*Podmichale*) (ЙФМ, 235).

1887 *Podmichale* albo *Podmichajle*, rus. *Podmichajlie* (SG, VIII, 436).

1987 *Підмихайло* (АТУ, 124).

2008 села *Підмихайле* [57, с. 14].

Префікально-суфікальне утворення від контактного ойконіма *Михайло*, пор., наприклад, суміжне поселення *Михайло*, 1394—1556 рр. (Сіреджук 2003: 41).

Підпечери, с. (Тс.).

1511 *Podpieczari* ad opp. *Thiszmyenysz* (Бучко, 101; Сіреджук 2003: 45).

1670 *Podpieczary* (Бучко, 101).

1785—1788, 1819—1820 *Підпечари* (*Podpieczary*) (ЙФМ, 236).

1886 *Подпечеры* (Бучко, 101).

1887 *Podpieczary* (SG, VIII, 464).

1914 *Підпечари* (Бучко, 101).

1947 *Підпечери* (Бучко, 101).

1. Ойконім мотивований географічним терміном *печери* (ІМСУ ІФ, 240).

2. Вірогідніше, це назва-орієнтир, утворена від прийменника *Під* + топонім *Печери* — ‘село, розташоване під місцевістю *Печери*’ (Бучко, 101).

Підсу́хи, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Спас* (АТУ 2012: 156).

Ойконім відомий від 1710 р. (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Підсухе* (*Podsucze*) (ЙФМ, 236).

1887 *Podsucze* albo *Podsuchy* (SG, VIII, 473).

1890 *Spas z Pohorylcem i Podsuchem* (SG, XI, 103).

1987 *Підсухи* (АТУ, 127).

Форма множини від антропоніма **Підсуха* (первісно *Підсухи* — рід *Підсуха*) або ж похідне утворення від (суміжного) (мікро)топоніма **Підсухи*.

Підшумля́нці, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Нові Скоморо́хи* (АТУ 2012: 151).

Одна з перших писемних згадок про назву поселення датована 1524 р. (Сіреджук 2003: 45).

1578 *Podszumlance* [54, с. 31].

1758—1765 *de villa Podszumlany* (АЮЗР, I/4, 542, 543).

1785—1788, 1819—1820 *Підшумлянци* (*Podszumlańce*) (ЙФМ, 236).

1887 *Podszumlańce* (SG, VIII, 474).

1987 *Підшумлянци* (АТУ, 123).

1. Ойконім пов'язаний із розташуванням села — *під* поселенням *Шумляни* (нині — село Бережанського р-ну Тернопільської обл.) [79, с. 134; 54, с. 31].

2. Результат онімізації катойконіма *підшумлянци* 'переселенці з нп **Підшумляни* чи з-під *Шумлян*' [54, с. 31, 112].

Пійло, с. (Кл.).

Назва села вперше згадується у документах від 1454 р. (ІМСУ ІФ, 272; Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Пійло* (*Pojło*) (ЙФМ, 236).

1887 *Pójło* albo *Pujło*; w dok. *Puhiro*, rus. *Pijło* (SG, VIII, 535).

1987 *Пійло* (АТУ, 124).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *пійло*, пор., наприклад, укр. діал. *пійло* 'місце водопою худоби біля пасовища' (ОАІУМ). Як структурну й семантичну паралель пор. *Стійло* — гірський прохід у с. Ілемня Долинського р-ну Івано-Франківської обл. (ОАІУМ).

Пістинь, с. (Кс.).

1375, 1416 *Пістинь* (ІМСУ ІФ, 395; Сіреджук, 128, 142; Сіреджук 2003: 41).

1785—1788, 1819—1820 *Пістинь* (*Pistyń*) (ЙФМ, 237).

1839 до *Пістиня* (Головацький, 46).

1887 *Pistyń z Wybranówką* (SG, VIII, 231).

1987 *Пістинь* (АТУ, 125).

Давнє поселення, на території якого виявлено знахідки доби міді та бронзи (ІМСУ ІФ, 395; Сіреджук, 124).

Похідне утворення від ОН **Пѣста* + формант *-инь (Худаш 1995: 162). З назвою поселення пов'язаний місцевий гідронім (похідне) *Пістинка* / *Пістинька* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, *Пістинкою* в оруд. в., 1839 р.; Головацький, 45, 46) — ріка (ІМСУ ІФ, 395; СГУ, 426).

Пнів, с. (Нд.).

Ойконім фіксується від 1420 р. (Сіреджук 2003: 43).

1454 in *Pnyewe* (Бучко, 101; 20, с. 5).

1456 *Petrum Pniewski* (Бучко, 101).

1515 *Pnyewu*; *Pnyewue* (Бучко, 101).

1650 do *Pniewa* (Бучко, 101).

1670 *Pniowie* (Бучко, 101).

1758—1765 in villa *Pniowie* (АЮЗР, I/4, 555).

1785—1788, 1819—1820 *Пнів* (*Pniowie*, *Pniów*) (ЙФМ, 239).

1886 *Пнѡвъ* (Бучко, 101).

1887 *Pniów* (SG, VIII, 336).

1914 *Пнів* (Бучко, 101).

1. Назва поселення утворилася від збірного апелятива *пнів'є* (Hrabec, 188).

2. Похідне утворення від антропоніма **Пень* + суфікс *-je, який пізніше трансформувався у формант належності **-ів** (Бучко, 101)¹, пор., наприклад, ОН ст.-рос. *Пень* Федор, 1580 р. (Веселовский, 241), бр. *Пень*, ч. *Рей* (Худаш 2004: 271) і под.

3. Швидше за все, в основі назви поселення *Пнів* — апелятив *пнів'є* — збірно від *пень* 'пеньок' [9, с. 396].

Пор. ще сучасне *Пнівне* — назва поселення у Волинській обл. (АТУ, 427), гідронім *Пнівка* (бас. Дніпра) — ріка в Черкаській обл. (СГУ, 431) та ін.

Побережжя, с. (Тс.).

1552 *Pobereze* (Сіреджук 2003: 45).

1660 *Poberzeze* ad Jezupole; *Podberzeze* ad Jezupole (Бучко, 101).

1670 *Pobereze* (Бучко, 101).

1785—1788, 1819—1820 *Побереже* (*Pobereze*) (ЙФМ, 239).

1887 *Pobereze* z Branówką (SG, VIII, 339).

1914 *Побереже* (Бучко, 101).

¹ На думку М.Л. Худаша, первинною формою ойконіма варто вважати *Пнів'є*, яка, імовірно, мотивована родовою назвою *Пньов'є* та *Пньове*, а та, у свою чергу, — антропонімом *Пень*. Докладніше див.: Худаш 2004: 271.

1947 *Побережжя* (Бучко, 101).

Давнє поселення, на території якого виявлено залишки жител давньоруського часу (ІМСУ ІФ, 170).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *побережжя*, пор., зокрема, укр. *поберéжжя* ‘смуга землі, місцевість уздовж берега моря, озера і т. ін., узбережжя’ (СУМ, VI, 610), діал. (кіровогр.) *поберéжжя* ‘берег’, ‘прибережжя при розлив’ (Громко, 152). Цю версію підтверджує розташування села, що лежить уздовж правого берега р. Дністер (ІМСУ ІФ, 170). Пор. ще ідентичний топонім *Побережжя* ‘територія над Дніпром, Дике Поле’ [69, с. 68].

Пóгар, с-ще (Рж.). Об’єднане з нп *Ясень* (АТУ 2012: 156).

1785—1788, 1819—1820 *Погар* (*Pohar*) (ЙФМ, 239).

1889 *Słobudka Leśna z Puhami* (SG, X, 807).

1987 *Погар* (АТУ, 127).

Результат трансонімізації суміжного топоніма *Погар* (пор. іст. *Pohar Małaczyński*, 1887 р. — узгір’я у Надвірнянському та Богородчанському р-нах; SG, VIII, 514) < апелятива *погар*, пор., наприклад, укр. *погар* ‘місце, на якому спалено ліс’ (Грінченко, 3, 230), діал. (бук.) *пóгарь* ‘місце, де згорів ліс’ (Сл. БГ, 436) та ін. Пор. ще аналогічні топоніми: *Погар* — назва поселення у Львівській обл. (АТУ, 427), *Ба́бин Пóгар* («*ku Babineti Poharowi*», 1882 р.; SG, III, 82), *Білий Пóгар* (*Biały Pohar*, 1880 р.; SG, I, 832), *Вели́кий Пóгар* (*Pohar Wielki* (*Węłyki*) і *Mały*, 1887 р.; SG, VIII, 514) та ін. — ороніми в Надвірнянському, Верховинському та Івано-Франківському р-нах (Габора, 15, 25, 48).

Погóня, с. (Тс.). Об’єднане з нп *Пи́сенічники* (АТУ 2012: 157).

Найменування населеного пункту фіксується на сторінках історичних документів від 1552 р. (колись тут був монастир) (Сіреджук 2003: 45).

1642—1692 до монастиря *Погони*; do monastera *Pohonie*; kapelanu *Pohoni* (АЮЗР, I/11, 586, 612, 614).

1765 *Klasztorow; Pohońskiemu; Pahun* (Бучко, 101—102).

1886 *Погоня* (Бучко, 101—102).

1785—1788, 1819—1820 *Погоня* (*Pohonia*) (ЙФМ, 240).

1887 *Pohonia* (SG, VIII, 515—516).

1914 *Погоня* (Бучко, 101—102).

1. Назва села мотивована апелятивом *погон* ‘обов’язок замкових слуг або «путних» розвозити листи, пакети тощо за наказом старости’ (Бучко, 101—102).

2. Дериват від ОН **Погонь* + формант *-ья (Худаш, Демчук, 178).

3. Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *погоня*, пор., наприклад, укр. діал. (волин.) *погѡня* ‘заболочений ліс’ (Данилюк, 74), бр. діал. *пагѡня* ‘вузька лощина, місце стоку весняної або дощової води’, ‘місце прогону худоби на пашу’ (Яшкін, 124) тощо.

Погорілець, с. (Рж.). Об’єднане з нп *Спас* (АТУ 2012: 156).

1569 *Погорільці* (Кісь, 40).

1785—1788, 1819—1820 *Погорілець* (*Pohorylec*) (ЙФМ, 240).

1890 *Spas z Pohorylsem i Podsuchem* (SG, XI, 103).

1987 *Погорілець* (АТУ, 127).

Сучасна назва фонетично видозмінена.

1. Похідне утворення від ОН *Погорілець* із первісним знач. ‘нп, у якому проживає (або яким володіє) *Погорілець*’, пор. антропонім укр. *Погорілець* (Худаш 2004: 273).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) лексико-семантичне утворення від апелятива укр. *погорілець* ‘місце, випалене вогнем’ (Габорак, 48), сюди ж *погорілець* ‘щось обпалене, головешки’, ‘полонина’ (Желехівський, Недільський, 2, 673) тощо; 2) результат онімізації катойконіма *погорільці* ‘переселенці з нп *Погорілий(-а, -е)* чи **Погорілка* або ж ті, в кого згоріло майно’, на потенційність чого вказують ойконіми *Погоріла* — на Вінниччині, *Погоріле* (2) — на Харківщині (АТУ, 427) тощо. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на гідронім *Погорілець* (бас. Дунаю) — потік у Верховинському р-ні (СГУ, 433), *Велікий Погорілець* — гора у Верховинському р-ні (Габорак, 48) та ін.

Погребівка, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Стратин* (АТУ 2012: 155).

Відоме від 1947 р. [53, с. 103].

1987 *Погребівка* (АТУ, 127).

1. Дериват від апелятива *погреб* + формант **-івка** (< **-овка**) [54, с. 113].

2. Альтернативні варіанти походження: 1) від (контактного) (мікро)топоніма **Погребів* (**-ов-а, -ов-е**) + суфікс **-к-а**; 2) від антропоніма **Погреб* + формант **-ів-к-а**, пор., зокрема, ОН (похідні) ст.-рос. Богданъ *Погребовъ*, 1661 р. (Тупиков, 697), бр. *Погребач* (Памяць, 240) та ін.

Поділля, с. (Гл.).

Первісно — *Сарники Долішні* [54, с. 42, 113].

1435—1456 *Sarniky (Sarnky) Dolne* (до 1946) [54, с. 28].

1486 *Нижні Сарники; Сернки Долішні* (Сіреджук 2003: 43, 45).

Серники Долішні — пізніший варіант ойконіма [79, с. 134].

1785—1788, 1819—1820 *Сернки Долішні (Sarnki Dolne)* (ЙФМ, 274).

1947 *Поділля* [54, с. 113].

Сучасна назва вторинна.

1. Колишня назва мотивована апелятивом мн. укр. діал. *серники* ‘мисливці, що займалися полюванням на диких кіз’ [79, с. 134].

2. Нова назва — лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *поділля*, пор. укр. діал. (кіровогр.) *поділля* ‘рівнина у неглибокій западині’, ‘понижена місцевість, долина’, ‘долина між двома горбами’ (Громко, 154). Пор. ще ідентичні ойконіми *Поділля* (4) — у Київській, Миколаївській та Тернопільській обл. (АТУ, 427).

Полянниця, с. (ІФ).

Назва поселення вперше згадується у 1577 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

1785—1788, 1819—1820 *Поляниця* (*Polanica*) (ЙФМ, 244).

1887 *Polanica z Jammersthalem*; rus. *Polianysia* (SG, VIII, 564).

1890 wsi <...> *Polanice* (SG, XI, 558).

1987 *Поляниця* (АТУ, 124).

Результат трансонімізації (контактного) (мікро)топоніма *Поляна* (пор., наприклад, *Поляна* (16) — ойконіми в різних регіонах України; АТУ, 428) + формант **-иця** < апелятива укр. *поляна* ‘поляна’ (Грінченко, 3, 292), діал. (волин.) ‘галявина у лісі’, ‘місце в лісі, не заросле травою’, ‘край лісу’, ‘продовгувате підвищення’ (Данилюк, 75), бук. ‘пропуск при сівбі колоскових’ (Сл. БГ, 443), бр. діал. *паяна* ‘луг або поле, невеликий рівний простір серед лісу; сіножаті серед болота’, ‘поле на місці височеного лісу, зоране перший раз; поле на підвищенні серед болота або луку; особливе поле’ (Яшкін, 134) та ін. Сюди ж аналогічний ойконім *Poljanica* — у Хорватії (Im. m., 346).

Полянниця², с. (ІФ).

1987 *Паляниця* (АТУ, 121).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива укр. *паленіця* ‘випалене місце’ (Грінченко, 3, 88—89) < дієприкметника *палений* ‘палений, горілий, спалений’ (Грінченко, 3, 88) + формант **-иця** (також див. вище).

Полянки, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Довгопóле* (АТУ 2012: 150).

Ойконім фіксується від 1701 р. (Сіреджук 2003: 51).

1785—1788, 1819—1820 *Полянки* (*Polanki*) (ЙФМ, 244).

1887 *Polanki* (SG, VIII, 570).

1987 *Полянки* (АТУ, 122).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Полянка* (первісно *Полянки* — рід *Полянка*), пор., зокрема, ОН ст.-укр. Степан *Полянка*, 1649 р. (Реєстр, 121), укр. *Полянко*

(Афган, 20), *Полянка* (КС Хрс., 430) та ін.; 2) форма множини від (контактного) (мікро)топоніма *Полянка* < географічного терміна *полянка* (пор., зокрема, укр. *поля́нка* ‘поляна’ (Грінченко, 3, 292), *поля́нка* ‘луг на підвищенні’ (Марусенко, 244), діал. (волин.) *поля́нка* ‘галявина у лісі’, ‘місце в лісі, не заросле травою’, ‘край лісу’ (Данилюк, 75), рос. діал. (арх., ряз.) *поля́нка* (1) ‘нива (далі від поселення, за полями), ‘невелике поле в лісі’ і под.; СРНГ, 29, 190—191). Пор. ще аналогічні ойконіми *Полянка* (7) — в різних регіонах України (АТУ, 428), дрімонім *Полянки* — ліс у с. Тростянець Долинського р-ну (ОАІУМ), *Поля́нка* — гідронім у Черкаській обл. (СГУ, 436) і под.

Помоня́та, с. (Рг.).

1578 *Pomonięta* [54, с. 30]; *Pomianata* [53, с. 103].

1649 *Pomoniata* (Худаш 2004: 277).

1785—1788, 1819—1820 *Помонята* (*Pomonięta*) (ЙФМ, 244).

1987 *Помонята* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено городище часів Київської Русі [54, с. 6].

Похідне утворення від родової назви *Помонята* < ОН **Помоня*. Первісне знач. ‘поселення, яке заселяє рід *Помоняти*’ [53, с. 103].

Попелів, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Пала́гичі* (АТУ 2012: 158).

1419 подли *Попелева* (Бучко, 102); *Попелевъ* (Худаш 2004: 277—278).

1475 *Poryelow* (Худаш 2004: 277—278).

1900 *Ropielów* (Бучко, 102).

1947 *Попелів* (Бучко, 102).

Ойконім мотивований антропонімом **Попіл* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ОН укр. *Попель* (Худаш 2004: 277), *Попел* (Чучка, 462), *Попіль*, *Попиль* (Богдан, 231), ст.-пол. *Ropiel*, 1265 р. (SSNO, IV, 322), *Ropel*, *Rorpel*, 1786 р. (Rymut, II, 279), ч. *Ropel* (Худаш 2004: 277) та ін. Пор. ще спільнокореневі ойконіми: *Попелівка*, *Попелівщина* — у Вінницькій та Сумській обл. (АТУ, 428).

Попе́льники, с. (Сн.).

1497 *Попіляни* (Сіреджук 2003: 43).

1514 *Ropielnyk* (Худаш 2004: 278).

1564—1566 *Ropielani* (Бучко, 102).

1661—1665 *Ropielniki* (Худаш 2004: 278).

1819—1820 *Попельники* (*Ropielniki*) (ЙФМ, 245).

1886 *Попельники* (Бучко, 102).

1887 *Ropielniki* (SG, VIII, 787).

1947 *Попельники* (Бучко, 102).

Сучасна назва вторинна.

1. Історичний ойконім *Попіляни* — це форма множини від антропоніма **Попелян*, на потенційність чого вказують споріднені ОН бр. *Попелюк*, *Попеляк* — сучасні прізвища (Памяць, 276, 318).

2. Назва *Попельники* — це результат онімізації апелятива *попельники* ‘люди, що виробляли попіл’ (Бучко, 102).

3. На нашу думку, для сучасної нп *Попельники* вірогідна форма множини від антропоніма **Попельник*.

Попла́вники, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Демешківці* (АТУ 2012: 150).

Найменування населеного пункту вперше згадується на сторінках історичних документів у 1436 р. (Сіреджук 2003: 42).

1437 *Roplawniky* [54, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Поплавники* (*Roplawniki*) (ЙФМ, 245).

1887 *Roplawniki* (SG, VIII, 792).

1987 *Поплавники* (АТУ, 122).

1. Ойконім пов’язаний із укр. діал. *поплава* ‘заболочена низина, придатна для пасовиськ і сіножатей’ [79, с. 134].

2. Форма множини від антропоніма **Поплавник* (первісно *Поплавники* — рід *Поплавника*), пор., наприклад, співвідносно прізвище укр. *Поплавець*, середина XIX ст. (Довгоп’ят, 18).

Поро́ги, с. (Бг.).

Назва села вперше задокументована у 1596 р. (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788, 1819—1820 *Пороги* (*Porohy*) (ЙФМ, 246).

1887 *Porohy z Hutą* (SG, VIII, 823).

1987 *Пороги* (АТУ, 122).

Вочевидь, результат трансонімізації (суміжного) (мікро)топоніма *Пороги* < географічного терміна *пороги*, пор., наприклад, укр. діал. (волин.) *poríg* ‘поперечне підвищення дна річки’ (Данилюк, 76), кіровоград. *poríg* ‘кам’яниста ділянка русла річки, де спадає вода’ (Громко, 158) та ін. На можливість такого пояснення ойконіма *Пороги* може вказувати й те, що поселення розташоване на берегах р. Бистриці-Солотвинської (ІМСУ ІФ, 109). Стосовно аналогічних топонімів пор. сучасний ойконім *Пороги* — на Вінниччині (АТУ, 428).

Побсві́рж, с. (Рг.). Об’єднане з нп *Букачівці* (АТУ 2012: 155).

Назва села відома від 1441 р. (Сіреджук 2003: 43).

1449 *Poswirz* [53, с. 103].

1785—1788, 1819—1820 *Посвірж* (*Poświerz*) (ЙФМ, 247).

1887 *Poświerz* (SG, VIII, 53).

1987 *Посвірж* (АТУ, 126).

Лексикалізація прийменника *По* та суміжного гідроніма *Свір* ¹ л. Дністра (пор. історично — *Сверж*; Жерела, III, 406) із первісним знач. *‘місцевість, розташована по ріці *Свірж*’.

Пісич, с. (Тс.).

Ойконім уперше фіксується у 1633 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Посіч* (*Posiecz*) (ЙФМ, 248) ².

1886 с. Майдан коло с. *Посіч* (Бучко, 87).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна *посіч*, пор., зокрема, укр. *посіч* ‘перелаз’ (Желехівський, Недільський, 1, 714), діал. (бойк.) *посіч* ‘вулиця в селі’ (Онишкевич, 2, 120) і под. Сюди ж сучасний ідентичний ойконім *Посіч* — у Закарпатській обл. (АТУ, 107).

Постоята, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Пасічна* (АТУ 2012: 155).

Відоме від 1848 р. (Сіреджук, 143).

1887 *Postojatki* (SG, VIII, 849).

1987 *Постоята* (АТУ, 126).

Сучасний ойконім видозмінений. Історична назва — форма множини від антропоніма **Postojatka* (= укр. **Постоятка*), пор. співвідносно ОН ст.-рос. Сенька *Постоялка*, 1630 р. (Тупиков, 319).

Пітік, с. (Рг.).

1433 *Potok* [53, с. 103].

XVII ст. вь градѣ *Пѣтоку* (АЮЗР, I/7, 112)

1633 попъ с *Потока* (АЮЗР, I/6, 668).

1642—1692 z *Potoka* (АЮЗР, I/11, 631).

1700 *Józefowie Potockiego; Józefa z Potoka Potockiego* (АЮЗР, I/4, 141, 148).

1785—1788, 1819—1820 *Потік* (*Potok*) (ЙФМ, 248).

1887 *Потокъ* <...> вь Галицін (АЮЗР, I/7, 798).

1987 *Потік* (АТУ, 127).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Потік* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Potok — (prawy dopływ Lipy Gniłej)*», 1884 р., 1887 р.; SG, V, 250; VIII, 869) (СГУ, 442) < географічного терміна *потік*, пор. укр. *потік* ‘річка, струмок із стрімкою течією’ (СУМ, VII, 409), діал. (кіровогр.) *потік* ‘долина потоку’, ‘глибока і вузька долина’ (Громко, 158—159). Пор. ще сучасні ідентичні ойконіми

¹ С.О. Вербич наводить варіанти гідроніма, серед яких є і *Свірж* (зокрема, *Сверж*, *Свирь*, *Свиржъ*, *Swir*). Дослідник припускає п’ять альтернативних версій походження назви водного об’єкта. Докладніше про це див.: Вербич, 68—69.

² Поселення було знищене радянською владою і тільки нещодавно відродилось. Докладніше про це: Сіреджук 2003: 47.

Потік (3) — у Закарпатській, Київській та Тернопільській обл. (АТУ, 428), гідроніми *Pótík* (39) — у різних регіонах України (СГУ, 442), ур. *Потоки* — у с. Літятин на Тернопільщині (МБТ, 254) і под.

Потічóк, с. (Сн.).

Найменування населеного пункту вперше згадується від 1472 р. (Сіреджук 2003: 43).

1564—1566 w folwarku *Potoczkiem* (Бучко, 102).

1661 *Potoczek* ad Sniatyn (Бучко, 102).

1785—1788, 1819—1820 *Потічок* (*Potoczek*) (ЙФМ, 248).

1886 *Поточок* (Бучко, 102).

1887 *Potoczek* (SG, VIII, 863).

1914 *Потічок* (Бучко, 102).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Потічок* (бас. Дунаю) (пор., зокрема, «*Potoczek* albo *Młynówka* — rzeczka», 1887 р., 1888 р.; SG, VIII, 863; IX, 108) (СГУ, 444; Бучко, 102) < апелятива *потічок*, пор. укр. діал. (волин.) *потічок* ‘невелика водна артерія, менша від річки’, ‘місце, звідки витікає вода’ (Данилюк, 76), кірово-вогр. *потічóк* ‘невеликий струмок’ (Громко, 159). Пор. ще ойконім *Потічок* — у Полтавській обл. (АТУ, 428), аналогічні гідроніми *Потічок* (15) — в різних регіонах України (СГУ, 444) тощо.

Потóчище, с. (Гр.).

1633 *Селище Потік* (Сіреджук 2003: 47).

1648 *Селище seu Поточиська* (Сіреджук 2003: 47).

1660 *Potoczyszczka* (Бучко, 103).

1758—1765 *Catharina ancilla Potoczyszscensis; in villa Potoczyska; parochia Potoczensi* (АЮЗР, I/4, 560, 562).

1765 *Potoczyska* (Бучко, 103).

1785—1788, 1819—1820 *Поточиська* (*Potoczyska*) (ЙФМ, 248).

1886 *Поточиска* (Бучко, 103).

1887 *Potoczyska* (SG, VIII, 864).

1938 *Поточиська* (Бучко, 103).

1947 *Поточище* (Бучко, 103).

Давнє поселення, на території якого виявлено залишки жител трипільської культури, пам’ятки доби бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 193).

Сучасна назва вторинна. Історичний ойконім *Селище Потік* постав від апелятива *селище* і топоніма *Пóтік* (див. вище).

Назва поселення *Поточище* — це лексико-семантичне утворення від географічного терміна *поточище*, пор., наприклад, др. *поточище* ‘безодня’ (Срезневский, 1294), укр. діал. *поточище* ‘старе русло потоку’ (Бучко, 103) та ін. На можливість цієї версії може вказувати те, що село розташоване на правому березі Дністра (ІМСУ ІФ, 193).

Похівка, с. (Бг.).

Ойконім згадується у документах від 1642 р. (Сіреджук 2003: 47).

1707 *Puchowka* (Бучко, 103).

1735 *Pochowka* (Бучко, 103).

1785—1788, 1819—1820 *Похівка* (*Puchowka, Pochówka*) (ЙФМ, 248).

1886 *Похôвка* (Бучко, 103).

1887 *Pochówka* (SG, VIII, 349).

1947 *Похівка* (Бучко, 103).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Póhivka* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «protoki: <...> Horocholina z *Pochówka*», «*Pochówka* (strumień <...> w pow. bohorodczańskim)», 1880 р., 1882 р., 1887 р.; SG, I, 513; III, 132; VIII, 349) (Бучко, 103; СГУ, 445)¹. В основі назви водного об'єкта — антропонім *Пох / Пух*. Щодо цього пор. ОН ст.-укр. *Пухъ* Николай, 1665—1722 рр. (АЮЗР, I/12, 130), укр. *Пох* (Слово. Бондар, 215), хорв. *Poh* (Худаш 2004: 280) та ін.

Прибіл'їв, с. (Гл.).

1390 *Przibilowo* (Бучко, 103; Сіреджук 2003: 41).

1475 *Przybylow* (Бучко, 103).

1765 *Prybylow* (Бучко, 103).

1785—1788 *Прибилив* (*Przybyłów*) (ЙФМ, 249).

1886 *Прибилôв* (Бучко, 103).

1888 *Przybyłów* (SG, IX, 201).

1947 *Прибилив* (Бучко, 103).

Дериват від антропоніма *Прибило* + суфікс посесивності **-ів**, пор., зокрема, ОН сл. *Прибиль* (Морошкин, 157), (парадигматичне) укр. *Прибила* (Holutiak, 336), (похідне) *Прибилова* жін. (Горпинич, Корнієнко, 189), ст.-болг. *Прибѣл*, XV ст. (Заимов, 183), ст.-пол. *Przybyło*, 1396 р. (SSNO, IV, 382) і под.

Придністрôв'я, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Демéшківці* (АТУ 2012: 150).

Первісно відоме як *Ганівці*, *Ганнівці* [54, с. 42, 115].

1437 *Ганнусівка* (до 1964) (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Ганівці* (*Hańowce*) (ЙФМ, 74).

1882 *Hańowce* (SG, III, 27).

Ганнівці — пізніша фіксація ойконіма (ІМСУ ІФ, 166).

1969 *Придністрôв'я* [54, с. 115].

¹ Д.Г. Бучко вважає менш вірогідною мотивацію ойконіма апеллятивом *поўх* 'польова миша'. Докладніше див.: Бучко, 103.

Сучасна назва вторинна. Про первісні ойконіми див.: нп *Ган-нусівка* (Тс.) та *Ганнівці* (Гл.).

Нове найменування *Придністров'я* — результат лексикалізації словосполучення прийменника *При* та гідроніма *Дністер* — ріка (буквально *‘місцевість, що п р и р. Д н і с т е р’). Відзначимо, що досліджуване поселення лежить на лівому березі місцевої р. Дністер. Щодо співвідносних структур пор., наприклад, *Прибужжя*, *Присейм'я* — сучасні ойконіми у Миколаївській та Сумській обл. (АТУ, 429).

Прикмище, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Росохач* (АТУ 2012: 151).

Перші писемні свідчення про ойконім належать до 1442 р. (Сіреджук 2003: 42).

1460 *Johanne Prokmoszensky* (Бучко, 103).

1582 *Prokmoszna* (Бучко, 103).

1649 *Pruknisne* (Бучко, 103).

1670 *Prokmyszno*; w *Prokmysznym* (Бучко, 103).

1735 *Pruchmyszno cum Władyczyn* (Бучко, 103).

1785—1788 *Прикмище* (*Pruchniszcze*) (ЙФМ, 249).

1886 *Прикмище* (Бучко, 103).

1888 *Pruchniszcze albo Pruchniska*; rus. *Prykmyszcze* (SG, IX, 70).

1947 *Прикмище* (Бучко, 103).

Назва незрозуміла.

Приозёрне, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Дегова* (АТУ 2012: 155).

Історично — *Псарі* [54, с. 42, 116].

1469 *Psary* [53, с. 103].

1472 *Псарі* (Сіреджук 2003: 43).

1758—1765 in villa *Psary* (АЮЗР, I/4, 534).

1785—1788, 1819—1820 *Псарі* (*Psary*) (ЙФМ, 250).

1888 *Psary* (SG, IX, 247).

1947 *Приозерне* [53, с. 103].

Псарі (до 13 вересня 1968) (ІМСУ ІФ, 478).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено історичний могильник черняхівської культури (ІМСУ ІФ, 478; 54, с. 5).

Сучасна назва вторинна. Первісний ойконім *Псарі* — дериват від ОН **Псар* у формі множини, на можливість чого вказують антропоніми ст.-пол. *Psarz*, 1210 р., *Psar*, 1223 р. (Rymut, II, 235) (~ із апелятивом ст.-пол. *psarz* ‘той, хто піклується мисливськими собаками’; Rymut, II, 235).

Для нової назви *Приозерне* альтернативні варіанти походження: 1) похідне утворення від прийменника *При* та (суміжного) (мікро)топоніма **Озерне* буквально *‘те, що розташоване при Озерно-

му < озерному>; 2) результат онімізації прикметника *приозерний* у сер. роді (первісно *Приозерне* поле, дворище, село тощо).

Причіл, с-ще (Нд.). Об'єднане з нп *Бістриця* (АТУ 2012: 154).

Назва поселення вперше задокументована у 1819 р. (Сіреджук, 143). 1987 *Причіл* (АТУ, 126).

Лексико-семантичне утворення від географічного терміна **причіл*, потенційність якого підтверджують укр. діал. (пд.-бук.) *причілок* 'вужчий кінець будинку' (Горбач, 2006), аналогічне бойк. *причóлок* 'орана поперек загону вузька смуга землі на краях і вздовж масиву' (Онишкевич, 2, 148) і под.

Проба́бин, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Стрільче* (АТУ 2012: 151).

Ойконім історично згадується від 1758 р. (Сіреджук 2003: 52).

1765 *Probabin* (Бучко, 103).

1785—1788 *Пробабин* (*Probabin*) (ЙФМ, 250).

1886 *Пробабин* (Бучко, 103).

1888 *Probabin* (SG, IX, 41).

1947 *Пробабин* (Бучко, 103).

Дериват від антропоніма **Пробаба*¹ + суфікс належності **-ин** (первісно *Пробабин* двір, хутір, присілок тощо).

Пробі́йнівка, с. (Вр.).

Ойконім відомий від 1787 р. (Сіреджук, 127).

1788 *Шикмани* (до 1946) (Сіреджук, 143).

1987 *Пробі́йнівка* (АТУ, 122).

Сучасна назва вторинна.

1. Ойконім *Пробі́йнівка* — це результат трансонімізації місцевого гідроніма *Пробі́йнівка*² — ріка (ІМСУ ІФ, 133).

2. Первісна назва *Шикмани*, на нашу думку, похідна від антропоніма *Шикман* (первісно *Шикмани* — рід *Шикмана*) у формі множини. На потенційність цієї версії свідчить сучасне прізвище укр. *Ші́кман* (Редько 2007, 2: 1200).

Прокура́ва, с. (Кс.).

Найменування населеного пункту вперше історично згадується під 1633 р. (Сіреджук, 143).

1785—1788 *Прокурава* (*Prokurawa*) (ЙФМ, 250).

1888 *Prokurawa* (SG, IX, 48).

¹ Д.Г. Бучко розглядає ОН **Пробаба* як варіант антропоніма **Прабаба*. Докладніше див. ще: Бучко, 103.

² Проте «Словник гідронімів України» подає іншу назву місцевого гідро-об'єкта — р. *Пробі́йна* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, *Probina*, 1880 р., «z potokiem *Probiną*», 1882 р., 1888 р.; SG, I, 799; III, 949; IX, 41—42) (СГУ, 448).

1938 — поселення існує під назвами *Істішора* та *Прокурава* (Сіреджук 2003: 48).

1987 *Прокурава* (АТУ, 126).

Імовірно, це похідне утворення від антропоніма **Прокур* + суфікс **-ав-а**.

Прутівка, с. (Сн.).

1456 *Карлів* (до 1946 [1947; ІМСУ ІФ, 566]) (Сіреджук 2003: 43).

1451 *Карловь* (Бучко, 103).

1579 *Karlów ad Uscieczko* (Бучко, 103).

1785—1788, 1819—1820 *Карлів* (*Karlów*) (ЙФМ, 140).

1882 *Karlów* (SG, III, 845).

1938 *Карлів* (Бучко, 103).

1947 *Прутівка* (Бучко, 103).

Сучасна назва вторинна. Історична назва мотивована антропонімом *Карл(-о)* + суфікс посесивності **-ів**.

Для нового ойконіма альтернативні варіанти походження: 1) від місцевого гідроніма *Прут* л. Дунаю (пор., зокрема, *Pрут*, 1888 р.; SG, IX, 107—109) — ріка (ІМСУ ІФ, 566; СГУ, 451); 2) від антропоніма *Прут* + формант **-ів-к-а**, пор. ОН укр. *Прут* (Радіон, 105), п. *Pрут, Pruta*, 1440 р. (Rymut, II, 303). Щодо аналогічних відповідників зішлемося на сучасний ойконім *Прутівка* — у Житомирській обл. (АТУ, 430).

Пужники, с. (Тл.).

Назва поселення вперше згадується від 1375 р. [72, с. 47].

1448 *Puszniki* (Худаш 2004: 283).

1578 *Puznyki; Puźniki* (Худаш 2004: 283).

1670 *Puzniki* (Бучко, 103—104).

1758—1765 in villa *Puźniki* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788 *Puźniki* (Бучко, 103—104; Худаш 2004: 283).

1785—1788, 1819—1820 *Пужники* (*Puźniki, Puźniki*) (ЙФМ, 251).

1886 *Пужники* (Бучко, 103—104).

1888 *Puźniki* (SG, IX, 325).

1947 *Пужники* (Бучко, 103—104).

Давнє поселення, на території якого виявлено пізньопалеолітичну стоянку (ІМСУ ІФ, 602).

Форма множини від антропоніма *Пужник* (< апелятива укр. *пужник* ‘рослина *Tuğritis glabra* L.’; Грінченко, 3, 498) (первісно *Пужники* — рід *Пужника*), пор., наприклад, укр. *Пужнік* — сучасне прізвище (Богдан, 238).

Пукасівці, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Блю́дники* (АТУ 2012: 150).

Фіксується у документах від 1413 р. (Сіреджук 2003: 42).

1427 *Пакошевці* [79, с. 133].

1785—1788, 1819—1820 *Пукасівці* (*Bukaszowce, Pukasowce*) (ЙФМ, 251).

1888 *Pukasowce* (SG, IX, 279).

1987 *Пукасівці* (АТУ, 122).

Сучасна назва фонетично вторинна.

1. Історична форма *Пакошевці* похідна від ОН *Пакошъ* + суфікс **-овци** (> **-івці**) (Худаш 1995: 166—167).

2. Дериват від нп *Пакошовка* + формант **-ци** (Худаш 1995: 166—167).

3. Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Пакоші(о)вець* — дериват від ОН **Пакоші(о)в* + формант **-ець**, пор., наприклад, укр. *Пакош* — сучасне прізвище (ІМСУ Льв., 578); 2) результат онімізації катойконіма *пакошевці* 'переселенці з нп **Пакошів* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Пакошівка*'.

Пуків, с. (Рг.).

Одна з перших писемних згадок ойконіма датована 1419 р. (Сіреджук 2003: 43).

1439 *Pukow* (Худаш 1995: 168).

1758—1765 in villa *Pukow* (АЮЗР, I/4, 551).

1785—1788, 1819—1820 *Пуків* (*Puków*) (ЙФМ, 251).

1888 *Puków* (SG, IX, 280).

1987 *Пуків* (АТУ, 127).

Ойконім мотивований антропонімом *Пук* (~ укр. діал. (бук.) *пук* 'великий сніп житньої соломи, здерганої і готової до використання на покриття будівлі'; Сл. БГ, 447) + суфікс належності **-ів**. На підтримку цього свідчать прізвища укр. *Пук* (КПУ ІФ, 2, 163), (парадигматичне) *Пу́ка* (Чучка, 472), бр. *Пук* (Бірыла 1969: 337) і под.

Путятинці, с. (Рг.).

1433 *Putatincze* [53, с. 103].

1785—1788, 1819—1820 *Путятинці* (*Putiatyńce*) (ЙФМ, 251).

1888 *Putiatyńce* (SG, IX, 319).

1987 *Путятинці* (АТУ, 127).

Давнє поселення, на території якого знайдено бронзові вироби доби бронзи (ІМСУ ІФ, 478).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Путятинець* — дериват від *Путятин* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ОН др. *Путятинъ*, 1114 р. (Морошкин, 161), (похідне) ст.-укр. Остапъ *Путятєнко*, 1649 р. (Реєстр, 302), укр. *Пу-*

тята (КНУ, 256); 2) результат онімізації катойконіма *путятинці* 'переселенці з нп *Путятин (-а, -е) чи *Путятинка'. Пор. ще співвідносний гідронім *Путятинка* (бас. Дніпра) — ріка в Житомирській обл. (СГУ, 453).

Пшени́чники, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Новошіїн* (АТУ 2012: 152).

1578 *Pszenycznyku* (Худаш 2004: 284).

1785—1788 *Pszeniczniki* (Худаш 2004: 284).

1888 *Pszenicznik* (część wsi Mizuń) (SG, IX, 259).

1987 *Пшеничники* (АТУ, 124).

Форма множини від антропоніма **Пшеничник* (< укр. *пшени́чник* / *пшени́шник* 'білий, пшеничний хліб'; Грінченко, 3, 504) (первісно *Пшеничники* — рід *Пшеничника*). Пор. споріднені ОН: укр. *Пшени́чний* (Богдан, 237), бр. *Пшеничников* (Памяць, 290) та ін. Пор. ще аналогічний ойконім *Пшеничники* — у Черкаській обл. (АТУ, 430).

Пшени́чники, с. (Тс.).

1511 *Pschenyczki* (Бучко, 104; Сіреджук 2003: 45).

1578 *Pszenycznyku* (Бучко, 104).

1660 *Przeniczniki* ad Tysmienica (Бучко, 104).

1670 *Pszeniczniki* (Бучко, 104).

1765 *Pszeniczniki* (Бучко, 104).

1785—1788, 1819—1820 *Пшеничники* (*Pszeniczniki*) (ЙФМ, 252).

1886 *Пшеничники* (Бучко, 104).

1888 *Przeniczniki* (SG, IX, 173).

1947 *Пшеничники* (Бучко, 104).

Давнє поселення, поблизу якого існує декілька груп стародавніх курганів (ІМСУ ІФ, 240).

Див. вище.

П'ядики, с. (Клм.).

1397 *Педики* (до 1673) (Сіреджук 2003: 41).

1482 *Piedykowcze* (Бучко, 104; Худаш 2004: 284—285).

1582 *Piedyki* (Бучко, 104; Худаш 2004: 284—285).

1670 *Pedyki*; w *Pedykach* (Бучко, 104; Худаш 2004: 284—285).

1765 *Piadyki* (Бучко, 104; Худаш 2004: 284—285).

1775 *Pediki* (Бучко, 104; Худаш 2004: 284—285).

1785—1788, 1819—1820 *П'ядики* (*Piadyki*) (ЙФМ, 253).

1886 *П'ядыки* (Бучко, 104; Худаш 2004: 284—285).

1888 *Piadyki* (SG, IX, 41).

1914 *П'ядики* (Бучко, 104).

Давнє поселення, біля якого виявлено курганный могильник доби бронзи (ІМСУ ІФ, 331).

Сучасна назва фонетично видозмінена. Ойконім мотивований ОН **Педик*¹ (Бучко, 104). На потенційність цієї версії вказує сучасний антропонім укр. *Пéдик* < *Федик* < *Фéдір* (Трійняк, 374, 376). Пор. ще співвідносно *П'ядиківці* — назва населеного пункту в Чернівецькій обл. (АТУ, 430).

Р

Радча, с. (Тс.).

1600 ws. *Radcza* (Бучко, 104).

1660 nad rzeką Orochliną *Radcze* i Iwanówką (Бучко, 104).

1661 *Radcze* ad Łysiec seu Moczar Miasto (Бучко, 104).

1785—1788, 1819—1820 *Радча* (*Radcza*) (ЙФМ, 255).

1886 *Радча* (Бучко, 104).

1888 *Radcza* albo *Radcze*, albo *Radczyzna* (SG, IX, 378).

1947 *Радча* (Бучко, 104).

1. Дериват із суфіксом *-je від ОН *Радко* (Бучко, 104).

2. Похідне утворення від ОН *Радко* + суфікс *-ьj(-а) (Худаш 1995: 173).

3. Швидше за все, ойконім мотивований антропонімом *Радець* + індивідуально-посесивний суфікс *-j- (первісно *Радча* земля, садиба, оселя тощо), пор., наприклад, ст.-укр. *Радець*, 1578 р. (Грамоти, 64), ст.-рос. **Радец* > *Радцов* Дмитрій, 1614 р. (Веселовский, 265), бр. *Радзёц* (Бірыла 1969: 346), *Рад* (Панцьо, 116), ст.-болг. *Рад*, XI ст. (Займов, 185) та ін. Сюди ж аналогічний сучасний ойконім *Радча* — у Житомирській обл. (АТУ, 431).

Раків, с. (Дл.).

1515 *Rakow* (ІМСУ ІФ, 226; Сіреджук 2003: 45; Худаш 2004: 288).

1785—1788, 1819—1820 *Раків* (*Raków*) (ЙФМ, 256).

1839 за *Раковом* (Головацький, 40).

1888 *Raków* rus. *Rakiw* (SG, IX, 510).

1987 *Раків* (АТУ, 124).

Назва мотивована антропонімом *Рак* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ОН *Рак* — прізвища в Горохівському, Ківерцівському та Луцькому р-нах Волинської обл. (Шульгач 2001: 116), ст.-рос. Михайло *Ракъ*, 1481 р. (Тупиков, 333), ст.-пол. *Rak*, 1275 р. (SSNO, IV, 438) та ін.

¹ Д.Г. Бучко вважає, що виведення наведеного оніма від сх.-ром. *piēdica* 'перешкода, завада' не переконливе. Докладніше див.: Бучко, 104.

Рáківчик, с. (Клм.).

Назва поселення згадується від 1640 р. (Сіреджук 2003: 47).

1735 Iwanowce cum *Rakowczyk* (Бучко, 104).

1775 między Słobudką y *Rakowczykiem* (Бучко, 85).

1785—1788, 1819—1820 *Раківчик (Rakowczyk)* (ЙФМ, 256).

1888 *Rakowczyk* (SG, IX, 513).

1914 *Раківчик* (Бучко, 104).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 342—343).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Раківчик* — потік (Бучко, 104)¹.

Рáковець, с. (Бг.).

Ойконім відомий у 1636—1666 рр. (Сіреджук 2003: 47).

1648 *Rakowies* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Раковець (Rakowies)* (ЙФМ, 256).

1888 *Rakowies* (SG, IX, 515).

1900 *Rakowies* [12, с. 88].

1987 *Раковець* (АТУ, 122).

Результат трансонімізації одного з місцевих гідронімів *Рáковець* (2) (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Rakowy* albo *Rakowies*», 1888 р.; SG, IX, 519) — потоки (СГУ, 456—457). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Раковець* (4) — в Україні (АТУ, 123, 183, 261, 265), *Rakovac*, *Rakovac Donji*, *Gornji* — у Сербії, Боснії та Герцеговині, *Rakovec* — у Македонії, Словенії та Хорватії (Ім. т., 368) і под.

Рáковець, с. (Гр.).

Назва села фіксується від 1385 р. (Сіреджук 2003: 41).

1433 *Rakowycz* (Бучко, 104—105).

1515 *Rakorcz* (Бучко, 104—105).

1660 *Rakowies seu Semionowka* (Бучко, 108).

1661—1665 ws. *Rakowies* (Бучко, 104—105).

1735 *Rakowies cum Semenowka* (Бучко, 104—105).

1785—1788, 1819—1820 *Раковець (Rakowies)* (ЙФМ, 256).

1888 *Rakowies* (SG, IX, 515).

1914 *Раковець* (Бучко, 104—105).

Давнє поселення, на околицях якого виявлено дві пізньопалеолітичні стоянки (ІМСУ ІФ, 193).

Альтернативні варіанти походження: 1) лексико-семантичне утворення від апелятива **раковець*; 2) від очевидного (суміжного) (мікро)топоніма *Раковий* (-а, -е) (двір, хутір, присілок тощо) + формант **-ець**, пор. нп *Рáків* (Дл.) (див. вище).

¹ Зазначимо, що в «Словникові гідронімів України» цей онім не зафіксований.

Рахі́ня, с. (Дл.).

Перші писемні відомості про ойконім належать до 1395 р. (Сіреджук 2003: 41).

1577 *Нова Рахия* (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

1758—1765 administrator *Rachinensis* (АЮЗР, I/4, 563).

1785—1788, 1819—1820 *Рахия* (*Rachin, Rachinia*) (ЙФМ, 257).

1888 *Rachin albo Rachynia* (SG, IX, 351).

1987 *Рахия* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від ОН **Рахия* (Худаш 1995: 174).

2. Дериват від ОН **Рахинь* + формант *-ья (Худаш 1995: 174).

Назва неясного походження.

Ра́шків, с. (Гр.).

XV ст. *Антонівка* (ІМСУ ІФ, 193).

1491 *Raszkow* (Худаш 1995: 174—175).

1579 *Слобідка* (Сіреджук 2003: 45).

1710 *Антонівка* (до 1729) (Сіреджук 2003: 52).

XVIII ст. *Рашків* (ІМСУ ІФ, 193).

1765 *Raszkow* (Бучко, 105).

1785—1788, 1819—1820 *Рашків* (*Raszków*) (ЙФМ, 257).

1886 *Рашко́в* (Бучко, 105).

1888 *Raszków* (SG, IX, 534).

1938 *Рашків* (Бучко, 105).

Давнє поселення. У селі знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 193).

Сучасна назва вторинна. Похідне утворення від антропоніма *Рашко* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ОН ст.-укр. Прокопъ *Рашко*, 1596 р. (Тупиков, 335), укр. *Рашко́* (Чучка, 479), ст.-пол. *Raszko*, 1265 р. (Румут, II, 340). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Рашків*, *Рашкова Слобода* — у Чернівецькій та Чернігівській обл. (АТУ, 431) тощо.

Репу́жинці, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Далешове* (АТУ 2012: 151).

1439 *Repuzenysze* (Сіреджук 2003: 42; Худаш 2004: 292).

1448 *Ripuzince; Repuzynce; Repuzynse* (Бучко, 105; Худаш 2004: 292).

1578 *Ripuzincze* (Худаш 2004: 292).

1670 *Repuzynse* (Бучко, 105).

1765 ws. *Repozyn* (Бучко, 105).

1785—1788 *Репужинці* (*Repuzynce*) (ЙФМ, 258); *Repuzynse* (Бучко, 105; Худаш 2004: 292).

1886 *Репужыныцѣ* (Бучко, 105).

1888 *Repuszyńce albo Repuzynce* (SG, IX, 621).

1947 *Репуженці* (Бучко, 105).

1987 *Репужинці* (АТУ, 123).

Давнє поселення, біля якого виявлено знаряддя праці та поховання доби бронзи, поховання перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 11, 192).

1. Патронім на **-инци (-инці)** від ОН **Репуга* з первісним знач. *репужинці* ‘рід (або піддані) *Репуги*’ (Худаш 2004: 292).

2. Вірогідна форма множини від антропоніма **Репужинець* — дериват від ОН *Репужин* + формант **-ець**, пор., зокрема, ОН укр. *Репужка*, *Репужин* (Богдан, 243); 2) результат онімізації катойконіма *репужинці* ‘переселенці з нп **Репужин (-а, -е)* чи **Репужинка*’. Пор. ще ідентичний сучасний ойконім *Репужинці* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 431).

Рибне, с. (Кс.).

Ойконім згадується у 1427 р. (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Рибно* (*Rybno*) (ЙФМ, 258).

1987 *Рибне* (АТУ, 125).

Результат онімізації прикметника укр. *рибний* ‘прикм. до р и б а’, ‘багатий рибою’ (СУМ, VIII, 528) у сер. роді (первісно *Рибне* місце, озеро тощо). Сюди ж аналогічний сучасний ойконім *Рибне* — у Запорізькій обл. (АТУ, 431).

Рибне, с. (Тс.).

Найменування населеного пункту вперше задокументоване у 1643 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Рибно* (*Rybne, Rybno*) (ЙФМ, 258).

1987 *Рибне* (АТУ, 128).

Див. вище.

Рівня, с. (Вр.). Об’єднане з нп *Вérхній Ясенів* (АТУ 2012: 150).

Відоме від 1987 р. (АТУ, 122).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *рівня*, пор., наприклад, ст.-укр. **ровня* ‘рівнина’ (ССУМ, II, 294), укр. діал. (кіровогр.) *рівня* ‘рівнина’ (Марусенко, 247; Громко, 172), п. *gównia* ‘площина; рівна поверхня’ (Hessen, Stypuła, II, 297), ч. *rovně* ‘т. с.’, словін. *gótníw* ‘рівна, відкрита місцевість’ (ЕССЯ, 32, 223) та ін.

Рівня, с. (Рж.).

Ойконім уперше історично згадується у 1557 р. (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Рівня* (*Równia*) (ЙФМ, 260).

1888 *Równia* rus. *Riwnia* (SG, IX, 824).

1987 *Рівня* (АТУ, 127).

Давнє поселення, на території якого знайдено історичні предмети доби міді (ІМСУ ІФ, 513).

Імовірний результат трансонімізації суміжного дрімоніма *Рівня* — назва лісу в сусідньому Долинському р-ні (ОАІУМ) (див. також вище).

Різдвяни, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Старій Мартинів* (АТУ 2012: 151).

Найменування поселення вперше документально засвідчене у 1446 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788 *Різдвяни* (*Ruzdwiany*) (ЙФМ, 260).

1889 *Ruzdwiany* (SG, X, 46).

1987 *Різдвяни* (АТУ, 123).

1. Назва села *Різдв'яни* — це 'поселення навколо монастиря Р і з д в а Х р и с т о в о г о' [79, с. 134].

2. Вірогідний результат онімізації катойконіма *різдвяни* 'переселенці з населеного пункту, в якому знаходиться храм Р і з д в а Х р и с т о в о г о'. Пор. ще сучасне укр. *Різдвян* — прізвище (Мельник, 6), *Різдвяне* — назва поселення у Харківській обл. (АТУ, 432) та ін.

Ріпнє, с. (Рж.).

Перші відомості про ойконім належать до 1642 р. (Сіреджук 2003: 49).

1649 *Рурпо* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Ріпне* (*Rurpe*) (ЙФМ, 260).

1889 *Rurpe* albo *Ropne* (SG, X, 111).

1987 *Ріпне* (АТУ, 127).

1. Результат трансонімізації контактного гідроніма *Ріпний* [12, с. 87].

2. Дериват від рум. гіра 'берег', тому *ріп'яна* з рум. — 'розташований на березі' [35, с. 64].

3. Альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації місцевого гідроніма *Ріпнє* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Rurpe* albo *Rurpianka*», 1881 р., 1889 р.; SG, II, 185; X, 111) — ріка (СГУ, 464); 2) результат онімізації прикметника **ріпний* у сер. роді (первісно *Ріпне* поле, дворище, село тощо), пор. укр. діал. (бойк.) *ропá* 'солоня вода' (Онишкевич, 2, 190), *ріпа* 'крутий урвистий берег', 'круча, урвище', 'стрімка скеля', 'яр', 'заглибина в ґрунті невизначеної форми', 'гора, не заросла лісом; узгір'я', 'зарване місце в березі' (Марусенко, 246). Пор. ще аналогічний сучасний ойконім *Ріпна* — у Хмельницькій обл. (АТУ, 432).

Ріп'янка, с. (Кл.).

Перші документальні відомості про назву села належать до 1627 р. (Сіреджук 2003: 49).

Ріп'янка — варіант ойконіма (Сіреджук 2003: 49).

1629 *Rurpianka* [12, с. 87].

1770 *Ріп'янка* [27, с. 88].

1785—1788, 1819—1820 *Ріп'янка* (*Rurpianka*) (ЙФМ, 259).

1886 we <...> stronie *Rypianki* (SG, VII, 876).

1889 *Rypianka* (SG, X, 107).

1987 *Рип'янка* (АТУ, 124).

2003 *Рип'янка* [35, с. 64].

Давнє поселення, на території якого виявлено крем'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 272).

1. Дериват від рум. *gîra* 'берег'. Розташування села на березі р. Лукви підтверджує таку версію походження його назви (*rip'яна* з рум. 'розташований на березі') [35, с. 64].

2. На нашу думку, це результат трансонімізації суміжного гідроніма *Ріп'янка* — потік у сусідньому Долинському р-ні (СГУ, 464). Пор. ще аналогічні гідроніми *Ріп'янка* (3) — потоки у різних районах Львівської обл. (СГУ, 464).

Річка, с. (Кс.).

Найменування вперше згадане у документах від 1692 р. (Сиреджук, 144).

1785—1788, 1819—1820 *Річка* (*Riczka*) (ЙФМ, 260).

1987 *Річка* (АТУ, 125).

Результат трансонімізації суміжного гідроніма *Річка* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «*Riczka* albo *Rzeczka*», 1888 р., 1889 р.; SG, IX, 640; X, 60) — ріка (ІМСУ ІФ, 395—396; СГУ, 465). Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконіми: *Річка*, *Біла Річка*, *Чорна Річка* (Вр.) — в Україні (АТУ, 432, 367, 451).

Рогатин, м. (Рг.).

Назва населеного пункту відома з 1184 р.¹ [54, с. 13]; згодом ойконім згадується у 1200 р., 1366 р. [54, с. 13].

1432 *Rohatyn* (Худаш 1995: 175; 53, с. 103).

1444 *Rohatin* (Худаш 1995: 175).

1471 *Rohatyn* (Худаш 1995: 175).

1578 *Rohatin* (Худаш 1995: 175).

1590 братствамъ: <...> и *Рогатинскому* (АЮЗР, I/12, 520).

1596 наместникъ *Рогатинский* (АЮЗР, I/1, 529).

1699 *rohatyński starosta* (АЮЗР, I/4, 123).

1785—1788, 1819—1820 *Рогатин* (*Rohatyn*) (ЙФМ, 260).

1884 *od Rohatyna* (SG, V, 456, 728—729).

1887 папомъ Юріємъ (Рогатинцемъ) (АЮЗР, I/7, 762).

1888 *Rohatyn* (SG, IX, 692).

1987 *Рогатин* (АТУ, 126).

Давнє поселення, на околицях якого знайдено крем'яні предмети доби міді та бронзи (ІМСУ ІФ, 441).

¹ Однак поселення існувало ще в X ст. [62, с. 104—105].

1. Ойконім похідний від назви оленя-рогача (ІМСУ ІФ, 441—442).
2. Дериват від ОН **Рогата* (< ОН *Рогъ* < *Роговладъ*, *Рогнѣдъ* + *-ата*) + суфікс належності *-инъ* [54, с. 14, 117].
3. Утворення, до складу якого входить відповідний антропонім і компонент *тин* < *чиниш* ‘дорожнє мито’ [50, с. 17].
4. Назва мотивована апелятивом укр. *тин* ‘укріплення’ [72, с. 26].
5. Дериват від антропоніма *Рогата* + суфікс посесивності *-ин* (первісно *Рогатин* двір, хутір, присілок тощо), пор., наприклад, ОН укр. *Рогáта* (Трійняк, 312), співвідносно ст.-рос. Образець *Рогатый* Бестужев, 1569 р. (Веселовский, 269) тощо.

Рогі́ня, с. (Гр.). Об’єднане з нп *Острівéць* (АТУ 2012: 151).

1373 *Rohin* (Бучко, 105).

1670 *Rohina*; w *Rohini*; *Rohinie* (Бучко, 105).

1765 *Rohyn* (Бучко, 105).

1785—1788 *Рогиня* (*Rohynia*) (ЙФМ, 260).

1887 *Рогиня* (Бучко, 105).

1888 *Rohynia* albo *Rochynia* (SG, IX, 698).

1947 *Рогиня* (Бучко, 105).

Назва фонетично модифікована.

1. Ойконім мотивований ОН **Рогин* + суфікс **-je* (Бучко, 105).
2. Похідне утворення від ОН **Рогиня* (Худаш 1995: 176).
3. Дериват від ОН **Рогинъ* + суфікс **-ья* (Худаш 1995: 176).
4. Мабуть, похідне утворення від антропоніма *Рога* + суфікс належності *-ин* (первісно *Рогин* двір, хутір, присілок тощо), на потенційність чого вказує укр. *Рога* — прізвище (КПІУ ІФ, 2, 388). Сюди ще бр. *Рагінь* — ойконім на Гомельщині (Рапановіч Гом., 143), *Рогі́ня* — куток села на Туровщині (ТС, 5, 394) і под.

Рожне́ві Поля́, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Шевче́нкове* (АТУ 2012: 157).

Найменування поселення відоме від 1939 р. (ІМСУ ІФ, 566).

1. Первісно нп *Рожневі Поля* могло означати ‘поля з вибалками, ярами’, пор. апелятив *рог* ‘яр’ (Бучко, 106).

2. Похідне утворення від ОН **Рожен* + суфікс посесивності *-ев* (Бучко, 106).

3. Складена назва. Компонент *Рожневі* мотивований антропонімом *Рожен* (~ апелятивом укр. діал. (бойк.) *роже́н* ‘грабилно’, ‘вила для снопів’; Онишкевич, 2, 181). На підтримку цього вказують такі ОН: ст.-укр. Грицько *Рожен*, 1649 р. (Реєстр, 450), сучасне укр. *Рожен* (ОАІУМ), ст.-ч. *Rozen* (Бучко, 105) і под. Складник *Поля* пов’язаний із географічним апелятивом *поле* у формі множини.

Рóжнів, с. (Кс.).

Перші свідчення про ойконім належать до 1408 р. (Бучко, 106).

1424 отъ *рожнова* (Бучко, 106).

1451 *Rosnow* (Бучко, 106).

Rosznów ac *nove lokat wysilek Stryhancze* — варіант назви (Сіреджук, 2003: 49).

1530 *Rosnow* (Бучко, 106).

1579 *Rosniow*; *Roznow*; *Rozniow* (Бучко, 106; Худаш 1995: 177—178).

1669 *nove lokationes villa Chomczyn seu Рожнів* (Сіреджук, 126).

1765 *Rožniow*; *Rožnom* (Бучко, 106).

1785—1788, 1819—1820 *Рожнів* (*Rožnów*) (ЙФМ, 261).

1888 *Rožnów* (SG, IX, 868).

1914 *Рожнів* (Бучко, 106).

Давнє поселення, на території якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді та карпатські кургани (ІМСУ ІФ, 396; Сіреджук, 124).

Похідне утворення від антропоніма *Рожен* + суфікс посесивності **-ів** (див. вище).

Рожня́тів, смт (Рж.).

Найменування населеного пункту вперше задокументоване у VII ст. [58, с. 120].

1710 Климентію *Рожнятовскому*; *Klementowi Rožniatowskiemu*; *Klementowi Rožniatoskiemu* (АЮЗР, I/4, 330, 331); *Resniate ad Rozniatow* (Габорак 2007: 145).

1758—1765 *residentiae Rožniatoviensis* (АЮЗР, I/4, 539).

1785—1788, 1819—1820 *Рожнятів* (*Rožniatów*); *Рожнітів* (*Rožniatów*) (ЙФМ, 261).

1839 до *Рожнятова* (Головацький, 40).

1888 *Rožniatów* rus. *Rožniatiw* (SG, IX, 864).

1987 *Рожнятів* (АТУ, 127).

1. Назва утворена від ОН *Рожнятовський* (ІМСУ ІФ, 480).

2. Ойконім похідний від апелятива *різня* (ІМСУ ІФ, 480).

3. Назва поселення мотивована антропонімом **Рожнят(-о)* + суфікс посесивності **-ів**. Пор. ще сучасне *Рожнятівка* (2) — назви поселень в Україні (АТУ, 432).

Розто́ки, с. (Кс.).

Уперше зафіксоване у XV ст. (ІМСУ ІФ, 396).

1758—1765 *in villa Rostoki* (АЮЗР, I/4, 538).

1785—1788, 1819—1820 *Ростоки* (*Rostoki*) (ЙФМ, 264).

1888 *Rostoki* (SG, IX, 804).

1987 *Ростоки* (АТУ, 125).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Розто́ка* (бас. Дунаю) — ріка (пор., наприклад, *Rostoka*, 1888 р.; SG, IX, 801—802).

(СГУ, 471—472) у формі множини. Наведені оніми — лексико-семантичні утворення від апелятива *розтока*, пор., зокрема, укр. діал. (кіровогр.) *розто́ка* ‘розгалуження русла річки, рукав річки’ (Громко, 177—178), бойк. *розток* ‘потічки’, ‘долинки’, *розто́ка* ‘острівець на річці’; Онишкевич, 2, 188). Сюди ж аналогічні ойконіми укр. *Розтоки* (3) (АТУ, 432), також гідроніми *Вели́ка Розто́ка*, *Розто́ка* (22), *Розто́ки* (3) — в Україні (СГУ, 87, 471—472) тощо.

Рóзточки, с. (Дл.).

Назва села документально відома від 1621 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Рості́чки* (*Rostoczki*) (ЙФМ, 264).

1888 *Rostoczki* albo *Roztoczki* (SG, IX, 798).

1987 *Розточки* (АТУ, 124).

2009 *Рості́чки* (Гук, 32).

Результат трансонімізації контактного гідроніма *Розті́чки* (бас. Дністра) (пор., зокрема, *Rostoczki*, 1888 р.; SG, IX, 798) (СГУ, 471), мотивованого географічним апелятивом *розточка*, пор., наприклад, укр. діал. (бойк.) *ро́зті́чка* ‘розлив потоку в закритому місці’ (Онишкевич, 2, 188), бук. *розті́чка* ‘штучні відгалуження річки, якими підводять воду до млина або лісопилки’; Сл. БГ, 464). Пор. ще аналогічні пот. *Розті́чка* (3), *Розті́чки* (2) — у Львівській обл., *Мала́ Розті́чка* — ріка у Чернівецькій обл. (СГУ, 341, 471) тощо.

Росі́льна́, с. (Бг.).

Ойконім уперше згадується в 1624 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788 *Росі́льна* (*Rosulna*) (ЙФМ, 264).

1888 *Rosólna z Banią* (SG, IX, 766).

1987 *Росі́льна* (АТУ, 122).

Результат онімізації прикметника **росі́льний* (пор., наприклад, укр. *розсі́льний* — прикметник до *розсі́л* ‘дуже насичена сіллю природна вода’ (СУМ, VIII, 808), бр. *расо́льны* ‘розсі́льний’, ст.-рос. *рассольный* (*росольный*) ‘який відноситься до природної солоної води’, рос. діал. *рассо́льный*, *россо́льный* ‘який відноситься до розсолу (‘морська вода’), арх. *рассо́льный* ‘який містить сіль, солоний’ та ін.; ЭССЯ, 34, 283) у жін. роді (первісно *Росі́льна* ріка, земля тощо).

Росоха́ч, с. (Гр.).

Перші відомості про назву населеного пункту належать до XV ст. (ІМСУ ІФ, 194); згодом ойконім фіксується у 1537 р. (Сіреджук 2003: 45).

1579 *Rosochaczecz* (Бучко, 106).

1670 *Rosochaciec* (Бучко, 106).

1758—1765 *incolae Rosochacenses* (АЮЗР, I/4, 560).

1765 *ws. Rosochacze* (Бучко, 106).

1785—1788 *Росохач* (*Rosochacz*) (ЙФМ, 264).

1886 *Росохач* (Бучко, 106).

1888 *Rosochacz* (SG, IX, 760—761).

1947 *Росохач* (Бучко, 106).

Сучасна назва вторинна. Історична назва *Росохатець* — суфіксальний дериват на **-ець** від топонімів **Росохатий*, пор. *Росохач* (2) — ойконіми у прилеглих Львівській і Тернопільській обл. (АТУ, 433). Наведені оніми, на нашу думку, лексико-семантичного утворення від апелятива **росохач* < *розсохатий*, пор., наприклад, *росохатий* ‘який має розсоху, розсохи; розгалужений’ (СУМ, VIII, 813). Так могло називатися щось розгалужене (наприклад: дерево, дорога, ріка тощо). Пор. ще аналогічні гідроніми *Розсóха* (10) — у Волинській, Дніпропетровській, Львівській, Харківській та ін. обл., *Розсóхач* — у Львівській обл. (СГУ, 470), п. *Rosocha*, *Rosochacz*, *Rosochaczka* (NWP, 235), мікротопонім *Розсохи* — назва поля в с. Лапшин на Тернопільщині (МБТ, 254) і под.

Рóшнів, с. (Тс.).

Уперше задокументоване в 1387 р. (Худаш 1995: 178—179).

1440 villa *Rosnyow* (Бучко, 106).

1506 villa *Rosnyow* (Бучко, 106).

1522 castrum *Roschnow* (Бучко, 106).

1557 opp. *Rozniow* (Бучко, 106).

1578 villa *Roszniow* (Бучко, 106).

Rosznów ac nove lokat wysilek Stryhancze — пізніша згадка (Сіреджук 2003: 49).

1660 *Roszniow* (Бучко, 106).

1666 Clementis Roschen de *Roschnow* (Пер. кн., 21, 216).

1785—1788, 1819—1820 *Рошнів* (*Roszniów*) (ЙФМ, 265).

1886 *Рошнѐв* (Бучко, 106).

1888 *Roźniów* (SG, IX, 867).

1914 *Рошнів* (Бучко, 106).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено чотири стоянки доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 241).

Похідне утворення на **-ів** від ОН *Рожен* із гіперичною зміною звукосполучення **-жн-** на **-шн-** (Бучко, 106), на потенційність чого вказують ОН (співвідносно) укр. *Роша*, (похідні) *Рóшка*, *Рóшинець* (Чучка, 491) та ін.

Рошняте, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Вільхівка* (АТУ 2012: 156).

1600 *Решняте* (Сіреджук 2003: 46; Габорах 2007: 145).

1649 *Resniaty* (Габорах 2007: 145).

1710 *Resniate* ad *Rozniatow* (Габорах 2007: 145).

1785—1788, 1819—1820 *Ришнiate* (*Reszniate*) (ЙФМ, 259).

1880 *Reszniate* (Габора́к 2007: 145).

1947 *Рошнiate* (Габора́к 2007: 145).

1. Посесивне утворення на **-ий** від антропоніма **Реснята* або **Реишната* (первісно *Реснятий* чи *Реишнятий* двір чи ін.). Форма *Рошнiate* з'явилася під впливом номенклатурного терміна *селo* (Габора́к 2007: 145).

2. Первісне нп *Реишнiate* — деформований онім від імовірного **Горішнiate*, пор., наприклад, укр. діал. *орішення* 'горіхові дерева', *орішина* 'горіхове дерево' (усна інформація від С.О. Вербича, із покликанням на: ЕСУМ, 1, 567).

3. На наш погляд, назва неясного походження.

Рудá, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Підгорóддя* (АТУ 2012: 155).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується у 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1394 *Роуда* [53, с. 104].

1785—1788, 1819—1820 *Руда* (*Ruda*) (ЙФМ, 265).

1888 *Ruda Mała koło Podkamienia* (SG, IX, 896).

1987 *Руда* (АТУ, 127).

Давнє поселення, на околицях якого виявлено предмети доби пізньої бронзи та збереглися карпатські кургани (III—VI ст. н. е.) (ІМСУ ІФ, 477; 54, с. 5).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *руда*, пор., наприклад, укр. діал. (бук.) *руда* 'іржаве болото на березі' (Сл. БГ, 469), бойк. 'руда, з якої видобувають залізо' (Онишкевич, 2, 198), 'болото з іржавою водою', 'мокра, заболочена низина' (Шульгач 2001: 120). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Руда* (14), *Руда-Брідська*, *Руда-Гірчичнянська* — в Україні (АТУ, 433), гідроніми *Веліка Рудá* (2) — ріки у Вінницькій та Житомирській обл., *Малá Рудá* — у Житомирській обл., *Рудá* (46) — балки й ріки в різних регіонах України (СГУ, 87, 341, 476—477), рос. *Руда* — ойконім у колишній Воронезькій губ., бр. *Руда* — у Брестській і Мінській обл., ч. *Ruda*, хорв. *Ruda* (Шульгач 2001: 120) тощо.

Рудники, с. (Сн.).

1465 *Rudnyky in fluvio Rybnycza* (ІМСУ ІФ, 545; Бучко, 106—107).

1579 *Rudniki* (Бучко, 106—107; Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Рудники* (*Rudniki*) (ЙФМ, 267).

1886 *Рудники* (Бучко, 106—107).

1888 *Rudniki* (SG, IX, 938).

1947 *Рудники* (Бучко, 106—107).

1. «У давні часи на околицях села були рудничі ями, де витоплювали чавун. Звідси й назва села — *Рудники*» (ІМСУ ІФ, 545; Бучко, 106—107).

2. Форма множини від антропоніма *Рудник* (первісно *Рудники* — рід *Рудника*), пор., зокрема, ОН укр. *Рудник* (Худаш, 226). Антропонім, на нашу думку, мотивований апелятивом *рудник*, пор. укр. *рудник* ‘рудокіп’ (Грінченко, 4, 85), рос. *рудник* ‘той, хто виготовляє фарбу із сажі’ (Поздеева, 535) та ін. Сюди ж аналогічні ойконіми *Рудники* (3) — у Волинській, Львівській та Тернопільській обл. (АТУ, 433).

Рунґури, с. (Клм.).

1567 *Рунґори* (*Рунґури*) (Сіреджук 2003: 45).

1579 *Runguri* (ІМСУ ІФ, 342; Бучко, 94).

1670 *Rungury*; w *Ragorach* (Бучко, 94).

1735 *Rungury* (Бучко, 94).

1785—1788, 1819—1820 *Рунґори* (*Rungury*); *Рунґури* (*Rungury*) (ЙФМ, 268).

1886 *Рунґори* (Бучко, 94).

1889 *Rungury* (SG, X, 13).

1938 *Рунґури* (Бучко, 94).

1947 *Ново-Марківка* (Бучко, 94); *Новомарківка* [12, с. 158].

1987 *Новомарківка* (АТУ, 125).

1. Дериват від сх.-ром. *gunc*, мн. *gunguri* ‘вирубана ділянка лісу для пасовища, передусім для випасання овець’ (Бучко, 94, із покликанням на: Candrea, 1087).

2. Похідне утворення від лат. *рунгаре* ‘пасічна’ [28, с. 15].

3. Назва *Новомарківка* пов’язана з сусіднім нп *Марківка* (Клм.) (див. вище). Початкове *Ново-* слугує для розрізнення.

Рґсїв, с. (Сн.).

Урусїв (до 1717) (Сіреджук 2003: 43).

1443 *Uruszow* (ІМСУ ІФ, 566—567; Бучко, 107); *Ruszow* (Худаш 1995: 181).

1444 *Russzow* (Бучко, 107).

1579 *Urussow* (Бучко, 107).

1660 *Ruszow ad Sniatyn* (Бучко, 107).

1670 *Urusow* (Бучко, 107).

1768 *ws. Rusow* (Бучко, 107).

1785—1788, 1819—1820 *Русїв* (*Rusów*) (ЙФМ, 268).

1888 *Russow* (SG, IX, 34).

1914 *Русїв* (Бучко, 107).

Сучасна назва фонетично модифікована. Первісний ойконім *Урусів* — утворення від антропоніма **Урус* + суфікс належності **-ів**, що підтверджують такі ОН, як: укр. *Рус* (Богдан, 248), (похідне) рос. *Урусов* (КП Твер.), ст.-болг. *Рус*, XV ст. (Заимов, 193) тощо.

С

Саджа́ва, с. (Бг.).

Ойконім історично відомий від 1486 р. (Сіреджук 2003: 42).

1652 *Sadzawa* ad Bohorodczany (Бучко, 107).

1785—1788, 1819—1820 *Саджава* (*Sadzawa*) (ЙФМ, 269).

1889 *Sadzawa* (SG, X, 208).

1947 *Саджава* (Бучко, 107).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 110—111).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *саджава*, пор. укр. *са́джавка* 'рибний садок, басейн для розведення риби, ставок' (Грінченко, 4, 95), діал. (волин.) *са́жалка* 'викопана водойма' (Данилюк, 86). З ойконімом пов'язаний місцевий гідронім *Са́джавка* (бас. Дністра) (пор. «*Sadczawka* <...> — rzeka», 1889 р.; SG, X, 208) — ріка (ІМСУ ІФ, 110—111; СГУ, 483).

Саджа́вка, с. (Нд.).

Найменування населеного пункту вперше задокументоване у 1370 р. (Сіреджук 2003: 41).

1400 *Szadzawka* (Бучко, 107).

1515 *Shadzawka* (Бучко, 107).

1582 *Sadzawka* (Бучко, 107).

1785—1788, 1819—1820 *Саджавка* (*Sadzawka*) (ЙФМ, 269).

1886 *Саджавка* (Бучко, 107).

1888 *Sadzawkę* (SG, IX, 108).

1947 *Саджава* (Бучко, 107).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *саджавка* (див. вище). Стосовно споріднених відповідників зішлемося на місцеву р. *Саджавочка* (назва вторинна щодо ойконіма) (ІМСУ ІФ, 439; проте, в СГУ цей онім відсутній).

Садки́, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Кінча́ки* (АТУ 2012: 150).

Назва села згадується у 1529 р. [54, с. 119].

1785—1788, 1819—1820 *Садки* (*Sadki*) (ЙФМ, 269).

1987 *Садки* (АТУ, 123).

Альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації (суміжного) (мікро)топоніма *Садки* < апелятива *садок*, пор. укр. *садок* ‘спеціально відведена значна площа землі, на якій вирощують плодові дерева, кущі тощо’, ‘приміщення для утримання, розведення і відгодівлі тварин, птиці’ (СУМ, IX, 14), діал. (волин.) ‘яма, заповнена водою, де вирощують рибу’ (Данилюк, 86); 2) форма множини від антропоніма *Садок* або *Садко* (первісно *Садки* — рід *Садка*), пор., наприклад, ОН сл. *Садко* (Морошкин, 171), укр. *Садко* (КС Хрк., 251), рос. *Садок* (КП Твер.) і под. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Садки* (17), *Садки-Строївка* — в Україні (АТУ, 434) тощо.

Сапогі́в, с. (Гл.).

Вперше фіксується у документах від 1397 р. (Сіреджук 2003: 42).

1454 *Sapohów* (Худаш 2004: 304).

1785—1788, 1819—1820 *Сапогі́в* (*Sapahów*) (ЙФМ, 270).

1987 *Сапогі́в* (АТУ, 122).

Дериват від антропоніма *Сапог* (< рос. *сапо́г* (просторіч.) ‘про сіру, некультурну людину; про людину-невігласа, яка не розуміється в чому-небудь’; СРЯ, 36) + суфікс належності **-ів**, пор., зокрема, ОН укр. *Сапог* [79, с. 133], ст.-рос. *Сапог* Гридя Іванович Романов, 1501 р. (Веселовский, 279), бр. *Сапог* (Худаш 2004: 304) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Сапогі́в*, *Сапогове* — в Україні (АТУ, 435), рос., бр. *Сапогов*, *Сапогово*, *Сапогова*, *Сапоги* — в колишніх В’ятській, Курській, Могильовській, Новгородській та Пермській губ. (Шульгач 2001: 122) тощо.

С́рники, с. (Рг.).

Сарники Горішні (до 1947) (ІМСУ ІФ, 478).

1435—1456 *Sarniky* (*Sarnky*) *Gorne* [54, с. 28].

1441 *Sarniki* (*Sarnki*) [54, с. 24].

1443 *de Sarnek* [53, с. 104].

1457 *Sarnky* (Худаш 2004: 305).

1473 *Szarnky* (Худаш 2004: 305).

1486 *Серники Горішні* (до 1946) (Сіреджук 2003: 45).

1515 *Sarnky* (Худаш 2004: 305).

1578 *Sarnki* (Худаш 2004: 305).

1785—1788, 1819—1820 *Серники Горішні* (*Sarnki Górne*) (ЙФМ, 274).

1889 *Sarnki Górne* (SG, X, 319).

1918 *Серники*; *Сарники Горішні* (Сіреджук 2003: 43).

1987 *Сарники* (АТУ, 127).

2005 *Горішніх Сернок* (Мельник, 136).

Давнє поселення, на території якого знайдено предмети II ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 11, 478).

1. Утворення на **-ки** від вихідного нп *Сарни*. Первісне знач. *Сарнки* ‘малі, невеличкі *Сарни*’ (Худаш 2004: 305).

2. Плюральна родова назва від ОН *Сарнка*. Первісне знач. *сарнки* ‘рід (або піддані) *Сарнки*’ (Худаш 2004: 305).

3. Форма множини від антропоніма *Сарник* < апелятива **сарник* ~ *сárна*, рідше *сérна* ‘гірська коза з невеликими, загнутими на кінцях рогами’ (СУМ, IX, 59) (первісно *Сарники* — рід *Сарника*). Пор., наприклад, ОН укр. *Сарник* (Козлова 2006: 143), ст.-пол. *Sarnek*, 1405 р., *Sarnka*, 1414 р. (SSNO, V, 16, 17), слн. *Srnko*, *Sernek* (Козлова 2006: 144), ч. *Srník* (Beneš, 190) та ін.

Сваричів, с. (Рж.).

Назва поселення вперше зафіксована у 1386 р. (Сіреджук 2003: 41).

1460 *Swarcze* (Худаш 2004: 307).

1470 *Swarzyczow* (Худаш 2004: 307).

1515 *Zwaryczow* (Худаш 2004: 307).

1578 *Swariczow* (Худаш 2004: 307).

1785—1788, 1819—1820 *Сваричів* (*Swaryczów*) (ЙФМ, 270).

1890 *Swaryczów* (SG, XI, 628).

1987 *Сваричів* (АТУ, 127).

Сучасна назва вторинна.

1. Дериват від ОН **Сварич* + суфікс посесивності **-ів**, пор. ОН укр. *Зварич* < *зварич* ‘солевар’ (Худаш 2004: 307).

2. Вочевидь, **-j-й** дериват від антропоніма **Сварець* — похідне утворення від ОН **Свар* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, сл. *Сварь* (*Zvar*, 1115 р.) (Морошкин, 173). Сюди ж похідний сучасний ойконім *Сваричівка* — у Чернігівській обл. (АТУ, 435).

Світáнок, с. (Рг.).

Свистільники [до 1968 (1969; ОАІУМ)] (ІМСУ ІФ, 478).

1435—1456 *Swistelnicki* [54, с. 24]; *Swistelniki* [53, с. 104].

1515 *Swistelnyky* (Худаш 2004: 308).

1578 *Szwystelnyky* (Худаш 2004: 308).

1785—1788, 1819—1820 *Свистільники* (*Świstelniki*) (ЙФМ, 271).

1890 *Świstelniki Dolne i Górne* (SG, XI, 721).

1947 *Світанок* [53, с. 104].

Давнє поселення, поблизу якого знайдено предмети II ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 11, 478).

Первісний ойконім *Свистільники* — форма множини від антропоніма **Свистільник* < апелятива укр. *свистільник* ‘музикант, який

грає на свистілці (сопілці)’, ‘майстер, який виготовляє свистілки (сопілки)’ (первісно *Свистільники* — рід *Свистільника*). На потенційність цього вказує укр. *Свистельник* — прізвище на Дніпропетровщині (Васильк., 100).

Сучасна назва вторинна й має ідеологічний підтекст. Пор. ще ідентичні ойконіми *Світанок* (10) — в різних регіонах України (АТУ, 435).

Семаківці, с. (Гр.).

Відоме з 1449 р. (Сіреджук 2003: 42).

1448 *Sieniakowcze* (Бучко, 107).

1474 *Siemakowcze* (Бучко, 107).

1579 *Siemakowcze* (Бучко, 107).

1660 *Sedmakowce* (Бучко, 107).

1670 *Siemakowce ad Michalcze* (Бучко, 107).

1775 *Siemakowce* (Бучко, 107).

1785—1788, 1819—1820 *Семаківці* (*Siemakowce*) (ЙФМ, 272).

1886 *Семакôвъць* (Бучко, 107).

1889 *Siemakowce nad Dniestrem z Biłką* (SG, X, 538).

1947 *Семаківці* (Бучко, 107).

Давнє поселення, на території якого знайдено залишки жител трипільської культури, могильник перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 194).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Семакі(о)вець* — дериват від **Семакі(о)в* + суфікс **-ець**, на підтримку чого вказує співвідносне ОН укр. *Семак* (Худаш, 226), рос. *Семаков* (СКТК, 719) і под.; 2) результат онімізації катойконіма *семаківці* ‘переселенці з нп **Семаків* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Семаківка*’. Пор. ще аналогічне *Семаківці* — ойконім у Тернопільській обл. (АТУ, 435).

Семаківці, с. (Клм.).

Перші свідчення про найменування населеного пункту датовані 1427 р. (Сіреджук 2003: 43).

1466 *Syemankowcze* (Бучко, 108).

1539 *Syemakowcze* (Бучко, 108).

1660 *Szemakowce ad Zabłotow* (Бучко, 108).

1670 *Siemakowce* (Бучко, 108).

1785—1788, 1819—1820 *Семаківці* (*Siemakowce*) (ЙФМ, 272).

1855 *Siemakówka* (Бучко, 108).

1886 *Семакôвъць* (Бучко, 108).

1889 *Siemakowce nad Prutem z Cuculinem* (SG, X, 539).

1947 *Семаківці* (Бучко, 108).

Див. вище.

Семінівка, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Рáковець* (АТУ 2012: 151).

Назва поселення вперше документально згадується у 1435 р. (Сіреджук 2003: 42).

1578 *Siemienowka* (Бучко, 108).

1660 *Rakowiec seu Semionowka* (Бучко, 108).

1661—1665 *Siemianowka* (Бучко, 108).

1735 *Rakowiec cum Semenowka* (Бучко, 104—105, 108).

1785—1788, 1819—1820 *Семінівка* (*Siemianówka*) (ЙФМ, 273).

1889 *Semenówka* (SG, X, 428).

1914 *Семінівка* (Бучко, 108).

Похідне утворення від особового імені *Семен* (пор. ст.-укр., укр. *Семѣн* («при том былъ Семѣнь», 1353 р.) — поширене ім'я та прізвище; Чучка, 508) + суфікс **-ів-к-а**. Пор. ще аналогічні ойконіми *Семінівка* (38) — в різних регіонах України (АТУ, 435).

Сенечів, с. (Дл.).

1586—1881 *Сенечоль* (АЮЗР, I/12, 510).

1615 *Сенечів* (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Сенечів* (*Seneczów*) (ЙФМ, 273).

1902 *Seneczol* (Устиянович, 205).

1987 *Семичів* (АТУ, 124).

Назва мотивована антропонімом **Сенеч* + суфікс належності **-ів**, пор., наприклад, укр. *Сенечик* < *Семѣн* — імена (Трійняк, 331—333), співвідносно рос. *Сеничев* (КП Твер.).

Сеньківське, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Яблуніця* (АТУ 2012: 150).

Перші задокументовані свідчення про ойконім належать до 1932 р. (Сіреджук, 145).

1987 *Сеньківське* (АТУ, 122).

Похідне утворення на **-ськ-е** від (суміжного) (мікро)топоніма **Сеньків* (**-ов-а**, **-ов-е**) (первісно *Сеньківське* поле, дворище, село тощо). Щодо цього пор. співвідносні антропоніми: др. *Сенька*, 1088 р. (Морошкин, 177), укр. *Сенько*, II полов. XIX ст. — прізвище (Кравченко, 191), *Сенько́* < *Семѣн*, *Овксѣнтій* та ін. — імена (Трійняк, 17, 257, 260, 333) тощо.

Серафінці, с. (Гр.).

Ойконім відомий від 1500 р. (ІМСУ ІФ, 194; Сіреджук 2003: 42); згодом назва поселення історично згадується у 1762 р. (Сіреджук 2003: 47).

1765 *Jamchorow alias Sierafinieć* (Бучко, 108).

1785—1788 *Серафінці* (*Serafince*) (ЙФМ, 273).

1889 *Serafince* (SG, X, 435).

1914 *Серафінці* (Бучко, 108).

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки жител трипільської культури (ІМСУ ІФ, 194).

1. Похідне утворення від другого компонента місцевого гідроніма *Левиц-Серафинець*¹ пп. Дністра (інша назва цього потоку — *Гуркало*) (Бучко, 108).

2. Уважаємо альтернативними варіанти походження: 1) результат онімізації катойконіма *серафинці* ‘переселенці з нп **Серафин* чи **Серафинка*’, пор., наприклад, співвідносний гідронім *Серафинець* — потік у цьому ж районі та в Чернівецькій обл. (СГУ, 495); 2) форма множини від антропоніма **Серафинець* — дериват від ОН *Серафин* + суфікс *-ець*, пор., зокрема, укр. *Серафін*, *Серафін* — антропоніми (Богдан, 258).

Середній Бабин, с. (Кл.). Об’єднане з нп *Студінка* (АТУ 2012: 152).

1785—1788, 1819—1820 *Бабин* (*Babin*) (ЙФМ, 18).

1987 *Середній Бабин* (АТУ, 124).

Складена назва. Ойконім мотивований антропонімом *Баба* + суфікс належності *-ин*. Означення *Середній* вжито у функції диференціації [див.: нп *Бабин* (Кс.) та *Бабин-Зарічний* (Кл.)]. Сюди ж місцеве *Бабинка* (бас. Дністра) (пор. *Babinka*, 1880 р.; SG, I, 73) — сучасний гідронім (СГУ, 26).

Середній Березів, с. (Кс.).

1412 *Brzeza* (Габорах 2007: 14).

1438 *Beresow* (Габорах 2007: 14).

1481 *Berezow* (Худаш 2004: 28).

Березів (до 1482) (Сіреджук, 135).

1515 — як частина нп *Вєрхній Березів* (Кс.) (ІМСУ ІФ, 396—397).

1579 *Beresow Superior* (Худаш 2004: 28).

Березів (до XVII ст.) (ІМСУ ІФ, 376).

1785—1788, 1819—1820 *Березів Вижній* (*Berezów Wyżny*); *Березів Нижній* (*Berezów Niżny*) (ЙФМ, 25).

1836 *Березів* (Сіреджук, 145).

1880 *Berezów niżny* і *Berezów wyżny* (SG, I, 142)².

1909 *Березів* (Сіреджук, 145).

1987 *Середній Березів* (АТУ, 125).

¹ Д.Г. Бучко не заперечує, що назва водного об’єкта вторинна щодо ойконіма. Докладніше див. ще: Бучко, 108.

² У 1907 р. населений пункт *Середній Березів* відмежувався від поселення *Вєрхній Березів* (Сіреджук, 126, 127).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді та ін. (ІМСУ ІФ, 376, 396—397).

Щодо стрижневого компонента *Березів* у складеній назві див.: нп *Бáня-Берéзів* (Кс.). Диференційний складник *Середній* функціонує для протиставлення (див.: нп *Ві́жний* (*Bérхній*) *Берéзів* та *Ні́жний* *Берéзів* цього ж району).

Середній Майдан, с. (Нд.).

1669 *z Majdanów*; *każdy Majdan* (Бучко, 108) ¹.

1735 *Majdanu obydwá* (Бучко, 108).

1765 *Majdan* (Бучко, 108).

1785—1788, 1819—1820 *Майдан Середній* (*Majdan Stary, Majdan Średni*) (ЙФМ, 189).

1788 *Majdan Średni; Majdan Stary* (Бучко, 108).

1883 *do Majdana średniego* (SG, IV, 831).

1884 *Majdan-Średni* (*Majdan Serednyj*) (SG, V, 914).

1886 *Майдан Середній* (Бучко, 108).

1895 *Majdanu Średniego* (SG, XIV, 586).

1938 *Майдан Середній* (Бучко, 108).

1987 *Середній Майдан* (АТУ, 126).

Складена назва. Компонент *Майдан* мотивований географічним апелятивом *майдán* (див.: нп *Бу́кове* цього ж району). Пор. також оронім *Майдан* (пор., наприклад, «*Majdan — góra*», 1884 р.; SG, V, 917) — гора. Означення *Середній* вжито у функції диференціації (див.: нп *Bérхній* *Майдан* цього ж району). Пор. ще аналогічний ойконім *Середній Майдан* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 436).

Середній Угринів, с. (Кл.).

Назва населеного пункту вперше згадується на сторінках історичних документів у 1605 р. [27, с. 76]; пізніше — у 1639 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Угринів Середній* (*Uhrynów Średni*) (ЙФМ, 312).

1987 *Середній Угринів* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від етноніма *угрів* (угорців, мадяр) [35, с. 64; 78, с. 14].

2. Дериват від назви переселенців з територій, адміністративно підпорядкованих на той час Угорщині [78, с. 14].

3. Складена назва. Компонент *Угринів* мотивований антропонімом *Угрин* (< апелятива *угрин* ~ мн. *ўгри* 'назва стародавнього пле-

¹ П.С. Сіреджук наводить один із первісних варіантів ойконіма — *Майда-ник*. Докладніше див. ще: Сіреджук 2003: 50.

мені' (СУМ, X, 380), *угрин* 'угорець, маляр'; Редько 2007, 2: 1081) + суфікс посесивності **-ів**, пор., зокрема, ОН ст.-укр. *Михаль оугринь*, 1391 р., ст.-пол. *Uhrun*, 1391 р., *Wangrzin*, 1398 р. (Шульгач 2001: 140), Пилипъ *Угринъ*, 1649 р. (Рєєстр, 231), укр. *Угрин* (Шульгач 2001: 140) тощо. Означення *Середній* вжито у функції диференціації (див.: нп *Старій Угрінів* цього ж району). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Угринов* (3) — в колишній Волинській губ. та на Сокальщині, рос. *Угриново* — в колишній Владимирській губ. (Vasmer RGN, X, 264), ч. *Uhřínov* (2) — з *Uhřín* 'угорець' (Profous, Svoboda, IV, 425) і под.

Середня, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Войнілів* (АТУ 2012: 152).

Найменування поселення відоме від 1437 р. (Сіреджук 2003: 42; 50, с. 52).

Середне — пізніша згадка поселення [50, с. 52].

1785—1788, 1819—1820 *Середне* (*Seredne*) (ЙФМ, 273).

1889 *Seredne* (SG, X, 439).

1987 *Середня* (АТУ, 124).

Сучасна назва фонетично модифікована. Альтернативні варіанти походження: 1) результат онімізації прикметника *середній* (пор. укр. *середній* 'який міститься, розташований в середині, між двома особами, предметами, смугами і т. ін.; який однаково віддалений від кінців, країв чого-небудь', 'який міститься, знаходиться у внутрішній частині чого-небудь'; СУМ, IX, 135—136) у сер. роді (первісно *Середне* поле, дворище, село тощо); 2) результат трансонімізації суміжного ороніма (пор., наприклад, «*Seredna* — *góra lesista*», 1889 р. — гора в сусідньому районі; SG, X, 439). Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконіми: *Середня* (3) — в колишніх Полтавській, Катеринославській і Псковській губ., *Середняя* (18) — в колишніх Архангельській, Катеринославській, Новгородській та ін. губ. (Vasmer RGN, VIII, 242) тощо.

Сівка-Войнілівська, с. (Кл.).

1438 *Scholka* (Габорак 2007: 150).

1456 *Сівка-Войнілівська* [50, с. 52].

1578 *Sziolka* (Габорак 2007: 150).

1658 *Siwka* ad Martynow (Габорак 2007: 150).

1785—1788, 1819—1820 *Сівка Войнілівська* (*Siwka Nadniestrzańska*, *Siwka Wojniłowska*) (ЙФМ, 276; ІМСУ ІФ, 272).

1787 *Siwka Wojniłowska*; *Siwka Nadniestrzańska* (Габорак 2007: 150).

1880 *Siwka Wojniłowska* (Габорак 2007: 150).

1889 *Siwka Naddniestrzańska* albo *Wojniłowska* (SG, X, 634).

1947 *Сівка-Войнилів* (АТП, 502).

1987 *Сивка-Войнилів* (АТУ, 124).

1989 *Сівка-Войнилівська* (Габорах 2007: 150).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 272).

Сучасний ойконім формально модифікований. Складена назва.

1. Лексико-семантичне утворення від апелятива *селка* 'невелике село, присілок', пор. ст.-укр. *селце* 'т. с.' (історично тверде -л- в онімі перетворилося у нескладове -й-, а потім — у -в-) (Габорах 2007: 150).

2. Можливо, це результат трансонімізації суміжного гідроніма *Сівка* пп. Дністра (пор., зокрема, *Siwka Podgórska*, 1889 р. — ріка в сусідньому районі; SG, X, 633) (СГУ, 503). Компоненти-означення *Войнилівська* і *Наддністрянська* вказують на відношення до нп *Войнилів* цього ж району (див. вище) та на місцезнаходження поселення — н а д рікою Д н і с т е р.

Сівка-Калуська, с. (Кл.).

1438 *Syolka* (Габорах 2007: 150).

1578 *Sziolka* (Габорах 2007: 150).

1629 *Siewka* (Габорах 2007: 150).

1649 *Siewka Hołynska* (Габорах 2007: 150).

1658 *Siwka ad Kałusz* (Габорах 2007: 150).

1785—1788, 1819—1820 *Сівка Калуська* (*Siwka Kałuska*) (ЙФМ, 276).

1787 *Siwka Kałuska* (Габорах 2007: 150).

1889 *Siwka Kałuska* (SG, X, 634).

1947 *Сівка-Калуська* (АТП, 507).

1987 *Сивка-Калуська* (АТУ, 124).

1997 *Сівка-Калуська* (Габорах 2007: 150).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено могильник доби бронзи (ІМСУ ІФ, 271).

Сучасна форма топоніма вторинна. Складена назва. Щодо першого структурного компонента див. вище. Означення *Голинська* і *Калуська* мотивовані контактними нп *Гóлинь* і *Кáлуш* (див. вище).

Сідлище, с. (Клм.).

1600 *Седлиско* [50, с. 65].

1727—1731 w *Siedliskach* (Бучко, 108).

1819—1820 *Селиська* (*Siedliska*) (ЙФМ, 272).

1886 *Селиска* (Бучко, 108).

1889 *Siedliska* — część Majdanu Średniego (SG, X, 512).

1914 *Селиска* (Бучко, 108).

1938 *Селиська* (Бучко, 108).

1947 *Сідлище* (Бучко, 108).

Давнє поселення, біля якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 343).

Лексико-семантичне утворення від апелятива п. *siedlisko* 'оселя' (~ укр. діал. (бук.) *сѣлиско* 'місце, на якому колись було село' (Сл. БГ, 481), п. *osiedlisko* 'житло, місцеперебування', 'поселення; місце проживання; колонія'; ЭССЯ, 29, 149)¹. Сюди ж аналогічний мікротопонім *Селище* — орне поле у с. Старий Мізунь Долинського р-ну (ОАІУМ), п. *Siedliszcze* — топонім та багато інослов'янських фонетичних варіантів (див. ще: 64, с. 73—74, із покликанням на: 94, с. 33, 38; 95, с. 102—105), ч. *Sedlišťe* (6), серб. *Selište* (Шульгач 2001: 123).

Сілець, с. (Тс.).

Перші писемні свідчення про найменування поселення належать до 1437 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788, 1819—1820 *Сілець* (*Sielec*) (ЙФМ, 277; ІМСУ ІФ, 171).

1889 *Sielec* (SG, X, 530—532).

1987 *Селець* (АТУ, 128).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *сілець* / *селець* — варіант до *сільце* 'маленьке село', пор., наприклад, бр. *сялѣц* 'фільварок; маєток, ферма, бровар' (XVIII—XX ст.) (Шульгач 2001: 123). Пор. ще ідентичні ойконіми: *Селець* (8) — в Україні (АТУ, 435), *Selac* — у Хорватії, Чорногорії, *Sielec* — часті топоніми в Польщі. За матеріалами М. Фасмера, у межах східнослов'янських теренів зафіксовано 64 аналогічні назви поселень (Шульгач 2001: 123).

Скобичівка, с. (Бг.). Об'єднане з нп *Старі Богородчани* (АТУ 2012: 149).

1886 прис. *Скобичѣвка* (Бучко, 109).

1889 *Skobyczówka, część Bohorodczan Starych* (SG, X, 735).

1914 прис. *Скобичівка* (Бучко, 109).

¹ Я.П. Редька схильний виводити наведені апелятиви з праслов'янської дієслівної основи **sědēti* 'сидіти' на позначення осілого місця. Дослідник реконструює віддієслівний іменник **sědlišče* / **sědlisko* 'поселення, заселене місце'. Я.П. Редька уточнює, що тут маємо справу з випадком, коли суфікс **-išče** / **-isko** в апелятиві **sědlišče* / **sědlisko* первинно ще не вказував на 'місце, де щось було', а входив до основного базового апелятива на доойконімному рівні. Усі пізніші апелятивні утворення — вторинні й відбивають первинну мотивацію. Докладніше про це див.: [64, с. 73]. Сполучення приголосних **-дл-** в основі — вплив п. *siedlisko* 'оселя'.

Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від (контактного) (мікро)топоніма *Скобичів (-ов-а, -ов-е) + суфікс -к-а; 2) від антропоніма *Скобич + суфікс -ів-к-а, пор. спільнокореневі ОН ст.-укр. Степка Скобо, 1654 р. (Тупиков, 357), укр. (закарп.) Скоба (Чучка, 520), Скобій (КПУ Рв., 2, 605) тощо.

Скóпівка, с. (Клм.). Об'єднане з нп Лісний Хлібичин (АТУ 2012: 153).

Назва населеного пункту вперше історично фіксується у 1633 р. (Сіреджук 2003: 47, 48).

1660 *Skorowka* ad Otenia (Бучко, 109).

1670 *Skorowka* (Бучко, 109).

1785—1788, 1819—1820 Скопівка (*Skorówka*) (ЙФМ, 279).

1886 Скоповка (Бучко, 109).

1889 *Skorówka* (SG, X, 695).

1947 Скопівка (Бучко, 109).

Давнє поселення, на території якого виявлено кам'яні знаряддя праці доби неоліту (ІМСУ ІФ, 339).

1. Дериват від назви власника села Скопівського (Сіреджук 2003: 48).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) від (суміжного) (мікро)топоніма *Скопів (-ов-а, -ов-е) + суфікс -к-а; 2) від антропоніма Скоп (~ укр. *скоп* 'кастрований кабан' (Худаш 2004: 312), діал. (бук.) *скопéц*, *скопéць* 'малий сніп сіна' (Сл. БГ, 496) і под.) + формант -ів-к-а, пор., зокрема, ОН (похідне) ст.-укр. Гарасимъ Скопѣц, 1649 р. (Реєстр, 36), укр., бр. Скоп (Худаш 2004: 312; НІУ, 307), ст.-рос. Панъ Станиславъ Скопъ, 1527 р. (Тупиков, 358), ст.-пол. Albertus dictus Skor, 1339 р. (SSNO, V, 93), ч. Skor (Худаш 2004: 312) та ін.

Слівки, с. (Рж.).

Ойконім уперше історично задокументований у 1418 р. (Сіреджук 2003: 43); згодом — у 1420 р. [27, с. 76].

1785—1788, 1819—1820 Сливки (*Śliwki*) (ЙФМ, 280).

1889 *Śliwki* rus. *Sływki* (SG, X, 766).

1987 Сливки (АТУ, 127).

1. Похідне утворення від мікротопоніма Сливки. Первісне знач. 'місцевість, на якій ростуть (або росли) сливки' (Худаш 2004: 314).

2. Родова назва від ОН Сливка у мн. Первісне знач. сливки 'рід (або піддані) Сливки' (Худаш 2004: 314). Для підтвердження відантропонімного походження пор. ОН укр. (закарп.) Слівка (Чучка, 523), хорв. *Slivka* (Худаш 2004: 314), ст.-пол. Janke *Śliwka*, 1373 р. (SSNO, V, 365) та ін.

3. Теоретично можливі обидві версії походження ойконіма *Сливки*.
Слобідка, с. (Гр.).

Перші історичні свідчення про ойконім належать до кін. XVI ст. (ІМСУ ІФ, 194).

1640 *Slobodka* (Бучко, 109).

1785—1788 *Слобідка Пільна (Słobódka Polna)* (ЙФМ, 281).

1887 *Слободка Польна* (Бучко, 109).

1889 *Słobódka (Polna)* (SG, X, 807).

1914 *Слобідка Пільна* (Бучко, 109).

1947 *Слобідка* (Бучко, 109).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 194).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *слобідка* [див.: нп *Лісна Слобідка* (Клм.)]. Диференційне означення *Пільна* вказує на географічне розташування поселення — *‘територія на полі’. Пор. ще аналогічні ойконіми *Слобідка* (27) — в різних регіонах України (АТУ, 437).

Слобідка, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Перевізець* (АТУ 2012: 152).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка (Słobódka)* (ЙФМ, 281).

1889 *Słobódka koło Dołpotowa* (SG, X, 806).

1987 *Слобідка* (АТУ, 124).

Див. вище.

Слобідка, с. (Кс.).

1643 *Слобідка* (Сіреджук, 145); *Кутська Слобідка* (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка (Słobódka)* (ЙФМ, 280).

1889 *Słobódka* (SG, X, 806).

1987 *Слобідка* (АТУ, 125).

Історична назва *Кутська Слобідка* мотивована апелятивом *слобідка* (див. вище) і відтопонімним прикметником *Кутська*, пов'язаним із суміжним ойконімом *Кúти* цього ж району.

Слобідка, с. (Тс.).

Назва поселення відома від 1641 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка (Słobódka)* (ЙФМ, 280).

1889 *Słobódka* (SG, X, 808).

1987 *Слобідка* (АТУ, 128).

Див. вище.

Слобідка Більшівцівська, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Більшівці* (АТУ 2012: 150).

Первісно — *wies Slobodka na gruntach Bouszowieckich* (Сіреджук 2003: 49—50).

1675 *Слобода при Бовшеві* (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка Бовшівецька* (*Słobódka Bołszowiecka*) (ЙФМ, 281).

Сучасна назва видозмінена. Первісне нп *Слобода при Бовшеві* — описова конструкція з апелятива *слобода*, прийменника *при* і контактного ойконіма *Бовшів* (див. вище) у місц. в.

Пізніше найменування *Слобідка Бовшівецька* (та нове *Слобідка Більшівцівська*) — лексико-семантичне утворення від апелятива *слобідка* (див. вище) й означення *Бовшівецька* (*Більшівцівська*), мотивованого суміжним нп *Більшівці*, якому це село адміністративно підпорядковане (див.: нп *Більшівці* цього ж району).

Слобода́, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Озеряни* (АТУ 2012: 151).

Стасева Воля [до 1946 (1956; ІМСУ ІФ, 171)] [79, с. 135].

1717 — рік пізнішої фіксації ойконіма (Сіреджук 2003: 51, 52).

1785—1788, 1819—1820 *Стасева Воля* (*Stasiowa Wola*) (ЙФМ, 292).

1987 *Слобода* (АТУ, 123).

Сучасна назва вторинна. Первісний ойконім *Стасева Воля* — результат онімізації словосполучення, яке постало внаслідок поєднання антропоніма *Стас* (варіант імені *Станіслав*) + суфікс належності **-ев-а** й апелятива *воля*, пор. укр. *воля* 'відсутність обмежень; привілля', 'свобода, незалежність' (СУМ, I, 735).

Слобода́, с. (Клм.).

Первісна назва — *Слобода-Рунгурська* (ІМСУ ІФ, 343).

1570 *Золотий Потік* (Кісь, 39).

1579 *Рунгурська Слобода* [28, с. 15; ІФ, 115].

1615 *Слобода Рунгорська* (Сіреджук 2003: 47).

1646 *Золотий* або *Ропний Потік* [28, с. 16]; *Золотий Потік* (ІМСУ ІФ, 343; Сіреджук 2003: 48).

1650 *Слобода Рунгурська* [29, с. 7].

1684 *Воля Рунгорська* (Сіреджук 2003: 47).

1707 *Słoboda Rungurska* z Ropą (Бучко, 109).

1722 *Слобода Рунгурська* або *Золотий Потік* [28, с. 16].

1785—1788, 1819—1820 *Золотий Потік* (*Potok Złoty*); *Слобода Рунгурська* (*Słoboda Rungurska*) (ЙФМ, 133, 282).

1886 *Слобода Рунгорська* (Бучко, 109).

1889 *Słoboda Rungurska* z Ropą (SG, X, 802).

1914 *Слобода-Рунгурська* (Бучко, 109).

1947 *Слобода* (Бучко, 109).

Давнє поселення, на території якого виявлено мідні знаряддя праці III тисячоліття до н. е. (ІМСУ ІФ, 343).

1. Первісні назви досліджуваного населеного пункту *Золотий* та *Ропний Потік* мотивовані тим, що з-під землі тут колись виступала нафта й надавала ґрунту відповідного забарвлення [28, с. 16].

2. Похідне утворення від місцевого пот. *Золотий Потік* (Сіреджук 2003: 49).

3. Пізніша назва *Рунгурська Слобода* постала від суміжного ойконіма *Рунґури* (див. вище) й апелятива *слобода*, пор. укр. *слобода* ‘поселення в Київській Русі, в Україні і Росії XI—XVII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодалських повинностей і податків’, ‘велике село, селище’ (СУМ, IX, 365).

Аналогічного походження й ойконім *Воля Рунгорська* — від апелятива *воля* (пор. укр. *во́ля* ‘відсутність обмежень; привілля’, ‘свобода, незалежність’; СУМ, I, 735) та відтопонімного прикметника *Рунгорська* (див.: нп *Рунґури* цього ж району). Сюди ж аналогічні ойконіми: *Слобода* (10), *Слобода-Банилів* і под. — в Україні (АТУ, 437—438).

Слобода-Болехівська, с. (Дл.).

Найменування поселення вперше зафіксоване у 1700 р. (Сіреджук 2003: 49); пізніша згадка про ойконім датується II полов. XVIII ст. (ІМСУ ІФ, 226).

1785—1788, 1819—1820 *Слобода Болехівська* (*Słoboda Bolechowska*) (ЙФМ, 281).

1889 *Słoboda Bolechowska* (SG, X, 800).

1987 *Слобода-Болехівська* (АТУ, 124).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Слобода* див. вище. Означення *Болехівська* мотивоване сусіднім нп *Болехів* [див.: нп *Болехів* (ІФ)].

Слобода-Долинська, с. (Дл.). Об’єднане з нп *Тростянець* (АТУ 2012: 152).

Назва поселення згадується від 1763 р. (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Слобода Долинська* (*Słoboda Leśna*, *Слобода Долинська* (*Słoboda Dolińska*)) (ЙФМ, 281—282).

1889 *Słoboda Dolińska* albo *Leśna* (SG, X, 801).

1987 *Слобода-Долинська* (АТУ, 124).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Слобода* див. вище. Означення *Долинська* мотивоване контактним ойконімом *Долина* (див.: нп *Долина* — районний центр).

Слобода-Небилівська, с. (Рж.). Об’єднане з нп *Небилів* (АТУ 2012: 156).

Відоме з 1756 р. (Сіреджук 2003: 52).

1765 *Слобода-Небилівська* (Сіреджук 2003: 51).

1785—1788, 1819—1820 *Слобода Небилівська* (*Słoboda Niebyłowska*) (ЙФМ, 282).

1889 *Słoboda Niebyłowska* (SG, X, 801).

1987 *Слобода-Небилівська* (АТУ, 127).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Слобода* див. вище. Означення *Небилівська* мотивоване назвою суміжного поселення *Небилів*, якому це село адміністративно підпорядковане (див.: нп *Небилів* цього ж району).

Слобода-Рівнянська, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Рівня* (АТУ 2012: 156).

1772 *Рівне Галін* (Сіреджук 2003: 51, 52).

1785—1788, 1819—1820 *Слобода Рівнянська* (*Halin, Słoboda Równiańska*) (ЙФМ, 282).

1889 *Słoboda albo Słobódka Równiańska* (SG, X, 801).

1987 *Слобода-Рівнянська* (АТУ, 127).

Сучасна назва вторинна. Складений ойконім. Компонент *Рівне*, швидше за все, пов'язаний із контактним ойконімом *Рівня*, якому це поселення адміністративно підпорядковане (див.: нп *Рівня* цього ж району). Складник *Галін* — дериват на **-ін** (**-ин**) від антропоніма *Галя*. Пізніше означення *Рівнянська* мотивоване назвою суміжного *Рівня*. Про нп *Слобода* див. вище.

Смерклів, с. (Тл.). Об'єднане з нп *Нижнів* (АТУ 2012: 158).

1900 *Smerków* (Бучко, 110; Худаш 2004: 315).

1947 *Смерклів* (Бучко, 110).

Дериват від антропоніма *Смеркл(-о)* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Smirklo*, 1436 р. (Бучко, 110, із покликанням на: Акта, 11, 12), укр. *Смеркло* (Мельник, 159) та ін.

Смодна, с. (Кс.).

Перші задокументовані свідчення про найменування населеного пункту відносяться до 1694 р. (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788, 1819—1820 *Смодна* (*Smodna*); *Смодне* (*Smodna*) (ЙФМ, 284).

1889 *Smodno* (SG, X, 888).

1987 *Смодна* (АТУ, 125).

Назва незрозуміла.

Снідавка, с. (Кс.).

Ойконім фіксується від XVI ст. (ІМСУ ІФ, 397); згодом він згадується у 1855 р. (Сіреджук, 145).

1987 *Снідавка* (АТУ, 125).

Назва незрозуміла.

Снятин, м. (Сн.).

Одні з перших історичних згадок назви населеного пункту датуються 1148 р. (УРЕ, 283), 1158 р. (ІМСУ ІФ, 516; Сіреджук 2003: 41; Гук, 17), 1387 р. (Сіреджук 2003: 41).

1395 слюбуюем <...> о *Снѣтинѣ* (Бучко, 110).

1398 *А се ѿ панѣ венко староста галицький и снѣтиньскый* (Розов, 57); *Снятинѣ* (*Снятинскій*) [18, с. 33, із покликанням на: АИЮЗР, 3].

1401 *а се азъ пан петрашъ староста галицький и снѣтинскы* (Розов, 65); *азъ па(н) петрашъ староста галицький и снѣтинскы* (ССУМ, I, 237).

1424 у *Снѣтинѣ* (Бучко, 110).

1435 воевал Коломыю и *снѣти(н)* (Бучко, 79).

1449 *Załużce ad Sniatyn* (Бучко, 74).

1453 по(д)ли *Снѣтина* <...> от боуди(л)чи (Бучко, 55).

1457 *Снѣти(н)* (Бучко, 110).

1469 *Byszow alias Staniatyn* (Худаш 2004: 32).

1512 *castrum Snyatyn* (Бучко, 110).

1571 *zamek Sniatyński* (Бучко, 110).

1589 *Sniatyn* (Бучко, 110).

1599—1650 до *Снятина* (АЮЗР, I/11, 60).

1660 *Kniaze ad Sniatyn* (Бучко, 78).

1670 opp. *Sniatyn Nowy*; w *Sniatynie* w Starym Mieście (Бучко, 110).

1690—1698 z *Sniatyna* (АЮЗР, I/11, 721).

1700 *śniatyńskiego* <...> starosty; *śniatyński* <...> starosta (АЮЗР, I/4, 141, 149).

1758—1765 prior *Dominicanorum Sniatynensium*; patres *Domini-cani Sniatynenses* (АЮЗР, I/4, 562).

1768 в *Снятине* (Бучко, 110).

1785—1788, 1819—1820 *Снятин* (*Śniatyn*) (ЙФМ, 284).

1839 у <...> *Снятині* (Головацький, 41).

1872 въ <...> *Снятинѣ* (АЮЗР, I/5, 52).

1884 od *Śniatyna* (SG, V, 419).

1886 od *Śniatynia* (SG, VII, 578); *Снятин* (Бучко, 110).

1889 *Śniatyn* (SG, X, 929).

1947 *Снятин* (Бучко, 110).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено історичні предмети II—IV ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 516).

1. Похідне утворення від антропоніма *Костянтин* > *Кснятин* (власник міста — воєвода *Костянтин* Сірославич) (ІМСУ ІФ, 516)¹.

¹ Д.Г. Бучко вважає таку мотивацію малоприйнятною. Докладніше див.: Бучко, 110.

2. Утворення, до складу якого входить відповідний антропонім і компонент *тин* < *чини* ‘дорожнє мито’ [50, с. 17].

3. Назва міста мотивована апелятивом *снят* ‘пеньок із бджолами, прикріплений на лісовому дереві’ [72, с. 20].

4. Частина слова **-тин** у назві поселення *Снятин* — це ‘укріплення’ [72, с. 26].

5. Швидше за все, це дериват від антропоніма **Снята*¹ + суфікс належності **-ин** (первісно *Снятин* двір, хутір, присілок тощо), пор., наприклад, ОН (похідні) *Снятков* — прізвище у Волинській обл. (ОКІУМ), п. *Sniatek* (< ОН *Śniat*) (SN, VIII, 540; Rymut, II, 582). Щодо споріднених відповідників зішлемося на: укр. *Снятинка* — ойконім та гідронім у Львівській обл. (СГУ, 514; АТУ, 438), пот. *Снятинський* — у Косівському р-ні (СГУ, 514) і под.

Соки́рчин, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Pétriv* (АТУ 2012: 158).

1436 *Petrum Sekurka in bona sui* (Бучко, 110).

1578 *Siekirczyn* (Бучко, 110); *Siekirczin* (Худаш 2004: 317).

1785—1788 *Siokierczyn* (Бучко, 110; Худаш 2004: 317).

1785—1788, 1819—1820 *Сокирчин* (*Siekierczyn*) (ЙФМ, 285).

1886 *Секерчин* (Бучко, 110).

1889 *Siekierczyn* (SG, X, 519); *Siekerczyn* (Бучко, 110).

1914 *Сокирчин* (Бучко, 110).

Назва мотивована антропонімом *Сокирка* (первісно *Сокирчин* двір, хутір, присілок тощо), пор., наприклад, укр. *Соки́рка* — сучасне прізвище (Редько, 205).

Соки́л, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Комарів* (АТУ 2012: 150).

Ойконім уперше задокументований у 1451 р. (Сіреджук 2003: 42).

1681 *Podgrodzie alias Sokol* (АЮЗР, I/4, 45).

1785—1788, 1819—1820 *Соки́л* (*Sokół*) (ЙФМ, 285).

1889 *Sokół* (SG, X, 26).

1987 *Соки́л* (АТУ, 123).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител трипільської культури (ІМСУ ІФ, 169).

Вочевидь, це результат трансонімізації назви якогось суміжного географічного об’єкта (пор. два гідроніми в сусідньому Рожнятівському р-ні *Сокіл*: 1) л. Лімниці пп. Дністра; 2) пр. Кривої пр. Чечви

¹ Антропонім, на нашу думку, постав у результаті відпадиння префікса **Ко-** в особовій назві *Коснятин*. На ймовірність цього пояснення вказують слов’ян. *Коснятин* (~ апелятивом слов’ян. *коснятин* ‘нерішучий, недорікуватий’); зменш. *Коснята* (Казаков, 53), сучасне (похідне) укр. *Коснячко* (Худаш, 222) та ін.

л. Лімниці пп. Дністра (*Sokół*, 1884 р., 1890 р.; SG, V, 695; XI, 26) (СГУ, 515). Водночас вірогідне лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *сокіл*, пор., зокрема, укр. *сокіл* ‘висока і прямовисна скеля’, ‘виступ граніту’, ‘гора’ (Марусенко, 249) та ін. Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми *Сокіл* (6) — у різних регіонах України (АТУ, 438).

Соколівка, с. (Кс.).

Перші задокументовані відомості про назву поселення належать до II полов. XIV ст. (ІМСУ ІФ, 397).

1630 *Соколів* (до 1654) (Сіреджук 2003: 48).

1758—1765 in oppido *Sokolów* (АЮЗР, I/4, 538).

1785—1788, 1819—1820 *Соколівка* (*Sokolówka*) (ЙФМ, 286).

1839 через *Соколівку* (Головацький, 48).

1890 *Sokolówka* (SG, XI, 35).

1987 *Соколівка* (АТУ, 125).

Сучасна форма ойконіма вторинна. Дериват на **-ів** від антропоніма *Сокіл* (< апелятива укр. *сокіл* ‘хижий птах родини соколиних з міцним гачкуватим дзьобом, кривими кігтями і довгими гострими крильми’, ‘юнак або чоловік, який відзначається красою, сміливістю, молодечеством’; СУМ, IX, 438), пор., наприклад, ОН ст.-укр. Назарко *Соколь*, 1495 р. (Тупиков, 366—367), укр. *Сокіл* (Худаш 2004: 318), ст.-рос. *Сокол* Иван Константинович, XVI ст. (Веселовский, 295), бр. *Сокал* (Худаш 2004: 318), ст.-пол. *Sokół*, 1275 р. (SSNO, V, 144), ч. *Sokol* (Худаш 2004: 318) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми *Соколова*, *Соколове* (3) — на Вінниччині, Дніпропетровщині, Полтавщині та Харківщині (АТУ, 438), г. *Соколова* — на Прикарпатті, з-під якої витікає потік *Соколівець* (бас. Дністра) (СГУ, 516) тощо.

Соколівка, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Олеша* (АТУ 2012: 158).

1785—1788, 1819—1820 *Соколівка* (*Sokolówka*) (ЙФМ, 286).

Кін. XIX — поч. XX ст. *Sokolów* (Бучко, 110).

1947 х. *Соколова* (Бучко, 110).

1965 с. *Соколівка* (Бучко, 110).

На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) від (контактного) (мікро)топоніма *Соколів* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а**; 2) від антропоніма *Сокіл* + формант **-ів-к-а** (див. вище).

Соколовіця, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Пасічна* (АТУ 2012: 155).

Найменування села відоме від 1848 р. (Сіреджук, 146).

1987 *Соколовиця* (АТУ, 126).

Похідне утворення від (суміжного) (мікро)топоніма *Соколовий* (**-а**, **-е**) (дім, хутір, присілок тощо) + суфікс **-иця** [див.: нп *Соколівка* (Кс.)]. Пор. ще гідронім *Соколівець* (бас. Дністра) (див. наприклад,

Sokołowies, 1890 р.; SG, XI, 33, 642) — у Долинському р-ні (СГУ, 516), *Верх Соколовець* (пор. «*Sokołowies* — góra lesista», 1890 р.; SG, XI, 33) — місцевий оронім (Габорак, 53) та ін.

Солотвин, смт (Бг.).

XII ст. *Краснополе* (згадується у Галицькому літописі) (ІМСУ ІФ, 98—99; 71, с. 7).

II полов. XVI ст. *Солотвино* (ІМСУ ІФ, 98—99).

1634 *Краснополе* (до 1640) (Сіреджук 2003: 47).

1658 — м. *Краснопіль* перейменовано на *Солотвин* [71, с. 8].

1660 *Krasnopole seu Solotwina* (Бучко, 110).

1670 *Monasterczany ad Krasnopole* (Бучко, 91).

XVIII—поч. XIX ст. *Краснополе*, або *Солотвин* (ІМСУ ІФ, 98—99).

1758—1765 in oppido *Solotwina*; praepositus *Solotwinensis* (АЮЗР, I/4, 558).

1765 *Solotwina* (Бучко, 110).

1785—1788, 1819—1820 *Солотвина* (*Solotwina*) (ЙФМ, 287).

1886 *Солотвина* (Бучко, 110).

1890 *Solotwina*, dawniej też *Krasnopol* (SG, XI, 65).

1914 *Солотвина* (Бучко, 110).

1947 *Солотвин* (Бучко, 110).

Сучасна назва вторинна. Первісне *Краснополе* (*Краснопіль*) стало в результаті лексикалізації та онімізації словосполучення *красне поле* *‘прекрасне, родюче поле; найкраще серед інших’ (СУМ, IV, 327).

Щодо пізнішої назви *Солотвин* вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від однойменних гідронімів *Солотвина* (2) (пор., наприклад, *Solotwina*, «*Solótwin* — potok górski», «*pot. Solotwine*», 1888 р., 1890 р.; SG, IX, 798; XI, 65, 642) — у сусідньому Долинському р-ні (СГУ, 520); 2) від ідентичного (контактного) (мікро)топоніма (пор. «*Solotwina* — szczyt lesisty», 1890 р.; SG, XI, 65); 3) від антропоніма *Солотва* (< апелятива укр. *солотва* ‘солоне вода’ (Шульгач 2001: 129), *солотвина* ‘солоне болото, солончак’ (Грінченко, 4, 167), ‘багнище’; Бучко, 110) + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Солотвин* двір, хутір, присілок тощо), що підтверджує сучасне укр. *Солотва* — прізвище (ТД, 105; КПУ Льв., 2, 181). Пор. ще аналогічні ойконіми: *Солотвин*, *Солотвина* та *Солотвине* — у Волинській, Закарпатській та Сумській обл. (АТУ, 439), *Солотвина* (бас. Дунаю), *Солотвинець* — потоки у Верховинському, Долинському та Косівському р-нах (СГУ, 520), *Солотвино* (від солоних ґрунтів) — дрімонім у Львівській обл. (Топоніміка, 11) тощо.

Солу́ків, с. (Дл.).

Ойконім згадується від 1658 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Солуків* (*Soluków*) (ЙФМ, 287).

1890 *Soluków* albo *Suluków*, rus. *Solukiw* (SG, XI, 69).

1897 *Солуків* (АТУ, 124).

Похідне утворення від ОН *Солук* + суфікс належності **-ів** (Худаш 1995: 193). На підтримку цього свідчать сучасні укр. *Солук* (Holutiak, 379), *Солу́к* (Чучка, 528) — прізвища.

Сопів, с. (Клм.).

1389 *Sorow* (Сіреджук 2003: 41; Худаш 2004: 319).

1522 *Sorowo* (Бучко, 110).

1579 *Sorow* (Худаш 2004: 319).

1765 *Sorowa* (Бучко, 110).

1785—1788, 1819—1820 *Сопів* (*Sopów*) (ЙФМ, 287).

1890 *Sopówka* albo *Sopiuka* (SG, XI, 80).

1914 *Сопів* (Бучко, 110).

Похідне утворення від антропоніма **Соп* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ОН (похідні) ст.-укр. Микиворко *Сопець* Кузьминъ, 1539 р. (Тупиков, 368), укр. *Сопак* (ОКІУМ), *Сопко́* (Чучка, 529), *Сопу́н* (Горпинич, Бабій, 113), (парадигматичне) ст.-пол. *Sopa*, 1491 р. (Rymut, II, 463) та ін.

Сорóки, с. (Гр.).

1373 (1416) *Sroki* (Сіреджук 2003: 42; Худаш 2004: 321).

1670 *Soroki* ad Gwozdziec (Бучко, 110—111).

1758—1765 *curiarum* <...> *Sorocensis* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788, 1819—1820 *Сороки* (*Soroki*) (ЙФМ, 287).

1886 *Сороки* (Бучко, 110—111).

1890 *Soroki* (SG, XI, 84).

1947 *Сороки* (Бучко, 110—111).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 194).

Форма множини від антропоніма *Сорока* (< апелятива *сорóка*) (первісно *Сороки* — рід *Сороки*), пор., зокрема, ОН *Сорока* — поширене прізвище (ОКІУМ), ст.-рос. *Сорока* Аким, 1495 р. (Веселовський, 296), бр. *Сарока* (Худаш 2004: 321), ст.-пол. *Jacobus Sroka*, 1395 р., *Jacob Szroka*, 1431 р. (SSNO, V, 161—162) та ін. Сюди ж аналогічні ойконіми *Сороки* (3), *Сороки-Львівські* — в Україні (АТУ, 439) і под.

Спас, с. (Клм.).

Найменування населеного пункту згадується на сторінках історичних документів у 1433 р. (Сіреджук 2003: 43).

- 1462 *Іспас Долішній*; Petro Nawogilo de *Spas* (Бучко, 69, 76).
 1649 *Іспас: Новий Іспас (Нижній Іспас)* (Сіреджук, 142).
 1670 *Ispas* (Бучко, 69).
 1765 *Spas* (Бучко, 69).
 1785—1788, 1819—1820 *Іспас (Ispas)* (ЙФМ, 135).
 1839 *Іспас* (Головацький, 46).
 1882 *Ispas* (SG, III, 306).
 1886 *Испас* (Бучко, 69, 76).
 1900 *Ispas obacz Spas* (SG, XV, 614).
Горішній Іспас (до 1939) (ІМСУ ІФ, 395).
Долішній Іспас (до 1939) (ІМСУ ІФ, 395).
 1947 *Гірське*; первісна назва — *Горішній Іспас*; *Долішнє*; історична назва — *Долішній Іспас* (Бучко, 69, 76).
 1987 *Гірське* (АТУ, 125).
 1991 *Спас* (Сіреджук, 126).
 Давнє поселення, на околицях якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 395).
 Ойконім похідний від назви церкви, посвяченої в день св. С п а с а (Бучко, 76). Історичні означення *Долішній*, *Горішній* та *Гірське* пов'язані з місцем розташування поселення (Бучко, 69).
Спас, с. (Рж.).
 Назва села фіксується у документах від 1469 р. (Сіреджук 2003: 43).
 1785—1788, 1819—1820 *Спас (Spas)* (ЙФМ, 288).
 1890 *Spas z Pohorylcem i Podsuchem* (SG, XI, 103).
 1987 *Спас* (АТУ, 127).
 Давнє поселення, поблизу якого виявлено знахідки доби міді та бронзи (Сіреджук, 124).
 Уважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від апелятива *спас*, пор. укр. діал. (бук.) *спас* 'порятунк' (Сл. БГ, 510); 2) результат усічення форманта в топонімах **Спасів (-ов-а, -ов-е)*, *Спасівка* і под. Пор. ще ойконіми *Спас* (2) — у Львівській обл. (АТУ, 439).
Стаїще, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Кривопілля* (АТУ 2012: 150).
 Найменування відоме від 1928 р. (Сіреджук, 146).
 1987 *Стаїще* (АТУ, 122).
 Очевидний зв'язок ойконіма з такими географічними апелятивами, як-от: укр. діал. (лемк.) *стаї* 'лан, рілля; ділянка землі, виділена з цілого' (Пиртей, 291), бойк. *ста́я* 'ділянка землі', 'невеликий загін приоранці поля', 'поле, оране вертикально до дороги' (Онишкевич, 2, 251), пд.-карп. *стаїшия* 'місце, де літує стая, ботей овець

(колиба, комарник, кошара, дуйнарки)' (Бевка, 121) та ін. Щодо структурно-семантичних аналогів пор., наприклад, апелюючи *вівсище, гречанище, житнище, картоплище, просище* тощо [64, с. 71].

Станіславівка, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Сідлище* (АТУ 2012: 153).

1900 *Stanislawowce* (Бучко, 111).

1947 *Станіславівка* (Бучко, 111).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Станіславі(о)вець* — дериват від ОН **Станіславі(о)в* + формант *-ець*, пор., наприклад, прізвище закарп. *Станислав* (Чучка, 531), рос. *Станислав* (Петровский, 204) тощо; 2) результат онімізації катойконіма *станіславівці* 'переселенці з нп *Станіславів (-ов-а, -ов-е)* чи **Станіславівка*' [див. історичні варіанти нп *Івано-Франківськ* (ІФ)]. Пор. ще аналогічні ойконіми *Станіславівка* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 439).

Станківці, с. (Дл.).

1499 *Станківці* (Худаш 1995: 195).

1785—1788, 1819—1820 *Станківці* (*Stańkowies, Stańkowce*) (ЙФМ, 290).

1890 *Stańkowce* albo *Stańkowies* na mapie Kummersberga *Stańkowica* (SG, XI, 212).

1987 *Станківці* (АТУ, 124).

Альтернативні, на нашу думку, варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Станкі(о)вець* — дериват від ОН **Станкі(о)в* + формант *-ець*, пор., наприклад, ОН (співвідносно) укр. *Станкевич* (Горпинич, Бабій, 114); 2) результат онімізації катойконіма *станківці* 'переселенці з нп *Станків (-ов-а, -ов-е)* чи **Станківка*', пор. сучасна назва *Станків* — ойконім у Львівській обл. (АТУ, 439), *Станьків* (див. нижче), гідроніми *Станківка* — у Калуському р-ні, *Станківцець* — у Закарпатській обл. (СГУ, 526).

Станьків, с. (Кл.).

Одні з перших писемних фіксацій ойконіма датовані від 1158 р. (ІМСУ ІФ, 272); згодом — у 1453 р. [50, с. 52].

1483 *Станьків* (Худаш 1995: 195).

1785—1788, 1819—1820 *Станкова* (*Stańkowa*) (ЙФМ, 290).

1890 *Stańkowa* (SG, XI, 212).

1987 *Станкова* (АТУ, 124).

Дериват від антропоніма *Станко* + суфікс посесивності *-ов-а* (первісно *Станкова* земля, садиба, оселя тощо), пор., наприклад, ОН укр. *Станко* < *Станімір* (Трійняк, 347).

Старá Гута¹, с. (Бг.). Об'єднане з нп *Гута* (АТУ 2012: 149).
1558 *Гута* (Сіреджук 2003: 45, 47).
1785—1788, 1819—1820 *Гута* (*Huta*); *Гута Стара* (*Huta Stara*) (ЙФМ, 292, 293).

1987 *Стара Гута* (АТУ, 122).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Гута* див. вище. Означення *Стара* вжито у функції диференціації [див.: нп *Гута* (Бг.) *Новá Гута* (Тс.)]. Пор. також аналогічні ойконіми *Стара Гута* (9) — у різних регіонах України (АТУ, 440).

Старий Гвіздець, с. (Клм.).

1373 *Gwozdzecz prope flumen dictum Czarnyawa* (ІМСУ ІФ, 194; Бучко, 111); *Старий Гвіздець* (Сіреджук 2003: 41).

1485 *Johannes de Gwozdzec* (Бучко, 111).

1512 *Gosdziec* (Бучко, 111).

1537 *Підстая* (Сіреджук 2003: 45).

1579 *Gwozdziec Vetus* (Бучко, 111).

1775 *Gwozdziec Stary* (Бучко, 111).

1785—1788, 1819—1820 *Гвоздець Старий* (*Gwoździec Stary*) (ЙФМ, 75).

1881 *Gwoździec stary* (SG, II, 924—925).

1914 *Гвоздець Старий* (Бучко, 111).

1947 *Старий Гвіздець* (Бучко, 111).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Гвіздець* див. вище. Означення *Старий* функціонує як елемент протиставлення (див.: нп *Гвіздець* та *Малій Гвіздець* цього ж району).

Старий Косів, с. (Кс.). Об'єднане з нп *Вербовець* (АТУ 2012: 154).

Ойконім уперше історично задокументований у 1318 р. (Сіреджук 2003: 41).

1565 *Kosiv* (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Kosiv Starui* (*Kosów Stary*) (ЙФМ, 156).

1987 *Старий Косів* (АТУ, 125).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Косів* див. вище. Означення *Старий* функціонує як протиставлення [див.: нп *Косів* (Кс.)].

Старий Лисець, с. (Тс.).

1416 *Лисець* (до 1658) (Сіреджук 2003: 42).

1439 *pro Liszyecz villa* (Бучко, 111).

1446 *in silvis Lichszecz* (Бучко, 111).

¹ Досі на місці села було поселення з назвою *Лукв'яни*, пізніше — *Луквиця*. Докладніше див. ще: Сіреджук 2003: 45.

- 1468 villa *Liszecz* (Бучко, 111).
 1578 *Liszecz* (Бучко, 111).
 1649 ze wsi *Lysca* (Бучко, 111).
 1670 villa *Lysiec Stary* (Бучко, 111).
 1675 opp. *Lysiec* sub urbium *Lysiec Stary* (Бучко, 111).
 1785—1788, 1819—1820 *Луцець Старий* (*Lysiec Stary*) (ЙФМ, 174).

- 1855 *Stary Lysiec* (Бучко, 111).
 1884 *Lysiec-Stary z Budyłówką* (SG, V, 860).
 1886 *Луцець Старий* (Бучко, 111).
 1965 *Старий Луцець* (Бучко, 111).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби міді, а також збереглися залишки давньоруського городища (ІМСУ ІФ, 241).

1. Дериват від однойменного суміжного дрімоніма (Бучко, 85, 111, із покликанням на: 67, с. 119).
2. Похідне утворення від ОН *Лисек* + суфікс *-їь (Бучко, 85, 111).
3. Назва мотивована ОН *Лис* + формант -ець (Бучко, 85, 111).
4. Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Луцець* див. вище. Означення *Старий* вжите для розрізнення топонімів (див.: нп *Лисець* цього ж району).

Старий Мартинів, с. (Гл.).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується від 1402 р. [50, с. 52].

- 1439 *Мартинів* (до 1560) (Сіреджук 2003: 42).
 1658 *Siwka ad Martynow* (Габорак 2007: 150).
 1785—1788, 1819—1820 *Мартинів Старий* (*Martynów Stary*) (ЙФМ, 192).

- 1987 *Старий Мартинів* (АТУ, 123).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Мартинів* див. вище. Означення *Старий* вжито у функції диференціації (див.: нп *Новий Мартинів* цього ж району).

Старий Мізунь, с. (Дл.).

Мізунь (до 1848) (Сіреджук 2003: 45, 49).

- 1399 *Kropiwniki (koło Mizunia)* [65, с. 162].
 1785—1788, 1819—1820 *Мізунь* (*Mizun*) (ЙФМ, 198).
 1888 *Pszenicznik (część wsi Mizun)* (SG, IX, 259).
 1987 *Старий Мізунь* (АТУ, 124).
 1993 через <...> *Мізунь* (Подорожі, 15).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Мізунь* див. вище. Означення *Старий* вжито у функції протиставлення (див.: нп *Новий Мізунь* цього ж району).

Старий Угринів, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Середній Угринів* (АТУ 2012: 152).

Назва поселення вперше історично згадується у 1440 р. [27, с. 76]; згодом — у 1447 р. [78, с. 14], 1565 р., 1661 р. [25, с. 23].

1785—1788, 1819—1820 *Угринів Старий* (*Uhrynów Stary*) (ЙФМ, 312).

1987 *Старий Угринів* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від етноніма *угри* [35, с. 64; 78, с. 14].

2. Ойконім мотивований назвою переселенців із територій, адміністративно підпорядкованих на той час Угорщині [78, с. 14].

3. Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Угринів* див. вище. Означення *Старий* вжито у функції диференціації [див.: нп *Середній Угринів* (Кл.) та *Угринів* (Тс.)].

Старі Богородчани, с. (Бг.).

1441 *Bohurodziczani* (ІМСУ ІФ, 111; Бучко, 111).

1578 *ws. Bohorodczany* (Бучко, 111).

1765 *wieś Starobohorodczany* (Бучко, 111) ¹.

1785—1788, 1819—1820 *Богородчани Старі* (*Bohorodczany Stare*) (Бучко, 111; ЙФМ, 36).

1880 *Bohorodczany stare* (SG, I, 278).

1886 *Богородчани Старі* (Бучко, 111).

1947 *Старі Богородчани* (Бучко, 111).

Щодо стрижневого компонента *Богородчани* див. вище. Означення складеної назви *Старі* — диференційне (пор. нп *Богородчани* цього ж району [див. вище]).

Старі Кривотули, с. (Тс.).

1436 *Krzywotuli* (Бучко, 111—112); *Кривотули* (до 1763) (ІМСУ ІФ, 241; Сіреджук 2003: 42).

1578 *Krzywotuły* (Бучко, 111—112).

1660 *opp. Krasinw ad Krzywotuli* (Бучко, 82).

1670 *ws. Krasiejow ad Krzywotuły* (Бучко, 82).

1765 *Krzywotuły* (Бучко, 111—112).

1785—1788, 1819—1820 *Кривотули Старі* (*Krzywotuły Stare*) (ЙФМ, 161).

1883 *Krzywotuły Nowe i Stare, a także Górne i Dolne* (SG, IV, 812).

1886 *Кривотулы Старі* (Бучко, 111—112).

1914 *Кривотули Старі* (Бучко, 111—112).

1987 *Старі Кривотули* (АТУ, 128).

¹ П.С. Сіреджук зазначає, що поселення назву *Старі Богородчани* отримало з 1740 р. Докладніше див.: Сіреджук 2003: 42.

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Кривотули* див. вище. Означення *Старі* функціонує як елемент протиставлення, пор. нп *Нові Кривоту́ли* цього ж (див. вище).

Старі Ку́ти, с. (Кс.).

1427 *Кути* (до 1740) (ІМСУ ІФ, 397—398; Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Кути Старі* (*Kuty Stare*) (ЙФМ, 167).

1884 *Kuty Stare* (SG, V, 6).

1987 *Старі Кути* (АТУ, 126).

Давнє поселення, поблизу якого збереглися залишки укріплених жител і могильник давньоруських часів (ІМСУ ІФ, 367).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Кути* див. вище. Означення *Старі* функціонує для протиставлення (див.: нп *Ку́ти* цього ж району).

Старі Скоморо́хи, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Нові Скоморо́хи* (АТУ 2012: 151).

Ойконім історично згадується у 1385 р. (Сіреджук 2003: 41), 1439 р. [54, с. 24], 1443 р. (ІМСУ ІФ, 171).

1785—1788, 1819—1820 *Скоморохи Старі* (*Skomorochy Stare*) (ЙФМ, 279).

1889 *Skomorochy Stare z Kamieniem* (SG, X, 693).

1987 *Старі Скоморохи* (АТУ, 123).

Складена назва. Щодо стрижневого компонента *Скоморохи* див. вище. Означення *Старі* вжито у функції диференціації (див.: нп *Нові Скоморо́хи* цього ж району).

Стару́ня, с. (Бг.).

1378 *Старуня* (ССУМ, II, 382; Сіреджук 2003: 41).

1476 *Starunya* (ІМСУ ІФ, 111).

1532 in *Starunia* (Бучко, 112).

1735 *Zuraki cum Staruni* (Бучко, 112).

1765 *Staruń* (Бучко, 112).

1785—1788, 1819—1820 *Старуня* (*Starunia*) (ЙФМ, 290; Бучко, 112).

1890 *Starunia* (SG, XI, 267).

1947 *Старуня* (Бучко, 112).

1. Очевидно, це дериват від апелятива *старуня* 'старе село, колишнє поселення', пор. *стари́на* 'городище, руїни; колишнє поселення у Тамбовській обл.' (Бучко, 112)¹.

¹ М.Л. Худаш вважає недостатніми ці тлумачення для остаточного аналізу назви, відштовхуючись від просторових особливостей. Він припускає, що, можливо, «Д.Г. Бучкові ця концепція виведення назви с. *Старуня* від апеля-

2. Посесив на *-ѣја від ОН *Старунъ* із первісним знач. ‘*Стару-ня* (слобода, воля або ін.)’ (Худаш 2004: 324).

Стѣбник, с. (Тс.).

Найменування населеного пункту вперше фіксується від 1594 р. (Сіреджук 2003: 45).

1649 *wsí Stebnika* (Бучко, 112).

1765 *Stebnyk* (Бучко, 112).

1785—1788, 1819—1820 *Стебник (Stebnik)* (ЙФМ, 292).

1886 *Стебник* (Бучко, 112).

1890 *Stebnik* (SG, XI, 312).

1947 *Стебник* (Бучко, 112).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено стародавні предмети II—III ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 241).

1. Похідне утворення від *Стѣбльникъ* (< *стебло*) < *стебник* [49, с. 190].

2. Лексико-семантичне утворення від аналогічного апелятива, пор. *стебнік* ‘омшаник, приміщення для зберігання вуликів із бджолами взимку’ (Бучко, 112).

3. Альтернативні, на нашу думку, варіанти походження: 1) результат трансонімізації суміжного дрімоніма *Стѣбник* — ліс [49, с. 190] або гідроніма *Стѣбник* — потік (СГУ, 529); 2) лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *стебник*, пор., наприклад, укр. діал. (бук.) *стебники* мн. ‘передгір’я’ (Сл. БГ, 520). Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на: ойконім *Стебник* — у Львівській обл. (АТУ, 441), гідроніми *Стѣбне* — у Верховинському р-ні, *Стѣбний* (2) — у Закарпатській і Львівській обл., *Стѣбник* (2) — у Надвірнянському р-ні (СГУ, 529) та ін.

Стѣбні, с. (Вр.).

1731 *Стебне* (ІМСУ ІФ, 133).

1740 — рік пізнішої згадки ойконіма (Сіреджук 2003: 51).

1785—1788, 1819—1820 *Стебне (Stebne)* (ЙФМ, 292).

1890 *Stebne* albo *Stebnie* (SG, XI, 312).

1987 *Стебнів* (АТУ, 122).

Сучасна назва фонетично модифікована за аналогією до топонімів у формі множини на **-і**. Результат онімізації прикметника **стебний* у сер. роді (первісно *Стебне* поле, дворище, село тощо).

тива *старуна* ‘старе село, колишнє поселення’ підказав контекст у статті *Старуна* (назва села у Галичині) у ССУМ, «дали єсми имъ двѣ селѣ на имя село *Старуна*, а другое село Новое». Докладніше див.: Худаш 2004: 324.

Степа́нівка, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Зава́дка* (АТУ 2012: 152).
1987 *Степанівка* (АТУ, 124).

Назва мотивована особовим ім'ям *Степан* + суфікс **-ів-к-а**, пор. *Степан* — прізвище у Львівській обл. (КПУ Льв., 1, 334). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми: *Степанівка* (48), *Степанівка Перша* — у різних регіонах України (АТУ, 441) тощо.

Стефа́нівка, с-ще (Рг.). Об'єднане з нп *Світа́нок* (АТУ 2012: 155).

Відоме від 1947 р. [53, с. 104].

1987 *Стефанівка* (АТУ, 127).

Дериват від особового імені *Стефан* + суфікс **-ів-к-а**, пор., наприклад, укр. *Стефан* — прізвище (НІУ, 319). Пор. ще ідентичний ойконім *Стефанівка* — в АР Крим (АТУ, 441).

Сте́цевá, с. (Сн.).

1472 villa *Staczewa* (ІМСУ ІФ, 553; Бучко, 112; Сіреджук 2003: 43).

1564 — поселення фігурує як «королівське містечко» (Кісь, 40; ІМСУ ІФ, 553).

1579 opp. *Steczowa* (Бучко, 112).

1670 ws. *Stecowa* ad Sniatyn (Бучко, 112).

1765 *Stecowa* albo *Steciowa* (Бучко, 112).

1785—1788, 1819—1820 *Стецева* (*Stecowa*) (ЙФМ, 292).

1886 *Стецева* (Бучко, 112).

1890 *Stecowa* albo *Steciowa* (SG, XI, 314).

1947 *Стецева* (Бучко, 112).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено предмети доби пізньої бронзи та виявлено житла ранньослов'янської черняхівської культури (ІМСУ ІФ, 553).

Нові варіанти ойконіма фонетично модифіковані. Назва мотивована антропонімом **Стач* + суфікс належності **-ев-а** (первісно **Стачева* земля, садиба, оселя тощо).

Сте́цівка, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Стецевá* (АТУ 2012: 157).

1669 *Steckowka* alias *Szczeslikowka* (Бучко, 112).

1947 *Стецівка* (Бучко, 112).

Сучасна назва вторинна.

1. Похідне утворення від контактного топоніма *Стецева* (Бучко, 112; див. вище).

2. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) від антропоніма *Стецько* (поширений варіант імені *Степан*, а також прізвище укр. *Стецько* — у Києві; ПСУ, 51) + суфікс **-ів-к-а**; 2) від контактного (мікро)топоніма **Стецьків* + формант **-к-а**, пор., на-

приклад, суміжне с. *Стецевá*, якому адміністративно підпорядковане досліджуване поселення (див. вище). Пор. ще аналогічні ойконіми *Стецівка* (2) — у Черкаській обл. (АТУ, 441).

Стовпні, с-ще (Вр.). Об'єднане з нп *Пробійнівка* (АТУ 2012: 150).

1825 *Stoupni* (Габорах 2007: 161).

1934 *Stoupni Male*¹; *Stoupni Wielkie* (Габорах 2007: 161).

1947 *Стовпні* (АТП, 505).

Результат трансонімізації місцевих оронімів *Стовпні* — гора і хребет (с апелятива *стовпень* ‘велика кам’яна брила, яка своєю формою нагадує стовп’) (Габорах 2007: 161—162).

Стопчáтів, с. (Кс.).

1416 *Stolpczate* (Габорах 2007: 162).

1578 *Stolpczate* (Габорах 2007: 162).

1658 *Stolpczata* (Габорах 2007: 162).

1717 *Stolpczatyn* (Габорах 2007: 162).

1785—1788, 1819—1820 *Смончати́в* (*Stopczatów*) (ЙФМ, 293).

1787 *Stopczatów* (Габорах 2007: 162).

1890 *Stopczatów* (SG, XI, 371).

1947 *Смончати́в* (АТП, 519).

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки жител доби міді, бронзи та поховання культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 398; Сіреджук, 124).

Сучасна назва фонетично модифікована.

1. Результат онімізації прикметника *столпчате* < *столпчaste* ‘стовбиком, стовбоподібний’ (первісно **Столпчате* поле, дворище, село тощо). Інші форми аналізованого ойконіма **Столпчатин*, *Смончати́в* — деривати за аналогією до пізніших топонімів на **-ин** та **-ів** (Габорах 2007: 162).

2. Не відкидаємо ймовірної мотивації антропонімом **Сто(л)н-чата*.

Стра́тин, с. (Рг.).

1432 *Strathin* [53, с. 104].

1758—1765 in *Sary Stratyn* (АЮЗР, I/4, 551).

1785—1788, 1819—1820 *Стратин* (*Stratyn*) (ЙФМ, 294).

1887 w *Stratyniu* (SG, VIII, 140).

1890 *Stratyn* albo *Nowostratyn* m-ko i *Stratyn Sary* (SG, XI, 393).

1987 *Стратин* (АТУ, 127).

¹ До 40-х років XX ст. існувало два окремі населені пункти — *Великі Стовпні* та *Малі Стовпні*. Компоненти-означення в ойконімах вказували на розміри поселень. Докладніше див. ще: Габорах 2007: 161—162.

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител і могильники доби палеоліту, неоліту та бронзи (ІМСУ ІФ, 10).

Дериват від ОН *Страта* + суфікс **-ин** (первісно *Стратин* двір, хутір, присілок тощо), пор. ОН *Страта* (< імен-комполітів *Стратимир*, *Стратиславъ*)¹ [53, с. 104], сл. *Страта* (Морошкин, 187), укр. *Стратій* (Редько, 210; Трійняк, 352), рос. *Страта* (< *Евстрат*), *Никострат* (Петровский, 361), болг. *Страта* (< *Страт*, *Страто*), XVI ст. (Заимов, 209) та ін.

Стріганці, с. (Тс.).

Ойконім відомий від 1591 р. (Сіреджук 2003: 45).

Rosznów ac nowe lokat wysilek *Stryhancze* — пізніша історична згадка (Сіреджук 2003: 49).

1661 *Stryhance* et Hubary ad Uscie (Бучко, 112—113).

1765 *Stryhańce* (Бучко, 112—113).

1785—1788, 1819—1820 *Стриганці* (*Stryhańce*) (ЙФМ, 294).

1886 *Стрыганцѣ* (Бучко, 112—113).

1890 *Stryhańce* (SG, XI, 427).

1947 *Стриганці* (Бучко, 112—113).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено три пізньопалеолітичні стоянки (ІМСУ ІФ, 241—242).

На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Стриганець* — дериват від ОН **Стриган* (~ укр. *стрига* ‘низькострижена людина’; Грінченко, 4, 215) + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Иванъ Васильевичъ Стрига*, 1446 р. (Тупиков, 374), укр. *Стрига* (Горпинич, Бабій, 115) та ін.; 2) результат онімізації катойконіма *стриганці* ‘переселенці з нп *Стриган(-е, -и)* чи *Стриганка*’, пор. *Стригани*, *Стриганка*, *Стриганці* — назви поселень в Україні (АТУ, 441).

Стрімба, с. (Нд.).

1579 *Куropamwіe* (до 1670) (Сіреджук 2003: 46).

1658 *Kuropatwow seu Strimba* [12, с. 87].

1660 *Kuropatwów seu Strymba* (Бучко, 112).

1735 *Strymba* (Бучко, 112).

1765 *Strymbany* (Бучко, 112).

1785—1788, 1819—1820 *Стримба* (*Strymba*) (ЙФМ, 294).

1886 *Стримба* (Бучко, 112).

1890 *Strymba albo Stremba* (SG, XI, 442).

¹ Зауважимо, що В.В. Котович припускає утворення антропоніма *Страта* також від усічення християнських імен *Стратоник*, *Стратонь* або *Каллистрат*. Докладніше про це див. ще: [54, с. 23].

1947 *Стримба* (Бучко, 112).

Сучасна назва вторинна. Історичний ойконім *Куропатів* — дериват від антропоніма **Куропатв(-а)* + суфікс посесивності **-ів**, пор. ОН мн. *Куропатви* [20, с. 5]. Пізніша нп *Стримба* — результат трансонімізації одного з місцевих гідронімів *Стрімба* л. Ворони пп. Бистриці-Надвірнянської пп. Бистриці пп. Дністра (пор., наприклад, «*Strymba* — potok górski», 1890 р.; SG, XI, 442) — потік; рр. *Велика Стрімба* (пор. *Strymba Wielka*, 1890 р.; SG, XI, 442); *Малá Стрімба* л. Стримби л. Ворони пп. Бистриці-Надвірнянської пп. Бистриці пп. Дністра (пор. *Strymba Mala*, 1890 р.; SG, XI, 442) (СГУ, 88, 342, 533), мотивованих апелятивами укр. діал. (гуц.) *стрімба* ‘стрімка гора’ (Жегуц, Піпаш, 139), сх.-ром. *strîmb* ‘кривий, зігнутий’, *strîmbá* ‘гнути, вигинати, кривити, скривлювати, викривлювати’ (Бучко, 112). Пор. ще ідентичні ойконіми *Стримба* (2) — у Закарпатській та Одеській обл. (АТУ, 441), гідроніми *Стрімба* (5), (похідне) *Стрімбин Потік* (СГУ, 533) і под.

Стрільче, с. (Гр.).

Назва населеного пункту фігурує на сторінках історичних документів із 1377 р. (Худаш 1995: 199).

9 грудня 1436 — ойконім задокументований у князівській грамоті (ІМСУ ІФ, 194—195).

1439 *Strzelcze* (Бучко, 113).

1661 *Strilcze* ad Horodenka (Бучко, 113).

1670 *Strzylcze* albo *Strylcze* (Бучко, 113).

1785—1788 *Стрільче* (*Strzylcze*) (ЙФМ, 295).

1886 *Стрѣльче* (Бучко, 113).

1890 *Strzylcze* albo *Strylcze* (SG, XI, 483).

1947 *Стрільче* (Бучко, 113).

Давнє поселення, біля якого виявлено залишки жител трипільської культури, поховання часів бронзи та ін. (ІМСУ ІФ, 194—195).

1. Похідне утворення від ОН *Стрілко* + суфікс *-je (Бучко, 113).

2. Дериват від ОН *Стрѣлко* + формант *-ѣ (Худаш 1995: 199).

3. Імовірніша мотивація антропонімом *Стрілець* (*Стрѣлецъ*) + індивідуально-посесивний суфікс *-j- (первісно *Стрільче* поле, дворище, село тощо), пор., наприклад, ст.-укр. Гришъко *Стрелець*, 1552 р. (АЮЗР, I/7, 115), Семень *Стрѣлецъ*, 1649 р. (Реестр, 189), укр. *Стрілець* (Шульгач 2001: 133), ст.-рос. Грегоръ *Стрѣлецъ*, II полов. XV ст. (Тупиков, 376), ст.-бр. Манько *Стрелец*, 1552 р., Васка *Стрелца*, 1690 р. (Бірыла, 261) тощо. Сюди ж аналогічний ойконім *Стрільче* — у Волинській обл. (АТУ, 441).

Стру́пків, с. (Клм.).

1443 in *Stropkow* (Бучко, 113).

1606 — рік пізнішої згадки назви поселення (Сіреджук 2003: 47).

Хрупків — історичний варіант ойконіма (ІМСУ ІФ, 312).

1670 *Strupkow* (Бучко, 113).

1765 *Strubkow* (Бучко, 113).

1785—1788, 1819—1820 *Струпків* (*Strupków*) (ЙФМ, 296; Бучко, 113).

1914 *Струпків* (Бучко, 113).

Давнє поселення, на території якого знайдено знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 343).

Похідне утворення від антропоніма **Струпо*, **Стропо* / *Струпо* + суфікс належності **-ів**, пор., зокрема, ОН укр. *Струпо* (Худаш 2004: 330), ст.-пол. *Johannes Strupk*, 1411 р. (SSNO, V, 226), (відтопонімне похідне) п. *Strupkowski* (Rymut, II, 496) і под.

Студині́ць, с. (Тс.). Об'єднане з нп *Лі́нівка* (АТУ 2012: 157).

Перші документальні відомості про найменування поселення належать до 1460 р. (Сіреджук 2003: 42).

1511 *Studzieniecz* (Бучко, 113).

1890 *Studienice* (SG, XI, 495).

1900 *Studziniec* (Бучко, 113).

1914 прис. *Студенець* (Бучко, 113).

1987 с. *Студинець* (АТУ, 128).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Студене́ць* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Studeniec albo Studzieniec — potok*», 1890 р.; SG, XI, 494) (СГУ, 535; Бучко, 113). Пор. ще географічні апелятиви: укр. діал. (бойк.) *студениць* 'джерело' (Онишкевич, 2, 262), др. *студеньць* 'колодязь', рос. *студенец* 'джерело, криничка, колодязь', 'джерела в карстових урочищах, що дають холодну воду з глибини' (Мурзаев, 528). Пор. ще аналогічні *Студенець* (2) — ойконіми у Чернігівській і Черкаській обл., (співвідносно) *Студениця* (2) — назви поселень у Вінницькій і Житомирській обл. (АТУ, 441), нп рос. *Студенец* — у Нижегородській, Пензенській та Московській обл. (Мурзаев, 528), нп *Studenac* — у Сербії, *Studenec* — у Словенії (Im. m., 415); гідроніми *Студене́ць* (9) — у Вінницькій, Івано-Франківській, Львівській та Чернігівській обл. (СГУ, 535), рос. *Студенец* (л. Цни) — у Тамбовській, Липецькій, Орловській обл. (Мурзаев, 528) тощо.

Студі́нка, с. (Кл.).

Ойконім згадується у 1400 р. (Сіреджук 2003: 41); згодом — у 1443 р. [50, с. 52].

1785—1788, 1819—1820 *Студінка* (*Studzianka*) (ЙФМ, 296).

1890 *Studzianka*, rus. *Studinka* (SG, XI, 496).

1987 *Студинка* (АТУ, 124).

2006 у *Студінці* [72, с. 68].

Вірогідна мотивація (суміжним) (мікро)гідронімом *Студінка* (~ апелятивом укр. діал. (лемк.) *студénка* ‘криничка, джерельце’; Пиртей, 295). На потенційність цієї версії вказують аналогічні гідроніми *Студінка* — у Вінницькій і Чернігівській обл. (СГУ, 537). Пор. ще *Студинка* — назва поселення у Чернігівській обл. (АТУ, 442).

Студлів, с-ще (Клм.). Об’єднане з нп *Турка* (АТУ 2012: 153).

1855 *Studłów* (Бучко, 113)¹.

1965 *Студлів* (Бучко, 113).

Топонім мотивований антропонімом **Студл(-о)* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН (похідне) ст.-пол. *Studlik*, 1476 р. (Rymut, II, 500), ст.-ч. *Studl* (Бучко, 113) та ін.

Суботів, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Перлівці* (АТУ 2012: 151).

Назва поселення вперше задокументована у 1438 р. (Сіреджук 2003: 42); пізніше — у 1441 р. [50, с. 52].

1468 *Соботів* [79, с. 133].

1785—1788, 1819—1820 *Суботів* (*Sobotów*) (ЙФМ, 297).

1987 *Суботів* (АТУ, 123).

Назва мотивована антропонімом *Субот* + суфікс належності **-ов** (> **-ів**), що підтверджують ОН ст.-укр. Тимош *Субот*, 1600 р. (Горін, 459), співвідносне укр. *Субота* (Чучка, 538), (похідне) *Суботко* (ГДУОНО, 67) тощо. Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми *Суботів*, *Суботівка* — у Черкаській та Вінницькій обл. (АТУ, 442).

Сукіль, с. (ІФ).

Перші історичні свідчення про найменування села відносяться до 1727 р. (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Сукіль* (*Sukiel*) (ЙФМ, 297).

1890 *Sukiel* (SG, XI, 559).

1987 *Сукіль* (АТУ, 124).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Сукіль* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Sukiel* — potok», 1890 р.; SG, XI, 558) (СГУ, 539). Сюди ж ідентичний гідронім *Сукіл* — у Чернівецькій обл. (СГУ, 539).

Суходіл, с. (Рж.).

1375 dicta *Suchodol*, pro lokatione villae [65, с. 166].

1785—1788, 1819—1820 *Суходіл* (*Suchodół*) (ЙФМ, 299).

¹ Правильно — *Studłów*.

1884 w *Suchodole; Suchodolu* (SG, V, 627).

1890 *Suchodół* (SG, XI, 536).

1987 *Суходіл* (АТУ, 127).

Результат трансонімізації суміжного гідроніма *Суходіл* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Suchodolski — potok*», 1890 р.; SG, XI, 534) (СГУ, 550) < географічного апелятива *суходіл*. Пор. укр. *суходіл* (= *сухий діл*) ‘земля, суходіл, материк’ (Грінченко, 4, 233), діал. (волин.) *суходіл* ‘висохле русло’ (Данилюк, 93), рос. ‘балка, підвищена місцевість, більш суха, ніж оточуюча її низинна рівнина’ (Мурзаев, 532—533). Пор. ще сучасні аналогічні ойконіми *Суходіл* (5) — у різних регіонах України (АТУ, 442), бр. мн. *Сухадóлы* — у Гродненській і Мінській обл. (Рапановіч Гр., 233; Рапановіч Мін, 258) тощо.

Суході́л, с. (Тл.). Об’єднане з нп *Будзин* (АТУ 2012: 158).

Назва поселення вперше задокументована у 1609 р. (Кісь, 41).

1785—1788, 1819—1820 *Суходіл* (*Suchodół*) (ЙФМ, 298).

1890 *Suchodół* (SG, XI, 536).

1914 х. *Суходіл*. коло с. Одаїв (Бучко, 113).

Давнє поселення, на території якого знайдено крем’яні знаряддя праці доби пізнього палеоліту (ІМСУ ІФ, 604).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *суходіл* (див. вище).

Т

Таня́ва, с. (ІФ).

Ойконім згадується від 1577 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

1699 *Taniawa* (Габорак 2007: 164).

1785—1788, 1819—1820 *Танява* (*Taniawa*); *Тунява* (*Taniawa*) (ЙФМ, 304).

1787 *Taniawa* (Габорак 2007: 164).

1891 *Taniawa* (SG, XII, 154).

1947 *Танява* (АТП, 499).

1. Похідне утворення від ОН **Тань* + суфікс належності **-ов-а** (первісно *Таньова* осада чи ін.) (Габорак 2007: 164—165).

2. З історичних фіксацій аналізованого ойконіма видно, що це дериват на **-ав-а** від імовірного антропоніма **Тань*, пор., наприклад, (похідні) укр. *Танько* (АНВ, 110), рос. *Танеев* (КП Твер.), бр. *Танько* (Памяць, 281), ст.-пол. *Тап*, 1372 р., п. *Таїко* (Rymut, II, 595) та ін.

Тарасівка, с. (Тл.).

Первісно — *Яцківка* (Бучко, 114).

1785—1788, 1819—1820 *Тарасівка* (*Tarasówka*) (ЙФМ, 300).

1855 *Jackówka* (Бучко, 114).

1886 *Яцківка* (Бучко, 114).

1947 *Тарасівка* (Бучко, 114).

Сучасна назва вторинна. Альтернативні варіанти походження:

1) від (контактного) (мікро)топоніма **Яцків* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а**; 2) від варіанта особового імені *Яцко* + суфікс **-ів-к-а**, пор., зокрема, укр. *Яцко* — прізвище (КНУ, 101). Новий ойконім мотивований особовим ім'ям *Тарас* + суфікс **-ів-к-а**.

Татарів, с. (ІФ).

1651 *Белзець* (Сіреджук, 130); *Прутець* (Сіреджук, 130, 132).

1673 *Татарів* (до 1946) (Сіреджук, 132).

1987 *Кремінці* (АТУ, 121).

1. Ойконім *Татарів* виник «від частого нападу на цю територію татарських орд» [25, с. 70].

2. Історичне нп *Белзець*, на нашу думку, мотивоване ойконімом *Белз*¹ Сокальського р-ну Львівської обл. (АТУ 2012: 226) + суфікс **-ець**. Пор. ще співвідносний ойконім *Бевз* — у колишній Подільській губ. (Vasmer RGN, I, 301), *Бевзівська*, *Бевзова* — мікрогідроніми (криниці) у с. Вільхівчик Корсунь-Шевченківського р-ну та в с. Васильків Шполянського р-ну Черкаської обл. (СМУ, 403), *Бевз* — призаповідгосп у Дунаєвецькому р-ні Хмельницької обл. (історично — фільварок, відомий із кін. XIX — поч. XX ст.) (Торчинська, Торчинський, 58) і под.

Пізніше *Прутець* — результат трансонімізації одного з двох компонентів суміжного однойменного гідроніма *Прутець-Яблунецький* л. Пруту, л. Дунаю (СГУ, 451).

Варіант *Кремінці* — форма множини від апелятива *кремінець* (~ укр. діал. *кремениця* ‘кам’яниста гора’, п. рідкісне *krzemieniec* ‘кам’яна дорога; кремнистий камінь’ та ін.; ЭССЯ, 12, 115, 116).

В основі сучасної назви, на наш погляд, антропонім *Татар*, пор., наприклад, прізвища (парадигматичне) укр. *Татара* (КПУ

¹ Попри кілька варіантів пояснення нп *Белз*, його розглядають як лексико-семантичне утворення від апелятива, пор. укр. *бевз* ‘глибока поточина, позаростана, темна, зі стрімкими берегами’, *бевза* ‘провалля’, ‘прямовисний схил гори’, ‘глибока вода’ (Марусенко, 215), діал. (бойк.) *бевза* (*бевз*, *бевза*, *бевс*, *бевза*) ‘провалля’, ‘прірва’, ‘глибін’’, ‘стрімкий бік гори’ (Онишкевич, 1, 47) та ін.

Вол., 1, 82), (похідне) *Tamariw* (Holutiak, 394), ст.-пол. *Tatar*, 1313 р. (Rymut, II, 598) тощо.

Теку́че, с. (Кс.).

1620 *Текуча* (ІМСУ ІФ, 396—397; Сіреджук 2003: 48).

1626 *Tekusza* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Текуча* (*Tekusza*) (ЙФМ, 302).

1891 *Tekusza z Banią Świrską* (SG, XII, 280).

1987 *Текуче* (АТУ, 125).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 396—397).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Теку́ча* — ріка (пор., зокрема, *Tekusza*, 1891 р.; SG, XII, 280) (СГУ, 556) < субстантивованого дієприкметника *текучий* у жін. роді (первісно *Текуча* земля, садиба, оселя тощо). Щодо споріднених відповідників зішлемося на: *Текуча* — ойконім у Черкаській обл. (АТУ, 443), *Тéкуч*, *Теку́ча* — гідроніми у Черкаській обл. (СГУ, 556) і под.

Темирівці, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Блю́дники* (АТУ 2012: 150).

Найменування поселення вперше задокументоване у 1389 р. (Сіреджук 2003: 41).

1703 *Темеров* [79, с. 135].

1785—1788, 1819—1820 *Темирівці* (*Temerowce*) (ЙФМ, 302).

1891 *Temerowce* (SG, XII, 290).

1987 *Темирівці* (АТУ, 122).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 165).

Сучасна назва вторинна й постала за аналогією до топонімів на **-ів-ц-і**. Первісний ойконім *Темерів* — дериват від антропонімів **Темер* / *Темир* + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ст.-рос. *Темиръ* Мишуринъ, 1538 р. (Тупиков, 389), (похідне) рос. *Темерин* (РП, 275) і под. Пор. ще співвідносний ойконім *Темирівка* — в Запорізькій обл. (АТУ, 443).

Тенетники, с. (Гл.).

1435—1456 *Tenetniki* [54, с. 24].

1785—1788, 1819—1820 *Тенетники* (*Tenetniki*) (ЙФМ, 302).

1891 *Tenetniki* (SG, XII, 293).

1987 *Тенетники* (АТУ, 123).

Давнє поселення, на території якого виявлено залишки жител і могильник доби бронзи та трипільської культури (ІМСУ ІФ, 10, 171; 54, с. 4).

1. Похідне утворення від місцевого мікрогідроніма *Тенатники* — струмок, 1439 р. [79, с. 134].

2. Дериват від слова *тенетники* ‘люди, які виготовляють великі сітки для рибальства, полювання’ [54, с. 24].

3. Водночас вірогідна мотивація антропонімом **Тенетник* (< *те-нетник*) у формі множини (первісно *Тенетники* — рід *Тенетника*).

Терно́виця, с. (Тс.). Об’єднане з нп *Нові Кривотули* (АТУ 2012: 157).

Перші історичні свідчення про ойконім датовані 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1515 *Tarnawycza* (Бучко, 114).

1533 *villarum Maior et Minor Tarnawycza* (Бучко, 114).

1578 *Tarnawica Polna* (Бучко, 114).

1660 *Ternawica Polna* (Бучко, 114).

1670 *Tarnowica Polna* (Бучко, 114).

1758—1765 *in villa Tarnowica* (АЮЗР, I/4, 555, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Тарновиця Пільна* (*Tarnowica Polna*) (ЙФМ, 301).

1914 *Тарновиця Пільна* (Бучко, 114).

1947 *Терновиця* (Бучко, 114).

Див.: нп *Лісна Тарновиця* сусіднього району. Диференційне означення *Пільна* вказує на географічне розташування поселення — *‘територія на полі’.

Тісів, с. (ІФ).

1407 *Cziszow* (Худаш 2004: 343).

1437 *Czyszow* (Худаш 2004: 343).

1475 *Czyssow* (Худаш 2004: 343; Гук, 18).

1515 *Czyszow* (Худаш 2004: 343).

1578 *Cziszow* (Худаш 2004: 343).

1785—1788, 1819—1820 *Tuciv* (*Cisów*) (ЙФМ, 304).

1890 *wsł <...> Cisów* (SG, XI, 558).

1987 *Tuciv* (АТУ, 124).

1993 *через <...> Tuciv* (Подорожі, 15).

Сучасна форма ойконіма модифікована. Первісна назва похідна від антропоніма **Чии* + суфікс належності **-ів**, на потенційність чого вказує укр. *Тис* (ПЗЖ, 53), (похідне) *Чишейко* (СП, 202) та ін.

Тісмениця, смт (Тс.).

Відоме від 1143 р. (Сіреджук 2003: 41; Гук, 17).

1144 (1425) в *Тисманичю* (Бучко, 114—115); *Тисманиця* [12, с. 85].

1373 *villa Tyssmyenycza*, alias *Thyssmyenyczany* (Бучко, 114—115).

1449 *Тисьмениця* (Кісь, 38).

1469 *Podłuże ad Tyśmienica* (Бучко, 100).

- 1531 *Тисменицу* <...> звовав (Бучко, 114—115).
 1578 *Wolczyniec ad Tysmienica*; *villa Luka ad opp. Thismyenica*; *Thiszmyenysza* (Бучко, 59, 86, 114—115).
 XVII ст. надъ градомъ *Тисмяницею* (АЮЗР, I/7, 121).
 1660 *Olszanica ad Tysmienica*; *Przeniczniki ad Tysmienica*; *Uher-niczki ad Tysmienica* (Бучко, 59, 104; Худаш 2004: 356).
 1670 *Dobrowlany ad Tuśmienica* (Бучко, 68—69).
 1758—1765 *patrum Dominicanorum Tuśmienicensium*; *Tysmienicen-sium*; *in oppido Tysmienica*; *in oppido Tuśmienica* (АЮЗР, I/4, 556, 557).
 1785—1788, 1819—1820 *Тисьмениця* (*Tuśmienica*) (ЙФМ, 304).
 1839 у <...> *Тисмениці* (Головацький 41).
 1884 *koło Tuśmienicy* (SG, V, 63).
 1891 *Tuśmienica* (SG, XII, 722).
 1914 *Тисьмениця* (Бучко, 114—115).
 1935 *Тисьменниця* (Кісь, 36).
 1947 *Тисмениця* (Бучко, 114—115).
 Давнє поселення, поблизу якого виявлено житла трипільської куль-тури, рештки городища давньоруських часів тощо (ІМСУ ІФ, 228).
 Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Тісьмениця* — ріка (бас. Дністра; СГУ, 565) (пор., наприклад, «у дністрові прито-ки <...> *Тисьменицю*», 1843 р. (Вагилевич, 104), «*Tuśmienica* — *rzeczka*», 1891 р.; SG, XII, 722) [12, с. 85]. На вторинність ойконіма *Тисмениця* вказує і Д.Г. Бучко (Бучко, 15).
Тисменичани, с. (Нд.).
 1373 *villa Tyssmyenysza, alias Thyssmyenyszany* (Бучко, 114—115).
 1404 промежи <...> *тисмѧнча(н)ъ* (Бучко, 115).
 1475 *Thysmyenyszany* (Бучко, 115).
 1578 *Tysmieniczany* (Бучко, 115).
 1758—1765 *in villa Tuśmieniczany* (АЮЗР, I/4, 557).
 1765 *Tysmieniczany* (Бучко, 115).
 1785—1788, 1819—1820 *Тисьменичани* (*Tuśmieniczany*) (ЙФМ, 304).
 1871 въ селѣ *Тысьменичанахъ* (АЮЗР, I/4, 95).
 1891 *Tuśmieniczany* (SG, XII, 724).
 1914 *Тисьменичани* (Бучко, 115).
 1947 *Тисменичани* (Бучко, 115).
 Результат онімізації катойконіма *тисменичани* ‘переселенці з нп *Тісьмениця*’ (див. вище).
Тішківці, с. (Гр.).
 Одні з перших документальних свідчень про назву села датовані 1427 р. (Сіреджук 2003: 42).
 1448 *Lenycz de Thiszkowcze* (Бучко, 115).

1532 in *Tischkowyecz* (Бучко, 115).

1578 *Tyszkowce* (Бучко, 115).

1785—1788, 1819—1820 *Тишківці* (*Tyszkowce*) (ЙФМ, 304).

1886 *Тышкѡвѣцъ* (Бучко, 115).

1914 *Тишківці* (Бучко, 115).

Альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Тишкі(о)вець* — дериват від ОН **Тишкі(о)в* + суфікс *-ець*, пор., зокрема, співвідносні ОН ст.-укр. Іванъ *Тишко*, 1649 р. (Реєстр, 65), укр. *Тишкó* (Горпинич, Бабій, 119), *Тишковець* (КС Рв., 383); 2) результат онімізації катойконіма *тишківці* ‘переселенці з нп **Тишків (-ов-а, -ов-е)* чи *Тишківка*’, пор. сучасне *Тишківка* (5) — ойконіми в Україні (АТУ, 444).

Тлума́ч, м. (Тл.).

Поселення виникло у XII ст. (ІМСУ ІФ, 569).

1213 и быша противоу *Толмачю* (ПСРЛ 1962а: 734; ІМСУ ІФ, 569—570).

1398 на <...> селѣ на *Тольмачи* (Бучко, 115).

1459 villa *Tholmacz* (Бучко, 115).

1578 *Thumacz* (Бучко, 115).

1670 *Gruszka ad Thumacz* (Бучко, 67).

1758—1765 in decanatu *Thumacensi*; in oppido *Thumacz* (АЮЗР, I/4, 552).

1765 *Тюмач* (Бучко, 115).

1785—1788, 1819—1820 *Товмач* (*Thumacz*) (ЙФМ, 305).

1839 містечко *Товмач* (Головацький, 42).

1884 od *Thumacza* (SG, V, 63).

1886 od *Thumacza* (SG, VII, 277, 475); *Толмач* (Бучко, 115).

1891 *Thumacz* po rusku *Tolmacz*; *Towmacz* (SG, XII, 348).

1898 в *Товмачи* [72, с. 73].

1914 *Товмач* (Бучко, 115).

1947 *Тлума́ч* (Бучко, 115).

Давнє поселення, біля якого виявлено поховання доби ранньої та пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 569).

1. Похідне утворення від тюркської племінної назви *Tolmač* < *tol-mač* ‘перекладач’ — назва сану. І.М. Желєзняк уважає таку мотивацію найраціональнішою. Докладніше див.: [36, с. 35—36].

2. Назва мотивована апелятивом *товмач* ‘перекладач’ (укр. *Товмач* ~ п. *Тлума́ч*) (ІМСУ ІФ, 569—570).

3. Найменування поселення *Thumacz* — польський варіант замість укр. *Товмач*; ойконім походить від ОН **Толмак* < **Тольмак* < **Толмак* + суфікс **-ьїъ* (Бучко, 115).

4. Дериват від ОН *Толмакъ + суфікс *-їь (Худаш 1995: 283—284).
 5. «Польська адаптація назви *Thumacz* свідчить про сприйняття цього слова як спорідненого до др. *тълмачь*, пор. др. *толмачь* / *тълмачь* ‘перекладач’» [36, с. 35—36].

6. Імовірно, результат трансонімізації місцевого гідроніма *Тлумач* пп. Дністра (пор., наприклад, «*Thumacz*, albo *Thumacki* — *potok*», 1886 р., 1891 р.; SG, VII, 831; XII, 347) (СГУ, 566). Пор. ще ідентичні ойконіми *Товмач* (2) — на Львівщині і Черкащині (АТУ, 444), с. *Толмачь* (НПК, VI, 135) та ін.

Товмáчик, с. (Клм.).

1398 *Товмач* (до 1621) (Сіреджук 2003: 41).

1758—1765 in bonis Kniaźdwor et *Thumaczyk* (АЮЗР, I/4, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Товмачик* (*Thumaczyk*) (ЙФМ, 305).

1886 *Толмачик* (Бучко, 115—116).

1891 *Thumaczyk* albo *Thumacz Leśny* (SG, XII, 352).

1947 *Товмачик* (Бучко, 115—116).

Давнє поселення. Тут виявлено кам’яні й бронзові знаряддя праці доби бронзи та залишки жител перших століть н. е. (ІМСУ ІФ, 343—344).

Сучасний ойконім вторинний.

1. Суфіксальний дериват від (контактного) (мікро)топоніма *Товмач* (Бучко, 115—116).

2. Похідне утворення від антропоніма *Товмач* [25, с. 30].

3. Назва *Товмач* пов’язана з топонімом *Тлумач* [див.: нп *Тлумач* (Тл.)]. Пор. також суміжний гідронім *Тлумáчик* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «*Thumaczyk* — *potok*», 1891 р.; SG, XII, 352) — потік у сусідньому Надвірнянському р-ні (СГУ, 566).

Томашівці, с. (Кл.).

Ойконім уперше згадується від 1438 р. (Сіреджук 2003: 42; 50, с. 52).

1785—1788, 1819—1820 *Томашівці* (*Tomaszowce*) (ЙФМ, 305).

1891 *Tomaszowce* (SG, XII, 378).

1987 *Томашівці* (АТУ, 124).

Давнє поселення, коло якого виявлено крем’яні предмети доби бронзи (ІМСУ ІФ, 273).

На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма *Томаші(о)вeць — дериват від ОН *Томаші(о)в + суфікс -eць, пор., зокрема, ОН (співвідносні) укр. *Тóмаш* (Чучка, 556), *Томашевич* (КПУ Вол., 1, 39); 2) результат онімізації катойконіма *томахівці* ‘переселенці з нп *Томашів (-ов-а, -ов-е) чи *Томашівка*’, пор. *Томашівка* (8) — сучасні ойконіми в різних регіонах України (АТУ, 444).

Топільське, с. (Рж.). Об'єднане з нп *Вербівка* (АТУ 2012: 156).

Перші задокументовані свідчення про найменування поселення датуються 1394 р. (Сіреджук 2003: 41).

1785—1788, 1819—1820 *Топільсько* (*Topolsko*) (ЙФМ, 306).

1891 *Topolsko* (SG, XII, 398).

1987 *Топільське* (АТУ, 127).

Похідне утворення на **-ськ-е** від імовірного (контактного) (мікро)топоніма **Топіль* < географічного апелятива *топіль* (первісно *Топільське* поле, дворище, село тощо). На підтвердження цієї версії вказує апелятив укр. діал. (поліськ.) *топіль* 'вир' (ЕСУМ, 5, 598).

Топільче, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Зелене* (АТУ 2012: 150).

Назва села вперше фіксується у 1814 р. (Сіреджук, 147).

1987 *Топільче* (АТУ, 122).

1. Дериват від ОН **Топілко* + суфікс **-je* (Худаш 2004: 346).

2. Імовірніша мотивація антропонімом **Топі(о)лець* + індивідуально-посесивний суфікс **-j-* (первісно *Топільче* поле, дворище, село тощо). На підтримку такого пояснення вказують споріднені ОН: ст.-укр. *Тополь* (АЮЗР, I/6, 73), укр. *Тополь* (ОКІУМ), бр. *Топаль* (Бірыла 1969: 412) та ін. Пор. ще аналогічний місцевий гідронім *Топільче* (бас. Дунаю) (СГУ, 569) та оронім *Велике Топільче* (пор. *Topilcze Wielkie*, 1933 р.) (Габорах, 45).

Топорівці, с. (Гр.).

Відоме з 1551 р. (Сіреджук 2003: 45).

1564—1566 *Toporowcze* (Бучко, 116).

1758—1765 in ecclesia *Toporczykoviensi* (АЮЗР, I/4, 562).

1785—1788 *Топорівці* (*Toporowce*) (ЙФМ, 306).

1886 *Топорѡвцѣ* (Бучко, 116).

1914 *Топорівці* (Бучко, 116).

1. Малоімовірна мотивація катойконімом від ойконіма *Топорів* (Бучко, 116; Худаш 2004: 346).

2. Патронім на **-овци** (> **-івці**) від особової назви *Топоръ* із первісним знач. *топоровци* 'рід (або піддані) *Топора*' (Худаш 2004: 346).

3. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Топорі(о)вець* — дериват від ОН *Топорі(о)в* + суфікс **-ець**, пор., наприклад, ОН укр. *Топор* (Худаш 2004: 346), рос. *Топорѡв* (Горпинич, Бабій, 120), ст.-пол. *Topor*, 1306 р. (SSNO, V, 460) тощо; 2) результат онімізації катойконіма *топорівці* 'переселенці з нп *Топорі(о)в* (**-ов-а**, **-ов-е**) чи **Топорівка*', пор. *Топорів* — сучасний ойконім на Львівщині (АТУ, 444). Сюди ж аналогічний ойконім *Топорівці* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 444).

Торго́виця, с. (Гр.).

Одні з перших писемних відомостей про ойконім належать до 1410 р. (Сіреджук 2003: 42).

1419 *Tarhowicza* (Бучко, 116).

1660 *Thorhowica* ad Gwozdziec (Бучко, 116).

1735 *Targowica Polowa* (Бучко, 116).

1758—1765 et Kostycha Stadniczka *Targowicenses* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788 *Торговиця Пільна* (*Targowica Polna*) (ЙФМ, 306).

1855 *Targowica* (Бучко, 116).

1891 *Targowica Polna* (SG, XII, 172).

1914 *Торговиця Пільна* (Бучко, 116).

1947 *Торговиця* (Бучко, 116).

На нашу думку альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації однойменного суміжного ороніма в сусідньому районі (пор., наприклад, «*Targowica* — *wzgórze*», 1891 р.; SG, XII, 172) — назва узгір'я; 2) суфіксальне похідне від місцевого гідроніма *Торго́ва* (бас. Ворони) (пор. *Targowa*, 1891 р.; SG, XII, 168, 172) — потік (СГУ, 569); 3) лексико-семантичне утворення від апелятива *торговиця*, пор., зокрема, укр. *торго́виця* 'місце, на якому відбувається торгівля худобою', 'торгівля, базар' (Грінченко, 4, 275). Диференційне означення *Пільна* вказує на географічне розташування поселення — *'територія на полі'. Пор. ще сучасні ойконіми *Торговиця* (3) — в Україні (АТУ, 444).

Торго́виця, с. (Клм.).

Ойконім історично згадується від 1404 р. (Сіреджук 2003: 43).

1578 *Targowica una alia Lesna* (Бучко, 116).

1758—1765 in villis <...> *Targowica una et alia Leśna* (АЮЗР, I/4, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Торговиця* (*Targowica Polna, Targowica*) (ЙФМ, 306).

1886 *Торговиця* (Бучко, 116).

1914 *Торговиця Пільна*; в *Торговиці* (Бучко, 116).

1947 *Торговиця* (Бучко, 116).

Див. вище.

Трач, с. (Кс.).

Перші задокументовані свідчення про ойконім належать до 1781 р. (Сіреджук, 147).

1819—1820 *Трач* (*Michałówka, Tracz*) (ЙФМ, 306).

1820 *wies Tracz czyli Mikołówka* (Бучко, 116).

- 1880 Debesławce (z *Traczem*) (SG, I, 946).
 1886 *Трач* (Бучко, 116).
 1891 *Tracz albo Michałówka* — część Debesławiec; *Tracze* (SG, XII, 441).
 1947 *Трач* (Бучко, 116).
 Давнє поселення, поблизу якого виявлено могильник культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 398).
 Похідне утворення від апелятива укр. *трач*, *трачення* ‘тартак, лісопилка’, діал. (бойк.) ‘пристрій для різання колод на дошки’ (Бучко, 116).
Трощія, с. (Сн.).
 Одна з перших історичних згадок про ойконім датована 1530 р. (Сіреджук 2003: 45).
 1548 *Троуса* (Бучко, 116).
 1785—1788, 1819—1820 *Трійця (Trójca)* (ЙФМ, 307).
 1886 *Тройця* (Бучко, 116).
 1891 *Trójca* (SG, XII, 484).
 1947 *Троїця* (Бучко, 116).
 Ойконім мотивований назвою місцевої церкви (Бучко, 116).
Тростянець, с. (Дл.).
 Назва поселення вперше фіксується з 1577 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).
 1785—1788, 1819—1820 *Тростянець (Trościaniec)* (ЙФМ, 307).
 1891 *Trościaniec* (SG, XII, 506).
 1987 *Тростянець* (АТУ, 124).
 Назва мотивована географічним апелятивом укр. *тростянець* ‘місцевість, поросла тростиною, очеретом’ (Бучко, 116). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми *Тростянець* (20) — у різних регіонах України (АТУ, 445), бр. *Трасцянець* — назва поселення в Гомельській обл. Білорусі (Рапановіч Гом., 167) та ін.
Тростянець, с. (Сн.).
 1403 половину дѣдѣзныны *Тростянѣць* (Бучко, 116); *Тростяньсь* [12, с. 86].
 1409 *Trzostyenez* [12, с. 86].
 1515 *Trzczyenez* (Бучко, 116).
 1670 *Trościaniec* (Бучко, 116).
 1758—1765 in villis: *Troscianki* (АЮЗР, I/4, 559).
 1765 *Troscianiec* (Бучко, 116).
 1785—1788, 1819—1820 *Тростянець (Trościaniec)* (ЙФМ, 307).
 1886 *Тростянець* (Бучко, 116).
 1891 *Trościaniec* (SG, XII, 508).

1947 *Тростянець* (Бучко, 116).

1. Ойконім мотивований апелятивом укр. *тростянець* ‘місцевість, поросла тростиною, очеретом’ (Бучко, 116).

2. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Тростянець* — потік (бас. Дунаю; СГУ, 572) (пор., наприклад, *Trościaniec*, 1891 р.; SG, XII, 506) [12, с. 86].

Тростя́нка, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Пили́ні* (АТУ 2012: 153).

1785—1788, 1819—1820 *Тростянка* (*Trościanka*) (ЙФМ, 308).

1855 *Troscianka* (Бучко, 116—117).

1885 *Тростянка* (Бучко, 116—117).

1887 *Perezów z Trościanką, Pilipami i Wołową* (SG, VIII, 5).

1891 *Trościanka* (SG, XII, 509).

1987 *Тростянка* (АТУ, 125).

1. Назва мотивована апелятивом укр. *тростянка* ‘місцевість, поросла тростиною’ (Бучко, 116—117).

2. Похідне утворення від гідроніма *Тростянка* — ріка (Бучко, 116—117), однак у «Словникові гідронімів України» такого оніма в Коломийському р-ні немає.

3. Швидше за все, це відапелятивне утворення. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на: ойконіми *Тростянка* (4) — в різних регіонах України (АТУ, 445), дрімонім *Тростянка*, 1892 р. — у с. Сереховичі Старовижівського р-ну Волинської обл. (Шульгач 2001: 138), бр. *Трасця́нка* — назви поселень у Брестській, Гродненській та Мінській обл. (Рапановіч Бр., 125; Рапановіч Гр., 240; Рапановіч Мін., 265), рос. *Тростянка* (38) — ойконіми в колишніх Псковській, Самарській, Саратовській, Смоленській, Тамбовській, Тверській губ. (Vasmer RGN, IX, 183—184) тощо.

Трофа́нівка, с. (Сн.). Об’єднане з нп *Ба́линці* (АТУ 2012: 156).

Відоме від 1767 р. (Сіреджук 2003: 52).

1785—1788, 1819—1820 *Трофанівка* (*Trofanówka*) (ЙФМ, 308).

1855 *Trofanówka* albo *Trefanówka; Tryfanówka* (Бучко, 117).

1914 *Трофанівка* (Бучко, 117).

Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від (суміжного) (мікро)топоніма **Трофанів* (-ов-а, -ов-е) + суфікс -к-а; 2) від варіанта особового імені *Трофан* + суфікс -ів-к-а, пор., зокрема, *Трофа́н* — ім’я (Трійняк, 365).

Тужі́лів, с. (Кл.).

Найменування населеного пункту вперше документально згадується від 1408 р. (Сіреджук 2003: 42); згодом — у 1459 р., 1475 р. (ІМСУ ІФ, 273; 27, с. 16).

1758—1765 *omnes Tuzylowienses* (АЮЗР, I/4, 563).

1785—1788, 1819—1820 *Тужилів* (*Tużylów*) (ЙФМ, 308).

1891 *Tużylów* (albo *Turzyłów*) z Kotiatyczami (SG, XII, 678).

1987 *Тужилів* (АТУ, 124).

Дериват від антропоніма **Тужило* (< апелятива **тужило*) + суфікс посесивності **-ов** (> **-ів**), пор., наприклад, ОН (похідні) укр. *Тужиліяк* (Чучка, 560—561), ст.-рос. Васко *Тужилець*, 1495 р. (Тупиков, 404) та ін. Пор. ще аналогічний сучасний ойконім *Тужилів* — у Київській обл. (АТУ, 445).

Тўлова, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Ўстя* (АТУ 2012: 157).

Відоме з 1368 р. (Сіреджук 2003: 41).

1564—1566 *Tullowa*; *Tuława* (Бучко, 117).

1670 *Tułowa* (Бучко, 117).

1758—1765 *Uściec et Tułowka*; *parocho Tułowcensi* (АЮЗР, I/4, 562).

1785—1788, 1819—1820 *Тулова* (*Tuława*, *Tułowa*) (ЙФМ, 308).

1886 *Тулова* (Бучко, 117).

1891 *Tuława* albo *Tułowa* (SG, XII, 619).

1914 *Тулова* (Бучко, 117).

1939 *Тулава* (Бучко, 117).

1947 *Тулова* (Бучко, 117).

Похідне утворення від антропоніма **Тул* + суфікс належності **-ов-а** (первісно *Тулова* земля, садиба, оселя тощо), пор., наприклад, ОН (парадигматичне) ст.-рос. Васька *Тула*, 1689 р. (Тупиков, 404), (похідне) укр. *Тулій* (ПХ, 24), ст.-ч. *Tul* (Бучко, 117) і под.

Тулўків, с. (Сн.).

Назва поселення вперше згадується у 1378 р. (Сіреджук 2003: 41).

1471 *Tuhlukow*; *Tulukow* (Бучко, 117).

1670 *Tuhlukow* (Бучко, 117).

1735 *Tulakow* (Бучко, 117).

1758—1765 *Tułuki et Wołczkowa* (АЮЗР, I/4, 559).

1785—1788, 1819—1820 *Тулукив* (*Tuluków*) (ЙФМ, 308).

1891 *Tuluków* albo *Thuhluków* (SG, XII, 620).

1914 *Тулукив* (Бучко, 117).

Назва мотивована антропонімом **Тулук*¹ + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ОН рум. *Tuluc* (Бучко, 117). На потенційність такого пояснення вказує також (похідне) ст.-укр. Сава *Тулюкало*, 1649 р. (Ресстр, 72) — прізвище, пов'язане, на нашу думку, з апелятивом укр. діал. (пд.-карп.) *тулук* 'міцний хлопчик, атлет' (Бевка, 128).

¹ Зникнення приголосного **-г-** у пізніших ойконімах має позиційну мотивацію — після попереднього голосного перед наступним сонорним **-л-**.

Тумир, с. (Гл.).

Одна з перших задокументованих відомостей про ойконім датується 1389 р. (Сіреджук 2003: 41).

1443 *Thumyrz* [54, с. 127].

1758—1765 *de villa Tumir* (АЮЗР, I/4, 552).

1785—1788 *Тумир* (*Tumirz*) (ЙФМ, 309).

1891 *Tumierz* (SG, XII, 623).

1987 *Тумир* (АТУ, 123).

Похідне утворення від ОН **Тумиръ* (< *Тугомиръ*, *Тулимиръ* та ін.) + індивідуально-присвійний суфікс *-*їъ* [54, с. 127]. На підтвердження цієї мотивації пор. укр. (закарп.) *Тумир*, (хорв. *Tumir*) — прізвища (Чучка, 561). Щодо співвідносних структур пор. ще нп *Тустань* (Гл.) (див. нижче).

Турівка, с-ще (Рж.). Об'єднане з нп *Ясень* (АТУ 2012: 156).

1987 *Турівка* (АТУ, 127).

На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) від (контактного) (мікро)топоніма **Турів* (-**ов-а**, -**ов-е**) + суфікс -**к-а**; 2) від антропоніма *Тур* (< апелятива укр. *тур* 'вимерлий дикий бик', 'гірський кавказький козел'; СУМ, X, 323) + формант -**ів-к-а**, пор., зокрема, ОН укр. *Тур* (ОКІУМ), ст.-рос. Василий *Тур*, 1495 р. (Веселовский, 325), рос. *Тур* (Кондратьева, 97—98), ст.-бр. Мартин *Тур*, 1528 р. (Бірыла, 266) і под. Сюди ж аналогічні ойконіми: *Турівка* (5) — в різних регіонах України (АТУ, 445), рос., бр. *Туровка* (14) — у колишніх Віленській, Вітебській, Калузькій, Костромській, Тамбовській та ін. губ. (Vasmer RGN, X, 224), бр. *Туроўка* — в колишній Могильовщині (Рапановіч Маг., 176), ч. *Turovka* (Profous, Svoboda, IV, 401) тощо.

Турка, с. (Клм.).

Назва села вперше згадується у 1370 р. (Сіреджук 2003: 41).

1400 *Turka* (Бучко, 117).

1758—1765 *de villa Turka* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788, 1819—1820 *Турка* (*Turka*) (ЙФМ, 309).

1886 *Турка* (Бучко, 117).

1900 *Borszczow Górny auch Turka* (Бучко, 54).

1987 *Турка* (АТУ, 125).

Давнє поселення, поблизу якого збереглися стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 344).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Турка* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, *Turka*, 1888 р., 1891 р.; SG, IX, 108; XII, 639—640) — ріка (СГУ, 575) або ж контактного ороніма (пор. «*Turka* — wzgórze koło wsi *Turka*», 1891 р.; SG, XII, 639). Гідронім *Турка* відапелятив-

ного походження, пор. рос. діал. *тўрка* ‘гирло річки’ (Шульгач, 301—302), парадигматичне чол. роду укр. діал. (поліськ.) *турок* ‘затока на ріці’ (Черепанова 1984: 224) та ін. Пор. ще аналогічне *Турка* — сучасна назва поселення у Львівській обл. (АТУ, 445).

Тўстань, с. (Гл.).

1395 *Tustan* [54, с. 17].

1438 *Хоростків* (Сіреджук 2003: 42).

1621 *Хоростків* або *Тустань* (ІМСУ ІФ, 171).

1785—1788, 1819—1820 *Тустань* (*Tustań*) (ЙФМ, 310).

1891 *Tustań* (SG, XII, 671).

1987 *Тустань* (АТУ, 123).

Давнє поселення, на території якого виявлено житла давньо-руських часів (ІМСУ ІФ, 171—172).

1. Історичний ойконім *Хоростків* — похідне утворення на **-ів** від антропоніма **Хоростко*, пор. ОН укр. *Хворост* (Сорока, 166), *Форост* (КПЛ, 63) та ін.

2. Нова назва *Тустань* — дериват від ОН **Тустань* (с **Тухостань*, *Tuchomir* та ін.) + суфікс **-їь* [54, с. 127]. Сюди ж аналогічний оронім *Тустань* — скеля на Сколівщині Львівської обл. [54, с. 17]. Як структурну паралель до нп *Тустань* пор. нп *Тўмир* (Гл.) (див. вище).

Тучапи, с. (Сн.).

1403 пана влада *тучапского* дворника (Бучко, 117—118).

1433 *Tuczatru* (Бучко, 117—118).

1564—1566 *Tuczery*; s *Tuczepow* (Бучко, 117—118).

1579 *Tuczepi* (Бучко, 117—118).

1670 *Tuczaru* (Бучко, 117—118).

1768 Николай *Тучапский* (АЮЗР, I/3, 743).

1785—1788, 1819—1820 *Тучапи* (*Tuczery*) (ЙФМ, 310).

1886 *Тучапи* (Бучко 117—118).

Форма множини від антропоніма **Тучап* (первісно *Тучапи* — рід *Тучапа*), пор., наприклад, (похідне) ОН укр. *Тучапечь* (Holutiak, 406). Пор. ще аналогічний ойконім *Тучапи* — у Львівській обл. (АТУ, 446).

Тюдів, с. (Кс.).

Ойконім уперше задокументований у 1593 р. (Сіреджук, 147).

1785—1788, 1819—1820 *Тюдів* (*Tudiów*) (ЙФМ, 311).

1891 *Tudiów* lub *Tiudiów* (SG, XII, 606).

1987 *Тюдів* (АТУ, 126).

Результат трансонімізації місцевого мікротопоніма *Тюдово*, 1565 р. — урочище (Сіреджук 2003: 46). В основі топоніма антропонім **Тюд* / **Туд* + суфікс належності **-ів**.

Тязів, с. (Тс.).

Перші відомості про найменування населеного пункту датуються 1515 р. (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788, 1819—1820 *Тязів* (*Cieżów*) (ЙФМ, 311).

1987 *Тязів* (АТУ, 128).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді-бронзи (ІМСУ ІФ, 172).

Назва мотивована антропонімом **Тязь* / **Тяж* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, ст.-пол. *Ciež*, 1430 р., п. *Ciež* (Rymut, I, 98) тощо.

Тяпче, с. (Дл.).

1515 *Терсзалиса* (Худаш 2004: 355).

1526 *Тяпчолука* (Сіреджук 2003: 45—46; Гук, 18).

1578 *Терсца* (Худаш 2004: 355).

1785—1788, 1819—1820 *Тяпче* (*Tiarcze*) (ЙФМ, 311).

1987 *Тяпче* (АТУ, 124).

Давнє поселення, на території якого знайдено предмети доби міді (ІМСУ ІФ, 223).

1. Посесив на **-ja* від ОН **Тепко* з первісним знач. 'Тепча (воля, слобода та ін.)' (Худаш 2004: 355).

2. Первісна назва *Тяпчолука* постала в результаті лексикалізації й онімізації словосполучення *Тяпча лука*. Компонент *Тяпча*, вважаємо, мотивований антропонімом **Тяпець* — дериват від ОН **Тяп* + суфікс **-ець** (первісно *Тяпче* поле, дворище, село тощо), пор. ОН (парадигматичне) ст.-рос. *Тяпа* Иван, 1606 р. (Веселовский, 330), (варіант жін. роду на **-ьса**) *Тяпча* Андрей (НПК, I, 8) тощо; другий — лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *лука*.

У

Угóрники, с. (ІФ).

Назва села фіксується від 1378 р. (Сіреджук 2003: 41)¹.

1438 *Huherniki* (Худаш 2004: 356).

1578 *Uherniczki*; *Uherniki* (Худаш 2004: 356).

1618 игумена *Угорницкого* (АЮЗР, I/6, 471).

1642—1692 do monastera *Uhornickiego* (АЮЗР, I/6, 471; I/11, 599).

¹ Д.Г. Бучко зараховує час заснування поселення до XII—XIII ст. Докладніше див.: Бучко, 118.

1660 *Uhorniczki* ad Tysmienica (Бучко, 118); *Uherniczki* ad Tysmienica (Худаш 2004: 356).

1707 *Uherniczki* (Худаш 2004: 356).

1735 *Uherniki* (Худаш 2004: 356).

1765 *Ostrynia z Uhornikami* (Бучко, 97).

1785—1788, 1819—1820 *Угорники* (*Uhorniki*) (ЙФМ, 312).

1886 *Угорники* (Бучко, 97).

1891 *Uhorniki* (SG, XII, 756).

1947 *Угорники* (Бучко, 118).

1. Дериват від етноніма *угор* (Бучко, 118).

2. Назва пов'язана з угорськими колоністами (Бучко, 118).

3. Похідне утворення від родової назви *Угорники* < ОН **Угорник* (Бучко, 118).

4. Імовірно, форма множини від антропоніма **Угорник* (первісно *Угорники* — рід *Угорника*).

Угорники, с. (Клм.).

1404 па(н) волкань *угорницький* (Бучко, 118).

1438 *Huhernyky* (Бучко, 118).

1670 *Uherniki* ad Otenia (Бучко, 118).

1707 *Uherniczki* (Бучко, 118).

1735 *Uherniki* (Бучко, 118).

1758—1765 in villis *Uhorniki* (АЮЗР, I/4, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Угорники* (*Uhorniki*) (ЙФМ, 312).

1886 *Угорники* (Бучко, 118).

1891 *Uhorniki* (SG, XII, 757).

1947 *Угорники* (Бучко, 118).

Див. вище.

Угринів, с. (Тс.).

Одні з перших писемних фіксацій найменування села датуються 1440 р. (ІМСУ ІФ, 242; Сіреджук 2003: 42), 1565 р. [27, с. 77].

1785—1788, 1819—1820 *Угринів Горішній* (*Uhrynów Górny*); *Угринів Долішній* (*Uhrynów Dolny*) (ЙФМ, 312).

1891 *Uhrynów Dolny z Kluzowem*; *Uhrynów Górny* (SG, XII, 759).

1987 *Угринів* (АТУ, 128).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді (ІМСУ ІФ, 242).

Назва мотивована етнонімом *угри* [35, с. 64]. Історичні означення *Горішній* та *Долішній* вжито у функції диференціації [див.: нп *Середній Угринів*, *Старій Угринів* (Кл.)]. Пор. ще аналогічні ойконіми на Волині й Тернопільщині (АТУ, 27, 259).

Уї́зн, с. (Тс.).

Ойконім відомий із 1392 р. (Сіреджук 2003: 41).

1511 *Chuzyn* (Бучко, 118).

1578 *Uzieny* (Бучко, 118).

1670 *Uzeń* (Бучко, 118).

1735 *Huzin* (Бучко, 118).

1785—1788, 1819—1820 *Узинь (Uzin)* (ЙФМ, 313).

1886 *Узинь* (Бучко, 118).

1891 *Uziń* (SG, XII, 868).

1914 *Узинь* (Бучко, 118).

1947 *Узин* (Бучко, 118).

Давнє поселення, коло якого знайдено предмети доби пізньої бронзи (ІМСУ ІФ, 10, 242).

1. Дериват від апелятива *узин*, пор. *узьмінь* ‘найглибше місце в ріці з швидкою течією, що не замерзає зимою’, рос. *узина* ‘вузька смуга землі у черезсмужжі вздовж гір, боліт, лісу’, *узинка* ‘вузький рукав ріки’ або тюрк. *озен* ‘невелика річка, потік, протока, русло, долина, ущелина, яр’ (Бучко, 118)¹.

2. Назва мотивована очевидним місцевим однойменним гідронімом (Бучко, 118)².

3. Похідне утворення від антропоніма **Уза* + суфікс посесивності *-ин* (первісно *Узин* двір, хутір, присілок тощо), пор., наприклад, ОН (співвідносні) укр. *Узай*, *Узюк* (ОКІУМ). Пор. ще аналогічний ойконім *Узин* — у Київській обл. (АТУ, 446).

Уї́зд, с. (Рг.).

Перші документальні відомості про назву населеного пункту датуються 1528 р. (Сіреджук 2003: 45).

1578 *Uyazd* [53, с. 104].

1785—1788, 1819—1820 *Уїзд (Ujazzd)* (ЙФМ, 313).

1891 *Ujazzd* (SG, XII, 763).

1987 *Уїзд* (АТУ, 126).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *уїзд* (= *повіт*), пор. *повіт* ‘повіт’ (Грінченко, 3, 222), ‘у дореволюційній Росії і в СРСР до районування 1929 р. — адміністративно-територіальна одиниця, складова частина губернії’ (СУМ, VI, 675—676) та ін.

¹ Д.Г. Бучко вважає недоцільним розглядати ойконім *Уї́зн* як дериват від етноніма *узи* (Бучко, 118).

² У «Словнику гідронімів України» ідентичний гідронім зафіксовано тільки у Київській обл. (СГУ, 579).

Уніж, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Лукá* (АТУ 2012: 151).

1445 *Woynecz* (Бучко, 118).

1545 *Wojnisz*; *Woynisz* ad Potok (Бучко, 118).

1735 *Woniż* (Бучко, 118).

1785—1788, 1819—1820 *Униж* (*Woniż, Uniż*) (ЙФМ, 314).

1886 *Униж* (Бучко, 118).

1891 *Uniż* (SG, XII, 810).

1914 прис. Монастир коло с. *Уніж* (Бучко, 91).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено знаряддя праці та поховання доби міді (ІМСУ ІФ, 192—193).

1. Похідне утворення від ОН др. *Воинъгъ* + суфікс *-ъї (Бучко, 118).

2. Ойконім мотивований власною назвою ст.-пол. *Uniżur* (Бучко, 118).

3. Сучасна назва модифікована. Вочевидь, ойконім мотивований антропонімом **Войнич* + суфікс *-ї, пор. сучасне прізвище укр. *Войнич* (Слово. Бондар, 332).

Устеріки, с. (Вр.).

Відоме з 1620 р. (ІМСУ ІФ, 133; Сіреджук 2003: 48).

1649 *Usterzeki* [12, с. 157].

1785—1788, 1819—1820 *Устеріки* (*Uścieruki*) (ЙФМ, 314).

1891 *Uścieruki* (SG, XII, 835).

1987 *Устеріки* (АТУ, 122).

Лексико-семантичне утворення від географічного апелятива *устеріки*, пор., наприклад, укр. діал. (гуц.) *уст'єріки* 'стежка між горою й рікою' (Жегуц, Піпаш, 149). Сюди ж аналогічні ойконіми: *Устріки*, *Нижньо-Устріки* — на Дрогобиччині (Бучко 2001: 197), рос. *Устьреки* [34, с. 227] і под.

Устя, с. (Сн.).

Найменування населеного пункту вперше історично згадується від 1443 р. (Сіреджук 2003: 43).

1515 villa *Uscie* (Бучко, 118—119).

1550—1785 — фігурує як містечко (Сіреджук 2003: 45).

1579 *Karłów ad Uscieczko* (Бучко, 103).

1661 ws. *Stara Uscieczko* (Бучко, 118—119).

1661—1665 ws. *Uscie Stare*; miasteczko *Uścieczko* (Бучко, 118—119).

1670 *Dołhe ad Uscie*; w *Uscieczku* we wsi (Бучко, 69, 118—119).

1758—1765 in villis *Uściec* (АЮЗР, I/4, 562).

1765 ws. *Uscie* (Бучко, 118—119).

1785—1788, 1819—1820 *Усте* (*Uście*) (ЙФМ, 314).

1886 *Усте* над Прутом (Бучко, 118—119).

1891 *Uście nad Prutem* (SG, XII, 833).

1914 *Устя* (Бучко, 118—119).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено залишки жител племен ранньослов'янської черняхівської культури (ІМСУ ІФ, 11, 568).

Лексико-семантичне утворення від апелятива *устя*, пор. укр. діал. (кіровогр.) *ўстя* ‘гирло річки’, ‘місце, де зливаються дві річки’ (Громко, 198—199). Щодо ідентичних відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Устя* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 446).

Ўторопи, с. (Кс.).

Перші свідчення про назву поселення датуються 1367 р. (Сіреджук 2003: 41), 1618 р., 1764 р. (Кісь, 41; Сіреджук, 128).

1785—1788, 1819—1820 *Уторопи* (*Utoropy*) (ЙФМ, 315).

1891 *Utoropy* (SG, XII, 862).

1987 *Уторопи* (АТУ, 125).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено знахідки доби міді та бронзи (Сіреджук, 124).

1. Похідне утворення від апелятива *ропа* ‘солоня вода’: у селі був солеварний завод [21, с. 18].

2. Дериват від місцевого гідроніма *Уторонець* — потік [21, с. 19].

3. Результат лексикалізації та онімізації слів *утор* (< лат. *utor* ‘вживати в їжу’, ‘харчуватися’) і *ропа* ‘розчин солі’, тобто *‘вживання розчину солі чи просто солі в їжу’ [21, с. 19].

4. Імовірно, форма множини від антропоніма **Утороп* (первісно *Уторопи* — рід *Уторопа*).

Ф

Фатовець, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Веліка Кам'янка* (АТУ 2012: 153).

Назва села фіксується від 1370 р. (Сіреджук 2003: 41).

1400 *Chwatowszczy* (Бучко, 119).

1424 **Хватовци*; на своємъ селѣ на хватовцехъ (ССУМ, II, 506).

Хватів (?) (ССУМ, II, 506).

1472 *Chwatowcze* (Худаш 2004: 359).

1537 *Фахивці* (?) (Сіреджук, 52).

1579 *villa Fastowce* (Бучко, 119).

1785—1788, 1819—1820 *Фатівці* (*Fatowce*) (ЙФМ, 316).

1886 *Фатѡвцѣ* (Бучко, 119).

1914 *Фатівці* (Бучко, 119).

1947 *Фатовець* (Бучко, 119).

1. Як патронімна назва *Фатівці* < ОН **Фат* або від *Фаст*, *Хваст* із спрощенням звукосполучення -ст- > -т- (Бучко, 119).

2. Похідне утворення від ОН *Фастъ* (пор. укр. *Фаст*)¹ (Худаш 2004: 359).

3. Колишня писарська деформація (Худаш 2004: 359).

4. Вплив іншого ойконіма *Фастовъ* (> *Фастів*) (Худаш 2004: 359).

5. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Хваті(о)вєць* — дериват від ОН *Хваті(о)в* + суфікс -єць, пор., наприклад, ОН (співвідносні) ст.-укр. Дмитро *Хвастовець*, Павель *Фастовець*, Васил *Фастовець*, 1649 р. (Реєстр, 64, 169, 401), укр. *Фатов* (Буковина, 71), рос. *Хватов* (КП Твер.) і под.; 2) результат онімізації катойконіма *хватівці* 'переселенці з нп **Хваті(о)в* (-ов-а, -ов-е) чи **Хватівка*', пор., зокрема, ст.-рос. *Фатєво* — назва поселення в колишній Псковській губ., *Фатєвы* — топонім у колишній Архангельській губ. (Vasmer RGN, IX, 367) та ін.

Фитьків, с. (Нд.).

1433 *Худків* (до 1765) (Сіреджук 2003: 43).

1721 *Хутків* [26, с. 53].

1758—1765 in villa *Chudkow* (АЮЗР, I/4, 555).

1765 *Фетьків* (Сіреджук 2003: 43).

1785—1788, 1819—1820 *Фитків* (*Fitków*) (ЙФМ, 316).

1855 *Fitkow*, także *Bitkow* (Бучко, 119).

1881 *Fitków*, także *Bitków* (SG, II, 393).

1914 *Фитків* (Бучко, 119).

1947 *Фітьків* (Бучко, 119).

Сучасна назва вторинна.

1. Похідне утворення від ОН *Фитко* < *Неофит* + суфікс -ів (Бучко, 119).

2. Первісний ойконім мотивований антропонімом **Худ(т)ко* + формант належності -ів, пор. (співвідносне) укр. *Футчик* (КПУ Вол., I, 40).

3. В основі нового ойконіма ОН *Фитко*, оформлена суфіксом -ів, пор., наприклад, антропоніми *Фітько* — у м. Львові (Выборы), (співвідносні) *Фéдькó*, *Фіть*, (знев.) *Фітька*, *Фéдькó*, *Хведькó* (Трійняк,

¹ М.Л. Худаш віддає перевагу какографії ойконіма. Докладніше див.: Худаш 2004: 359.

374—378), *Фітєнко* (Горпинич, Бабій, 123), болг. *Фітко* (Заимов, 230) і под. — прізвища.

Фра́га, с. (Рг.).

Поселення виникло близько XVI ст. [54, с. 31]. Первісно воно фігурувало під назвою *Фрага* [54, с. 42, 133].

1544 *Фрага* [до 1946 (1947; ІМСУ ІФ, 479)] (Сіреджук 2003: 45).

1785—1788, 1819—1820 *Фрага* (*Fraga*) (ЙФМ, 317).

1881 *Fraga* (SG, II, 400).

1987 *Ягодівка* (АТУ, 127).

Похідне утворення від ч. 'ягода' (ОАІУМ).

X

Хвалибо́га, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Виногра́д* (АТУ 2012: 151).

1733 *Хвалибога* (до 1961) (Сіреджук 2003: 52).

1765 *Chwaliboga* (Бучко, 107).

1785—1788, 1819—1820 *Хвалибога* (*Chwaliboga*) (ЙФМ, 318).

1886 *Хвалибога* (Бучко, 107).

1965 *Руднівка* (Бучко, 107).

Результат лексикалізації та онімізації словосполучення *хвалити Бога*.

Хімчін, с. (Кс.).

1592 *Хімчин*; *Хомчин* (Сіреджук 2003: 46).

1661—1665 do wsi <...> *Нотсзупа* (Бучко, 119).

1669 nove lokationes villa *Chotcszun* seu Рожнів (Сіреджук, 126).

1670 *Chutcszun* (Бучко, 119).

1785—1788, 1819—1820 *Хомчин* (*Chotcszun*) (ЙФМ, 321).

1880 *Chotcszun* (SG, I, 626).

1886 *Хомчин* (Бучко, 119).

1947 *Хімчин* (Бучко, 119).

1965 *Химчин* (Бучко, 119).

Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від варіанта особового імені *Хомка* < *Хомá* (*Фомá*) + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Хомчин* двір, хутір, присілок тощо), пор., наприклад, сучасні укр. *Хомка* — ім'я (Трійняк, 400), *Хомка* — прізвище емігранта у США (Holutiak, 424); 2) результат трансонімізації місцевого гідроніма *Хімчин* (бас. Дунаю) (пор., зокрема, «*Chotcszun* — strumień», 1880 р., 1889 р.; SG, I, 626; X, 61) — потік (СГУ, 589).

Хлібичин, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Бориців* (АТУ 2012: 156).

Найменування села історично вперше згадується у 1442 р. (Сіреджук 2003: 43).

1443 *Chlebyczin* (Худаш 2004: 365).

1579 *Chlebiczyn* (Худаш 2004: 365).

1758—1765 in villa *Chlibycz*; in villis <...> *Chlybycz* et in villa Chudkow (АЮЗР, I/4, 555, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Хлібичин Пільний* (*Chlebyczyn Polny*) (ЙФМ, 319).

1855 *Chlebiczyn* (Бучко, 119).

1880 *Chlebczyn polny* (SG, I, 581).

1886 *Хлѣбычин Польный* (Бучко, 119).

1914 *Хлібичин Пільний* (Бучко, 119).

1947 *Хлібичин* (Бучко, 119).

Ойконім мотивований антропонімом **Хлібича* / **Хлібиця* / **Хлібика* + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Хлібичин* двір, хутір, присілок тощо) [див.: нп *Лісний Хлібичин* (Клм.)]. Диференційне означення *Пільний* вказує на географічне розташування поселення — *‘територія на полі’.

Хмелева́, с. (Гр.). Об'єднане з нп *Чернеліця* (АТУ 2012: 151).

Ойконім відомий від 1456 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788 *Хмелева* (*Chmielowa*) (ЙФМ, 319).

1880 Czernelica z *Chmielową*, Andruchówką i Kosówką (SG, I, 816).

1886 *Хмѣлева* (Бучко, 119).

1914 *Хмелева* (Бучко, 119).

Дериват від антропоніма *Хміль* + суфікс посесивності **-ев-а** (первісно *Хмелева* земля, садиба, оселя тощо), пор., наприклад, ОН укр. *Хміль* (ТД, 80), ст.-рос. Stanisław *Chmiel*, 1565 р. (Тупиков, 415), *Хмель* Семен Андреевич Суслов Приклонский, 1592 р. (Веселовский, 340), бр. *Хмель* (Памяць, 45), ст.-пол. *Chmiel*, 1369 р. (SSNO, I, 318), ч. *Chmel* (Худаш 2004: 367) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми: *Хмелева* (2) — в Україні (АТУ, 448), рос. *Хмелево* (14) — в колишніх Владимирській, Костромській, Новгородській, Тверській губ., *Chmielewo* — у Польщі (Vasmer RGN, X, 492) тощо.

Хмелівка, с. (Бг.).

Перші писемні свідчення про назву населеного пункту датуються 1629 р. (Сіреджук 2003: 47).

1669 *Chmielówka* (Бучко, 119—120).

1785—1788, 1819—1820 *Хмелівка* (*Chmielówka*) (ЙФМ, 320).

1886 *Хмелівка* (Бучко, 119—120).

Альтернативні варіанти походження: 1) від контактного (мікро)топоніма *Хмелів* (**-ев-а**, **-ев-е**, **-ев-ий**) (див. вище) + суфікс **-к-а**;

2) від антропоніма *Хміль* (див. вище); 3) від прикметника *хмелевий*, дооформленого вторинним суфіксом **-к-а**. За матеріалами М. Фасмера, у межах Східної Славії відомо понад 80 *Хмелівок* (*Хмелевок*) (Vasmer RGN, X, 490—491), зокрема в різних регіонах України зафіксовано 12 таких поселень (АТУ, 448). Пор. ще місцевий гідронім *Хмелівка* (бас. Дністра) (пор. «*Chmielówka — potoczek*», 1880 р., «*z Chmielówką*», 1889 р.; SG, I, 592—593; X, 208) (СГУ, 590).

Хом'яківка, с. (Сн.). Об'єднане з нп *Кул'ачківці* (АТУ 2012: 157).

Назва села згадується у 1442 р. (Сіреджук 2003: 43).

1457 *Chotikowce* ad *Kolaczkowce* (Бучко, 120).

1765 *Chotiakówka* (Бучко, 120).

1785—1788 *Хом'яківка* (*Chotiakówka*) (ЙФМ, 321).

1886 *Хом'яківка* (Бучко, 120).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено стоянку трипільської культури (ІМСУ ІФ, 565).

Альтернативні варіанти походження: 1) від (суміжного) (мікро)топоніма **Хом'яків* (**-ов-а**, **-ов-е**) + суфікс **-к-а**; 2) від антропоніма *Хом'як* (< апелятива укр. *хом'як* 'хом'як', 'незграбна людина'; Грінченко, 4, 409) + формант **-ів-к-а**. Щодо цього пор. ОН ст.-укр. Тихно Іванович *Хомяк* Смородовский, 1564 р. (АЮЗР, I/6, 53), укр. *Хом'як* (КС Рв., 34; ТД, 80), ст.-рос. *Хомякъ*, 1500 р. (Тупиков, 416) та ін. Пор. ще аналогічні ойконіми *Хом'яківка* (2) — в Україні (АТУ, 448).

Хом'яківка, с. (Тс.).

Відоме від 1497 р. (Сіреджук 2003: 42).

1670 *Chotikowka* ad *Tysmienica* (Бучко, 120).

1765 *Chotikowce* (Бучко, 120).

1785—1788, 1819—1820 *Хом'яківка* (*Chotiakówka*) (ЙФМ, 321).

1880 *Chotiakówka* (SG, I, 628).

1914 *Хом'яківка* (Бучко, 120).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено стоянку трипільської культури (ІМСУ ІФ, 240).

Див. вище.

Хорósна, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Сідлище* (АТУ 2012: 153).

1373 (1416) *silva Chorosno* (Бучко, 120; Худаш 1995: 287).

1444 *in silva Chorosnie* (Бучко, 120; Худаш 1995: 287).

1660 *Chorosna* (Бучко, 120).

1759 *był pod Chorosną za Kołomyją* (Бучко, 120).

1775 *las Chorosna* (Бучко, 120); *Chorosno* (Худаш 1995: 287).

1855 (ліс) *Chorosna* (коло Сідлиськ) (Бучко, 120).

1947 с. *Хоросна* (Бучко, 120; Худаш 1995: 287).

1. Похідне утворення від місцевого дрімоніма *Хоросна* (Бучко, 120) (пор. «*Chorosna, Chworosna, Forosna* — pasmo wzgórz», 1880 р.; SG, I, 632).

2. Дериват від однойменного контактного дрімоніма, мотивованого ОН **Хоростъ* + суфікс **-ьн[о]** (Худаш 1995: 287).

3. Назва мотивована ОН **Коростъ* + формант **-ьно** [54, с. 89].

4. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від місцевого гідроніма *Хорóсна* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Chorosna* — potok», 1880 р.; SG, I, 631—632) — ріка (СГУ, 593); 2) онімизований ад'єктив від псл. **korsta* / **korstъ* (пор. укр. *кóрост* 'корені на полі' (Грінченко, 2, 287), м. діал. *кроста* 'місцевість, в якій є печери, заглиблення, що з'явилися унаслідок дії атмосферних опадів' і под. [40, с. 240, із покликанням на: Видоєски, 78]) — **Коростъна* (із спірантизацією *к ~ х* та спрощенням *стн > сн*). Докладніше див.: Шульгач, 126—127. Сюди ж *Коросна́* — ліммонім (с. Колки Дубровицького р-ну Рівненської обл.), *Коросне* — назва озера (біля с. Степань Сарненського р-ну Рівненської обл.), ур. *Коросна́* (1) с. Берестяни Ківерцівського р-ну; 2) с. Любче Рожищенського р-ну Волинської обл. (Шульгач, 126—127) тощо.

Хóроцеве, с. (Вр.).

Найменування населеного пункту вперше зафіксоване у 1691 р. (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788 *Хороцева* (*Chorocowa*) (ЙФМ, 322).

1880 *Chorocowa; Choroszowa* (SG, I, 630—631).

1987 *Хороцеве* (АТУ, 122).

1. Похідне утворення від первинного **Хоровцева* у результаті його скорочення через випадіння приголосного **-в-** (Худаш 1995: 220—221).

2. Імовірний дериват від антропоніма **Хороць* + суфікс посесивності **-ев-а** (первісно *Хороцева* земля, садиба, оселя тощо).

Хотимі́р, с. (Тл.).

Перші документальні відомості про назву села датуються 1380 р. (Сіреджук 2003: 41; 72, с. 36).

1437 Janussium de *Chocimirz* (Бучко, 120).

1453 in *Choczumyrz* (Бучко, 120).

1475 Zabokruki ad *Chocimir* nous locatione (новозасноване) (Бучко, 71).

1506 Joann *Choczumyrski* (Бучко, 120).

1540 — рік пізнішої фіксації (Кісь, 40).

1670 *Chocimirz z Sielcem* (Бучко, 120).

1758—1765 *plebanum Chocimirenses*; in villa *Chocimirz*; itidem *Chocimirenses* (АЮЗР, I/4, 553).

1785—1788 *Хотимир* (*Chocimierz*) (ЙФМ, 322).

1839 *Хотимир* (Головацький, 42).

1880 *Chocimirz* (z *Sielcem*) (SG, I, 600).

1886 *Хоцемир* (Бучко, 120).

1900 *Chocimierz* (SG, XV, 310).

1914 *Хотимир* (Бучко, 120).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено пізньопалеолітичну стоянку, житла трипільської культури, могильник давньоруського часу і т. ін. (ІМСУ ІФ, 605; 41, с. 14).

Похідне утворення від антропоніма *Хотимирь* + суфікс *-їь-, пор. ОН сл. *Хотимирь* (Бучко, 120), ст.-пол. *Chociemir*, *Chocimir*, XIII ст. (SSNO, I, 321), ст.-ч. *Chotimír* (ЭССЯ, 8, 85) і под. Пор. ще *Хутомир* — ойконім у Волинській обл. (АТУ, 448), *Хотімир* — назва поля (с. Кукли Маневецького р-ну Волинської обл.) (Шульгач, 145), рос. *Хотѣмирицы* — ойконім (НПК, I, 42), ст.-ч. *Chotěmír* — топонім (ЭССЯ, 8, 85), сл. (альпійськ.) *Chotemir*, IX ст. (Kronsteiner, 205) тощо.

Хохонів, с. (Гл.). Об'єднане з нп *Дитятин* (АТУ 2012: 150).

1430 *Chochonow* [54, с. 23, 129; Сіреджук 2003: 42].

1578 *Chochonow* (Худаш 2004: 369).

1785—1788, 1819—1820 *Хохонів* (*Chochoniów*) (ЙФМ, 322).

1987 *Хохонів* (АТУ, 122).

Дериват від антропоніма **Хохон* (~ укр. діал. (бук.) *хóхнути* 'дихнути на кого-, що-небудь з метою зігріти, охолодити, притишити біль'; Сл. БГ, 615) + суфікс належності **-ів**, що засвідчує ОН укр. *Хохоня* (Горпинич, Бабій, 125).

Хріплин, с. (ІФ).

1436 in *Chreplin* (Бучко, 120).

1578 *Chraplin* (Бучко, 120).

1765 *Chryplin* (Бучко, 120).

1785—1788, 1819—1820 *Хриплин* (*Chryplin*) (ЙФМ, 322).

1886 *Хриплин* (Бучко, 120).

Ойконім мотивований антропонімом **Хр(е)апла(-я)* (~ апелятивом укр. діал. (пд.-карп.) *хрáпля* 'стара баба'; Бевка, 137) + суфікс посесивності **-ин** (первісно *Хр(е)аплин* двір, хутір, присілок тощо). Потенційність цього підтверджують ОН: укр. *Хриплик*, *Хрип'юк* (Бучко, 120), бр. *Хрыпливы* (Бірыла 1969: 434) і под.

Хутір-Будилів, с. (Сн.).

1564—1566 *Volja* (?) (Бучко, 120—121).

1785—1788, 1819—1820 *Слобідка* (*Słobódka*) (ЙФМ, 281).

1914 *Słobódka* (?) (Бучко, 120—121).

1947 *Хутір-Будилів* (Бучко, 120—121).

Сучасна назва вторинна. Первісна нп *Воля* — це лексико-семантичне утворення від апелятива *воля*, пор. укр. *во́ля* ‘відсутність обмежень; привілля’, ‘свобода, незалежність’ (СУМ, I, 735); пізніша *Слобідка* мотивована апелятивом *слобідка*, пор. *слобідка* ‘зменш. до *слободá*’ — ‘поселення в Київській Русі, в Україні і Росії XI—XVIII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодальних повинностей і податків’ (СУМ, IX, 365).

Компонент теперішньої складеної назви *Хутір* — це похідне утворення від апелятива *хутір*, пор. укр. *ху́тір* ‘відокремлене селянське господарство разом із садибою власника’, ‘невелике селище, яке виникло внаслідок переселення людей із сіл, козачих станиць тощо; виселок’ (СУМ, XI, 176). Означення *Будилів* вжито у функції диференціації (див.: нп *Буді́лів* цього ж району).

Ц

Цвітовá, с. (Кл.). Об’єднане з нп *Лукá* (АТУ 2012: 152).

Найменування населеного пункту історично згадується у 1559 р. (Сіреджук 2003: 46); пізніше — у 1579 р. [50, с. 65].

1785—1788, 1819—1820 *Цвітова* (*Ćwitowa*) (ЙФМ, 323).

1880 *Ćwitowa* (SG, I, 717).

1987 *Цвітова* (АТУ, 124).

1. Дериват від ОН **Цвіт* + суфікс належності **-ов-а** (Худаш 1995: 290), на потенційність чого вказують ОН (похідні) ст.-укр. *Цветко* Сербинъ, 1552 р. (Тупиков, 419), укр. *Цветік* (СП, 417) та ін.

2. Назва мотивована апелятивом *цвіт* (Худаш 1995: 290).

Пор. ще сучасні ойконіми *Цвітова*, *Цвітове* — у Тернопільській та Полтавській обл. (АТУ, 449).

Ценя́ва, с. (Клм.).

1444 *ad fluvium Czenowa supra Czenowa* (Бучко, 121; Худаш 1995: 223).

1650 *wsí Ceniawy <...> pomiędzy potokiem Ceniawką* (Бучко, 121).

1758—1765 *in villa Ceniawa* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788, 1819—1820 *Ценява* (*Ceniawa*) (ЙФМ, 324).

1880 *Ceniawa* (SG, I, 533).

1886 *Ценява* (Бучко, 121).

Давнє поселення, поблизу якого знаходяться стародавні кургани (ІМСУ ІФ, 344).

Сучасна назва фонетично модифікована.

1. Похідне утворення від ОН *Ціно* + суфікс **-ава** (давніше: **-ова**) (Бучко, 121)¹.

2. Дериват від ОН *Цень* + формант посесивності **-ова** (Худаш 1995: 223).

3. На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) від місцевого гідроніма *Ценева́* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, *Seniawa*, *Cieniawa*, 1880 р., 1891 р.; SG, I, 689; XII, 640) (СГУ, 597)²; 2) від антропоніма **Чен* + суфікс **-ова (-ава)**³, пор. сучасні прізвища *Ченів* — на Івано-Франківщині (ОКІУМ), *Ченько́* — у Закарпатській обл. (Чучка, 601) та ін.

Церко́вна, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Стáнківці* (АТУ 2012: 152).

Ойконім уперше історично задокументований у XIV ст. (Гук, 6).

1577 *Царнківна*; *Царківна* (ІМСУ ІФ, 227; Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Церківна* (*Cerkowna*) (ЙФМ, 324).

1880 *Cerkowna* (SG, I, 535).

1987 *Церковна* (АТУ, 124).

1993 через <...> *Церковну* (Подорожі, 15).

2009 *Церківна* (Гук, 6).

1. Назва поселення мотивована апелятивом *церква* (Гук, 18—19).

2. Імовірно, це результат онімізації прикметника *церковний* у жін. роді (первісно *Церковна* земля, садиба, оселя тощо). Щодо споріднених відповідників зішлемося на сучасний гідронім *Церковний* — потік у Карпатах (Вагилевич, 105).

Ціне́ва, с. (Рж.).

Назва села вперше згадується у 1515 р. (Сіреджук 2003: 46).

1785—1788, 1819—1820 *Цінева* (*Cieniawa*, *Seniawa*) (ЙФМ, 325).

1880 *Cieniawa z Demnią* (SG, I, 689).

¹ Д.Г. Бучко вважає непереконливим відад'єктивне походження досліджуваної назви села, п. *śieniowy* 'тіневий'. Докладніше див. ще: Бучко, 121.

² Змішування **-ч-** / **-ц-** (масмо на увазі оніми **Ченова* та *Ценява*) спостерігаємо й у діалектній лексиці української мови (пор., наприклад, діал. (гуц.) *цирѣз* 'через' (ГГ, 207), бойк. *ци́рис*, *цєрез* 'через', 'під час, протягом' (Онишкевич, 2, 353), лемк. *цуджий* 'чужий' (Пиртей, 335) та ін.).

³ Формант **-ава** замість давнішого **-ова**, вочевидь, з'явився за аналогією до назви населеного пункту *Прокура́ва*, що в сусідньому районі. Див., зокрема: ІМСУ ІФ, 8.

Цінева, Ценява, Цинява — варіанти найменування поселення (ОАІУМ).

Тінява — вимова ойконіма місцевими жителями (ОАІУМ).

Назва пов'язана з контактним гідронімом *Цєнівка* (бас. Дністра) (пор., наприклад, *Cieniawka*, 1881 р.; SG, II, 185) (СГУ, 597) [ще див.: нп *Ценява* (Клм.)].

Цуцілів, с. (Нд.).

1390 *Czuczilow* <...> na rzece Wielkiej Bystrzycy; wyżej *Czuczilowa* (Бучко, 121; Сіреджук 2003: 41; Худаш 2004: 373).

1442 *Iwasko Seculowsky* (Бучко, 121); *Seculow* (Худаш 2004: 373).

1515 *Czeczulow* (Бучко, 121; Худаш 2004: 373).

1578 *Czuczilow* (Бучко, 121; Худаш 2004: 373).

1670 *Cucylów* (Бучко, 121).

1758—1765 in villa *Cucylow* (АЮЗР, I/4, 555).

1785—1788, 1819—1820 *Цуцилів* (*Cucylów*) (ЙФМ, 325).

1886 *Цуцилів* (Бучко, 121).

1947 *Цуцулів* (Бучко, 121).

1965 *Цуцилів* (Бучко, 121).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено поховання культури карпатських курганів (Бучко, 121).

Сучасна назва фонетично модифікована. Дериват від антропоніма **Чучил(-о)* + суфікс посесивності **-ів**, пор., зокрема, співвідносні ОН укр. (закарп.) *Чуч* (Чучка, 615), рос. *Чучелов* (КП Твер.) та ін.

Цуцїлин, с. (Кс.). Об'єднане з нп *Трач* (АТУ 2012: 154).

1987 *Ганнівка* (АТУ, 126).

Давнє поселення, коло якого виявлено історичний могильник культури карпатських курганів (ІМСУ ІФ, 398).

Сучасна назва вторинна. Альтернативні варіанти походження: 1) від суміжного (мікро)топоніма *Ганнів* (**-ов-а, -ов-е**), пор., наприклад, нп *Ганнів* (див. вище) у сусідньому районі + суфікс **-к-а**; 2) від особового імені *Ганн(-о)* + формант **-ів-к-а**. Пор. ще аналогічні ойконіми *Ганнівка* (37) — в різних регіонах України (АТУ, 378).

Ч

Чагрів, с. (Рг.).

Первісна назва села — *Чагрово* [54, с. 44, 129].

1394 *Ѡмѣну ксмо кмѣ дали на имѣ подѣ галичѣмѣ чѣндрово* (Розов, 54); *о(т)мѣну есмо ему дали на имѣ подѣ галичѣмѣ чѣгрово* (ССУМ, I, 238).

1438 — пізніша згадка ойконіма (ІМСУ ІФ, 479).

1785—1788, 1819—1820 *Чагрів* (*Czarów, Czahrów*) (ЙФМ, 325).

1880 *Czahrów* (z Watyniem) (SG, I, 728).

1987 *Чагрів* (АТУ, 127).

Назва поселення похідна від ОН **Чагоръ* († *Чарногоръ, Частогоръ* та ін.) [54, с. 18].

Черганівка, с. (Кс.).

Перші історичні відомості про назву села датовані 1644 р. (Сіреджук 2003: 48, 49).

Первісний ойконім — *Черинівка* (Сіреджук, 148).

1785—1788, 1819—1820 *Черганівка* (*Czehryńówka, Czerupówka, Czerhanówka*) (ЙФМ, 327).

1880 *Czerchanówka* (SG, I, 795).

1987 *Черганівка* (АТУ, 126).

Сучасна назва фонетично модифікована.

1. Похідне утворення від ойконіма **Черханівка*, мотивованого власною назвою **Черхан* (Шпак, 139—144).

2. Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від антропоніма *Черин* + формант **-ів-к-а**, пор., наприклад, прізвище рос. *Черин* (КП Твер.); 2) від імовірного (суміжного) (мікро)топоніма **Черинів* (**-ов-а, -ов-е**) + суфікс **-к-а**.

Черемішна, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Яблуніця* (АТУ 2012: 150).

1736 *Ферескуля* (до 1946) (Сіреджук, 148).

1751 *Fereskula* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Ферескуля* (*Fereskul, Fereskula*) (ЙФМ, 316).

1987 *Черемошна* (АТУ, 122).

Сучасна назва вторинна. Первісний ойконім *Ферескуля* — результат трансонімізації місцевого гідроніма *Ферескул* [12, с. 87].

Назва *Черемошна* мотивована місцевим гідронімом *Черемош* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «Городокъ на *Черемошѣ*», 1856 р. (СГУ, 603—604, із покликанням на: ПСРЛ 1856: 240), «*Czeremosz gum. Ceremusul — rzeka*», 1880 р.; SG, I, 798) — ріка (СГУ, 603—604) † субстантивованого прикметника *черемошний* у жін. роді (первісно *Черемошна* земля, садиба, оселя тощо), пов'язаного з назвою рослини *черемха* '*Prunus padus*'. Сюди ж аналогічні ойконіми: *Черемошна*, *Черемошна Воля*, *Черемошне* (4) — в Україні (АТУ, 450), рос. *Черемошное* — у колишніх Орловській та Смоленській губ., *Черемошное Новое*, *Черемошное Старое* — у колишній Курській губ., ч. *Třemešná, Třemešné, Třemošná* (2), п. *Trzemeszna* — топонім

у Сілезії, нп *Tszemeszno* (відоме з 1145 р.) — у колишньому Познанському воєводстві (Шульгач 2001: 147) тощо.

Черémхів, с. (Клм.).

1437 *Czremchow* (Бучко, 121; Сіреджук, 43).

1438 *Czeremchow* (Худаш 2004: 377).

1472 *Czeremchow* fors *Korszow* (Худаш 2004: 377).

1758—1765 in villa *Czeremchow*; in villa *Czeremachow* (АЮЗР, I/4, 555, 556).

1785—1788, 1819—1820 *Черемхів* (*Czeremchów*) (ЙФМ, 327).

1914 *Черемхів* (Бучко, 121).

1. Дериват від ОН **Черемх* + суфікс належності **-ів** (Бучко, 121).

2. Похідне утворення від апелятива *черемха* + формант **-ів** з ад'єктивним значенням (Бучко, 121).

3. Ойконім *Черемхів* — стягнене утворення від вихідного **Черемохъ* (Худаш 2004: 377).

4. Назва села, імовірно, постала від антропоніма (див. вище)¹ або як коротка форма прикметника *черемхів* ~ *черемховий* 'вкритий черемхами, який має черемхові зарослі'. Пор. ще аналогічний ойконім *Черемхів* — у Львівській обл. (АТУ, 450). Щодо співвідносних топонімів пор. *Буків*, *Вербів*, *Соснів* — сучасні назви поселень у Волинській і Тернопільській обл. (АТУ, 370, 373, 439).

Черéпина, с-ще (Рж.). Об'єднане з нп *Ясень* (АТУ 2012: 156).

1987 *Черепина*² (АТУ, 127).

Дериват від антропоніма **Черепа* + суфікс посесивності **-ин-а** (< *-in-a) (первісно *Черепина* земля, садиба, оселя тощо). На підтримку цього свідчать такі ОН: (похідне) ст.-укр. Степанъ *Черепъко*, 1649 р. (Реєстр, 402), укр. *Череп* (Лауреати, 49), ст.-рос. Гридя *Череп*, 1534 р. (Веселовский, 351), бр. *Черан* (Худаш 2004: 378) та ін. Пор. ще співвідносні сучасні ойконіми *Черепинка*, *Черепинки* — у Київській та Житомирській обл. (АТУ, 450) тощо.

Черетів, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Буковець* (АТУ 2012: 150).

Ойконім уперше документально фіксується з 1889 р. (Сіреджук, 148).

¹ Не виключено, що досліджуваний топонім мотивований антропонімом *Черемха*, оскільки в антропонімії та відантропонімній ойконімії Галичини відомі випадки посесивних утворень на **-овъ** (< **-ів**) від іменника 1-ї відміни на **-а** (див., зокрема, нп: *Баня-Березів* (Кс.), *Курипів* (Гл.); Худаш 2004: 27, 192, 377), підтвердження якому — сучасна ОН укр. *Черемха* (Костюк, 73).

² За спостереженнями Р. Левицького, первісно існував інший онім — х. *Черéпина*. Докладніше див.: [58, с. 11].

1987 *Черетів* (АТУ, 122).

Назва мотивована антропонімом (*О*)*Черет* (~ апелятивом схв. *črèt* ‘болотяна місцевість, особливо у лісі’, діал. *čret* ‘болотяний ліс; торф’, слн. *črêt* ‘болотяна місцевість’, стар. *zhrèt* ‘болотяний ліс’, слц. *čret* ‘т. с.’; ЭССЯ, 4, 80) + суфікс посесивності **-ів**, підтвердження якому — ОН ст.-рос. *Черет* Юрий Александрович Беклемишев, середина XVI ст. (Веселовский, 351).

Чернелиця, смт (Гр.).

1420 *villa Czarnawycze* (Бучко, 121); *Czarnawycze* [12, с. 86].

1438 *Czarnowicza* [12, с. 86].

1466 *villa Magna Czerlenycza* (Бучко, 121).

1532 *Чарнавиця* (Сіреджук 2003: 46).

1578 *Czerlienycza* (Бучко, 121).

1592 *Черляниця* (Кісь, 40).

1661 *Olchowiec ad Czernelica; Czerlenica* (Бучко, 58, 121).

1735 *Olejowa ad Czerleniow* (Бучко, 96).

1758—1765 *in oppido Czerlenica* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788 *Чернелиця (Czernelica)* (ЙФМ, 327).

1880 *Czernelica z Chmielową, Andruchówką i Kosówką* (SG, I, 816).

1886 *Чернелиця* (Бучко, 121).

1. Назва селища пов’язана з місцевим безіменним потоком (у минулому цей гідрооб’єкт міг називатися *Чернелиця* < *Черлениця*) (Бучко, 121).

2. Вважаємо, що в топонімі *Черлениця* відбулася дистантна метатеза, тому аналізований онім, на нашу думку, мотивований словоформою апелятива укр. *червеніця* ‘рід червоної глини’ (Грінченко, 4, 453), пор. ще *черленіця* ‘?’ (Грінченко, 4, 458) (з варіюванням сонорних **-в-** / **-л-**) < прикметника *черлєний* = *червєний* ‘червоний’ (Грінченко, 4, 453). Стосовно апелятивного підгрунтя пор., наприклад, укр. діал. (закарп.) *червеніца* ‘червоний суглинок’ (Дзендзелівський, 37), (гуц.) *черлєний* ‘рум’яний’ (Жегуц, Піпаш, 160), ч. *červenice* ‘червонозем’, ‘різновид верби’, м. *црвеница* ‘червонозем’, ‘почервоніння’, ‘краснуха’, схв. діал. *црвеница* ‘сорт землі’ (ЭССЯ, 4, 167—168) тощо. У такому разі ойконім містить характеристику ґрунту в аналізованому населеному пункті.

Чёрник, с. (Нд.). Об’єднане з нп *Зелєна* (АТУ 2012: 154).

Перші історичні свідчення про найменування населеного пункту датуються 1848 р. (Сіреджук, 148).

1880 *Czernik* [12, с. 88].

1987 *Черник* (АТУ, 126).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Чёрник* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Czernik* — potok», 1880 р.; SG, I, 829) — потік (СГУ, 606). Сюди ж аналогічний ойконім *Черник* — у Закарпатській обл. (АТУ, 451).

Чёрнів, с. (Рг.).

1387 *Czerniow* [53, с. 104].

1785—1788, 1819—1820 *Чернів* (*Czerniów*) (ЙФМ, 328).

1880 *Czerniów* (z Wandolina) (SG, I, 831).

1987 *Чернів* (АТУ, 127).

Назва мотивована антропонімом *Чернь* (~ др. *чьрнь*, *чернь* ‘простолюдни’ (ЭССЯ, 4, 157), укр. *чернь* ‘чернь, простий народ’ і под. (Грінченко, 4, 458), рос. *чернь* ‘чорний народ, простолюдни, особливий натовп, ватага’; ЭССЯ, 4, 157) + суфікс посесивності **-ів**. На потенційність цього пояснення вказує ОН др. *Чернь* Купець, 1074 р. (Тупиков, 427).

Черній, с. (Тс.).

1387 *Czerniow* (Бучко, 122)¹.

1438 Nicolao *Czirnyowsky* (Бучко, 122).

1441 *Czornyewow* (Бучко, 122).

1462 Chomikow ad *Czerniejow* (Бучко, 52).

1497 Czortkowo, *Czerniew*, Chomykow et Jabloncza (Бучко, 123).

1578 *Czerniejow*; do dzierzawy *Czerniejow* (Бучко, 122).

1660 dzierzawy *Czerniejow* (Бучко, 75).

1785—1788, 1819—1820 *Черній* (*Czernejów*) (ЙФМ, 328).

1880 *Czerniejów* (SG, I, 824).

1886 *Чорнѣв* (Бучко, 122).

1914 *Черній* (Бучко, 122).

Давнє поселення, поблизу якого в курганному похованні знайдено предмети I—II ст. н. е. (ІМСУ ІФ, 242—243).

1. Похідне утворення від ОН *Чорній* (*Чорней*) + суфікс **-ів** (Бучко, 122).

2. Назва мотивована ОН **Черней* + формант **-овъ** (> **-ів**) (Ху-даш 1995: 229—230).

3. Вважаємо, що це дериват від антропонімів *Черній* / *Чорній* + суфікс посесивності **-ів**, пор. ОН укр. *Чорнѣй*, *Чорній* (Богдан, 37; Редько, 237), *Черній* (Горпинич, Бабій, 129) тощо. Пор. також співвідносний ойконім *Черній* — у Хмельницькій обл. (АТУ, 451).

¹ Д.Г. Бучко припускає, що на місці теперішнього *Чернієва* колись міг бути літописний *Чернь*. Докладніше див.: Бучко, 122.

Чернятин, с. (Гр.).

1453 *Czernyathyncze* (Бучко, 122); *Czernyathin* (Худаш 1995: 230).

1497 *Czernyathyn silva* (Худаш 1995: 230).

1649 *Czerniatyn* (Бучко, 122).

1785—1788, 1819—1820 *Чернятин (Czerniatyn)* (ЙФМ, 328).

1880 *Czerniatyn* (SG, I, 819).

1886 *Чернятин* (Бучко, 122).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 183).

Сучасна назва модифікована за аналогією до топонімів на **-ин**¹. *Ј*-ове утворення, мотивоване антропонімом **Чернятинець*, похідним від ОН *Чернятин* < *Чернята* (первісно **Чернятинче* поле, дворище, село тощо). Щодо цього пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Иван Чернята*, *Игнатъ Чернята*, 1649 р. (Ресстр, 27, 35), ст.-рос. *Чернятин* *Алешка*, 1642 р. (Веселовский, 352), рос. *Чернята* (Бучко, 122) і под. Пор. ще аналогічні ойконіми *Чернятин* (2), *Чернятинці* — в Україні (АТУ, 451), контактний гідронім *Чернятин* (бас. Дунаю) (пор. «*Czerniatyn — strumień*», 1880 р.; SG, I, 819) — потік у Косівському р-ні (СГУ, 607) та суміжний оронім *Чернятин* (Бучко, 122)².

Чёрче, с. (Рг.).

На цій території існувало поселення ще в XIII ст. (ІМСУ ІФ, 466).

1433 *Чернче* (до 1717) (ІМСУ ІФ, 466; Сіреджук 2003: 43).

1498 *Czerncze* [53, с. 104].

1596 *Алекъсандеръ Вольнецъ Чернчицкій* (АЮЗР, I/1, 529).

1758—1765 *in villa Czercze; commendarius Czerczecensis* (АЮЗР, I/4, 571).

1785—1788, 1819—1820 *Черче (Czercze)* (ЙФМ, 328).

1880 *Czercze* (SG, I, 796).

1987 *Черче* (АТУ, 127).

Давнє поселення, поблизу якого виявлено городище давньоруських часів (ІМСУ ІФ, 466; 54, с. 6).

¹ За умови, що первісний варіант аналізованого ойконіма — **Чернятинці* (див. історичну фіксацію) для назви поселення, на нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Чернятинець* — дериват від ОН **Чернятин* + суфікс **-ець**; 2) результат онімізації катойконіма *чернятинці* ‘переселенці з нп *Чернятин(-а, -е)* чи **Чернятинка*’.

² Д.Г. Бучко вважає, що назва поселення первинна, а оронім та гідронім — вторинні. Докладніше див.: Бучко, 122.

1. Дериват від *чернечого поля*, що належало монастирю, на ньому й оселилися перші мешканці *Черчого*. Спочатку село називалось *Чернече*, потім *Чернче*, а згодом — *Черче* (ІМСУ ІФ, 466).

2. Назва мотивована ОН **Чернко* + *-je [54, с. 131; 53, с. 104].

3. На нашу думку, сучасна форма *Черче* виникла з *Чернче* внаслідок спрощення в групі приголосних, які обтяжували вимову. Ойконім похідний від антропоніма *Чернець* (*Черньць*) (первісно *Чернче* поле, дворище, село тощо), пор., зокрема, ОН ст.-укр. Грид-ка *Чернець*, 1495 р. (Тупиков, 425), Денис *Черънець*, 1649 р. (Реєстр, 74), укр. *Чернець* (КЛ, 229), ст.-рос. *Чернец* Іванович Паюсов, 1493 р. (Веселовский, 351) і под. Пор. ще ідентичні ойконіми *Черче* (2) — у Волинській та Хмельницькій обл. (АТУ, 451).

Чѣсники, с. (Рг.).

Історичні назви села — *Кр́асна долина* (ОАІУМ); *Чашники* [53, с. 104]; ойконім уперше згадується від 1368 р. (Сіреджук 2003: 41).

1433 *Czaschniki* [53, с. 104].

1493 *Czaschniki* [54, с. 20].

1515 *Czasnyky* (SG, XV, 375); *Czasznyky* (Худаш 2004: 380).

1785—1788, 1819—1820 *Чесники* (*Cześniki*) (ЙФМ, 328).

1880 *Cześniki* (SG, I, 851).

1900 *Czesniki* (SG, XV, 375).

1987 *Чесники* (АТУ, 127).

Сучасна назва вторинна.

1. Ойконім мотивований апелятивом укр. діал. *чашники* ‘гончарі, що займалися виготовленням чаш’ [79, с. 134].

2. Похідне утворення від ОН **Чесник* (*Чеславъ*, *Чесмиръ*) [54, с. 20].

3. Дериват від родової назви *чашники* < ОН **Чашиник* [53, с. 104].

4. Назва мотивована словом *чашники*, пор. апелятив *чашиник* (ст.-пол. *czesnik*) ‘до кінця XIII ст. придворний сановник, який відповідав за постачання напоїв до стола володаря, а з XIV ст. — почесний титул’ [53, с. 104—105].

5. Полонізована форма укр. *Чашники* [53, с. 105].

6. Первісна складена нп *Кр́асна долина* — результат онімізації словосполучення *красна долина* *‘гарна долина’.

7. Пізніша назва *Чашники* — форма множини від антропоніма **Чашиник* (~ апелятивом укр. *чашиник* ‘шляхетський чин, людина, яка належала до найближчого до короля оточення і мала обов’язок наливати йому вино’; Шевчук, 89), пор., наприклад, ОН ст.-укр. *Чесникъ* (ст.-пол. *czestnik* ‘загальна назва службових осіб високого рангу’) ~ *чєстьникъ*, 1434 р. (ССУМ, II, 538, 539), ст.-рос. Ондрей

Чашиниковъ, 1483 р. (Тупиков, 816), ст.-пол. *Cześnik*, 1462 р., *Czestnik*, 1485 р. (SSNO, I, 423, 424) та ін.

Чехова, с. (Клм.). Об'єднане з нп *Ostápkivci* (АТУ 2012: 153).

Найменування села відоме з 1536 р. (Сіреджук 2003: 45).

1660 *Czechowa* ad Gwozdziec (Бучко, 122).

1785—1788 *Чехова* (*Czechowa*) (ЙФМ, 329).

1880 *Czechowa* (SG, I, 778).

1886 *Ostapkowce z Czechowq* (SG, VII, 662); *Чехова* (Бучко, 122).

Назва поселення мотивована антропонімом *Чех* < етноніма *чех* + суфікс посесивності **-ов-а** (первісно *Чехова* земля, садиба, оселя тощо). На підтримку цього свідчать ОН: ст.-укр. *Чехъ* (*Czech*), 1563 р. (Тупиков, 428), Лавринъ *Чехъ*, 1649 р. (Реєстр, 413), укр. *Чех* (Горпинич, Бабій, 130) та ін. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на назви *Чехова*, *Чехове*, *Чеховка* — сучасні ойконіми в Україні (АТУ, 451) тощо.

Чорна Річка, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Голови* (АТУ 2012: 150).

Перші історичні відомості про назву села датуються 1820 р. (Сіреджук, 148).

1987 *Чорна Річка* (АТУ, 122).

Складена назва. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Чорна Річка* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «*Czarna rzeczka* — *znaczną strumień*», 1880 р.; SG, I, 739—740) (СГУ, 611). Пор. також аналогічні гідроніми *Чорна Ріка*, *Чорна Річка* — у Закарпатській та Черкаській обл. (СГУ, 611).

Чорний Пóтік, с. (Нд.).

Ойконім історично згадується від 1624 р. (Сіреджук, 149).

1643 *Czarny Potok* [12, с. 87].

1660 *Potok Czarny* (Бучко, 122).

1745 w *Czarnym Potoku* (ІМСУ ІФ, 440; Бучко, 122).

1758—1765 in villis <...> *Czarny Potok* (АЮЗР, I/4, 554).

1765 *Czarny Potok* (Бучко, 122).

1785—1788, 1819—1820 *Чорний Потік* (*Potok Czarny*) (ЙФМ, 330).

1914 *Чорний Потік* (Бучко, 122).

Складена назва. Результат трансонімізації суміжного гідроніма *Чорний Потік* (бас. Дунаю) — потік (СГУ, 612; 28, с. 15). Пор. ще ідентичні ойконіми *Чорний Потік* (2) — в Україні (АТУ, 451).

Чорні Ослави, с. (Нд.).

Первісно — *Нові Ослави*, пізніше — *Малі Ослави* (Сіреджук 2003: 46).

Із 1572 — *Чорні Ослави* (Сіреджук 2003: 46).

1758—1765 *Basilius Oslawski* (АЮЗР, I/4, 554).

1785—1788, 1819—1820 *Чорні Ослави (Oslawy Czarne)* (ЙФМ, 330).

1886 *Oslaw Czarny albo Oslawy* (SG, VII, 642).

1987 *Чорні Ослави* (АТУ, 126).

Складена назва. Щодо компонента нп *Ослави* див.: нп *Білі Ослави* цього ж району. Означення *Нові, Малі й Чорні* функціонують як елементи протиставлення.

Чорнолізці, с. (Тс.).

Назва поселення згадується у документах від 1390 р. (Сіреджук 2003: 41).

1431 *Czarnoluszcze* (Бучко, 122).

1524 *Czarnoloschicze* (Бучко, 122).

1670 *Czarnolozce* (Бучко, 122).

1785—1788, 1819—1820 *Чорнолозці (Czarnołożce)* (ЙФМ, 330).

1880 *Czarnołośce* (SG, I, 760).

1886 *Чорнолôзцѣ* (Бучко, 122).

1914 *Чорнолізці* (Бучко, 122).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено крем'яну річ доби міді (ІМСУ ІФ, 243).

Назва похідна від етноніма *чорнолізці* 'люди, що оселилися коло чорних лоз' (Бучко, 122).

Чортовéць, с. (Гр.).

Відоме з 1416 р. (Сіреджук 2003: 42).

1444 *Czartowycz* (Бучко, 92).

1479 *Чортовéць* (ІМСУ ІФ, 195—196).

1578 *Czortowiec* (Бучко, 92).

1660—1665 *Olchowiec ad Czartowiec* (Бучко, 58, 92).

1696 *do wsi Czartowca* (Бучко, 92).

1727—1731 *w Olejowie za Czortowcem* (Бучко, 96).

1758—1765 *ex villa Czortowce; gubernatoris Czortoviensis* (АЮЗР, I/4, 553, 560).

1765 *Czortowiec* (Бучко, 92).

1785—1788, 1819—1820 *Чортовець (Czortowiec)* (ЙФМ, 330).

1866 *Чортовець* (Бучко, 92).

1886 *Czortowiec* (SG, VII, 427).

1987 *Назаренкове* (АТУ, 123).

1. Результат трансонімізації місцевого пот. *Чортовець* (пор., наприклад, «nad potokiem Czortowiec», 1880 р.; SG, I, 875—876) (Бучко, 92).

2. Пізніша назва поселення *Назаренкове* — дериват із суфіксом посесивності **-ов-е** від патроніма *Назаренко*.

Чукалівка, с. (Тс.).

1652 *Слобідка Чукалівка; Красний Потік* (Сіреджук 2003: 47).

1675 *Krasny Potok* [12, с. 87].

1707 *Czokalowka* (Худаш 2004: 385).

1735 *Czekalowka* (Худаш 2004: 385).

1785—1788, 1819—1820 *Чукалівка (Czołkałówka, Czukałówka)* (ЙФМ, 331).

1914 *Чукалівка* (Бучко, 122).

Сучасна назва вторинна.

1. Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Красний Потік* (Бучко, 82).

2. Історичні назви досліджуваного поселення *Czokalowka* та *Czołkałówka* — писарські народноетимологічні деформації (Худаш 2004: 386).

3. Первісний складений ойконім *Слобідка Чукалівка* постав від апелятива *слобідка* (див. вище) та іншого топоніма *Чукалівка*, для якого, вважаємо, альтернативні варіанти походження: 1) від імовірного (суміжного) (мікро)топоніма **Чукалів (-ов-а, -ов-е)* + суфікс *-к-а*; 2) від ОН **Чукал(-о)*¹ + формант *-ів-к-а*.

4. Історична форма *Красний Потік* — це, швидше за все, результат онімізації словосполучення *красний потік* **‘гарний потік’*².

III

Шевченкове, с. (Гл.). Об’єднане з нп *Залуква* (АТУ 2012: 150).

1785—1788, 1819—1820 *Святий Станіслав (Stanisław Świąty)* (ЙФМ, 272).

1987 *Шевченкове* (АТУ, 123).

Давнє поселення, на околицях якого виявлено історичні стоянки та городища періоду Київської Русі (ІМСУ ІФ, 168).

¹ Антропонім **Чукало* (< апелятива **чукало*) кваліфікуємо як дериват, генетично пов’язаний із дієсловом *чукати*, пор., зокрема, вигук *чук* ‘уживається під час підкидання дітей’, *чукати* ‘забавляти дитину, підкидаючи на руці’ (Грінченко, 4, 477), діал. (бойк.) *чукати* (про свиней) ‘плямкати’, ‘чавкати’ (Онишкевич, 2, 377) < псл. **čukati* (болг. *чукам* ‘бити, вдаряти (твердим у дверде)’, ‘стукати, ляскати’) і под. (ЕССЯ, 4, 131—132).

² Припускаємо, що в давнину на цій території існував ідентичний гідронім.

Сучасна назва вторинна. Ойконім похідний від місця розташування села — навколо францисканського монастиря *святого Станіслава* [79, с. 134].

Нова назва утворена від антропоніма *Шевченко*. Пор., наприклад, ОН укр. *Шевченко* — поширене прізвище. Сюди ж аналогічні сучасні ойконіми *Шевченкове* (51) — у різних регіонах України (АТУ, 452).

Шевчénкове, с. (Дл.).

1469 *Velschicz* (Велдіж) (до 1946) (ІМСУ ІФ, 227; Худаш, Демчук, 61—62; Гук, 18).

1515 — рік пізнішої згадки про ойконім (ІМСУ ІФ, 227).

1575 *Velhesz* (Худаш, Демчук, 61—62).

1649—1651 *Welzyz; Welzysz; Wielgisz* (Худаш, Демчук, 61—62).

1785—1788, 1819—1820 *Велдіж* (*Weldzirz*) (ЙФМ, 49).

1839 до *Велдіжа* (Головацький, 38).

1893 *Weldzirz* (SG, XIII, 200).

1895 w *Weldzirzu* (SG, XIV, 149).

1987 *Шевченкове* (АТУ, 124).

1993 через <...> *Велдіж* (Подорожі, 15).

Сучасна назва вторинна. Похідне утворення від антропоніма **Велдѣдъ* + формант *-*жъ* (Худаш, Демчук, 61—62).

Про нову назву нп *Шевченкове* див. вище.

Шевчénкове, с. (Сн.).

1785—1788, 1819—1820 *Альбінівка* (*Albinówka*); *Альбанівка* (*Albinówka*); *Альбінів* (*Albinów*) (ЙФМ, 17).

1788 *Albinów* (Бучко, 123).

1855 *Albinówka*; dawniej *Albinów* (Бучко, 123).

1886 *Альбинѡв* (Бучко, 123).

1914 *Альбінівка* (Бучко, 123).

1947 *Шевченкове* (Бучко, 123).

Сучасна назва вторинна. Історичне найменування поселення *Альбінівка* — дериват від місцевого гідроніма *Альбин* (бас. Дунаю) або контактного ороніма *Альбин* — гора (СГУ, 21) + суфікс **-ів-к-а**. Про новий ойконім див. вище.

Шепарівці, с. (Клм.).

Ойконім документально згадується у 1389 р. (Сіреджук 2003: 41), 1563—1565 рр. [29, с. 6].

Первісно — *Шіпарівці* (ОАІУМ).

1785—1788, 1819—1820 *Шепарівці* (*Szeparowce*) (ЙФМ, 332).

1888 *Szeparowce* (SG, IX, 108).

1987 *Шепарівці* (АТУ, 125).

Вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) форма множини від антропоніма **Шепарі(о)вець* — дериват від ОН **Шепарі(о)в* + формант *-ець*, пор. (співвідносно) укр. *Шепарович* (ПЗЖ, 92), п. *Szepar, Szepér* (деривати від ст.-пол. *szep, szor* ‘засідатель’ чи мотивовані апелятивом п. діал. *szepér* ‘пастир’) (Rymut II, 534, 535) — антропоніми; 2) результат онімізації катойконіма *шепарівці* ‘переселенці з нп **Шепарів (-ов-а, -ов-е)* чи **Шепарівка*’.

Шéніт, с. (Кс.).

1820 *Шунім* (Сіреджук, 149).

1890 *Szepetynka* (SG, XI, 899).

1940 *Шунім* (Сіреджук, 127).

1987 *Шенім* (АТУ, 126).

Сучасна назва фонетично модифікована. Ойконім мотивований виглядом русла місцевої ріки, яке має пороги — шипоти (Сіреджук, 130).

Первісна назва лексико-семантичного утворення від апелятива *шунім*, пор. укр. діал. (гуц.) *шунім* ‘пороги на річці; шипіння’ (ГГ, 215). Пор. ще ойконім *Шенім* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 452), гідроніми *Шéніт* — у Чернівецькій обл., *Шунім* (2) — у Закарпатській і Львівській обл. (СГУ, 620) і под.

Шéшори, с. (Кс.).

1427 *Gesszorow* (Габорак 2007: 181).

1658 *Szaszory* (Габорак 2007: 181).

1711 *Szeszory* (Габорак 2007: 181).

1785—1788, 1819—1820 *Шешори* (*Szeszory*) (ЙФМ, 332).

1880 *Szeszory* (Габорак 2007: 181).

1947 *Шешори* (АТП, 509).

Давнє поселення, поблизу якого знайдено кам’яні знаряддя праці доби бронзи (ІМСУ ІФ, 398—399; Сіреджук, 124).

1. Назва села мотивована одним із віддієслівних апелятивів псл. **szsora* або **szsora*, похідних від базового дієслова **szsoriti*, пор., наприклад, рос. *ссор* ‘очищення від сміття’, діал. (волзьк.) *ссор* ‘очищення кодоли від усього, що чіпляється до неї’, сиб. *ссóра* ‘т. с.’, бр. діал. *ссорыць* ‘збути; втратити’ та ін. (Козлова 2006: 169—171).

2. Результат трансонімізації однойменного місцевого мікротопоніма, який постав від географічного апелятива рум. *şesuri* (мн. від *şes*) ‘низовина, низина, рівнина, низинна місцевість’ (Габорак 2007: 181—182).

Ю

Юнашків, с. (Рг.).

Ойконім відомий від 1435 р. (Сіреджук 2003: 43).

1475 *Junaszcow* [54, с. 23]; *Junaszczow* [53, с. 105].

1785—1788, 1819—1820 *Юнашків* (*Junasków*) (ЙФМ, 336).

1987 *Юнашків* (АТУ, 127).

Назва мотивована антропонімом *Юнашко* + суфікс посесивності **-ів**, пор., наприклад, *Юнашко* — прізвище на Івано-Франківщині (Мельник, 446).

Я

Яблунія, с. (Вр.).

Найменування населеного пункту згадується на сторінках історичних документів від 1717 р. (Сіреджук, 150).

1785—1788, 1819—1820 *Яблониця* (*Jablonica*) (ЙФМ, 337).

1882 *Jablonica* (SG, III, 342).

1987 *Яблунія* (АТУ, 122).

На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації місцевого гідроніма *Яблунія* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «z dopływami <...> *Jablonica*», 1882 р., 1888 р.; SG, III, 342; IX, 107) — потік (СГУ, 632); 2) лексико-семантичне утворення від імовірного апелятива **яблунія*, пор. ч. діал. *jablonice* ‘яблуневий сад’, вл. *jabłońca* ‘яблуня’ (ЕССЯ, 1, 42). Пор. ще аналогічні сучасні ойконіми: *Яблунія* — у Чернівецькій обл. (АТУ, 454), *Jablanica* — у Македонії, Сербії, Словенії, Боснії та Герцеговині, Чорногорії (Im. m., 206), серб. *Jäblanica* — топонім і гідронім у Сербії (ЕССЯ, 1, 42) тощо.

Яблунія, с. (ІФ).

1497 *Chomykow et Jabloncza* (Бучко, 123).

1643 *Слобода за Микуличином* (Сіреджук, 149).

Із 1700 — *Яблунія* (Сіреджук 2003: 48).

1785—1788, 1819—1820 *Яблониця* (*Jablonica*) (ЙФМ, 337).

1987 *Яблунія* (АТУ, 121).

1. Результат трансонімізації суміжного гідроніма *Яблунія* (Бучко, 123).

2. Історична назва поселення *Слобода за Микуличином* — результат онімізації відповідного словосполучення (буквально *‘поселення, яке знаходиться за с. *Микулічин*’).

Яблунів, с. (Гл.).

1430 *Jabłonow* [54, с. 23].

1563 *Яблонів* (Кісь, 40).

1688 на *Jabłonowie* (АЮЗР, II/2, 479).

1785—1788, 1819—1820 *Яблонів* (*Jabłonów*) (ЙФМ, 337).

1882 *Jabłonów* (SG, III, 349).

1947 *Яблунів* [54, с. 133].

Швидше за все, це результат онімізації короткої форми прикметника *яблуневий*. Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на *Яблунів* (4) — сучасні назви поселень в Україні (АТУ, 454).

Яблунів, смт (Кс.).

1593 *Влодків* (до 1640) (ІМСУ ІФ, 399; Сіреджук, 128, 150).

1785—1788, 1819—1820 *Яблонів* (*Jabłonów*) (ЙФМ, 337).

1839 до *Яблунова* (Головацький, 47).

1882 *Jabłonów* (SG, III, 348).

1987 *Яблунів* (АТУ, 125).

Сучасна назва вторинна. Первісний ойконім *Влодків* — дериват на **-ів** від антропоніма *Влодко* — варіант імені *Володимир*. Про пізнішу назву див. вище.

Яблунька, с. (Бг.).

На сторінках історичних документів найменування населеного пункту фігурує від 1497 р. (Сіреджук 2003: 42).

1785—1788 *Яблінка* (*Jablonka*) (ЙФМ, 336).

1882 *Jablonka* (SG, III, 343).

1987 *Яблунька* (АТУ, 122).

Очевидний результат трансонімізації суміжного гідроніма *Яблунька* — ріка у сусідньому Надвірнянському р-ні (СГУ, 632). Сюди ж аналогічний ойконім *Яблунька* — у Рівненській обл. (АТУ, 454), гідронім *Яблунька* (5) — у Закарпатській та Львівській обл. (СГУ, 632) тощо.

Явірник, с. (Вр.). Об'єднане з нп *Зелене* (АТУ 2012: 150).

Перша історична згадка про ойконім датується 1815 р. (Сіреджук, 150).

1987 *Явірник* (АТУ, 122).

Результат трансонімізації контактного гідроніма *Явірник* (бас. Дунаю) (пор., наприклад, «*Jawornik* — potok górski», *Jawornieński* potok, 1882 р. (SG, III, 514, 518); «з *Явірника*», 1902 р.; Устиянович, 203) — потік (СГУ, 632), який, вважаємо, пов'язаний із апелятивом

укр. діал. (пд.-бук.) *йевірнік* 'рід трави коло овечої кошари на полонині; поки доїти дають вівцям' (Горбач, 169), бр. діал. *йевірнік* 'місце на лузі, де росте трава айр' (Яшкін, 63), ч. *javorník* 'яворовий ліс', слн. 'сорт виноградної лози' та ін. (ЕССЯ, 1, 98).

Яворів, с. (Дл.).

Поселення виникло у XIV ст. (ОАІУМ); перші задокументовані свідчення про ойконім датуються 1592 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

1785—1788, 1819—1820 *Яворів (Jaworów)* (ЙФМ, 338).

1882 *Jaworów* (SG, III, 527).

1987 *Яворів* (АТУ, 124).

На нашу думку, альтернативні варіанти походження: 1) результат трансонімізації місцевого ороніма *Яворова* (пор., зокрема, «*Jaworowa — lesista góra*», 1882 р.; SG, III, 527) — гора (Габорак, 335—336); 2) від антропоніма *Явір* + суфікс належності **-ів**, на підтримку чого вказують ОН: ст.-укр. Миско *Яворь*, 1649 р. (Рєєстр, 189), ст.-рос. *Яворь*, 1576 р. (Тупиков, 457), ст.-пол. *Jawor*, 1177 р. (SSNO, II, 468), болг. *Явор*, XVII ст. (Заимов, 249) і под. Пор. ще аналогічні ойконіми *Яворів* (2) — в Україні (АТУ, 454).

Яворів, с. (Кс.).

Одні з перших історичних фіксацій назви села датуються 1692 р. (Сіреджук, 150), згодом — 1751 р. (ІМСУ ІФ, 386).

1785—1788, 1819—1820 *Яворів (Jaworów)* (ЙФМ, 338).

1839 через <...> *Яворів* (Головацький, 48).

1987 *Яворів* (АТУ, 126).

Див. вище.

Яворівка, с. (Кл.). Об'єднане з нп *Рін'янка* (АТУ 2012: 152).

Перші писемні відомості про ойконім належать до 1630 р. (Сіреджук 2003: 49).

1785—1788, 1819—1820 *Яворівка (Jaworówka)* (ЙФМ, 338).

1882 *Jaworówka* (по руску *Jaworiwka*) (SG, III, 528).

1987 *Яворівка* (АТУ, 124).

1. Похідне утворення від назви поселення *Яворів* + суфікс **-к-а** (Худаш 1995: 295).

2. Дериват від ОН *Яворь* + суфікс **-овка** (> **-івка**) (Худаш 1995: 295).

3. Утворення від онімізованого прикметника *яворовий*, оформленого за аналогією до похідних топонімів на **-ів-к-а**. Пор. ще ідентичні ойконіми *Яворівка* (3) — в Україні (АТУ, 454).

Явче, с. (Рг.).

1423 *Jawcze* [54, с. 21, 133].

1785—1788, 1819—1820 *Явче (Jawcze)* (ЙФМ, 338).

1882 *Jawcze* (SG, III, 511).

1987 *Явче* (АТУ, 127).

1. Утворення від ОН **Явко* + суфікс *-ьє або *-је (Худаш 1995: 234; 54, с. 21).

2. *Ј*-ове похідне від антропоніма *Явець* — дериват від ОН **Яв* + формант **-ець** (первісно *Явче* поле, дворище, село тощо). Імовірність цього пояснення підтверджуємо такими особовими назвами: укр. *Ява* (Holutiak, 459), *Явець* (Сл. Пр., 408), ст.-пол. *Jawies*, 1442 р. (SSNO, II, 468) і под.

Яглуш, с. (Рг.). Об'єднане з нп *Дічки* (АТУ 2012: 155).

1464 *Яглуш* (Сіреджук 2003: 43).

1469 *Jaghusch* [53, с. 98].

1785—1788, 1819—1820 *Яглуш* (*Jahlusz*) (ЙФМ, 338).

1947 *Гончарівка* [53, с. 98].

1. Ойконім *Гончарівка* мотивований тим, що перші мешканці села були переважно гончарями (Бучко, 64).

2. Посесив на *-їь від ОН **Яглух* [54, с. 21, 68].

3. Ойконім неясний. Для пізнішої назви нп *Гончарівка* вважаємо альтернативними варіанти походження: 1) від суміжного (мікро)топоніма *Гончарів* (**-ев-а, -ев-е**) (пор. нп *Гончарів* у сусідньому районі; див. вище) + суфікс **-к-а**; 2) від ОН *Гончар* + формант **-ів-к-а** [див. нп *Гончарів* (Тл.)]. Щодо аналогічних відповідників зішлемося на сучасні ойконіми *Гончарівка* (5) — в різних регіонах України (АТУ, 380).

Яківка, с. (Тл.).

1670 w *Jakubowce*; *Jakubowka* (Бучко, 123).

1675 *Jakobowka* (Бучко, 123).

1785—1788, 1819—1820 *Якубівка* (*Jakubowka*, *Jakubówka*) (ЙФМ, 339).

1882 *Jakubówka* (SG, III, 384).

1886 *Якубівка* (Бучко, 123).

1947 *Яківка* (Бучко, 123).

Сучасна назва вторинна. Альтернативні варіанти походження:

1) від суміжного (мікро)топоніма **Якубів* (**-ов-а, -ов-е**) + суфікс **-к-а**;
2) від антропоніма *Якуб* / *Яків* + формант **-к-а**, пор., наприклад, укр. *Яків* — ім'я (Трійняк, 413), *Якуб* — прізвище (КПУ Черниг., 1094) та ін.

Якубів, с. (Дл.). Об'єднане з нп *Солуків* (АТУ 2012: 152).

Назва населеного пункту історично відома від 1577 р. (Сіреджук 2003: 46; Гук, 18).

1785—1788, 1819—1820 *Якубів* (*Jakubów*) (ЙФМ, 339).

1882 *Jakubów* (po rusku *Jakubiw*) (SG, III, 382).

1966 — включено до складу смт *Вигода* (Сіреджук 2003: 46).

1987 *Якубів* (АТУ, 124).

Див. вище.

Якубівка, с-ще (Гр.). Об'єднане з нп *Рішків* (АТУ 2012: 151).

Ойконім уперше писемно засвідчений у 1668 р. (Сіреджук 2003: 47).

1785—1788, 1819—1820 *Якубівка* (*Jakubowka, Jakubówka*) (ЙФМ, 339).

1882 *Jakubówka* (SG, III, 384).

1900 фільв. *Jakobówka* (Бучко, 123).

1961 с. *Якубівка* (Бучко, 123).

Назва поселення мотивована особовим ім'ям *Якуб* + формант **-ів-к-а** (див. вище). Сюди ж ідентичні ойконіми *Якубівка* (3) — в Україні (АТУ, 455).

Ямниця, с. (Тс.).

Одні з перших історичних фіксацій ойконіма датуються 1440 р. (Сіреджук 2003: 42), 1444 р. (ІМСУ ІФ, 243).

1785—1788, 1819—1820 *Ямниця* (*Jamnica*) (ЙФМ, 340).

1882 *Jamnica* (SG, III, 392).

1947 *Ямниця* [54, с. 134].

1. Назва поселення *Ямниця* мотивована розташуванням села, оскільки слово *ямна*, яке потім стає *ямницею*, означало 'долину, впадину або улоговину' [32, с. 5] ¹.

2. Ойконім *Ямниця* < групової назви *ямничани* < апелятива *яма(-и)* [32, с. 5—6].

3. Назва поселення мотивована відповідним тюркським словом [32, с. 5—6].

4. Ойконім похідний від гідроніма *Ямниця* [54, с. 134].

Ярémче, м. (ІФ).

1785—1788, 1819—1820 *Яремче* (*Jaremcze*) (ЙФМ, 341).

1788 (1787; Сіреджук, 126) — поселення належало до с. *Дори* (ІМСУ ІФ, 425—426; Сіреджук, 127, 136) ².

1987 *Яремча* (АТУ, 121).

1. Дериват, мотивований ім'ям першого поселенця — *Яреми* Годованця (ІМСУ ІФ, 426).

¹ Село розташоване в долині р. *Бистриця* і тут тече однойменний потік. Джерело біля Карпатських схилів, звідки витікає цей водний об'єкт, теж називається *Ямниця*. Докладніше про це див.: [32, с. 5].

² У 1910 р. населений пункт *Яремча* стало самостійним селом (Сіреджук, 127).

2. Назва поселення похідна від антропоніма *Яремець* — дериват від ОН *Ярем(-а)* + формант **-ець** (первісно *Яремче* поле, дворище, село тощо). На підтримку цього свідчить варіант імені укр. *Яремéць* < *Ярэма*, *Веремій* (Трійняк, 417—418), а також прізвище *Яремець* (ІМСУ ІФ, 286).

Ясенів-Пільний, с. (Гр.).

1427 *Jezenow* (Бучко, 123); *Jazenow* (Сіреджук 2003: 42; Худаш 2004: 415).

1472 *Єсенове* (ІМСУ ІФ, 196); *Jesionow* (Худаш 2004: 415—416).

1570—1571 *Jeszieniow* (Худаш 2004: 415—416).

1623 *Polne Jasieniow* (Бучко, 123); *Polne Jesionow* (Худаш 2004: 415—416).

1670 *Jasieniow ad Sniatyn* (Бучко, 123); *Jesionow ad Sniatyn* (Худаш 2004: 415—416).

1758—1765 Andreas Myszkowscy *Jasienovienses* (АЮЗР, I/4, 560).

1785—1788 *Ясенів Пільний* (*Jasionów Polny*, *Jasienów Polny*) (ЙФМ, 342).

1839 *Ясенів* (Головацький, 51).

1882 *Jasionów polny, czyli dolny* (SG, III, 478).

1886 *Ясенів-Пільний* (Бучко, 123).

Сучасна назва вторинна [див.: нп *Вérхній Ясенів* (Вр.)]. Диференційне означення *Пільний* вказує на географічне розташування поселення — *‘територія на п о л і’. Пор. також аналогічні ойконіми *Ясенів* (2), *Ясенівка* (6) — в різних регіонах України (АТУ, 455) тощо.

Ясенівéць, с. (Рж.).

Найменування населеного пункту вперше задокументоване від 1617 р. (Сіреджук 2003: 49).

1649 *Jaszenowiec* [12, с. 87].

1785—1788, 1819—1820 *Ясеновець* (*Jasienowiec*) (ЙФМ, 343).

1882 *Jasienowiec* (albo *Jesienowiec*, *Jasieniowice*, по руску *Jasienowiec*) (SG, III, 478).

1987 *Ясеновець* (АТУ, 127).

Результат трансонімізації місцевого гідроніма *Ясенівéць* (бас. Дністра) (пор., наприклад, «*Jasieniowiec — potok*», 1882 р.; SG, III, 477) — потік (СГУ, 639). Стосовно аналогічних відповідників зішлемося на ойконім *Jasenovec Zagorski* — у Хорватії (Im. m., 210).

Ясень, с. (Рж.).

Назва поселення відома з 1422 р. [58, с. 7].

1597 *Jasien* (Сіреджук 2003: 46; Габорак 2007: 187—188).

1785—1788 *Ясень* (*Jasień*) (ЙФМ, 343).

1882 *Jasień*, по руску *Jasen* (SG, III, 468).

1947 *Ясень* (Габорак 2007: 187).

1. Ойконім похідний від назви дерева — *ясен* [58, с. 11].

2. Результат трансонімізації суміжного мікротопоніма (пор., зокрема, «uroczysko *Jasin*», 1424 р., «na uroczyszczu <...> *Jasien*», 1597 р.) — урочище (Сіреджук 2003: 50; Габорак 2007: 187—188).

3. Імовірно, результат трансонімізації місцевого мікрогідроніма *Ясень* — потік (СГУ, 640). Оніми-мотиватори, на нашу думку, лексико-семантичного утворення від відповідного апелятива, пор., наприклад, укр. діал. (кіровогр.) *ясен* ‘зарослі ясену’ (Громко, 209), бр. діал. *ясень* ‘зарості, ліс із ясену’ (Яшкін, 211) і под.

Ясінки, с. (Клм.). Об’єднане з нп *Турка* (АТУ 2012: 153).

1400 *Jasyonki* (Бучко, 124).

1961 *Ясінки* (Бучко, 124).

1. Дериват від апелятива *ясенок*, мн. *ясенки*, діал. *ясінь*, *ясінки* (Бучко, 124).

2. Ойконім мотивований родовою назвою *Ясінки* < ОН *Ясенок* (Бучко, 124).

Вважаємо альтернативними обидві версії, оскільки засвідчені як апелятив *ясенок*, пор. укр. діал. (кіровогр.) *ясенók* ‘зарослі ясену’ (Громко, 209), так і відповідні антропоніми — (похідні) укр. *Ясенків* (Holutiak, 464), бр. *Ясенко* (Памяць, 334), ст.-пол. *JasioneK*, 1387 р., *Jasienek*, 1405 р., *Jasionka*, 1458 р. (Rymut, I, 350) тощо. Пор. ще аналогічні ойконіми *Ясенки* (9) — в колишніх Калузькій, Київській, Курській, Московській та ін. губ. (Vasmer RGN, X, 563).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

АИЮЗР — Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографической комиссией. — СПб.: В типографии Эдуарда Праца, 1863. — Т. 1. — 301 с.

АКЖГУ — Актова книга Житомирського городського уряду 1611 року / Підгот. до вид. А.М. Матвієнко, В.М. Мойсієнко. — Житомир: Державне комунальне книжково-газетне вид-во «Полісся», 2002. — 390 с.

АКЖМУ — Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст. (1582—1588 рр.) / Відп. ред. В.М. Русанівський. — К.: Наук. думка, 1965. — 189 с.

Альманах — Альманах пошани й визнання Полтавщини / Гол. ред. Л. Омельченко. — Полтава: Артполіграфсервіс, 2006. — 280 с.

АНВ — Афганська неоголошена війна (1979—1989): вінницький вимір: Бібліографічний покажчик / Укл.: Г. Авраменко, О. Кізян, Н. Добровольська; вступ. ст. П. Кирилішика. — Вінниця: ТД «Едельвейс и К», 2004. — 124 с.

Андрущенко — *Андрущенко В.* Наш університет. — К.: Київ. книжк.-журн. фабрика, 2010. — 328 с.

АПД — Акты писцового дела (1644—1661 гг.) / Сост. С.Б. Веселовский. — М.: Наука, 1977. — 287 с.

Аркушин — *Аркушин Г.Л.* Словник західнополіських говірок: У 2 т. — Луцьк: Вежа, 2000. — Т. 1—2.

АТП — Українська РСР: Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 р. / Відп. ред. М.Ф. Попівський. — К.: Українське вид-во політичної літератури, 1947. — 1064 с.

АТП 1972 — Українська РСР: Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1972 р. / Упоряд. Д.О. Шелягін; Відп. ред. В.І. Кирненко. — К.: Вид-во політичної літератури України, 1973. — 816 с.

АТУ — Українська РСР: Адміністративно-територіальний устрій на 1 січня 1987 р. / Відп. ред. В.І. Кирненко, В.І. Стадник. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1987. — 504 с.

АТУ 2012 — Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 р.) / Відп. ред. Г.П. Скопненко; упоряд. В.І. Гапотченко. — К.: Парламентське вид-во, 2012. — 784 с.

Афган — Афган, прописаний у серці / Ред. колегія: О.М. Гаркуша, Ю.О. Шклярський, О.М. Дем'яненко та ін. — Миколаїв: Миколаїв. обл. друкарня, 2004. — 374 с.

АЮЗР — Архив Юго-Западной России, изд. Временною комиссиею для разбора древних актов [...]. — Киев: В университетской типографии, 1859—1914. — Ч. 1—8.

БГ — Буковинські говірки: хрестоматія діалектних текстів / Укл.: Н. Руснак, Н. Гуйванюк, В. Бузинська. — Чернівці: Рута, 2006. — 383 с.

Бевка — Бевка О. Словник-пам'ятник: Діалектний словник села Поляни Марамороського комітату. — Ніредьгаза: [Б. в.], 2004. — 178 с.

БЕР — Български етимологичен речник / Съст.: Вл. Георгиев, Ив. Гълъбов, Й. Заимов, Ст. Илчев та ін. — София: Издателство на Българската академия на науките, 1971—2002. — Т. 1—4.

Білоусенко, Німчук — Білоусенко П.І., Німчук В.В. Нариси з історії українського словотворення (суфікс **-иця**). — К.; Запоріжжя: Запорізьк. держ. ун-т, 2002. — 206 с.

Бірыла — Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія: Уласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы. — Мінск: Навука і тэхніка, 1966. — 328 с.

Бірыла 1969 — Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія. 2: Прозвішчы, утвораныя ад апелатыўнай лексікі. — Мінск: Навука і тэхніка, 1969. — 506 с.

Бірыла 1981 — Бірыла М.В. Усходнеславянскія антрапонімы з адмоўем не- тыпу *Неждан, Недбай, Небаба, Некрас, Неваш, Нетреба* // Беларуская анамастыка. 2. / Рэд. В.П. Лемцюгова. — Мінск: Навука і тэхніка, 1981. — С. 4—27.

Богдан — Богдан Ф. Словник українських прізвищ у Канаді. — Вінніпег; Ванкувер: Накладом Ономастичної комісії УВАН і Канадського Назвознавчого Ін-ту, 1974. — 354 с.

Буковина — Буковина. Імена славних сучасників / Автори-упоряд.: Н. Струк, О. Матвійчук. — К.: Світ Успіху, 2004. — 240 с.

Бучко — Бучко Д.Г. Походження назв населених пунктів Покуття: Монографія. — Львів: Світ, 1990. — 144 с.

Бучко 2001 — Бучко Д.Г. Інверсійний словник ойконімів України. — Люблін: Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 2001. — 327 с.

Бялькевіч — Бялькевіч І.К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. — Мінск: Навука і тэхніка, 1970. — 512 с.

Вагилевич — Вагилевич І. Берди — в Уричі // Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — С. 102—113.

Васильк. — Васильківці — 300 років / Ред. колегія: Л.В. Федина, Л.С. Петрова, І.М. Білий та ін. — Дніпропетровськ: АРТ-Прес, 2007. — 112 с.

- Вербич — *Вербич С.О.* Гідронімія басейну Верхнього Дністра: Етимологічний словник-довідник. — К.: Університетське вид-во «Пульсари», 2007. — 120 с.
- Вербич 2009 — *Вербич С.О.* Гідронімія басейну Середнього Дністра. Етимологічний словник. — Луцьк: ВМА «Терен», 2009. — 236 с.
- Верхратський — *Верхратський І.* Про говір галицьких лемків. — Львів: Накл. Товариства імені Шевченка, 1902. — 489 с.
- Веселовский — *Веселовский С.Б.* Ономастикон: Древнерусские имена, прозвища и фамилии. — М.: Наука, 1974. — 382 с.
- Выборы — ForUm: Выборы 2006 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://for-ua.com>
- Выгонная — *Выгонная Л.Т.* Полесская земледельческая терминология // Лексика Полесья: Материалы для полесского диалектного словаря / Отв. ред. Н.И. Толстой. — М.: Наука, 1968. — С. 93—131.
- Видоески — *Видоески Б.* Кумановскиот говор. — Скопје, 1962.
- Волинь — Волинь від «А» до «Я»: Телефонний довідник. Квартирні телефони / Упоряд., ред. В. Січевлюк-Врублевська. — К.: Преса України, 2001. — Т. 2. — 394 с.
- ВТС — Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і гол. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. — 1736 с.
- Габорак — *Габорак М.* Назви гір Івано-Франківщини: Словник-довідник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2005. — 352 с.
- Габорак 2007 — *Габорак М.* Назви поселень Івано-Франківщини (Бойківщина, Гуцульщина та Опілля): Історико-етимологічний словник. — Івано-Франківськ; Снятин: ОППО; Прут Принт, 2007. — 200 с.
- Гаврилів, Головатий — *Гаврилів Б., Головатий М.* «Сто років історії — сто років праці...». — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2005. — 154 с.
- ГГ — Гуцульські говірки: Короткий словник / Відп. ред. Я. Закревська. — Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. — 232 с.
- Головацький — *Головацький Я.* Подорож по Галицькій та Угорській Русі, описана в листах до приятеля у Л. // Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — С. 22—101.
- Горбач — *Горбач О.* Південнобуковинська гуцульська говірка й діалектний словник с. Бродина, повіту Радівці (Румунія) // Зібрані статті. VIII. Історія мови. Діалектологія. Лексикологія. — Мюнхен: Monachii, 1997. — Вип. 12. — С. 136—238.
- Горбач 1997 — *Горбач О.* Мармароська говірка й діалектний словник с. Поляни над р. Русковою (Румунія) // Зібрані статті. VIII. Історія мови. Діалектологія. Лексикологія. — Мюнхен: Monachii, 1997. — Вип. 12. — С. 276—323.
- Горін — *Горін С.* Монастирі Луцько-Острозької єпархії кінця XV — середини XVII ст.: функціонування і місце у волинському соціумі. — К.: Києво-Могилянська академія, 2012. — 560 с.
- Горпинич, Бабій — *Горпинич В.О., Бабій Ю.Б.* Прізвища Середньої Наддніпрянщини (Ономастика і апелятиви). — Дніпропетровськ: Пороги, 2004. — Вип. 20. — 141 с.

- Горпинич, Корнієнко — *Горпинич В.О., Корнієнко І.А.* Прізвища Дніпровського Припоріжжя (словник). — Дніпропетровськ: Пороги, 2003. — 272 с.
- Грамоти — Грамоти XIV ст. / Упоряд., вступ. ст., коментарі і словники-показники М.М. Пешак. — К.: Наук. думка, 1974. — 256 с.
- Григорян — *Григорян Э.А.* Словарь местных географических терминов болгарского и македонского языков. — Ереван: Айастан, 1975. — 260 с.
- Грінченко — Словарь української мови / Упоряд. з дод. влас. матеріалу Б. Грінченко. — К.: Наук. думка, 1907—1909. — Т. 1—4.
- Грковић — *Грковић М.* Речник личних имена код Срба. — Београд, 1977.
- Громко — *Громко Т.В., Лучик В.В., Поляруш Т.І.* Словник народних географічних термінів Кіровоградщини. — К.; Кіровоград: РВГПЦ КДПУ, 1999. — 224 с.
- Гук — *Гук В.Ю.* Святиня крізь століття. Історія церкви Св. Параскеви у с. Церківна. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. — 472 с.
- Гуцульщина — Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / Ред. колегія: Ю.Г. Гошко та ін. — К.: Наук. думка, 1987. — 471 с.
- Даль — *Даль В.* Толковый словарь живого великорусского языка. — СПб.: Издание Т-ва М.О. Вольфъ, 1905. — Т. 2. — 2030 с.
- Даль 1955 — *Даль В.* Толковый словарь живого великорусского языка. — М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1955. — Т. 1—4.
- Данилюк — *Данилюк О.К.* Словник народних географічних термінів Волині. — Луцьк: Надстир'я, 1997. — 108 с.
- ДДГ — Духовные и договорные грамоты великих и удельных князей XIV—XVI вв. / Подгот. к печати Л.В. Черепнин; отв. ред. С.В. Бахрушин. — М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1950. — 587 с.
- Демчук — *Демчук М.О.* Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV—XVII ст.: Монографія. — К.: Наук. думка, 1988. — 172 с.
- Дзензелівський — *Дзензелівський Й.О.* Сільськогосподарська лексика говорів Закарпаття // *Studia Slavica*. — Budapest: Akadémiai Kiadó, 1964. — Т. 10. — Ф. 1—2. — С. 33—99.
- Дзензелівський 1982 — *Дзензелівський Й.О.* Українські народні назви гідрорельєфу // Дослідження лексики і фразеології говорів Українських Карпат: Тематичний збірник / Відп. ред. Й.О. Дзензелівський. — Ужгород: Радянське Закарпаття, 1982. — С. 3—53.
- ДКМ — Діти Козацької Матері: Історико-пригодницькі повісті та оповідання: для молодшого та середнього шкільного віку / Упоряд., передм., прим. В.О. Шевчука. — К.: Веселка, 2004. — 334 с.
- Довгоп'ят — *Довгоп'ят О.* Квітуї, Козин, моя земля... (історія селища Козин). — К.: АВІАЗ, 2010. — 248 с.
- Дополнения — Дополнения к опыту областного великорусского словаря. — СПб.: В типографии академии наук, 1858. — 327 с.
- Дух. — Духовні скарби нашого краю: фольклор Бердянського району Запорізької області: Збірник фольклорних творів / Укл.: І.Я. Павленко, Н.Г. Полякова. — Запоріжжя: Запорізьк. нац. ун-т, 2005. — 71 с.

- ЕСЛГНПР — Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі / Відп. ред. О.С. Стрижак. — К.: Наук. думка, 1985. — 257 с.
- ЕСУМ — Етимологічний словник української мови: У 7 т. / За ред. О.С. Мельничука. — К.: Наук. думка, 1982—2012. — Т. 1—6.
- Жегуц, Піпаш — *Жегуц І., Піпаш Ю.* Словник гуцульського говору в Закарпатті. — Мюнхен: Quickdruck, 2001. — 180 с.
- Желехівський, Недільський — *Желехівський Є., Недільський С.* Малорусько-німецький словар. — Львів: З друкарні товариства ім. Шевченка, 1886. — Т. 1—2.
- Жерела — Жерела до історії України-Руси. — Львів, 1885—1903. — Т. 1—7.
- Жучкевич — *Жучкевич В.А.* Краткий топонимический словарь Белоруссии. — Минск: Изд-во БГУ имени В.И. Ленина, 1974. — 448 с.
- Заимов — *Заимов Й.* Български именник. — София: Изд-во БАН, 1988. — 310 с.
- Илчев — *Илчев С.* Речник на личните и фамилни имена у българите. — София: Изд-во БАН, 1969. — 628 с.
- ІМСУ ІФ — Історія міст і сіл Української РСР: Івано-Франківська область / Ред. колегія: О.О. Чернов (голова), Т.В. Бернацек, І.К. Васюта та ін. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1971. — 639 с.
- ІМСУ Льв. — Історія міст і сіл Української РСР: Львівська область / Ред. колегія: В.Ю. Маланчук (голова), М.Я. Гнидюк, Б.К. Дудикевич та ін. — К.: Гол. ред. УРЕ АН УРСР, 1968. — 980 с.
- ІФ — Івано-Франківська область: Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1997 р. / Упоряд. Н. Комар. — 6-те вид. — Івано-Франківськ: Івано-Франків. обл. держ. адміністрація, 1997. — 152 с.
- ЙФМ — Йосифінська (1785—1788) і Францисканська (1819—1820) метрики. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів / Відп. ред. П. Захарчишина; склали: П. Пироженко, В. Сіверська. — К.: Наук. думка, 1965. — 356 с.
- Казаков — *Казаков В.С.* Именослов: Словарь славянских имен и прозвищ. — 4-е изд. — М.; Калуга: Русская правда, 2002. — 239 с.
- Казлова — *Казлова Р.М.* Беларуская і славянская гідранімія. Праславянскі фонд. — Гомель: ГГУ ім. Ф. Скорины, 2000. — Т. 1. — 262 с.
- Казлова 2002 — *Казлова Р.М.* Беларуская і славянская гідранімія. Праславянскі фонд. — Гомель: ГГУ ім. Ф. Скорины, 2002. — Т. 2. — 264 с.
- Казлова 2003 — *Казлова Р.М.* Славянская гідранімія. Праславянскі фонд. — Гомель: ГГУ ім. Ф. Скорины, 2003. — Т. 3. — 361 с.
- КБ — Кнігі Беларусі. 2005: Дзяржаўны бібліяграфічны паказальнік: У 2 ч. / Адказны рэд. І.А. Хмялеўская; складальнікі бібл. запісаў: Н.І. Петран, Т.В. Сырамаха, В.В. Якімцова. — Мінск: Нацыянальная кніжная палата Беларусі, 2006. — Ч. 2. — 420 с.
- КБС — Книга бойовой славы Крелевеччины / Укл. Ф.С. Яковенко. — 3-те вид., випр. і доп. — Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. — 624 с.

Кісь — *Кісь Я.* Виникнення і розташування міст на території Руського і Белзького воєводств від XIV до середини XVII століть // *Архіви України.* — 1968. — № 1. — С. 35—41.

КЛ — Київський літопис XXI століття: Визначні імена та підприємства України: Всеукраїнський збірник / Ред. А.К. Шидловський та ін. — 3-тє вид. — К.: ВЦ «Метр», 2004. — 624 с.

КНУ — Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Незабутні постаті / Автори-упоряд.: О. Матвійчук, Н. Струк. — К.: Світ Успіху, 2005. — 464 с.

Ковалев — *Ковалев Г.Ф.* Этнос и имя. — Воронеж: Воронеж. гос. ун-т, 2003. — 236 с.

Козлова — *Козлова Р.М.* Структура праславянского слова. Праславянское слово в генетическом гнезде. — Гомель: ГГУ им. Ф. Скорины, 1997. — 412 с.

Козлова 2006 — *Козлова Р.М.* Славянская гидронимия. Праславянский фонд. — Минск: Право и экономика, 2006. — Т. 4. — 310 с.

Кондратьева — *Кондратьева Т.Н.* Метаморфозы собственного имени. — Казань: Изд-во Казанского университета, 1983. — 110 с.

Костюк — *Костюк М.* Горстка сміху: Монографія. — Надвірна: Визволення, 2003. — 76 с.

КПЛ — Книга памяти г. Люботин. 1941—1945 / Сост.: И.С. Доценко, И.Г. Ковалевский, И.Т. Черняк. — Харьков; Люботин, 1995. — 71 с.

КПС — Книга пам'яті і слави Волині: Рівненська область / Гол. ред. П. Домашук. — Рівне: Формат-А, 2004. — Т. 6. — 512 с.

КП Твер. — Тверская земля в военной истории России. Книга памяти. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.history.tver.ru>

КПУ Вол. — Книга пам'яті України: Волинська область: У 3 т. / Ред. колегія: П.В. Онищук, Б.Й. Заброварний, В.А. Наконечний та ін. — Львів: Каменярь, 1995. — Т. 1. — 567 с.; Т. 2. — 647 с.

КПУ Зап. — Книга пам'яті України: Запорізька область / Гол. ред. В.П. Сльота. — Запоріжжя: Дике Поле, 2003. — Т. 15. — 496 с.

КПУ ІФ — Книга пам'яті України: Івано-Франківська область: У 3 т. / Ред. колегія: В.М. Скрипничук, М.І. Солошенко, Б.М. Томенчук та ін. — Львів: Каменярь, 2001. — Т. 2. — 758 с.; 2003. — Т. 3. — 295 с.

КПУ Киров. — Книга памяти Украины: Кировоградская область / Рук. И.А. Герасимов. — Кировоград: Государственное Центрально-Украинское издательство, 1995. — Т. 1—5.

КПУ Льв. — Книга пам'яті України: Львівська область: У 4 т. / Ред. колегія: М.В. Косів, Ю.В. Зима, Я.С. Лялька, В.М. Савчак (гол. ред.) та ін. — Львів: ВЦ «Пам'ять», 1995. — Т. 1. — 536 с.; Т. 2. — 560 с.

КПУ Рв. — Книга пам'яті України: Рівненська область: У 4 т. / Ред. колегія: І.В. Дем'янюк, Г.Т. Харчук, Б.В. Бобер та ін. — Львів: Каменярь, 1995. — Т. 2. — 638 с.

КПУ Черниг. — Книга памяти Украины: Черниговская область / Ред. И.В. Герасимов и др. — К.: Науч. ред. Гл. ред. кол. Книги Памяти Украины

- при изд-ве «Украинская энциклопедия» имени М.П. Бажана, 1995. — Т. 1. — 1101 с.
- Кравченко — *Кравченко Л.О.* Прізвища Лубенщини: Монографія. — К.: Факт, 2004. — 198 с.
- Крип'якевич — *Крип'якевич І.* З історії Гуцульщини. — Львів: Неділя, 1929. — 38 с.
- КС Рв. — Книга скорботи України: Рівненська область: У 6 т. / Гол. ред. І.О. Герасимов. — Рівне: ППФ «Волинські обереги», 2003. — Т. 2. — 436 с.
- КС Хрк. — Книга скорботи України: Харківська область / Гол. ред. колегії: І.О. Герасимов та ін. — Харків: Обл. пошуково-видавнича наук. ред. «Книги Пам'яті України», 2005. — Т. 2. — 544 с.
- КС Хрс. — Книга скорботи України: Херсонська область / Ред. колегія: В.О. Лебедь та ін. — Херсон: Олді-плюс, 2003. — 535 с.
- Лауреати — Лауреати України / Автор-укл. Ю. Романенко. — Харків: Східно-Український бібліографічний ін-т, 2004. — 472 с.
- Лисенко — *Лисенко П.С.* Словник діалектної лексики Середнього і Східного Полісся. — К.: Вид-во АН УРСР, 1961. — 72 с.
- Лисенко СПГ — Лисенко П.С. Словник поліських говорів. — К.: Наук. думка, 1974. — 260 с.
- ЛХ — Літературна Хмельниччина 2002 року: Бібліографічний покажчик / Укл. В.М. Борейко. — Хмельницький: Хмельн. обл. універсальна наук. б-ка ім. М. Островського, 2005. — 32 с.
- Марусенко — *Марусенко Т.А.* Матеріали к словарю украинских географических апеллятивов (названия рельефов) // Полесье (Лингвистика. Археология. Топонимика) / Отв. ред.: В.В. Мартынов, Н.И. Толстой. — М.: Наука, 1968. — С. 206—255.
- Марусенко 1972 — *Марусенко Т.А.* Названия рельефов в говорах Хмельницкой области УССР // Карпатская диалектология и ономастика / Отв. ред. Г.П. Клепикова. — М.: Наука, 1972. — С. 277—299.
- МБ — Мікратапанімія Беларусі: Матэрыялы / Пад рэд. М.В. Бірылы, Ю.Ф. Мацкевіча. — Мінск: Навука і тэхніка, 1974. — 328 с.
- МБТ — Мікротопонімія Бережанського району Тернопільської області / Укл. П.П. Дрогомирецький // Студії з ономастики та етимології. 2002 / Відп. ред. О.П. Карпенко. — К.: Київ, 2002. — С. 251—155.
- Мельник — *Мельник В.* Рогатинці в боротьбі за волю: Монографія. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. — 834 с.
- Митрак — *Митрак А.* Мадыярска-руський словарь. — Ужгород: Типографія акціонерного товариства «Унію», 1922. — Т. 1—3.
- Миртов — *Миртов А.В.* Донской словарь: Матеріали к изучению лексики донских казаков. — Ростов-на-Дону: Типография Кубполиграфа, 1929. — 415 с.
- Міста — Міста і села Галицького району: історія, пам'ятки, особистості / Ред. колегія: П. Арсенич, З. Федунків, Р. Гандзюк та ін. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. — 784 с.

- Могитич — *Могитич І.* Словник гуцульської будівельної термінології // Історія Гуцульщини / Гол. ред. М. Домашевський. — Львів: Логос, 1999. — Т. 4. — С. 519—538.
- Морохин — *Морохин Н.В.* Нижегородский топонимический словарь. — Нижний Новгород: КиТиздат, 1997. — 216 с.
- Морошкин — *Морошкин М.* Славянский именослов, или Собрание славянских личных имен в алфавитном порядке. — СПб.: В типографии Второго Отделения собственной Е.И.В. канцелярии, 1867. — 213 с.
- Мурзаев — *Мурзаев Э.М.* Словарь народных географических терминов. — М.: Мысль, 1984. — 653 с.
- Никончук — *Никончук М.В.* Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся). — К.: Наук. думка, 1979. — 316 с.
- НІУ — Новітня історія України. Імена, звершення, творчість / Ред. Кол. В.В. Болгов та ін. — К.: Бліц-принт, 2004. — Вип. 2. — 256 с.
- НПК — Новгородские писцовые книги, изд. Археографическою комиссией. — СПб.: Сенатская типография, 1859—1915. — Т. 1—6 и указатель.
- ОАІУМ — Ономастичний архів Інституту української мови НАН України.
- ОКІУМ — Ономастична картотека Інституту української мови НАН України.
- Онишкевич — *Онишкевич М.Й.* Словник бойківських говірок: У 2 ч. — К.: Наук. думка, 1984.
- ОУС — Офіційна Україна сьогодні. — 9-те вид. — К.: К. І. С., 2005. — 832 с.
- Памятники — Памятники, изд. Временною комиссией для разбора древних актов. — Киев, 1845—1859. — Т. 1—4.
- Памяць — *Памяць: Гісторыка-дакументальная хроніка Лоеўскага раёна / Рэд. калегія: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш. — Мінск: Беларуская Энцыклапедыя, 2000. — 592 с.*
- Панцьо — *Панцьо С.Є.* Антропонімія Лемківщини: Монографія. — Тернопіль, 1995. — 132 с.
- Пер. кн. — Переписні книги 1666 р. / Зредагував В.О. Романовський. — К.: ВАН, 1933. — 448 с.
- Петровский — *Петровский Н.А.* Словарь русских личных имен. — М.: Советская энциклопедия, 1966. — 384 с.
- ПЗЖ — Показчик змісту журналу «Нотатки з мистецтва» / Укл. В. Карпенко // Пам'ятки України: Історія та культура: Науковий часопис / Гол. ред. О. Рибалко. — К.: ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф»», 2008. — Ч. 4. — С. 2—123.
- Пиртей — *Пиртей П.С.* Короткий словник лемківських говірок. — Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2004. — 364 с.
- Піпаш, Галас — *Піпаш Ю.О., Галас Б.К.* Матеріали до словника гуцульських говірок (Косівська Поляна і Росішка Рахівського району Закарпатської області). — Ужгород: Ужгород. нац. ун-т, 2005. — 266 с.
- Пискунов — *Пискунов Ф.* Словарь живого народного, письменного и актового языка русских южан Российской и Австро-Венгерской империи. — 2-е изд., испр. и доп. — Киев: Типография Е.Я. Федорова, 1882. — 304 с.

- Подорожі — Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — 279 с.
- Поздеева — Поздеева И.В., Пушкин В.П., Дадыкин А.В. Московский печатный двор — факт и фактор русской культуры. 1618—1652 гг.: От восстановления после гибели в Смутное время до патриарха Никона: Исследования и публикации. — М.: Изд-во объединения «Мосгорархив», 2001. — 544 с.
- Полякова — Полякова Е.Н. От «арайны» до «яра»: Русская народная географическая терминология Пермской области. — Пермь: Пермское книжное издательство, 1988. — 180 с.
- ПОС — Псковский областной словарь с историческими данными / Ред. коллегия: Б.А. Ларин, А.С. Герд, С.М. Глускина, И.Т. Гомонов, Л.А. Ивашко и др. — Л.; СПб: Изд-во Ленинград. гос. ун-та, 1967. — Вып. 1. — 200 с.
- Прізвища — Прізвища жителів сс. Княже, Фусів, Шпиколоси, Перв'ятичі Сокальського р-ну Львівської обл. / Укл. М.О. Харук // Студії з ономастики та етимології. 2007 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: Університетське вид-во «Пультари», 2007. — С. 422—428.
- ПСРЛ — Полное собрание русских летописей, изданное по высочайшему повелению Археографическою комиссиею: Новгородские и Псковские летописи. — СПб.: В типографии Эдуарда Праца, 1848. — Т. 4. — 363 с.; + 1 табл.
- ПСРЛ 1851 — Полное собрание русских летописей, изданное по высочайшему повелению Археографическою комиссиею: Софийская первая летопись. — СПб.: В типографии Эдуарда Праца, 1851. — Т. 5. — 275 с.
- ПСРЛ 1856 — Полное собрание русских летописей: Летопись по Воскресенскому списку. — СПб.: В типографии Эдуарда Праца, 1856. — Т. 7. — 347 с.
- ПСРЛ 1962 — Полное собрание русских летописей: Лаврентьевская летопись и Суздальская летопись по Академическому списку. Фототипическое воспроизведение 2-го изд. 1926—1928. — 540 стб. — М.: Изд-во восточной литературы, 1962. — Т. 1. — 580 с.
- ПСРЛ 1962а — Полное собрание русских летописей: Ипатьевская летопись. Фототипическое воспроизведение издания 1908 г. — М.: Изд-во восточной литературы, 1962. — Т. 2. — 938 стб.; + прилож. С. 1—87.
- ПСРЛ 1977 — Полное собрание русских летописей: Холмогорская летопись. Двинской летописец. — Л.: Наука, Ленинградское отделение, 1977. — Т. 33. — 250 с.
- ПСРЛ 1982 — Полное собрание русских летописей: Устюжские и вологодские летописи XVI—XVIII вв. / Отв. ред. Б.А. Рыбаков. — Л.: Наука, 1982. — Т. 37. — 228 с.
- ПСУ — Правова система України / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: ЗАТ «Київська книжкова фабрика», 2005. — Вип. 1. — 256 с.
- ПУ — Письменники України: Довідник / Упоряд.: Д.Г. Давидюк, Л.Г. Кореневич, В.П. Павловська. — Дніпропетровськ: ВПОП «Дніпро», 1996. — 397 с.
- Пура — Пура Я.О. Край наш у назвах: Монографія. — Рівне: КП «Рівненський Будинок науки і техніки», 1999. — Ч. 3. — 288 с.

ПХ — Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди: Імена славних сучасників / Ред. колегія: В.П. Кочур (голова), В.Ф. Хомич, В.М. Джуран, С.М. Рик. — К.: Світ Успіху, 2006. — 208 с.

Радіон — *Радіон Ст.* Словник українських прізвищ в Австралії. — Мельбурн: Українська Могилансько-Мазепинська Академія Наук, 1981. — 177 с.

Рапановіч Бр. — *Рапановіч Я.Н.* Слоўнік назваў населеных пунктаў Брэсцкай вобласці. — Мінск: Навука і тэхніка, 1980. — 176 с.

Рапановіч Віц. — *Рапановіч Я.Н.* Слоўнік назваў населеных пунктаў Віцебскай вобласці. — Мінск: Навука і тэхніка, 1977. — 504 с.

Рапановіч Гом. — *Рапановіч Я.Н.* Слоўнік назваў населеных пунктаў Гомельскай вобласці. — Мінск: Навука і тэхніка, 1986. — 240 с.

Рапановіч Гр. — *Рапановіч Я.Н.* Слоўнік назваў населеных пунктаў Гродзенскай вобласці. — Мінск: Навука і тэхніка, 1980. — 319 с.

Рапановіч Маг. — *Рапановіч Я.Н.* Слоўнік назваў населеных пунктаў Магілёўскай вобласці. — Мінск: Навука і тэхніка, 1983. — 240 с.

Рапановіч Мін. — *Рапановіч Я.Н.* Слоўнік назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці. — Мінск: Навука і тэхніка, 1981. — 360 с.

Редько — *Редько Ю.К.* Довідник українських прізвищ. — К.: Рад. школа, 1969. — 256 с.

Редько 2007 — *Редько Ю.* Словник сучасних українських прізвищ. — Львів: ТОВ «Простір-М», 2007. — Т. 1—2.

Реєстр — Реєстр Війська Запорозького 1649 року: Транслітерація тексту / Підгот. до друку: О.В. Тодійчук (гол. упоряд.), В.В. Страшко, Р.І. Остап та ін. — К.: Наук. думка, 1995. — 592 с.

Рівн. — Рівненщина: Новітня історія України / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2006. — 352 с.

Роженко — *Роженко М.М.* Сосни Биківні свідчать: злочин проти людства. — К.: Український Центр духовної культури, 2003. — Кн. 4. — 600 с.

Розов — *Розов В.* Українські грамоти XIV — першої половини XV в. — К.: Українська Академія Наук, 1928. — Т. 1. — 176 с.; + общий словарь. С. 1—75.

РП — Русские писатели. Поэты (советский период): Библиографический указатель / Сост. А.П. Алексин и др.; ред. Н.Г. Захаренко. — СПб.: Российская национальная библиотека, 2002. — Т. 14. — Ч. 2. — Вып. 1. — 384 с.

Рудницький — *Рудницький Я.* Географічні назви Бойківщини. — 2-ге вид. — Вінніпег: Накладом Української вільної академії наук, 1962. — 246 с.

Рус. Д. — Русалка Дністровая (фотокопія з видання 1837 р.) / Вступ. ст. О.І. Білецького. — К.: Держ. вид-во худ. літ., 1950. — 136 с.

СБГ — Словарь брянских говоров / Ред. В.И. Чагишева, В.А. Козырев. — Л.: Ленинград. гос. пед. ин-т им. А.И. Герцена, 1984. — Вып. 4. — 79 с.

СБГ Мацкевіч — Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча / Укл.: Ю.Ф. Мацкевіч (рэд.), А.І. Грынавецкене, Я.М. Рамановіч, А.І. Чабярук, С.Г. Лобач і др. — Мінск: Навука і тэхніка, 1979—1986. — Т. 1—5.

- СГУ — Словник гідронімів України / Ред. колегія: А.П. Непокупний, О.С. Стрижак, К.К. Цілуйко. — К.: Наук. думка, 1979. — 783 с.
- Сергиенко — *Сергиенко В.А.* Старобельчане на Афганской войне. — Луганск: РИО ОАО «Лот», 2005. — 431 с.
- СЗС — Список залізничних станцій і роз'їздів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
- Сіменович — *Сіменович В.* Вандрівка руської молодіжі (3-тя кореспонденція у газеті «Діло») // Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — С. 187—198.
- Сіреджук — *Сіреджук П.* З хроніки заселення Галицької Гуцульщини // Історія Гуцульщини / Гол. ред. М. Домашевський. — Львів: Логос, 1999. — Т. 4. — С. 124—151.
- Сіреджук 2003 — *Сіреджук П.* Першовитоки Прикарпаття // Краєзнавчий збірник на пошану Богдана Гавриліва / Гол. ред. кол. В. Грабовецький. — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2003. — С. 41—55.
- Скрипник, Дзятківська — *Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П.* Власні імена людей: Словник-довідник. — К.: Наук. думка, 1996. — 336 с.
- СКТК — Справочник квартирных телефонов г. Киева / Сост. Д.М. Циолек. — К.: Наук. думка, 1976. — 983 с.
- Сл. БГ — Словник буковинських говірок / За заг. ред. Н.В. Гуйванюк. — Чернівці: Рута, 2005. — 688 с.
- Слово — «Слово о плъку Игоревѣ, Игоря сына Святъславля, внука Ольгова» // «Слово о плъку Игоревѣ» в українських художніх перекладах і переспівах XIX—XX ст. / Підгот. до вид. С.І. Маслов. — К.: Вид-во Академії наук Української РСР, 1953. — С. 17—24.
- Слово. Бондар — Слово — зброя? / Упоряд.: Ю.В. Бондар, С.В. Шевченко, В.Л. Фатко; ред. рада: О.М. Бриж, О.Є. Бухтатий, Г.О. Головченко та ін. — К.: ТОВ «УВПК «ЕксОб»», 2009. — 560 с.
- Сл. Пр. — Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини) / Укл.: Н.Д. Бабич, Н.С. Колесник, К.М. Лук'янюк (гол. ред.) та ін. — Чернівці: Букрек, 2002. — 424 с.
- СлРЯ XI—XVII вв. — Словарь русского языка XI—XVII вв. / Гл. ред. Г.А. Богатова. — М.: Наука, 1975—2008. — Вып. 1—28.
- СМН — Словник мікротопонімів Новороздільщини (Львівська обл.) / Укл. С.Є. Король // Студії з ономастики та етимології. 2004 / Відп. ред. О.П. Карпенко. — К.: Наук.-вид. центр НБУВ, 2004. — С. 302—311.
- Смолицкая — *Смолицкая Г.П.* Гидронимия бассейна Оки (список рек и озер) / Под ред. О.Н. Трубачева. — М.: Наука, 1976. — 404 с.
- СМУ — Словник мікрогідронімів України. Волинь, Житомирщина, Запоріжжя, Київщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина / За ред. О.П. Карпенко. — К.: Обереги, 2004. — 448 с.
- Сорока — *Сорока М.М.* З Олімпії до Афін — через Україну. — К.: ВАТ Вид-во «Київська правда», 2005. — 368 с.

СП — Свіча пам'яті. 60-річчю Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр. присвячується / Автор конц. та упоряд. О.В. Векленко. — Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. — Кн. 2. — 544 с.

Список — Список телефонів: станом на 1 квітня 2002 року / Відп. за вип. В.В. Толстенко; ред. Р.О. Лазарева. — Дніпропетровськ: Пороги, 2002. — 29 с.

Срезневский — *Срезневский И.И.* Материалы для словаря древнерусского языка. — М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1958. — Т. 2. — 1803 с.

СРНГ — Словарь русских народных говоров / Под ред. Ф.П. Филина, Ф.П. Сороколетова, С.А. Мызникова. — М.; Л.; СПб.: Наука, 1965 — 2010. — Вып. 1—42.

СРЯ — Словарь русского языка: В 4 т. / Ред. Л.Л. Кутина, В.В. Замкова. — М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1961. — Т. 4. — 1088 с.

СРЯ XI—XVII — Словарь русского языка XI—XVII вв. / Ред. коллегия: Р.И. Аванесов, С.Г. Бархударов, Г.А. Богатова (ред.) и др. — М.: Наука, 1982. — Вып. 9. — 360 с.

ССУМ — Словник староукраїнської мови XIV—XV ст. / Ред. Л.Л. Гумецька, І.М. Керницький. — К.: Наук. думка, 1977—1978. — Т. 1—2.

СУМ — Словник української мови / Гол. ред. І.К. Білодід. — К.: Наук. думка, 1970—1980. — Т. 1—11.

СУМ XVI—XVII — Словник української мови XVI — перша половина XVII ст. / Відп. ред. Д. Гринчишин. — Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1994—2006. — Вип. 1—13.

Тарасенков, Турчинский — *Тарасенков А.К., Турчинский Л.М.* Русские поэты XX века. 1900—1955: Материалы для библиографии. — М.: Языки славянской культуры, 2004. — 896 с.

ТД — Телефонний довідник: Радехів 2003. — Червоноград: Панорама, 2003. — 120 с.

ТД 2004 — Телефонний довідник [«Укрпрофтур»]: За станом на 1 січня 2004 р. — К.: Укр. ЗАТ по туризму та екскурсіях «Укрпрофтур», 2004. — 103 с.

ТДУОНО — Телефонний довідник управління освіти і науки облдержадміністрації / Укл.: В.В. Мельніченко та ін. — Миколаїв: Атол, 2004. — 124 с.

Топоніміка — Топоніміка Турківщини / Упоряд. П. Зборовський. — Львів: Камула, 2004. — 258 с.

Торчинська, Торчинський — *Торчинська Н.М., Торчинський М.М.* Словник власних географічних назв Хмельницької області. — Хмельницький: Авіст, 2008. — 549 с.

Трійняк — *Трійняк І.І.* Словник українських імен. — К.: Довіра, 2005. — 509 с.

ТС — Тураўскі слоўнік / Рэд. А.А. Крывіцкі. — Мінск: Навука і тэхніка, 1982—1987. — Т. 1—5.

Туников — *Туников Н.М.* Словарь древнерусских личных собственных имен. — СПб.: Типография И.Н. Скороходова, 1903. — 857 с.

УЗГ — Українські закарпатські говірки: тексти / Упоряд. та передм. О.Ф. Мигoliniнець, О.Д. Пискач. — Ужгород: Ліра, 2004. — 400 с.

Указатель — Указатель к изданиям Временной комиссии для разбора древних актов / Сост. И.П. Новицкий. — Киев: Типография К.Н. Милевского, 1878. — Т. 1: Имена личные. — 832 с.

Універс. ТД — Універсальний телефонний довідник 2004—2005 / Ред. О. Фаріон. — Львів: Престиж Інформ, 2004. — 224 с.

УРЕ — Українська Радянська енциклопедія / Гол. ред. колегія: М.П. Бажан (гол. ред.), І.К. Білодід, В.Г. Бондарчук та ін. — К.: Гол. ред. УРЕ, 1963. — Т. 13. — 564 с.

Устименко — Устименко В.С. До 5-ї річниці утворення регіонального відділення. Корюківське регіональне відділення товариства «Чернігівське земляцтво» в м. Києві. — К.: Поліграф-Консалтинг, 2005. — 144 с.

Устиянович — Устиянович К. Путь за Бескид: «Святославіє» і традиція о Святославі 1015 р. // Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — С. 199—219.

Фаріон — Фаріон І. Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII — початку XIX століття (з етимологічним словником): Монографія. — Львів: Літопис, 2001. — 371 с.

Фасмер — Фасмер М. Этимологический словарь русского языка / Пер. с нем. и доп. О.Н. Трубачева. — М.: Прогресс, 1964—1973. — Т. 1—4.

Франко — Франко І. Вандрівка руської молодіжі // Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — С. 175—187.

Худаш — Худаш М.Л. З історії української антропонімії: Монографія. — К.: Наук. думка, 1977. — 236 с.

Худаш, Демчук — Худаш М.Л., Демчук М.О. Походження українських карпатських і прикарпатських назв населених пунктів (відантропонімії утворення). — К.: Наук. думка, 1991. — 268 с.

Худаш 1995 — Худаш М.Л. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів: Утворення від слов'янських автохтонних відкомполітичних скорочених особових власних імен. — К.: Наук. думка, 1995. — 363 с.

Худаш 2004 — Худаш М. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелятивних антропонімів). — Львів: ПТБФ «Афіша», 2004. — 536 с.

Худаш 2006 — Худаш М. Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (відапелятивні утворення). — Львів: ВФ «Афіша», 2006. — 452 с.

ХХБ — Хто є хто на Буковині / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2006. — 192 с.

ХХВ — Хто є хто на Вінниччині: Видатні земляки / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: Бліц-принт, 2004. — Вип. 4. — 160 с.

ХХД — Хто є хто на Дніпропетровщині. Наші земляки: Довідково-біографічне видання / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2005. — 256 с.

ХХЖ — Хто є хто на Житомирщині: Видатні земляки: довідково-біографічне видання / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: ДП «Такі Справи», 2001. — 208 с.

ХХІФ — Хто є хто на Івано-Франківщині: Видатні земляки: довідково-біографічне видання / Автор-упоряд. В. Болгов. — К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2003. — Вип. 2. — 304 с.; 2006. — Вип. 3. — 160 с.

ХХК — Хто є хто в економіці, культурі, науці Києва: Довідкове видання / Автор-упоряд. В.В. Болгов. — К.: АТ «Київська книжкова фабрика», 2001. — Т. 3. — 464 с.

ХХМ — Хто є хто на Миколаївщині: Видатні земляки / Автор-упоряд. В.В. Болгов. — К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2005. — Вип. 1. — 160 с.

Черепанова — *Черепанова Е.А.* Географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья (Опыт семантической классификации) // Полесский этнолингвистический сборник: Материалы и исследования / Отв. ред. Н.И. Толстой. — М.: Наука, 1983. — С. 173—189.

Черепанова 1984 — *Черепанова Е.А.* Народная географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья. — Сумы: Друкарня УВС Сумського облвиконкому, 1984. — 275 с.

Чорнобильська — Чорнобильська трагедія: 20 років болю, страждань, сподівань / Автор-упоряд. С. Красильников. — К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2006. — 192 с.

Чучка — *Чучка П.* Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник. — Львів: Світ, 2005. — 704 с.

Шевчук — *Шевчук В.* Українські билини: Історико-літературне видання східнослов'янського епосу / Упоряд., післяслово, примітки та обробка українських народних казок і легенд на билинні теми В. Шевчука. — К.: Веселка, 2003. — 247 с.

Шпак — *Шпак Д.* Тлумачний словник топонімів села Старі Кути (з циклу «Пам'ять Землі»). — Львів, 1998. — 159 с.

Шульгач — *Шульгач В.П.* Праслов'янський гідронімний фонд (фрагмент реконструкції): Монографія. — К.: Ін-т української мови НАН України, 1998. — 368 с.

Шульгач 2001 — *Шульгач В.П.* Ойконімія Волині: Етимологічний словник-довідник. — К.: Київ, 2001. — 189 с.

Шульгач 2001a — *Шульгач В.П.* Матеріали до Етимологічного словника ойконімів України // Записки з українського мовознавства: Зб. наук. праць / Відп. ред. Ю.О. Карпенко. — Одеса: Астропринт, 2001. — Вип. 11. — С. 26—30.

ЭСБМ — Этымалагичны слоўнік беларускай мовы / Рэд. В.У. Мартынаў. — Мінск: Навука і тэхніка, 1978—2005. — Т. 1—10.

ЭССЯ — Этимологический словарь славянских языков: Праславянский лексический фонд / Под ред. О.Н. Трубачева и А.Ф. Журавлева. — М.: Наука, 1974. — 2014. — Вып. 1—39.

ЮУ — Юриспруденція України / Автор-упоряд. В.В. Болгов. — К.: Болгов Медіа Центр, 2006. — Вип. 1. — 232 с.

Янко — *Янко М.Т.* Топонімічний словник-довідник Української РСР. — К.: Рад. школа, 1973. — 179 с.

Янко 1998 — *Янко М.Т.* Топонімічний словник України: словник-довідник. — К.: Знання, 1998. — 432 с.

- Яшкін — *Яшкін І.Я.* Беларускія геаграфічныя назвы: Тапаграфія. Гідралогія. — Мінск: Навука і тэхніка, 1971. — 256 с.
- Яшкін 2005 — *Яшкін І.Я.* Слоўнік беларускіх мясцовых геаграфічных тэрмінаў: Тапаграфія. Гідралогія. — Мінск: Беларуская навука, 2005. — 808 с.
- Акта — *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardynskiego we Lwowie.* — Lwów: Drukarnia E. Winiarza, 1868—1935. — T. 1—25.
- Atl. — *Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej. Epoka przełomu z wieku XVI-go na XVII-sty. Dział II-gi «Ziemie Ruskie Rzeczypospolitej»* / Opracował i wydał A. Jabłonowski. — Warszawa; Wiedeń: Drukiem wojskowo-geograficznego Zakładu w Wiedniu, 1899—1904. — 22 s.
- Beneš — *Beneš J.* O českých příjmeních. — Praha: Nakl. ČSAV, 1962. — 357 s.
- Beneš 1970 — *Beneš J.* O českých příjmeních. Rejstříky. — Praha: ČSAV, 1970. — 204 s.
- Bolocan — *Bolocan G., Medvedev T., Vorontova T.* Dicționar român-rus. — București: Editura științifică și enciclopedică, 1980. — 1592 s.
- Candrea — *Candrea I.A.* Dicționarul enciclopedic ilustrat. I. Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi. — București: Editura «Cartea Românească», 1931.
- Hessen, Stypuła — *Hessen D., Stypuła R.* Wielki słownik polsko-rosyjski. — Moskwa; Warszawa: Russkij jazyk, 1979. — T. 1—2.
- HO — *Hydronimia Odry: Wykaz nazw w układzie hydrograficznym* / Pod red. H. Borka. — Opole: Wyd-wo Instytutu Śląskiego, 1983. — 350 s.
- Holutiak — *Holutiak-Hallick S.P. Jr.* Dictionary of Ukrainian Surnames in the United States. — Georgia: Slavic Onomastic Research Group, 1994. — 493 s.
- Hrabec — *Hrabec S.* Nazwy geograficzne Huculszczyzny. — Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1950. — 261 s.
- HW — *Hydronimia Wisły. Cz. 1.: Wykaz nazw w układzie hydrograficznym* / Pod red. P. Zwolińskiego. — Wrocław etc.: Wyd-wo PAN, 1965. — 470 s.
- Im. m. — *Imenik mesta. Pregled svih mesta i opština, narodnih odbora srezova i pošta u Jugoslaviji* / Sast.: B. Đorđević, M. Đukić, A. Kalderon. — Beograd: Službenog lista FNRJ, 1956. — 499 s.
- Kronsteiner — *Kronsteiner O.* Die alpenslawischen Personennamen (= Österreichische Namenforschung. — Sonderreihe 2). — Wien: Österreichische Gesellschaft für Namenforschung, 1981. — 214 s.
- Malec — *Malec M.* Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych. — Wrocław etc.: Wyd-wo PAN, 1982. — 220 s.
- MJ — *Mužská jména 3.* Режим доступу: <http://web.quick.cz>
- NWP — *Szulowska W., Wolnicz-Pawłowska E.* Nazwy wód w Polsce. — Warszawa: Wyd-wo Naukowe Semper, 2001. — Cz. I. — 337 s.
- Profous, Svoboda — *Profous A., Svoboda J.* Místní jmená v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny. — Praha: Nakladatelství Československé Akademie Věd, 1947—1957. — D. 1—4.
- Rymut — *Rymut K.* Nazwiska polaków: Słownik historyczno-etymologiczny. — Kraków: Wyd-wo Instytutu Języka Polskiego PAN, 1999—2001. — T. 1—2.

SG — Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich / Pod red. F. Sulimierskiego. — Warszawa: Nowy Świat, 1880—1904. — T. 1—15.

SJP — Słownik języka polskiego / Pod red.: J. Karłowicza, A. Kryńskiego, W. Niedźwiedzkiego. — Warszawa etc.: W drukarni E. Lubowskiego i S-ki, 1900—1927. — T. 1—8.

SN — Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych / Wyd. K. Rymut. — Kraków: PAN, 1992—1994. — T. 1—10.

SP — Słownik prasłowiański / Pod red. F. Sławskiego. — Wrocław etc.: PAN, 1974—2001. — T. 1—8.

SSNO — Słownik staropolskich nazw osobowych / Pod red. W. Taszyckiego. — Wrocław etc.: Wyd-wo Polskiej Akademii Nauk, 1965—1985. — T. 1—7.

Ucraina — Ucraina terra Cosaccorum: Україна — земля козацька: навчально-методичний посібник / Укл.: О.І. Шкира, Л.В. Губар, Л.М. Забаріло та ін. — Переяслав-Хмельницький: Вид-во Ін-ту проблем штучного інтелекту «Наука і освіта», 2010. — 540 с.

Vasmer RGN — Russisches geographisches Namenbuch / Begr. von M. Vasmer. — Wiesbaden: Akademie der Wissenschaften und der Literatur, 1962—1980. — Bd 1—10.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Абдула Ю.А.* Становлення ойконімії Слобожанщини (на матеріалі Харківщини): Дис. ... канд. філол. наук. — Кіровоград: Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка, 2008. — 210 с.
2. *Адамовіч Я.М.* Мікратапанімічні назви. — Мінск: Вышэйшая школа, 1971. — 112 с.
3. *Атаманюк Ю.Д.* Походження назви села Люча // Рибчанський М., Лисишин А. Люча: Історико-краєзнавчий нарис. — Львів; Полтава: Духовна вісь, 2002. — С. 189—198.
4. *Ахраменко П.Е.* Микротопонимы деревни Михалки как отражение культуры народного самосознания // Надзённые проблемы лексикологии і анамстykі славянскіх моў: Зб. навук. артыкулаў / Адк. рэд.: А.В. Солахаў, В.В. Шур. — Мазыр: УА МДПУ, 2006. — С. 140—141.
5. *Бець Д., Бойчук М.* Гуцульське село Ільці: Історико-довідкове видання, гуцульський фольклор, народна спадщина. — Верховина: Гуцульщина, 2002. — 112 с.
6. *Вайда Й.Й.* Бережниця Королівська: Штрихи історії і сьогодення. — Ужгород: Закарпаття, 2000. — 160 с.
7. *Вербич С.О.* Ойконіми Прикарпаття з етимологічно непрозорими твірними основами // Студії з ономастики та етимології. 2007 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: Університетське вид-во «Пульсари», 2007. — С. 33—40.
8. *Вербич С.О.* [Рец. на:] *Габора М.М.* Гідронімія Івано-Франківщини: Словник-довідник. — Снятин: Прут Принт, 2003. — 284 с. // Студії з ономастики та етимології. 2005 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: ВД «Академперіодика» НАН України, 2005. — С. 220—226.
9. *Вербич С.О.* [Рец. на:] *Худаши М.* Українські карпатські і прикарпатські назви населених пунктів (утворення від відапелятивних антропонімів). — Львів: ПТВФ «Афіша», 2004. — 536 с. // Студії з ономастики та етимології. 2007 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: Університетське вид-во «Пульсари», 2007. — С. 387—402.

10. *Вербич С.О.* [Рец. на:] *Urszula Bijak. Nazwy miejscowe południowej części dawnego województwa Mazowieckiego.* — Kraków: Wyd-wo naukowe DWN, 2001. — 366 s. // Студії з ономастики та етимології. 2005 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: ВД «Академперіодика» НАН України, 2005. — С. 275—278.
11. *Габорах М.* Галич. Звідки ж така назва? // Обрії. — 1996. — № 1. — С. 52—54.
12. *Габорах М.М.* Семантико-словотвірні типи ойконімів Прикарпаття (XII—XX ст.): Дис. ... канд. філол. наук. — Івано-Франківськ: Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника, 1999. — 290 с.
13. *Габорах М.М.* Східнороманські мовні елементи в оронімії Івано-Франківщини // Студії з ономастики та етимології. 2004 / Відп. ред. О.П. Карпенко. — К.: Наук.-вид. центр НБУВ, 2004. — С. 47—57.
14. *Гаврилів Б., Томин Ю.* Історико-культурна спадщина давнього Галича в історіографії XIX — першій половині XX ст. // Краєзнавець Прикарпаття: Регіональний науково-методичний альманах / Гол. ред. В. Грабовецький. — Івано-Франківськ: Вид.-інформ. центр Івано-Франківського обласного держ. центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2003. — № 1. — Січень—червень. — С. 7—8.
15. *Галас К.Й.* Топоніміка Закарпатської області (назви населених пунктів): Дис. ... канд. філол. наук. — К.: Київ. держ. ун-т ім. Т. Шевченка, 1960. — 356 с.
16. *Герета Н.М.* Ойконімія північної Хмельниччини: Дис. ... канд. філол. наук. — К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2004. — 209 с.
17. *Гонца І.С.* Ойконімія Черкащини: Дис. ... канд. філол. наук. — К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2006. — 535 с.
18. *Горпинич В.О.* Відтопонімії прикметники в українській мові (Питання теорії і історії словотвору). — К.: Вища школа, 1976. — 144 с.
19. *Грабовецький В.В., Арсенич П.І.* Галич. — Львів: Каменяр, 1964. — 72 с.
20. *Грабовецький В.В., Бурнашов Г.В., Рехтман М.Н.* Надвірна: Путівник. — Ужгород: Карпати, 1982. — 80 с.
21. *Грабовецький В.В.* Уторопи. Сторінки історії: До 630-річчя першої письмової згадки. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1997. — 223 с.
22. *Грабовецький В., Гопало І.* Городок: Історико-краєзнавчий нарис. — Львів: Каменяр, 1968. — 52 с.
23. *Грабовецький В.* Гуцульщина в історії України: Виступ на Конгресі гуцулів. — Коломия: Світ, 1993. — 30 с.
24. *Грабовецький В.* Долина над Дністром. Ілюстрована історія села: Монографія. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003. — 272 с.
25. *Грабовецький В.* Іванівці. Літопис села над Прутом: До 485-річчя заснування: Монографія. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. — 264 с.
26. *Грабовецький В.* Історія Івано-Франківська (Станіславова). З найдавніших часів до початку XX століття. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. — Ч. 1. — 304 с.

27. *Грабовецький В.* Історія Калуша. З найдавніших часів до початку ХХ ст. — Дрогобич: Відродження, 1997. — 224 с.
28. *Грабовецький В.* Історія Печеніжина: Монографія. — Коломия: Світ, 1993. — Ч. 1. — 128 с.
29. *Грабовецький В.* Печеніжин в літописі та ілюстраціях: Присвячується 560-літтю першої письмової згадки про оселю над Печенігою і Лючкою. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003. — 96 с.
30. *Груцо А.П.* До питання про лексичні особливості поліських говірок // XII Республіканська діалектологічна нарада: Тези доп. / Відп. ред. Ф.Т. Жилко. — К.: Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України, 1965. — С. 114—117.
31. *Дейчаківський І.І.* Єзупіль. Від перших поселень до сьогодення: Монографія. — Івано-Франківськ: Бібліотечка газети «Вперед», 1997. — 192 с.
32. *Дейчаківський І.І.* Ямниця. Історія села. Долі людей: Монографія. — Львів: Червона калина, 1994. — 208 с.
33. *Дейчаківський І.* Чешибіси-Єзупіль // Вперед. — 1995. — 18 листоп. — С. 6.
34. *Доля Т.Г., Теплов Е.Ф.* Словообразование в топонимике русских говоров Заонежья Карелии // Питання ономастики: Матеріали II Республіканської наради з питань ономастики / Відп. ред. К.К. Цілуйко. — К.: Наук. думка, 1965. — С. 221—229.
35. *Дрогомирецький П.* Прикарпатські топоніми: історико-етимологічні замітки // Краєзнавчий збірник на пошану Богдана Гавриліва / Гол. ред. кол. В. Грабовецький. — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2003. — С. 61—65.
36. *Желєзняк І.М.* Фіналь -ач в українському топоніміконі // Студії з ономастики та етимології. 2003 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: Аспект, 2003. — С. 23—47.
37. *Іваненко О.В.* Походження назв населених пунктів Сумської області: Дис. ... канд. філол. наук. — К.: Ін-т української мови НАН України, 2006. — 208 с.
38. *Ліаді О.І.* Гніздо з основою *vьгх- / *vьгъ- за даними слов'янської ономастичної та апелятивної лексики (матеріали для реконструкції) // Slavica та baltica в ономастиці України / Відп. ред. І.М. Желєзняк. — К.: Ін-т української мови НАН України, 1999. — С. 104—109.
39. *Ліаді О.І.* Етимологічне гніздо з коренем *ver- у праслов'янській мові: Монографія. — К.; Кіровоград: ДІАУ, 2001. — 162 с.
40. *Ліаді О.І.* [Рец. на:] *Котович В.* Походження назв населених пунктів Опілля. — Дрогобич: Відродження, 2000. — 156 с. // Студії з ономастики та етимології. 2002 / Відп. ред. О.П. Карпенко. — К.: Київ, 2002. — С. 233—242.
41. Ісаків: історико-краєзнавчий нарис / Ред.-упоряд. М. Березовський. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 96 с.
42. *Карпенко О.П.* Лексичний раритет центральнополіського топонімікону // Мовознавство. — 1990. — № 5. — С. 47—56.
43. *Карпенко Ю.О., Бевзенко А.Т., Гагкаєв К.Є.* та ін. Топонімія північно-східної Одещини: Конспект лекцій. — Одеса: Вид-во Одеськ. держ. ун-ту ім. І.І. Мечникова, 1975. — 89 с.

44. *Карпенко Ю.О., Бевзенко А.Т., Касім Г.Ю.* та ін. Топонімія південно-східної Одещини: Методичні вказівки. — Одеса: Вид-во Одеськ. держ. ун-ту ім. І.І. Мечникова, 1978. — 84 с.
45. *Карпенко Ю.О.* Етнічна історія Українських Карпат за даними гідронімії та оронімії // Студії з ономастики та етимології. 2005 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: ВД «Академперіодика» НАН України, 2005. — С. 63—80.
46. *Карпенко Ю.О.* Топоніміка гірських районів Чернівецької області: Конспект лекцій. — Чернівці: Чернів. держ. ун-т, 1964. — 79 с.
47. *Карпенко Ю.О.* Топоніміка східних районів Чернівецької області: Конспект лекцій. — Чернівці: Чернів. держ. ун-т, 1965. — 62 с.
48. *Карпенко Ю.О.* Топоніміка центральних районів Чернівецької області: Конспект лекцій. — Чернівці: Обл. друк. Управління по пресі Чернів. облвиконкому, 1965. — 76 с.
49. *Карпенко Ю.О.* Топонімія Буковини: Монографія. — К.: Наук. думка, 1973. — 240 с.
50. *Каццишин Й., Каццишин О., Зайшлий М.* Слово про рідний Войнилів. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 136 с.
51. *Ковалев Г.Ф.* История русских этнических названий. — Воронеж: Воронеж. гос. ун-т, 1982. — 160 с.
52. *Котович В.В.* Ойконімія Опілля XII—XX ст.: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. — Тернопіль: Терноп. держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2000. — 291 с.
53. *Котович В.В.* Ойконімія Рогатинщини // Студії з ономастики та етимології. 2004 / Відп. ред. О.П. Карпенко. — К.: Наук.-вид. центр НБУВ, 2004. — С. 96—107.
54. *Котович В.В.* Походження назв населених пунктів Опілля: Монографія. — Дрогобич: Відродження, 2000. — 156 с.
55. *Кузик С.* Княгиничі: краєзнавчі студії: Монографія. — Львів; Опілля: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2002. — 448 с.
56. *Лаба В.* Двадцять років на службі галичан: покажчик краєзнавчих публікацій у періодичних виданнях та окремих видань автора за 1984—2004 роки. — Львів, 2004. — 29 с.
57. *Лаба В.* Удави: нерозгадана загадка Галичини. — Львів, 2008. — 39 с.
58. *Левицький Р.* Ясень: історико-публіцистична збірка. — Острог: Острозька друкарня, 2005. — 213 с.
59. *Лисенко А.В.* Ойконімія Полтавської області: Дис. ... канд. філол. наук. — Чернівці: Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2007. — 205 с.
60. *Лобода В.В.* Топонімія Дніпро-Бузького межириччя. — К.: Вища школа, 1976. — 232 с.
61. *Могитич І.Р., Могитич Р.І.* Захисні рубежі Великого Галича // Галич і Галицька земля: Зб. наук. праць / Ред. колегія: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. — К.; Галич: Вид-во Отців Василян «Місіонер», 1998. — С. 90—94.

62. *Паньків М.І.* Археологічні дослідження (1941—1994) // Галич і Галицька земля: Зб. наук. праць / Ред. колегія: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. — К.; Галич: Вид-во Отців Василіян «Місіонер», 1998. — С. 104—106.
63. *Пура Я.О.* Походження назв населених пунктів Ровенщини. — Львів: Світ, 1990. — 143 с.
64. *Редька Я.П.* Ойконіми Львівської та Галицької земель із формантами *-išče / *-isko в історичному аспекті (на загальнослов'янському тлі) // Мовознавство. — 2006. — № 4. — С. 66—80.
65. *Редька Я.П.* Реконструкція ойконімійної системи Львівської землі Руського воєводства кінця XIV ст. // Студії з ономастики та етимології. 2005 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: ВД «Академперіодика» НАН України, 2005. — С. 153—170.
66. *Рибчанський М., Лисишин А.* Люча: Історико-краєзнавчий нарис. — Львів; Полтава: Духовна вісь, 2002. — 224 с.
67. *Синявський О.* Норми української літературної мови: Монографія. — Львів: Українське вид-во, 1941. — 363 с.
68. *Склярєнко В.Г.* Походження етноніма *русини* // Життя — у слові: Збірник наукових праць на пошану академіка В.М. Русанівського / Відп. ред. В.Г. Склярєнко. — К.: ВД Дмитра Бураго, 2011. — С. 96—104.
69. *Совтис Н.М.* Українські лексичні запозичення в польській літературній мові: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.03. — Луцьк: Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, 2005. — 233 с.
70. *Суперанская А.В.* Русская адаптация заимствованных антропонимов // Сельская Россия: прошлое и настоящее. Доклады и сообщения девятой российской науч.-практич. конф. (Москва, декабрь, 2004) / Отв. ред.: А.В. Петриков, З.В. Рубцова. — М.: Энциклопедия российских деревень, 2004. — Вып. 3. — С. 466—472.
71. *Терпеливець-Гуревич І.* Перлина дитинства. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 136 с.
72. *Тимів І.* Село на Покутті в XV—XVIII ст. Історія Бортників від найдавніших часів до XIX ст. Серія: Села і міста Покуття. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. — 176 с.
73. *Ткачук Т.М.* Аналіз динаміки розвитку знакових систем як індекс стану суспільства (на прикладі трипільської культури етапів В II — початку С II) на території Галичини // Галич і Галицька земля: Зб. наук. праць / Ред. колегія: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. — К.; Галич: Вид-во Отців Василіян «Місіонер», 1998. — С. 74—78.
74. *Толочко П.П.* Галичу — 1100 років // Галич і Галицька земля: Зб. наук. праць / Ред. колегія: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. — К.; Галич: Вид-во Отців Василіян «Місіонер», 1998. — С. 4—5.
75. *Топольницький В.* Боднарів. Нарис історії та культури села. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 128 с.
76. *Торчинський М.М.* Ойконімія Південно-Західного Поділля: Дис. ... канд. філол. наук. — К.: Укр. держ. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 1993. — 234 с.

77. *Трубачев О.Н.* Этногенез и культура древнейших славян: Лингвистические исследования / Отв. ред. Н.И. Толстой. — Изд. 2-е, доп. — М.: Наука, 2003. — 489 с.
78. *Федорів Т.* Старий Угринів — рідне село Степана Бандери // Краєзнавець Прикарпаття: Регіональний науково-методичний альманах / Гол. ред. В. Грабовецький. — Івано-Франківськ: Вид.-інформ. центр Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2003. — № 1. — Січень—червень. — С. 14—15.
79. *Федунків З.Б.* Назви населених пунктів Галицького району // Галич і Галицька земля: Зб. наук. праць / Ред. колегія: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. — К.; Галич: Вид-во Отців Василян «Місіонер», 1998. — С. 132—135.
80. *Федунків З., Боцюрко В., Рубан В., Тихонь В.* Маріямпіль — місто Марії. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003. — 144 с.
81. *Ходак В.* Побережє // Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / Ред. колегія: І. Ставничий, О. Левицький, В. Клодницький; ред.-упоряд. Б. Кравців. — Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. — Т. 1.
82. *Худащ М.* До питання походження історичного ойконіма *Чешибіси* — попередника теперішньої назви містечка *Єзупіль* на Івано-Франківщині // Народознавчі зошити. — Львів, 1999. — № 4. — С. 582—585.
83. *Царалунга І.* Українські топоніми на -ани (-яни). — Хмельницький: Авіст, 2007. — 157 с.
84. *Цбінден Г.* Мандрівка по гуцульських горах // Подорожі в Українські Карпати: Збірник / Упоряд. і вступ. ст. М.А. Вальо. — Львів: Каменяр, 1993. — С. 220—266.
85. *Черняхівська Є.М.* Топонімія Львівщини: Дис. ... канд. філол. наук. — Львів: Львів. держ. ун-т ім. І.Я. Франка, 1966. — 314 с.
86. *Шульгач В.П.* К реконструкции праславянского лексического фонда: производные на *-уль (на основе ономастического материала «Новгородских писцовых книг») // Студії з ономастики та етимології. 2003 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: Аспект, 2003. — С. 69—89.
87. *Шульгач В.П.* Лексичні архаїзми буковинських говірок. 2 // Студії з ономастики та етимології. 2013 / Відп. ред. О.П. Карпенко, В.П. Шульгач. — К.: Київ, 2013. — С. 259—269.
88. *Шульгач В.П.* [Рец. на:] *Rieger J.* Gewässernamen im Flußgebiet des San (Teil I: Die fließenden Gewässer, A—O) [Nazwy wodne dorzecza Sanu (Część I: Nazwy wód płynących, A—O)]. — Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2003. — 200 s. — 1 Karte // Студії з ономастики та етимології. 2005 / Відп. ред. В.П. Шульгач. — К.: ВД «Академперіодика» НАН України, 2005. — С. 232—235.
89. *Эккерт Р.* Основы на -й- в праславянском языке // Ученые записки Института славяноведения / Отв. ред. И.А. Хренов. — М.: Изд-во АН СССР, 1963. — Т. 27. — С. 3—133.
90. *Czołowski A.* Z przeszłości Jezupola i okolicy. — Lwów, 1890. — 163 s.

91. *Górniewicz H.* Nazwy terenowe i wodne z sufiksem -ec i jego pochodnymi // *Slavia occidentalis*. — 1974. — T. 31. — S. 13—33.
92. *Górniewicz H.* Ze studiów nad toponomastyką Pomorza Gdańskiego. IV. Nazwy terenowe i wodne z sufiksem -ica. Cz. II // *Onomastica* / Red. nac. M. Karaś. — Wrocław etc.: Wyd-wo PAN, 1976. — Rocz. 21. — S. 75—106.
93. *Rymut K.* Służebne i zawodowe nazwy miejscowe w Małopolsce // *Rymut K.* Szkice onomastyczne i historycznojęzykowe. — Kraków: Instytut języka polskiego PAN, 2003.
94. *Wyderka B.* Polskie nazwy toponimiczne z formantem -iszczę // *Onomastica* / Red. nac. K. Rymut. — Wrocław etc.: Wyd-wo PAN, 1993. — Rocz. 38. — S. 29—43.
95. *Wyderka B.* Zachodniosłowiańskie nazwy miejscowe z formantem -iszczę // *Onomastica Slavogermanica*. — Wrocław, 1996. — T. 20.

СПИСОК ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аліман І., Возняк М., Бабій В.* Горохолина: прикарпатське село на Богородчанщині: історичні нариси, спогади, публіцистика. — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2004. — 59 с.
2. Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини. — Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто; Мюнхен; К.; Івано-Франківськ: Наукове товариство імені Шевченка, Український архів, 1975—2009. — Т. 1—3.
3. *Андрійшин С.* Коломия: фотонарис. — Ужгород: Карпати, 1991. — 64 с.
4. *Андрушко П., Феняк Ю.* Історія Верхнього Вербіжа. — Коломия: Вік, 2007. — 224 с.
5. *Арсенич П., Олійник М.* Угорники коло Станиславова (Івано-Франківська): Ілюстрована історія села. — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2005. — 220 с.
6. *Аулих В.В.* К проблеме возникновения и развития раннефеодальных городов Галицкой земли // Тезисы докладов советской делегации на V Международном конгрессе славянской археологии. — М.: Академиздатцентр «Наука», 1985. — С. 52—53.
7. *Аулих В.В.* Историческая топография древнего Галича // Славянские древности. — К., 1980. — С. 86—113.
8. *Аулих В.В.* О детинце древнего Галича // Древнерусский город. — К.: Наук. думка, 1984. — С. 12—14.
9. *Ауліх В.В.* Давньоруський Галич у дослідженнях НТШ // Т. Шевченко і українська національна культура: Матеріали наукового симпозіуму. — Львів, 1990. — С. 81—82.
10. *Ауліх В.* Княжий Галич // Галичина та Волинь у добу середньовіччя: До 800-річчя з дня народження Данила Галицького / Відп. ред. Я. Ісаєвич. — Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2001. — Вип. 3. — С. 139—153.
11. *Бабій В.* Богородчани: 375 р. від надання Богородчанам Магдебурзького права. — Івано-Франківськ, 2006. — 96 с.

12. *Бабій В.* Історія Хмелівки: Факультативний курс. — Івано-Франківськ, 2006. — 61 с.
13. *Бабій В.* Маркова: З сивої давнини до сьогодення: історико-краєзнавчий нарис. — Богородчани: Івано-Франківська обл. друк., 2000. — 83 с.
14. *Бабій В.* Місто Богородиці: Історико-краєзнавче видання. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002. — 187 с.
15. *Бабій В., Пронь В.* Лесівка — перлина Чорного лісу: Історико-культурний збірник. — Івано-Франківськ, 2002. — 68 с.
16. *Бажанський М.* Краса Снятинщини: ріки, потоки, ліси, луки, сади, міста і села та висока матеріальна і духовна культура їхніх жителів. — Детройт: Снятин, 1982. — 272 с.
17. *Бандрівський М.* Археологія Косівщини і суміжного з нею краю // Старожитності Косівщини: історичні нариси. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. — С. 63—82.
18. *Бандрівський М., Мацкевий Л., Мацюк О.* Старожитності Косівщини: історичні нариси. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. — 133 с.
19. *Баран В.Д.* Княжий Галич в історії України // Український історичний журнал. — 2001. — № 4. — С. 67—75.
20. *Баран В., Томенчук Б.* Княжий Галич в історії України // Галич і Галицька земля в державотворчих процесах України: Матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Галич, 10—11 жовтня 2008 р.). — Галич: Давній Галич, 2008. — С. 154—166.
21. *Батіг М.* Крізь гомін віків: Розповідь про долю покутського села Олеша, людей, котрі жили і живуть у ньому. — Тлумач, 1996. — 29 с.
22. *Белей Д.* Село між крутими горбами // Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали другої наукової конференції (Рогатин, 26—27 березня 1999 р.). — Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — С. 119—130.
23. *Бельмега Ф.* Малий Рожин. — Косів: Писаний Камінь, 2003. — 100 с.
24. *Бершадська Т., Ватаманюк Я., Чехольська С.* Мій Івано-Франківськ. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2005. — 212 с.
25. *Бода Б.* Історія села братів Ліїв. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. — 100 с.
26. *Боднар І.* Історія села Голоскова. — Коломия: [б. в.], 2007. — 51 с.
27. *Бойко І.* Нарис історії Княгинин. — Львів, 1994.
28. *Болехів.* Історія. Культура. Туризм: Путівник. — Івано-Франківськ, 2006.
29. *Борис М.* Вигода: Ілюстрований історичний нарис. — Долина, 2004. — 76 с.
30. *Борис М.* Долина: Фотонарис. — Брошнів: Таля, 2001. — 40 с.
31. *Борис М.* Тяпче: Історія, спогади, світлини. — Долина, 2004. — 192 с.
32. *Бровчук С.Г.* Колись повітове містечко Печеніжин // Коломия й Коломийщина: Збірник споминів і статей про недавнє минуле / Ред. та упоряд. Б. Романенчук. — Філадельфія: Видання Комітету коломиян, 1988. — Т. 1.
33. *Буджак М.* По забутих стежках: художньо-документальний нарис з історії м. Тлумача. — 2-ге вид., доп. — Тлумач: Злагода, 2001. — 153 с.

34. Бурак Я. Загір'я Княгининьке // Голос Опілля. — 2001. — 16 берез.
35. Буртик П. Книга Марківців: оповідково-краєзнавчий літопис. — Вінніпег; Івано-Франківськ: Тіповіт, 2007. — 222 с.
36. Бучач і Бучаччина. Історично-мемуарний збірник / Ред. колегія: М. Островерха (гол. ред.), С. Шипилявий, Р. Барановський та ін. — Нью-Йорк; Лондон; Париж; Сідней; Торонто: Наукове товариство імені Шевченка, Український архів, 1972. — Т. 27. — 944 с.
37. Василяцук О. Шешори: на терезах часу. — Косів: Писаний Камінь, 2000. — 224 с.
38. Василечко Л. Літопис Ціневи: Минуле і сьогодення. — Львів: Тиса, 2009. — 189 с.
39. Васьків Л. Історія села Майдан. — Івано-Франківськ: Бібліотечка газети «Вперед», 2000. — 64 с.
40. Верховинщина: загальні описи та історичні нариси про населені пункти району / Упоряд. І. Зеленчук. — Верховина: Гуцульщина, 2004. — 330 с.
41. Вивчаймо рідний край [путівник]. — Станіслав: Обласне вид-во, 1960. — 128 с.
42. Випасняк І., Яценюк Я. Чернелиця — містечко над Дністром: короткий історичний нарис. — Чернівці: Технодрук, 2007. — 131 с.
43. Від Станиславова до Івано-Франківська, 1662—2009. — Івано-Франківськ: ГО «Молодіжна Мистецька Формация “Форумс”», 2009. — 119 с.
44. Віки говорять: матеріали до історії Снятинщини від найдавніших часів / Пригот. М. Бажанський. — Дітройт, 1981. — 96 с.
45. Возняк В. Село моє — України цвіт. Історія Вовчинця. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2003. — 208 с.
46. Волосенко П. Тисмениця. — Нью-Йорк, 1958.
47. Воробій Л. Загір'я Княгининьке: Історико-краєзнавчі студії. — Львів: Опілля, 2005. — 616 с.
48. Гавдяк М. Із пам'яток княжого Галича // Наша Батьківщина. — Львів, 1937. — Ч. 3. — С. 65—69.
49. Гавдяк М. Княжий Галич. — Галич, 1938. — 63 с.
50. Гавдяк М. Станіславівщина і Станіславів // Наша Батьківщина. — Львів, 1937. — Ч. 3.
51. Гаврилів Б., Арсенич П., Процак Р. Літопис Івано-Франківська (Станіслава): Історична хроніка міста з 1662 р. — 2-ге вид., доп., перероб. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. — 136 с.
52. Гаврилів Б., Дідик О. Про минуле і сьогодення Вовчинця // Західний кур'єр. — 2003. — 30 жовт.
53. Гаврилюк І.В. Село моє рідне: нарис про с. Шевченкове. — Івано-Франківськ, 2007. — 97 с.
54. Гайковський С. Станіславів і його пам'ятки з давніх часів / Пер. з пол. Ю. Угорчак. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. — 35 с.
55. Галич і Галицька земля: Зб. наук. праць / Ред. колегія: П.П. Толочко, В.Д. Баран, О.Б. Береговський. — К.; Галич: Вид-во Опців Василян «Місіонер», 1998. — 147 с.

56. Гандзюк Р. Надвірна: Історичний нарис. — Івано-Франківськ: Сіверсія, 1999. — 276 с.
57. Гандзюк Р. Розстріляне село. — Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2004. — 44 с.
58. Гандзюк Р. Угорники: нарис з історії села від найдавніших часів до сьогодення. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. — 464 с.
59. Гачинський М. Нарис з історії села Петрова. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. — 516 с.
60. Генік В. Нарис історії та культури Монастирчан. — Івано-Франківськ; Снятин: ОППО, Прут Принт, 2005. — 140 с.
61. Герчанівський Д. Крилос і його княжий двір // Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / Ред. колегія: І. Ставничий, О. Левицький, В. Клодницький; ред.-упоряд. Б. Кравців. — Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. — Т. 1. — С. 751—765.
62. Головатий М. Етюди старого Станиславова. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. — 146 с.
63. Головацький І. Чортовець на Покутті: окремі віхи історії // Збірник праць і матеріалів на пошану Лариси Іванівни Крушельницької / Відп. ред. М.М. Романюк. — Львів: Львів. нац. наук. б-ка ім. В. Стефаника, 1998. — С. 57—66.
64. Горак Р. Лолин. — Львів: Ліга-Прес, 2009. — 43 с.
65. Гораль С. Доленосна істина: про с. Підгайчики Коломийського району та його людей. — Коломия, 2005. — 320 с.
66. Гораль С. Історія Підгайчиків. — Коломия: Вік, 1995. — 64 с.
67. Гораль С. Село родиме: Нарис, фотознімки, вірші [про с. Підгайчики]. — Коломия: Коломийська друкарня ім. Шухевича, 2001. — 80 с.
68. Городенщина: Історично-мемуарний збірник / За ред. М. Марунчака. — Нью-Йорк; Торонто; Вінніпег, 1978. — Т. 1. — 864 с.
69. Городенщина: Історично-мемуарний збірник / Ред. В. Никифорок. — Нью-Йорк; Торонто; Вінніпег; Коломия; Городенка: Вік, 2002. — Т. 2. — 788 с.
70. Грабовецький В. Історія Коломиї. З найдавніших часів до початку XX ст. — Коломия: Вік, 1996. — Ч. 1. — 172 с.
71. Грабовецький В. Нарис історії Галича: З найдавніших часів до початку XX ст. — Галич: Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника, 1997. — Ч. 1. — 244 с.
72. Грабовецький В. Нарис історії Княгинина. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2000. — 152 с.
73. Грабовецький В. Хмелівка: Короткий історичний нарис. — Богородчани, 1994. — 16 с.
74. Грабовецький В.В. Грабівка. Літопис оселі над Луквою. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. — 256 с.
75. Грабовецький В.В. Проблема вивчення історії села Княгинина через призму аналізу джерел та літератури // Науковий вісник Українського історичного клубу. — Москва, 2005. — Т. 11. — С. 185—186.
76. Грабовецький В., Бабій В. Історія села Росільни: статті, нариси, спогади, публіцистика. — Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2004. — 138 с.

77. *Грабовецький В., Бабій В.* Місто Івана Франка. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. — 112 с.
78. *Грабовецький В., Чорний А.* Коломия. Звідки походить? // Наука і суспільство. — К., 1983. — № 6.
79. *Гуж В.* Церківна і Станківці: історико-етнографічний нарис. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 640 с.
80. *Гулюк Ю.* Жаб'є: історичні розповіді від часу залюднення цього краю до 1939 р. — Верховина, 2004. — 176 с.
81. *Гулько О.* Завалля в пам'ятках старовини і сучасності. — Снятин: Прут Принт, 2006—2007. — Кн. 1—2.
82. *Гуцульщина: Короткий довідник.* — Снятин: Прут Принт, 2002. — 124 с.
83. *Гуцул М.* Рожнів і рожнівчани: історико-мемуарний нарис п'яти поколінь. — К.: Світ Успіху, 2010. — 408 с.
84. *Данилишин І.* Хом'яківка моя: Матеріали до історії села. — Снятин: Прут Принт, 2005. — 96 с.
85. *Данюк Н., Пілецька М.* Духовні скарби отчого краю: Історико-краєзнавчий нарис про с. Жабокруки. — Снятин: Прут Принт, 2001. — 88 с.
86. *Дейчаківський І.І.* Ямничани. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002. — 336 с.
87. *Демчук М., Мазур О.* Місто Костянтина на Покутті: етимологія назви Снятин // Українська культура: з нових досліджень: Зб. наук. ст. на пошану С.П. Павлюка з нагоди його 60-ліття. — Львів, 2007. — С. 208—218.
88. *Довірак М.* Печеніжин. — Коломия: ВАТ «Коломийська друкарня ім. Шухевича», 2004. — 144 с.
89. *Долинщина. Історія. Культура. Туризм: Путівник.* — Івано-Франківськ, 2006.
90. *Драбчук І.* Пристань віків. Статті про Галич. — Галич: Національний заповідник «Давній Галич», 2003. — 213 с.
91. *Енциклопедія Коломийщини / За ред. М. Васильчука, М. Савчука.* — Коломия: Вік, 1996—2007.
92. *Енциклопедія Хмелівки / Літ. ред. В. Бабій.* — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2006. — 30 с.
93. *Іванійчук Г.* Карлів — перлина мого серця: нариси історії краю та рідного села Прутівки від найдавніших часів до сьогодення. — Снятин: Прут Принт, 2007. — 290 с.
94. *Івано-Франківщина: минуле і сьогодення. Поточний бібліографічний показник за 2006 рік / Укл. В.Р. Дволітка; відпов. за вип. М.В. Альба.* — Івано-Франківськ, 2007.
95. *Іванцев І., Мандар І.* Делева: історичний нарис. — Івано-Франківськ: Плай, 1999. — 56 с.
96. *Ісайв П.* Історія міста Станиславова // Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / Ред. колегія: І. Ставничий, О. Левицький, В. Клодницький; ред.-упоряд. Б. Кравців. — Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. — Т. 1. — С. 32—102.

97. Калущ. Обличчя міста: буклет. — Калущ, 2004.
98. Калущина: передгір'я Карпат. Історія. Культура. Туризм: Путівник: Буклет. — Івано-Франківськ, 2006.
99. *Карпів Й.* Історія назви села Колодіївка // Вперед. — 1985. — 3 серп.
100. *Карпів Й.* Історія назви села Ямниця // Вперед. — 1985. — 3 серп.
101. *Карпів Й.Д.* Клубівці: Нариси з історії села. — Івано-Франківськ: Сі-мик, 2001. — 292 с.
102. *Каццишин Й.* Завій над Луквою-рікою. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. — 528 с.; іл.
103. *Каццишин Й.* Над Сівкою — село моє Середнє. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2007. — 352 с.
104. *Кланчук В.М., Кланчук М.М.* Делятинщина: історико-географічне дослідження. — Делятин, 2007. — 583 с.
105. *Кланчук М.М., Кланчук В.М.* Історико-етнографічний нарис Делятинщини (від найдавніших часів до 1939 р.). — Надвірна: ЗАТ Надвірнянська друкарня, 2000. — 91 с.
106. *Козуч Б.О., Сас О.Л.* Нариси з історії села Павелча (Павлівки). — Івано-Франківськ: Лік, 1997. — 260 с.
107. *Коломиєць М.* Історія Калуща і Калущини у датах, цифрах і цікавих фактах. — Брошнів: Таля, 1996. — 265 с.
108. Коломия давня і нова: міська цивілізація в історії та культурі: Матеріали регіональної науково-теоретичної конференції, присвяченої 600-річчю надання Коломнії Магдебурзького права (м. Коломия, 27 жовтня 2005 р.) / За ред. І. Монолатія. — Коломия: Вік, 2005. — 194 с.
109. Коломия з минулого в сьогодення / Укл.: В. Ковтун, І. Монолатій. — Коломия: Вік, 2005. — 170 с.
110. Коломия й Коломийщина: Збірник споминів і статей про недавнє минуле / Ред. та упоряд. Б. Романенчук, М. Савчук. — Філядельфія; Коломия: Видання Комітету коломиян, 1988—2008. — Т. 1—2.
111. Коломия. Обличчя міста: буклет. — Івано-Франківськ, 2006.
112. Коломия: перлина Прикарпаття: минуле і сучасне. — Коломия, 2007. — 45 с.
113. *Коритко Р.* Данильче — село Опільської землі. — Львів: Тріада плюс, 2005. — 420 с.
114. *Коритко Р.* Добринів — село мальовничого Опілля. — Львів: Тріада плюс, 2004. — 416 с.
115. *Коритко Р., Белей Д.* Чесники — давнє село Опільського краю. — Львів: Тріада плюс, 2005. — 384 с.
116. *Королюк І.* Село на Галицькому гостинці: Історико-краєзнавчий нарис про Ганьківці. — Снятин: Прут Принт, 2005. — 124 с.
117. *Корчинський О.* Городище — гігант у передгір'ї Українських Карпат // Жовтень. — 1988. — № 5.
118. *Костюк М.* Село моє — Тисменичани. — Коломия: Вік, 1996. — 112 с.

119. *Кравченко О.* Рогатинщина на протязі віків // Рогатинська земля: Збірник історично-мемуарних, етнографічних і побутових матеріалів. — Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: ЦК «Рогатинщина», 1989. — Т. 1.
120. *Красий Р.П.* Яремча: Путеводитель. — Ужгород: Карпати, 1976. — 112 с.
121. Криворівня: Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (с. Криворівня, 2000—2001 рр.) / Голова редколегії В.І. Кононенко. — Івано-Франківськ: Плай, 2003. — 176 с.
122. *Крушельницька Л., Бандрівський М.* Поселення ранньозалізного часу в селі Діброва на Рогатинщині // Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали другої наукової конференції (м. Рогатин, 26—27 березня 1999 р.). — Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — С. 8—14.
123. *Кугутяк М.* Кам'яні старожитності Космача. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. — 100 с.
124. *Ласійчук М., Лудчак І.* Нижній Вербіж: Нариси і матеріали з історії та народознавства. — Коломия: Вік, 1995. — 104 с.
125. *Левицький В.* Білі Ослави. Село моє — колиска моя: сторінки історії. — Надвірна: ЗАТ Надвірнянська друкарня, 2000. — 252 с.
126. *Левкун Я.* Давні старожитності села Незвиська. — Снятин: Прут Принт, 2002. — 96 с.
127. *Леценко Н.* Село як соняшник [про с. Космач Косівського району] // Україна молода. — 2006. — 22 листоп. — С. 9.
128. Літопис Коломийський. Науково-популярний бюлетень музею міста Коломиї. — Коломия, 1991. — № 1—3.
129. *Луцик В.* На зламі тисячоліть: Болехів та околиці. — Болехів, 2003. — 154 с.
130. *Максимців Г., Процик Р.* Бишів // Міста і села Галицького району: історія, пам'ятки, особистості / Ред. колегія: П. Арсенич, З. Федунків, Р. Гандзюк та ін. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001.
131. *Маланюк В.* Історія села Цуцилів. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1999. — 127 с.
132. *Масляк П.* Село край забутого шляху: Нарис історії с. Бринь. — Івано-Франківськ: Плай, 1999. — 128 с.
133. *Маціборська Д.М.* Ворота в Карпати: Нарис з історії с. Старий Мартинів. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. — 84 с.
134. *Мацкевий Л.* Питання заселення Рогатинщини в кам'яну добу // Історичні пам'ятки Галичини: Матеріали наукової краєзнавчої конференції (м. Львів, 26 жовтня 2000 р.). — Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — С. 123—128.
135. *Миронюк М.* Бортники // Дністровська Зірка. — 1988. — 25 черв. — С. 4.
136. *Михайлів Л.Л.* Долина: Путівник. — Ужгород: Карпати, 1988. — 118 с.
137. *Михайлів Л., Бенич З.* Історія села Кропивник. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2009. — 150 с.

138. Михайлів Л.Л. Рожнятів і околиці: Історико-краєзнавча книга. — Снятин: Прут Принт, 2000. — 168 с.
139. Михайлів Л. Рожнятів і околиці: Історико-краєзнавча книга. — 2-ге вид., доп. й перероб. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2012. — 174 с.
140. Михайлів Л. Село Кропивник з погляду минулого. — Долина, 1998. — 64 с.
141. Місто-курорт Яремче. Минуле і сучасне 1787—2007: 220-річчю першої писемної згадки про місто присвячено. — Коломия, 2007. — 45 с.
142. Мохорук Д. Село моє Топорівці: Історико-краєзнавчий та етнографічний нарис. — Снятин; Косів: Прут Принт; Писаний Камінь, 2005—2009. — Т. 1—7.
143. Нагірний М. Ворохта — перлина Карпат: Матеріали до історії. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. — 127 с.
144. Населені пункти Косівщини: Довідник / Упоряд. І. Пелипейко. — Косів: Писаний Камінь, 1995. — 111 с.
145. Непеляк Є. Перерісль: Історичний нарис від найдавніших часів до 1990 р. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. — 263 с.
146. Нижній Струтин: Історичні нариси / Упоряд. М. Семків. — Івано-Франківськ: Лік, 1998. — 104 с.
147. Ольховий Я. Стебник і історія походження назви поселення // Радянське село. — 1972. — 12 січ.
148. Остапович В. Мальовниче село під горою: нариси з історії Ганнусівки. — 2-ге вид. — Івано-Франківськ: Сімик, 2007. — Кн. 2. — 79 с.
149. Паньків Б. Матеріали до історії сіл і міст Рогатинщини (XV—XVIII ст.). — Рогатин, 1991.
150. Паньків Д. Войнилів середньовічний // Зоря Прикарпаття. — 1991. — Травень.
151. Паспорти населених пунктів Надвірнянського району: довідник. — Надвірна: ЗАТ Надвірнянська друкарня, 2003. — 90 с.
152. Пастернак Я. Бучаччина крізь серпанок тисячоліть // Бучаччина. — Нью-Йорк; Лондон; Париж; Торонто, 1972. — С. 12—19.
153. Пастернак Я. Галич — найбільший княжий город // Свобода. — 1956. — 13 лип.
154. Пастернак Я. Звідкіля назва «Галич»? // Студентський прапор. — 1944. — 6 січня.
155. Пастернак Я. Княжий Галич // Новий час. — 1934. — Червень. — С. 132—137.
156. Пастернак Я. Крилос—Городно—Давидгородок // Мета. — 1938. — 23 січ.
157. Пастернак Я. Станиславівщина у сивій давнині // Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / Ред. колегія: І. Ставничий, О. Левицький, В. Клодницький; ред.-упоряд. Б. Кравців. — Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. — Т. 1. — С. 13—32.

158. *Пастернак Я.* Старий Галич. Археологічно-історичні досліді у 1850—1943 рр. — Краків; Львів, 1944. — 238 с.
159. *Пастернак Я.* Старий Галич: Археологічно-історичні досліді у 1850—1943 рр. Ювілейне видання, присвячене 1100-річчю Галича. — Івано-Франківськ: Плай, 1998. — 348 с.
160. *Пастернак Я.* Старий Галич // *Ми і світ.* — 1958. — Ч. 51. — С. 4—13.
161. *Пастернак Я.* Старовинний замок Тустань // *Життя і знання.* — 1938. — Ч. 1. — С. 17—18.
162. *Пастернак Я.* У літописному Галичі // *Радянська освіта.* — 1941. — 25 квіт.
163. *Пелипейко І.А.* Мій рідний край. — Косів: Писаний Камінь, 1998. — 112 с.
164. *Пелипейко І.* Містечко над Рибницею: книга про Косів. — Косів: Писаний Камінь, 2004. — 572 с.
165. *Петраш О.* Наш Княгинин. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2001. — 96 с.
166. *Пилип'юк В.* Древній Галич. — Львів: Світло й тінь, 1998. — 137 с.
167. *Пилип'юк В.* Івано-Франківськ. — Ужгород: Карпати, 1979.
168. *Пилип'юк В., Сіреджук П.* Новоселиця над Рибницею: Нариси історії села. — Львів: Світло і тінь, 2006. — 152 с.
169. *Плоцанский В.М.* Болехів // *Слово.* — 1866. — № 67.
170. *Плоцанский В.М.* Войнилов городок // *Временник Ставропигийского института на 1872 г. Год 9.* — Львов, 1871. — С. 129—131.
171. *Плоцанский В.М.* Галицко-русский город Станиславов, по достоверным источникам // *Научовый сборник, издаваемый литературным обществом Галицко-русская Матица. Год 4, 1868.* — Львов, 1869. — С. 15—56.
172. *Плоцанский В.М.* Солотвина // *Прикарпатская Русь. Месячное приложение к Слову.* — Львов, 1885. — № 3. — С. 20—22.
173. *Попадюк Ф.* Боднарів: історія розвитку села від найдавніших часів до наших днів. — Івано-Франківськ: Тіповіт, 2004. — 154 с.
174. *Пушик С.Г.* Івано-Франківщина. — К.: Україна, 1984. — 47 с.
175. *Пушик С.* Княздвір на Гуцульщині // *Український історичний журнал.* — 1992. — № 4. — С. 109—111.
176. Рогатинська земля: Збірник історично-мемуарних, етнографічних і побутових матеріалів. — Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто: ЦК «Рогатинщина», 1989—1996. — Т. 1—2.
177. Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали першої наукової конференції (м. Рогатин, 24—25 березня 1995 р.) / Відп. ред. В. Горинь. — Львів; Рогатин: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. — Т. 1. — 287 с.
178. Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали третьої наукової конференції (м. Рогатин, 26 березня 2002 р.). — Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2005. — Т. 4. — 306 с.

179. Рожнятів: Сторінки історії / Укл. Р. Федоренко. — Рожнятів, 2005. — 32 с.
180. Рожнятівщина — край бойківський, чарівний. — Рожнятів, 2001. — 96 с.
181. *Розвадовський М.* Моє лелече село: Історико-етнографічний нарис про с. Борщів. — Снятин: Прут Принт, 2005. — 148 с.
182. *Романюк Я., Романюк Л.* Залуччя над Черемошем: Історико-публіцистична розповідь. — К.: Веселка, 2004. — 262 с.
183. *Савчук М.* Історія Великого Ключева. — Коломия: Світ, 1992. — 111 с.
184. *Савчук М.* Історія Малого Ключева. — Коломия: Поліграфіст, 2005. — 160 с.
185. *Савчук М.* Історія Марківки. — Коломия: Вік, 2002. — 107 с.
186. *Савчук П.* Дубівці: з історії одного села. — К., 1996. — 69 с.
187. *Сав'юк Ф., Сав'юк П., Сав'юк М.* Микитинці: історія села очима однієї родини. — Коломия, 1997. — 72 с.
188. *Сасевич А., Сасевич Н.* Палке горіння двох сердець: історія м. Тлумача. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 104 с.
189. *Свідрак Я.* Історичний нарис села Верхній Майдан: путівник. — Івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2008. — 76 с.
190. *Сеньків І.* Ілемня — столиця Карпатського князівства в 9—10 ст. — Долина: МП «Інтеграл», 1995. — 6 с.
191. *Сеньків І.* Історія Гошева і Гошівського монастиря: Легенди, події, факти, дати. — Долина, 1994. — 26 с.
192. *Сеньків І.* Чешибіси — Єзупіль — Жовтень // Альманах Станиславівської землі: Збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / Ред. колегія: І. Ставничий, О. Левицький, В. Клодницький; ред.-упоряд. Б. Кравців. — Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1975. — Т. 1.
193. *Сенюк Б.* Далибогова криниця. — Коломия: Вік, 2005. — 189 с.
194. *Сіреджук П.* З минулого Косівщини // Старожитності Косівщини: історичні нариси. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997.
195. *Сіреджук П.* Подимний реєстр Коломийського повіту 17 травня 1670 року // Краєзнавець Прикарпаття: Регіональний науково-методичний альманах / Гол. ред. В. Грабовецький. — Івано-Франківськ: Вид.-інформ. центр Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, 2003. — № 1. — Січень—червень — С. 9—11.
196. *Сіреджук П.* Рогатин і Рогатинське староство в 1629 році // Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали другої наукової конференції (м. Рогатин, 26—27 березня 1999 р.). — Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2001. — С. 25—29.
197. *Сіреджук П.* Хронологія перших згадок міст і сіл Косівщини // Старожитності Косівщини: історичні нариси. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997.
198. *Сіреджук П.С.* Джерела до вивчення історії виникнення міст Галицької землі в XV—XVIII ст. // Архіви України. — 1986. — № 1. — С. 56—66.

199. *Сіреджук П.С.* Коли засноване місто Івано-Франківськ — 1662 р. чи 1644 р.? // Тези науково-практичної конференції, присвяченої 325-річчю заснуванню міста Івано-Франківська. — Івано-Франківськ, 1987. — С. 60—61.
200. *Сіреджук П., Левко В., Плахта В.* Вовчківці: віхи історії 1410—2010 роки. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2010. — 96 с.
201. *Сіцук М.* Неначе писанка село Зелена. — Львів: Українські технології, 2006. — 232 с.
202. *Скробач Б.* Велика історія Рогатина, 1184—2007 рр.: Монографія. — Рогатин: Видання Рогатинського міського Сейму, 2009. — 271 с.
203. *Скробач Б.М.* Історія міста Рогатина: Хронологічний довідник. — Рогатин: Перспектива, 2006. — 61 с.
204. *Скробач Б.М.* Населені пункти Рогатинщини: словник-довідник. — Рогатин: Рогатинська екологічна громада ім. М. Затворницького, 2006. — 212 с.
205. *Скробач Б.М.* Рогатин. Місто древнє. — Рогатин, 2007. — 113 с.
206. *Слабий Б.* Містечко, що в низині: Літопис Обертина. — Івано-Франківськ: Ред.-вид. відділ Івано-Франківської греко-католицької єпархії, 1996. — 240 с.
207. *Слободян В.* Село Іванівці // Коломия й Коломийщина: Збірник споми́нів і статей про недавнє минуле / Ред. та упоряд. Б. Романенчук. — Філадельфія: Видання Комітету коломиян, 1988. — Т. 1. — С. 635—638.
208. Слово про отчий край: короткий історичний нарис села Рошнева. — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2005. — 64 с.
209. *Сорич М.* Історія Мишина. — Коломия: Вік, 2000. — 394 с.
210. Стежками Надвірнянщини: історико-географічний нарис. — Надвірна: ЗАТ Надвірнянська друкарня, 1999. — 130 с.
211. *Стеф'юк В.* Косів — місто історичне: урбаністичний нарис. — Косів: Писаний Камінь, 2004. — 572 с.
212. Страгора: книга про Надвірнянщину / Упоряд.: Д. Герасимчук, Я. Дорошенко. — Львів: Світло й тінь, 1994. — 153 с.
213. *Струмінський М.* Історія міста Станіславова / Пер. з рос. і комент. І. Бондарева. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2007. — 55 с.
214. *Тимів І.* Бортники: сторінки історії // Дніпровська зірка. — 1990. — 6 лют.
215. *Тимів І.* Ой, та Сузанна. Документ з історії села Бортники XV ст. // Червона калина. — 1993. — 31 лип.
216. *Тимів І.* Походження назви *Бортники* // Червона калина. — 1993. — 31 лип.
217. *Тимів І.* Як і коли були засновані Бортники? // За незалежність. — 1996. — 13 лип.
218. Ти навів полонив серце моє...: Суспільний історико-публіцистичний альманах про Брошнів-Осаду і околиці. — Брошнів: Таля, 2006. — Кн. 1. — 84 с.
219. Тисменищина / Відп. за вип. В. Гонський. — 2-й вип. зі змінами та доп. — Тисмениця, 2003. — 52 с.

220. Томащук М. Березови в історії Гуцульщини. — Коломия: Вік, 1977. — 248 с.
221. Томенчук Б. Долітописний Рогатин // Рогатинська земля: історія та сучасність. Матеріали першої наукової конференції (м. Рогатин, 24—25 березня 1995 р.) / Відп. ред. В. Горинь. — Львів; Рогатин: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. — Т. 1.
222. Федорів Т. Старий Угринів: сторінки історії // Дзвони Підгір'я. — 1997. — 16 лип. — С. 1, 3.
223. Федунків З. Герби Івано-Франківська (Станиславова). — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2008. — 80 с.
224. Федунків З. Коштовний камінь Прикарпаття: історичні нариси про минувшину й сучасність міста Бурштина. — Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2006. — 824 с.
225. Харитон В. Снятин. Погляд крізь час: історичні ескізи. — Снятин: Прут Принт, 2007. — 79 с.
226. Харитон В., Тимофійчук М. Снятин над Прутом: нариси історії міста та околиць від найдавніших часів до початку XX століття. — Снятин: Прут Принт, 2003. — Ч. 1. — 224 с.
227. Храпко Е. Історія Завалля. — Коломия: Вік, 1997. — 288 с.
228. Цигулик В.М. Верхня Липиця — пам'ятка римської доби. — Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2001. — 55 с.
229. Чачковський Л., Хмільевський Я. Княжий Галич (з мапами та ілюстраціями). — Станіславів: Союзна друкарня, 1938. — 78 с.
230. Шараневич И. Старорусский княжий городъ Галичъ. Критичне студіумъ. — Львовъ: Зоря, 1880. — 57 с.
231. Широкий світ малої батьківщини: історія населених пунктів Івано-Франківщини: Бібліографічний каталог краєзнавчих видань 1990—2002 / Укл.: Г. Горбань, В. Дволітка; вступ. ст. Б. Гавриліва. — Івано-Франківськ: Івано-Франківська ОУНБ, ІФООВУСК, 2003. — 27 с.; іл.
232. Широкий світ малої батьківщини: історія населених пунктів Івано-Франківщини. Каталог краєзнавчих видань 1990—2007 / Укл. В. Дволітка, вступ. ст. Б. Гавриліва; відп. за вип. Л. Бабій. — 2-ге вид., доп. управлінням культури Івано-Франківської ОДА. — Івано-Франківськ: Івано-Франківська ОУНБ ім. І. Франка; Місто НВ, 2008. — 68 с.
233. Юркевич Ю. Бистриця — чарівна закутина Гуцульського краю. — Надвірна: ЗАТ «Надвірнянська друкарня», 1999. — 48 с.
234. Янко І. Добротів: історія села. — Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004. — 256 с.
235. Яремча. Обличчя міста: буклет. — Яремча, 2004.
236. Яремче: Путівник. — Коломия: Вік, 1996. — 72 с.
237. Яремчук В.П., Кляпчук В.М., Боберський Ю.Ю. та ін. Микуличин: До 590-річчя заснування. — Брошнів: Таля, 2002. — 240 с.
238. Яцій В.О. Про назву поселення Прикарпаття *Галич* // Праці Центру пам'яткознавства: Зб. наук. праць / Ред. колегія: О.М. Титова (гол. ред.),

В.І. Акуленко, Л.О. Гріфен та ін. — К.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2011. — Вип. 19. — С. 195—199.

239. Яченко Р. Перемитництво. Надвірна — місто митне: з історії митної справи на Прикарпатті // Краєзнавець Прикарпаття. — 2005. — № 6. — С. 17.

240. Aftanazy R., Niedobitowski K. Dwory na Podkarpaciu. Lubieńce, Siemiginów, Łukawica, Morszyn, Dołhe, Korczyn. — Światowid, 1937, nr 22.

241. Alphabetisch geordnetes Ortschafts-Verzeichniß der Königreiche Galizien und Lodomerien so wie des Großherzogthums Krakau und des Herzogthums Bukowina. — Lemberg: Nakł. Karola Wilda, 1855. — 267 s.

242. Barącz S. Pamiątki miasta Stanisławowa. — Lwów: W drukarni Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1858. — 191 s.

243. Biesiadecki F. Powiat rohatyński. — Lwów: Nakładem autora, 1931. — 8 s.

244. Czołowski A. O położeniu Starego Halicza. — Lwów, 1890.

245. Gajkowski S. Stanisław i jego pamiątki z dawnych czasów // Stanisławów i Mariampol wokoll koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej Zwycieskiej z Mariampola. — Wrocław, 1898.

246. Grekowicz M. Powiat Kosów. Huculszczyzna. Według materiałów d-ra A. Tarnawskiego i innych podała M. Grekowicz. — Kosów: Nakł. Rady Powiatowej, 1932. — 30 s.

247. Kostowecka J. Z przeszłości Doliny. — Dolina, 1936.

248. Mroczko F.K. Śniatyńszczyzna (Przyczynek do etnografii krajowej). — Lwów, 1897. — 84 s.

249. Pelenński J. Halicz w dziejach sztuki średniowiecznej: na podstawie badań archeologicznych i źródeł archiwalnych. — Kraków: Akademia Umiejętności nakł. Funduszu Włodzimierza Spasowicza, 1914. — 221 s.

250. Stanisławów i Mariampol wokoll koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej Zwycieskiej z Mariampola. — Wrocław, 1898.

251. Szarlowski A. Stanisławów i powiat Stanisławowski pod względem historycznym i geograficzno-statystycznym. — Stanisławów: Nakł. Wl. Dobuszyńskiego, 1887. — 360 s.

252. Wajgel L. Rys miasta Kołomyji. — Kołomyja, 1877. — 114 s.

253. Wasilewski Z. Wspomnienie Kosowa // Wędrowiec. — 1912. — № 23. — S. 450.

254. Wiadomość wyjeta z dziejów krajowych dawniejszych, o mieście Stanisławowie i o niektórych innych miastach byłego Pokucia // Kalendarz powszechny świąteczny domowy i gospodarczy [...] ułożony stosownie do położenia geograficznego miasta obwodowego Stanisławowa na rok 1847. Rok kalendarza tego II. — Stanisławów: Nakł. P. Pillera, 1846.

255. Zieliński J. Materiały do historii miasta Stanisławowa. — Stanisławów, 1939.

256. Zieliński J. Wycieczka historyczna do Halicza i okolicy. — Lwów, 1937. — 17 s.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ МОВ, НАРІЧ І ДІАЛЕКТІВ	8
СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	10
СКОРОЧЕННЯ НАЗВ АДМІНІСТРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ (РАЙОНІВ)	11
ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК ОЙКОНІМІВ	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	353
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	369
СПИСОК ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	376

Наукове видання

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЯЦІЙ Василь Олександрович

ОЙКОНІМІЯ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ:
історико-етимологічний
словник

Київ, Науково-виробниче підприємство
«Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2015

Художній редактор *Р.І. Калиш*
Технічний редактор *Т.С. Березяк*
Коректор *Н.А. Дерев'янка*
Оператори *О.О. Пономаренко, І.А. Сухиня*
Комп'ютерна верстка *О.І. Фуженко*

Підп. до друку 22.09.2015. Формат 60×90/16.
Папір офс. № 1. Гарн. Таймс. Друк. офс.
Ум. друк. арк. 24,5. Ум. фарбо-відб. 25,0. Обл.-вид. арк. 20,0.
Тираж 300 прим. Зам. № 10—2580

НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2440 від 15.03.2006 р.
01601 Київ 1, вул. Терещенківська, 3

ТОВ “НВП Поліграфсервіс”
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3751 від 01.04.2010 р.
04053 Київ 53, вул. Ю. Коцюбинського, 4, к. 25

